

**Мавлоно
Чалолуддини Балхӣ**

800 ғазали дилошӯб

**ДУШАНБЕ
«АДИБ»
2007**

Маблағгузори нашр
Амонуллои Ҳукуматулло

Таҳия ва танзими
Асрори Раҳмонфар ва *Ато Мирхоҷа*

Мухаррир
Мубашишӣ Акбарзод

Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ. 800 ғазали дилошӯб.

— Душанбе: «Адиб», 2007, 856 сах.

Дар ин дафтари мучаллои забонгӯё, ки дар арафаи бузургдошти 800-умин солгарди зодрӯзи суханвари нобиг ва мутафаккири орифи тоҷик Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ (1207-1273) ҳадявор интишор меёбад, 800 ғазали дилошӯби ҷаҳонпӯё фароҳам омадааст, то рӯзгороне кошонаи вучуди ҳамдиёронамонро поку мусаффо ва паймонаи сурури ҳамтаборонамонро софу мубарро ниғаҳ дорад.

1

Чуз вай чӣ бошад, к-аз ачал андаррабояд кулли мо?!
Сад чон барафшо нам барӯ, гуям: «Ҳанийян, марҳабо!».
Рақсон суви гардун шавам, з-он ҷо суви бечун шавам,
Сабру қарорам бурдаӣ, ай мизбон, зутар¹ биё!
Аз маҳ ситора мебарӣ, ту пора-пора мебарӣ,
Гаҳ ширхора мебарӣ, гаҳ мекашонӣ дояро!
Дорам диле ҳамчун ҷаҳон, то мекашад кӯҳи гарон,
Ман куҳкашам, каҳ кай кашад з-ин коҳдон охир маро?!
Гар мӯӣ ман чун шир шуд, аз шавқи мурдан пир шуд,
Ман ордам, гандум наям, чун омадам дар осие?!
Дар осие гандум равад, к-аз сунбула зодаст ӯ,
Зодаӣ маҳам, не сунбула, дар осие бошам чаро?!
Не, не, фитад дар осие ҳам нури маҳ аз равзана,
З-он ҷо ба сӯӣ маҳ равад, не дар дуқон нонбо!
Бо ақли худ гар ҷуфтаме, ман гуфтаниҳо гуфтаме,
Хомӯш кун, то нашнавад ин гуфтаро боди ҳаво!

2

Ай навбаҳори ошиқон, дорӣ хабар аз ёри мо?!
Ай аз ту обастан ҷаман в-ай аз ту хандон боғҳо!
Ай бодҳои хушнафас, ушшоқро фарёдрас,
Ай поктар аз ҷону ҷон, охир кучо будӣ, кучо?!
Ай фитнаи Руму Ҳабаш, ҳайрон шудам, ч-ин бўӣи х(в)аш
Пироҳани Юсуф бувад ё худ ридои Мустафо?!
Ай ҷӯйбори ростӣ, аз ҷӯӣи ёри мостӣ,
Бар синаҳо Синостӣ, бар ҷонҳойӣ ҷонфазо!
Ай қилу ай қоли ту хуш в-ай ҷумла ашқоли ту хуш,
Моҳи ту хуш, соли ту хуш, ай солу маҳ чокар туро!

3

Ай нӯш карда нешро, бехеш кун бохешро,
Бохеш кун бехешро, чизе бидиҳ дарвешро!
Ташриф диҳ ушшоқро, пурнур кун офоқро,
Бар заҳр зан тарёқро, чизе бидиҳ дарвешро!
Бар рӯӣи ҳамчун моҳи худ, бо лутфи мискинҳоҳи худ,
Моро ту кун ҳамроҳи худ, чизе бидиҳ дарвешро!
Чун ҷилваӣ маҳ мекунӣ в-аз ишқ оғаҳ мекунӣ,
Бо мо ҷӣ ҳамраҳ мекунӣ? Чизе бидиҳ дарвешро!
Дарвешро ҷибвад нишон? Ҷону забони дурфишон,
На далкӣ садпоракашон! Чизе бидиҳ дарвешро!
Ҳам одаму он дам туйӣ, ҳам Исиву Марям туйӣ,
Ҳам розу ҳам маҳрам туйӣ, чизе бидиҳ дарвешро!
Талх аз ту ширин мешавад, куфр аз ту чун дин мешавад,
Хор аз ту насрин мешавад, чизе бидиҳ дарвешро!
Ҷони ману ҷонони ман, куфри ману имони ман,
Султони султонони ман, чизе бидиҳ дарвешро!
Ай танпарастӣ булҳазан, дар тан мапечу ҷон макан,
Мангар ба тан, бингар ба ман, чизе бидиҳ дарвешро!

¹ Мухаффафи “зудтар” буда, дар осори Мавлоно зиёд истифода шудааст.

Имрӯз, ай шамъ, он кунам, бар нури ту чавлон кунам,
Бар ишқ чон афшон кунам, чизе бидих дарвешро!
Имрӯз гӯям чун кунам – якбора дилро хун кунам,
В-ин корро яксун кунам, чизе бидих дарвешро!
Ту айби моро кистӣ?! Ту мор ё мохистӣ?
Худро, бигӯ, ту чистӣ?! Чизе бидих дарвешро!
Чонро дарафкан дар адам, зеро нашоёд, ай санам,
Ту мухташам, ӯ мухташам, чизе бидих дарвешро!

4

Ай аз варойи пардаҳо тоби ту тобистони мо,
Моро чу тобистон бибар дилгарм то бустони мо!
Ай чашми чонро тӯтиё, охир кучо рафтӣ?! Биё,
То оби раҳмат барзанад аз сахни оташдони мо!
То сабза гардад шӯраҳо, то равза гардад гӯраҳо,
Ангур гардад гӯраҳо, то пухта гардад хоми мо!
Ай офтоби чону дил, ай офтоб аз ту хичил,
Охир, бибин, к-ин обу гил чун баст гирди чони мо!
Шуд хорҳо гулзорҳо аз ишқи рӯят борҳо,
То сад ҳазор икрорҳо афканд дар имони мо!
Ай сурати ишқи абад, хуш рӯ намудӣ дар ҳасад,
То раҳ барӣ сӯйи аҳад чонро аз ин зиндони мо!
Дар дуди ғам бикшо тараб, рӯзе намо аз айни шаб,
Рӯзе ғарибу булғачаб, ай субҳи нурафшони мо!
Гавҳар кунӣ хармуҳраро, захира бидаррӣ Зухраро,
Султон кунӣ бебаҳраро, шо бош, ай султони мо!
Ку дидаҳо дарх(в)арди ту, то даррасад дар гарди ту,
Ку гӯши ҳушоварди ту, то бишнавад бурҳони мо?!
Чун дил шавад ихсоншумар дар шукри он шохи шакар,
Наъра барорад чошнӣ аз беҳи ҳар дандони мо!
Омад зи чон бонги духул, то чузвҳо ояд ба кул,
Райҳон ба райҳон, гул ба гул аз ҳабси хористони мо!

5

Ай фасли боборони мо, баррез бар ёрони мо,
Чун ашки ғамхорони мо дар ҳаҷри дилдорони мо!
Ай чашми абр, ин ашқҳо мерез ҳамчун машқҳо,
Зеро ки дорӣ рашқҳо бар моҳрухсорони мо!
Ин абрро гирён нигар в-он боғро хандон нигар,
К-аз лобаву гирӣ падар растанд беморони мо.
Абри гарон чун дод Ҳақ аз баҳри лабхушкони мо,
Ратли гарон ҳам Ҳақ диҳад баҳри сабуксорони мо!
Бар хоку дашти бенаво гавҳар фишон кард осмон,
З-ин бенавойӣ мекашанд аз ишқ тарророни мо!
Ин абр чун Яъкуби ман в-он гул чу Юсуф дар чаман,
Бишкуфта рӯйи Юсуфон аз ашки афшорони мо!
Як қатрааш гавҳар шавад, як қатрааш абҳар шавад
В-аз молу ниъмат пур шавад кафҳои кафхорони мо!
Боғу гулистони мулӣ ишқуфа мекарданд дӣ,
Зеро ки пур рӣқ² аз пағаҳ хӯрданд ҳамморони мо!
Барбанд лаб ҳамчун садаф, мастӣ, маё дар пеши саф,
То боз оянд ин тараф аз ғайб хушёрони мо!

² Оби даҳон.

6

Бодо муборак дар ҷаҳон суру арӯсиҳои мо,
Суру арӯсиро Худо борид бар болои мо!
Зухра қарин шуд бо Қамар, тӯти қарин шуд бо шакар,
Ҳар шаб арӯсие дигар аз шоҳи хушсимои мо!
Инн алкулуба фарриҷат, инн аннуфуса заввичат,
Инн алҳумума ухраҷат дар давлати мавлои мо.
Бисмиллаҳ имшаб бар навӣ сӯйи арӯсе меравӣ,
Домоди хубон мешавӣ, ай хуби шаҳророни мо!
Хуш меравӣ дар кӯйи мо, хуш мехиромӣ сӯйи мо,
Хуш мечаҳӣ дар чӯйи мо, ай чӯйу ай чӯёи мо!
Хуш меравӣ бар ройи мо, хуш мекушойӣ пойи мо,
Хуш мебуриӣ кафҳои мо, ай Юсуфи зебои мо!
Аз ту ҷафо кардан раво, аз мо вафо ҷустан хато,
Пойи тасарруфро биниҳ бар ҷони хунполои мо!
Ай ҷони ҷон, ҷонро бикаш то ҳазрати ҷонони мо
В-ин устухонро ҳам бикаш ҳадя бари Анқои мо!
Рақсе кунед, ай орифон, ҷархе занед, ай мунсифон,
Дар давлати шоҳи ҷаҳон, он шоҳи ҷонафзои мо!
Дар гардан афканда духул дар гирдаки насрину гул,
К-имшаб бувад даффу духул некӯтарин колои мо!
Хомӯш, к-имшаб Зухра шуд соқиву паймона ва муд,³
Бигрифта соғар мекашад Ҳаурои мо, Хумрои мо!
Валлаҳ, ки ин дам сӯфиён бастанд аз шодӣ миён
Дар ғайб пеши ғайбдон аз шавқи истисқои мо!
Қавме чу дарё кафзанон, чун мавҷҳо сачдакунон,
Қавме мубориз чун синон, чун хор, чун аҷзои мо!
Хомӯш, к-имшаб матбаҳӣ шоҳ аст аз фаррухруҳӣ,
Ин нодира, ки мепазад ҳалвои мо, ҳалвои мо!

7

Хоча, биё, хоча, биё, хоча, дигар бор биё,
Дафъ мадиҳ, дафъ мадиҳ, ай маҳи айёр, биё!
Ошиқи маҳҷур нигар, олами пуршӯр нигар,
Ташнаи маҳмур нигар, ай шаҳи хаммор, биё!
Пой туйӣ, даст туйӣ, ҳастии ҳар ҳаст туйӣ,
Булбули сармаст туйӣ, ҷониби гулзор биё!
Гӯш туйӣ, дида туйӣ в-аз ҳама бигзида туйӣ,
Юсуфи дуздида туйӣ, бар сари бозор биё!
Ай зи назар гашта ниҳон, ай ҳамаро ҷону ҷаҳон,
Бори дигар рақсунон бе дилу дастор биё!
Равшании рӯз туйӣ, шодии ғамсӯз туйӣ,
Моҳи шабафрӯз туйӣ, абри шакарбор, биё!
Ай алами олами нав, пеши ту ҳар ақл гарав,
Гоҳ маё, гоҳ марав, хез, ба якбор биё!
Ай дили оғушта ба хун, чанд бувад шӯру ҷунун,
Пухта шуд ангур кунун, ғӯра маяфшор, биё!
Ай шаби ошуфта, бирав, в-ай ғами ногуфта бирав,
Ай хиради хуфта, бирав, давлати бедор, биё!
Ай дили овора, биё, в-ай ҷигари пора, биё,
Вар раҳи дар баста бувад, аз раҳи девор биё!

³ Зарфи паймонагӣ.

Ай нафаси Нӯҳ, биё, в-ай ҳаваси рӯҳ, биё,
Мархами маҷрӯҳ, биё, сикхати бемор, биё!
Ай маҳи афрӯхта рӯ, оби равон дар дили чӯ,
Шодии ушшоқ бичӯ, кӯрии ағёр, биё!
Бас бувад, ай нотиқи чон, чанд аз ин гуфти забон,
Чанд занӣ табли баён, бе даму гуфтор биё!

8

Ёр маро, ғор маро, ишки чигархор маро,
Ёр туйй, ғор туйй, хоҷа, ниғаҳ дор маро!
Нӯҳ туйй, рӯҳ туйй, фотиҳу мафтӯҳ туйй,
Синаи машрӯҳ туйй бар дари асрор маро!
Нур туйй, сур туйй, давлати Мансур туйй,
Мурғи Куҳи Тур туйй, хаста ба минкор маро!
Қатра туйй, баҳр туйй, лутф туйй, қаҳр туйй,
Қанд туйй, заҳр туйй, беш маёзор маро!
Хучраи Хуршед туйй, хонаи Ноҳид туйй,
Равзаи уммед туйй, роҳ диҳ, ай ёр, маро!
Рӯз туйй, рӯза туйй, ҳосили дарюза туйй,
Об туйй, кӯза туйй, об диҳ ин бор маро!
Дона туйй, дом туйй, бода туйй, ҷом туйй,
Пухта туйй, хом туйй, хом бимағзор маро!
Ин тан агар кам танаде, роҳи дилам кам занадӣ,
Роҳ шудӣ, то набудӣ ин ҳама гуфтор маро!

9

Растам аз ин нафсу ҳаво, зинда бало, мурда бало,
Зиндаву мурда ватанам нест ба ҷуз фазли Худо!
Растам аз ин байту ғазал, ай шаҳу султони азал,
Муфтаѐилун, муфтаѐилун, муфтаѐилун кушт маро!
Қофияву мағлатаро, гӯ, ҳама селоб бибар,
Пӯст бувад, пӯст дархури мағзи шуъаро!
Ай ҳамушӣ, мағзи мани, пардаи он нағзи мани,
Камтар фазли ҳамушӣ, к-аш набувад хавфу ричо!
Бурдаи вайрон набувад ушри замин, кӯчу қилон,
Масту харобам, маталаб дар суҳанам нақду хато!
То ки харобам накунад, кай диҳад он ганҷ ба ман?!
То ки ба селам надихад, кай кашадам баҳри ато?!
Марди суҳанро чӣ хабар аз ҳамушӣ ҳамчу шакар,
Хушк чӣ донад, чӣ бувад тарлалало, тарлалало!
Ойинаам, ойинаам, марди мақолот наям,
Дида шавад холи ман, ар чашм шавад гӯши шумо!
Дастфишонам чу шачар, чархзанон ҳамчу қамар,
Чархи ман аз ранги замин поктар аз чархи само!
Орифи гӯянда, бигӯ, то ки дуъои ту кунам,
Чунки хушу маст шавам ҳар саҳаре вақти дуъо!
Далки ману хирқаи ман аз ту дареге набувад,
В-он ки зи султон расадам, ним маро, ним туро!
Аз кафи султон расадам соғару сағроки қидам,
Чашмаи хуршед бувад ҷуръаи ўро чу гадо!
Ман, Ҳамушам, хастагулӯ, орифи гӯянда, бигӯ,
З-он ки ту Довуддамӣ, ман чу қуҳам рафта зи ҷо!

10

Дӣ бинавохт ёри ман бандаи ғамрасидаро,
 Дод зи хеш чошнӣ чони ситамчашидаро!
 Ҳуш фузуд хушро, халқа намуд гӯшро,
 Чӯш намуд нӯшро, нур фузуд дидаро!
 Гуфт, ки ай низори ман, хаставу тарсгори ман,
 Ман нафурӯшам аз карам бандаи худхаридаро!
 Бин, ки чӣ дод мекунад, бин, чӣ кушод мекунад!
 Юсуфи ёд мекунад ошиқи кафбуридаро!
 Дошт маро чу чони х(в)ад, рафт зи ман гумони бад,
 Бар китифам ниҳод ӯ хилъати наврасидаро!
 Очизу бекасам мабин, ашки чу атласам мабин,
 Дар тани ман кашида бин атласи заркашидаро!
 Ҳар ки бувад дар ин талаб, бас ачаб асту булъячаб,
 Сад тараб аст дар тараб чони зи худ раҳидаро!
 Чошнии чунуни ӯ хуштар, ё фусуни ӯ,
 Чунки нихуфталаб газад хастаи ғамгазидаро.
 Ваъда диҳад ба ёри худ, гул диҳад аз канори худ,
 Пур кунад аз хумори худ дидаи хунчакидаро!
 Кухли назар дар ӯ ниҳад, дасти карам бар ӯ занад,
 Сина бисӯзад аз ҳасад ин фалаки ҳамидаро!
 Чоми майи аласти худ хеш диҳад ба масти худ,
 Табл занад ба дасти худ бози дили паридаро!
 Баҳри Худойро, хамуш, хӯйи сукутро макуш,
 Чунки асида⁴ мерасад, кӯтах кун қасидаро!
 Муфтаъилун, муфтаъилун, муфтаъилун, муфтаъилун,
 Дар макушову кам намо гулшани наврасидаро!

11

Бо ту ҳаёту зиндагӣ, бе ту фанову мурдано,
 З-он ки ту офтобиву бе ту бувад фасурдано!
 Халқ бар ин бисотҳо бар кафи ту чу муҳрае,
 Ҳам зи ту моҳ гаштано, ҳам зи ту муҳра бурдано!
 Гуфт: «Дамам чӣ медихӣ? Дам ба ту ман супурдаам,
 Ман зи ту беҳабар наям дар дами дам супурдано!».

Пеш ба сачда мешудам пуштхамида чун шутур
 Хандазанон кушод лаб, гуфт: «Дарозгардано!
 Бин, ки чи хоҳӣ кардано, бин, ки чӣ хоҳӣ кардано,
 Гардан дароз кардай, пунба бихоҳӣ х(в)ардано!».

12

Ай бигирифта аз вафо гӯша карон, чаро, чаро?!
 Бар мани хаста кардаӣ рӯй гарон, чаро, чаро?!
 Бар дили ман, ки чойи туст, корғаҳи вафойи туст,
 Ҳар нафасе ҳамезанӣ захми синон чаро, чаро?!
 Гавҳари ту ба гавҳарӣ бурд сабақ зи муштарӣ,
 Чону чаҳон ҳамебарӣ, чону чаҳон, чаро, чаро?!
 Чашмаи Хизру Кавсарӣ, з-оби ҳаёт хуштарӣ,
 З-оташи ҳаҷри ту манам хушкдаҳон чаро, чаро?!
 Михри ту қонниҳон бувад, муҳри ту бенишон бувад,
 Дар дили ман зи баҳри ту нақшу нишон чаро, чаро?!
 Гуфт, ки чони қон манам, дидаи қон тамаъ макун,
 Ай бинамуда рӯйи ту сурати қон чаро, чаро?!

Ай ту ба нур мустақил в-ай зи ту ахтарон хичил,
Бас дудилӣ миёни дил з-абри гумон чаро, чаро?!

13

Шаби қадр аст ҷисми ту, к-аз ӯ ёбанд давлатҳо,
Маҳи бадр аст рӯи ту, к-аз ӯ бишқофт зулматҳо!
Магар тақвими яздонӣ, ки толиҳҳо дар ӯ бошад,
Магар дарёи ғуфронӣ, к-аз ӯ шӯянд зиллатҳо?!
Магар ту лавҳи маҳфузӣ, ки дарси ғайб аз ӯ гиранд,
Ва ё ганҷинаи раҳмат, к-аз ӯ пӯшанд хилъатҳо?!
Аҷаб ту байти маъмурӣ, ки таввофонаш амлоканд,
Аҷаб ту раққи маншурӣ, к-аз ӯ нӯшанд шарбатҳо!
Ва ё он рӯҳи бечунӣ, к-аз инҳо ҷумла берунӣ,
Бар осори латифи ту ғалат гаштанд улфатҳо!
Аҷойиб Юсуфӣ чун маҳ, ки акси ӯст дар сад чаҳ,
Аз ӯ афтода Яъқубон ба дому чоҳи миллатҳо!
Чу зулфи худ расан созад, зи чаҳҳошон барандозад,
Кашадшон дар бари раҳмат, раҳонадшон зи ҳайратҳо!
Чу аз ҳайрат гузар ёбад, сифот онро, ки дарёбад,
Хамуш, ки бас шикаста шуд иборатҳову ибратҳо!

14

Мусалмонон, мусалмонон, чӣ бояд ғуфт ёреро,
Ки сад фирдавс месозад ҷамолаш ними хореро?!
Маконҳо бемакон гардад, замонҳо ҷумла кон гардад,
Чу ишқи ӯ диҳад ташриф як лаҳза диёреро.
Худовандо, зиҳи нуре, латофатбахши ҳар хуре,
Ки оби зиндагӣ созад зи рӯи лутф нореро.
Чу лутфашро бияфшорад, ҳазорон навбахор орад,
Чи нуксон, гар зи ғайрат ӯ занад барҳам баҳореро!
Ҷамолаш офтоб омад, ҷаҳон ӯро ниқоб омад,
Валекин нақш кай бинад ба ҷуз нақшу нигореро?!
Ҷамоли гул гувоҳ омад, ки баҳшишҳо зи шох омад,
Агарчи гул бинашносад ҳавои созвореро!
Агар гулро ҳабар будӣ, ҳамеша сурху тар будӣ,
Азеро офате н-ояд ҳаёти хушёреро.
Ба даст овар нигоре ту, к-аз ин даст аст кори ту,
Чаро бояд супурдан ҷон нигори ҷонсупореро?!
Зи Шамсуддини Табретӣ манам қосид ба хунрезӣ,
Ки ишқе ҳаст дар дастам, ки монад Зулфиқореро!

15

Расид он шах, расид он шах, биёроед айвонро,
Фурӯ бурред соъидҳо барои хуби Канъонро!
Чу омад ҷони ҷони ҷон, нашоёд бурд номи ҷон,
Ба пешаш ҷон чӣ кор ояд, магар аз баҳри қурбонро!
Будам бе ишқ гумроҳе, даромад ишқ ногоҳе,
Будам кӯҳе, шудам коҳе барои асби султонро!
Агар турк асту тоҷик аст, бад-ӯ ин банда наздик аст,
Чу ҷон бо тан, валекин тан набошад ҳеч мар ҷонро.
Ҳало, ёрон, ки бахт омад, гаҳи ёсори рахт омад,
Сулаймоне ба тахт омад барои азли шайтонро!
Бичаҳ аз ҷо, чӣ меёбӣ, чаро бедасту бе пойӣ?

Намедонӣ, зи худхуд чӯ раҳи Қасри Сулаймонро?!
Бикун он чо муноҷотат, бигӯ асрору хочотат,
Сулаймон худ ҳамедонад забони ҷумла мурғонро!
Сухан бод аст, ай банда, қунад дилро пароканда,
Валекин ӯ-ш ғамояд, ки гирд овар парешонро!

16

Баҳор омад, баҳор омад, салом овард мастонро,
Аз он пайғамбари хубон паём овард мастонро.
Забони савсан аз соқӣ кароматҳои мастон гуфт,
Шунид он сарв аз савсан, қиём овард мастонро.
Заволи боғ дар маҷлис нисор овард он гаҳ нуқл,
Чу дид аз лолаи кӯҳӣ, ки чом овард мастонро.
Зи гирия абри найсонӣ дами сарди зимистонӣ
Чи ҳилат кард, к-аз парда ба дом овард мастонро?!
Сақоҳум Раббихум хӯрданду ному нанг гум карданд,
Чу омад номаи соқӣ, чӣ ном овард мастонро?!
Даруни мичмари дилҳо сипанду уд месӯзад,
Ки сармои фироқи ӯ зи ном овард мастонро!
Даро дар гулшани боқӣ, баро бар бом, к-он соқӣ
Зи пинҳонхонаи ғайбӣ паём овард мастонро.
Чу хубон хулла пӯшиданд, даро дар боғу пас бингар,
Ки соқӣ ҳар чи дарбояд, тамом овард мастонро.
Ки ҷонҳоро баҳор оварду моро рӯи ёр овард,
Бибин, к-аз ҷумла давлатҳо кадом овард мастонро!
Зи Шамсуддини Табрешӣ баногаҳ соқии давлат
Ба ҷоми хоси султонӣ мудом овард мастонро.

17

Гар з-он ки шавӣ толиб, ҷӯянда шавӣ бо мо,
В-ар з-он ки найӣ мутриб, гӯянда шавӣ бо мо!
Гар з-он ки ту Қорунӣ, дар ишқ шавӣ муфлис,
В-ар з-он ки Худовандӣ, ҳам банда шавӣ бо мо!
Як шамъ аз ин маҷлис сад шамъ бигиронад,
Гар мурдаи в-ар зинда, ҳам зинда шавӣ бо мо!
Поҳои ту бикшояд, равшан ба ту бинмояд,
То ту ҳама тан чун гул дар ханда шавӣ бо мо!
Дар жанда даро як дам, то зиндадилон бинӣ,
Атлас бадар андозӣ, дар жанда шавӣ бо мо!
Чун дона шуд афканда, бар дасту дарахте шуд,
Ин рамз чу дарёбӣ, афканда шавӣ бо мо!
Шамсулҳақи Табрешӣ бо ғунҷаи дил гӯяд:
«Чун боз шавад чашмат, бинанда шавӣ бо мо».

18

Ай хоҷа, намебинӣ ин рӯзи қиёматро,
Ин Юсуфи хубиро, ин хушқаду қоматро?!
Ай шайх, намебахшӣ ин гавҳари шайхиро,
Ин шаъшаи навро, ин ҷоҳу ҷалолатро?!
Ай мир, намебинӣ ин мамлакати ҷонро,
Ин равзаи давлатро, ин тахту саъодатро?!
Ай хушдилу хушдоман, девона туйӣ ё ман?
Даркаш қадаҳе бо ман, бигзор маломатро!

Ай моҳ, ки дар гирдаш ҳаргиз нашавӣ лоғар,
Анвори чалоли ту бидрида чалолатро!
Чун оби равон дидӣ, бигзор таяммумро,
Чун иди висол омад, бигзор риёзатро!
Гар ноз кунӣ, хомӣ, в-ар ноз кашӣ, ромӣ,
Дар боркашӣ ёбӣ он ҳусну малоҳатро!
Хомӯш, ки хомӯшӣ биҳтар зи асалнӯшӣ,
Дарсӯз иборатро, бигзор ишоратро!
Шасулҳақи Табретӣ, ай машриқи ту ҷонҳо,
Аз тобиши ту ёбад ин шамс ҳароратро!

19

Маъшуқа ба сомон шуд, то бод, чунин бодо!
Куфраш ҳама имон шуд, то бод, чунин бодо!
Мулке, ки парешон шуд, аз шумии шайтон шуд.
Боз они Сулаймон шуд, то бод, чунин бодо!
Ҳам бода ҷудо х(в)ардӣ, ҳам айш ҷудо кардӣ,
Нак сардиҳи миҳмон шуд, то бод чунин бодо!
З-он талъати шоҳона, з-он машъалаи хона
Ҳар гӯша чу майдон шуд, то бод, чунин бодо!
З-он чашми дурӯғинаш, з-он шеваи ширинаш
Олам шакаристон шуд, то бод, чунин бодо!
Шаб рафту сабӯҳ омад, ғам рафту футӯҳ омад,
Хуршед дурахшон шуд, то бод, чунин бодо!
Аз давлати маҳзунон в-аз ҳиммати маҷнунон
Он силсила чунбон шуд, то бод, чунин бодо!
Ид омаду ид омад, ёре, ки рамид, омад,
Идона фаровон шуд, то бод, чунин бодо!
Ай мутриби соҳибдил, дар зер макун манзил,
К-он Зухра ба мизон шуд, то бод, чунин бодо!
Дарвеш Фаридун шуд, ҳамкисаи Қорун шуд,
Ҳамкосаи султон шуд, то бод, чунин бодо!
Он боди ҳаворо бин, з-афсуни лаби ширин
Бо ной дар афгон шуд, то бод, чунин бодо!
Фиръавн бад-он сахтӣ, бо он ҳама бадбахтӣ
Нак Мӯсии Имрон шуд, то бод, чунин бодо!
Он гург бад-он зиштӣ, бо ҷаҳлу фаромуштӣ,
Нак Юсуфи Канъон шуд, то бод, чунин бодо!
Шамсулҳақи Табретӣ, азбаски дарометӣ,
Табрет Хуросон шуд, то бод, чунин бодо!
Аз аслама шайтонӣ шуд нафси ту раббонӣ,
Иблис мусалмон шуд, то бод, чунин бодо!
Он моҳ чу тобон шуд, кавнайн гулистон шуд,
Ашхос ҳама ҷон шуд, то бод чунин бодо!
Бар рӯҳ барафрӯзӣ, то буд, чунин будӣ,
Фарри ту фаровон шуд, то бод, чунин бодо!
Қаҳраш ҳама раҳмат шуд, захираш ҳама шарбат шуд,
Абраш шакарафшон шуд, то бод, чунин бодо!
Аз коҳ чӣ рангастат, аз шох чӣ тангастат,
Ин гов чу қурбон шуд, то бод, чунин бодо!
Арзӣ чу самойӣ шуд, мақсуд Санойӣ шуд,
Ин буд, ҳама он шуд, то бод, чунин бодо!
Хомӯш, ки сармастам, барбаст касе дастам,
Андеша парешон шуд, то бод, чунин бодо!

20

Ай ёри қамарсимо, ай мутриби шаккархо,
Овози ту чонафзо, то рӯз машин аз по!
Судӣ, хамагӣ судӣ, бар ҷумла барафзудӣ,
То буд, чунин будӣ, то рӯз машин аз по!
Сад шаҳр хабар рафта, к: «Ай мардуми ошуфта,
Бедор шуд он хуфта, то рӯз машин аз по!».
Бедор шуд он фитна, к-ӯ чун бизанад таъна,
Дар кӯҳ канад рахна, то рӯз машин аз по!
Дар хона чунин ҷамъе, дар ҷамъ чунин шамъе,
Дорам зи ту ман тамъе, то рӯз машин аз по!
Мир омаду мир омад, он бадри мунир омад,
В-он шаккару шир омад, то рӯз машин аз по!
Ай бонгу навоят тар в-аз боди сабо хуштар,
Моро ту барӣ аз сар, то рӯз машин аз по!
Маҷлис ба ту фархунда, ишрат зи дамаи зинда,
Чун шамъи фурузанда то рӯз машин аз по!
Ин ҷарху замин хайма, кас дид чунин хайма?!
Ай устунӣ ин хайма, то рӯз машин аз по!
Ин қавм пуранд аз ту, бо қарру фаранд аз ту,
Зеру забаранд аз ту, то рӯз машин аз по!
Дар баҳр чу киштибон он пил ҳаме ҷунбон,
То манзили Обоқон то рӯз машин аз по!
Ай хушнафаси нойӣ, бас нодира барнойӣ,
Чун мо ҳама барн-ойӣ, то рӯз машин аз по!
Даф аз қафи даст ояд, най аз дами маст ояд,
Бо най ҳама даст ояд, то рӯз машин аз по!
Чун ҷон ҳамушем, аммо қай хусбад ҷон, ҷоно,
Ту бош забони мо, то рӯз машин аз по!

21

Зиҳӣ ишқ, зиҳӣ ишқ, ки морост, Худоё!
Чӣ нағз аст, чӣ хуб аст, чӣ зебост, Худоё!
Чӣ гармем, чӣ гармем аз ин ишқ чу хуршед,
Чӣ пинҳон, чӣ пинҳони, чӣ пайдост, Худоё!
Зиҳӣ моҳ, зиҳӣ моҳ, зиҳӣ бодаи ҳамроҳ,
Ки ҷонрову ҷаҳонро биёрош, Худоё!
Зиҳӣ шӯр, зиҳӣ шӯр, ки анғехта олам,
Зиҳӣ қор, зиҳӣ қор, ки он ҷост, Худоё!
Фурӯ рехт, фурӯ рехт шаҳаншоҳи суворон,
Зиҳӣ қард, зиҳӣ қард, ки бархост, Худоё!
Фитодем, фитодем бад-он сон-к нахезем,
Надонем, надонем, чӣ ғавғост, Худоё?
Зиҳӣ қӯй, зиҳӣ қӯй, яке дуди дигаргун,!
Дигар бор, дигар бор чӣ савдост, Худоё?!
На домест, на занҷир, ҳама баста ҷаройӣ?!
Чӣ банд аст, чӣ занҷир, ки барпост, Худоё?!

Чӣ нақшест, чӣ нақшест дар ин тобаи дилҳо,
Ғариб аст, ғариб аст, зи болост, Худоё!
Хамӯшед, хамӯшед, ки то фош нагардед,
Ки ағёр гирифтаст чапу рост, Худоё!

22

Биё, ай чони нав дода чахонро,
Бибар аз кор акли кордонро!
Чу тирам, то напарронӣ, напаррам,
Биё, бори дигар пур кун камонро!
Зи ишқат боз ташт аз бом афтод,
Фирист аз бом боз он нардбонро!
Маро гӯянд: «Бомаш аз чӣ сӯй аст?»
Аз он сӯйе, ки оварданд чонро!
Аз он сӯйе, ки ҳар шаб чон равон аст,
Ба савқат субҳ боз орад равонро!
Аз он сӯ, ки баҳор ояд заминро,
Чароғи нав диҳад субҳ осмонро!
Аз он сӯ, ки асоиё аждаҳо шуд,
Ба дӯзах бурд ӯ фиръавниёнро!
Аз он сӯ, ки туро ин чустучӯ хост,
Нишон худ ӯст, мечӯяд нишонро!
Ту он мардӣ, ки ӯ бар ҳар нишастаст,
Ҳамепурсад зи ҳар инрову онро!
Хамуш кун, к-ӯ намехоҳад зи ғайрат,
Ки дар дарё дарорад ҳамгинонро!

23

Хабар кун, ай ситора, ёри моро,
Ки дарёбад дили хунхори мо!
Хабар кун он табиби ошиқонро,
Ки то шарбат диҳад бемори моро!
Бигӯ шаккарфурӯши шаккаринро,
Ки то равнақ диҳад бозори моро!
Агар дар сир бигардонӣ дили худ,
На душман бишнавад асрори моро!
Пас андар ишқ душманком гардам,
Ки душман мепарастад кори моро!
Агарчи душмани мо чон надорад,
Бисӯзон чони душмандори моро!
Агар гил бар сарастат, то нашӯӣ,
Биёру бишкуфон гулзори моро!
Биё, ай Шамси Табрезии наййир,
Бад-он рух нур диҳ дидори моро!

24

Чу ӯ бошад дилу дилсӯз моро,
Чӣ бошад шаб, чӣ бошад рӯз моро?!
Ки хуршед ар фурӯ шуд, ар баромад,
Бас аст ин чони чонафрӯз моро!
Ту модармурдари шеван маёмӯз,
Ки устод аст ишқомӯз моро!
Мадӯзон хирқаи моро, мадаррон,

Нашояд шайхи хирқадӯз моро!
Ҳама кас бар адӯ пирӯз хоҳад,
Ҷамоли он адӯ пирӯз моро!
Ҳама кас бахти ганҷандӯз хоҳад,
Валекин ишқи ранҷандӯз моро!

25

Амири ҳусн, хандон кун ҳашамро,
Вучуде бахш мар муште адамро!
Сиёҳӣ менамояд лашкари ғам,
Зафар диҳ шодии соҳибаламро!
Ба ҳусни худ ту шодиро бикун шод,
Ғаму андӯх диҳ андӯху ғамро!
Карамро шодмон кун аз ҷамолат,
Ки ҳусни ту диҳад сад чон карамро!
Ту қорам з-он бари симин чу зар кун,
Ту лаълин кун руҳи ҳамчун зарамро!
Дило, чун толиби бешии ишқӣ,
Ту кам андеш дар дил бешу камро!
Биниҳ он сар ба пеши Шамси Табреш,
Ки ймон аст сачда он санамро!

26

Зи рӯйи туст ид осор моро,
Биё, ай иду идӣ ор моро!
Ту чони иду аз рӯйи ту, чоно,
Ҳазорон ид дар асрор моро!
Чу мо дар нестӣ сар даркашидем,
Нагирад ғуссаи дастор моро!
Чу мо дар хештан ағёр гаштем,
Нашояд ғуссаи ағёр моро!
Шуморо атласу шиғри ҳаёли,
Ҳаёли ҳуби он дилдор моро!
Китоби макру айёри шуморо,
Итоби дилбари айёр моро!
Шуморо симу зар бодо фаровон,
Ҷамоли Холиқи Ҷаббор моро!
Шуморо асби тозӣ бод беҳад,
Буроқи Аҳмади Мухтор моро!
Шуморо ид дар сола ду бор аст,
Дусад ид аст ҳар дам қор моро!
Агар олам ҳама ид асту ишрат,
Бирав, олам шуморо, ёр моро!
Биё, ай Иди Акбар – Шамси Табреш,
Ба дасти ину он мағзор моро!
Чу хомӯшонаи ишқат қавӣ шуд,
Сухан кӯтоҳ шуд ин бор моро!

27

Аз дур бидида Шамси динро,
Фаҳри Табрешу раҳқи Чинро;
Он ҷашму ҷароғи осмонро,
Он зиндақунандаи заминро;

Ай гашта чунону ончунонтар,
 Ҳар чон, ки бидида ӯ чунинро!
 Гуфто, ки киро кушам ба зорӣ,
 Гуфтам-ш, ки бандаи каминро!
 Ин гуфтани буду ногаҳоне
 Аз ғайб кушод ӯ каминро.
 Оташ дарзад ба ҳасти банда,
 В-аз беҳ биканд кибру кинро.
 Бе дилсияҳии лола з-он май
 Сармаст бикард ёсаминро.
 Дар домани ӯст айна мақсуд,
 Бар мо бифишонд остинро.
 Шоҳе, ки чу рух намуд маҳро,
 Бар асби фалак ниҳод зинро.
 Биншин кажӯ рост гӯ, ки набвад
 Ҳамто шаҳи рӯҳи ростинро!
 Валлаҳ, ки аз ӯ хабар набошад
 Ҷабрили муқаддаси аминро!
 Ҳоле чӣ занад, ба қол овард
 Ӯ чархи баланди ҳафтуминро!
 Чун чашм дигар дар ӯ кушодем,
 Як ҷав нахарем мо яқинро.
 Овах, ки бикард бозгуна
 Он давлати васл пӯстинро!
 Ай мутриби ишқ, Шамси динам,
 Ҷони ту, ки боз гӯ ҳаминро!
 Чун менарасам ба дастбӯсаш,
 Бар хок ҳамезанам ҷабинро!

28

Машкан дили марди муштариро,
 Бигзор раҳи ситамгариро!
 Раҳм ор, маҳо, ки дар шарият
 Қурбон накунад лоғареро!
 Махмури туам, ба дасти ман дих
 Он чоми шароби гавҳариро!
 Панде бидиху ба сулҳ овар
 Он чашми хумори абҳариро!
 Фармой ба ҳиндувони чоду,
 К-аз ҳад набаранд соҳариро!
 Дар шашдарае фитод ошиқ,
 Бишкан дари ҳабси шашдариро!
 Як лаҳза, муъиззи нома, пеш о,
 Ҷамъ овар ҳалқаи париро!
 Сар мениҳад ин хумор аз бун
 Ҳар лаҳза шароби онсариро.
 Сад ҷо чу қалам миён бибаства
 Тунги шакари муъаскариро.
 Ай ишқ, бародарона пеш о,
 Бигзор саломи сарсариро!
 Ай соқии рӯҳ, аз дари Ҳақ
 Мағзор ҳақи бародариро!
 Ай кӯҳи замона, хин, равон кун
 Ин киштии табъи лангариро!
 Ай нойиби Мустафо, бигардон
 Он соғари зафти кавсариро!
 Пайғом зи нафхи сур дорад,

Бикшой лаби паямбариро!
Ай сурхсибоғати аламдор,
Бикшо пару боли чаъфариро!
Пурлола куну пур аз гули сурх
Ин сахни рухи музаъфариро!
Испед намекунам дигар ман,
Даррез раҳиқи аҳмариро!

29

Дар миёни пардаи хун ишкро гулзорҳо,
Ошиқонро бо чамоли ишки бечун корҳо!
Ақл гӯяд: «Шаш чихат ҳаддасту берун роҳ нест»,
Ишк гӯяд: «Роҳ ҳасту рафтаам ман борҳо».
Ақл бозоре надиду тоҷирӣ оғоз кард,
Ишк дида 3-он суйи бозори ӯ бозорҳо!
Ай басо Мансур пинҳон 3-иътимоди чони ишк
Тарки минбарҳо бигуфта, бар шуда бар дорҳо!
Ошиқони дурдкашро дар даруна завқҳо,
Оқилони тирадилро дар дарун инкорҳо!
Ақл гӯяд: «По маниҳ, к-андар фано чуз хор нест»,
Ишк гӯяд ақро, к-андар ту аст он хорҳо!
Ҳин, хамуш кун, хори ҳастиро зи пойи дил бикан,
То бибинӣ дар даруни хештан гулзорҳо!
Шамси Табрэӣ, туйи хуршед андар абри ҳарф,
Чун баромад офтобат, маҳв шуд гуфторҳо!

30

Соқиё, дар нӯш овар шираи анкудро,⁵
Дар сабӯҳ овар сабук мастони хоболудро!
Як ба як дар об афкан чумла тарру хушкро,
Андар оташ имтиҳон кун чӯброву удро!
Сӯйи шӯристон равон кун шохе аз оби ҳаёт,
Чун гули насрин бихандон хори ғамфарсудро!
Булбулонро маст гардон, мутрибонро шергир,
То ки дарсозанд бо ҳам нағмаи Довудро!
Бод паймо, бодпаймоёни худро об диҳ,
Кӯрии он ҳирси афзунчӯйи кампаймудро!
Ҳам бизан бар софиён он дурди дардангезро,
Ҳам бихур бо сӯфиён полудаи бедурдро!
Май маёвар, 3-он биёвар, ки май аз вай чӯш кард,
Он ки чӯшаш дар вучуд овард ҳар мавҷудро!
3-он майе, к-андар чабал андохт сад рақсулҷамал,
3-он майе, к-ӯ равшанӣ бахшад дили мардудро!
Ҳар сабохе ид дорем аз ту, хоса ин сабӯҳ,
К-аз қарам бар май фишонӣ бодаи мавҷудро!
Барфишон чандон, ки мо афшонда гардем аз вучуд,
То ки ҳар қосид биёбад дар фано мақсудро!
Ҳамчу обе дида дар худ офтобу мохро,
Чун Аёзе дида дар худ ҳастии Маҳмудро!
Шамси Табрэӣ, барор аз чоҳи мағриб машрике,
Ҳамчу субҳе, к-ӯ барорад ханчари мағмудро.

⁵ Хӯшаи ангур.

31

Бо чунин шамшери давлат ту забун монӣ чаро?!
Гавҳаре бошиву аз санге фурӯ монӣ чаро?!
Мекашад ҳар каргасе ачзотро ҳар ҷонибе,
Чун на мурдорӣ ту, балки бози ҷононӣ, чаро?!
Дидаатро чун назар аз дидаи боқӣ расид.
Дидаат шармин шавад аз дидаи фонӣ чаро?!
Он ки ўро кас ба нася-в нақд насонад ба хок,
Инчунин бешӣ кунад бар нақдаи конӣ чаро?!
Он сияҳчоне, ки куфр аз ҷони талхаш нанг дошт,
Заҳр резад бар туву ту шахди ймонӣ, чаро?!
Ту чунин ларзони ў бошиву ў сояӣ ту аст,
Охир ў нақшест ҷисмониву ту ҷонӣ чаро?!
Ў ҳама айби ту гирад, то бипӯшад айби худ,
Ту бар-ў аз ғайб ҷон резиву медонӣ, чаро?!
Чун дар ў ҳастӣ, бибинӣ, гӯйӣ он ман нестам,
Даъвии ў чун набинӣ, гӯйияш онӣ чаро?!
Хашми ёрон фаръ бошад, аслашон ишқи нав аст,
Аз барои хашми фаръӣ асло ронӣ чаро?!
Шаҳ ба ҳақ чун Шамси Табрест, сонӣ несташ,
Ноҳақро асл гӯйӣ, шоҳро сонӣ чаро?!

32

Ай ҳавасҳои дилам, биё, биё, биё, биё,
Ай муроду ҳосилам, биё, биё, биё, биё!
Мушкилу шӯридаам чун зулфи ту, чун зулфи ту,
Ай кушоди мушкилам, биё, биё, биё, биё!
Аз раҳи манзил мағӯ, дигар мағӯ, дигар мағӯ,
Ай ту роҳу манзилам, биё, биё, биё, биё!
Даррабудӣ аз замин як мушти гил, як мушти гил,
Дар миёни он гилам, биё, биё, биё, биё!
То зи некиву бадӣ ман воқидам, ман воқидам,
Аз ҷамолат ғофилам, биё, биё, биё, биё!
То насӯзад ақли ман дар ишқи ту, дар ишқи ту,
Ғофилам, не оқилам, биё, биё, биё, биё!

33

Ай ҳавасҳои дилам, боре биё, рӯе намо,
Ай муроду ҳосилам, боре биё, рӯе намо!
Мушкилу шӯридаам чун зулфи ту, чун зулфи ту,
Ай кушоди мушкилам, боре биё, рӯе намо!
Аз раҳу манзил мағӯ, дигар мағӯ, дигар мағӯ,
Ай ту роҳи манзилам, боре биё, рӯе намо!
Даррабудӣ аз замин як мушти гил, як мушти гил,
Дар миёни он гилам, боре биё, рӯе намо!
То зи некиву бадӣ ман воқидам, ман воқидам,
Аз ҷамолат ғофилам, боре биё, рӯе намо!
То насӯзад ақли ман дар ишқи ту, дар ишқи ту,
Ғофилам, не оқилам, боре биё, рӯе намо!
Шаҳ Салоҳуддин, ки ту ҳам ҳозирӣ, ҳам ғойибӣ,
Ай аҷубай восилам, боре биё, рӯе намо!

34

Ту маро чону чахонӣ, чӣ кунам чону чахонро?!
Ту маро ганчи равонӣ, чӣ кунам суду зиёнро?!
Нафасе ёри шаробам, нафасе ёри кабобам,
Чу дар ин даври харобам, чӣ кунам даври замонро?!
Зи ҳама халқ рамидам, зи ҳама боз раҳидам,
На ниҳонам, на падидам, чӣ кунам кавну маконро?!
Зи висоли ту хуморам, сари махлуқ надорам,
Чу туро сайду шикорам, чӣ кунам тиру камонро?!
Чу ман анадар таги чӯям, чӣ равам, об чӣ чӯям?!
Чӣ тавон гуфт, чӣ гӯям сифат ин чӯйи равонро?!
Чу ниҳодам сари ҳастӣ, чӣ кашам бори кухеро?!
Чу маро гург шубон шуд, чӣ кашам нози шубонро?
Чӣ хушӣ ишқ, чӣ мастӣ, чу қадаҳ бар кафи дастӣ,
Хунук он чо, ки нишастӣ, хунук он дидаи чонро!
Зи ту ҳар зарра чаҳоне, зи ту ҳар қатра чу чоне,
Чу зи ту ёфт нишоне, чӣ кунад ному нишонро?
Чихати гавҳари фойиқ ба таги баҳри ҳақойиқ,
Чу ба сар бояд рафтан, чӣ кунам пойи давонро!
Ба силохи аҳадӣ ту, раҳи моро бизадӣ ту,
Ҳама раҳтам ситадӣ ту, чӣ диҳам бочситонро?!
Зи шуъоӣ маҳи тобон, зи ҳами турраи печон
Дили ман шуд сабук, ай қон, бидиҳ он ратли гаронро!
Манигар ранҷу балоро, бинигар ишқу валоро,
Манигар ҷавру ҷафоро, бинигар сад нигаронро!
Ғамро лутф лақаб кун, зи ғаму дард тараб кун,
Ҳам аз ин хуб талаб кун ғараҳу амну амонро!
Биталаб амну амонро, бигузин гӯши гаронро,
Бишунав роҳдиҳонро, макушо роҳи дахонро!

35

Биравед, ай ҳарифон, бикашед ёри моро,
Ба ман оваред охир санами гурезпоро!
Ба баҳонаҳои ширин, ба таронаҳои заррин
Бикашед сӯйи ҳона маҳи хуби хушликоро!
Вагар ӯ ба ваъда гӯяд, ки даме дигар биёям,
Ҳама ваъда макр бошад, бифиребад ӯ шуморо!
Дами саҳт гарм дорад, ки ба ҷодуиву афсун
Бизанад гираҳ бар об ӯву бибандад ӯ ҳаворо!
Ба муборакиву шодӣ чу нигори ман дарояд,
Бинишин, назора мекун ту аҷоиби Худоро!
Чу ҷамоли ӯ битобад, чӣ бувад ҷамоли хубон,
Ки руҳи чу офтобаш бикушад ҷароғҳоро!
Бирав, ай дили сабукрав, ба Яман, ба дилбари ман,
Бирасон салому хидмат ту ақиқи бебаҳоро!

36

Агар он майе, ки хӯрдӣ, ба сахар набуд гиро,
Биситон зи ман шаробе, ки қиёматаст, ҳаққо!
Чи тафарручу тамошо, ки расад зи ҷоми аввал,
Дувумаш, наъзубиллаҳ, чӣ кунам сифат савумро?!
Ғаму маслаҳат намонад, ҳамаро фуруд ронад,

Пас аз он Худой донад, ки кучо кашад тамошо!
Ту асири бўву рангӣ, ба мисоли нақши сангӣ,
Бичаҳӣ чу оби чашма зи даруни санги хоро!
Бидих он майи равоқӣ, ҳала, ай карими соқӣ,
Чу чунон шавам, бигӯям сухани ту, бемуҳобо!
Қадаҳе гарон ба ман дих, ба ғуломи хештан дих,
Бинигар, ки аз хуморат нигарон шудам ба боло!
Нигарон шавам бад-он сӯ, ки ту кардаӣ маро хӯ,
Ки равона бод он чӯ, ки равона шуд зи дарё!

37

То ба шаб, ай орифи шириннаво,
Они мойӣ, они мойӣ, они мо!
То ба шаб имрӯз моро ишрат аст,
Ассало, ай покбозон, ассало!
Дархиром, ай чони чони ҳар самоъ,
Маҳлиқойӣ, маҳлиқойӣ, маҳлиқо!
Дар миёни шаккарон гулрез кун,
Марҳабо, ай кони шаккар, марҳабо!
Умрро набвад вафо, илло ту умр
Бовафойӣ, бовафойӣ, бовафо!
Бас ғарибӣ, бас ғарибӣ, бас ғариб,
Аз кучойӣ, аз кучойӣ, аз кучо?!
Бо кӣ мебошиву ҳамроҳи ту кист?!
Бо Худой, бо Худой, бо Худо!
Ай гузиданақш, аз наққоши худ
Кай чудойӣ, кай чудойӣ, кай чудо!
Бо ҳама бегонайиву бо ғамаш
Ошнойӣ, ошнойӣ, ошно!
Чузв-чузви ту фиканда дар фалак
Раббанову Раббанову Раббано!
Дилшикаста, ҳин, чаройӣ, баршикан
Қалбҳову қалбҳову қалбҳо!
Охир, ай чон, аввали ҳар чизро
Мунтаҳойӣ, мунтаҳойӣ, мунтаҳо!
Юсуфо, дар чоҳ шоҳӣ ту, валек
Беливойӣ, беливойӣ, беливо!
Чоҳро чун Қасри Қайсар кардаӣ,
Кимиёӣ, кимиёӣ, кимиё!
Як вале кай хонамат, ки сад ҳазор
Авлиёӣ, авлиёӣ, авлиё!
Ҳашрғоҳи ҳар ҳасинӣ, гар кунун
Карбалойӣ, Карбалойӣ, Карбало!
Машкро барбанд, ай чон, гарчи ту
Хуш сақойӣ, хуш сақойӣ, хуш сақо!

38

Гар ту удӣ, сӯйи ин мичмар биё,
В-ар биронандат зи бом, аз дар биё!
Юсуфӣ, аз чоҳу зиндон чора нест,
Сӯйи захри қаҳр чун шаккар биё!
Гуфтамат: Аллоҳу Акбар расмӣ аст,
Гар ту они Акбарӣ, акбар биё!
Чун майи аҳмар сагон ҳам мехӯранд,
Гар ту шерӣ, чун майи аҳмар биё!

Зар чӣ чӯйӣ? Мисси худро зар бисоз,
Гар набошад зар, ту симинбар биё!
Ағниё хушку факирон чашмтар,
Ошико, бе шакли хушку тар биё!
Гар сифатҳои фалакро маҳрамӣ,
Чун малак бе модаву бе нар биё!
В-ар сифоти дил гирифтӣ дар сафар,
Ҳамчу дил бепо биё, бесар биё!
Чун зи Шамсуддин ҷаҳон пурнур шуд,
Сӯйи Табреш о, дило, бар сар биё!

39

Омад баҳори ҷонҳо, ай шоҳи тар, ба рақс о,
Чун Юсуф андаромад, Мисру шакар ба рақс о!
Ай шоҳи ишқпарвар, монанди шири модар,
Ай шири ҷӯш дар рӯ, ҷони падар, ба рақс о!
Чавғони зулф дидӣ, чун гӯй даррасидӣ,
Аз пову сар буридӣ, бепову сар ба рақс о!
Аз ишқи тоҷдорон дар ҷарҳо ҷу борон,
Он ҷо қабо ҷӣ бошад?! Ай хушқамар, ба рақс о!
Дар даст ҷоми бода, омад бутам пиёда,
Гар нестӣ ту мода, з-он шоҳи нар ба рақс о!
Поёни ҷанг омад, овози ҷанг омад,
Юсуф зи ҷоҳ омад, ай беҳунар, ба рақс о!
То ҷанд ваъда бошад в-ин сар ба сачда бошад,
Ҳичрам бибурда бошад?! Рангу асар, ба рақс о!
Қай бошад он замоне, гӯяд маро фалонӣ,
К-ай беҳабар фано шав, ай беҳабар, ба рақс о!
Товуси мо дарояд в-он рангҳо барояд,
Бо мурғи ҷон сарояд, беболу пар ба рақс о!
Кӯру карони олам дид аз Масеҳ марҳам,
Гуфта Масеҳи Марям, к-ай кӯру кар, ба рақс о!
Маҳдум Шамси дин аст, Табреш рашки Чин аст,
Андар баҳори хуснаш шоҳу шаҷар ба рақс о!

40

Бо он ки мерасонӣ он бодаи бақоро.
Бе ту намегӯворад ин ҷоми бода моро!
Мутриб, қадаҳ раҳо кун, з-ин гуна нолаҳо кун,
Ҷоно, яке баҳо кун он ҷинси бебаҳоро!
Он ишқи силсилатро в-он офати дилатро,
Он ҷоҳи Бобилатро в-он кони сирхоро!
Боз ор бори дигар, то кори мо шавад зар,
Аз сар бигир, аз сар, он одати вафоро!
Девӣ шақосиришта, аз лутфи ту фаришта,
Туғрои ту набишта мар мулкати сафоро!
Дар нурат, ай гузида, ай бар фалак расида,
Ман дамбадам бидида анвори Мустафоро!
Чун баста гашт роҳе, шуд ҳосили ман оҳе,
Шуд кӯҳ ҳамчу коҳе аз ишқ қаҳрабуро!
Аз Шамси дини чун маҳ Табреш ҳаст оғаҳ,
Бишнаву дуъову гаҳ - гаҳ омин кун ин дуъоро!

41

Бедор кун тарабро, бар ман бизан ту х(в)адро,
 Чашме чунин бигардон кӯрии чашми бадро!
 Худро бизан ту бар мах, ин аст зинда кардан,
 Бар мурда зан чу Исо афсуни муътамадро!
 Ай рӯят аз қамар бих, он рӯбарӯи ман нӣх,
 То банда дида бошад сад давлати абадро!
 Дар воқиъа бидидам, к-аз қанди ту чашидам,
 Бо он нишон, ки гуфтӣ, ин бўса номзадро!
 Ҷони фаришта будӣ, ё Раб, чӣ гашта будӣ,
 К-аз чиҳра менамудӣ ламяттаҳаз валадро!
 Чун дасти ту кашидам, сурат дигар надидам,
 Беҳушии бидидам, гум карда мар хирадро!
 Ҷоми чу нор дардих, бераҳмвор дардих,
 То гум шавам, надонам худрову неку бадро!
 Ин бор чом пур кун, лекин тамом пур кун,
 То чашм сер гардад, як сӯ ниҳад ҳасадро!
 Дардих майе зи боло, дар ло Илоҳа илло,
 То Рӯҳ Илоҳ бинад, вайрон кунад ҳасадро!
 Аз қолаби намудаш рафт ойинай хирад хуш,
 Чандон ки хоҳӣ, акнун мезан ту ин намадро!

42

Бишкан сабӯву кӯза, ай мири оби ҷонҳо,
 То во шавад чу коса дар пеши ту даҳонҳо!
 Бар гӣҷҳои мо зан, ай гичии хирадҳо,
 То вораҳад ба гичӣ ин ақл з-имтиҳонҳо!
 Нокуси тан шикастӣ, номуси ақл бишкан,
 Мағзор, к-он музавварб пайдо кунад нишонҳо!
 В-ар ҷодуӣ намояд, бандад забони мардум,
 Ту чун асои Мӯсо бикшо бар ӯ забонҳо!
 Ошиқ хамӯш хуштар, дарё ба ҷӯш хуштар,
 Чун ойинаст хуштар дар хомушӣ баёнҳо!

43

Чанд гурезӣ зи мо, чанд равӣ ҷобачо?!
 Ҷони ту дар дасти мост ҳамчу гулӯи асо!
 Чанд бикардӣ тавоф гирди ҷаҳон аз газоф?!
 З-ин рамаи пур зи лоф ҳеҷ ту дидӣ вафо?!
 Рӯз ду-сей заҳир, гирди ҷаҳон гашта гир,
 Ҳамчу сагон мурда гир гурсунаву бенаво!
 Мурдадилу мурдаҷӯ чун писари мурдашӯ,
 Аз кафани мурдаест дар тани ту он қабо!
 Зинда надидӣ, ки то мурда намояд туро,
 Чанд кашӣ дар канор сурати гармобаро?!
 Домани ту пурсафол, пеши ту он зарру мол,
 Боварам он гаҳ кунӣ, кай аҷал орад фано?!
 Гӯйӣ, ки зарри куҳан ман чӣ кунам, бахш кун,
 Ман ба само меравам, нест дар он ҷо раво!
 Ҷуғд наӣ, булбулӣ, аз чӣ дар ин манзилӣ?!
 Боғу чаманро чӣ шуд, сабзаву сарву сабо?!

Ай ҳама хубӣ туро, пас ту кироӣ, киро?!
 Ай гули дар боғи мо, пас ту кучойӣ кучо?!
 Савсан бо сад забон аз ту нишонам надод,
 Гуфт: «Рав, аз ман мачӯ ғайри дуъову сано!».
 Аз кафи ту, ай қамар, боғи даҳон пуршакар,
 В-аз кафи ту беҳабар бо ҳама баргу наво!
 Сарв агар сар кашид, дар қади ту кай расид?!
 Наргис агар чашм дошт, ҳеч надид ӯ туро!
 Мурғ агар хутба хонд, шох агар гул фишонд,
 Сабза агар тӣз ронд, ҳеч надорад даво!
 Шурби гул аз абр буд, шурби дил аз сабр буд.
 Абр ҳарифи гиё, сабр ҳарифи зиё!
 Ҳар тарафе сар зада мардуму дева дада,
 Лек дар ин майкада пой надоранд, по!
 Ҳар тарафеам бичӯ, ҳар чи бихоҳӣ, бигӯ,
 Раҳ набарӣ тори мӯ, то нанамоям худо!
 Гарм шавад рӯи об аз табиши офтоб,
 Боз ҳамаш офтоб баркашад андар уло!
 Барбарадаш хурд-хурд, то ки надонӣ чи бурд,
 Соф бидуздад зи дурд шаъшаъаӣ дилрабо!
 3-ин сухани булғачаб бастам ман ҳар ду лаб,
 Лек фалак ҷумла шаб мезанадат ассало!

Боз бунафша расид чониби савсан дуто,
 Боз гули лаълпӯш мебидаронад қабо.
 Боз расиданд шод 3-он суви олам чу бод
 Масту хиромону хуш сабзқабоеӣ мо!
 Сарви аламдор рафт, сӯхт хазонро ба тафт
 В-аз сари куҳ рух намуд лолаӣ ширинлиқо!
 Сунбула бо ёсуман гуфт: «Саломун алайк»,
 Гуфт: «Алайкассалом, дар чаман ой, ай фато!».
 Ёфта маъруфӣе ҳар тарафе сӯфӣе,
 Дастзанон чун чанор, рақсунон чун сабо!
 Ғунча чу мастуриён карда руҳи худ ниҳон,
 Бод кашад чодараш, к-ай сара, рӯ баркушо!
 Ёр дар ин кӯи мо, об дар ин ҷӯи мо,
 Зинати нилуфарӣ, ташнаву зардӣ чаро?!
 Рафт даӣи рӯтуруш, кушта шуд он айшқуш,
 Умри ту бодо дароз, ай сумани тезпо!
 Наргис дар мочаро чашмак зад сабзаро,
 Сабза сухан фаҳм кард, гуфт, ки фармон туро!
 Гуфт қаранфул ба бед: «Ман зи ту дорам умед»,
 Гуфт: «Азабхонаам хилвати туст, ассало!».
 Себ бигуфт: «Ай турунҷ, аз ҷӣ ту ранчидайӣ?»,
 Гуфт: «Ман аз чашми бад менашавам худнамо!».
 Фохта бо куву ку омад, к-он ёр ку?!
 Кардаш ишорат ба гул булбули шириннаво!
 Ғайри баҳори ҷаҳон ҳаст баҳоре ниҳон,
 Моҳруху хушдаҳон, бода бидиҳ, соқӣё!
 Ё қамаран толиъан фӣ зулумотиддучо,
 Нуру масобихиҳи йағлибу шамсуззуҳо!
 Чанд сухан монд, лек бегаҳу дер аст нек,

Ҳар чи ба шаб ғавт шуд, орам фардо қазо!

46

Ман аз кучову ғаму шодии ҷаҳон зи кучо?!
Ман аз кучо, ғами борону новадон зи кучо?!
Ҷаро ба олами аслии хеш во наравем?!
Дил аз кучову тамошои хокдон зи кучо?!
Ҷу хар надораму харбанда нестам, ай ҷон,
Ман аз кучо, ғами полону қўдбон зи кучо?!
Ҳазорсола гузаштӣ зи ақлу ваҳму гумон,
Ту аз кучову фишороти бадгумон зи кучо?!
Ту мурғи чорпарӣ, то бр осмон парӣ,
Ту аз кучову раҳи бому нардбон зи кучо?!
Касе турову ту касро ба буз намегирӣ,
Ту аз кучову ҳаёҳои хар шубон зи кучо?!
Ҳазор наъра зи болои осмон омад,
Ту тан заниву наҷўйӣ, ки ин ғигон зи кучо!
Ҷу одамӣ ба яке мор шуд бурун зи биҳишт,
Миёни каждому морон туро амон зи кучо?!
Дило, дило, ба сари ришта шав, масал бишунав,
Ки осмон зи кучоясту ресмон зи кучо!
Шароби хом биёру ба пухтагон дардих,
Ман аз кучо, ғами хар хоми қалтабон зи кучо?!
Шаробхона дарову дар аз дарун дарбанд,
Ту аз кучову баду неки мардумон зи кучо?!
Тамаъ мадор, ки умри туро карон бошад,
Сифоти Ҳаққиву Ҳақро ҳаду карон зи кучо?!
Аҷал қафас шиканад, мурғро наёзорад,
Аҷал кучову пари мурғи ҷовидон зи кучо?!
Ҳамӯш бош, ки гуфтӣ басеву кас нашунид,
Ки ин духул зи ҷӣ бом асту ин баён зи кучо?!

47

Ҷу андарояд ёрам, чи хуш бувад, ба Худо,
Ҷу гирад ӯ ба канорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Ҷу шер панҷа ниҳад бар шикастаоҳуи хеш,
Ки, ай азиз, шикорам чи хуш бувад, ба Худо!
Гурезпойи раҳашро кашон-кашон бибаранд
Бар осмони ҷаҳорум, чи хуш бувад, ба Худо!
Бад-он ду наргиси масташ азим махмурам,
Ҷу бишкананд хуморам, чи хуш бувад, ба Худо!
Ҷу ҷони зори балодида бо Худо гӯяд,
Ки ҷуз ту ҳеҷ надорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Ҷавобаш ояд аз он сӯ, ки ман туро пас аз ин
Ба ҳеҷ кас нагузорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Шаби висол биёяд, шабам ҷу рӯз шавад,
Ки рӯзу шаб нашуморам, чи хуш бувад, ба Худо!
Ҷу гул шукуфта шавам дар висоли гулруҳи хеш,
Расад насими баҳорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Биёбам он шакаристони бениҳоятро,
Ки бурд сабру қарорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Амонате, ки ба нух чарх дарнамегунҷад,
Ба мустаҳиқ бисупорам, чи хуш бувад, ба Худо!
Харобу маст шавам дар камоли беҳешӣ,
На бидравам, на бикорам, чи хуш бувад, ба Худо!

Ба гуфт ҳеч наоям, чу пур бувад даҳанам,
Сари хадис нахорам, чи хуш бувад, ба Худо!

48

Биёр он, ки қаринро суви қарин кашадо,
Фариштаро зи фалак ҷониби замин кашадо!
Ба ҳар шабе чу Муҳаммад ба ҷониби миъроҷ
Буроки ишқи абадро ба зери зин кашадо!
Ба пеши рӯх нишин, з-он ки ҳар нишаст туро
Ба хулку хӯву сифатҳои ҳамнишин кашадо!
Шароби ишқи абадро, ки соқияш рӯх аст,
Нагираду накашад, в-ар кашад, чунин кашадо!
Бирав, бидузд зи парвона хӯи ҷонбозӣ,
Ки он туро ба сӯи нури шамъи дин кашадо!
Расид ваҳи худойӣ, ки гӯш тез кунед,
Ки гӯши тез ба чашми Худойбин кашадо!
Хаёли дӯст туро муждаи висол диҳад,
Ки он хаёлу гумон ҷониби яқин кашадо!
Дар ин чаҳи ту чу Юсуф, хаёли дӯст расан,
Расан туро ба фалакҳои бартарин кашадо!
Ба рӯзи васл агар ақл монадат, гӯяд,
Нагуфтамат, ки ҷунон кун, ки он ба ин кашадо!
Бичаҳ, бичаҳ зи ҷаҳон ҳамчу охувон аз шер,
Гирифтамаш, ҳама кон аст, кон ба кин кашадо!
Ба ростӣ бирасад ҷон бар остони висол,
Агар кажӣ, ба ҳариру қазу кажин кашадо!
Бикаш ту хори ҷафоҳо, аз он ки хоркашӣ
Ба сабзаву гулу райҳону ёсамин кашадо!
Бинӯш лаънату дашноми душманон пайи дӯст,
Ки он ба лутфу саноҳову офарин кашадо!
Даҳон бибанду амин бош дар суҳандорӣ,
Ки шаҳ калиди хазина бари амин кашадо!

49

Маро бидиду напурсид он нигор чаро?!
Туруш-туруш бигузашт аз дариҷа ёр чаро?!
Сабаб чӣ буд, чӣ кардам, ки бад намуд зи ман,
Ки хотираш бигирифтаст ин ғубор чаро?!
Зи бомдод чаро қасди хуни ошиқ кард?!
Чаро кашид чунин теғи Зулфиқор, чаро?!
Чу лаб ба ханда кушояд, кушода гардад дил,
Дар он лаб аст ҳамеша кушоди қор чаро?!
Миёни абруи худ чун гираҳ занад аз хашм,
Гираҳ-гираҳ шавад аз ғам дили фиғор чаро?!
Ҷаҳон сияҳ шавад он дам, ки рӯ бигардонад,
На рӯз монаду не ақл барқарор чаро?!
Яке нафас, ки дили ёри мо зи мо бирамид,
Чаро рамид зи мо лутфи кирдгор, чаро?!
Магар, ки лутфи Худо ўст, мо ғалат кардем,
Вагарна хубии ў гашт беканор чаро?!
Буруни сурат агар лутфи маҳз додӣ рӯй,
Паямбарон зи чӣ гаштанд пардадор, чаро?!

50

Муборакӣ, ки бувад дар ҳама арӯсиҳо,
 Дар ин арӯсии мо бод, ай Худо, танҳо!
 Муборакии шаби кадру моҳи рӯзаву ид,
 Муборакии мулоқоти Одаму Ҳавво!
 Муборакии мулоқоти Юсуфу Яъқуб,
 Муборакии тамошои чаннатулмаъво!
 Муборакии дигар, к-он ба гуфт дарн-ояд,
 Нисори шодии авлоди шайху миҳтари мо!
 Ба ҳамдамиву хушӣ ҳамчу шир боду асал,
 Ба ихтилоту вафо ҳамчу шаккару ҳалво!
 Муборакии таборак надиму соқӣ бод,
 Бар он ки кард омин, бар он ки кард дуъо!

51

Ёри мо, дилдори мо, олами асрори мо,
 Юсуфи дидори мо, равнақи бозори мо!
 Бар дами имсоли мо ошиқ омад пори мо,
 Муфлисонеку туйӣ ганҷи мо, динори мо!
 Кохилонеку туйӣ ҳаҷҷи мо, пайкори мо,
 Хуфтагонеку туйӣ давлати бедори мо!
 Хастагонеку туйӣ марҳами бемори мо,
 Мо харобему туйӣ аз қарам миғмори мо!
 Душ гуфтам ишқро, ай шаҳи айёри мо,
 Сар мақаш, мункир машав, бурдаӣ дастори мо!
 Пас ҷавобам дод ӯ, к-аз ту аст ин қори мо,
 Ҳар чи гӯӣ, во диҳад чун садо қуҳсори мо!
 Гуфтамаш: "Худ мо қуҳем, ин садо гуфтори мо,
 З-он ки қуҳро ихтиёр набвад, ай мухтори мо!"
 Гуфт: "Бишнаву аввалан шаммае з-асрори мо,
 Ҳар сутури лоғаре қай қашонад бори мо?"
 Гуфтамаш: "Аз мо бибар заҳмати аҳбори мо,
 Булбулӣ, мастӣ бикун ҳам зи бўтемори мо!
 Ҳастии ту фаҳри мо, ҳастии мо ори мо,
 Аҳмаду Сиддиқ бин дар дили чун қори мо!
 Менавӯшад ҳар майе масти дурдихори мо,
 Хур зи дасти шаҳ хурад мурғи хушминқори мо!
 Чун бихусбад дар лаҳад қолаби мурдори мо,
 Раста гардад з-ин қафас тӯтии тайёри мо!
 Худ шиносат қойи худ мурғи зйраксори мо,
 Баъди мо пайдо кунӣ дар замин осори мо!
 Гар ба бустон бе туем, хор шуд гулзори мо,
 Вар ба зиндон бо туем, гул бирӯяд хори мо!
 Гар дар оташ бо туем, нур гардад нори мо
 В-ар ба чаннат бе туем, нор шуд анвори мо!
 Аз ту шуд бози сапед зоғи мову сори мо,
 Бас куну дигар мағӯ, к-ин бувад гуфтори мо!

52

Ҳала, ай қиё, нафасе биё,
 Дари айшро сара барқушо!
 Ин фалон чи шуд, он фалон чи шуд,
 Набувад маро сари мочаро!
 Наҳилад қасе сари зулфи ӯ,
 Нараҳад диле зи чунин лиқо!
 Накунад қасе зи хушӣ сафар,

Наравад касе зи чунин саро!
Бихил ин ҳама, бидиҳ он қадах,
Ки шунидаам карами шумо!
Қадахе, ки он пури дил шавад,
Бипарад дилам ба суйи само!
Хамуш, ин нафас дами дил мазан,
Ки фидои ту дилу чони мо!

53

Кароне надорад биёбони мо,
Қароре надорад дилу чони мо!
Чахон дар чахон накшу сурат гирифт,
Кадам аст аз ин накшҳо они мо?!
Чу дар раҳ бибинӣ бурида саре,
Ки ғалтон равад сӯйи майдони мо,
Аз ӯ пурс, аз ӯ пурс асрори мо,
К-аз ӯ бишнави сирри пинҳони мо!
Чи будӣ, ки як гӯш пайдо шудӣ
Ҳарифи забонҳои мургони мо?!
Чи будӣ, ки як мург паррон шудӣ,
Бар ӯ тавқи сирри Сулаймони мо?!
Чи гӯям, чи донам, ки ин достон
Фузун аст аз ҳадду имкони мо!
Чи гуна занам дам, ки ҳар дам ба дам
Парешонтар аст ин парешони мо!
Чи кабкону бозон, ситон⁷ мепаранд
Миёни ҳавои куҳистони мо!
Миёни ҳавое, ки ҳафтум ҳавост,
Ки бар авҷи он аст айвони мо!
Аз ин достон бигзар, аз ман мапурс,
Ки ҳар дам шикастаст дастони мо!
Салоҳулҳақу дин намояд туро
Ҷамоли шаҳаншоҳу султони мо!

54

Ту ҷону ҷаҳонӣ, каримо, маро,
Чи ҷону ҷаҳон?! Аз кучо то кучо?!
Ки ҷон худ чи бошад бари ошиқон,
Ҷаҳон худ чи бошад бари авлиё?!
На бар пушти говест ҷумла замин,
Ки дар марғзори ту дорад чаро!
Дар он корвонӣ, ки кулли замин
Яке говбор асту ту раҳнамо!
Дар анбори фазли ту бас донаҳост,
Ки он нашканад зери ҳафт осиё!
Ту дар чашми наққошу пинҳон зи чашм,
Зиҳӣ чашмбанду зиҳӣ симиё!⁸
Туро оламе ғайри ҳаҷдах ҳазор,
Зиҳӣ кимиёву зиҳӣ кибриё!
Яке байти дигар бар ин қофия

⁷ Рӯболо хобида.

⁸ Як навъи илми хуфя, ки иродаи инсонро заъиф созад.

Бигӯям, бaсe вoм дoрaм тyрo,
Ки мaгзoрaд ин вoмpo чyз фaқир,
Ки фaқр aст дaрёи дyрpy вaфo!
Ғaнӣ аз бaхилӣ ғaнӣ мoндaaст,
Фaқир аз сaхoвaт, фaқир аз сaхo!

55

Сaд дyхyл мeзaнaнд дaр дили мo,
Бoнги oн бишнaвeм мo фaрдo!
Пyнбaдaргӯшy мӯйдaрчaшм aст
Ғaми фaрдoвy вaсвaсaй сaвдo!
Oтaши ишқ зaн дaр ин пyнбa
Ҳaмчy Ҳaллoчy хaмчy aҳли сaфo!
Oтaшy пyнбaрo чӣ мeдopӣ?!
Ин дy зиддaндy зид нaкaрд бaқo!
Чyн мyлoқoти ишқ нaздик aст,
Хyшлиқo шaв бaрoи рӯзи ликo!
Maрги мo шoдивy мyлoқoт aст,
Ғaр тyрo мoтaм aст, рaв з-ин чo!
Чyнки зиндoни мoст ин дyнё,
Aйш бoшaд хaрoби зиндoнҳo!
Oн ки зиндoни ӯ чyнин хyш бyд,
Чyн бyвaд мaчлиси чaҳoнopo?!
Ту вaфopo мaчӯ дaр ин зиндoн,
Ки дaр ин чo вaфo нaкaрд вaфo!

56

Гӯши мaн мyнтaзир пaёми тyрo,
Чoн бa чoн чyстa як сaлoми тyрo!
Дaр дилaм хyни шaвқ мeчӯшaд,
Myнтaзир бӯйи чӯши чoми тyрo!
Aй зи ширинивy дилoвeзӣ
Дoнa ҳoчaт нaбyдa дoми тyрo!
Кaрдa шoҳoн нисopи тoчy кaмaр
Maр қaбoи кaмин ғyлoми тyрo!
З-aввaли ишқ мaн гyмoн бyрдaм,
Ки тaсaввyр кyнaм хитoми тyрo!
Cилcилaм кyн, бa пoйи yштyр бaнд,
Maн тaмaъ кaй кyнaм ситoми⁹ тyрo?!
Oн ки ширe зи лyтфи тy хӯрдaст,
Maрг бинaд, yқин, фитoми¹⁰ тyрo!
Бaр ҳaқи oн зaбoни кoшифи ғaйб,
Ки бa гӯшaм рaсoн пaёми тyрo!
Бa ҳaқи oн сaрoйи дaвлaтбaхш,
Бинaмoям зи дyр бoми тyрo!
Ғaр сaр аз сaчдaи тy сyд кyнaд,
Чи зийн aст лyтфи oми тyрo?!
Шaмси Tабpeз, ин дилoшyфтa
Бaр чигaр бaстaaст нoми тyрo!

⁹ Зину лачот.

¹⁰ Az шири модар чудо кардани кӯдак.

57

Дар бари мо шудааст дилбари мо,
Гули мо беҳад асту шаккари мо!
Мо ҳамеша миёни гулшакарем,
З - он дили мо қавист дар бари мо!
Зухра дорад ҳаводиси табъӣ,
Ки бигардад ба гирди лашкари мо!
Мо ба пар мепарем сӯйи фалак,
З - он ки аршист асли чавҳари мо!
Сокинони фалак бухур кунанд
Аз сифоти хуши муъанбари мо!
Ҳама насрину арғавону гул аст
Бар замини шоҳроҳи кишвари мо!
На бихандад, на бишкуфад олам
Бе насими дами мунаввари мо!
Зарраҳои ҳаво пазирад рӯҳ
Аз дами ишқи рӯҳпарвари мо!
Гӯшҳо гаштаанд маҳрами ғайб
Аз забону дили суханвари мо!
Шамси Табреш абрсӯз шудааст,
Сояш кам мабод аз сари мо!

58

Чанд ниҳон дорӣ он хандаро,
Он маҳи тобондаи фархундаро?!
Банда кунад рӯйи ту сад шоҳро,
Шоҳ кунад хандаи ту бандаро!
Ханда биёмӯз гули сурхро,
Чилва кун он давлати пояндаро!
Баста бад - он аст дари осмон,
То бикӯшад чун ту кушояндаро!
Дидаӣ қаттори шутурҳои маст!?
Мунтазиронанд кашонандаро!
Зулф барафшону дар он ҳалқа каш
Ҳалқи дусад ҳалқарабояндаро!
Рӯзи висол асту санам ҳозир аст,
Ҳеч мапо муддати ояндаро!
Ошиқи заҳма-ст дафи сахтрӯ,
Майли лаб аст он найи ноландаро!
Бар руҳи даф чанд тапонча бизан,
Дам диҳ он нойи сиголандаро!
В - ар ба тамаъ нола барорад рубоб,
Хуш бикӯшо он кафи бахшандаро!
Айб макун, гар ғазал абтар бимонд,
Нест вафо хоҳири паррандаро!

59

Бода диҳ он ёри қадахбораро,
Ёри турушрӯйи шакарпораро!
Мангар он сӯй, бад - ин сӯ кушо
Ғамзаӣ ғаммозаи хунҳораро!
Дастӣ ту мемолад бечоравор,

Них ба кафаш чораи бечораро!
 Хираву саргаштаву бекор кун
 Ин хиради пири ҳамакораро!
 Тифли дурӯза чу зи ту бў барад,
 Мекашад ӯ сӯйи ту гаҳвораро!
 Тарк кунад дояву сад ширро,
 Ай бадали равған кунчораро!
 Хуб калидӣ дари барбастаро,
 Хуб камандӣ дили овораро!
 Кори ту ин бошад, ай офтоб,
 Нур фиристӣ маҳу истораро!
 Мунтазираш бошу чу маҳ нур гир,
 Тарк кун ин гангалу наззораро!
 Раҳмати ту муҳра диҳад морро,
 Хона диҳад акраби чаррораро!
 Ёд диҳад кори фаромӯшро,
 Бод диҳад хотири сайёраро!
 Ҳар бути сангин зи дамаш зинда шуд,
 То чи дам аст он бути саҳҳораро?!
 Хомуш кун, гуфт аз ин олам аст,
 Тарк кун ин олами ғаддораро!

60

Хез, сабӯҳӣ куну дардих сало,
 Хез, ки субҳ омаду вақти дуъо!
 Кӯза пур аз май куну дар коса рез,
 Хез, мазан хунбаку хум баркушо!
 Давр бигардону маро диҳ нахуст,
 Чони маро тоза кун, ай чонфазо!
 Хез, ки аз ҳар тарафе бонги чанг
 Дар фалак андохт нидову садо!
 Тантани тантан шунаву тан мазан,
 Вақти ту хуш, ай қамари хушлико!
 Дар сарам афкан майу побанд кун,
 То наравам беҳуда аз ҷо ба ҷо!
 З-он кафи дарёсифати дурнисор
 Об дарандоз чу киштӣ маро!
 Пораи ҷӯбе будаму аз кафат
 Гаштаам, ай Мӯсии чон, аждаҳо!
 Озари вақтам, ба дамат, ай Масех,
 Ҳашр шудам аз таги гӯри фано!
 Ё чу дарахтам, ки ба амри расул
 Бехкашон омадам андар фало!
 Ҳам ту бидиҳ, ҳам ту бигӯ з-ин сипас
 Ай даҳану каффи ту ганчи бақо!
 Хусрави Табреш туйӣ, Шамси дин,
 Сарвари шоҳони ҷаҳони уло!¹¹

61

Дод диҳӣ соғару паймонаро,
 Моя диҳӣ маҷлису майхонаро!
 Маст кунӣ наргиси махмурро,

¹¹ Боло, осмонӣ, бузург.

Пеш кашй он бути дурдонаро!
 Чуз зи худовандии ту кай расад
 Сабру қарор ин дили девонаро?!
 Теғ баровар, ҳала, ай офтоб,
 Нур диҳ ин гӯшаи вайронаро!
 Қоф туйй маскани Симурғро,
 Шамъ туйй чони чу парвонаро!
 Чашмаи ҳайвон бикӯшо ҳар тараф,
 Нақд кун он қиссаву афсонаро!
 Маст кун, ай сокиву дар кор каш
 Ин бадани кофари бегонаро!
 Гар накунад ром чунин девро,
 Пас, чи шуд он соғари мардонаро?!
 Ними дилеро ба чи орад, ки ӯ
 Паст кунад сад дили фарзонаро?!
 Аз пағаҳ имрӯз чи хуш маҷлисест
 Он санами фитнаву фаттонаро!
 Бишканад он чашми ту сад аҳдр,
 Маст кунад зулфи ту сад шонаро!
 Як нафасе бом баро, ай санам,
 Рақс дарор устунӣ ҳаннонаро!
 Шарҳи фатаҳнову ишороти он,
 Қуфл бигӯяд сири дандонаро!
 Шоҳ бигӯяд, шунавад пеши ман,
 Тарк кунам гуфти ғуломонаро!

62

Гар бинахусбӣ шабе, ай маҳлико,
 Рӯ ба ту бинмояд ганҷи бақо!
 Гарм шавӣ шаб ту ба хуршеди ғайб,
 Чашми туро боз кунад тӯтиё!
 Имшаб истеза куну сар маниҳ,
 То ки бибинӣ зи саъодат ато!
 Қилвағаҳи ҷумла бутон дар шаб аст,
 Нашнавад он кас, ки бихуфт, ассало!
 Мӯсии Имрон на ба шаб дид нур?!
 Сӯйи дарахте, ки бигуфташ: "Биё!".
 Рафт ба шаб беш зи даҳсола роҳ,
 Дид дарахте ҳама ғарқи зиё.
 Не, ки ба шаб Аҳмад миғроҷ рафт,
 Бурд Буроқеш ба сӯйи само!
 Рӯз пайи касбу шаб аз баҳри ишқ,
 Чашми баде то ки набинад туро!
 Халқ бихуфтанд, вале ошиқон
 Ҷумлаи шаб қиссақунон бо Худо!
 Гуфт ба Довуд Худои карим:
 «Ҳар ки кунад даъвии савдои мо,
 Чун ҳама шаб хуфт, бувад он дурӯғ,
 Хоб кучо ояд мар ишқро?!
 З-он ки бувад ошиқ хилватталаб,
 То ғами дил гӯяд бо дилрабо!
 Ташна нахусбид мағар андаке,
 Ташна кучо, хоби гарон аз кучо?!
 Чунки нахусбид, ба хоб об дид
 Ё лаби ҷӯ, ё ки сабӯ, ё сақо!
 Ҷумлаи шаб мерасад аз Ҳақ хитоб:
 «Хез, ғанимат шумар, ай бенаво!

Варна пас аз марг ту ҳасрат хурӣ,
Чунки шавад чони ту аз тан чудо!
Ќуфт бибурданду замин монд хом,
Ҳеч надорад қази хору гиё!
Ман шудам аз дасти ту, боқӣ бихон,
Маст шудам, сар нашиносам зи по!
Шамси ҳақи мафҳари табрезӣён,
Бастам лабро, ту биё, баркушо!

63

Чархи фалак бо ҳама кору киё
Гирди фалак гардад чун осиё!
Гирди чунин Каъба кун, ай қон, тавоф,
Гирди чунин мойида гард, ай гадо!
Бар масали гӯй ба майдон-ш гард,
Чунки шудӣ сархуши бедасту по!
Аспу рухатрост бар ин шаҳ тавоф,
Гарчи бар ин натъ равӣ чо ба чо!
Хотами шохӣ - т дар ангушт кард,
То ки шавӣ ҳокиму фармонраво!
Ҳар ки ба гирди дил орад тавоф,
Қони чаҳоне шаваду дилрабо!
Ҳамраҳи парвона шавад дилшуда,
Гардад бар гирди сари шамъо!
З - он ки танаш ҳокиву дил оташист,
Майл суйи чинс бувад чинсро!
Гирди фалак гардад ҳар ахтаре,
З - он ки бувад чинси сафо бо сафо!
Гирди фано гардад қони фақир
Бар масали оҳану оҳанрабо!
З - он ки вучуд аст фано пеши ӯ,
Шуста назар аз ҳавалу аз хато!
Маст ҳама кард вузӯ аз кумиз,
К - аз ҳадасам бозраҳон, Раббано!
Гуфт: "Нахустин ту ҳадасро бидон,
Кажмажу маклуб набояд дуъо!
З - он ки калид асту чу каж шуд калид,
Во шудани қулф наёбӣ ато!"
Хомуш кардам, ҳамагон барҷаҳид,
Қомати чун сарви бутам зад сало!
Хусрави Табрез, шаҳам Шамси дин

64

Пеш каш он шоҳи шаккархонаро,
Он гуҳари равшани дурдонаро!
Он шаҳи фаррухрухи бемислро,
Он маҳи дарёдили чононаро!
Рӯх диҳад мурдаи пӯсидаро,
Миҳр диҳад синаи бегонаро!
Домани ҳар хор пур аз гул кунад,
Ақл диҳад каллаи девонаро!
Дар хиради тифли дурӯза ниҳад,
Он чи набошад дили фарзонаро!
Тифли кӣ бошад, ту магар мункирӣ
Арбадаи устуни ханнонаро?
Маст шавиву шаҳи мастон шавӣ,
Чунки бигардонад паймонаро!
Беҳудаму масту парокандамағз,
Варна накӯ гӯям афсонаро!
Бо ҳама, бишнава, ки бибояд шунуд
Қиссаи ширини ғарибонаро!
Бишканад он рӯй дили мохро,
Бишканад он зулф дусад шонаро!
Қиссаи он чашм кӣ ёрад гуздор?!
Соҳири соҳиркуши фаттонаро?!
Бинад чашмаш, ки чӣ хоҳад шудан
То абаду бинад пешонаро!
Роз мағӯ, рав, аҷамӣ соз хеш,
Ёд кун он хочаи улёнаро!

65

Ай ёр, маҳил моро, бе ёр махусб имшаб,
Зинҳор махур бо мо, зинҳор махусб имшаб!
Имшаб зи худ афзунем, дар ишқ дигаргунем,
Ин бор, бибин, чунем, ин бор махусб имшаб!
Ай тавқи ҳавои ту андар ҳама гарданҳо,
Моро ҳама шаб танҳо мағзор, махусб имшаб!
Сайдем ба шасти ғам, шӯридаву масти ғам,
Моро ту ба дасти ғам маспор, махусб имшаб!
Ай сарв гулистонро в-ай моҳ шабистонро,
Ин моҳпарастонро м-озор, махусб имшаб!

66

Ай хоб, ба чони ту, заҳмат бибарӣ имшаб,
Аз баҳри Худо, з-ин чо андар гузарӣ имшаб!
Ҳар чо, ки бипаррӣ ту, вайрон шавад он маҷлис,
Ай хоб, дар ин маҷлис то дарнапарӣ имшаб!
Имшаб ба чамоли ӯ парварда шавад дида,
Ай чашм, зи беҳобӣ то ғам нах(в)арӣ имшаб!
Валлайли изо йағшо, ай хоб, бирав, хошо,
То аз дили бедорон сад нахфа барӣ имшаб!
Гар халқ ҳама хуфтанд, ай дил, ту, биҳамдуллаҳ,
Гар дӯш намехуфтӣ, имшаб бипарӣ, имшаб!

Бо мох, ки ҳамхӯйем, то рӯз сухан гӯем,
К-ай мӯниси муштоқон, соҳибназарӣ имшаб!
Шуд мох гувоҳи ман, истора силоҳи ман,
В-аз новаки истора, ай маҳ, сипарӣ имшаб!

67

З-он шоҳиди шаккарлаб, з-он соқии хушмазҳаб
Чон маст шуду қолаб, ай дӯст, махусб имшаб!
З-он нури ҳама олам ҳар шева ҳаменолам,
То бишнавад аҳволам, ай дӯст, махусб имшаб!
Гоҳе ба парешонӣ, гоҳе ба пушаймонӣ
З-ин айш ҳамемонӣ, ай дӯст, махусб имшаб!
Як рӯз ту гар хорӣ, як рӯз ту мурдорӣ,
Аз мо чи хабар дорӣ? Ай дӯст, махусб имшаб!
Берун шав аз ин ҳар ду, бегона шав, ай марду,
Қум қад заҳикалварду, ай дӯст, махусб имшаб!
Аз ҳаҷри ту парҳезам, дар ишқи ту барҳезам,
Шамсулҳақи Табресам, ай дӯст, махусб имшаб!

68

Михмони туам, ай чон, зинҳор махусб имшаб,
Ай чону дили михмон, зинҳор махусб имшаб!
Рӯйи ту чу бадр омад, имшаб шаби қадр омад,
Ай шоҳи ҳама хубон, зинҳор махусб имшаб!
Ай сарви дусад бустон, ороми дили мастон,
Бурдӣ дилу чон бистон, зинҳор махусб имшаб!
Ай боғи хуши хандон, бе ту ду ҷаҳон зиндон,
Онӣ туву садчандон, зинҳор махусб имшаб!

69

Бурида шуд аз ин ҷӯйи ҷаҳон¹² об,
Баҳоро, бозгарду ворасон об!
Аз он обе, ки чашмай Хизру Илёс
Надидасту набошад ончунон об!
Зиҳӣ сарчашмае, к- аз фарри ҷӯшаш
Бичӯшад ҳар даме аз айни чон об!
Чу бошад обҳо, нонҳо бирӯянд,
Вале ҳаргиз наруст, ай чон, зи нон о!
Барои луқмае нон чун гадоён
Марез аз рӯйи факр, ай меҳмон, об!
Саросар ҷумла олам ним луқма - ст,
Зи ҳирси ним луқма шуд ниҳон об!
Замину осмон далву сабӯянд,
Бурун аст аз замин осмон об!
Ту ҳам берун шав аз ҷарху замин зуд,
Ки то бинӣ равон аз ломакон об!
Раҳад моҳии чони ту аз ин ҳавз,
Биёшомад зи баҳри бекарон об!
Дар он баҳре, ки хизронанд моҳӣ,
Дар ӯ ҷовид моҳӣ, ҷовидон об!

¹² Ҷаҳанда, ҷорӣ, равон.

Аз он дидор омад нури дида,
Аз он бом аст андар новадон об!
Аз он боғ аст ин гулҳои рухсор,
Аз он дӯлоб ёбад гулситон об!
Аз он нахл аст хурмоҳои Марям,
На з -асбоб асту з -ин абвоб он об!
Равони ҷонат он гаҳ шод гардад,
К - аз ин ҷо сӯйи ту ояд равон об!
Мазан ҷӯбак дигар чун посбонон,
Ки ҳаст ин моҳиёро посбон об!

70

Ало, ай рӯйи ту сад моху маҳтоб,
Мағӯ "Шаб гашту бегаҳ гашт, биштоб!"
Маро дар сояат, ай Каъбаи ҷон,
Ба ҳар масҷид зи хуршед аст михроб!
Ғалат гуфтам, ки андар масҷиди мо
Буруни дар бувад хуршед баввоб!¹³
Аз ин ҳафт осӣ мо нон начӯем,
Нанӯшем об мо з - ин сабз дӯлоб!
Мусаббиб ўст асбоби ҷаҳонро,
Чи бошад тору пуди лофи асбоб?!
Зи мастӣ дар ҳазорон ҷаҳ фитодем,
Бурунмон мекашад ишқаш ба қуллоб!¹⁴
Чи равнақ дорад аз ту маҷлиси ҷон?!
Зихӣ чашму ҷароғу ҷони асҳоб!
Бихандад боғи дил з-он сарви мукбил,
Бичӯшад хуни мо з-ин шохи унноб!¹⁵
Футӯҳ андар футӯҳ андар футӯҳӣ,
Туйи мифтоҳу ҳақ фаттоҳи абвоб!
Зи нафтандози ишқи оташинат
Замину осмон ларзон чу симоб!
Бари мастанах ояд май ба даъво,
Халақ гардад, биронандаш ба мизроб!
Хамуш кун, хатм кун, ай дил, чу дидӣ
Ки он хубӣ намегунҷад дар алқоб!¹⁶

71

Махусб, ай ёри миҳмондор, имшаб,
Ки ту рӯхиву мо бемор имшаб!
Бурун кун хобро аз чашми асрор,
Ки то пайдо шавад асрор имшаб!
Агар ту Муштарийӣ, гирди маҳ гард,
Ба гирди гунбади даввор имшаб!
Шикори Насри Тойирро ба гардун
Чу ҷони Ҷафъари Тайёр имшаб!

¹³ Дарбон, хочиб.

¹⁴ Чангак, шасти моҳигирӣ.

¹⁵ Меваи сурхи челон.

¹⁶ Тавсифу таъриф.

Туро Ҳақ дод сайқал, то зудой
 Зи ҳаҷри азрақи зангор имша!
 Биҳамдуллаҳ, ки халқон ҷумла хуфтанд
 Ва ман бо Холиқам бар кор имшаб!
 Зиҳӣ карру фару иқболи бедор,
 Ки Ҳақ бедору мо бедор имшаб!
 Агар чашмам биҳусбад то саҳаргоҳ,
 Зи чашми худ шавам безор имшаб!
 Агар бозор ҳолӣ шуд, ту бингар
 Ба Роҳи Қаҳқашон бозор имшаб!
 Шаби мо рӯзи он исторагон аст,
 Ки дартобид дар дидор имшаб!
 Асад бар Савр-бар тозад ба ҳамла,
 Аторуд барниҳад дастор имшаб!
 Зухал пинҳон бикорад тухми фитна,
 Бирезад Муштарӣ динор имшаб!
 Ҳамуш кардам, забон бастам, валекин
 Манам гӯи бегуфтор имшаб!

72

Ай дар ғами ту ба сӯзу ёраб
 Бигрифта осмон ҳама шаб!
 Гар чарх бигиряду бихандад,
 Он ҷазбаи хок бошад ағлаб!
 Азбаски бирехт ашк бар хок,
 Шуд хок зи ашкӣ ӯ мутайяб!¹⁷
 Аз гирияи осмон даромад
 Сад боғ ба хандаи музаҳхаб!¹⁸
 Ман будаму чарх дӯш гирён,
 Ёрову маро якест мазҳаб!
 Аз гирияи осмон чӣ рӯяд?!
 Гулҳову бунафшаи мураттаб!
 В - аз гирияи ошиқон чӣ рӯяд?!
 Сад миҳр даруни он шакарлаб!
 Он чашм ба гирия мефишорад,
 То бифшорад нигор ғабғаб!
 Ин гирияи абру хандаи хок
 Аз баҳри ману ту шуд мураккаб!
 В - ин гирияи мову хандаи мо
 Аз баҳри натиҷа шуд мураттаб!
 Хомӯш куну назора мекун
 Андар талаби ҷаҳону матлаб!

73

Оҳ аз ин зиштон, ки маҳрӯ менамоянд аз ниқоб,
 Аз дарунсӯ коҳтобу аз бурунсӯ моҳтоб!
 Чанги Даҷҷол аз даруну ранги абдол аз бурун,
 Доми дуздон дар замиру рамзи шохон дар хитоб!
 Ошиқи чодар мабошу хар марон дар обу гил,
 То намонӣ з-обу гил монанди хар андар халоб!

¹⁷ Атрбез, хушбӯ.

¹⁸ Пуртароват, тару тоза.

Чун ба саг нон афканӣ, саг бӯ кунад, он гаҳ хурад,
 Саг найӣ, шерӣ, чӣ бошад баҳри нон чандин шитоб?!
 Дар хар он мурдор бинӣ рангаке, гӯйӣ, ки чон,
 Ҷон кучо, ранг аз кучо, ҷонро бичӯ, ҷонро биёб!
 Ту суолу ҳочатӣ, дилбар ҷавоби хар суол,
 Чун ҷавоб ояд, фано гардад суол андар ҷавоб!
 Аз хитобаш ҳаст гаштӣ чун шароб аз саъйи об
 В - аз шаробаш нест гаштӣ ҳамчу об андар шароб!
 Ё зи нозиш сар кашида ҳамчу оташ дар фурӯғ,
 Ту зи хичлат сар фиканда чун хато пеши савоб!
 Гар хазони ғоратӣ мар боғро бебарг кард,
 Адли султони баҳор омад барои фатҳи боб!
 Барғҳо чун номаҳо, бар вай навишта хатти сабз,
 Шарҳи он хатҳо бичӯ аз индаҳу уммулкитеб!

74

Ку ҳама лутф, ки дар рӯйи ту дидам ҳама шаб?!
 В-он ҳадиси чу шакар аз ту шунидам ҳама шаб?!
 Гарчи аз шамъи ту месӯхт чу парвона дилам,
 Гирди шамъи руҳи хуби ту паридам ҳама шаб!
 Шаб ба пеши руҳи чун моҳи ту чодар мебаст,
 Ман чу маҳ чодари шаб мебидаридам ҳама шаб!
 Ҷон зи завқи ту чу гурба лаби худ мелесид,
 Ман чу тифлон сари ангушт газидам ҳама шаб!
 Сина чун хонаи занбӯр пур аз машғала буд,
 К-аз ту, ай кони асал, шахд кашидам ҳама шаб!
 Доми шаб омаду ҷонҳои халойиқ бирабуд,
 Чун дили мурғ дар он дом тапидам ҳама шаб!
 Он ки ҷонҳо чу кабӯтар ҳама дар ҳукми ваянд,
 Андар он дом мар ўро талабидам ҳама шаб!

75

Дар ҳавоят беқарорам рӯзу шаб,
 Сар зи поят барнадорам рӯзу шаб!
 Рӯзу шабро ҳамчу худ Маҷнун кунам,
 Рӯзу шабро кай гузорам рӯзу шаб?!
 Ҷону дил аз ошиқон меҳостанд,
 Ҷону дилро месупорам рӯзу шаб!
 То наёбам, он чи дар мағзи ман аст,
 Як замоне сар нахорам рӯзу шаб!
 То ки ишқат мутрибӣ оғоз кард,
 Гоҳ чангам, гоҳ торам рӯзу шаб!
 Мезанӣ ту захмаву бармеравад
 То ба гардун зеру зорам рӯзу шаб!
 Сокийӣ, кардӣ башарро чилсабӯҳ,
 З-он хамир андар хуморам рӯзу шаб!
 Ай миҳори ошиқон дар дасти ту,
 Дар миёни ин қаторам рӯзу шаб!
 Мекашам мастона борат беҳабар,
 Ҳамчу уштур зери борам рӯзу шаб!
 То бинакшӣ ба қандат рӯзаам,
 То қиёмат рӯза дорам рӯзу шаб!
 Чун зи хони фазл рӯза бишканам,
 Ид бошад рӯзгорам рӯзу шаб!
 Ҷони рӯзу ҷони шаб, ай ҷони ту,

Интизорам, интизорам рӯзу шаб!
То ба соли нестам мавкуфи ид,
Бо маҳи ту идворам рӯзу шаб!
З-он шабе, ки ваъда кардӣ иди васл,
Рӯзу шабро мешуморам рӯзу шаб!
Баски кишти миҳри чонам ташна аст,
З-абри дида ашкборам рӯзу шаб!

76

Овоз дод ахтар: "Бас равшан аст имшаб!",
Гуфтам ситорагонро: "Маҳ бо ман аст имшаб!"
Баррав ба боми боло аз баҳри ассалоро,
Гулчиданаст имшаб, майҳрдан аст имшаб!
То рӯз дилбари мо андар бар аст чун дил,
Дастан ба миҳр моро дар гардан аст имшаб!
То рӯз зангиёро бо Рум доругир аст,
То рӯз чангиёро тан-тан-тан-аст имшаб!
То рӯз соғари май дар гардиш асту бахшиш,
То рӯз гул ба хилват бо савсан аст имшаб!
Имшаб шароби васлат бо хосу ом резам,
Шодии он, ки моҳат бар равшан аст имшаб!
Довудвор моро оҳан чу мум гардад,
К-оҳанрабост дилбар, дил оҳан аст имшаб!
Бикшой дасти дилро, то пойи ишқ кӯбад,
К-он зори тарсида дар маъман аст имшаб!
Бар рӯйи чун зари ман, ай бахт, бўса медих,
К-ин зарри гоздида дар маъдан аст имшаб!
Он к-ӯ ба макру дониш мебааст роҳ моро,
Полони хар бар ӯ ниҳ, к-ӯ кавдан аст имшаб!
Шамшери обдораш пӯсида асту чӯбин,
В-он найзаи дарозаш чун сӯзан аст имшаб!
Хиргоҳи анкабут аст он қалъаи ҳасинаш,
Баргустувону хӯдаш чун равшан аст имшаб!
Хомӯш кун, ки томиъ алкан бувад ҳамеша,
Бо ӯ чи баҳс дорӣ, к-ӯ алкан аст имшаб?!

77

Кори ҳама муҳиббон ҳамчун зар аст имшаб,
Ҷони ҳама ҳасудон кӯру қар аст имша!
Дарёи ҳусни Ӯзад чун мавҷ меҳиромад,
Ҳоки раҳ аз кудумаш чун анбар аст имшаб!
Дойим ҳушем бо вай, аммо, ба фазли Ӯздон,
Мо дигарем имшаб, ӯ дигар аст имшаб!
Имшаб маҳусб, ай дил, мерон ба сӯйи манзил,
К - он нозири ниҳонӣ бар манзар аст имша!
Паҳлӯ маниҳ, ки ёре паҳлӯйи туст, оре,
Баргир сар, ки ин сар ҳуш з-он сар аст имшаб!
Чун дастгир омад, имшаб бигир дасте
Раксе, ки шоҳи давлат сабзу тар аст имшаб!
Валлаҳ, ки ҳоб имшаб бар ман ҳаром бошад,
К-ин қон чу мурғи обӣ дар Кавсар аст имшаб!

78

Бозомад он шахе, ки надидаш фалак ба хоб,
Овард оташе, ки намирад ба ҳеч об!
Бингар ба хонаи ману бингар ба хони ман,
Аз чоми ишқи ӯ шуда ин масту он хароб!
Мири шаробхона чу шуд бо дилам ҳариф,
Хунам шароб гашт зи ишқу дилам кабоб!
Чун дида пур шавад, зи ҳаёлаш нидо расад,
Аҳсант, ай пиёлаву шобош, ай шароб!
Дарёи ишқро дили ман дид ногаҳон,
Аз ман бичаст дар ваю гуфто: "Маро биёб!"
Хуршеди рӯи мафхари Табрез - Шамси дин,
Андар паяш давон шуда дилҳои чун саҳоб!

79

Ба чони ту, ки марав аз миёни кор, махусб,
Зи умр як шаб кам гиру зинда дор, махусб!
Ҳазор шаб ту барои ҳавои худ хуфтӣ,
Яке шабе, чӣ шавад, аз барои ёр махусб!
Барои ёри латифе, ки шаб намехусбад,
Мувофақат куну дилро бад-ӯ супор, махусб!
Битарс аз он шаби ранчурие, ки ту то рӯз
Фигону «ёрабу ёраб» кунӣ ба зор, махусб!
Шабе, ки марг биёяд, «фунуқ карак»¹⁹ гӯя,
Ба ҳаққи талхӣ он шаб, ки раҳ супор, махусб!
Аз он залозили ҳайбат, ки санг об шавад,
Агар ту санг найӣ, он ба ёд ор, махусб!
Агарчи зангии шаб саҳт соқи чуст аст,
Магир чоми ваю тарс аз он хумор, махусб!
Худой гуфт, ки шаб дӯстон намехусбанд,
Агар хичил шудай з-ину шармсор, махусб!
Битарс аз он шаби саҳти азими безинҳор,
Захира соз шаберову зинҳор махусб!
Шунидаӣ, ки миҳон комҳо ба шаб ёбанд,
Барои ишқи шаҳаншоҳи комёр махусб!
Чу мағз хушк шавад, тозамағзият бахшад,
Ки чумла мағз шавӣ, ай умедвор, махусб!
Ҳазор борат гуфтам ҳамӯшу судат нест,
Яке биёру иваз гир сад ҳазор, махусб!

80

Рубоб мушриби ишқ асту мӯниси асҳоб,
Ки абрро арабон ном кардаанд рубоб!
Чунон ки абр сақои гулу гулистон аст,
Рубоб қути замир асту соқии албоб!
Дар оташе ба даме шӯълаҳо барафрӯзад,
Ба чуз ғубор нахезад, чу дардамӣ ба туроб!
Рубоб даъвати боз аст сӯи шаҳ, боз о,
Ба табл бознаёяд ба сӯи шоҳ ғуроб!
Кушойиш гираҳи мушкилоти ушшоқ аст,
Чу мушкеле-ш набошад, чи дархур аст ҷавоб?!
Ҷавоби мушкили ҳайвон гиёҳ омаду коҳ,
Ки тухми шаҳвати ӯ шуд хамирмояи хоб!

¹⁹ Миҳмон, мусофир.

Хар аз кучову дами ишқи исавӣ зи кучо
Ки ин кушод надодаш муфаттиҳулабвоб?!
Ки ишқ хилъати чон асту тавқи каррамно
Барои мулки висолу барои рафъи ҳичоб!
Ба бонги ӯ ҳама дилҳо ба як муҳим оянд,
Нидои Раб бираҳонад зи тафриқай арбоб!
Зи ишқ кам гӯ бо ҷисмиён, ки эшонро
Вазифа хавфу ричо омаду савобу ӯқоб!²⁰

81

Чашмҳо во намешавад аз хоб,
Чашм бикшову чамъро дарёб!
Бингар, охир, ки беқарор шудааст
Чашм дар чашмхона чун симоб!
Гашт шаб деру халқ афтоданд
Чун ситора миёнаи маҳтоб!
Ҳам сиёҳиву ҳам сапедии чашм,
Аз майи хоб ҳар ду гашт хароб!
Ҷумла андешаҳо чу барг бирехт,
Гард биншаст бар ҳама асбоб!
Ақл шуд гӯшаеву мегӯяд:
"Ақл агар они туст, хин, дарёб!".
Бангии шаб, нигар, ки чун додаст
Ҷумлаи халқро аз ин бангоб!
Чашм дар айну ғайн афтодаст,
Қор бигашт аз суолу ҷавоб!
Он суворони тезандеша
Ҳама монданд чун харон ба халоб!²¹

82

Он нафасе, ки бо худӣ, ёр чу хор оядат,
В-он нафасе, ки бе худӣ, ёр чи қор оядат?!
Он нафасе, ки бо худӣ, худ ту шикори пашшайӣ,
В-он нафасе, ки бе худӣ, пил шикор оядат!
Он нафасе, ки бо худӣ, бастаи абри ғуссайӣ,
В-он нафасе, ки бе худӣ, маҳ ба қанор оядат!
Он нафасе, ки бо худӣ, ёр қанора мекунад,
В-он нафасе, ки бе худӣ, бодаи ёр оядат!
В-он нафасе, ки бо худӣ, ҳамчу ҳазон фусурдаӣ.
В-он нафасе, ки бе худӣ, дай чу баҳор оядат!
Ҷумлаи беқарорият аз талаби қарори туст,
Толиби беқарор шав, то ки қарор оядат!
Ҷумлаи ногуворишат аз талаби гувориш аст,
Тарки гувориш ар қунӣ, заҳр гувор оядат!
Ҷумлаи бемуродият аз талаби муроди туст,
Варна ҳама муродҳо ҳамчу нисор оядат!
Ошиқи ҷаври ёр шав, ошиқи миҳри ёр шав,
То ки нигори нозгар ошиқи зор оядат!
Хусрави Шарқ Шамси дин аз Табрез чун расад,
Аз маҳу аз ситораҳо, валлах, ор оядат!

²⁰ Азобу шиканча.

²¹ Ботлох, ҷумҷума.

83

Биёед, биёед, ки гулзор дамидаст,
Биёед, биёед, ки дилдор рамидаст!
Биёред, ба якбор ҳама чону чаҳонро,
Ба хуршед супоред, ки хуш теғ кашидаст!
Бар он зишт бихандед, ки ӯ нор намеояд,
Бар он ёр бигирӣед, ки аз ёр буридаст!
Ҳама шаҳр бишӯред, чу овоза афтод,
Ки девона дигар бор зи занчир раҳидаст!
Чи рӯз асту чи рӯз аст чунин рӯзи қиёмат?!
Магар номай аъмол зи офоқ паридаст?!
Бикӯбед духулҳову дигар ҳеч мағӯед,
Чи чойи дилу ақл аст, ки чон низ рамидаст!

84

Ҳама хавф одамиро аз дарун аст,
Валекин ҳуши ӯ дойим бурун аст.
Бурунро менавозад ҳамчу Юсуф,
Дарун гургест, к-ӯ дар қасди хун аст!
Бидаррад заҳраи ӯ, гар бибинад
Дарунро, к-ӯ ба зиштӣ шакли чун аст!
Бидон, зиштӣ ба як ҳамла бимирад,
Валекин одамӣ ӯро забун аст!
Алиф гаштаст, нун мебоядаш сохт,
Ки то гардад алиф чизе, ки нун аст!
Агарна худ иноёти Худованд
Бидидастӣ, чи имкони сукун аст!
На олам буд, на одам буд, на рӯхе,
Ки софиву латифу обгун аст!
Ки ӯро буд ҳукму подшоҳӣ,
Напиндорӣ, ки ин кор аз кунун аст!
Намегӯям, ки дар тақдири шаҳ буд,
Ҳақиқат буду сад чандин фузун аст!
Худовандии Шамсуддини Табреш
Варои ҳафт чархи нилгун аст!
Ба зери рони ӯ тақдир ром аст,
Агарчи нек тунд асту ҳарун²² аст!
Чу ақли кулл бӯйе бурд аз вай,
Шабу рӯз аз ҳавас андар чунун аст!
Ки пеши ҳиммати ӯ ақл дидаст,
Ки ҳимматҳои олий ҷумла дун аст?!
Кадомин сӯй ҷӯям хидматашро,
Ки манзилгоҳи ӯ болои сун аст!
Ҳар он мушқил, ки шерон ҳал накарданд,
Бари ӯ ҷумла бозиву фасун аст!
Нагуфтам ҳеч рамзе, то бидонӣ:
Зи айни ҳоли ӯ инҳо шачун аст!
Аё Табреш, хоки туст куҳлам,
Ки дар ҳокат аҷойибҳо фунун аст!

²² Аспи саркаш.

85

Бибастӣ чашм, яъне вақти хоб аст,
На хоб аст он, ҳарифонро ҷавоб аст!
Ту медонӣ, ки мо чандон напоем,
Валекин чашми мастатро шитоб аст!
Ҷафо мекун, ҷафоят ҷумла лутф аст,
Хато мекун, хатои ту савоб аст!
Ту чашми оташин дар хоб мекун,
Ки моро чашму дил боре кабоб аст!
Басе сарҳо рабуда чашми соқӣ
Ба шамшере, ки он як қатра об аст!
Яке гӯяд, ки ин аз ишқи соқист,
Яке гӯяд, ки ин фиъли шароб аст!
Маю соқӣ чӣ бошад, нест ҷуз Ҳақ,
Худо донад, ки ин ишқ аз чи боб аст!

86

Самоъ аз баҳри ҷони беқарор аст,
Сабук барчаҳ, чи ҷойи интизор аст?!
Машин ин ҷо ту бо андешаи хеш,
Агар мардӣ, бирав он ҷо, ки ёр аст!
Магӯ, бошад, ки ӯ моро нахоҳад,
Ки марди ташнаро бо ин чӣ кор аст?!
Ки парвона наяндешад зи оташ,
Ки ҷони ишқро андеша ор аст!
Чу марди ҷанг бонги табл бишнид,
Дар он соҳат ҳазорон дар ҳазор аст!
Шунидӣ табл, баркаш зуд шамшер,
Ки ҷони ту ғилофи Зулфиқор аст!
Бизан шамшеру мулки ишқ бистон,
Ки мулки ишқ мулки пойдор аст!
Ҳусайни Карбалойӣ, об бигзор,
Ки об имрӯз теги обдор аст!

87

Самоъ ороми ҷони зиндагон аст,
Касе донад, ки ӯро ҷони ҷон аст!
Касе хоҳад, ки ӯ бедор гардад,
Ки ӯ хуфта миёни бӯстон аст?!
Вале он, к-ӯ ба зиндон хуфта бошад,
Агар бедор гардад, дар зиён аст!
Самоъ он ҷо бикун, к-он ҷо арӯсист,
На дар мотам, ки он ҷойи фиғон аст.
Касе, к-ӯ ҷавҳари худро надидаст,
Касе, к - он моҳ аз ҷашмаш ниҳон аст!
Чунин касро самоъу даф чӣ бояд?!
Самоъ аз баҳри васли дилситон аст!
Касонеро, ки рӯшон сӯйи қибла-ст,
Самоъи ин ҷаҳону он ҷаҳон аст!
Хусусан, ҳалқае, к-андар самоъанд,
Ҳамагарданду Каъба дар миён аст!
Агар кони шакар хоҳӣ, ҳамон ҷост,

88

Дигар бор ин дилам оташ гирифтаст,
Раҳо кун, то бигирад, хуш гирифтаст!
Бисӯзон дил дар ин барқу мазан дам,
Ки ақлам абри савдоваш гирифтаст!
Дигар бор ин дилам хобе бидидаст,
Ки хуни дил ҳама мафраш гирифтаст!
Чу соя кул фано гардам, азеро
Ҷаҳон хуршеди лашкаркаш гирифтаст!
Дилам ҳар шаб ба дуздиву хиёнат
Зи лаъли ёри султонваш гирифтаст!
Кучо пинҳон шавад дуздии дузде,
Ки моли ҳасм зери каш гирифтаст?!
Басе ҷон, ки ҳаме паррад зи қолаб,
Вале пояш ҳарифи каш гирифтаст!
Зи завқи захми тираш ин дили ман
Ба дандон гӯшаи таркаш²³ гирифтаст!

89

Биё, к-имрӯз моро рӯзи ид аст,
Аз ин пас айшу ишрат бар мазид аст!
Бизан дасте, бигӯ, к-имрӯз шодист,
Ки рӯзи хуш ҳам аз аввал падидаст!
Чу ёри мо дар ин олам кӣ бошад?!
Чунин иде ба сад даврон кӣ дидаст?!
Замину осмонҳо пуршакар шуд,
Ба ҳар сӯйе шакарҳо бардамидаст!
Расид он бонги мавҷи гавҳарафшон,
Ҷаҳон пурмавҷу дарё нопадидаст!
Муҳаммад боз аз миъроҷ омад,
Зи чорум чарх Исо даррасидаст!
Ҳар он нақде, к-аз ин ҷо нест, қалб аст,
Мае, к-аз ҷоми ҷон набвад, палидаст!
Зиҳи маҷлис, ки соқӣ бахт бошад,
Ҳарифонаш Ҷунайду Боязид аст!
Хуморе доштам ман дар иродат,
Надонистам, ки Ҳақ моро мурид аст!
Кунун ман хуфтаму поҳо кашидам,
Чу дониستم, ки бахтам мекашидаст!

90

Маро чун то қиёмат ёр ин аст,
Харобу маст бошам, кор ин аст!
Зи кору касб мондам, касбам ин аст,
Руҳо, зар зан, туро динора ин аст!
На ақле монду не тамйизу не дил,
Чи чора, фиъли он дидор ин аст!
Гули садбарг дид он рӯйи хубаш,

²³ Туфон, тиркаш.

Ба булбул гуфт гул: "Гулзор ин аст!"
 Чу хубон сояҳои тайри ғайбанд,
 Ба сӯйи ғайб о, тайёр ин аст!
 Мукаррар бингар он сӯ, чашм мемол,
 Ки чонро мадраса-в такрор ин аст!
 Чу лаб бикшод, чонҳо чумла гуфтанд:
 "Шифои чони ҳар бемор ин аст!"
 Чу як соғар зи дасти ишқ хӯрданд,
 Яқиншон шуд, ки худ хаммор ин аст!
 Гарав кардӣ ба май дастору чубба,
 Сазои чуббаву дастор ин аст!
 Хабар омад, ки Юсуф шуд ба бозор,
 Ҳало, ку Юсуф, ар бозор ин аст?!
 Фусуне хонду пинҳон кард худро,
 Камина лаъби он таррор ин аст!
 Зи мулку моли олам чора дорам,
 Маро дину дилу ночор ин аст!
 Миён гар пеши ғайри ишқ бандам,
 Масеҳӣ бошаму зуннор ин аст!
 Ба гирди ҳавз гаштам, дарфитодам,
 Чазои ончунон кирдор ин аст!
 Дило, чун дарфитодӣ дар чунин ҳавз,
 Туро ғусли киёматвор ин аст!
 Руҳи шаҳ чустайӣ, шахмот ин аст,
 Чу дуздӣ кардӣ, ай дил, дор ин аст!
 Машин бо худ, нишин бо ҳар ки хоҳӣ,
 Зи нафси худ бибур, ағёр ин аст!
 Хамуш кун, хоҷа, лоғи пор кам гӯ,
 Дилам пора-сту лоғи пор ин аст!
 Хамуш бошу дар ин ҳайрат фуру рав,
 Биҳил асрорро, к-асрор ин аст!

91

Зи ҳамроҳон чудойӣ маслаҳат нест,
 Сафар бе рӯшнотӣ маслаҳат нест!
 Чу мулки подшоҳӣ дида бошӣ,
 Пас аз шоҳӣ гадойӣ маслаҳат нест!
 Шуморо бо шумо меҳонад он ёр,
 Шуморо ин шумойӣ маслаҳат нест!
 Чу хони осмон омад ба дунё,
 Аз ин пас бенавойӣ маслаҳат нест.
 Дар ин матбах, ки қурбон аст чонҳо,
 Чу дунон нонрабойӣ маслаҳат нест!
 Бигӯ он ҳирсу ози роҳзанро,
 Ки макру баднамойӣ маслаҳат нест!
 Чу подорӣ, бирав дасте бичунбон,
 Туро бедаступойӣ маслаҳат нест!
 Чу пойи ту намонад, пар диҳандат
 Ки бе пар дарҳавойӣ маслаҳат нест!
 Чу пар ёбӣ, ба сӯйи доми Ҳақ пар,
 Ки аз домаш раҳойӣ маслаҳат нест!
 Хумои Қофи қурбӣ, ай бародар,
 Хуморо чуз хумойӣ маслаҳат нест!
 Чаҳон чӯю сафо баҳру ту моҳӣ,
 Дар ин чӯ ошнотӣ маслаҳат нест!
 Хамуш бошу фаноӣ баҳри Ҳақ шав,
 Ба ханбози Худойӣ маслаҳат нест!

92

Ба ҷони ту, ки савганди азим аст,
Ки ҷонам бе ту дар банди азим аст!
Агарчи Хизр сероби ҳаёт аст,
Ба лаълат орзуманди азим аст!
Суханҳо дорам аз ту бо ту бисёр,
Вале хомушиям банди азим аст!
Ҳар он, к-аз бими ту хомӯш бошад,
Агарчи ҳар, хирадманди азим аст!
Ҳар он кас, к-ӯ ҳунарро тарк гӯяд
Зи баҳри ту, ҳунарманди азим аст!
Фикандам хешро чун соя пешат,
Фикандан пешат афканди азим аст!
Ки Бағдоди туро доди бузург аст,
Самарқанди туро қанди азим аст!
Ҳарисам кард тамъи доди қандат,
Агарчи банда хурсанди азим аст!
Буридастӣ маро аз хешу пайванд,
Ки дилро бо ту пайванди азим аст!
Ҳамуш кун ҳамчу ишқ, ай зодаи ишқ,
Агарчи гуфт фарзанди азим аст!
Рикоби Шамси Табрэзӣ гирифтам,
Ки зини Шамс зарканди азим аст!

93

Бигӯ, ай ёри ҳамроз, ин чи шева-ст?!
Дигаргун гаштайӣ боз, ин чи шева-ст?
Аҷаб, ай турки хушранг, ин чи ранг аст?!
Аҷаб, ай чашми ғаммоз, ин чи шева-ст?!
Дигар бор ин чи дом асту чи дона-ст?!
Ки моро куштӣ аз ноз, ин чи шева-ст?!
Даридӣ пардаи мо, ин чи парда-ст?!
Яке парда барандоз, ин чи шева-ст?!
Манам он куҳнаишқе, ки дигар бор
Гирифтам ишқ аз оғоз, ин чи шева-ст?!
Мусалмонон, шумо ин шӯр бинед,
Ки мислаш нест ҳанбоз, ин чи шева-ст?!
Шаробу ишқу рангам ҳар се ғаммоз,
Яке пинҳон се ғаммоз, ин чи шева-ст?!

94

Қарори зиндагонӣ он нигор аст,
К-аз ӯ он беқарорӣ барқарор аст!
Маро савдои ту доман гирифтаст,
Ки ин савдо на он савдои ёр аст!
Манам сӯзон дар оташҳои нав-нав,
Маро бо ёракон акнун чи қор аст?!
Ҳаменолад дарун аз беқарорӣ,
Бад-он монад, ки он ҷони нигор аст!
Чу аз ёре туро ҷон хаста гардад,
Намедонад, ки аңдар ҷон-ш хор аст!
Ту дур ҷӯйиву хорат мехарошад,

Намедонӣ, ки хоре дар сарор аст?!
Гурезон шав аз он хору ба гул рав,
Ки Шамсуддини Табрэӣ баҳор аст!

95

Табиби дарди бедармон кадом аст?!
Рафиқи роҳи бепоён кадом аст?!
Агар ақл аст, пас девонагӣ чист?!
Вагар чон аст, пас чонон кадом аст?!
Чароғи оламафрӯзи мухаллад,²⁴
Ки не куфр асту не имон, кадом аст?!
Пур аз дурр аст баҳри лоязолӣ,
Дарунаш гавҳари инсон кадом аст?!
Ғуломона - ст ашёро қабоҳо,
Миёни бандагон султон кадом аст?!
Яке чузви ҷаҳон худ беғараз нест,
Табиби ишқро дуккон кадом аст?!
Хирад очиз шуд андар фикри очиз,
Ки саркаш кист, саргардон кадом аст?!
Бути мавзун ба бутхона басте чувт,
Ки мавзунотро мизон кадом аст!
Чи қибла кардаӣ ин гуфтугӯро?!
Талаб кун, дарси хомӯшон кадом аст?!

96

Чу бо мо ёри мо имрӯз чуфт аст,
Бигӯям, он чи ҳаргиз кас нагуфтаст!
Ҳама мастанд ин ҷо, маҳрамонанд,
Маяндеш аз касе, ғаммоз хуфтаст!
Ҳазон хуфту баҳорон гашт бедо,
Намебинӣ, дарахту гул шукуфтаст?!
Агар як рӯз боқӣ бошад аз да,
Замин лаб бастаасту гул нухуфтаст!
Ҳало, дар хоб кун авбоши танро,
Ки гавҳарҳои ҷонӣ ҷумла суфта - ст!
Ҳамуш кун, зар диҳӣ, з-он дурнаёбӣ,
Вагар маҳрам шавӣ, бистон, ки муфт аст!

97

Туро дар дилбарӣ дасте тамом аст,
Маро дар бедилӣ дарду сақом аст!
Ба чуз бо рӯйи хубат ишқбозӣ
Ҳаром асту ҳаром асту ҳаром аст!
Ҳама фониву хони ваҳдати ту
Мудом асту мудом асту мудом аст!
Чу чашми худ бимолам, худ чузи ту
Қаҳон бар рӯйи ту аз баҳри рӯпӯш
Ласом асту ласом асту ласом аст!
Ба ҳар лаб аз забони ишқ бар мо

²⁴ Дойимӣ, абадӣ.

Салом асту салом асту салом аст!
 Зи ҳар зарра ба гуфти безабонӣ
 Паём асту паём асту паём аст!
 Ғаму шодии мо дар пеши тахтат
 Ғулом асту ғулом асту ғулом аст!
 Агарчи уштури ғам ҳаст гаргин,
 Имом асту имом асту имом аст!
 Паси он уштури шодии пуршир
 Хитом асту хитом асту хитом аст!
 Туро дар бинии ин ҳар ду уштур
 Зимом асту зимом асту зимом аст!
 На он шире, ки охир тифли ҷонро
 Фитом асту фитом асту фитом аст!
 Аз он шире, ки ҷӯи хулд аз вай
 Низом асту низом асту низом аст!
 Хамуш кардам, ки ғайрат бар даҳонам
 Лагом асту лагом асту лагом аст!

98

Чу он кони карам моро шикор аст,
 Ба ҳар дам ҳадя моро даҳ ҳазор аст!
 Ки моро нардбон заррину симин
 Ниҳад, чун қасди мо бар боми ёр аст!
 Бало дуррест дар олам ниҳонӣ,
 Ки бар мо ганҷу бар бегона мор аст!
 Ба пеши мо ҳазинай сим машмар,
 Ки моро зарру сими бешумор аст!
 Зи парвона агар ин ифтиро²⁵ буд,
 Дусад чандин зи дасти шаҳрёр аст!

99

Нигори хуби шаккарбор чун аст?!
 Чароғи дидаву дидор чун аст?!
 Аҷаб он ғамзаи ғаммоз чун аст?!
 Аҷаб он турраи таррор чун аст?!
 Аҷаб он шухраи бозори хубӣ,
 Аҷаб он равнақи гулзор чун аст?!
 Дилам аз миҳр дар мотам нишастаст,
 Аҷаб, дар миҳри дил дилдор чун аст?!
 Зи лутфи хеш ёрам хонд он ёр,
 Аҷаб он ёри бе ин ёр чун аст?!
 Ба зоҳир бандагонро менавозад,
 Аҷаб, бо банда дар исрор чун аст?!
 Чу аввал дидамаш, ҷоне - м бахшид,
 Бидонистам, ки дар ёсор чун аст!
 Агар дубора кардӣ он карамро,
 Яқин гаштӣ, ки дар такрор чун аст!
 Аҷаб, он шаъри атласпӯши чаъдаш
 Ба гирди атласи руҳсор чун аст?!
 Табиби ошиқонро бозпурсед,
 Ки то он наргиси бемор чун аст?!
 Аҷаб он нофаи тотор чун аст?!

²⁵ Тухмат, бухтон.

Ачаб он турраи булғор чун аст?!
 Ачаб бар доирай хатти муҳаққак,
 Ки бишкастаст сад паргор, чун аст?!
 Мани зорам асири нолаи зер,
 Напурсад рӯзаке, к - он зор чун аст?!
 Дилам дузди назар, ӯ дузди ин дузд,
 Ачаб он дузди дуздафшор чун аст?!
 Туро, ай дӯст, чун ман ёри ғорам,
 Саре дар ғор кун, к-ин ғор чун аст!
 Ки то бинам туро, чон барфишонам,
 Намоям халкро наззор, чун аст?!
 Ниҳоят нест гуфтамро, валекин
 Намудам шакли он гуфтор, чун аст?!

100

Дар ин чӯ дил чу дӯлоби хароб аст,
 Ки ҳар сӯйе, ки гардад, пешаш об аст!
 Вагар ту пушт сӯйи об дорӣ,
 Ба пеши рӯт об андар шитоб аст!
 Чу гуна чон барад соя зи хуршед,
 Ки чони ӯ ба дасти офтоб аст?!
 Агар соя кунад гардандарозӣ,
 Руҳи хуршед он дам дар ниқоб аст!
 Зиҳӣ хуршед, к-ин хуршед пешаш
 Чу симоб аз хатар дар изтироб аст!
 Чу симоб аст маҳ бар каффи мафлуҷ,
 Ба чуз як шаб, дигар дар инкисоб аст!
 Ба ҳар сӣ шаб ду шаб чамъ асту лоғар
 Дигар фурқат кашад, фурқат азоб аст!
 Агарчи зор гардад, тозарӯй аст,
 Захукӣ ошиқонро хӯю доб аст!
 Зияд хандон, бимирад низ хандон,
 Ки сӯйи бахти хандонаш ийоб²⁶ аст!
 Хамуш кун, з - он ки офоти басират
 Ҳамеша аз суол асту ҷавоб аст!

101

Аё соқӣ, туйӣ қозии хочот,
 Шаробе диҳ, ки орад дар муроёот!
 Чунон гаштам зи мастиву харобӣ,
 Ки нашносам ишорот аз иборот!
 Падар бар хумми хамрам вақф кардаст,
 Сабилам кард модар бар харобот!
 Ду ғӯшам баст Яздон, то раҳидам
 Зи ҳоли диву фардову хурофот!
 Дигаргун аст кӯйи аҳли тамйиз,
 Ки он ҷо расми тоёот асту зиллот!
 Дар ин кӯ кадхудо шохест боқӣ,
 Фурӯ рӯбида ин кӯро зи офот!

102

Ду чашми оҳувона-ш шергир аст,
К-аз ӯ бар ман равон борони тир аст!
Камони абрувону тири мижгон
Гувохонанд, к-ӯ бар чон амир аст!
Чу зулфи дарҳамаш дарҳам аз онам,
Ки бўйи ӯ бих аз мушку абир аст!
Дар он зулфайн аз он печида ин чон,
Ки дил занчири зулфашро асир аст!
Магӯ он сарви моро ту назире,
Ки моҳи мо ба хубӣ беназир аст!
Бияндозам ман ин сарро ба пешаш,
Агарчи чон ба пеши ӯ ҳақир аст!
Хаёли рӯйи шаҳро сачда мекун,
Хаёли шах ҳақиқатро вазир аст!

103

Чунон к - ин дил аз он дилдор маст аст,
Зи хуни софи мо он ёр маст аст!
Хумораш нашканам илло ба хунам,
Аз ин шодӣ дили ғамхор маст аст!
Шафакворам ба ҳар субҳе ба хун-дар,
Ки дар ҳар субҳ он хунхор маст аст!
Мадих панду мабар хунам ба гардан,
Ки чашми дилбари киндор маст аст!
Чаро ин хол ҳамчун ташти хун аст,
Ки чашми соқии асрор маст аст?!

104

То нақши хаёли дӯст бо мост,
Моро ҳама умр худ тамошост!
Он ҷо, ки висоли дӯстон аст,
Валлаҳ, ки миёни хона саҳрост!
В - он ҷо, ки муроди дил барояд,
Як хор бих аз ҳазор хурмост!
Чун бар сари кӯйи ёр хусбем,
Болину лиҳофи мо Сурайёст!
Чун дар сари зулфи ёр печем,
Андар шаби қадр қадр морост!
Чун акси чамоли ӯ битобид,
Кухсору замин ҳариру дебост!
Аз бод чу бўйи ӯ бипурсем,
Дар бод садои чангу сурност!
Бар хок чу номи ӯ нависем,
Ҳар пораи хок хуру хурост!
Бар оташ аз ӯ фусун бихонем,
З-ӯ оташи тези обсимост!
Қисса, чи кунам, ки бар адам низ
Номаш чу барем, ҳастиафзост!
Он нукта, ки ишқи ӯ дар он ҷост,
Пурмағзтар аз ҳазор чавзост!
В-он лаҳза, ки ишқ рӯй бинмуд,
Инҳо ҳама аз миёна бархост!
Хомуш, ки тамом хатм гаштаст,
Куллии мурод Ҳақ таъолост!

105

Медон, ки замона нақши савдост,
Берун зи замона сурати мост!
Зеро қафас аст ин замона,
Берун ҳама кӯҳи Қофу Анқост!
Қӯест ҷаҳону мо бурунем,
Бар ҷӯй фитода сояи мост!
Ин ҷо сари нуктаест мушкил,
Ин ҷо набувад, валеқ ин ҷост!
Љуз дар руҳи ҷон маҳанд, ай дил,
Бе ӯ ҳама ханда гиряфзост!
Он дил набувад, ки бошад ӯ танг,
З-он рӯй, ки дил фароҳу паҳност!
Дил ғам нахурад, ғизо-ш ғам нест,
Тӯтист дилу аҷаб шакархост!
Монанди дарахт сар қадам соз,
Зеро ки раҳи ту зеру болост!
Шоҳ аз ҷи назар ба бех дорад?!
К-он қуввати мағзи ӯ ҳам аз пост!

106

Дуди дили мо нишони савдост,
В-он дуд, ки аз дил аст, пайдост!
Ҳар мавҷ, ки мезанад дил аз хун,
Он дил набувад, магар, ки дарёст?!
Бегона шуданд ошноён,
Дил низ ба душманӣ ҷӣ бархост!
Ҳар сӯй, ки ишқ рахт бинҳод,
Ҳар ҷо, ки саломат аст, он ҷост!
Мо нагрзем аз ин маломат,
Зеро ки қадим хонаи мост!
Дар ишқ ҳасад баранд шоҳон,
З-он рӯй, ки ишқ шамъи дилҳост!
По бар сари ҷарҳи ҳафтумин ниҳ,
К-ин ишқ ба ҳучраҳои болост!
Хушёр мабош, з-он ки ҳушёр
Дар маҷлиси ишқ саҳт расвост!
Мирӣ маталаб, ки мири маҷлис,
Ғар ҷашм бибастааст, биност!
Ин ишқ ҳанӯз зери ҷодар,
Ин ғарди сиёҳ, бин, ки бархост!
Ҳарҷанд ки зери ҳафт парда-т,
Бед аст, ки саҳт ҳубу зебост!
Шабҳез кунед, ай ҳарифон,
Шамъ асту шаробу ёр танҳост!

107

Гӯям сухани шакарнаботат,
Ё қиссаи ҷашмаи ҳаётат!
Рух бар руҳи ман ниҳӣ, бигӯям,
К-аз баҳри ҷи шоҳ кард мотат?!
Дар хирманат оташе дарандохт,

К-аз хирмани худ диҳад закотат!
Сарсабз кунад чу тарразорат,
То боз харад зи туррахотат!
Дар оташи ишқ чун Халилӣ,
Хуш бош, ки медиҳад начотат!
Ақлат шаби қадр диду сад ид,
К-аз ишқ дарида шуд баротат!
Савганд ба сояи латифат,
Савганд намехурам ба зотат!
Дар зоти ту кай расанд ҷонҳо,
Чун ғарка шуданд дар сифотат?!
Чун ҷӯй равону сочидат кард,
То пок кунад зи саййиотат!
Аз ҳар чиҳате туро боло дод,
То боз кашад ба бечиҳотат!
Гуфти, ки хамуш кунам, накардӣ,
Механдад ишқ бар суботат!

108

Дар шаҳри шумо яке нигорест,
К-аз вай дилу ақл беқарорест!
Ҳар нафсеро аз ӯ насибест,
Ҳар боғеро аз ӯ баҳорест!
Дар ҳар кӯйе аз ӯ фиғонест,
Дар ҳар роҳе аз ӯ ғуборест!
Дар ҳар гӯше аз ӯ самоъест,
Ҳар чашм аз ӯ дар иътиборест!
Дар кор шавед, ай ҳарифон,
К-ин ҷо моро азим корест!
Пинҳон ёре ба гӯши ман гуфт,
К-ин ҷо пинҳон латиф ёрест!
Ӯ буд, ки ба ин тариқ мегуфт,
К-аз таъбияҳош дил низорест!
Ӯ буд расули хешу мурсал,
К-он лаҳча аз они шаҳрёрест!
Навҳа-сту амони ғарқагон аст,
Рӯҳ асту ниҳону ошкорест!
Гирди турушон магард з-ин пас,
Чун паҳлуи ту шакарнисорест!
Гирди шакарони табъ кам гард.
К-он шаҳват низ баргузорест.
Ин ҷо шакарест бениҳоят,
Ин ҷо сари вақти пойдорест!
Хомӯш кун, ай дилу мапиндор,
К-ӯро ҳаддест ё канорест!

109

Омад рамазону ид бо мост,
Қуфл омаду он калид бо мост!
Барбаст даҳону дида бикшод,
В - он нур, ки дида дид, бо мост!
Омад рамазон ба хидмати дил
В-он к-аш, ки дил офарид, бо мост!
Дар рӯза агар падид шуд ранҷ,
Ганҷи дили нопадид бо мост!

Кардем зи рӯза чону дил пок,
Ҳарчанд тани палид бо мост!
Рӯза ба забони ҳол гӯяд:
"Кам шав, ки ҳама мазид бо мост!"
Чун ҳаст Салоҳи дин дар ин ҷамъ,
Мансуру Абоязид бо мост!

110

Ман сар нахурам, ки сар гарон аст,
Поча нахурам, ки устухон аст!
Бирён нахурам, ки ҳам зиён аст,
Ман нур хурам, ки қути чон аст!
Ман сар нахуҳам, ки бо кулоҳанд,
Ман зар нахуҳам, ки бозхоҳанд!
Ман хар нахуҳам, ки банди коҳанд,
Ман кабк хурам, ки сайди шоҳанд!
Боло напарам, на лаклакам ман,
Касро нагазам, ки не сагам ман!
Лангӣ накунам, на бадтакам ман,
Ки ошиқи рӯйи эбакам²⁷ ман!
Туршӣ накунам, на сиркаам ман,
Пурнам нашавам, на биркаам ман!
Саркаш нашавам, ки аккаам ман,
Қониъ бизиям, ки Маккаам ман!
Дастори маро гарав ниҳодӣ,
Як кӯза мусалласам надодӣ!
Инсоф бидиҳ, авоннажодӣ,
Моро кам нест ҳеч шодӣ!
Солори диҳиву хоҷаи диҳ,
Он бода, ки гуфтайӣ, ба ман диҳ!
В-ар дафъдиҳӣ туву бурунҷах,
Дар кусси занони хештан ниҳ!
Ман ишқ хурам, ки хушгӯвор аст,
Завқи даҳан асту нашви чон аст!
Хӯрдам зи сариду поча якчанд,
Аз по чи сари маро зиён аст!
З-ин пас сари поча нест моро,
Морову касе, ки аҳли хон аст!

111

Имрӯз ҷунуни нав расидаст,
Занҷири ҳазор дил кашидаст.
Имрӯз зи кандаҳои аблӯҷ²⁸
Паҳлӯӣи ҷуволҳо даридаст!
Боз он бадавӣ ба ҳаҷдаҳи қалб
Он Юсуфи ҳуснро харидаст!
Ҷонҳо ҳама шаб ба иззу иқбол,
Дар наргису ёсамин чаридаст!
То лочарам аз пагоҳ ҳар чон
Чолоку латиф барҷаҳидаст!

²⁷ Бут, санам.

²⁸ Шакар, канд.

Имрӯз бунафшазору лола
Аз сангу кулӯх бардамидаст.
Бишкуфт дарахт дар зимистон,
Дар баҳман меваҳо пазидаст.
Гӯйӣ, ки Худой оламе нав
Дар олами кухна офаридаст!
Ай орифи ошиқ, ин ғазал гӯ,
К-ат ишқ зи ошиқон гузидаст!
Шояд, ки навозад он дилеро,
К-андар ғами ӯ басте тапидаст!
Хомӯшу тафарручи чаман кун,
К-имрӯз ниёбати ду дида-ст!

112

Ай карда миёни сина ғорат,
Ай чону ҳазор чон шикорат!
Ҷуз куштани ошиқон чи шуғлат?!
Ҷуз куштани халқ чист корат?!
Май каш, ки дуруст бод дастат,
Ай қони ҷаҳониён нисорат!
Баст куштаи зиндари, ки дидам
Аз ғамзаи ҷашми пурҳуморат!
Баст сокини беқарор дидам,
Дар оташи ишқ беқарорат!
Як мурда ба хок дарнамонанд,
Ғар ранҷа шавӣ, кунӣ зиёрат!
Ҷон бӯсад хоки ту ба ҳар дам
Бар бӯйи қанори беқанорат!

113

Он раҳ, ки биёмадам, кадом аст,
То боз равам, ки қор хом аст?!
Як лаҳза зи кӯйи ёр дурӣ
Дар мазҳаби ошиқон ҳаром аст!
Андар ҳама диҳ агар қасе ҳаст,
Валлаҳ, ки ишорате тамои аст!
Саъва зи қучо раҳад, ки симурғ
Побастаи ин шигарф дом аст?!
Оворадило, маё бад-ин сӯй,
Он ҷо бинишин, ки хуш мақом аст!
Он нуқл гузин, ки ҷонфазой аст,
В-он бода талаб, ки боқивом²⁹ аст!
Боқӣ ҳама бӯву нақшу ранг аст,
Боқӣ ҳама ҷангу нангу ном аст!
Хомӯш қуну зи пой биншин,
Ҷун мастиву ин қанори бом аст!

114

Ошиқонро гарчи дар ботин ҷаҳоне дигар аст,
Ишқи он дилдори моро завқу ҷоне дигар аст!

²⁹ Асл, тоза, пок.

Синаҳои равшанон бас ғайбҳо донанд, лек
 Синаи ушшоқи ўро ғайбдоне дигар аст!
 Бас забони ҳикмат андар шавқи сирраш гӯш шуд,
 З-он ки мар асрори ўро тарҷумоне дигар аст!
 Як замини нукра, бин, аз лутфи ў дар айнаи чон,
 То бидонӣ, к-он маҳамро осмоне дигар аст!
 Ақлу ишқу маърифат шуд нардбони боми Ҳақ,
 Лек Ҳақро дар ҳақиқат нардбоне дигар аст!
 Шабравон аз шоҳи ақлу посбон он сӯ шаванд,
 Лек он чонро аз он сӯ посбоне дигар аст!
 Дилбарони роҳи маънӣ бо диле очиз буданд,
 Ваҳшиён омад, ки дилро дилситоне дигар аст!
 Ай забонҳо баркушода бар дили бирбудае,
 Лаб фуру бандед, к-ўро ҳамзабоне дигар аст!
 Шамси Табрезӣ чу шамъу шамъҳо парвонааш,
 З-он ки андар айнаи дил ўро аёне дигар аст!

115

Хидмати бе дӯстиро қадру қимат ҳаст?! Нест!
 Хидмат андар даст ҳасту дӯстӣ дар даст нест!
 Дӯстӣ дар андарун худ хидмате пайваста аст,
 Ҳеч хидмат чуз муҳаббат дар ҷаҳон пайваст нест!
 В-ар ту мастӣ менамоӣ, дар муҳаббат чун наӣ,
 Ишқ гӯяд: "Дӯғ хурду дӯғ хурд, ў маст нест!"
 Пасту боло чанд ёзад аз тақаллуф дар ҳаво,
 Чанд худро паст дорад он касе, к - ў паст нест?!
 Ҳамчу моҳӣ монда дар доми ҷаҳон з-он баҳр дур
 В-онҷаҳон пиндошта худро, ки андар шаст нест!

116

Сорбоно, уштурон бин, сарбасар қаттор маст,
 Мир масту хоҷа масту ёр маст, ағёр маст!
 Боғбоно, раъд мутриб, абр соқӣ гашту шуд
 Боғ масту роғ масту ғунча масту хор маст!
 Осмоно, чанд гардӣ, гардиши унсур бибин,
 Об масту бод масту хок масту нор маст!
 Ҳоли сурат инчунину ҳоли маънӣ худ мапурс,
 Рӯҳ масту ақл масту ваҳм маст, асрор маст!
 Рав, ту ҷабборӣ раҳо кун, хок шав, то бингарӣ
 Зарра-зарра хокро аз Холиқи Ҷаббор маст!
 То нагӯӣ, дар зимистон боғро мастӣ намонд,
 Муддате пинҳон шудааст аз дидаи маккор маст!
 Бехҳои он дарахтон май ниҳонӣ меҳурад,
 Рӯзаке ду сабр мекун, то шавад бедор маст!
 Гар туро кӯбе расид аз рафтани мастон, маранҷ,
 Бо ҷунон соқиву мутриб кай равад ҳамвор маст?!
 Соқӣ, бода яке кун, чанд бошад арбада?!
 Дӯстон з-икрор масту душманон з-инкор маст!
 Бодаро афзун бидих, то баркушояд ин гирих,
 Бода то дар сар наҷфад, кай шавад дастор маст?!
 Бухли соқӣ бошад он ҷо ё фасоди бодаҳо?!
 Ҳар ду ноҳамвор бошад, чун равад раҳвор маст?!
 Рӯйҳои зард бину бодаи гулгун бидих,
 З-он к-аз ин гулгун надорад бар руҳу руҳсор маст!
 Бодае дорӣ худӣ, бас сабукхору латиф,

З-он агар хоҳад, бинӯшад рӯз сад хирвор маст!
Шамси Табрэӣ, ба даврат ҳеч кас ҳушёр нест,
Кофару муъмин харобу зоҳиду ҳаммор маст!

117

Мутрибо, ин парда зан, к-он ёри мо маст омадаст,
В-он ҳаёти босафои бовафо маст омадаст!
Гар либоси қаҳр пӯшад чун шарар, бишносамаш,
К-ӯ бад-ин шева бари мо борҳо маст омадаст!
Оби моро гар бирезад в - ар сабӯро бишканад,
Ай бародар, дам мазан, к-ин дам сақо маст омадаст!
Мефиребам масти худро, ӯ табассум мекунад,
К-ин салимулқалбро бин, к-аз кучо маст омадаст!
Он касеро мефиребӣ, к-аз камина ҳарфи ӯ
Обу оташ беҳуду хоку ҳаво маст омадаст?!
Гуфтамаш: "Гар ман бимирам, ту расӣ бар гӯри ман,
Барчаҳам аз гӯри худ, к-он хушлико маст омадаст!"
Гуфт: "Он, к-ин дам пазирад, кай бимирад чони ӯ,
Бо Худо боқӣ бувад он, к-аз Худо маст омадаст!"
Ишқи бечун бин, ки ҷонро чун қадаҳ пур мекунад,
Рӯйи соқӣ бин, ки хандон аз бақо маст омадаст!
Ёри мо ишқ асту ҳар кас дар ҷаҳон ёре гузид,
К-аз аласт ин ишқ бе мову шумо маст омадаст!

118

Чанд гӯйӣ, ки чи чора-сту маро дармон чист,!
Чораҷӯянда кӣ кардаст туру, худ он чист?!
Чанд бошад ғами онат, ки зи ғам ҷон бибарам,
Худ набошад ҳаваси он, ки бидонӣ ҷон чист!
Бӯйи ноне, ки расидаст, бар он бӯй бирав,
То ҳамон бӯй диҳад шарҳ туру, к-ин нон чист!
Гар ту ошиқ шудайӣ, ишқи ту бурҳони ту бас,
В-ар ту ошиқ нашудӣ, пас талаби бурҳон чист?!
Ин қадар ақл надорӣ, ки бибинӣ, охир,
Ки на шохест, пас ин борғаҳи султон чист?!
Гар на андар тутуқи азрақ зеборӯест,
Дар кафи рӯҳ чунин машғалаи тобон чист?!
Чунки аз дур дилат ҳамчу занон меларзад,
Ту чи донӣ, ки дар он ҷанг дили мардон чист?!
Оташи дидаи мардон ҳучуби ғайб бисӯхт,
Ту паси парда нишаста, ки ба ғайб имон чист?!
Шамси Табрэз агар нест муқим андар ҷашм,
Ҷашмаи шахд аз ӯ дар буни ҳар дандон чист?!

119

Ҷашми пурнур, ки масти назари ҷонон аст,
Моҳ аз ӯ ҷашм гирифтасту фалак ларзон аст!
Хоса он лаҳза, ки аз ҳазрати Ҳақ нур кашад,
Сачдагоҳи малаку қиблаи ҳар инсон аст!
Ҳар ки ӯ сар наниҳад бар кафи пояш он дам
Баҳри номуси манӣ, он нафас ӯ шайтон аст!
В-он ки он лаҳза набинад асари нур бар ӯ,
Ӯ кам аз дев бувад, з-он ки тани бечон аст!

Дил бачо дор дар он талъати боҳайбати ӯ,
Гар ту мардӣ, ки рухаш қиблагаҳи мардон аст!
Даст бардор зи сина, чӣ ниғаҳ медорӣ?!
Чон дар он лаҳза бидиҳ шод, ки мақсуд он аст!
Чумларо об-дар андозу дар он оташ шав,
К-оташи чихраи ӯ чашмагаҳи ҳайвон аст!
Сар баровар зи миёни дили Шамси Табрёз,
К-ӯ хидеви абаду хусрави ҳар фармон аст!

120

Он ки бе бода кунад чони маро маст, кучост?!
В-он ки берун кунад аз чону дилам даст, кучост?!
В-он, ки савганд хурам, чуз ба сари ӯ нахурам,
В-он ки савганди ману тавбаам ишкаст, кучост?!
В-он ки чонҳо ба сахар наъразанонанд аз ӯ,
В-он ки моро ғамаш аз ҷой бибурдаст, кучост?!
Ҷони ҷон аст вагар ҷой надорад, чи аҷаб?!
Ин ки ҷо металабад дар тани мо, ҳаст, кучост?!
Ғамзаи чашм баҳона-ст в-аз он сӯ ҳавасест,
В-он ки ӯ дар паси ғамза-ст, дилам ҳаст, кучост?!
Пардаи равшани дил басту ҳаёлот намуд
В-он ки дар парда чунин пардаи дил баст, кучост?!
Ақл то маст нашуд, чуну ҷаро паст нашуд,
В-он ки ӯ маст шуд, аз чуну ҷаро раст, кучост?!

121

Ман нишастам зи талаб в-ин дили печон нанишаст,
Ҳама рафтанду нишастанду даме ҷон нанишаст!
Ҳар ки истод, ба коре бинишаст охири кор,
Кор он дорад, он, к - аз талаби он нанишаст!
Ҳар ки ӯ наъраи тасбеҳи ҷамоди ту шунид,
То набурдаш ба саропардаи субҳон, нанишаст!
То Сулаймон ба ҷаҳон миҳри ҳавоят нанамуд,
Бар сари авҷи ҳаво тахти Сулаймон нанишаст!
Ҳар ки ташвиши сари зулфи парешони ту дид,
То абад аз дили ӯ фикри парешон нанишаст!
Ҳар ки дар хоб ҳаёли лаби хандони ту дид,
Хоб аз ӯ рафту ҳаёли лаби хандон нанишаст!
Турушиҳои ту сафрои раҳиро нанишонд
В-аз илоҷи сари савдои фаровон нанишаст!
Ҳар киро бўӣ гулистони висоли ту расид,
Ҳамчунин рақсунон то ба гулистон нанишаст!

122

Дилбариву бедилӣ асрори мост,
Кор кори мост, чун ӯ ёри мост!
Навбати куҳнафурӯшон даргузашт,
Навфурӯшонему ин бозори мост!
Навбахоре, к-ӯ ҷаҳонро нав кунад,
Ҷони гулзор аст, аммо зори мост!
Ақл агар султони ин иқлим шуд,
Ҳамчу дузд овехта бар дори мост!
Он ки Афлотуну Ҷолинуси мост,

Пур фанову иллату бемори мост!
 Гову моҳии саро қурбони мост,
 Шери гардунӣ ба зери бори мост!
 Ҳар чи аввал заҳр буд, тарёқ шуд,
 Ҳар чи он ғам буд, кунун ғамхори мост!
 Даъвии шерӣ кунад ҳар шергир,
 Шергиру шери ӯ кафтори мост!
 Тарки хешу тарки хешон мекунем,
 Ҳар чи хеши мо, кунун ағёри мост!
 Худпарастӣ номуборақ ҳолатест,
 К-андар ӯ имони мо инкори мост!
 Ҳар ғазал, к-он бе ман ояд, хуш бувад,
 К-ин наво бефар зи чангу тори мост!
 Шамси Табретӣ ба нури Зулҷалол
 Дар ду олам мояи иқрори мост!

123

Ошиқонро ҷустуҷӯ аз хеш нест,
 Дар ҷаҳон ҷӯянда ҷуз ӯ беш нест!
 Ин ҷаҳону он ҷаҳон як гавҳар аст,
 Дар ҳақиқат, қуфру дину кеш нест!
 Ай дамаи Исо, дам аз дурӣ мазан,
 Ман ғуломи он, ки дурандеш нест!
 Гар бигӯӣ пас равам, не, пас мара!
 В-ар бигӯӣ пеш не, раҳ пеш нест!
 Даст бикшо, домани худро бигир,
 Марҳами ин реш ҷуз ин реш нест!
 Ҷузви дарвешанд ҷумла неку бад,
 Ҳар ки набвад ӯ чунин, дарвеш нест!
 Ҳар ки аз ҷо рафт, ҷойи ӯ дил аст,
 Ҳамчу дил андар ҷаҳон ҷойеш нест!

124

Ғайри ишқат роҳбин ҷустем, нест,
 Ҷуз нишонат ҳамнишин ҷустем, нест!
 Онҷунон ҷустан, ки меҳохӣ, бигӯ,
 К-онҷунонро инҷунин ҷустем, нест!
 Баъд аз ин бар осмон ҷӯем ёр,
 З-он ки ёре дар замин ҷустем, нест!
 Чун ҳаёли мо туйӣ, ай беҳаёл,
 То ба чархи ҳафтумин ҷустем, нест!
 Бихтар он бошад, ки маҳви ин шавем,
 К-аз ду олам бих аз ин ҷустем, нест!
 Софҳои ҷумла олам хурда гир,
 Ҳамчу дурди дарди дин ҷустем, нест!
 Ҳотами мулки Сулаймон ҷустанист,
 Ҳалқаҳо ҳасту нигин ҷустем, нест!
 Сурате, к-андар нигини ӯ будаст,
 Дар бутони Руму Чин ҷустем, нест!
 Онҷунон сурат, ки шарҳаш мекунам,
 Ҷуз ки суратофарин ҷустем, нест!
 Андар он сурат яқин ҳосил шавад,
 К-аз варои он яқин ҷустем, нест!
 Ҷойи он ҳаст, ар гумони бад барем,
 З-он ки бе макре амин ҷустем, нест!

Пушти мо аз занни бад шуд чун камон,
3-он ки роҳе бе камин ҷустем, нест!
3-ин баён нуре, ки пайдо мешавад,
Дар баёну дар мубин ҷустем, нест!

125

Дар дилу чон хона кардӣ оқибат,
Ҳар дуру девона кардӣ оқибат!
Омадӣ, к-оташ дар ин олам занӣ,
Во нагаштӣ, то накардӣ оқибат!
Ай зи ишқат оламе вайрон шуда,
Қасди ин вайрона кардӣ оқибат!
Ман туро машғул мекардам, дило,
Ёди он афсона кардӣ оқибат!
Ишқро бе хеш бурдӣ дар ҳарам,
Ақлро бегона кардӣ оқибат!
Ё Расулуллаҳ, сутуни сабрро
Устуни ҳаннона кардӣ оқибат!
Шамъи олам буд лутфи чорагар,
Шамъро парвона кардӣ оқибат!
Як сарам ин сӯст, як сар сӯйи ту,
Дусарам чун шона кардӣ оқибат!
Донае бечора будам зери хок,
Донаро дурдона кардӣ оқибат!
Донаро боғу бустон сохтӣ,
Хокро кошона кардӣ оқибат!
Ай дили Маҷнуну аз Маҷнун батар,
Мардиву мардона кардӣ оқибат!
Косаи сар аз ту пур, аз ту тихӣ,
Косаро паймона кардӣ оқибат!
Ҷони ҷондорони саркашро ба илм
Ошиқӣ чонона кардӣ оқибат!
Шамси Табрэзӣ, ки мар ҳар зарраро
Равшану фарзона кардӣ оқибат!

126

Инчунин побанди ҷон майдони кист?!
Мо шудем аз даст, ин дастони кист?!
Ишқ гардон кард соғарҳои хос,
Ишқ медонад, ки ӯ гардони кист!
Ҷон ҳаёте дод кӯху даштро,
Ай Худоё, ай Худоё, ҷони кист?!
Ин чи боғ аст, ин ки ҷаннат масти ӯст,
В-ин бунафша-в савсану райҳони кист?!
Шохи гул аз булбулон гӯёгар аст,
Сарв рақсон гашта, к-ин бустони кист!
Ёсуман гуфто: "Нагӯй бо суман,
К-инчунин наргис зи наргисдони кист?"
Чун бигуфтам, ёсуман хандиду гуфт:
"Беҳудам ман, менадонам қони кист!"
Медавад чун гӯйи заррин офтоб,
Ай аҷаб, андар ҳамаи ҷавғони кист?!
Моҳ ҳамчун ошиқон андар паяш,
Фарбиху лоғар шуда "хайрони кист?"
Абри ғамгин дар ғаму андеша-аст,

Сар пури оташ, ачаб, гирёни кист?!
Чархи азракпӯши равшандил, ачаб.
Рӯзу шаб сармасту саргардони кист?!
Дард ҳам аз дарди ӯ пурсон шуда,
К - ай ачаб, ин дарди бедармони кист?!
Шамси Табрeзӣ кушодаст ин гирах,
Ай ачаб, ин қудрату имкони кист?!

127

Андар ин чамъ шарарҳо зи кучост?!
Дуди савдои ҳунарҳо зи кучост?!
Ман сари риштаи худ гум кардам,
К-ин муҳолифшуда сарҳо зи кучост?!
Гар на дилҳои шумо мухталифанд,
Дар ман аз чанг асарҳо зи кучост?!
Гар чу занҷир ба ҳам пайвастем,
Ин фурубастани дарҳо зи кучост?!
Гар на сад мурғи муҳолиф ин қост,
Чангу баркандани парҳо зи кучост?!
Сокиё, бода ба пеш ор, ки май
Худ бигӯяд, ки дигарҳо зи кучост!
Ту агар чуръа нарезӣ бар хок,
Хокро аз ту хабарҳо зи кучост?!

128

Ҳам ба бар ин бути зебо хушак аст,
Ман нишастам, ки ҳамин ҷо хушак аст!
Мутрибу ёри ману шамъу шароб,
Инчунин айши муҳайё хушак аст!
Ману ту ҳеч аз ин ҷо наравем,
Паҳлуи шаккару ҳалво хушак аст!
Хичил аст аз руҳи ёрам гули тар,
Бо чунин чихраву симо хушак аст!
Ҳар сабоҳе зи ҷамолаш мастем,
Хоса имрӯз, ки бо мо хушак аст!
Бичаҳам, ҳалқаи зулфаш гирам,
Ки дар он ҳалқа тамошо хушак аст!
Шамси Табрeз, ки нури дилҳост,
Доимо бо гули раъно хушак аст!

129

Ҳар ки болост, мар ўро чӣ ғам аст?!
Ҳар ки он қост, мар ўро чӣ ғам аст?!
Ки аз ин сӯ ҳама ҷон асту ҳаёт,
Ки аз ин сӯ ҳама лутфу қарам аст!
Худ аз ин сӯ, ки на сӯй асту на ҷо,
Қадам андар қадам андар қадам аст!
Ин адам худ чӣ муборак қоест,
Ки мададҳои вучуд аз адам аст!
Ҳама дилҳо нигарон сӯйи адам,
Ин адам нест, ки боғи Ирам аст!
Ин ҳама лашкари андешаи дил
Зи сипоҳони адам як алам аст!

Зи ту то ғайб ҳазорон сол аст,
Чу равӣ аз раҳи дил, як қадам аст!

130

Ҳар чавр, к-аз ту ояд, бар худ ниҳам ғаромат,
Ќурми турову худро бар худ ниҳам тамомат!
Ай моҳрӯй, аз ту сад чавр агар биёяд,
Танро бувад чу хилъат, чонро бувад саломат!
Ҳар кас зи ҷумла олам аз ту насиб доранд,
Ишқи ту шуд насибам, аҳсант, ай каромат!
Ғаҳ ҷом маст гардад аз лаззати майи ту,
Ғаҳ май ба ҷӯш ояд аз ҷошнии ҷомат!
Маънӣ ба сачда ояд чун сурати ту бинад,
Ҳар ҳарф ракс орад, чун бишнавад каломат!
Ошиқ чу масттар шуд, бар вай маломат ояд,
Зеро ки нуқли ин май набвад ба ҷуз маломат!

131

Имрӯз шаҳри моро сад равнақ асту ҷон аст,
Зеро ки шоҳи хубон имрӯз дар миён аст!
Ҳайрон чаро набошад, хандон чаро набошад
Шаҳре, ки дар миёнаш он сорими³⁰ замон аст?!
Он офтоби хубӣ чун бар замин битобад,
Он дам замини хокӣ биҳтар зи осмон аст!
Бар чархи сабзпӯшон пар мезананд, яъне
Султону хусрави мо он асту сад ҷунон аст!
Ай ҷони ҷони ҷонон, аз мо салом бархон,
Раҳм ор бар заъифон, ишқи ту беамон аст!
Чун сабзу хуш набошад олам, чу ту баҳорӣ,
Чун эманӣ набошад, чун шер посбон аст?!
Чун кӯфт ӯ дари дил, ноомада ба манзил,
Донист ҷон зи бўяш, к-он ёри михрбон аст!
Он, к-ӯ кашид дастат, ӯ офаридаастат,
В-он, к-ӯ қариби ҷон шуд, ӯ соҳиби қирон аст!
ӯ моҳи беҳусуф аст, хуршеди бекусуф аст,
ӯ ҳамри беҳумор аст, ӯ суди безиён аст!
Он шаҳрёрӣ аъзам базме ниҳод хуррам,
Шамъу шаробу шоҳид имрӯз ройгон аст!
Чун маст гашт мардум, шуд гавҳараш бараҳна,
Паҳлӯ шикаст ғиззу онро з-он кас, ки паҳлавон аст!
Даллола чун сабо шуд, аз хор гул ҷудо шуд,
Борон наботҳоро дар боғ имтиҳон аст!
Бе нозанинӣ кай кард нозу бинӣ,
Ҳар кас, ки кард, валлах, хом асту қалтабон аст!
Хомуш, ки то бигӯяд беҳарфу безабон ӯ,
Худ чист ин забонҳо, гар он забон забон аст?!

132

Бинмой рух, ки боғу гулистонам орзуст,
Бикшой лаб, ки қанди фаровонам орзуст!

Ай офтоби ҳусн, бурун о даме зи абр,
 К-он чихраи мушаъшаъи тобонам орзушт!
 Бишнидам аз ҳавои ту овози табл боз,
 Бозомадам, ки соъиди султонам орзушт!
 Гуфтӣ зи ноз: "Беш маранҷон маро, бирав!",
 Он гуфтанат, ки «беш маранҷонам» орзушт!
 В-он дафъ гуфтанат, ки «бирав, шах ба хона нест!»,
 В-он нозу бозу тундии дарбонам орзушт!
 Дар дасти ҳар ки ҳаст, зи хубӣ қуроҳаҳост,³¹
 Он маъдани малоҳату он конам орзушт!
 Ин нону оби чарх чу сел аст бевафо,
 Ман моҳиям, наҳангам, Уммонам орзушт!
 Яъкубвор "воасафо!"-ҳо ҳамезанам,
 Дидори хуби Юсуфи Канъонам орзушт!
 Валлах, ки шахр бе ту маро ҳабс мешавад,
 Оворагӣи кӯҳу биёбонам орзушт!
 З-ин ҳамраҳони сустаносир дилам гирифт,
 Шери Худову Рустаи Дастонам орзушт!
 Ҷонам малӯл гашт зи Фиръавну зулми ӯ,
 Он нури рӯи Мӯсии Имронам орзушт!
 З-ин халқи пуршикояти гирён шудам малӯл,
 Он ҳоюҳуву наъраи мастонам орзушт!
 Гӯётарам зи булбул, аммо зи рашки ом
 Мухр аст бар даҳонаму афғонам орзушт!
 Дӣ шайх бо чароғ ҳамегашт гирди шахр,
 К-аз деу дад малӯламу инсонам орзушт!
 Гуфтанд: "Ёфт менашавад, чустаем мо!",
 Гуфт: "Он, ки ёфт менашавад, онам орзушт!"
 Ҳарчанд муфлисам, напазираи ақиқи хурд,
 Кони ақиқи нодири арзонам орзушт!
 Пинҳон зи дидаҳову ҳама дидаҳо аз ӯст,
 Он ошкорсанъати пинҳонам орзушт!
 Худ кори ман гузашт зи ҳар орзуву оз,
 Аз кону аз макон пайи арконам орзушт!
 Гӯшам шунид қиссаи имону маст шуд,
 Ку қисми чашм, сурати имонам орзушт!
 Як даст ҷоми бодаву як даст ҷаъди ёр,
 Рақсе чунин миёнаи майдонам орзушт!
 Мегӯяд он рубоб, ки мурдам зи интизор,
 Дасту канору захираи Усмонам орзушт!
 Ман ҳам рубоби ишқаи ишқам рубобӣ аст,
 В-он лутфҳои захираи Раҳмонам орзушт!
 Боқии ин ғазалро, ай мутриби зариф,
 З-ин сон ҳамешумор, ки з - ин сонам орзушт!
 Бинмой, Шамси мафҳари Табрез, рӯи Шарк,
 Ман худхудам, ҳузури Сулаймонам орзушт!

³¹ Пули майда, тиллореза.

133

Бар ошиқон фариза бувад чустучӯйи дӯст,
Бар рӯву сар чу сел давон то ба чӯйи дӯст!
Худ ўст ҷумла толибу мо ҳамчу сояҳо,
Ай гуфтугӯйи мо ҳамагӣ гуфтугӯйи дӯст!
Гоҳе ба чӯйи дӯст чу оби равон хушем,
Гоҳе чу об ҳабс шудан дар сабӯйи дӯст!
Гаҳ чун ҳавичи³² дег бичӯшему ў ба фикр
Кафгир мезанад, ки чунин аст хӯйи дӯст!
Бар гӯши мо нихода даҳон ў ба дамдама,
То ҷони мо бигирад якбора бўйи дӯст!
Чун ҷони ҷон вай омад, аз вай гурез нест,
Ман дар ҷаҳон надидам як ҷон адӯйи дӯст!
Бигдозадат зи нозу чу мӯят кунад заъиф,
Надҳӣ ба ҳар ду олам яктой мӯйи дӯст!
Бо дӯст мо нишаста, ки ай дӯст, дӯст ку?!
Ку-ку ҳамезанем зи мастӣ ба кӯйи дӯст!
Тасвирҳои нохушу андешаи ракик
Аз табъи сусти бошаду ин нест сӯйи дӯст!
Хомӯш бош, то сифати хеш худ кунад,
Ку ҳоюхӯйи сарди ту, ку ҳоюхӯйи дӯст?!

134

Соқӣ, биёр бода, ки айём бас хуш аст,
Имрӯз рӯзи бодаву хиргоҳу оташ аст!
Соқӣ зарифу бода латифу замон шариф,
Маҷлис чу ҷарх равшану дилдор маҳваш аст!
Бишнава навои ной, к-аз он нафха бонавост,
Даркаш шароби лаъл, ки ғам дар кашокаш аст!
Имрӯз ғайри тавба набинӣ шикастайе,
Имрӯз зулфи дӯст бувад, к - он мушавваш аст!
Ҳафтод бор тавба кунад шаб Расули Ҳақ,
Тавбашикан Ҳақ аст, ки тавба муҳаммаш аст!
Он сурати ниҳон, ки ҷаҳон дар ҳавои ўст,
Бар обу гил ба қудрати Яздон мунаққаш аст!
Имрӯз ҷон биёбад, ҳар ҷо, ки мурдаест,
Чашме дигар кушояд, чашме, ки аъмаш аст!
Шоҳе, ки хушк нест, зи оташ мусаллам аст,
Аз тир ғам надорад сағрӣ,³³ ки таркаш аст!
Дар ошиқе нигар, ки руҳаш бўсагоҳи ўст,
Мангар бад-он, ки зарду заъифу мукармаш аст!
Бас тан амири хоку дилаш бар фалак асир,
Бас дона зери хоки дарахташ мунаъъаш аст!
Дар хок кай бувад, ки дилаш ганчи гавҳар аст,
Дилтанг кай бувад, ки дилором дар каш аст!
Ай мурдашӯйи ман, занахамро бибанд саҳт,
Зеро ки бе даҳон дилу ҷонам шакарчаш аст!
Хомуш, занах мазан, ки туро мурдашӯй нест,

³² Сабзӣ, зарҷома.

³³ Карал, сурин, рон.

Зоти туро мақом на панҷ асту не шаш аст!

135

Ай гул, туро агарчи ки рухсор нозук аст,
Рух бар рухаш мадор, ки он ёр нозук аст!
Дар дил мадор низ, ки рух бар рухаш ниҳӣ,
К - ӯ сирри дил надонаду дилдор нозук аст!
Чун орзу зи ҳадд шуд, дуздида сачда кун,
Бисёр ҳам макӯш, ки бисёр нозук аст!
Гар беҳудӣ зи хеш, ҳама вақт вақти туст,
Гар не, ба вақт ой, ки асрор нозук аст!
Дилро зи ғам бирӯб, ки хонай ҳаёли ӯст,
Зеро ҳаёли он бути айёр нозук аст!
Рӯзе битофт сояи гул бар ҳаёли дӯст,
Бар дӯст кор кард, ки ин кор нозук аст!
Андар ҳаёли мафҳари Табреш - Шамси дин
Мангар ту хор, к-он шаҳи хунхор нозук аст!

136

Ҷоно, ҷамоли рӯҳ бисе хубу бофар аст.
Лекин ҷамолу ҳусни ту худ чизи дигар аст!
Ай он, ки солҳо сифати рӯҳ мекунӣ,
Бинмояк сифат, ки ба зоташ баробар аст!
Дар дида мефазояд нур аз ҳаёли ӯ,
Бо ин ҳама ба пеши висолаш мукаддар аст!
Мондам даҳони боз зи таъзими он ҷамол,
Ҳар лаҳза бар забону дил Аллоҳу Акбар аст!
Дил ёфт дидае, ки муқими ҳавои туст,
Овах, ки он ҳаво чи дилу дидапарвар аст!
Аз ҳуру моҳу рӯҳу парӣ ҳеч дам мазан,
К-онҳо ба ӯ намонаду ӯ чизи дигар аст!
Ҷокарнавозӣ аст, ки кардаст ишқи ту,
Варна кучо диле, ки бад - он ишқ дарх(в)ар аст?!
Ҳар дил, ки ӯ нахуфт шабе дар ҳавои ту,
Чун рӯз равшан асту ҳаво з-ӯ мунаввар аст!
Ҳар кас, ки бемурад шуд, ӯ чун муриди туст,
Бе сурати мурод муродаш муяссар аст!
Ҳар дӯзахӣ, ки сӯхту дар ин ишқ ӯфтод,
Дар Кавсар ӯфтод, ки ишқи ту Кавсар аст!
Поям намерасад ба замин аз умеди васл,
Ҳарчанд аз фироқи туам даст бар сар аст!
Ғамгин машав, дило, ту аз ин зулми душманон,
В-андеша кун дар ин ки дилором довар аст!
Аз рӯйи заъфарони ман ар шод шуд адӯ,
Не рӯйи заъфарони ман аз варди аҳмар аст!
Чун бартар аст хубии маъшуқам аз сифат,
Дардам чи фарбиҳ асту мадеҳам чи лоғар аст!
Оре, чу қобидаст, ки ранчури зорро
Ҳарчанд ранҷ беш бувад, нола камтар аст!
Ҳамчун қамар битофт зи Табреш Шамси дин,
Не, худ қамар чи бошад, к-он рӯй ақмар аст!

137

Аз бомдод рӯйи ту дидан ҳаёти мост,
 Имрӯз рӯйи хуби ту, ёраб, чи дилрабост?!
 Имрӯз дар чамоли ту худ лутфи дигар аст,
 Имрӯз ҳар чи ошиқи шайдо кунад, сазост!
 Имрӯз он касе, ки маро дӣ бидод панд,
 Чун рӯйи ту бидид, зи ман узрҳо бихост!
 Сад чашм вом хоҳам, то дар ту бингарам,
 Ин вом аз кӣ хоҳаму в-он чашм худ кирост?!
 Дар пеш буд давлати имрӯз, лочарам,
 Мечасту метапид дили банда рӯзҳост!
 Аз ишқ шарм дорам, агар гӯямаш башар,
 Метарсам аз Худой, ки гӯям, ки ин Худост!
 Абрӯм мечаҳиду дили банда метапид,
 Ин менамуд рӯ, ки чунин бахт дар қафост!
 Раққостар дарахт дар ин боғҳо манам,
 Зеро дарахти баҳтаму андар сарам сабост!
 Чун бошад он дарахт, ки баргаш ту додайи?!
 Чун бошад он ғариб, ки ҳамсоия ҳумост?
 Дар зилли офтоби ту чархе ҳамезанем,
 Кӯрии он, ки гӯяд: "Зилл аз шаҷар чудост!"
 Ҷон наъра мезанад, ки зихӣ ишқи оташин,
 К-оби ҳаёт дорад бо ту нишасту хост!
 Чун бигзарад ҳаёли ту дар кӯйи синаҳо,
 Пойи бараҳна дил бадар ояд, ки чон кучост?!
 Рӯйи замин чу нур бигирад зи моҳи ту,
 Гуйӣ, ҳазор Зухраву Хуршед бар самост!
 Дар равзани дилам назаре кун чу офтоб,
 То осмон нагӯяд, к-он моҳ бевафост!
 Қаддам камон шуд аз ғаму додам нишон каж,
 Бо ишқи ҳамчу тирам инак нишон рост!
 Дар дил ҳаёли хиттаи Табреш нақш баст,
 К-он хонаи иҷобату дил хонаи дуъост!

138

Пинҳон машав, ки рӯйи ту бар мо муборак аст,
 Наззораи ту бар ҳама ҷонҳо муборак аст!
 Як лаҳза соя аз сари мо дуртар макун,
 Донистайӣ, ки сояи анқо муборак аст?!
 Ай навбаҳори ҳусн, биё, к - он ҳавои хуш
 Бар боғу роғу гулшану сахро муборак аст!
 Ай сад ҳазор ҷони муқаддас фидои ӯ,
 К-ояд ба кӯйи ишқ, ки он ҷо муборак аст!
 Савдоием аз туву баттолу кӯбакӯ,
 Маро чунин батолату савдо муборак аст.
 Ай бастағони тан, ба тамошоӣ ҷон равед,
 К-охир расул гуфт: "Тамошо муборак аст!"
 Ҳар баргу ҳар дарахт расулест аз адам,
 Яъне, ки киштҳои мусаффо муборак аст!
 Чун баргу чун дарахт бигуфтанд безабон,
 Бе гӯш бишнавед, ки инҳо муборак аст!
 Ай ҷони чор унсури олам, чамоли ту
 Бар обу боду оташу ғабро муборак аст!
 Яъне, ки ҳар чи корӣ, он гум намешавад,
 Кас тухми дин нақорад, илло муборак аст!
 Сачда барам, ки хоки ту бар сар чу афсар аст,
 По дарниҳам, ки роҳи ту бар по муборак аст!
 Меоядам ба чашм ҳамин лаҳза нақши ту,

Валлах хучаста омаду ҳаққо, муборак аст!
 Нақше, ки ранг баст аз ин хок, бевафост,
 Нақше, ки ранг баст зи боло, муборак аст!
 Бар хокиён чамоли баҳорон хучаста аст,
 Бар моҳиён тапидани дарё муборак аст!
 Он офтоб, к - аз дил дар синаҳо битофт,
 Бар аршу фаршу гунбади хазро муборак аст!
 Дилро маҷол нест, ки аз завқ дам занад,
 Чон сачда мекунад, ки Худоё, муборак аст!
 Ҳар дил, ки бо ҳавои ту имшаб шавад ҳариф,
 Ёро, якин бидон ту, ки фардо муборак аст!
 Бифзо шароб хомушу моро ҳамӯш кун,
 К-андар дарун нухуфтани ашё муборак аст!

139

Соқиву сирдиҳе зи лаби ёрам орзуст,
 Бадмастие зи наргиси ҳамморам орзуст!
 Ҳиндуи турраат чи расанбоз лӯлиест,
 Лӯлигариини турраи таррорам орзуст!
 Андар дилам зи ғамзаи ғаммоз фитнаҳост,
 Фитнанишони ҷодуи беморам орзуст!
 З-он рӯ, ки ғадрҳову дағоҳош бас хуш аст,
 Ғадраш маро бисӯзад, ғаддорам орзуст!
 З-он шамъи беназир, ки дар ломакон битофт,
 Парвонавор сӯхтаи ҳамворам орзуст!
 Гулзори хусн, рӯ бикушо, з-он ки аз рухат
 Маҳ шармсор гаштаву гулзорам орзуст!
 Баъд аз ҷаҳор сол нишастем ду ба ду,
 Як раҳ ба кӯйи васли ту дучорам орзуст!
 Инкор кард ақли ту в - ин кор карда ишқ,
 Инкор суд нест, чун ин корам орзуст!
 Ронем болиши шаҳу роне ба захми мор,
 Бо Мустафои хусн - дар он ғорам орзуст!
 Тотор ҳаҷр кард, сиёҳиву анбаре
 З - он мушқҳои оҳуи тоторам орзуст!
 Борест бар дилам, ки маро ҳеч бор нест,
 Ай шох, бор диҳ, ки яке борам орзуст!
 Ор аст, ай ҳафош, туро нози офтоб,
 Сад сачда ман бикарда бар он орам орзуст!
 Бо дор - дори ваъдаи васлат расид сабр,
 Ҳичрон ду чашм баставу бар дорам орзуст!
 Ҳаст ин сипоҳи ишқи ту ҷонсӯзу дилфурӯз,
 В-андар сипоҳ ишқи ту солорам орзуст!
 Даччоли ҳаҷр бар сарам аз ғам қиёмат аст,
 Лобуд фусуни Исиву тиморам орзуст!
 Макре бикард бандаву макре бикард васл,
 Аз макр тавба кардаму маккорам орзуст!
 То сӯйи гулшани тараб оям харобу маст,
 Аз гулшани висоли ту як хорам орзуст!
 З-он турраҳои зулф камар соз бандаро,
 К-аз шаҳр даррамидаму куҳсорам орзуст!
 Мӯсии ҷон бидид дарахте зи нури нор,
 Он шуълаи дарахту аз он норам орзуст!
 Табрез чун бихишт зи дидори Шамси дин,
 Андар бихишт рафтаву дидорам орзуст!

140

Моро канор гир, туро худ канор нест,
Ошиқ навохтан, ба Худо, ҳеч ор нест!
Беҳадду беканорӣ, н-ойӣ ту дар канор,
Ай баҳри беамон, ки туро зинҳор нест!
З-он шаб, ки моҳи хеш намудӣ ба ошиқон,
Чун чархи беқарор касеро қарор нест!
Ќуз файз баҳри фазли ту моро умед нест,
Ќуз гавҳари санои ту моро нисор нест!
То кору бори ишқ ҳавои ту дидаем,
Моро таҳайюрест, ки бо кор кор нест!
Як мир вонамо, ки туро ӯ асир нест,
Як шер вонамо, ки туро ӯ шикор нест!
Мурғони частаем зи сад дом мардвор,
Домест доми ту, ки аз ин сӯ матор нест!
Омад расули ишқи ту чун соқии сабӯҳ,
Бо чоми бодае, ки мар онро хумор нест!
Гуфтам, ки нотаवонаму ранчурам аз фироқ,
Гуфто: "Бигир, ҳин, ки гаҳи иътизор нест!
Гуфтам: "Баҳона нест, ту худ ҳоли ман бибин,
Мапзир узри банда, агар зор - зор нест!
Корам ба як дам омад аз дамдамай ҷафо,
Ҳангоми мурдан аст, замони иқор нест!"
Гуфто, ки ҳоли хеш фаромӯш кун, бигир,
Зеро ки ошиқонро ҳеч ихтиёр нест!
То нагзарӣ зи роҳату ранчу зиёди хеш,
Сӯйи муқаррабони висолат гузор нест!
Обе бизан аз ин маю биншон ғубор хуш,
Ќуз моҳи ишқ, ҳар чи бувад, ҷуз ғубор нест!

141

Шоҳ кушодаст рӯ, дидаи шаҳбин кирост?!
Бодаи гулгуни шаҳ бар гулу насрин кирост?!
Шоҳ дар ин дам ба базм пойи тараб дарниҳод,
Бар сари зонуи шаҳ такаву болин кирост?!
Пеши руҳи офтоб чарх паёпай кӣ зад?!
Дар тутуқи абри тан моҳ ба таъйин кирост?!
Соғари мо мешумурд, вай бишуда аз шумор,
Гар бинашуд аз шумор, соғари пешин кирост?!
Аз асари рӯйи шаҳ ҳар нафасе шоҳиде,
Сар кашад аз ломакон гӯяд: "Кобин кирост?!"
Ай бас мурғони об бар лаби дарёи иш,
Синаи сайёд ку?! Дидаи шоҳин кирост?!
Ҳин, ки буроқони ишқ дар чаманаш мечаранд,

Танг даромад висол, лойикашон зин кирост?!
Симбари хуби ишқ рафт ба хиргохи дил,
Чихраи зар лойиқи он бари симин кирост?!
Хусрави чон Шамси дин - мафхари табрезиён,
Дар ду ҷаҳон ҳамчу ӯ шоҳи хушойин кирост?!

142

Ҳар нафас овози ишқ мерасад аз чап ва рост,
Мо ба фалак меравем, азми тамошо кирост?!
Мо ба фалак будаем, ёри малак будаем,
Боз ҳамон ҷо равем ҷумла, ки он шаҳри мост!
Худ зи фалак бартарем, в - аз фалак афзунтарем,
З-ин ду ҷаро нагзарем?! Манзили мо кибриёст!
Гавҳари пок аз кучо?! Одами хок аз кучо?!
Бар чи фуруд омадед, бор кунед, ин чи ҷост?!
Бахти ҷавон ёри мо, додани чон кори мо,
Қофиласолори мо - фаҳри ҷаҳон Мустафост!
Аз маҳи ӯ маҳ шикоят, дидани ӯ барнатофт,
Моҳ ҷунон бахт ёфт, ӯ, ки камина гадост!
Бӯи хуши ин насим аз шикани зулфи ӯст,
Шаъшаъаи ин ҳаёл з - он руҳи чун ваззӯхост!
Дар дили мо дарнигар ҳар дами шаққи қамар,
К - аз назари он назар ҷашми ту он сӯ ҷарост?!
Халқ ҷу мурғобиён зода зи дарёи чон,
Кай кунад ин ҷо мақом мурғ, к - аз он баҳр хост?!
Балки ба дарё-дарем, ҷумла дар ӯ ҳозирем,
Варна зи дарёи дил мавҷ паёпай ҷарост?!
Омад мавҷи аласт, киштии қолаб бибаст,
Боз ҷу киштӣ шикаст, навбати васлу лиқост.!

143

Навбати васлу лиқост, навбати ҳашру бақост,
Навбати лутфу атост, баҳри сафо дар сафост!
Дурчи ато шуд падид, ғурраи дарё расид,
Субҳи саъодат дамид, субҳ ҷӣ, нури Худост!
Сурату тасвир кист?! Ин шаҳу ин мир кист?!
Ин хиради пир кист?! Ин ҳама рӯпӯшхост!
Ҷораи рӯпӯшҳо ҳаст ҷунин ҷӯшҳо,
Ҷашмаи ин нӯшҳо дар сару ҷашми шумост.
Дар сари худ печ, лек ҳаст шуморо ду сар,
Ин сари хок аз замин в-он сари пок аз самост!
Ай бас сарҳои пок рехта дар пойи хок,
То ту бидонӣ, ки сар з-он сари дигар ба пост!
Он сари аслӣ ниҳон в-он сари фаръӣ аён,
Дон, ки паси ин ҷаҳон олами бемунтаҳост!
Машк бибанд, ай сақо, менабарад хунби мо,
Кӯзаи идрокҳо танг аз ин тангност!
Аз суйи Табрез тофт Шамси ҳақу гуфтамаш:
"Нури ту ҳам муттасил бо ҳамаву ҳам ҷудост!"

144

Кор надорам ҷуз ин, корғаху корам ӯст,
Лоф занам, лоф, лоф, ҷунки харидорам ӯст!

Тўтии гўё шудам, чун шакаристонам ўст,
 Булбули бўё шудам, чун гулу гулзорам ўст!
 Пар ба малак барзанам, чун пару болам аз ўст,
 Сар ба фалак барзанам, чун сару дасторам ўст!
 Чону дилам сокин аст, чунки дилу чонам ўст,
 Қофилаам эман аст, қофиласолорам ўст!
 Бар масали гулситон рангразам хумми ўст,
 Бар масали офтоб теги гуҳардорам ўст!
 Хонаи чисмам чаро сачдагаҳи халқ шуд?!
 З-он ки ба рўзу ба шаб бар дару деворам ўст!
 Даст ба дастат чуз ў менасупорад дилам,
 З-он ки табиби ғами ин дили беморам ўст!
 Бар рухи ҳар кас, ки нест доғи ғуломии ў,
 Гар падари ман бувад, душману ағёрам ўст!
 Ай ки ту муфлис шудӣ, санг ба дил барзадӣ,
 Силла зи ман хоҳ, з - онк махзану анборам ўст!
 Шоҳ маро хондааст, чун наравам пеши шоҳ?!
 Мункири ў чун шавам?! Чун ҳама иқрорам ўст.
 Гуфт: "Ҳамуш, чанд - чанд лофи туву гуфти ту?!",
 Ман чӣ кунам, ай азиз, гуфтани бисёрам ўст!

145

Боз даромад ба базм маҷлисиён дўст, дўст,
 Гарчи ғалат медиҳад, нест ғалат, ўст, ўст!
 Гоҳ хуши хуш шавад, гаҳ ҳама оташ шавад,
 Таъбияҳои аҷаб ёри маро хўст, хўст!
 Нақши вафо вай кунад, пушт ба мо кай кунад?!
 Пушт надорад чу шамъ, ў ҳамагӣ рўст, рўст!
 Пўст раҳо кун чу мор, сар ту баровар зи ёр,
 Мағз надорӣ магар, то кай аз ин пўст, пўст?!
 Ҳар ки ба чидди тамом дар ҳаваси мост, мост!
 Ҳар ки чу сели равон дар талаби чўст, чўст!
 Аз ҳаваси ишқи ў боғ пур аз булбул аст,
 В-аз гули рухсори ў мағз пур аз бўст, бўст!
 Мафҳари табресиён Шамси Ҳақ оғаҳ бувад,
 К-аз ғами ишқ ин танам бар масали мўст, мўст!

146

Он ки чунон меравад, ай аҷаб, ў чони кист?!
 Сахт равон меравад, сарви хиромони кист?!
 Ҳалқаи он чаъди ў силсилаи пойи кист?!
 Зулфи чалиповашаш офати имони кист?!
 Дулдули мо суратест, ай аҷаб, он нақши кист?!
 В - ин ҳама бўҳои хуш аз суйи бустони кист?!
 Дидам он шоҳро, он шаҳи огоҳро,
 Гуфтам: Ин шоҳ кист?! Хусраву султони кист?!"
 Чун сухани ман шунид, гуфт ба хосони хеш,
 К-ин ҳама дуд аз кучост, холи парешони кист?!
 Ақл равон сўбасӯ, рӯҳ давон кўбакӯ,
 Дил ҳама дар чустучӯ, ё Раб, чўёни кист?!
 Дил чи ниҳӣ дар чаҳон, бош дар ў меҳмон,
 Бандаи он шав, ки ў донад миҳмони кист!
 Дар дили ман доругир ҳаст дусад шоҳу мир,
 Ин дили пурғулғула маҷлису айвони кист?!
 Арсаи дил бекарон, гум шуда дар вай чаҳон,

Ай дили дарёсифат сина биёбони кист?!
Ғам чи кунад бо касе, донад ғам аз кучост?!
Шоди абад гашт он-к донад шодони кист!
Ай зада лофи карам, гуфта, ки ман муҳсином,
Марги ту гӯяд туро, к-ин ҳама ихсони кист!
Он дам, к-ин дӯстон бо ту дигаргун шаванд,
Пас ту бидонӣ, ки ин ҷумла тилисмони кист!
Нақди суханро бимон, сиккаи султон бичӯ,
К-ай зари комилъиёр, нақди ту аз кори кист?!

147

Ай ғам, агар мӯ шавӣ, пеши манат бор нест,
Дар шакаринай, яқин сиркаи инкор нест!
Гарчи ту хунхорайӣ, раҳзану айёрайӣ,
Қиблаи мо ғайри он дилбари айёр нест!
Кони шакарҳост ӯ, масти сарҳост ӯ,
Раҳ набарад бо вай он-к мурғи шакархор нест!
Ҳар ки диле доштаст, бандаи дилбар шудааст,
Ҳар ки надорад диле, толиби дилдор нест!
Кал чӣ кунад шонаро ҷунки варо мӯй нест?!
Пуд чи кор оядаш, он ки варо тор нест?!
Бо сари майдон чи кор, он ки бувад харсувор,
То чи кунад сайрафӣ, ҳар к-аш диносор нест!
Ҷони Калиму Халил ҷониби оташ давон,
Ноз намояд, дар ӯ ҷуз гулу гулзор нест!
Ай ғам, аз ин ҷо бирав, варна сарат шуд гарав,
Ранги шаби тираро тоби маҳи ёр нест!
Ай ғамаи пурхор, рав, дар дили ғамхор рав,
Нуқли бахилонаат туъмаи хаммор нест!
Дидаи ғайни ту танг, мимат аз он тангтар,
Тунги матоъи туро ишқ харидор нест!
Ай ғамаи шодишкан, пуршакар аст ин даҳан,
К-аз шакарогандагӣ мумкини гуфтор нест!

148

Пеши ҷунин моҳрӯ гич шудан воҷиб аст,
Ишрату парвонаро шамъу лаган воҷиб аст!
Ҳаст зи чанги ғамаш гӯши маро кашмакаш,
Ҳар дамам аз чанги ӯ тантани тан воҷиб аст!
Далви ду ҷашми маро гарчи ки кам нест об,
Мардумаки дидаро ҷоҳи зақан воҷиб аст!
Дилбари ҷун моҳро ҳар чи кунад, мерасад,
Ошиқи даргоҳро хулқи ҳасан воҷиб аст!
Турраи ҳеш, ай нигор, худ ба кафи ман супор,
Ҳар ки дар ин ҷаҳ фитод, дод расан, воҷиб аст!
Ишқ, ки шаҳри хушист, ин ҳама агёр чист?!
Ҳифзи ҷунин шаҳро бурҷу бидан воҷиб аст!
Ғамзаи дуздидаро шаҳнаи ғам дар пай аст,
Равшании дидаро хуби Хутан воҷиб аст!
Ошиқи Исо найӣ, бо хуру ҳар кай зийӣ,
Колбади мурдаро гӯру кафан воҷиб аст!
Марямаи ҷонро муҳоз бурд ба нахлу риёз,
Мунқатиъи дардро назли ватан воҷиб аст!
Назли дили боркаш ҳаст мулоқоти х(в)аш,
Нокаи пурфоқаро шурбу атан воҷиб аст!

Лутф кун, ай кони қанд, роҳи даҳонам бибанд,
Уштури сармастро банди даҳан вочиба аст!

149

Колбади мо зи хоб коҳилу машғул хост,
Он ки ба рақс оварад коҳили моро, кучост?!
Он ки ба рақс оварад, пардаи дил бардарад,
Ин ҳама бўяш кунад, дидани ӯ худ ҷудост!
Дил чу шуд аз ишқ гарм, рафт зи дил тарсу нарма,
Шуд нафасаш оташин, ишқ яке аждаҳост!
Сокии ҷон дар қадах дӯш агар дурд рехт,
Дурдии сокии мо ҷумла сафо дар сафост!
Бодаи ишқ, ай ғулом, нест ҳалолу ҳаром,
Пур куну пеш ор ҷом, бингар, навбат кирост!
Ай дили поки тамом, бар ту ҳазорон салом,
Ҷумлаи хубон ғулом, ҷумлаи хубӣ турост!
Сачда кунам пеши ёр, ғӯяд дил: "Хуш дор,
Додани ҷон дар сучуд ҷони ҳама сачдаҳост!"

150

Ҳар нафас овози ишқ мерасад аз чап ва рост,
Мо ба ҷаман меравем, азми тамошо кирост?!
Навбати хона гузашт, навбати бустон расид,
Субҳи саъодат дамид, вақти висолу лиқост!
Ай шаҳи соҳибқирон, ҳез зи хоби гарон,
Марқаби давлат бирон, навбати васл они мост!
Табли вафо кӯфтанд, роҳи само рӯфтанд,
Айни шумо нақд шуд, насяи фардо кучост?!
Рум баровард даст, зангии шабро шикаст,
Олами болову паст пурламаъону сафост!
Ай хунук онро, ки ӯ рафт аз ин рангу бў,
З-он ки ҷуз ин рангу бў дар дилу ҷон рангҳост!
Ай хунук он ҷону дил, к-ӯ раҳад аз обу гил,
Гарчи дар ин обу гил дастгаҳи кимиёст!

151

Зи офтоби саъодат маро шаробот аст,
Ки зарраҳои танам ҳалқаи ҳаробот аст!
Салои чихраи хуршеди мо, ки фирдавс аст,
Салои сояи зулфайни ӯ, ки ҷаннот аст!
Ба осмону замин лутфи йтиё фармуд,
Ки осмону замин масти он муроёот аст!
Зи ҳасту нест бурун аст тахтгоҳи малак,
Ҳазорсола аз он сӯй нафӣу исбот аст!
Ҳазор дар зи сафо андаруни дил боз аст,
Шитоб кун, ки зи таъхирҳо бас офот аст!
Ҳаётҳои ҳаётофарин бувад он ҷо,
Аз он ки шоҳи ҳақойиқ на шоҳи шаҳмот аст!
Зи нардбони дарун ҳар нафас ба миъроҷанд,
Пиёлаҳои пур аз хун, нигар, ки оёт аст!
Дар он ҳаво, ки худованд Шамси Табрест,
На лофи чарҳаи чарх асту не самовот аст!

152

Ситеза кун, ки зи хубон ситеза ширин аст,
Баҳона кун, ки бутонро баҳона ойн аст!
Аз он лаби шакаринат баҳонаҳои дурӯғ
Ба ҷойи фотихаву кофҳову ёсин аст!
Вафо тамаъ накунам, з - он ки чавр хубонро
Табиъат асту сиришт асту одату дин аст!
Агар туруш куниву рӯ зи мо бигардонӣ,
Ба қосид асту ба макр асту он дурӯғин аст!
Зи дасти ғайри ту андар даҳони ман ҳалво,
Ба ҷони поки азизон, ки гурзи рӯйин аст!
Ҳазор ваъда дих, он гаҳ хилоф кун ҳамаро,
Ки он шароб, ки арзад, сад оби хуш ин аст!
Зар ӯ диҳад, ки руҳаш аз фироқ ҳамчу зар аст,
Чаро диҳад зару сим он парӣ, ки симин аст?!
Ҷавоби ҳамчу шакар ӯ диҳад, ки муҳтоҷ аст,
Ҷавоби талхи туро сад ҳазор тамкин аст!
Ҷамолу ҳусни ту ганҷ асту ҳўи бад чун мор,
Бақои ганҷи ту бодо, ки он бурунин аст!
Қумоши ҳастии моро ба нози хеш бисўз,
Ки он закоти латифат насиби мискин аст!
Буруни дар ҳамаро чун сағони кӯ биншон,
Ки дар шараф сари кўи ту Тури Синин аст!
Хуранд ҷўи халифа шаҳон, ҷу шоҳ шаванд,
Ҷафои ишқ кашидан фани салотин аст!
Имом фотиҳа хонад, малак кунад омин,
Маро, ҷу фотиҳа хондам, умед омин аст!
Ҳар он фиреб, к - аз андешаи ту мезояд,
Ҳазор гавҳару лаълаш баҳову кобин аст!
Ҷунон ки мадрасаи фикҳро буруншавҳост,
Бидон, ки мадрасаи ишқро қавонин аст!
Ҳамуш кунем, ки то шарҳи он бигўяд шоҳ,
Ки зинда шахси ҷаҳон з - он гузида талқин аст!

153

Ба ҳаққи он, ки дар ин дил ба ҷуз валои ту нест,
Валии ӯ нашавам, к - ӯ зи авлиёи ту нест!
Мабод ҷонам бе ғам, агар фидои ту нест,
Мабод чашмам равшан, агар сақои ту нест!
Вафо мабод умедам, агар ба ғайри ту аст,
Хароб бод вучудам, агар барои ту нест!
Қадам ҳусну ҷамоле, ки он на акси ту аст?!
Қадам шоҳу гадое, ки ӯ гадои ту нест?!
Ризо мадих, ки дилам коми душманон гардад,
Бибин, ки номи дили ман ба ҷуз ризои ту нест!
Қазо натонам кардан даме, ки бе ту гузашт,
Вале чи чора, ки макдур ҷуз қазои ту нест!
Дило, бибоз ту ҷонро бар ӯ, чи меларзӣ?!
Бирав, маларз, фидо кун, чи шуд?! Худои ту нест?!
Маларз бар худ, то бар ту дигарон ларзанд,
Ба ҷони ту, ки туро душмане варои ту нест!

154

Чи гавҳарӣ ту, ки касро ба каф баҳои ту нест,
 Чаҳон чӣ дорад дар каф, ки он атои ту нест?!
 Сазои он ки зияд бе руҳи ту, 3-ин батар аст,
 Сазои банда мадиҳ, гарчи ӯ сазои ту нест!
 Нисори хоки ту хоҳам ба ҳар даме дилу ҷон,
 Ки хок бар сари ҷоне, ки хоки пойи ту нест!
 Муборақ аст ҳавои ту бар ҳама мургон,
 Чи номуборақ мурге, ки дар ҳавои ту нест!
 Миёни мавҷи ҳаводис ҳар он ки истодаст,
 Ба ошно бираҳад, ҷунки ошнои ту нест!
 Бақо надорад олам вағар бақо дорад,
 Фано-ш гир, чу ӯ маҳрами бақои ту нест!
 Чи фарруҳ аст руҳе, ки шаҳӣ - тро мот аст,
 Чи хушлиқо бувад он кас, ки бе лиқои ту нест!
 Зи захми ту нагурезам, ки саҳт хом бувад,
 Вале ки сӯхтаи оташи балои ту нест!
 Диле, ки нест нашуд, рӯй дар макон дорад,
 Зи ломакон-ш биронӣ, ки рав, ки ҷои ту нест!
 Карона нест санову саногарони туро,
 Кадом зарра, ки саргаштаи санои ту нест!
 Назири он, ки низоме ба назм мегӯяд,
 Чафо макун, ки маро тоқати чафои ту нест!

155

Ба ҳаққи чашми хумори латифи тобонат,
 Ба ҳалқа – ҳалқаи он турраи парешонат!
 Бад-он ҳаловати бемарру тунгҳои шакар,
 Ки таъбия - ст дар он лаъли шаккарафшонат!
 Ба каҳрабӯе, к- андар ду лаъли ту дарҷ аст,
 Ки гашт аз он маҳу хуршеду зарра ҷӯенат!
 Ба ҳаққи гунчаву гулҳои лаъли рӯҳонӣ,
 Ки доми булбули ақл аст дар гулистонат!
 Ба оби ҳусну ба тоби ҷамоли ҷонпарвар,
 К-аз он кушод даҳонро анори хандонат!
 Бад-он ҷамоли илоҳӣ, ки қиблаи дилҳост,
 Ки дам ба дам зи тараб сачда мебарад ҷонат!
 Ту Юсуфиву туро муъҷизот бисёр аст,
 Вале бас аст худ он рӯйи хуб бурҳонат!
 Чи ҷойи Юсуф, бас юсуфон асири туанд,
 Худойи азза ва ҷал кай диҳад бад – эшонат?!
 Зи ҳар гиёҳу зи ҳар барг рӯядӣ наргис,
 Барои диданат ар ҷо будӣ, ба бустон аст!
 Чу сӯхт 3-оташи ишқи ту ҷони гармравон,
 Кучо диҳад шаҳи сирдон ба дасти сардонат?!
 Шуъои рӯйи ту пӯшида кард сурати ту,
 Ки гарқа кард чу хуршед нури субҳонат!
 Ҳазор сурат ҳар дам зи нури хуршедат
 Барояд аз дили поку намояд ихсонат!
 Даруни хеш агар хоҳадат дили нопок,
 Зи аблаҳиву харӣ мекашад ба зиндонат!
 На ҳеч оқил бифребадат ба ҳилати ақл,
 На пойбанд кунад ҷоҳи ҳеч султонат!
 Туро, ки дар ду чаҳон менагунҷӣ аз азамат,
 Абӯхурайра гумон чун барад дар анбонат?!
 Ба ҳар ғазал, ки сароям туро зи пардаи шиър,
 Дилам зи парда ситонад ҳазор чандонат!
 Дилам кӣ бошаду ман кистам, ситойиш чист?!

Валек чонро гулшан кунам ба райҳонат!
Биё ту – мафхари офок, Шамси Табрэзӣ,
Ки ту ғариб маҳиву ғариб арконат!

156

Ҷаҳону кори ҷаҳон сар ба сар агар бод аст,
Чаро зи бод мукофоти доду бедод аст?!
Ба боду буди Муҳаммад нигар, ки чун боқист,
Зи баъди шашсаду панҷоҳ сахтбунёд аст!
Зи боди Бӯлаҳабу чинси ӯ намебинӣ,
Ки аз барои фазиҳат фасонашон ёд аст?!
Чунин суботу бако бодро кучо бошад?!
Дар ин субот куҳи Қоф камтар оҳод аст!
Набуд боди дами Исиву дуъои Урир,
Инояти азали буд, ки нур истодаст!
Агарчи боди сухан бигзарад, сухан боқист,
Агарчи боди сабо бигзарад, чаман шод аст!
Зи бими бод ҷаҳон ҳамчу барг меларзад,
Даруни бод, надонӣ, ки теги пӯлод аст!
Каҳе бувад, ки ба чуз бод дар ҷаҳон нашнохт,
Каҳе куҳи накунад, з-он ки кӯҳ на Фарҳод аст!
Ту боҳабар нашавӣ, гар кунам басе фарёд,
Ки аз даруни дилам мавҷҳои фарёд аст!
Агар ту баҳр бибиниву мавҷ бар ту занад,
Яқин шавад, ки на бод аст, мулки обод аст!

157

Зи дом чанд бипурсиву донаро чи шудааст?!
Ба бом чанд баройиву хонаро чи шудааст?!
Фасурда чанд нишинӣ миёни ҳастии хеш?!
Танӯри оташи ишқу забонаро чи шудааст?!
Ба гирди оташи ишқаш зи дур мегардӣ,
Агар ту нукраи софӣ, миёнаро чи шудааст?!
Зи дурдии ғаму андеша сер чун нашавӣ,
Ҷамоли ёру шароби муғонаро чи шудааст?!
Агарчи сардвучудӣ - т гарм дарпечид,
Ба раҳ кунаш ба баҳона, баҳонаро чи шудааст?!
Шикоят ар зи замона кунад, бигӯ: "Ту бирав,
Замона бе ту хуш асту замонаро чӣ шудааст?"
Дарахтвор чаро шох - шох васвасай?!
Ягона бош чу беҳу ягонаро чи шудааст?!
Дар он Хутан, ки дар ӯ шахс ҳасту сурат нест,
Магӯ фалон чи кас асту фалонаро чи шудааст?!
Нишони ишқ шуд ин дил зи Шамси Табрэзӣ,
Бибин, зи давлати ишқам нишонаро чӣ шудааст!

158

Ба шоҳи ниҳонӣ расидӣ, ки нӯшат,
Майи осмонӣ чашидӣ, ки нӯшат!
Нигори Хутанро, ҳаёти чаманро
Миёни гулистон кашидӣ, ки нӯшат!
Аё чони дилбар, аё ҷумла шаккар,
Чи моҳӣ, чи шоҳӣ, чи идӣ, ки нӯшат!

Зи мастон саломат, зи риндон паёмат,
Ки куфли тарабро калидӣ, ки нӯшат!
Дило хуш гузидӣ ғами Шамси Табреш,
Гузидаӣ касеро гузидӣ, ки нӯшат!

159

Агар мар туро сулҳ оҳанг нест,
Маро бо ту, ай чон, сари чанг нест!
Ту дар чанг ойӣ, равам ман ба сулҳ,
Худойи ҷаҳонро ҷаҳон танг нест!
Ҷаҳонест чангу ҷаҳонест сулҳ,
Ҷаҳони маъонӣ ба фарсанг нест!
Ҳам обу ҳам оташ бародар буданд,
Бибин, асли ҳар ду ба ҷуз санг нест!
Ки бе ин ду олам надорад низом,
Агар Рум хуб аст, бе Занг нест!
Маро ақл сад бор пайғом дод,
Ҳамуш кун, ки фаҳр аст, он нанг нест!

160

Сӯфиён омаданд аз чапу рост,
Дар ба дар, кӯ ба кӯ, ки бода кучост?!
Дари сӯфӣ дил асту кӯяш чон,
Бодаи сӯфиён зи хумми Худост!
Сари хумро кушод соқиву гуфт:
"Ассало, ҳар касе, ки ошиқӣ мост!"
Инчунин бодаву чунин мастӣ
Дар ҳама мазҳабе ҳалолу равост!
Тавба бишкан, ки дар чунин маҷлис
Аз хато тавба дар ҳазор хатост!
Чун шикастӣ ту зоҳидонро низ,
Ассало зан, ки рӯз рӯзи салост!
Мардумат гар зи чашми хеш андохт,
Мардуми чашми ошиқонат ҷост!
Гар бирафт оби рӯй, кам хур ғам,
Ҷойи ошиқ буруни обу ҳавост!
Ошноён агар зи мо гаштанд,
Ғарқаро ошно дар он дарёст!

161

Ишқ ҷуз давлату иноят нест,
Ҷуз кушоди дилу ҳидоят нест!
Ишкро Бӯҳанифа дарс накард,
Шофиёро дар ӯ ривоят нест!
Лояҷузу яҷуз то аҷал аст,
Илми ушшоқро ниҳоят нест!
Ошиқон ғарқаанд дар шақароб,
Аз шақар Мисрро шикоят нест!
Ҷони маҳмур чун нағӯяд шукр
Бодаеро, ки ҳадду ғоят нест?!
Ҳар киро пурғаму туруш дидӣ,
Нест ошиқ ва з-он вилоят нест!
Гар на ҳар ғунча пардаи бөгест,

Ғайрату рашкро сироят нест!
 Мубтадо бошад андар ин раҳ ишқ,
 Он, ки ӯ вокиф аз бидоят нест!
 Нест шав, нест аз худӣ, зеро
 Батар аз ҳастият чиноят нест!
 Ҳеч роӣ машав, раӣият шав,
 Роӣе чуз сади риёят нест!
 Бас будӣ бандаро кафобиллаҳ,
 Лекаш ин донишу кифоят нест!
 Гуяд: "Ин мушкилу киноёт аст!",
 Ин сарех аст, ин киноят нест!
 Пойи кӯре ба кӯзае барзад,
 Гуфт: "Фаррошро виқоят нест!"
 Кӯзаву коса чист бар сари раҳ?!
 Роҳро з-ин хазаф нақоят³⁴ нест?!
 Кӯзахоро зи роҳ баргиред,
 Ё ки фаррош дар сиёят³⁵ нест!
 Гуфт: "Ай кӯр, кӯза бар раҳ нест,
 Лек бар раҳ туро дируют³⁶ нест!
 Раҳ раҳо кардаӣ, суйи кӯза
 Меравӣ, он ба чуз ғавоят³⁷ нест!"
 Хоча, чуз мастии ту дар раҳи дин
 Ояте з-ибтидову ғоят нест!
 Ояӣ туву толиби оят,
 Бих зи оятталаб худ оят нест!
 Бераҳӣ, варна дар раҳи кӯшиш
 Ҳеч кӯшанда бечароят³⁸ нест!
 Чунки мисқоли зарратин йараҳ аст,
 Зарраи зилла³⁹ беникоят⁴⁰ нест!
 Зарраи хайр бе кушодне нест,
 Чашм бикшо, агар амоят⁴¹ нест!
 Ҳар наботе нишонии об аст,
 Чист, к- онро аз ӯ чабоят⁴² нест?!
 Бас кун, ин обро нишонихост,
 Ташнаро ҳочати васоят нест!

162

Қибла имрӯз чуз шаҳаншаҳ нест,

³⁴ Тозагӣ.

³⁵ Тухмат, бадгӯйӣ.

³⁶ Ошноӣ.

³⁷ Иштибоҳ.

³⁸ Музд.

³⁹ Сураи зилзила.

⁴⁰ Лағжиш.

⁴¹ Кӯрӣ.

⁴² Мачрӯҳ шудан.

Ҳар ки ояд бадар, бигӯ: "Раҳ нест!".
 Узр гӯ в-аз баҳона огаҳ бош,
 Ҳама хуфтанду як кас огаҳ нест!
 Нагузорад на кӯтаҳу на дароз,
 Оташе, к-ӯ дарозу кӯтаҳ нест!
 Дар чаҳи табъи ту ҳаёлот аст,
 Юсуфе беҳаёл дар чаҳ нест!
 Чунки гандум расиду мағз оганд,
 Ҳамраҳи мосту ҳамраҳи қаҳ нест!
 Пора-пора кунад якоякро,
 Ишқи он як, ки поре даҳ нест!
 Гаҳ-гаҳе мекашанд гӯши туро
 Сӯйи он оламе, ки гаҳ-гаҳ нест!
 Шамси Табреш шоҳи туркон аст,
 Рав ба саҳро, ки шаҳ ба хиргаҳ нест!

163

Андари, айш бе ту шодон нест,
 Кист, к-ӯ бандаи ту аз ҷон нест?!
 Ай ту дар ҷон чу ҷони мо дар тан
 Сахт пинҳон, валек пинҳон нест!
 Даст бар ҳар кучо ниҳӣ, ҷон аст,
 Даст бар ҷон ниҳодан осон нест!
 Ҷон, ки софӣ шудааст дар қолаб,
 Ҷуз ки ойинадори ҷонон нест!
 Ҷамъ шуд офтобу маҳ ин дам,
 Вақти афсонаи парешон нест!
 Мастӣ афзун шудасту метарсам,
 К-ин суҳанро маҷоли ҷавлон нест!
 Даст диҳ бар даҳони ман, то ман
 Он нагӯям, чу гуфтаро он нест!

164

Хез, ки имрӯз ҷаҳон он мост,
 Ҷону ҷаҳон соқиву миҳмони мост!
 Дар дилу дар дидаи деҳу парӣ
 Дабдабаи фарри Сулаймони мост!
 Рустаи Дастону ҳазорон чу ӯ
 Бандаву бозичаи дастони мост!
 Бас набувад Мисри маро ин шараф,
 Ин ки шаҳаш Юсуфи Канъони мост?!
 Хез, ки фармондиҳи ҷону ҷаҳон
 Аз қарам имрӯз ба фармони мост!
 Зухраву маҳ дафзани шодии мост,
 Булбули ҷон масти гулистони мост!
 Қосаи азроқ паёпай шудааст,
 Қисаи иқбол ҳарамдони мост!
 Шоҳи шаҳӣ бахт тарабсози мост,
 Ёри парирӯй парихони мост!
 Он малаки мафҳари ҷавгону гӯй,
 Шукр, ки имрӯз ба майдони мост!
 Он малики мамлақати ҷону дил
 Дар дилу дар ҷони парешони мост!
 Кист дар он гӯшаи дил танзада?!
 Пешкашаш, гӯ, шакарестони мост.!

Хозини ризвон, ки майи чаннат аст,
 Масти ризои дили ризвони мост!
 Шӯр дарафкандаву пинҳоншуда,
 Ё намаки умру намакдони мост!
 Гӯша гирифтасту ҷаҳон масти ўст,
 Ё Хизирӯ чашмаи ҳайвони мост!
 Чун намаки деғу чу ҷон дар бадан,
 Аз ҳама зоҳиртару пинҳони мост!
 Нест намояндаву худ ҷумла ўст,
 Худ ҳама моем, чу ў они мост!
 Беш мағӯ ҳуччату бурҳон, ки ишқ
 Дар ҳамушӣ ҳуччату бурҳони мост!

165

Пештар о, рӯйи ту ҷуз нур нест,
 Кист, ки аз ишқи ту махмур нест?!
 Не ғалатам дар талаби ҷони ҷон,
 Пеш маё, пас бимарав, дур нест!
 Талъати хуршед кучо барнатофт?!
 Моҳ бари кист, ки машхур нест?!
 Пардаи андеша ҷуз андеша нест,
 Тарк кун андеша, ки мастур нест!
 Ай шакарӣ, дур зи ваҳми мағас,
 В-ай асалӣ, к-аз тани занбӯр нест!
 Ҳар ки хурад ғуссаву ғам баъд аз ин,
 Бо руҳи чун моҳи ту маъзур нест!
 Ҳар дили беишқ, агар подшост,
 Ҷуз кафани атласу ҷуз гӯр нест!
 Тобиши андешаи ҳар мункире
 Мақти⁴³ Худо бинад, агар кӯр нест!
 Пиру ҷавон, к - ў хурад оби ҳаёт,
 Марг бар ў нофизу майсур⁴⁴ нест!
 Пардаи Ҳақ хост шудан моҳу хур,
 Ишқ шиносид, ки ў хур нест!
 Мафҳари Табрез туйй, Шамси дин,
 Гуфтани асрори ту дастур нест!

166

Кори ман ин аст, ки корем нест,
 Ошиқам, аз ишқи ту орем нест!
 То ки маро шери ғамат сайд кард,
 Ҷуз ки ҳамин шер шикорем нест!
 Дар таки ин баҳр чи хуш гавҳарӣ,
 Ки масали мавҷ қарорем нест!
 Бар лаби баҳри ту муқимам, муқим,
 Масти лабам, гарчи канорем нест!
 Вақф кунам ишқами худ бар маят,
 К-аз майи ту ҳеч қарорем нест!
 Мерасадам бодаи ту з-осмон,
 Миннати ҳар шйрафишорем нест!

⁴³ Кина, ғазаб.

⁴⁴ Осон.

Бодаат аз кӯҳ сукунат барад,
 Айб макун, 3-он ки виқорем нест!
 Мулки чаҳон гирам чун офтоб,
 Гарчи сипоҳему суворем нест!
 Мекашам аз Миср шакар сӯйи Рум,
 Гарчи шутурбону қаторем нест!
 Гарчи надорам ба чаҳон сарваре,
 Дарди сари беҳуда борем нест!
 Бар сари кӯйи ту маро хона гир,
 К-аз сари кӯйи ту гузорем нест!
 Ҳамчу шакар бо гулат омехтам,
 Нест аҷаб, гар сари хорем нест!
 Қутби чаҳонӣ, ҳамаро рӯ ба туст,
 Чуз ки ба гирди ту даворем нест!
 Хеши ман он аст, ки аз ишқ зод,
 Хуштар аз ин хешу таборем нест!
 Чист фузун аз ду чаҳон?! Шаҳри ишқ!
 Бихтар аз ин шаҳру диёрем нест!
 Гар нанигорам сухане баъд аз ин,
 Нест аз он рӯ, ки нигорем нест!

167

Кист, ки ӯ бандаи ройи ту нест,
 Кист, ки ӯ масти лиқои ту нест?!
 Ғуссакаше ку, ки зи хавфи ту нест,
 Ё тарабе, к-он зи ричои ту нест?!
 Бухли кафе ку, ки зи қабзи ту нест,
 Ё қарама, к-он зи атои ту нест?!
 Лаъли лабе ку, ки зи кони ту нест,
 Мухташаме ку, ки гадои ту нест?!
 Муттасил авсофи ту бо ҷонҳо,
 Як рағи бебанду қушои ту нест?!
 Ҳар ду чаҳон чун ду қафӯ ту чу ҷон,
 Қаф чи диҳад, к - он зи саҳои ту нест?!
 Чашми кӣ дидаст дар ин боғи қавн
 Рақси гуле, к - он зи ҳавои ту нест?!
 Ғофил нола қунад аз ҷаври халқ,
 Халқ ба чуз шабҳи асои ту нест!
 Ҷунбиши ин ҷумла асоҳо зи туст,
 Ҳар як чуз дарду давои ту нест!
 Заҳм муъаллим занад, он ҷӯби кист?!
 Кист, ки ӯ банди қазои ту нест?!
 Ҳамчу сагон ҷӯб туро мегазад,
 Дар сарашон фаҳми қазои ту нест!
 Дафъи балои ману озори халқ
 Чуз ба муноҷоту санои ту нест!
 Бишканӣ ин ҷӯб, на ҷӯбаш кам аст,
 Дафъи ду-се ҷӯб раҳои ту нест!
 Соҳиби Хут аз ғами уммат гурехт,
 Ҷон ба қучо бурд, ки ҷои ту нест?!
 Бас қуну аз миҳнати Юнус битарс,
 Бо қадар истеза ба пои ту нест!

168

Мурғи дилам боз паридан гирифт,

Тӯтии чон қанд чаридан гирифт!
 Уштури девонаи сармасти ман
 Силсилаи ақл даридан гирифт!
 Чуръаи он бодаи бе зинҳор
 Бар сару бар дида давидан гирифт!
 Шери назар бо саги асҳоби Каҳф
 Хуни маро боз хуридан гирифт!
 Боз дар ин ҷӯй равон гашт об,
 Бар лаби ҷӯ сабза дамидан гирифт!
 Боди сабо боз вазон шуд ба боғ,
 Бар гулу гулзор вазидан гирифт!
 Ишқ фурӯшид ба айбе маро,
 Сӯхт дилаш, боз харидан гирифт!
 Ронд маро, раҳматаш омад, бихонд,
 Ҷониби мо хуш нигаридан гирифт!
 Душмани ман дид, ки бо дӯстам,
 Ё зи ҳасад даст газидан гирифт!
 Дил бираҳид аз дағали рӯзгор,
 Дар бағали ишқ хазидан гирифт!
 Абруйи ғаммоз ишораткунон
 Ҷониби он чашм хамидан гирифт!
 Ишқ чу дилро ба сӯйи хеш хонд,
 Дил зи ҳама халқ рамидан гирифт!
 Халқ асоанд, асоро фиканд,
 Қабзаи ҳар кӯр, ки дидан гирифт!
 Халқ чу шеранд, раҳо кард шер
 Тифл, ки ӯ лут⁴⁵ кашидан гирифт!
 Рӯҳ чу бозест, ки паррон шавад,
 К-аз сӯйи шаҳ табл шунидан гирифт!
 Бас кун, зеро ки ҳичоби суҳан
 Парда ба гирди ту танидан гирифт!

169

Ҳамчу гули сурх бирав даст - даст,
 Ҳамчу майӣ, халқ зи ту маст, маст!
 Бозуи ту қавси Худо ёфт, ёфт,
 Тири ту аз чарх бурун част, част!
 Ғайрати ту гуфт: "Бирав, роҳ нест!",
 Раҳмати ту гуфт: "Биё ҳаст, ҳаст!"
 Лутфи ту дарёст, манам моҳияш,
 Ғайрати ту сохт маро шаст, шаст!
 Марҳами ту толиби маҷрӯххост,
 Нест ғам, ар шасти туам ҳаст, ҳаст!
 Ай ки ту наздиктар аз дам ба ман,
 Дам назанам пеши ту чуз паст-паст!
 Гарчи яке Юсуфу сад гург буд,
 Аз дами Яъқуб қарам раст, раст!
 Маст ҳамагард дар ин шаҳри мо,
 Дузду асасро шаҳи мо баст, баст!

170

Кист дар ин шаҳр, ки ӯ маст нест?!

⁴⁵ Лукма, таъом, хуриш.

Кист дар ин давр, к - аз ин даст нест?!
 Кист, ки аз дамдамаи рӯхи қудс
 Ҳомила чун Марямаи обаст Нест?!
 Кист, ки ҳар соҳат панҷоҳ бор
 Басти он турраи чун шаст нест?!
 Чист дар он маҷлиси болои чарх
 Аз майу шохид, ки дар ин паст нест?!
 Менаҳилад май, ки хирад дам занад,
 То бинагӯянд, ки пайваст нест!
 Чон бари ӯ баста шуду ланг монд,
 3-он ки аз ин ҷо-ш бурунҷаст нест!
 Булғачаби булғачабонро нигар,
 Ҳеч ту дидӣ, ки касе ҳаст, Нест?!
 Барпарад он дил, ки параш шаҳ шикаст,
 Бар сари ин чарх, к-аш ишқаст нест?!
 Нест шаву вораҳ аз ин гуфтугӯй,
 Кист, к-аз ин нотиқа вораст нест?!

171

Хонаи дил боз кабӯтар гирифт,
 Машғалаву бакри бақу⁴⁶ дар гирифт!
 Гулгули мастон чу ба гардун расид,
 Каргаси заррини фалак пар гирифт!
 Бӯтарабун гашт маху муштарӣ,
 Зухраи мутриб тараб аз сар гирифт!
 Холиқи арвоҳ зи обу зи гил
 Ойнае карду баробар гирифт!
 3-ойна сад нақш шуду ҳар яке,
 Он чи мар ӯрост муяссар, гирифт!
 Ҳар ки диле дошт, ба пояш фитод,
 Ҳар ки сар, ӯ сари минбар гирифт!
 Хирмани арвоҳ ниҳоят надошт,
 Мӯрчае чизи муқаррар гирифт!
 Гар зи ту пур гашт ҷаҳон ҳамчу барф,
 Нест шавӣ, чун тафи хур даргирифт!
 Нест шав, ай барфу ҳама хок шав,
 Бингар, к-ин хок чи зевар гирифт!
 Хок батадрич бад-он ҷо расид,
 К-аз фари ӯ ҳар ду ҷаҳон фар гирифт!
 Бас, ки забон ин дам маъзул шуд,
 Бас, ки ҷаҳон ҷони суҳанвар гирифт!

172

Боз расидем зи майхона маст,
 Боз раҳидем зи болову паст!
 Ҷумлаи мастон хушу раксон шуданд,
 Даст занед, ай санамон, даст, даст!
 Моҳиву дарё ҳама мастӣ кунанд,
 Чунки сари зулфи ту афтод шаст!
 Зеру забар гашт хароботи мо,
 Хунб нагун гашту қароба шикаст!
 Пири харобот чу он шӯр дид,

⁴⁶ Садои кабӯтар.

Бар сари бом омаду аз бом част!
Чӯш баровард яке май, к - аз ӯ
Ҳаст шавад нест, шавад нест ҳаст!
Шиша чу бишкасту ба ҳар сӯй рехт,
Чанд кафи пойи ҳарифон, ки ҳаст?!
Он ки сар аз пой надонад кучост,
Маст фитодаст ба кӯйи аласт!
Бодапарастон ҳама дар ишратанд,
Тан-гани тан-тан шунав, ай танпараст!

173

Ай зи пағаҳ хоста сармаст, маст,
Масти шаробиву шароби аласт!
Ишқ расонид туро ҳамчу чом
Аз бари мо то бари худ даст - даст!
Бозуи ту қавси Худо ёфт, ёфт,
Тири ту аз чарх бурун част, част!
Ҳар гуҳаре, к-он зи ҳазинай Худост,
Дар ду лаби лаъли ту он ҳаст, ҳаст!
Фош шуд ин ишқи ту бе қасди мо,
Банд бидаррид, зи дил част, част!
Фош шуд он роз, ки дар нимшаб
Зери забон гуфта будам паст-паст!
Кирм хурад чӯбу бирӯяд зи чӯб,
Ишқ зи ман русту маро ҳаст, ҳаст!

174

Ай дил, фуру раб дар ғамаш, к-ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ,
То рӯ намоёд марҳамаш, к-ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Чандон фуру хур андуҳон, то пешат ояд ногаҳон,
Курсиву арши аъзамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Хандон шав аз нури ҷаҳон, то ту шавӣ сури ҷаҳон,
Эмин шавӣ аз мотамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Боре, дилам аз марду зан барканд миҳри хештан,
То ишқ шуд ҳолу амаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Гар сина ойина кунӣ, бе кибру бе кина кунӣ,
Дар вай бибинӣ ҳар дамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Чун осмон гар ҳам диҳӣ, дар амри фармон вораҳӣ,
З - ин осмону аз хумаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Ҳам бичҳӣ аз мову манӣ, ҳам девро гардан занӣ,
Дар даст печӣ парчамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Иқбол хеш ояд туро, давлат ба пеш ояд туро,
Фаррух шавӣ аз мақдамаш, ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Девест дар асрори ту, к - аз вай нагун шуд кори ту,
Барбанд ин дам муҳкамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Дорад Худо хуш оламе, мангар дар ин олам даме,
Ҷуз ҳақ набошад марҳамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.
Хомуш баёни сир макун, хомуш, ки сирри мин ладан,
Чун мезанад андар ҳамаш, к - ас - сабру мифтоҳ-ул-фараҷ.

175

Ай муборак зи ту сабӯху сабоҳ,
В-ай музаффарфар аз ту қалбу ҷаноҳ!

Ай шароби тахур аз кафи хур
Бар ҳарифони маҷлиси ту мубоҳ!
Ай кушода ҳазор дар бар мо
В-ай бидода ба дасти мо мифтоҳ!
Во намудӣ, ҳар он чи мегӯянд,
Муъаззинон субҳ, фолиқ - ал - асбоҳ.
Ҳар чи додӣ иваз, намехоҳӣ,
Гарчи гуфтанд: "Ассалоҳу рабоҳ!"

176

Моҳ дидам, шуд маро савдои чарх,
Он маҳе не, к - ӯ бувад болои чарх!
Ту зи чархӣ, бо ту мегӯям зи чарх,
Варна ин хуршедро чӣ чои чарх?!
Зухраро дидам, ҳамезад чанг дӯш,
Ай ҳама чун дӯши мо шабҳои чарх!
Чони ман бо ахтарони осмон
Рақс - рақсон гашта дар паҳнои чарх!
Дар фироқи офтоби чон, бибин,
Аз шафақ пурхун шуда симои чарх!
Сар фурӯ кун як даме аз боми чарх,
То занам ман чархҳо дар пой чарх!
Санг аз хуршед шуд ёкуту лаъл,
Чашм аз хуршед шуд бинои чарх!
Моҳ худ бар осмони дигар аст,
Акси он моҳ аст дар дарёи чарх!

177

Бегоҳ шуд, бегоҳ шуд, хуршед андар чоҳ шуд,
Хезед, ай хуштолиён, вақти тулӯи моҳ шуд!
Соқӣ, ба сӯйи чом рав, ай посбон, бар бом рав,
Ай чони беором, рав, к - он ёр хилватҳо шуд!
Ашк, ки чашм афрӯхтӣ, сабре, ки хирман сӯхтӣ,
Ашк, ки роҳ омӯхтӣ, дар нимшаб гумроҳ шуд!
Чонҳои ботинравшанон шабро ба дил равшанкунон,
Ҳиндуи шаб наъразанон, к - он турк дар хиргоҳ шуд!
Бошад, зи бозиҳои хуш байзақ равад, фарзин шавад,
Дар сояи фаррухруҳе байзақ бирафту шоҳ шуд!
Шаб рӯҳҳо восил шавад, мақсудҳо ҳосил шавад,
Чун рӯз равшандил шавад, ҳар к-ӯ зи шаб огоҳ шуд!
Ай рӯз, чун ҳашрӣ магар в-ай шаб, шаби қадрӣ магар?!
Ё чун дарахти Мӯсий, к-ӯ мазҳари Аллоҳ шуд?!
Шаб моҳ хирман мекунад, ай рӯз, зин бар гов ниҳ,
Бингар, ки Роҳи Каҳкашон аз Сунбула пуркоҳ шуд!
Дар чоҳи шаб ғофил машав, дар далви гардун даст зан,
Юсуф гирифт он далвро, аз чоҳ сӯйи чоҳ шуд!
Дар тирашаб чун Мустафо межав, талаб мекун сафо,
К-он шаҳ зи миъроҷи шабе бемислу беашбоҳ шуд!
Хомӯш шуд олам ба шаб, то ҳуст бошӣ дар талаб,
Зеро ки бонгу арбада ташвиши хилватгоҳ шуд!
Ай Шамси Табрэӣ, ки ту аз пардаи шаб фориғӣ,
Лошарқиву лоғарбийӣ, акнун сухан кӯтоҳ шуд!

178

Ай лӯлиён, ай лӯлиён, як лӯлие девона шуд,
 Таште фитод аз боми мо, нак сӯйи мачнунхона шуд!
 Мегашт гирди хавз ӯ чун ташнагон дар чустучӯ,
 Чун хушкнона ногаҳон дар хавзи мо тарнона шуд!
 Ай марди донишманд ту, ду гӯш аз ин барбанд ту,
 Машнав ту ин афсун, ки ӯ з-афсуни мо афсона шуд!
 З-ин ҳалқа бичҳад гӯшҳо, к-ӯ ақл бурд аз хушҳо,
 То сар ниҳад бар осиё, чун дона дар паймона шуд!
 Бозӣ мабин, бозӣ мабин, ин ҷо ту ҷонбозӣ гузин,
 Сарҳо зи ишқи чаъди ӯ бас сарнигун чун шона шуд!
 Ғарра машав бо ақли худ, бас устои муътамад,
 К-устуни олам буд ӯ, нолонтар аз ҳаннона шуд!
 Ман, ки зи ҷон бибридаам, чун гул қабо бидридаам,
 З-он рӯ шудам, ки ақли ман бо ҷони ман бегона шуд!
 Ин қатраҳои хушҳо мағлуб баҳри хуш шуд,
 Зарроти ин ҷонрезҳо мустаҳлики ҷонона шуд!
 Хомуш кунам, фармон кунам в-ин шамъро пинҳон кунам,
 Шамъе, ки андар нури ӯ хуршеду маҳ парвона шуд!

179

Гар ҷони ошиқ дам занад, оташ дар ин олам занад,
 В-ин олами беаспро чун зарраҳо барҳам занад!
 Олам ҳама дарё шавад, дарё зи ҳайбат ло шавад,
 Одам намонад в-одамӣ, гар хеш бо одам занад!
 Дуде барояд аз фалак, не халқ монад, не малак,
 З-он дуд ногаҳ оташе бар гунбади аъзам занад!
 Бишқофад он гаҳ осмон, не кавн монад, не макон,
 Шӯре дарафтад дар ҷаҳон в - ин сур бар мотам занад!
 Гаҳ обро оташ барад, гаҳ об оташро х(в)арад,
 Гаҳ мавҷи дарёи адам бар ашхабу адҳам занад!
 Хуршед афтад дар камӣ аз нури ҷони одамӣ,
 Кам пурс аз номаҳрамон, он ҷо, ки маҳрам кам занад!
 Миррих бигзорад парӣ, дафтар бисӯзад Муштарӣ,
 Махро намонад миҳтарӣ, шодии ӯ бар ғам занад!
 Афтад Аторуд дар ваҳал, оташ дарафтад дар Зухал,
 Заҳра намонад Зухраро, то пардаи хуррам занад!
 Не қавс монад, не қузаҳ, не бода монад, не қадах,
 Не айш монад, не фарах, не захм бар марҳам занад!
 Не об наққошӣ кунад, не бод фаррошӣ кунад,
 Не боғ хушбошӣ кунад, не абри найсон нам занад!
 Не дард монад, не даво, не ҳасм монад, не гуво,
 Не ной монад, не наво, не чанг зеру бам занад!
 Асбоб дар боқӣ шавад, соқӣ ба худ соқӣ шавад,
 Ҷон Раббиялаъло гувад, дил Раббиялаълам занад!
 Барҷаҳ, ки наққоши азал бори дувум шуд дар амал,
 То нақшҳои бебадал бар кисвати муълам занад!
 Ҳақ оташе афрӯхта, то ҳар чи ноҳақ, сӯхта,
 Оташ бисӯзад қалбро, бар қалби он олам занад!
 Хуршеди ҳақдил шарқи ӯ, шарқи, ки ҳар дам барқи ӯ
 Бар пӯраи Адҳам ҷаҳад, бар Исии Марям занад!

180

Он кист он, он кист он, к-ӯ синаро ғамгин кунад?!
 Чун пеши ӯ зорӣ кунӣ, талхи туро ширин кунад?!
 Аввал намояд мори қар, охир бувад ганҷи гуҳар,

Ширин шахе, к - ин талхро дар дам накӯйин кунад!
 Деве бувад, хураш кунад, мотам бувад, сураш кунад,
 В-он кӯри модарзодро донову оламбин кунад!
 Торикро равшан кунад в - он хорро гулшан кунад,
 Хор аз кафат берун кашад в - аз гул туро болин кунад!
 Баҳри Халили хештан оташ диҳад афрӯхтан
 В - он оташи Намрудро ушкуфаву насрин кунад!
 Равшанкуни исторагон, чорагари бечорагон,
 Бар банда ӯ ихсон кунад, ҳам бандаро таҳсин кунад!
 Ҷумла гуноҳи мучримон чун барги дай резон кунад,
 Дар гӯши бадгӯёни худ узри гунаҳ талқин кунад!
 Гӯяд, бигӯ: "Ё зулвафо, ағфар лазанби қадҳафо",
 Чун банда ояд дар дуъо, ӯ дар ниҳон омин кунад!
 Омини ӯ он аст, к - ӯ андар дуъо завқаш диҳад,
 Ёро буруну андарун ширину хуш чун тин кунад!
 Завқ аст, к - андар неку бад дар дасту по қувват диҳад,
 К - ин завқ зӯри Рустамон чуфти тани мискин кунад!
 Бо завқ мискин Рустаме, бе завқ Рустам пурғаме,
 Гар завқ набвад, ёри қон, қонро чӣ ботамкин кунад?!
 Дилро фиристодам ба гаҳ, к - ӯ тез донад рафту раҳ,
 То сӯйи Табрези вафо авсофи Шамсуддин кунад!

181

Имрӯз хандонему хуш, к - он баҳти хандон мерасад,
 Султони султонони мо аз сӯйи майдон мерасад!
 Имрӯз тавба бишканам, парҳезро барҳам занам,
 К- он Юсуфи Канъони ман аз шаҳри Канъон мерасад!
 Масту хиромон меравам, пӯшида чун қон меравам,
 Пурсону ҷӯён меравам он сӯ, ки султон мерасад!
 Иқбол ободон шуда, дастори дил вайрон шуда,
 Афтон шуда, хезон шуда, к - аз базми мастон мерасад!
 Фармони мо кун, ай писар, бо мо вафо кун, ай писар,
 Нася раҳо кун, ай писар, к - имрӯз фармон мерасад!
 Пурнур шав чун осмон, сарсабз шав чун бўстон,
 Шав ошно чун моҳиён, к-он баҳри Уммон мерасад!
 Ҳон, ай писар, ҳон, ай писар, худро бибин, дар ман нигар,
 Зеро зи бўйи заъфарон гӯянда хандон мерасад!
 Боз омадӣ, каф мезанӣ, то хонаҳо вайрон кунӣ,
 Зеро ки дар вайронаҳо хуршеди рахшон мерасад!
 Ай хонаро гашта гарав, ту сояпарвардӣ, бирав,
 К-аз офтоб он сангро лаъли Бадахшон мерасад!
 Гаҳ хуниву хунхорай, гаҳ хастагонро чорай,
 Хоса, ки ин бечораро, к - аз сӯйи эшон мерасад!
 Имрӯз мастонро бичӯ, ғайбам бибин, айбам мағӯ,
 Зеро зи мастихон ӯ ҳарфам парешон мерасад!

182

Сӯфӣ чаро хушёр шуд, соқӣ чаро бекор шуд?!
 Масте агар дар хоб шуд, масти дигар бедор шуд?!
 Хуршед агар дар гӯр шуд, олам зи нав пурнур шуд,
 Чашми хушат махмур шуд, чашми дигар хаммор шуд!
 Гар айши аввал пир шуд, сад айши нав тавфир шуд,
 Чун зулфи ту занчир шуд, девонагӣ ночор шуд!
 Ай мутриби шириннафас, ишрат нигар аз пешу пас,
 Кас нашнавад афсуни кас, чун воқифи асрор шуд!

Мо Мӯсиему ту, маҳо, гоҳе асо, гаҳ аждаҳо,
 Ай шохидон, арзонбаҳо чун ғорати Булғор шуд!
 Лаълат шакарҳо кӯфта, чашмат зи рашк омӯхта,
 Қон хонаи дил рӯфта, ҳам навбати дидор шуд!
 Ҳар бор узре мениҳи в - аз дасти мастӣ мечаҳӣ,
 Ай қон, чи дафъам медиҳӣ, ин дафъи ту бисёр шуд!
 Ай карда дил чун хорае, имшаб надорӣ чорае,
 Ту моҳу мо исторае, истора бо маҳ ёр шуд!
 Ай моҳи берун аз уфук, ай мо туро имшаб кунук,
 Чун шаб қаҳонро шуд тутук, пинҳонравонро кор шуд!
 Гар захмат аз ту бурдаам, пиндоштӣ, ки мурдаам,
 Ту софиву ман дурдаам, бе соф дурдӣ хор шуд!
 Аз васли ҳамчун рӯзи ту, дар ҳаҷри оламсӯзи ту,
 Дар ишқи макромӯзи ту бас содадил айёр шуд!
 Не таб будам, не дарди сар, сар мезадам девор - бар,
 К - аз таъми он хуш гулшакар, қосид дилам бемор шуд!

183

Риндон саломат мекунанд, қонро ғуломат мекунанд,
 Мастӣ зи қомат мекунанд, мастон саломат мекунанд!
 Дар ишқ гаштам фоштар в - аз ҳамгинон қаллоштар,
 В - аз дилбарон хушбоштар, мастон саломат мекунанд!
 Ғавғои рӯхонӣ нигар, селоби тӯфонӣ нигар,
 Хуршеди раббонӣ нигар, мастон саломат мекунанд!
 Афсун маро гӯяд касе, тавба зи ман чӯяд касе,
 Бе по чу ман пӯяд касе, мастон саломат мекунанд!
 Ай орзуи орзу, он пардари бардор аз ӯ,
 Ман кас намедонам чуз ӯ, мастон саломат мекунанд!
 Ай абри хушборон, биё, в-ай мастии ёрон, биё,
 В - ай шоҳи тарророн, биё, мастон саломат мекунанд!
 Ҳайрон куну беранҷ кун, вайрон куну пурганҷ кун,
 Нақди абадро санҷ кун, мастон саломат мекунанд!
 Шаҳре зи ту зеру забар, ҳам беҳабар, ҳам боҳабар,
 В - ай аз ту дил соҳибназар, мастон саломат мекунанд!
 Он мири маҳрӯро бигӯ в-он чашми қодуро бигӯ,
 В-он шоҳи хушхӯро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Он мири ғавғоро бигӯ в - он шӯру савдори бигӯ,
 В - он сарви хазрори бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Он қо, ки як боҳеш нест, як маст он қо беш нест,
 Он қо тарику кеш нест, мастон саломат мекунанд!
 Он қони бечунро бигӯ в-он доми Маҷнунро бигӯ,
 В - он дурри макнунро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 В-он доми одамро бигӯ в - он қони оламро бигӯ,
 В - он ёру ҳамдарро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Он баҳри миноро бигӯ в - он чашми биноро бигӯ,
 В - он Тури Синоро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Он тавбасӯзарро бигӯ в -он хирқадӯзарро бигӯ,
 В-он нури рӯзарро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Он Иди Қурбонро бигӯ в - он шамъи Қуръонро бигӯ,
 В-он фаҳри ризвонро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"
 Ай шаҳ Хусомуддини мо, ай фаҳри ҷумла авлиё,
 Ай аз ту қонҳо ошно, мастон саломат мекунанд.

184

Рав, он рубобиро бигӯ: "Мастон саломат мекунанд!"

В-он мурғи обиро бигӯ: "Мастон саломат мекунад!"
 В-он мири сокиро бигӯ: "Мастон саломат мекунад!"
 В-он умри бокиро бигӯ: "Мастон саломат мекунад!"
 В-он мири ғавғоро бигӯ: "Мастон саломат мекунад!"
 В-он шӯру савдоро бигӯ: "Мастон саломат мекунад!"
 Ай маҳ зи рухсорат хичил, мастон саломат мекунад,
 В-ай роҳату ороми дил, мастон саломат мекунад!
 Ай чони чон, ай чони чон, мастон саломат мекунад,
 Ай ту чунину сад чунон, мастон саломат мекунад!
 Ин ҷо яке бохеш нест, мастон саломат мекунад,
 Як маст ин ҷо беш нест, мастон саломат мекунад!
 Ай орзуи орзу, мастон саломат мекунад,
 Он пардари бардор з - ӯ, мастон саломат мекунад!

185

Омад баҳори ошиқон, то хокдон бустон шавад,
 Омад нидои осмон, то мурғи чон паррон шавад!
 Ҳам баҳр пурғавҳар шавад, ҳам шӯра чун Кавсар шавад,
 Ҳам санг лаъли кон шавад, ҳам ҷисм ҷумла чон шавад!
 Гар чашму чони ошиқон чун абри тӯфонбор шуд,
 Аммо дил андар абри тан чун барқҳо рахшон шавад!
 Донӣ, чаро чун абр шуд дар ишқ чашми ошиқон?!
 Зеро ки он маҳ бештар дар абрҳо пинҳон шавад!
 Ай шоду хандон соҳате, к-он абрҳо гириянда шуд,
 Ё Раб, хучаста ҳолате, к-он барқҳо хандон шавад!
 З-он сад ҳазорон қатраҳо як қатра нояд бар замин
 В - ар з - он ки ояд бар замин, ҷумла ҷаҳон вайрон шавад!
 Ҷумла ҷаҳон вайрон шавад в - аз ишқ ҳар вайронае
 Бо Нӯҳ ҳамкиштӣ шавад, пас маҳрами тӯфон шавад!
 Тӯфон агар сокин будӣ, гардон набудӣ осмон,
 З-он мавҷи берун аз ҷиҳат ин шаш ҷиҳат ҷунбон шавад!
 Ай монда зери шаш ҷиҳат, ҳам ғам бихур, ҳам ғам махур,
 К-он донаҳо зери замин як рӯз нахлистон шавад!
 Аз хок рӯзе сар кунад, он бех шохи тар кунад,
 Шохе ду-се гар хушк шуд, боқӣ-ш обистон шавад!
 В-он хушк чун оташ шавад, оташ чу чон ҳам хуш шавад,
 Он ин набошад, ин шавад, ин он набошад, он шавад.
 Чизе даҳонамро бибастан, яъне канори бому маст,
 Ҳар чи ту з - он ҳайрон шавӣ, он чиз аз ӯ ҳайрон шавад!

186

Гар оташи дил барзанад, бар муъмину кофар занад,
 Сурат ҳама паррон шавад, гар мурғи маънӣ пар занад!
 Олам ҳама вайрон шавад, чон ғарқии тӯфон шавад,
 Он гавҳаре, к-ӯ об шуд, он об бар гавҳар занад!
 Пайдо шавад сирри ниҳон, вайрон шавад нақши ҷаҳон,
 Мавҷе барояд ногаҳон, бар гунбади ахзар занад!
 Гоҳе қалам коғаз шавад, коғаз гаҳе бех(в)ад шавад,
 Чон ҳасми неку бад шавад, ҳар лаҳзае ханҷар занад!
 Ҳар чон, ки аллоҳӣ шавад, дар хилвати шохӣ шавад,
 Море бувад, моҳӣ шавад, аз хок бар Кавсар занад!
 Аз ҷо суйи бечо шавад, дар ломакон пайдо шавад,
 Ҳар сӯ, ки афтад, баъд аз ин бар мушқу бар анбар занад!
 Дар факр дарवेशӣ кунад, бар ахтарон пешӣ кунад,
 Хоки дараши Ҳокон бувад, ҳалқай дараши Санҷар занад!

Аз офтоби муштаѿил ҳар дам нидо ояд ба дил:
"Ту шамъи ин сарро биҳил, то боз шамъат сар занад!
Ту хидмати чонон кунӣ, сарро чаро пинҳон кунӣ?!
Зар ҳар даме хуштар шавад аз захм, к-он заргар занад!"
Дил беҳуд аз бодай азал меғуфт хуш-хуш ин ғазал:
"Гар май фуру гирад дамаш, ин дам аз ин хуштар занад!"

187

Масте саломат мекунад, пинҳон паёмат мекунад,
Он, к - ӯ дилашро бурдаӣ, чон ҳам ғуломат мекунад!
Ай нест карда ҳастро, бишнавад саломи мастро,
Масте, ки ҳар ду дастро побанди домат мекунад!
Ай осмони ошиқон, ай чони чони ошиқон,
Хуснат миёни ошиқон нак дӯсткомат мекунад!
Ай чошнии ҳар лабе, ай қиблаи ҳар мазҳабе,
Маҳ посбонӣ ҳар шабе бар гирди бомат мекунад!
Он, к - ӯ зи хок абдон кунад, мар дудро Кайвон кунад,
Ай хоки тан в-ай дуди дил, бингар, кадомат мекунад?!
Як лаҳзаат пар медиҳад, як лаҳза лангар медиҳад,
Як лаҳза субҳат мекунад, як лаҳза шомат мекунад!
Як лаҳза меларзонатад, як лаҳза механдонатад,
Як лаҳза мастат мекунад, як лаҳза чомат мекунад!
Чун муҳрай дар дасти ӯ, гаҳ бодаву гаҳ масти ӯ,
Ин муҳраатро бишканад, валлаҳ, тамомат мекунад!
Гаҳ он бувад, гаҳ ин бувад, поёни ту тамкин бувад,
Лекин бар ин талвинҳо⁴⁷ макбулу ромат мекунад!
Ту Нӯҳ будӣ муддате, будат қадам дар шиддате,
Монандаи киштӣ кунун бе пову гомат мекунад!
Хомуш куну ҳайрон нишин, ҳайрони ҳайратофарин,
Пухтасухан мардӣ, вале гуфтор хомат мекунад!

188

Сарфа макун, сарфа макун, сарфа гадорӯӣ бувад,
Дар покбозон, ай писар, файзу худоҳӯӣ бувад!
Худ оқибат андар вало не бухл монад, не саҳо,
Андар саҳо ҳам, бе шаке, пинҳон ивазчӯӣ бувад!
Ҳаст ин саҳо чун сайри раҳ в-ин бухл манзил карданат,
Дар киштии Нӯҳ омадӣ, кай вақфу раҳпӯӣ бувад?!
Сад тӯӣ бар тӯ ҷисмҳо в-ин рангҳову исмҳо,
Дар баҳри нури мунбасин бе ҳеч кайфӯӣ бувад.
Ҳосил асои мӯсавӣ ишқ аст дар кавн, ай равӣ,
Айну ғараз дар пеши ӯ ашқоли ҷодӯӣ бувад!
Як сӯ рав аз гардоби тан пеш аз дами ғарқа шудан,
Зеро бақову хуррамӣ з-он сӯӣ шашсӯӣ бувад!
Худро бияфшон чун шаҷар аз барги хушк барги тар,
Бе ранги неку ранги бад тавҳиду яктӯӣ бувад!
Раҳ рав, мағӯ ин чун бувад, зеро зи чун берун бувад,
Кай шерро ҳамдам шавӣ, то дар ту охӯӣ бувад!
Хомӯш, к - ин гуфти забон дорад нишони фурқате,
Вар не, чу нон хояд фате, кай вақти нонгӯӣ бувад?!

⁴⁷ Рангҳои гуногун, мулавлан.

189

Ёр маро менаҳилад, то ки бихорам сари худ,
Ҳайкали ёрам, ки маро мефашурад дар бари худ!
Гоҳ чу қаттори шутур мекашад аз пайи худ,
Гоҳ маро пеш кунад шоҳ чу сарлашқари худ!
Гоҳ чу нигинам бимазад, то ки ба ман миҳр ниҳад,
Гоҳ маро ҳалқа кунад, дӯзад ӯ бар дари худ!
Хун бибарад, нутфа кунад, нутфа барад, халқ кунад,
Халқ кушад, ақл кунад, фош кунад маҳшари худ!
Гоҳ биронад ба наям, ҳамчу кабӯтар ба ватан,
Гоҳ ба сад лоба маро хонад то маҳзари худ!
Гоҳ чу киштӣ барадам бар сари дарё ба сафар,
Гоҳ маро ланг кунад, бандад бар лангари худ!
Гоҳ маро об кунад аз пайи покиталабон,
Гоҳ маро хор кунад дар раҳи бадахтари худ!
Ҳашт биҳишти абадӣ манзари он шоҳ нашуд,
То чи хуш аст ин дили ман, к-ӯ кунадаш манзари худ!
Ман ба шаҳодат нашудам муъмини он шоҳиди чон,
Муъминаш он гоҳ шудам, ки бишудам кофари худ!
Ҳар ки даромад ба сафаш, ёфтамон аз талафаш,
Теғ бидидам ба кафаш, сӯхтам он испари худ!
Ҳампарӣ Ҷабрил будам, шашсад пар буд маро,
Чунки расидам бари ӯ, то чи кунам ман пари худ?!
Ҳориси он гавҳари чон будам рӯзону шабон,
Дар тағи дарёи гуҳар фориғам аз гавҳари худ!
Чанд сифат мекунияш, чунки нагунҷад ба сифат,
Бас кун, то ман биравам бар сари шӯру шари худ!

190

Бе ту ба сар менашавад, бо дигаре менашавад,
Ҳар чи кунам, ишқ баён бе чигаре менашавад!
Ашқ давон ҳар саҳаре аз дилам орад хабаре,
Ҳеч касеро зи дилам худ хабаре менашавад!
Як сари мӯ аз ғами ту нест, ки андар тани ман
Оби ҳаёте надихад, ё гуҳаре менашавад!
Ай ғами ту роҳати чон, чистат ин ҷумла фиғон?!
То назанам бонгу фиғон, худ ҳашаре менашавад!
Майли ту сӯйи ҳашар аст, пешаи ту шӯру шар аст,
Бе раҳу ройи ту, шаҳо, раҳгузаре менашавад!
Чист ҳашар? Аз худи худ рафтани чонҳо ба сафар!
Мурғ чу дар байзаи худ болу паре менашавад!
Бист чу хуршед агар тобад андар шаби ман,
То ту кадам дарнаниҳӣ, худ саҳаре менашавад!
Донаи дил коштай зери чунин обу гиле,
То ба баҳорат нарасад, ӯ шачаре менашавад!
Дар ғазалам ҷабру қадар ҳаст, аз ин ду бигузар,
З-он ки аз ин баҳс ба чуз шӯру шаре менашавад!

191

Ҳин, сухани тоза бигӯ, то ду ҷаҳон тоза шавад,
Вораҳад аз ҳадди ҷаҳон, бе ҳаду андоза шавад!
Ҳоки сияҳ бар сари ӯ, к - аз дами ту тоза нашуд,

Ё ҳамагӣ ранг шавад, ё ҳама овоза шавад!
 Ҳар ки шудат ҳалқаи дар, зуд барад ҳуққаи зар,
 Хоса, ки дар боз кунӣ, маҳрами дарвоза шавад!
 Об чӣ донист, ки ӯ гавҳари гӯянда шавад,
 Хок чӣ донист, ки ӯ ғамзаи ғаммоза шавад?!
 Рӯйи касе сурх нашуд бе мадади лаъли лабат,
 Бе ту агар сурх бувад, аз асари ғоза шавад!
 Ноқои Солиҳ чу зи куҳ зод, яқин гашт маро,
 Кӯҳ пайи муждаи ту уштури ҷаммоза шавад!
 Роз ниҳон дору хамуш, в-ар хамушӣ талх бувад,
 Он чи чигарсӯз бувад, боз чигарсоза шавад!

192

Об занед роҳро, хин, ки нигор мерасад,
 Мужда дихед боғро, бӯйи баҳор мерасад!
 Роҳ дихед ёрро, он маҳи даҳчаҳорро,
 К - аз руҳи нурбахши ӯ нур нисор мерасад!
 Чок шудааст осмон, гулгулаест дар ҷаҳон,
 Анбару мушк медамад, санҷақи⁴⁸ ёр мерасад!
 Равнақи боғ мерасад, чашму чароғ мерасад,
 Ғам ба канора меравад, маҳ ба канор мерасад!
 Тир равона меравад, сӯйи нишона меравад,
 Мо чи нишастаем пас, шах зи шикор мерасад!
 Боғ салом мекунад, сарв қиём мекунад,
 Сабза пиёда меравад, гунча сувор мерасад!
 Хилватиёни осмон то чи шароб меҳуранд,
 Рӯҳ харобу маст шуд, ақл хумор мерасад!
 Чун бирасӣ ба кӯйи мо, хомушӣ аст хӯйи мо,
 З - он ки зи гуфтугӯйи мо гарду ғубор мерасад!

193

Пунба зи гӯш дур кун, бонги наҷот мерасад,
 Оби сиёҳ- дар марав, к-оби ҳаёт мерасад!
 Навбати ишқ Муштарӣ бар сари чарх мезанад,
 Баҳри равони ошиқон сад салавот мерасад!
 Ҷумла чу шахду шир шав в-аз худӣ худ фақир шав,
 З - он ки зи шах фақирро ушру закот мерасад!
 Раҳмати ўст, к-обу гил толиби дил ҳамешавад,
 Ҷазбаи ўст, к-аз башар савму салот мерасад!
 Дар зуламоти ибтило сабр куну макун ибто,
 К-оби ҳаёт Хизро дар зуламот мерасад!

194

Бе ҳамагон ба сар шавад, бе ту ба сар намешавад,
 Доғи ту дорад ин дилам, ҷойи дигар намешавад!
 Дидаи ақл масти ту, чарҳаи чарх пасти ту,
 Гӯши тараб ба дасти ту, бе ту ба сар намешавад!
 Ҷон зи ту ҷӯш мекунад, дил зи ту нӯш мекунад,
 Ақл хурӯш мекунад, бе ту ба сар намешавад!
 Хамри ману хумори ман, боғи ману баҳори ман,

⁴⁸ Ливо, парчам.

Хоби ману қарори ман бе ту ба сар намешавад!
 Ҷоҳу ҷалоли ман туйӣ, мулкуту моли ман туйӣ,
 Оби зулоли ман туйӣ, бе ту ба сар намешавад!
 Гоҳ суйи вафо равӣ, гоҳ суйи ҷафо равӣ,
 Они манӣ, кучо равӣ?! Бе ту ба сар намешавад!
 Дил биниҳанд, барканӣ, тавба кунанд, бишканӣ,
 Ин ҳама худ ту мекунӣ, бе ту ба сар намешавад!
 Бе ту агар ба сар шудӣ, зери ҷаҳон забар шудӣ,
 Боғи Ирам сақар шудӣ, бе ту ба сар намешавад!
 Гар ту сарӣ, қадам шавам, в-ар ту кафӣ, алам шавам,
 В-ар биравӣ, адам шавам, бе ту ба сар намешавад!
 Хоби маро бибастайӣ, нақши маро бишустайӣ,
 В - аз ҳамаам гусастайӣ, бе ту ба сар намешавад!
 Гар ту набошӣ ёри ман, гашт ҳароб кори ман,
 Мӯнису ғамгусори ман, бе ту ба сар намешавад!
 Бе ту на зиндагӣ хушам, бе ту на мурдагӣ хушам,
 Сар зи ғами ту чун кашам?! Бе ту ба сар намешавад!
 Ҳар чи бигӯям, ай санад, нест ҷудо зи неку бад,
 Ҳам ту бигӯ ба лутфи х(в)ад, бе ту ба сар намешавад!

195

Ин рухи ранг-ранги ман ҳар нафасе ҷӣ мешавад?!
 Беҳавасӣ макун, бибин, к-аз ҳавасе ҷӣ мешавад?!
 Дузди дилам ба ҳар шабе дар ҳаваси шакарлабе,
 Дар сари кӯйи шабравон аз асасе ҷӣ мешавад?!
 Ҳеч диле нишон диҳад, ҳеч касе гумон барад,
 К-ин дили ман зи оташи ишқи касе ҷӣ мешавад?!
 Он шакари чу барфи ӯ в-он асали шигарфи ӯ,
 Аз сари лутфу нозукӣ аз мағасе ҷӣ мешавад?!
 Ишқи ту софу содае, баҳри сифаткушодае,
 Чунки дар он ҳамефитад хору ҳасе, ҷӣ мешавад?!
 Аз Табреш Шамси дин даст дароз мекунад,
 Сӯйи дилу дили ман аз дастрасе ҷӣ мешавад?!

196

Чунки ҷамоли ҳусни ту асби шикор зин кунад,
 Нест аҷаб, ки аз ҷунун сад чу маро ҷунин кунад!
 Бол барорад ин дилам, чунки ғамат парак занад,
 Бор Худо, ту ҳукм кун, то ба абад ҳамин кунад!
 Чунки ситораи дилам бо маҳи ту қирон кунад,
 Ваҳ, ки фалак чи лутфҳо аз ту бар ин замин кунад!
 Бода ба дасти соқият гирди ҷаҳон ҳамеравад,
 Охири кор, оқибат, ҷони маро гузин кунад!
 Гарчи басе биёварад, дар дили банда сар кунад,
 Ғайрати ту бисӯзадаш, гар нафасе ҷуз ин кунад!
 Аз дили ҳамчу оҳанам деу парӣ ҳазар кунад,
 Чун дили ҳамчу обро ишқи ту оҳанин кунад!
 Ҷони чу тир рости ман дар кафи туст чун камон,
 Ҷарх аз ин зи кини ман ҳар тарафе камин кунад!
 Дидаи чарху чархиён нақш кунад нишони ман,
 З-он ки маро ба ҳар нафас лутфи ту ҳамнишин кунад!
 Сачда кунам ба ҳар нафас аз пайи шукри он, ки Ҳақ
 Дар Табреш мар маро бандаи Шамси дин кунад!

197

Дил чу бидид рӯи ту, чун назараш ба ҷон бувад?!
Ҷон зи лабат чу май кашад, хираву лабгазон бувад!
Тан биравад ба пеши дил, к-ин ҳамаро чӣ мекуни?!
Гӯяд дил, ки аз маҳе кай назарат ниҳон бувад?!
Ҷуз руҳи дил назар макун, ҷуз сӯи дил гузар макун,
З-он ки ба нури дил ҳама шуълаи он ҷаҳон бувад!
Шайхи шуюхи олам аст, он ки турост навмурид,
Он ки гирифт дасти ту, хосаки замон бувад!
Дил ба миён чу пири дин, ҳалқаи тан ба гирди ӯ,
Шод тане, ки пири дил шишта дар он миён бувад!
Рози дили ту, Шамси дин, дар Табреш бишнавад,
Дур зи гӯшу ҷони ӯ, к-аз суҳанат гарон бувад!

198

Ёр маро чу уштурон боз маҳор мекашад,
Уштури маст хешро дар чи қатор мекашад?!
Ҷону танам бихаст ӯ, шишаи ман шикаст ӯ,
Гардани ман бибаст ӯ, то ба чи қор мекашад?!
Шасти ваям чу моҳиён ҷониби хушк мебарад,
Доми дилам ба ҷониби мири шикор мекашад!
Он ки қатори абрро зери фалак чу уштурон
Соқии дашт мекунад, бар қуҳу қор мекашад!
Раъд ҳамезанад духул, зинда шудааст ҷузву қул,
Дар дили шоху мағзи гул бўи баҳор мекашад!
Он ки замири доноро иллати мева мекунад,
Рози дили дарахтро бар сари дор мекашад!
Лутфи баҳор бишканад ранҷи хумори боғро,
Гарчи ҷафои дай кунун сӯи хумор мекашад!

199

Зухраи ишқ ҳар саҳар бар дари мо чи мекунад?!
Душмани ҷони сад қамар бар дари мо чи мекунад?!
Ҳар ки бидид аз ӯ назар, боҳабар асту беҳабар,
ӯ малак аст ё башар, бар дари мо чи мекунад?!
Зери ҷаҳон забар шуда, об маро зи сар шуда,
Санг аз ӯ гуҳар шуда, бар дари мо чи мекунад?!
Ай бути шан, пардаи, гар ту на фитна кардаи,
Ҳар нафасе чунин ҳашар бар дари мо чи мекунад?!
Гарна ки рӯзи равшани, пеша гирифта раҳзани,
Рӯз ба рӯз раҳгузар бар дари мо чи мекунад?!
Варна ки дӯш маст ӯ омаду дар шикаст ӯ,
Пас ба нишона ин қамар бар дари мо чи мекунад?!
Гар на ҷамоли ҳусни ӯ гард барорад аз адам,
Ин ҳама гарди шӯру шар бар дари мо чи мекунад?!
Аз Табреш Шамси дин сӯи кӣ рой мекунад,
Баҳри чӣ мавҷ зад гуҳар, бар дари мо чи мекунад?!

200

Ошиқи дилбари маро шарму ҳаё ҷаро бувад?!

Чунки чамол ин бувад, расму вафо чаро бувад?!
 Ин ҳама лутфу саркашӣ қисмати халқ чун шавад?!
 Ин ҳама хусну дилбарӣ бар бути мо чаро бувад?!
 Дарди фиروق мекашам, нола ба ной чун расад,
 Оташи ишқ ман барам, чанг дуто чаро бувад?!
 Лаззати бекаронаест, ишқ шудааст номи ӯ,
 Қоида худ шикоятест, варна чафо чаро бувад?!
 Аз сари нозу ғанчи худ рӯй чунон туруш кунад,
 Он турушии рӯйи ӯ рӯҳфазо чаро бувад?!
 Он турушии рӯйи ӯ абрсифат ҳамекунад,
 Варна ҳаёту хурраи боғу гиё чаро бувад?!

201

Ҳаёли турки ман ҳар шаб сифоти зоти ман гардад,
 Ки нафӣи зоти ман дар вай ҳама исботи ман гардад!
 Зи ҳарфи айни чашми ӯ, зи тарфи чими гӯши ӯ
 Шаҳи шатранҷи ҳафт ахтар ба ҳарфе моти ман гардад!
 Агар з-он себбун себе шикофам, хурие зояд,
 Ки оламро фурӯ гирад разу ҷанноти ман гардад!
 Ва гар мусҳаф ба каф гирам, зи ҳайрат афтад аз дастам,
 Рухаш саръушри ман хонад, дилаш оёти ман гардад!
 Ҷаҳон Тур асту ман Мӯсо, ки ман беҳушу ӯ рақсон,
 Валекин ин касе донад, ки бар мӯқоти⁴⁹ ман гардад!
 Баромад офтоби ҷон, ки хезед, ай гаронҷонон,
 Ки гар бар кӯҳ бартобам, камин зарроти ман гардад!
 Ҳамуш чандон бинолидам, ки то сад қарн ин олам,
 Дар ин ҳайҳои ман печад, бар ин ҳайҳоти ман гардад!

202

Буте, к-ӯ Зухраву маҳро ҳама шаб шева омӯзад,
 Ду чашми ӯ ба ҷодуӣ ду чашми чарх бардӯзад!
 Шумо дилҳо ниғаҳ доред, мусалмонон, ки ман боре
 Чунон омехтам бо ӯ, ки дил бо ман наёмезад!
 Нахуст аз ишқи ӯ зодам, ба охир дил бад-ӯ додам,
 Чу мева зояд аз шохе, аз он шох андаровезад!
 Зи соя худ гурезонам, ки нур аз соя пинҳон аст,
 Қарораш аз қучо бошад, касе, к-аз соя бигрезад?!
 Сари зулфаш ҳамегӯяд: "Сало зутар расанбозе!",
 Руҳи шамъаш ҳамегӯяд: "Қучо парвона, то сӯзад?!"
 Барои ин расанбозӣ диловар бошу чанбар шав,
 Дарафкан хеш дар оташ чу шамъи ӯ барафрӯзад!
 Чу завқи сӯхтан дидӣ, дигар нашкебӣ аз оташ,
 Агар оби ҳаёт ояд, туро з-оташ наянгезад!

203

Биё, к-имшаб ба ҷонбахшӣ ба зулфи ёр мемонад,
 Ҷамоли моҳи нурафшон бад-он рухсор мемонад!
 Ба гирди чархи истора чу муштоқони овора,
 Ки аз сӯзи дили эшон хирад аз қор мемонад!
 Сақои рӯҳ як бода зи ҷоми ғайб дардода,

⁴⁹ Вакту ҷойи ваъда.

Бибин, то кист афтода ва кӣ бедор мемонад?!
Ба шаб нолону бедорон наёбӣ чуз, ки беморо,
Ва ман гар ҳам наменолам, дилам бемор мемонад!
Дар ин дарёи бемӯнис, дило, менол чун Юнус,
Наҳанги шаб дар ин дарё ба мардумхор мемонад!
Бад-он сон меҳурад моро зи хосу ом андар шаб,
На дуккону на савдову на ин бозор мемонад!
Чи шуд Носир Ибодуллоҳ? Чи шуд Ҳофиз Билодуллоҳ?!
Бибин, чуз мабдаи чонҳо агар дайёр мемонад!
Фалак бозори кайвонаст, дар ӯ истора гардон аст,
Шаби мо рӯзи эшон аст, ки бе ағёр мемонад!
Чуз ин чарху замин дар чон аҷаб чарх асту бозоре,
Валек аз ғайрат он бозор дар асрор мемонад!

204

Варои пардаи чонат, дило, халқон пинҳонанд,
Зи захми теғи фардият ҳама чонанду бечонанд!
Ту аз нуқсону аз бешӣ бигӯӣ, чанд андешӣ?
Даро дар дини бехешӣ, ки бас бехеш хешонанд!
Чӣ дарёҳо, ки менӯшанд, чу дарёҳо ҳамечӯшанд,
Агарчи худ ки хомӯшанд, доноанду медонанд!
Дар он дарёи пурмарҷон яке қавманд ҳамчун чон,
Варои гунбади гардон Буроқи чон ҳамеронанд.
Аё дарвешӣ ботамкин, сабукдил гард зутар, хин,
Миёни базми мардон шин, ки эшон ҷумла риндонанд!
Мулуқонанд дарвешон, зи мастӣ ҷумла бехешон,
Агарчи ҳокиянд эшон, валекин шоҳу султонанд!
Зи ганҷи ишқ заррезанд, ғуломи Шамси Табрезанд,
Ва кони лаълу ёкутанду дар кон чони арқонанд!

205

Баромад бар шаҷар тӯтӣ, ки то хутбай шакар гӯяд,
Ба булбул кард ишорат гул, ки то ашъор баргӯяд!
Ба сарви сабз ваҳӣ омад, ки то қонаш бувад дар тан,
Миёни бандад ба хидмат, рӯзу шабҳо ин самар гӯяд.
Ҳама тасбеҳгӯёнд, агар моҳ аст, агар моҳӣ,
Валекин ақл истодаст, ӯ машрӯҳи тар гӯяд!
Дарояд санг дар гиря, дарояд чарх дар гия,
Зи арш ояд дусад ҳада, чу ӯ дарси назар гӯяд!
Ҳазорон симбар бинӣ кушойида бару сина,
Чу он анбарфишон қиссай насими он саҳар гӯяд!
Киро монад дил он лаҳза, ки он чон шарҳи дил гӯяд,
Киро монад хабар аз худ дар он дам, к-ӯ хабар гӯяд?!
Ҳадиси ишқ чон гӯяд, ҳадиси раҳ равон гӯяд,
Ҳадиси суқр сар гӯяд, ҳадиси хун чигар гӯяд!

206

Маро ошиқ чунон бояд, ки ҳар боре, ки бархезад,
Қиёматҳои пуроташ зи ҳар сӯе барангезад!
Диле хоҳем чун дӯзах, ки дӯзахро фуру сӯзад,
Дусад дарё бишӯронад, зи мавҷи баҳр нагрезад!
Фалакхоро чу мандиле ба дасти хеш дарпечад,
Чароғи лоязолиро чу қандиле даровезад!

Чу шере сӯйи чанг ояд, дили ӯ чун наҳанг ояд,
Ба чуз худ ҳеч нагзорад ва бо худ низ бистезад!
Чу ҳафсад пардаи дилро ба нури худ бидарронад,
Зи аршаш ин нидо ояд биномезад, биномезад!
Чу ӯ аз ҳафтумин дарё ба кӯҳи Қоф рӯ орад.
Аз он дарё чи гавҳарҳо канори хок даррезад!

207

Аё сар карда аз чонам, туро хона кучо бошад?!
Ало, ай моҳи тобонам, туро хона кучо бошад?!
Ало ай қодири қоҳир, зи тан пинҳон, ба дил зоҳир,
Зиҳй пайдои пинҳонам, туро хона кучо бошад?!
Ту гӯйӣ, хонаи хоқон бувад дилҳои муштоқон,
Маро дил нест, ай чонам, туро хона кучо бошад?!
Бувад маҳ сояро доя, ба маҳ чун мерасад соя?!
Бигӯ, ай маҳ, намедонам, туро хона кучо бошад?!
Нишони моҳ медидам, ба сад хона бигардидам,
Аз ин тафтиш бирҳонам, туро хона кучо бошад?!

208

Дили ман чун садаф бошад, ҳаёли дӯст дур пошад,
Кунун ман ҳам намегунчам, к-аз ӯ ин хона пур бошад!
Зи шириний ҳадисаш шаб шикафидаст чонро лаб,
Ачаб дорам, ки мегӯяд: "Ҳадиси Ҳаққ мур бошад!".
Ғизоҳо аз бурун ояд, ғизои ошиқ аз ботин,
Барорад аз худу хояд, ки ошиқ чун шутур бошад!
Сабукрав ҳамчу парён шав, зи ҷисми хеш урён шав,
Мусаллам нест урёни мар-он касро, ки ур бошад!
Салоҳуддин ба сайд омад, ҳама шерон бувад сайдаш,
Ғуломи ӯ касе бошад, ки аз ду кавн хур⁵⁰ бошад!

209

Маро дилбар чунон бояд, ки чон фитрок аз ӯ гирад,
Маро мутриб чунон бояд, ки Зухра пеши ӯ мирад!
Яке паймонае дорам, ки бар дарё ҳамехандад,
Дили девонае дорам, ки банду панд напзирад!
Худовандо, ту медонӣ, ки чонам аз ту нашкебад,
Азеро ҳеч моҳиро даме аз об нагрезад!
Зиҳй ҳастӣ, ки ту дорӣ, зиҳй мастӣ, ки ман дорам,
Туро ҳастӣ ҳамезебад, маро мастӣ ҳамезебад!
Ҳало, бас кун, ҳало, бас кун, ки ин ишқе, ки бигзидӣ,
Нишоте медиҳад беғам, қабуле мекунад берад!

210

Сало, чонҳои муштоқон, ки нак дилдори хуб омад,
Чу заркӯб аст он дилбар, руҳи ман симкӯб омад!
Аз ӯ, к-ӯ ҳусни маҳ дорад, ҳар он, к-у дил ниғаҳ дорад,
Ба хоки пойи он дилбар, ки он кас сангу чӯб омад!

Ҳар он-к аз ишқ бигрезад, ҳақиқат хуни худ резад,
Кучо хуршедро ҳаргиз зи мурғи шаб гуруб омад!
Бирӯб аз хеш ин хона, бибин он хусни шоҳона,
Бирав, чорӯби ло бистон, ки ло бас хонарӯб омад!
Тани ту ҳамчу хок омад, дами ту тухми пок омад,
Ҳавасҳо чун малахҳо шуд, нафасҳо чун хубуб омад!
Зи биной бигардидӣ, магар хобе дигар дидӣ?!
Чи хӯрдӣ ту, ки қорура, пур аз хилту русуб омад!
Ту чи-шнидӣ, ту чи гуфтӣ, бигӯ, то шаб кучо хуфтӣ?!
Ҳикоят мекунад рангат, ки ҷосусулқулуб омад!
Салоҳуддини яъқубон, ҷавоҳирбахши зарқубон,
Ки ӯ хуршеди асрор асту аълومилғуюб омад!

211

Сар аз баҳри ҳавас бояд, чу холӣ гашт, сар чи бвад?!
Чу ҷон баҳри назар бошад, равони беназар чи бвад?!
Назар дар рӯи шаҳ бояд, чу он набвад, чиро шояд?!
Сафар аз хештан бояд, чу бо хешӣ сафар чи бвад?!
Маро пурсид сафройӣ, ки гар мардӣ шакархойӣ,
Камар бандам чу най пешат, агар гӯйӣ: "Шакар чи бвад?!"
Бигуфтам бихтарин чизӣ, валекин пеши ғайри ту,
Ки ту, аблаҳ, шакар биниву гӯйӣ: "З-ин батар чи бвад?!"
Азеро асли ҷисми ту зи заҳри қотил афтодаст,
Сақар будаст асли ту, надонад, ҷуз сақар чи бвад?!
Ҷаҳону ақли куллиро зи ақли ҷузв чун бинӣ,
Дар он дарёи хуношом ақли мухтасар чи бвад?!
Ду-се сатр аст, ки мехонӣ, зи сар то пову по то сар,
Дигар коре надорӣ ту, вагарна пову сар чи бвад?!
Чу кӯр афтод ҷашми дил, чу гӯш аз сикл шуд пургил,
Ба ғайри хонаи васвос ҷойи кӯру кар чи бвад?!

212

Бурун шав, ай ғам, аз сина, ки лутфи ёр меояд,
Ту ҳам, ай дил, зи ман гум шав, ки он дилдор меояд!
Нагӯям ёрро шодӣ, ки аз шодӣ гузаштаст ӯ,
Маро аз фартӣ ишқи ӯ зи шодӣ ор меояд!
Мусалмонон, мусалмонон, мусалмонӣ зи сар гиред,
Ки куфр аз шарми ёри ман мусалмонвор меояд!
Бирав, ай шукр, к-ин ниъмат зи ҳадди шукр берун шуд,
Нахоҳам сабр, гарчи ӯ гаҳе ҳам кор меояд!
Равед, ай ҷумла суратҳо, ки суратҳои нав омад,
Аламхотон нагун гардад, ки он бисёр меояд!
Дару девори ин сина ҳамедаррад зи анбӯҳӣ,
Ки андар дар намегунчад, пас аз девор меояд!

213

Онро, ки даруни дил ишқу талабе бошад,
Чун дил накушояд дар, онро асабе бошад!
Рӯ бар дари дил биншин, к-он дилбари пинҳонӣ
Вақти саҳаре ояд ё нимашабе бошад!
Ҷоне, ки ҷудо гардад, ҷӯёи Худо гардад,
Ӯ нодирае бошад, ӯ булҷачабе бошад!
Он дида, к-аз ин айвон айвони дигар бинад,

Сохибназаре бошад, ширинлақабе бошад!
Он кас, ки чунин бошад, бо рӯҳ қарин бошад,
Дар соъати чон додан ўро тарабе бошад!
Пояш чу ба санг ояд, дурреш ба чанг ояд,
Чонаш чу ба лаб ояд, бо қандлабе бошад!
Чун тоҷи мулуконаш дар чашм намеояд,
Ў бе падару модар олинасабе бошад!
Хомӯш куну ҳар ҷо исрор макун пайдо,
Дар ҷамъи сабукрӯҳон ҳам Бӯлаҳабе бошад!

214

Имрӯз ҷамоли ту бар дида муборак бод,
Бар мо ҳаваси тоза печида, муборак бод!
Гулҳо чу миён бандад, бар ҷумла ҷаҳон хандад,
Ай бар гулу сад чун гул хандида, муборак бод!
Хубон чу рухат дида, афтодаву лағзида,
Дил бар дари ин хона лағзида, муборак бод!
Наврӯзи рухат дидам, хуш ашк биборидам,
Наврӯзу чунин борон борида, муборак бод!
Бе гуфти забони ту, бе ҳарфу баёни ту,
Аз ботини ту гӯшат бишнида, муборак бод!

215

Он ишқ, ки аз покӣ аз рӯҳ ҳашам дорад,
Бишнав, ки чи мегӯяд, бингар, ки чи дам дорад!
Гар ҷисми тунук дорад, ҷони ту сабук дорад,
Ҳарчанд, ки сад лашкар дар катми адам дорад!
Гар мондаӣ дар гил, рӯй ор ба соҳибдил,
К-ӯ мулки абад бахшад, к-ӯ тоҷи қидам дорад!
Ай дил, ки ҷаҳон дидӣ, бисёр бигардидӣ,
Бинмой, киро дидӣ, к-аз ишқ рақам дорад?!
Ай маркаби худкушта в-ай гирди ҷаҳон гашта,
Боз ой ба хуршеде, к-аз сина қарам дорад!
Он синаву чун сина?! Сайқалдиҳи ойина!
Он сина, ки андар худ сад боғи Ирам дорад!
Ин ишқ ҳамегӯяд, к-он кас, ки маро ҷӯяд,
Шартест, ки ҳамчун зар дар кӯра қадам дорад!
Ман симтане хоҳам, ман ҳамчу мане хоҳам,
Безорам аз он зиште, к-ӯ симу заре дорад!
Алқоби Салоҳуддин бар лавҳ чу пайдо шуд,
Инсоф, бисе миннат бар лавҳу қалам дорад!

216

Бо талхии маъзулӣ⁵¹ мире бинамеарзад,
Як рӯз ҳамехандад, сад сол ҳамеларзад!
Ҳарбандагиву он гаҳ аз баҳри хари мурда,
Баҳри гули пажмурда бо хор ҳамесозад!
Зинҳор нахандӣ ту, то ӯ-т нахандонад,
Зеро ки ҳама ханда з-ин ханда ҳамехезад!
Ай рӯйтуруш, бингар, онро, ки туруш қардат,

⁵¹ Бекоршавӣ, сабукдӯшшавӣ аз амалу мансаб.

То ӯ шакаре ширин дар серка даромезад!
Ай хастаи афтода, бингар, ки кӣ афкандат?!
Чун дарнигарӣ ӯро, ҳам ӯ-т барангезад!
Гар з-он, ки саге хусбад бар хоки сари кӯяш,
Шер аз ҳазари он саг бигзораду бигрезад!

217

Имон бари куфри ту, ай шоҳ, чӣ кас бошад?!
Симурғи фалакпаймо пеши ту магас бошад!
Оби ҳаявон имон, хоки сияҳе куфрон,
Бар оташи ту ҳарду монандаи хас бошад!
Ҷонро сақат имон шуд, ин чон ба нафас чон шуд,
Дил ғарқаи имон шуд, чӣ ҷойи нафас бошад?!
Шаб куфру чароғ имон, хуршед чу шуд рахшон,
Бо куфр бигуфт имон: "Рафтем, ки бас бошад!"
Имон фарасе динро, мар нафс чу фарзинро,
В-он шоҳи навойинро чӣ ҷойи фарас бошад?!
Имон гувадат: "Пеш о!". В-он куфр гувад: "Пас рав!",
Чун шамъи танат чон шуд, не пешу на пас бошад.
Шамсулҳақи Табрезӣ, ронӣ ту чунон боло,
То ҷуз мани побарҷо худ дастмарас бошад!

218

Нонпора зи ман бистон, чон пора нахоҳад шуд,
Оворайи ишқи мо овора нахоҳад шуд!
Онро, ки манам хирқа, урён нашавад ҳаргиз,
В-онро, ки манам чора, бечора нахоҳад шуд!
Онро, ки манам мансаб, маъзул кучо гардад?!
Он хора, ки шуд гавҳар, ӯ хора нахоҳад шуд!
Он қиблаи муштоқон вайрон нашавад ҳаргиз,
В-он мусхафи хомӯшон сепора нахоҳад шуд!
Аз ашк шавад соқӣ ин дидаи ман, лекин
Бе наргиси махмураш хаммора нахоҳад шуд!
Бемор шавад ошиқ, аммо ба наме мирад,
Моҳ арчи ки лоғар шуд, истора нахоҳад шуд!
Хомӯш куну чандин ғамхора машав охир,
Он нафс, ки шуд ошиқ, аммора нахоҳад шуд!

219

Ай хуфта шаби тира, ҳангоми дуъо омад,
В-ай нафси чафопеша, ҳангоми вафо омад!
Бингар ба суйи равзан, бикшой дари тавба,
Пардохта кун хона, ҳин, навбати мо омад!
Аз чурму чафочӯйӣ чун даст намешӯйӣ,
Бар рӯй бизан обе, миқоти сало омад!
З-ин қибла ба ёд оӣ, чун рӯ ба лаҳад оӣ,
Судат накунад ҳасрат, он гаҳ ки қазо омад!
З-ин қибла бичӯ нуре, то шамъи лаҳад бошад,
Он нур шавад гулшан, чун нури Худо омад!

220

Бигзашт маҳи рӯза, ид омаду ид омад,
 Бигзашт шаби ҳичрон, маъшук падида омад!
 Он субҳ чу содиқ шуд, Азрои ту Вомиқ шуд,
 Маъшуқи ту ошиқ шуд, шайхи ту мурид омад!
 Шуд ҷангу назар омад, шуд заҳру шакар омад,
 Шуд сангу гуҳар омад, шуд қуфлу калид омад!
 Ҷон аз тани олуда ҳам пок ба покӣ рафт,
 Ҳарчанд чу хуршеде бар поку палида омад!
 Аз лаззати ҷоми ту дил монд ба доми ту,
 Ҷон тез чу воқиф шуд, ӯ низ давид, омад!
 Бас тавбаи шойиста бар санги ту бишкаста,
 Бас зоҳиду бас обид, к-ӯ хирқа дарид, омад!
 Боғ аз даӣи номаҳрам се моҳ намезад дам,
 Бар бӯйи баҳори ту аз ғайб давид, омад!

221

Он бандаи овора боз омаду боз омад,
 Чун шамъ ба пеши ту дар сӯзу гудоз омад!
 Чун абҳару қанд, ай ҷон, дар рӯ-ш биханд, ай ҷон,
 Дарро бимабанд, ай ҷон, зеро ба ниёз омад!
 В-ар з-он ки бибандӣ дар, бар ҳукми ту бинҳад сар,
 Бар банда ниёз омад, шаҳро ҳама ноз омад!
 Ҳар шамъи гудозида шуд равшании дида,
 К-онро, ки гудоз омад, ӯ маҳрами роз омад!
 Заҳроб зи дасти вай гар фарқ кунам аз май,
 Пас дар раҳи ҷон ҷонам, валлаҳ, ба маҷоз омад!
 Оби ҳаявонашро ҳайвон зи қучо нӯшад?!
 Кай бинад рӯяшро чашме, ки фароз омад?!
 Ман тарки сафар кардам, бо ёр шудам сокин,
 В-аз марғ шудам эмин, к-он умри дароз омад!
 Ай дил, чу дар ин ҷӯйӣ, пас об ҷӣ мечӯйӣ?!
 То чанд сало гӯйӣ, ҳангоми намоз омад!

222

Хоб аз пайи он омад, то ақли ту бистонад,
 Девона қучо хусбад, девона ҷӣ шаб донад?!
 Не рӯз бувад, не шаб дар мазҳаби девона,
 Он чиз, ки ӯ дорад, ӯ донаду ӯ донад!
 Аз гардиши гардун шуд рӯзу шаби ин олам,
 Девонаи он чоро гардун бинагардонад!
 Гар чашми сараш хусбад, бе сар ҳама чашм аст ӯ,
 К-аз дидаи ҷони худ лавҳи азали ҳонад!
 Девонагӣ ар хоҳӣ, чун мурғ шаву моҳӣ,
 Бо хоб чу ҳамроҳӣ, он бо ту қучо бошад?!
 Шабрав шаву айёре дар ишқи ҷунон ёре,
 То боз шавад коре з-он турра, ки бифшонад!
 Девона дигар сон аст, ӯ ҳомилаи ҷон аст,
 Чашмаш чу ба ҷонон аст, ҳамлаш на бад-ӯ монад!
 З-ин шарҳ агар хоҳӣ аз Шамси Ҳақу шоҳӣ,
 Табреш ҳама олам з-ӯ нури нав афшонад!

223

Чун ҷуғд бувад аслаш, кай сурати боз ояд?!

Чун сир хурад мардум, кай бўйи пиёз ояд?!
Чун афтад шери нар аз ҳамлаи ҳезу ғар?!
В-аз захмаи куни хар кай бонги намоз ояд?!
Пойи ту шуда кӯчак аз тангии попӯчак,⁵²
По баркаш, ай кӯчак, то паҳну дароз ояд!
Бикшой ба уммеде ту дидаи човиде,
То тобиши хуршедаш аз аршу фароз ояд!
Чанго, ту саре баркун, дар ҳалқа сар андаркун,
Ту хеш тижитар кун, то чанг ба соз ояд!

224

Он субҳи саодатҳо чун нурфишон ояд,
Он гоҳ хурӯши чон дар бонгу фиғон ояд!
Хур нур дурахшонад, пас нур барафшонад,
Тан гард чу биншонад, чонон бари чон ояд!
Мискиндиле овора, он гумшуда якбора,
Чун бишнавад ин чора, хуш раксунон ояд!
Чони бақадамрафта, дар катми адамрафта,
Бо қадди бахамрафта дар ҳин ба миён ояд!
Дил Марями обистан, як шева кунад бо ман,
Исии дурӯзай тан дар гуфти забон ояд!
Дил нури ҷаҳон бошад, чон дар ламаъон бошад,
Ин раксунон бошад, он дастзанон ояд!
Шамсулҳақи Табрэӣ, хар ҷо, ки кунӣ макдам,
Он ҷову макон дар дам бе ҷову макон бошад!

225

Ҷон пеши ту ҳар соъат мерезаду мерӯяд,
Аз баҳри яке ҷон кас чун бо ту сухан гӯяд?!
Ҳар ҷо, ки нӣҳӣ пое, аз хок бирӯяд сар,
В-аз баҳри яке сар кас даст аз ту кучо шӯяд?!
Рӯзе, ки бипаррад ҷон аз лаззати бўйи ту,
Ҷон донаду ҷон донад, к-аз дӯст ҷӣ мебӯяд!
Як дам, ки хумори ту аз мағз шавад камтар,
Сад навҳа барорад сар, ҳар мӯй ҳамемӯяд.
Ман хона тӣҳӣ кардам, к - аз раҳти ту пардозам,
Мекоҳам, то ишқат афзояду афзӯяд!
Ҷонам зи пайи ишқи Шамсулҳақи Табрэӣ
Бе пой чу киштиҳо дар баҳр ҳамепӯяд!

226

Ғар моҳи шабафрӯзон рӯпӯш раво дорад,
Ғирам, ки бипӯшад рӯ, бўро чи даво дорад?!
Ғар низ бипӯшад рӯ в-ар низ бибуррад бў,
Аз хунбиши рӯҳонӣ сад гуна гуво дорад!
Он маҳ чу гурезона ояд сипаси хона,
Лекин дили девона сад гуна дағо дорад!
Ғам гарчи бувад душман, гӯяд сири ӯ бо ман,
Бо мурғи дилам гӯяд: "Ку дом, кучо дорад?!"

⁵² Попӯшак, пойафзор.

227

Ошиқ ба суйи ошиқ занчир ҳамедаррад,
Девона ҳамегардад, тадбир ҳамедаррад!
Таксир кучо гунчад дар гармраве ошиқ,
К-аз оташи ишқи ӯ таксир ҳамедаррад!
То ҳоли чавон чӣ - бвад, к-он оташи беъиллат
Дурроъаи⁵³ таквора бар пир ҳамедаррад!
Сад пардаи дар парда гар бошад дар чашме,
Абрӯи камоншаклаш аз тир ҳамедаррад!
Мурғи дили ҳар ошиқ, к-аз байза бурун ояд,
Аз чангали таъчилаш таъхир ҳамедаррад!
Ин олам чун қир аст - пойи ҳама бигрифта,
Чун оташи ишқ ояд, ин қир ҳамедаррад!
Шамсулҳақи Табрэзӣ ҳам хусраву ҳам мир аст,
Пероҳани ҳар сабре з - он мир ҳамедаррад!

228

Гар деуу парӣ ҳорис бо теғу сипар бошад,
Чун ҳукми Худо ояд, он зеру забар бошад.
Бар ҳарчи умедастат, кай гирад ӯ дастат?!
Бар шакли асо ояд в-он мори дусар бошад!
В-он ғусса, ки мегӯӣ: "Он чора накардам дӣ!",
Ҳар чора, ки пиндорӣ, он низ ғура⁵⁴ бошад.
Худ карда шумар онро, чӣ хезад аз он савдо,
Андар пайи сад чун он сад доми дигар бошад!
Он чора ҳамекардам, он мот намеомад,
Он чораи лангатро охир чӣ асар бошад?!
Аз мот ту куте кун, ёкут шав ӯро ту,
То ӯ ту шавӣ, ту ӯ, ин ҳисну мафар бошад!

229

Навмед машав, чоно, к-уммед паид омад,
Уммеи ҳама чонҳо аз ғайб расид, омад!
Навмед машав, гарчи Марям бишуд аз дастат,
К-он нур, ки Исоро бар чарх кашид, омад!
Навмед машав, ай чон, дар зулмати ин зиндон,
К-он шоҳ, ки Юсуфро аз ҳабс харид, омад!
Яъқуб бурун омад аз пардаи мастурӣ,
Юсуф, ки Зулайхоро парда бидарид, омад!
Ай шаббасаҳарбурда, дар ё рабу ё раб ту,
Он ёрабу ёрабро раҳмат бишунид, омад!
Ай дарди куҳангашта, бах-бах, ки шифо омад,
Вай қуфли ғурубаства бикшо, ки калид омад!
Ай рӯзагирифта ту аз мойидаи боло,
Рӯза бикушо хуш-хуш, к-он ғураи ид омад!
Хомуш куну хомуш кун, зеро ки зи амри кун
Он сактаи ҳайронӣ бар гуфт мазид⁵⁵ омад!

⁵³ Чакмани сӯриену дарвешон.

⁵⁴ Аломати нек, фоли накӯ.

230

Бимиред, бимиред, дар ин ишқ бимиред,
Дар ин ишқ чу мурдед, ҳама рӯҳ пазиред!
Бимиред, бимиред в-аз ин марг матарсед,
К-аз ин хок бароед, самовот бигиред!
Бимиред, бимиред в-аз ин нафс бибурред,
Ки ин нафс чу банд асту шумо ҳамчу асиред!
Яке теша бигиред пайи ҳифраи зиндон,
Чу зиндон бишикастед, ҳама шоҳу амиред!
Бимиред, бимиред ба пеши шаҳи зебо,
Бари шоҳ чу мурдед, ҳама шоҳу шаҳиред!
Бимиред, бимиред в-аз ин абр бароед,
Чу з-ин абр бароед, ҳама бадри муниред!
Хамӯшед, хамӯшед, хамӯшӣ дами марг аст,
Ҳам аз зиндагист ин-к зи хомӯш нафиред!

231

То боди саъодат зи Муҳаммад хабар афканд,
З-он мардиву з-он ҳамла шақоват сипар афканд!
Аз холи гадо нест аҷаб, гар шавад ӯ паст,
Теғи ғами ту аз сари сад шоҳ сар афканд!
Рӯзе писари Адҳам андар пайи оҳу
Монанди фалак маркаби Шабдез барафканд!
Додӣш яке шарбат, к-аз лаззату бўяш
Мастиш ба сар даршуду аз асп дарафканд!
Гуфтанд ҳама кас ба сари кӯҳи таҳайюр:
"Мискин писари Адҳам тоҷу камар афканд!".
Аз номи ту буд он, ки Сулаймон ба яке мурғ
Дар мулкати Билқис шикӯҳу зафар афканд!
Аз ёди ту буд он, ки Муҳаммад ба ишорат
Ғавғои ду нима шудан андар камар афканд!

232

Дар ҳалқаи ошиқон баногаҳ хабар афтод,
К-аз бахт яке моҳрухе хуб дарафтод!
Чашму дили ушшоқ чунон пур шуд аз он ҳусн,
То қиссаи хубон, ки баноманд, барафтод!
Бас чашмаи ҳайвон, ки аз он ҳусн бичӯшид,
Бас бода, к-аз он нодира дар чашму сар афтод!
Маҳ бо сипару теғ шабе ҳамлаи ӯ дид,
Бифканд сипарро сабуку бар сипар афтод!
Мо бандаи он шаб, ки ба лашкаргаҳи васлаш
Дар ғорати шукри ҳама моро ҳашар афтод!
Хунбаки ҳичрон ба ҳазимат алам андохт,
Бар лашкари ҳичрон дили моро зафар афтод!
Гуфтанд: "Зи Шамсулҳақи Табреш чӣ дидед?",
Гуфтем, к-аз он нур ба мо ин назар афтод!

233

Дар кӯйи харобот маро ишқ кашон кард,
Он дилбари айёр маро дид, нишон кард!
Ман дар пайи он дилбари айёр бирафтам,
Ў рӯйи худ он лаҳза зи ман боз ниҳон кард!
Ман дар аҷаб афтодам аз он қутби ягона,
К-аз як назараш чумла вучудам ҳама чон кард!
Ногоҳ як оху ба дусад ранг аён шуд,
К-аз тобиши хуснаш маҳу хуршед фиғон кард!
Он охуйи хушноф ба Табреш равон гашт,
Бағдоди ҷаҳонро ба басират Ҳамадон кард!
Он кас, ки варо кард ба тақлид сучуде,
Фархундаву бигзидаву маҳбуби ҷаҳон кард!
Онҳо, ки бигуфтанд, ки мо комилу фардем,
Саргаштаву савдойиву расвои ҷаҳон кард!
Султони арафнок будаш маҳрами асрор,
То сирри таҷаллии азал чумла баён кард!
Шамсулҳақи Табреш чу бикшод пари ишқ,
Ҷабрили аминро зи пайи хеш давон кард!

234

Тадбир кунад бандаву тақдир надонад,
Тадбир ба тақдири Худованд чӣ монад?!
Банда чу бияндешад, пайдост, чӣ бинад,
Ҳилат бикунад, лек Худойи бинадонад!
Гоме ду чунон ояд, к-ӯ рост ниҳодаст,
В-он гоҳ кӣ донад, ки кучоҳош кашонад?!
Истеъза макун, мамлакати ишқ талаб кун,
К-ин мамлакатат аз малакулмавт раҳонад!
Шахро ту шикоре шаву кам гир шикоре,
К-ишкори туро бози аҷал бозситонад!
Хомуш куну бигзин ту яке ҷойи қароре,
К-он ҷо, ки гузинӣ, малак он ҷо-т нишонад!

235

Ай қавми баҳачрафта, кучоед, кучоед?!
Маъшук ҳамин ҷост, биёед, биёед!
Маъшуқи ту ҳамсои деворбадевор,
Дар бодия саргашта шумо дар чӣ ҳавоед?!
Гар сурати бесурати маъшук бибинед:
Ҳам хочаву ҳам хонаву ҳам Каъба шумоед!
Даҳ бор аз он роҳ бад-он хона бирафтед,
Як бор аз ин хона бар ин бом бароед!
Он хона латиф аст, нишонҳо-ш бигуфтед,
Аз хонаи он хоҷа нишоне бинамоед!
Як дастаи гул ку, агар он боғ бидидед?!
Як гавҳари ҷон ку, агар аз баҳри Худоед?!
Бо ин ҳама он ранҷи шумо ганҷи шумо бод,
Афсӯс, ки бар ганҷи шумо парда шумоед!

236

Он сурхқабое, ки чу маҳ пор баромад,
 Имсол дар ин хирқаи зангор баромад!
 Он турк, ки он сол ба яғмо-ш бидидӣ,
 Он аст, ки имсол арабвор баромад!
 Он ёр ҳамон аст, агар чома дигар шуд,
 Он чома бадал карду дигар бор баромад!
 Он бода ҳамон аст, агар шиша бадал шуд,
 Бингар, ки чи хуш бар сари хаммор баромад!
 Шаб рафт, ҳарифони сабуҳӣ ба кучоед?!
 К-ин машъала аз равзани асрор баромад!
 Румӣ пинҳон гашт, чу даврони Ҳабаш дид,
 Имрӯз дар ин лашкари ҷаррор баромад!
 Шамсулҳақи Табреш расидаст, бигӯед,
 К-аз ҷархи сафо он маҳи анвор баромад!

237

Чун бар руҳи мо акси ҷамоли ту барояд,
 Бар чихраи мо хок чу гулгуна намояд!
 Хоҳам, ки зи зуннор дусад хирқа намоям,
 Тарсобача гӯяд, ки напӯшон, ки нашояд!
 Ашкам чу духул гаштаву дил ҳомили асрор,
 Чун нухмаҳа гаштаст, надонӣ, ки бизояд!
 Шохест дил андар тани монандаи гове,
 В-ин гов бибинад шаҳ, агар жож нахояд!
 В-он дона, ки афтод дар ин ҳовани ушшок,
 Ҳар сӯй ҷаҳад, лек баночор бисояд!
 Аз хонаи ишқ он, ки бипаррад чу кабӯтар,
 Ҳар ҷо, ки равад, оқибати кор биёяд!
 Ойина, ки Шамсулҳақи Табреш бисозад,
 Зангор кучо гираду сайқал ба ҷӣ бояд?!

238

Ҳар нукта, ки аз заҳри аҷал талхтар ояд,
 Онро чу бигӯяд лаби ту, чун шакар ояд!
 Дар ҷоҳи занаҳдони ту ҳар ҷо, ки ватан сохт,
 Зуд аз расани зулфи ту бар ҷарх барояд!
 Ҳин, тӯша диҳ аз ҳӯшаи абрӯи зарифат,
 З-он пеш, ки ҷонро зи ту вақти сафар ояд!
 Аз даъвати овози хушат бӯи дил ояд,
 Лаббайк занам, нафҳаи хуни ҷигар ояд!

239

Гар як сари мӯй аз руҳи ту рӯй намояд,
 Бар рӯи замин хирқаи зуннор намонад!
 Онро, ки даме рӯй намойи зи ду олам,
 Он сӯхтаро ҷуз ғами ту кор намонад!
 Гар барфиканӣ парда аз он чихраи зебо,
 Аз чихраи хуршеду маҳ осор намонад!
 Дар хоб кунӣ сӯхтагонро зи майи ишқ,
 То ҷуз ту касе маҳраи асрор намонад!

240

Туйй накше, ки чонҳо барнатобад,
Ки қанди ту даҳонҳо барнатобад!
Чаҳон гарчи ки сад рӯ дар ту дорад,
Чамолатро чаҳонҳо барнатобад!
Равон гаштанд чонҳо сӯйи ишқат,
Ки бо ишқат равонҳо барнатобад!
Даруни дил ниҳон нақшест аз ту,
Ки лутфашро ниҳонҳо барнатобад!
Чу хилватгоҳи қон оӣ, ҳамаш кун,
Ки он хилват забонҳо барнатобад!
Баду нек ар бибинӣ, нек набвад,
Аз он бигзар, к-аз онҳо барнатобад!
Бигӯ ту номи Шамсуддини Табреш,
Ки номашро нишонҳо барнатобад!

241

Чу шаб шуд, ҷумлагон дар хоб рафтанд,
Ҳама чун моҳиён дар об рафтанд!
Ду чашми ошиқон бедор то рӯз,
Ҳама шаб сӯйи он миҳроб рафтанд!
Чу эшонро ҳариф аз андарун аст,
Чи ғам доранд, агар асҳоб рафтанд?!
Ҳама дар гуссаву дар тобу ушшоқ
Ба сӯйи турраи пуртоб рафтанд!
Ҳама андар ғами исботу эшон
Қаландарвор беисбот рафтанд!
Кӣ ёбад гарди эшонро, ки эшон
Чу барқу бод саҳтиштоб рафтанд?!
Ту чун далвӣ, бар ин дӯлоб мегард,
Ки эшон бар ту аз дӯлоб рафтанд!
Бибин, онҳо, ки банди сим буданд,
Даруни хок чун симоб рафтанд!
Бибин, инҳо, ки симинбар гузиданд,
Ба рӯйи сурхи чун унноб рафтанд!

242

Парер он чихраи ёрам чи хуш буд,
Итобу нози дилдорам чи хуш буд!
Ба ёдам нест ҳеч он мочароҳо,
Валекин з-ин хабардорам, чи хуш буд!
Дар он базму дар он чамъу дар он айш
Миёни боғу гулзорам чи хуш буд!
Агарчи масти чоми ишқ будам,
Руҳи маъшуқи хушёрам чи хуш буд!

243

Диламро нолаи сурной бояд,
Ки аз сурной бӯйи ёр ояд!
Ба қон хоҳам навойи ошиқона,
К-аз он нола чамоли қон намояд!
Ҳамеанолам, ки аз ғам бор дорам,
Аҷиб, ин қони нолон то чӣ зояд!
Бигӯ, ай ной, холи ошиқонро,

Ки овози ту чон меозмояд!
Бибин, ай чони ман, к-аз бонги тосе
Маҳи бигрифта чун вомекушояд!
Бихон бар синаи дил ин азимат,
Ки то фарёд аз парён барояд!
Чу нола мӯниси ранчур гардад,
Гараш гӯйӣ ҳамуш кун ҳам, нашоад!

244

Бигӯям хуфя, то хоча наранчад,
Ки он дилбар ҳаме дар бар нагунчад!
Зи мастӣ ман тарозуро шикастам,
Тарозу кони гавҳарро насанчад!
Бутонро чумла з-ӯ бидрид сарбанд,
Ки модагург бо Юсуф нағанчад!
Ҳам аз чумлай сияҳрӯйист он низ,
Ки пеши румие занҷӣ бизанчад!
Қурозай кист пеши Шамси Табрез,
Ки ганчи зар биёрад ё биганчад?!

245

Касе, к-аз ғамзае сад ақл бандад,
Гар ӯ бар мо нахандад, пас кӣ хандад?!
Агар тасхур кунад бар чарху хуршед,
Бувад инсофу инсоф он писандад!
Дило, меҷӯш ҳамчун мавчи дарё,
Ки гар дарё биёромад, бигандад!
Чу хуршедиву аз худ пок гаштӣ,
Зи ту чанги аҷал чуз ғам нарандад!
Шакарширинии гуфтан раҳо кун,
Валекин кони қанде чун нақандад?!

246

Ҳар он дилҳо, ки бе ту шод бошад,
Чу хошоке миёни бод бошад!
Чу мурғи хонагӣ, к-аз авҷ паррад,
Чу шогирде, ки беустод бошад!
Чӣ монад сурате, к-аз худ тарошӣ,
Бад-он шоҳе, ки хуризод бошад?!
Чӣ монад ҳайбати шамшери чӯбин
Ба шамшере, ки аз пӯлод бошад?!
Ту аҳде кардаӣ, чун рӯҳ будӣ,
Валекин кай туро он ёд бошад?!
Агар мункир шавӣ, ман сабр дорам,
Бад он рӯзе, ки рӯзи дод бошад!

247

Сағ арчи бе фиғону мар набошад,
Сағи мо чун сағи дигар набошад!
Шунав аз Мустафо, к-ӯ гуфт: "Девам
Мусалмон шуд, дигар кофар набошад!"

Саги асхоби Кахфу нафси покони!
Агар бар дар бувад, бар дар набошад!
Саги асхобро хӯйи сагӣ нест,
Гар ин сар саг намуд, он сар набошад!
Ки Мӯсоро дарахт он шаб чун ахтар
Намуд озоду лек озар набошад!

248

Нигоро, мурдагон аз чон чи донанд,
Калоғон қадри тобистон чи донанд?!
Бари бегонагон то чанд бошӣ?!
Биё, чон, қадри ту эшон чи донанд?!
Бипӯшон қадди хубатро зи эшон,
Ки кӯрон сарв дар бўстон чи донанд!
Хиромон чониби майдони хеш о,
Мабош он чо, харон майдон чи донанд!
Бизан чавғони худро бар дари мо,
Ки хомон лутфи он чавгон чи донанд!
Биҳил вайрона бар чуғдони мункир,
Ки чуғдон шаҳри ободон чи донанд!
Чӣ донанд мулки дилро танпарастон,
Гадоён табъи султонон чи донанд?!
Яке муште аз ин бедасту бепо
Ҳадиси Рустами Дастон чи донанд?!

249

Касе, ки ғайри ин савдо-ш набвад,
Зи завқи мош ёди мо-ш набвад!
Мисоли гӯй дар майдони ҳайрат
Давон бошад, агарчи по-ш набвад!
Вучуде, ки нараст аз сояи х(в)аш,
Паноҳи сояи анқо-ш набвад!
Намояд ойна симои ҳар кас,
Азеро сурату симо-ш набвад!
Ба рӯзе сад ҳазорон айбу хубӣ
Бигӯяд ойна, ғавғо-ш набвад!
Надорад ойна бо зишт бугзе,
Ҳавои чихраи зебо-ш набвад!
Даҳоне з-ин шакар маҷрӯҳ гардад,
Ки дандонҳои шаққархо-ш набвад!
Ба парҳое аҷиб дил барпаридӣ,
Валек аз доми ӯ парво-ш набвад!
Бирав, чун маҳ пайи хуршед мекоҳ,
Ки бе коҳиш чамолафзо-ш набвад!

250

Дил бо дили дӯст дар ҳанин⁵⁶ бошад,
Гӯёи ҳамӯш ҳамчуниин бошад!
Гӯям сухану забон начунбонам,
Чун гӯши ҳасуд дар камин бошад!

⁵⁶ Нолаву зорӣ.

Донам, ки забону гӯш ғаммозанд,
Бо дил гӯям, ки дил амин бошад!
Сад шуълаи оташ аст дар дида
Аз нуктаи дил, ки оташин бошад!
Худ турфатар ин, ки дар дили оташ
Чандин гулу сарву ёсамин бошад!
З-он оташ боғ сабзтар гардад,
То оташу об ҳамнишин бошад!
Ай рӯҳ, мукими марғзорӣ ту,
К-он ҷо дилу ақл доначин бошад!
Он сӯй, ки куфру дин намегунчад,
Кай мову мани фалон дин бошад?!

251

Рӯйи ту ба рангрезии кон монад,
Зулфи ту ба нақши банди ҷон монад!
Гар сояи барги гул ғитад бар ту,
Бар орази нозукат нишон монад!
Рӯзе гузарад зи ҳаҷри ту сола,
Мискин ошиқ ҷунон ҷавон монад!
Дилтанг наям, агарчи дилтангам,
К-охир дили ман бад-он даҳон монад!
Дар ҷашми ман ой, то ту ҳам бинӣ
Як тан, ки ба сад ҳазор ҷон монад!

252

Ай ишқ, ки ҷумла аз ту шоданд,
В-аз нури ту ошиқон бизоданд!
Ту подшаҳиву ҷумла ушшоқ
Ҳамранги ту подшаҳнаҷоданд!
Ҳар кас, ки сареву дидае дошт,
Диданд туро, саре ниҳоданд!
Хуршед туйиву зарра аз туст,
В-он нур ба нур боздоданд!
Чун бӯйи инояти ту бошад,
Золон ҳама Рустами ҷаҳонанд!
Чун аз бари ту мадад набошад,
Гар Ҳамзаву Рустаманд, боданд!
Ай дилбар, ҷаҳ, ки мохрӯён
Аз пардаи ғайб рӯ кушоданд!
Мастанду тариқи хона донанд,
Зеро ки на маст аз фасоданд!
То ишқ зияд, зиянд эшон,
То ёд бувад, ҳама ба ёданд!

253

Ин кофила бори мо надорад,
Аз оташи ёри мо надорад!
Ҳарчанд дарахтҳои сабзанд,
Бӯе зи баҳори мо надорад!
Ҷони ту ҷу гулшан аст, лекин
Дил хаста ба хори мо надорад!
Баҳрест дили ту дар ҳақойиқ,

К-ӯ чӯшу канори мо надорад!
Ҳарчанд, ки кӯҳ барқарор аст,
Валлах, ки қарори мо надорад!
Ҷоне, ки ба ҳар сабӯҳ маст аст,
Бӯе зи хумори мо надорад!
Он мутриби осмон, ки Зухра-ст,
Ҳам тоқати кори мо надорад!
Аз шери Худой пурс моро,
Ҳар шер қафори⁵⁷ мо надорад!
Манмой ту нақд, Шамси Табреш
Онро, ки иёри мо надорад!

254

Бечора касе, ки май надорад,
Ғӯра ба салаф ҳамефишорад!
Бечора замин, ки шӯра бошад
В-ин абри қарам бар ӯ наборад!
Боре, дили ман сабӯҳмаст аст,
Воми шаби дӯш меғузорад!
Гуфтам басабӯҳхуфтагонро:
"Помузди вам, ки сар барорад!"
Имрӯз гурехт шарм аз ман,
Ӯ бар кафи маст кай ниғорад?!Соқист гирифта гӯшам имрӯз,
Як лаҳза маро намеғузорад!
Ҷоми чу асо-ш аждаҳо шуд,
Бар қибти⁵⁸ ақл меғуморад!
Хомушу бибин, ки хумми мастон
Чун ҷоми шариф месупорад!

255

Он шуълаи нур меҳиромад
В-он фитнаи хур меҳиромад!
Шаб ҷома сапед қард, зеро
К-он моҳ зи дур меҳиромад!
Мастони шабонаро башорат:
Соқӣ ба сахур⁵⁹ меҳиромад!
Ҷонро ба мисоли уд сӯзем,
К-ин кони булӯр меҳиромад!
Он фитна ниғар, ки бори дигар
Бо сад шару шӯр меҳиромад!
Он душмани сабрҳои ошиқ
Дар ҳуни сабур меҳиромад!
Ҷонам ба фидои он Сулаймон,
К-ӯ ҷониби мӯр меҳиромад!
Ҷуз чихраи ошиқон мабинед,
К-он шоҳи ғаюр меҳиромад!
Дар қолаби халқ Шамси Табреш

⁵⁷ Биёбон, паҳно, муҳит.

⁵⁸ Мисрии насронӣ.

⁵⁹ Пештар аз бомдод, барвақт.

Чун нафхаи сур мехиромад!

256

Имрӯз нигори мо наёмад,
Он дилбару ёри мо наёмад!
Он гул, ки миёни боғи ҷон аст,
Имшаб ба канори мо наёмад!
Сахро гирем ҳамчу оху,
Чун мушки татори мо наёмад!
Ай равнақи мутрибон, хамин гӯ,
К-ин равнақи кори мо наёмад!
Ором мадиҳ ту ною дафро,
К-орому қарори мо наёмад!
Он сокии ҷон нагашт пайдо,
Дармони хумори мо наёмад!
Шамси Табреш, шарҳ фармо,
Чун фасли баҳори мо наёмад?!

257

Хуш бош, ки ҳар ки роз донад,
Донад, ки хушӣ-хушӣ кашонад!
Ширин чу шакар-ту бош шокир,
Шокир ҳар дам шакар ситонад!
Шукр, аз шакар аст остин пур,
То бар сари шокирон фишонад!
Талхаш чу бинӯшиву бихандӣ,
Дар зоти ту талхие намонад!
Гӯйӣ, ки чӣ гунаам?! Хушам ман!
Гӯям турушам, дилат бимонад!
Гӯям, ки ниҳон макун, валекин
Дар гӯшам гӯ, ки кас надонад!
Дар гӯши ту ҳалқаи вафо нест,
Гӯши ту ба гӯшҳо расонад!

258

Соқӣ, 3-он май, ки мечариданд,
Бифзой, ки ёракон расиданд!
Михмон бифузуд, май бияфзо
3-он хунб, ки авлиё чашиданд!
3-он май, ки зи бў-ш ҷумла абдол
Дар халқ падида нопадиданд!
Ай сокии хуб, шукри Аллоҳ,
К-он рӯйи накӯтро бидиданд!
Ай оташи рахтсӯз, ушшоқ
Дар ишқи ту рахтҳо кашиданд!
Ай пардафурӯкашида, бингар,
К-аз ишқ чӣ пардаҳо дариданд!

259

Дер омадаӣ, сафар макун зуд,
Ай мояи ҳар муроду ҳар суд!

Ай з-оташи азми рафтани ту
Аз биниҳо баромада дуд!
Ҳар уд талаф шавад зи оташ,
Дар оташат аст иди ҳар уд!
Уммеи ту ҳар даме бигӯяд,
Дастат гирам ба фазли худ зуд!
Аммо ту мағӯ, ки ҷаҳду кӯшиш
Судам накунад, ки буданӣ буд!
Маъзул макун ту кудратамро,
Ман баста наям чу тор дар пуд!
Ҳар лаҳза бикоҳамат, чу хоҳам,
В-аз фазл тавонамат бияфзуд!
Барбанд даҳон зи гуфту сар нӣҳ
Дар сачдаи дӯст, к-ӯст масҷуд!

260

Ай аҳли сабӯҳ, дар ҷӣ коред?!
Шаб мегузарад, раво мадоред!
Монандаи офтоби рахшон
Аз ҷоми сабӯҳ сар бароред!
Ай шабшумарон, агар шумор аст,
Боре шаби зулфи ӯ шуморед!
Заҳме, ки задаст во намоед,
Гар панҷаи шерро шикоред!
Дар хоб шавед, ай малӯлон,
В-ин хилватро ба мо супоред!
Меояд он нигор имшаб,
Чун мунтазирони он нигоред!
З-он рӯй, ки Шамси дини Табреш
Донад, ки шумо дар интизоред!

261

Аз баҳри ҷӣ дар ғаму захиред,
Вақти сафар аст, ҳар бигиред!
Хезеду равон шавед, ёрон,
То ҳамчу равон сафо пазиред!
Паррон бошед дар пайи сайд,
Охир на кам аз камону тиред!
Андар ҳаракат ниҳон рӯзист,
Гар мухташамеду гар фақиред!
Дар аввали рӯз тоза з-онед,
Ки шаб суви ғайб дар масиред!

262

Ҳар сина, ки симбар надорад,
Шахсе бошад, ки сар надорад!
В-он кас, ки зи доми ишқ дур аст,
Мурғе бошад, ки пар надорад!
Ўро ҷӣ хабар бувад зи олам,
К-аз боҳабарон хабар надорад!
Ў сайд шавад ба тири ғамза,
К-аз ишқ сари сипар надорад!
Онро, ки далер нест дар роҳ,

Худ пиндорӣ, чигар надорад!
Дар роҳ фикандааст дурре,
Чуз ӯ, ки фиканд, барнадорад!
Он кас, ки нагашт гирди он дар,
Бас бегуҳар асту фар надорад!
Вақти саҳар аст, хин, бихусбед,
Зеро шаби мо саҳар надорад!

263

Мо маст шудему дил чудо шуд,
Аз мо бигурехт, то кучо шуд?!
Чун дид, ки банди ақл бигсаст,
Дарҳол дилам гурезпо шуд!
Ӯ чойи дигар нарафта бошад,
Ӯ чониби хилвати Худо шуд!
Дар хона маҷӯ, ки ӯ ҳавоист,
Ӯ мурғи ҳавост, дар ҳаво шуд!
Ӯ бози сапеди подшоҳ аст,
Паррид, ба сӯйи подшо шуд!

264

Соқӣ, бархез, к-он маҳ омад,
Биштоб, ки саҳт бегаҳ омад!
Туркона битоз, вақт танг аст,
К-он турки Хито ба хиргаҳ омад!
Дар ваҳм набуд ин саъодат,
Иқбол нигар, ки ногаҳ омад!
Ошиқ, чу пиёла пур зи хун буд,
Чун соғари май ба қаҳ-қаҳ омад!
Бо чун ту маҳ он, ки вақт дарёфт,
Таъҷил накард аблаҳ, омад!
Аз хирмани ишқ ҳар ки бигрехт,
Коҳ аст, ба хирмани қаҳ омад!
Бегаҳ шуду ҳар ки ўст мукбил,
Бигрехт зи худ, ба даргаҳ омад!
Андар Табреш хоюҳуест
Онро, ки зи ҳаҷр бо раҳ омад!

265

Кас бо чу ту ёр роз гӯяд,
Ё қиссаи хеш бозгӯяд!
Оқил кардаст бо ту кӯтоҳ,
Лекин ошиқ дароз гӯяд!
Аз ишқи ту дар сучуд афтад,
Савдои ту дар намоз гӯяд!
Аз ноз ҳама дурӯғ гӯйи,
Он-ч ин дилам аз ниёз гӯяд!
Ман ҳамчу Аёзаму ту Маҳмуд,
Бишнава сухане, к-Аёз гӯяд!
Пеши ту касе ҳадиси ман гуфт,
Гуфти ту, ки ӯ маҷоз гӯяд!
Чун зар суханони ман шунидӣ,
Гуфти: "Ба тариқи гоз гӯяд!"

266

Аз дилбари мо нишон кӣ дорад?!
Дар хона маҳе ниҳон кӣ дорад?!
Бе дида ҷамоли ӯ кӣ бинад?!
Берун зи ҷаҳон ҷаҳон кӣ дорад?!
Он тир, ки ҷон шикори он аст,
Бинмой, ки он камон кӣ дорад?!
Дар ҳар тарафе яке нигорест,
Сӯфӣ, ту нигар, ки он кӣ дорад?!
Ин сурати халқ ҷумла нақшанд,
Ҳам ҷон донад, ки ҷон кӣ дорад!
Ин ҷумла гадову хӯшачинанд,
Он дасти гуҳарфишон кӣ дорад?!
Қаллоб шуданд ҷумла олам,
Охир хабаре зи кон кӣ дорад?!
Шод аст замон ба Шамси Табреш,
Охир, бинигар, замон кӣ дорад?!

267

Дӣ миёни ошикон сокиву мутриб мир буд,
Дарҳам афтодем, зеро рӯзи гирогир буд!
Ақл ботадбир омад дар миёни ҷӯши мо,
Дар ҷунон оташ чи ҷойи ақл ё тадбир буд?!
Дар шикори бедилон сад дидаи ҷон дом буд
В-аз камони ишқ паррон сад ҳазорон тир буд!
Оҳуе метохт он ҷо бар мисоли аждаҳо,
Бар шумори хок шерон пеши ӯ нахчир буд!
Дидам он ҷо пирмарде, турфае, рӯҳоние,
Чашми ӯ чун ташти хуну мӯйи ӯ чун шир буд!
Дидам: он оҳу баногаҳ ҷониби он пир тохт,
Чархҳо аз ҳам ҷудо шуд, гӯйиё, тазвир буд!
Косаи хуршеду маҳ аз арбада дарҳам шикаст,
Чунки соғарҳои мастон нек ботавфир буд!
Рӯҳи қудсиро бикурсидам аз он аҳвол, гуфт:
"Беҳудам ман, менадонам, фитнаи он пир буд?!"
Шамси Табреш, ту донӣ ҳолати мастони хеш,
Бе дилу дастам, Худовандо, агар тақсир буд!

268

Зарра-зарра офтоби ишқ дурдихор бод,
Мӯбамӯйи мо бад-он сар Ҷафъари Тайёр бод!
Зарраҳо бар офтобат ҳар замон бар мезананд,
Ҳар ки ин бар хӯрд аз ту, аз ту бархурдор бод!
Ҳар кучо як тори мӯят бар ҳавас сар мениҳад,
Тори моро пуд боду пуди моро тор бод!
Дар биёбони ғам аз дурии дорулмулки васл
Чанд ғамбардор будадам, ки ғам бар дор бод!
Хори мискине, ки ҳар дам таънаи гул мекашад,
Хоҷаи гулзор боду аз ҳасад гул зор бод!
Гулпарастони ҷаманро душмани махфист мор,
Ин ҷаман бе мор боду душманаш бемор бод!
Чунки ғамхоре набошад, саҳт душвор аст ғам,

Ҳамнишин ғамхор боду баъд аз ин ғам хор бод!

269

Қанд бикшой, ай санам, то айшро ширин кунад,
Ҳин, ки омад дуди ғам, то халқро ғамгин кунад!
Ай ту ранги офият, зеро ки моҳ аз хосият
Санғхоро лаъл созад, меваро рангин кунад!
Парда бардор, ай қамар, пинҳон макун тунги шакар,
То бари симини ту аҳволи мо заррин кунад!
Ишки ту ҳайрон кунад, дидори ту хандон кунад,
З-он ки дарё он кунад, зеро ки гавҳар ин кунад!
Аз миёни дил, сабӯҳе, к-офтобат тег зад,
Гардани чонро бизан, гар чархро тамкин кунад!
Чашми ту дар чашмҳо резад шаробе, к-аз сафо
З-он суйи ҳафтод парда дидаро раҳбин кунад!
Гар шабе хилват кунӣ, гӯям ман андар гӯши ту
Лутфҳоеро, ки бо мо шаҳ Салоҳуддин кунад!

270

Он замонеро, ки чашм аз чашми ӯ махмур буд,
Чун расидаш чашми бад, к-аз чашмҳо мастур буд?!
Шодии шабҳои мо, к-аз мушку анбар парда дошт,
Шодии он субҳҳо, к-аз ёр пуркофур буд!
Аз фарози аршу курсӣ бонги таҳсин мерасад,
То ба пушти гову моҳӣ аз руҳаш пурнур буд!
Ҳар тараф аз ҳусни ӯ буд Лайлие косидшуда,
Зарра-зарра ҳамчу Маҷнун ошиқи машхур буд!
Дил ба пеши рӯйи ӯ чун Боязид андар мазид,
Чон даровезон зи зулфаш шеваи Мансур буд!
Шамъи ишқафрӯзро як бори дигар андар ор,
Кӯрии он кас, ки ӯ аз ишрати мо дур буд!
Соқие бо ратл омад, мар-маро аз кор бурд,
Гози мастӣ ман надонистам, ки рашки ҳур буд!
Нақши Шамсуддини Табрезист ҷони ҷони ишқ,
К-ин ба дафтарҳои ишқ андар азал мастур буд!

271

Фаҳри ҷумла соқӣёнӣ, соғарат дар кор бод,
Чашми ту махмур боду ҷони мо ҳаммор бод!
Ай зи нӯшонӯши базмат ҳушҳо беҳуш бод
В-ай зи ҷӯшочӯши ишқат ақл бедастор бод!
Чун занони Миср чонро дасту дил маҷрӯҳ бод,
Юсуфи мисрӣ ҳамеша шӯриши бозор бод!
Соқӣё, аз дасти ту бас дастҳо аз даст шуд,
Масти ту аз дасти ту пайваста бархурдор бод!
Мағзи мо пурбод боду машки мо пуроб бод,
Боди моро в-оби моро ишқ пазруфтор бод!
Шоҳи ҳубон мири мову ишқ гиригири мо,
Ҷони давлат ёри мову бахту давлат ёр бод!
Саркашему сархушему якдигарро мекушем,
Ин вучуди мо ҳамеша ҷозибӣ асрор бод!

272

Маст омад дилбарам, то дил барад аз бомдод,
Ай мусалмонон, зи дасти маст дилбар дод, дод!
Дӣ дили ман мечаҳиду ҳар ду чашмам мепарид,
Гуфтам: "Ин дил то чӣ бинад в-ин ду чашмам бомдод?!"
Бомдодон андар ин андеша будам, ногаҳон
Ишқи ту дар сурати маҳ пешам омад, шод бод!
Ман кӣ бошам?! Боду хоку обу оташ масти ӯст!
Оташи ӯ то чӣ орад бар ману бар хоку бод?!
Ишқ аз ӯ обистан асту ин чаҳор аз ишқи ӯ,
Ин чаҳон з-ин чор зоду в-ин чаҳор аз ишқ зод!

273

Ҳам дилам раҳ менамояд, ҳам дилам раҳ мезанад,
Ҳам дилам қаллобу ҳам дил сиккаи шаҳ мезанад!
Ҳам дилам афғонкунон гӯяд, ки роҳи ман занад,
Ҳам дили ман роҳи айёрони аблаҳ мезанад!
Ҳам дили ман ҳамчу шаҳна толиби дуздон шуда,
Ҳам дили ман ҳамчу дуздон нимашаб раҳ мезанад!
Гаҳ чу ҳукми Ҳақ дили ман қасди сарҳо мекунад,
Гаҳ чу мурғи сарбурида Аллах-Аллаҳ мезанад!

274

Ҳам лабони майфурӯшат бодаро арзон кунад,
Ҳам ду чашми шӯхи мастат ратлро гардон кунад!
Ҳам чаҳонро нур бахшад офтоби рӯи ту,
Заҳрро тарёқ созад, куфрро имон кунад!
Ҳар киро дар чашм орад, чашми ӯ равшан шавад,
Ҳар киро аз чон барорад, ғаркаи чонон шавад!
Чунки бар курсӣ барояд подшоҳи рӯи ӯ,
Чархро барҳам даронад, аршро ларзон кунад!
Он ки аз хочат назар дорад ба косай ҳар касе,
Лутфи ӯ баргираду ҳамкосаи султон кунад!

275

Шоҳи мо аз ҷумла шоҳон пеш буду беш буд,
З-он ки шоҳаншоҳи мо ҳам шоҳу ҳам дарвеш буд!
Шоҳи мо аз пардаи бурҷон чу худро чилва кард,
Ҷони мо бехеш шуд, зеро ки шаҳ бехеш буд!
Шоҳи мо аз ҷони мо ҳам дур, ҳам наздик буд,
Ҷони мо бо шоҳи мо наздику дурандеш буд!
Софи ӯ бедурд буду рохаташ бедард буд,
Гулшани бехор буду нӯши ӯ бенеш буд!
Як сифат аз лутфи шаҳ - он ҷо, ки парда баргирифт,
Обу оташ сулҳ карду гург дояй меш буд!
Ҷони мутлак шуд зи нураш сурате, к-ӯ чон надошт,
Гашт қурбони раҳаш он кас, ки ӯ бадкеш буд!
Нест меғуфтем андар ҳаст, гуфт: "Оре, биё!",
Ҳаст шуд олам аз ӯ, мавқуфи як оре-ш буд!

276

Чу саҳаргоҳ зи гулшан маҳи айёри баромад,
Чи басте наъраи мастон, ки зи гулзор баромад!
Зи руҳи моҳхисолаш, зи латифии висолаш
Ҳамаро бахт фузун шуд, ҳамаро қор баромад!
Зи дусад равзаи ризвон, зи дусад чашмаи ҳайвон
Ду ҳазорон гули хандон зи дили қор баромад!
Ғами чун дузд, ки дар дил ҳама шаб дорад манзил,
Ба қафи шаҳнаи васлаш ба сари қор баромад!
Зи паси зулм расида, ҳама уммед бурида,
Масали давлати тобон дили бедор баромад!
Тану қон аз паси пире зи висолаш чу қавон шуд,
Ҳамаро баъди қасодӣ қӣ ҳаридор баромад?!
Чу Салоҳи дилу динро ҳама дидед, бигӯед,
Ки чи ҳуршеди аҷойиб, ки зи асрор баромад!

277

Машав, ай дил, ту дигаргун, ки дили ёри бидонад,
Мақун асрори ниҳонӣ, ки вай асрор бидонад!
Ҳамаро аз ту чу хошок бар он об биронанд,
Ки ҳама шеваи майро дили ҳаммор бидонад!
Қафи ӯ қор нишонад, қафи ӯ гул шуқуфонад,
Ҳама гулҳои ниҳонӣ зи дили қор бидонад!
Ту ба қар рӯз яке қиз батадрич бидонӣ,
Ту бирав, қоқари ӯ шав, ки ба як қор бидонад!
Чу асирӣ ба қаҳи ҳуқм ба иқрору қувоҳе,
Тани сӯфӣ ба қувоҳиӣ дил иқрор бидонад!

278

Чаманӣ, ки қумла гулҳо ба панӯҳи ӯ қурезад,
Ки дар ӯ қазон набошад, ки дар ӯ гуле нарезад!
Шачарӣ қушу қиромон ба миёнаи биёбон,
Ки қасе ба сояи ӯ чу биҳуфт, маст ҳезад!
Қалақӣ чу осмонҳо, ки бад-ӯст қасди қонҳо,
Ки Зухал наёрад он қо, ки ба Зухра барситезад!
Қуҳаре латифқонӣ ба мақони ломақонӣ,
Ба вай аст ишорати дил, чу ду дида ашқ безад!

279

Чи таваққуф аст з-ин пас, ҳама қорвон равон шуд,
Нигарад шутур ба уштур, ки биё, ки сорбон шуд!
Зи қапу зи рост, бингар, ба қаторҳои бемар,
Пайи рӯз қамчу соя ба тариқи осмон шуд!
На зи ломақон расидӣ, ҳама қиз аз он қашидӣ,
Дили ту қаро надонад ба қушӣ ба ломақон шуд?!
Ҳама рӯз лаъб қардӣ, қами қона худ нах(в)ардӣ,
Суви қона бояд ақнун диҷаму қашон-қашон шуд!
Ту биҳанд, қанда авло, ки равон шавӣ ба мақло,
Қарамаш равон надорад, ба қарим бадқумон шуд!

280

Саҳаре чу шоҳи хубон ба високи мо даромад,
Ба мисоли соқиён ӯ ба сабӯву соғар омад!
На сабӯйи ӯ бидидам, на зи соғараш чашидам,
Ки ҳазор мавчи бода ба димоғи ман баромад!
Бикушод ин димоғам пару боли бениҳоят,
Ки ба офтоб монад, ки ба моҳу ахтар омад!
Ба муборакиву шодӣ чу ҷамоли ӯ бидидам,
Зи ҷамоли ӯ ду дида зи ду кавн бартар омад!

281

Ай Худое, ки чу ҳочот ба ту баргиранд,
Ҳар муроде, ки бувадшон, ҳама дар бар гиранд!
Ҷону дилро чу ба пайки дари ту биспоранд,
Ҷони боқии хуши шоди муъаттар гиранд!
Бандагонанд туро, к-аз ту туйишон мақсуд,
Пой дар роҳи ту бинҳанду ками сар гиранд!
Тарки ин шурб бигӯянд дар ин рӯзе чанд,
Ивази шурби фано шарбати Кавсар гиранд!
Чун ситора шаби торик пайи маҳ гарданд,
Чун маҳи чорда рухсори мунаввар гиранд!
Гар бимонанд ятим аз падару модари хок,
Падару модари рӯхонии дигар гиранд!
Чун бибинанд, ки тан лӯқмаи кӯр аст, яқин,
Ҷону дил зафт кунанду тани лоғар гиранд!
Бас кун, ин килк зи гуфтор раҳо кун пас аз ин,
То суханҳо ҳама аз ҷони мутаҳҳар гиранд!

282

Аз дилам сурати он хуби Хутан менаравад,
Ҷошнии шакари ӯ зи даҳан менаравад!
Биллаҳ, ар шӯр кунам ҳар нафасе, айб магир,
Гар бирафт аз дили ту, аз дили ман менаравад!
Ҳама мурғон зи ҷаман ҳар тарафе мепарранд,
Булбули бедил як дам зи ҷаман менаравад!
Ҷони парвонаи мискин, ки муқими лаган аст,
Тани ӯ то бинасӯзад, зи лаган менаравад!
Булҳасан гуфт Ҳасанро, ки аз ин хона бирав,
Булҳасан низ дарафтоду Ҳасан менаравад!
Расани дӯст чу дар ҳалқу дилам афтодаст,
Лочарам чанбари дил ҷуз ба расан менаравад!
Мурғи ҷон аз қафаси қолаби ман сер шудааст
В-аз умеди назари дӯст зи тан менаравад!

283

Ҳала, пайваста сарат сабзу лабат хандон бод!
Ҳала, пайваста дили ишқ зи ту хандон бод!
Ғампарасте, ки туро бинаду шодӣ накунад,
Ҳама сарзеру сияҳкосаву саргардон бод!
Чунки сарзер шавад, тавба кунад, бозояд,

Неку бад нек шавад, давлати ту султон бод!
Нури Аҳмад наҳилад габру чухуде ба чаҳон,
Сояи давлати ӯ бар ҳамагон тобон бод!
Гумраҳонро зи биёбон ҳама дар роҳ орад,
Мустафо бар раҳи Ҳақ то ба абад раҳбон бод!
Он ҳаёли хуши ӯ машғалаи дилҳо бод
В-он намакдони хушаш бар забари ин хон бод!
Камтарин соғари базми хуши ӯ шуд Кавсар,
Дили чун шишаи мо ҳамқадаҳи эшон бод!
Шамси Табреш, туйи воқифи асрори расул,
Номи ширини ту ҳар гумшударо дармон бод!

284

Ҳаст масте, ки маро чониби майхона барад,
Чониби соқии гулчихраи дурдона барад!
Ҳаст масте, ки кашад гӯши маро ёрона,
Аз чунин саффи ниёлаам⁶⁰ суйи пешона барад!
Наъл он аст, ки бўсағаи ӯ хок бувад,
Лаъл он аст, ки сӯйи майу паймона барад!
Чон супорем, бад-он бодаи чон даст ниҳем,
Пештар з-он ки хирадмон суви афшона барад!
Шох-шоҳ аст дил аз ранги сари зулфи хушаш,
То чаро банди чунон мӯй сари шона барад?!

285

Ҳар ки аз ҳалқаи мо чойи дигар бигрезад,
Ҳамчунон бошад, к-аз самъу басар бигрезад!
З-он хурад хуни чигар ошиқ, зеро шер аст,
Шердил кай бувад он, к-ӯ зи чигар бигрезад?!
Дил чу тӯтӣ буваду чаври дилором шакар,
Тӯтиё дид касе, к-ӯ зи шакар бигрезад?!
Пашша бошад, ки ба ҳар боди муҳолиф биравад,
Дузди шаб бошад, к-аз нури қамар бигрезад!
Ҳар сареро, ки Худо хираву колева кунад,
Садри ҷаннат биҳилад, сӯйи сақар бигрезад!
В-он ки воқиф бувад аз марг, суви марг гурехт,
Сӯйи мулки абаду тоҷу қамар бигрезад!
Чун қазо гуфт: "Фалонӣ ба сафар хоҳад мурд",
Он кас аз бими аҷал сӯйи сафар бигрезад!
Бас куну сайд макун он, ки наярзад ба шикор,
Ки ҳаёли шабу шаб ҳам зи саҳар бигрезад!

286

Нанги олам шудан аз баҳри ту нанге набувад,
Бо дили мурдадилон ҳоҷати ҷанге набувад!
Ишқ ширинии ҷон асту ҳама ҷошнӣ аст,
Ҷошниву мазаро сурату ранге набувад!
Ишқ шохест зи дарё, ки дарояд дар дил,
Ҷойи дарёву гуҳар синаи танге набувад!
Соҳили нафс раҳо кун, ба тағи дарё рав,

⁶⁰ Паст, даргоҳ.

К-андар ин баҳр туро хавфи наҳанге набувад!
Сурати ҳар ду ҷаҳон ҷумла зи ойинаи ишқ
Бинамояд, ҷу ки бар ойина занге набувад!
Кори рӯбаҳ набувад ишқ, ки ҳар рӯбаҳро
Ҳамлаи шери нару кибри паланге набувад!

287

Бар сари кӯйи ту ақл аз сари ҷон бархезад,
Хуштар аз ҷон ҷӣ бувад?! Аз сари он бархезад!
Бар ҳисори фалак ар хубии ту ҳамла барад,
Аз муқимони фалак бонги амон бархезад!
Бигзар аз боғи ҷаҳон як сахар, ай рашки баҳор,
То зи гулзори ҷаман расми ҳазон бархезад.
Пушти афлок ҳамидаст аз ин бори гарон,
Ай сабукрӯҳ, зи ту бори гарон бархезад!
Ман ҷу аз тири туам, болу паре бахш маро,
Хуш парад тир замоне, ки камон бархезад!
Рама хуфтаст, ҳаме гардад гург аз ҷапу рост,
Сағи мо бонг барорад, ки шубон бархезад!
Ман гумонам, ту аён, пеши ту ман маҳв биҳам,
Ҷун аён ҷилва кунад ҷиҳра, гумон бархезад!
Ҳин, Ҳамуш, дил пинҳон аст кучо зери забон?!
Ошкоро шавад ин дил, ҷу забон бархезад!
Ин муҷоботи Мучир⁶¹ аст дар он қитъа, ки гуфт:
«Бар сари кӯйи ту ақл аз сари ҷон бархезад!».

288

Лаҳзае, қиссакунон, қиссаи Табрез кунед,
Лаҳзае қиссаи он ғамзаи хунрез кунед!
Дар фироқи лаби ҷун шаққари ӯ талх шудем,
З-он шаққарҳои худоёна шаққаррез кунед!
Ҳиндӯе шаб сари зулфайн бибурад зи тамаъ,
Зулфи ӯ гар бифишонед, абирбез⁶² кунед!
Бас забон, к-аз сифати он лаби ӯ кунд шавад,
Ҷун синони назар аз давлати ӯ тез кунед!
Ай басо шаб, ки зи нури маҳи ӯ рӯз шавад,
Гар ҷу маҳ дар талабаш шеваи шабҳез кунед!
Вақти шамшер бувад, воситаҳо баргиред,
Сирф оред, нахоҳем, ки омеҳ кунед!
Шамси Табрез, ки Хуршед яке зарраи ӯст,
Зарраро Шамс мағӯедашу парҳез кунед!

289

Ид бигзашту ҳама халқ суйи кор шуданд,
Ҳама аз наргиси маҳмури ту ҳаммор шуданд!
Дасту пошон ту шикастӣ, ҷу на по монду на даст,
Пар кушоданду ҳама Ҷаъфари Тайёр шуданд!
Аҳли динор кучо, уммати дидор кучо?!

⁶¹ Яъне, газали маҳкурро Мавлоно дар ҷавоби Мучир ном шоъири асри XII гуфт- тааст.

⁶² Муҳаффафи абирбез – абирафшон.

290

Он шакарпосух наботам медиҳад
В-он ки куштастам, ҳаётам медиҳад!
Он ки дар дарёи хунам ғарқа кард,
Юнуси вақтам, наҷотам медиҳад!
Дар сифоти ӯ сифотам нест шуд,
Ҳам сафову ҳам сифотам медиҳад!
Рахтро бурду маро дарвеш кард,
Нак зи ёкутам закотам медиҳад!
Асби ман бистад, пиёда мондаам,
В-аз ду рух он шоҳ мотам медиҳад!
Кӯҳи Тур аз шоҳмоташ пора шуд,
Ман кам аз қоҳам, саботам медиҳад!
Моҳи иди рӯза васлаш хостам,
Аз шаби ҳичрон баротам медиҳад!
Чун бурун аз шаш ҷиҳат буд ганҷи ишк,
З-он ҷиҳат бе ин ҷиҳотам медиҳад!

291

Хунбҳои лоязолӣ ҷӯш бод,
Боданӯшони азалро нӯш бод!
Тезчашмони сафоро то абад
Ҳалқаҳои ишқи ту дар гӯш бод!
Дӯш гуфтам соқияшро: "Ҳуш дор!",
Соқияш гуфто маро: "Беҳуш бод!"
Ай Худо, аз соқияни базми ғайб
Дар ду олам бонги нӯшонӯш бод!
Ақли кул, к-ӯ роз пӯшонад ҳаме,
Маст боду роз бе рӯпӯш бод!
Ҳар сахар ҳамчун сахаргаҳ беҳичоб
Офтоби хусн дар оғӯш бод!
Шамси Табрез, арчи пушташ сӯйи мост,
Сад ҳазорон офарин бар рӯш бод!

292

Мушаке сандукро сӯроҳ кард,
Хоби гурба мушро густох кард!
Андар оташ афканем он мушро,
Ҳамчунон, к-он мардаки таббоҳ кард!
Гурбарову мушро оташ занем
Дар танӯре, к-оташаш сад шоҳ кард!

293

Бори дигар ёри мо ханбоз кард,
Андак-андак ҳӯй аз мо боз кард!
Макрҳои душманон дар гӯш кард,
Чашми худ бар ёри дигар боз кард!
Ҳар дам аз ҷавраш дил орад нав хабар,
Ғам дили тарсандаро ғаммоз кард!

Рӯ туруш кардан бари мо пеша сохт,
 Як баҳона чусту даст анғоз кард!
 Ай дарего рози мо бо ҳамдигар,
 К-ӯ дигар касро чунин ҳамроз кард!
 Ай дил, аз сар сабрро оғоз кун,
 З-он ки дилбар чаврро оғоз кард!
 Ақл гӯяд, к-ин бадандешӣ макун,
 Ё аз они мост, бар мо ноз кард!
 Медихад Маҳ чун Салоҳуддин зиё,
 К-арғанунро Зухраи ҷонсоз кард!

294

Андак-андак ҷамъи мастон мерасанд,
 Андак-андак майпарастон мерасанд!
 Дилнавозон ноз-нозон дар раҳанд,
 Гулғизорон аз гулистон мерасанд!
 Андак-андак з-ин ҷаҳони ҳасту нест
 Нестон рафтанду ҳастон мерасанд!
 Ҷумла доманҳои пурзар ҳамчу кон
 Аз барои тангдастон мерасанд!
 Лоғарони ҳаста аз маръои⁶³ ишқ
 Фарбиҳону танпарастон мерасанд!
 Ҷони покон чун шуъои офтоб
 Аз ҷунон боло ба пастон мерасанд!
 Хуррам он боғе, ки баҳри Марямон
 Меваҳои нав зи мастон мерасанд!
 Аслашон лутф асту ҳам воғашти лутф,
 Ҳам зи бустон сӯи бустон мерасанд!

295

Барнишин, ай азму маншин, ай умед,
 К-аз расулонаш паёпай шуд навид!
 Дуду бўйе мерасад аз арши ғайб,
 Ай ниҳонон, сӯи бўи он паред!
 Ҳар чи ғафлат кӯру пинҳон мекунад,
 Дуди бўяш мекунад онро сапед!
 Мо зи гардун сӯи модун⁶⁴ омадем,
 Боз моро сӯи гардун баркашед!
 Ҳамчу Марям сӯи хурмобун равем,
 З-он ки хурмое надорад шохи бед!
 Бас куну аз ҳарф дар маънӣ гурез,
 Чанд маъниро зи ҳарфе мемазед?!
 Ин мазидан тифли бедандон кунад,
 Гар шумо мардед, нонро худ газед!

296

Ай Худо аз ошиқон хушнуд бод,
 Ошиқонро оқибат маҳмуд бод!

⁶³ Чарогоҳ, саҳро.

⁶⁴ Пастӣ, замин.

Ошиқонро аз чамолат ид бод,
 Ҷонашон дар оташат чун уд бод!
 Даст кардӣ, дилбаро, дар хуни мо,
 Ҷони мо з-ин даст хунолуд бод!
 Ҳар ки гӯяд, ки халосаш диҳ зи ишқ,
 Он дуъо аз осмон мардуд бод!
 Маҳ кам ояд муддате дар роҳи ишқ,
 Он камии ишқ ҷумла суд бод!
 Дигарон аз марг муҳлат хостанд,
 Ошиқон гӯянд: "Не-не, зуд бод!"
 Осмон аз дуд ошиқ сохтаст,
 Офарин бар соҳиби ин дуд бод!

297

Ҳар чи дилбар кард, нох(в)аш чун бувад?!
 Ҳар чи киштафзост, оташ чун бувад?!
 Нақшҳое, ки нигорад он нигор,
 Ақли онро ҷуз, ки мафраш чун бувад?!
 Шарбатеро, к-ӯ ба масти худ диҳад,
 Ҷуз латифу поку дилкаш чун бувад?!
 Киштии шашгӯша аст ин шаш ҷихат,
 Баҳри бепоён дар ин шаш чун бувад?!
 Наргиси чашме, к-аз ин баҳр об ёфт,
 Дар шиноси баҳр аъмаш⁶⁵ чун бувад?!
 Чун кушоде ёфт чашме дар ризо,
 Аз сахат⁶⁶ ҳар лаҳза ахфаш⁶⁷ чун бувад?!
 Ҳин, Ҳамӯшу аз хумули⁶⁸ Ҳақ битарс,
 Маъмани иқболи маръаш⁶⁹ чун бувад?!

298

Ҳар замон лутфат ҳаме дар пай расад
 В-арна касро ин тақозо кай расад?!
 Масти ишқам дор дойим бехумор,
 Ман нахоҳам мастие, к-аз май расад!
 Мо найистонему ишқаш оташест,
 Мунтазир, к-он оташ андар най расад!
 Ин найистон об з-оташ меҳурад,
 Тоза гардад з-оташе, к-аз вай расад!
 То абад аз дӯст сабзу тозаем,
 Ё баҳоре нест, к-ӯро дай расад!
 Ло шавем аз "куллу шайъин ҳолику",
 Чун ҳалоку офат андар шай расад!
 Ҳар ки ӯ ночиз шуд, ӯ чиз шуд,
 Ҳар ки мурд аз кибр, ӯ дар хай расад!

⁶⁵ Гулчашм, заъифбин.

⁶⁶ Хашм, ғазаб.

⁶⁷ Заъифбин, хирачашм.

⁶⁸ Гумномӣ, фаромӯшӣ.

⁶⁹ Кабӯтари сафед.

Шаб шуду хангоми хилватгоҳ шуд,
 Қиблаи ушшоқ рӯйи моҳ шуд!
 Маҳпарастон, Моҳ хандидан гирифт,
 Шабравон, хезед, вақти роҳ шуд!
 Хоб омад, мову манҳо ло шуданд,
 Вақти он беҳоби иллаллоҳ шуд!
 Мағзҳо омехта бо коҳи тан,
 Тан бихуфту донаҳо бекоҳ шуд!
 Ҳиндувон хиргоҳи танро рӯфтанд,
 Турк хилват диду дар хиргоҳ шуд!
 Гуфтугӯҳои ҷаҳонро об бурд,
 Вақти гуфтанҳои шоҳаншоҳ шуд!
 Шамси Табрешӣ чу омад дар миён,
 Аҳли маъниро суҳан кӯтоҳ шуд!

Аз дили рафта нишон меояд,
 Бӯйи он ҷону ҷаҳон меояд!
 Наъраву ғулғулаи он мастон
 Ошкорову ниҳон меояд!
 Гавҳар аз ҳар тарафе метобад,
 Пойкӯбон сӯйи ҷон меояд!
 Аз дари машғаладорони фалак
 Оташи дил ба даҳон меояд!
 Ҷони парвона миён мебандад,
 Шамъи равшан ба миён меояд!
 Офтобе, ки зи мо пинҳон буд,
 Сӯйи мо нурфишон меояд!
 Тир аз ғайб агар паррон нест,
 Пас, ҷаро бонги камон меояд?!

Гули хандон, ки нахандад, ҷӣ кунад?!
 Алам аз мушк набандад, ҷӣ кунад?!
 Нори хандон, ки даҳон бикшодаст,
 Ҷунки дар пӯст нагунҷад, ҷӣ кунад?!
 Маҳи тобон ба ҷуз аз ҳубиву ноз
 Ҷӣ намояд, ҷӣ писандад, ҷӣ кунад?!
 Офтоб ар надиҳад тобишу нур,
 Пас, бад-ин нодирагунбад ҷӣ кунад?!
 Соя чун талъати хуршед бидид,
 Накунад сачда, наханбад, ҷӣ кунад?!
 Ошиқ аз бӯйи ҳуши пираҳанат
 Пираҳанро надаронад, ҷӣ кунад?!
 Тани мурда, ки бар ӯ баргузарӣ,
 Нашавад зинда, наҷунбад, ҷӣ кунад?!
 Дилам аз ҷанги ғамат гашт чу ҷанг,
 Нахурӯшад, натарангад, ҷӣ кунад?!
 Шери Ҳақ шоҳ Салоҳуддин аст,
 Накунад сайду нағуррад, ҷӣ кунад?!

302

Мурге, ки ногаҳонӣ дар доми мо даромад,
Бишкаст домҳоро, бар ломакон баромад!
Аз бодаи газофе шуд софи софи софе
В-аз дурди ҳар ду олам чӯшиду бар сар омад!
Ҷонро чу шуст аз гил, миъроч баршуд он дил,
Он чо чу кард манзил, ончо-ш хуштар омад!
Дар олами тароват ӯ ёфт бас ҳаловат
В-аз васфи лоларӯён рӯяш музаъфар омад!
З-он моҳ ҳар ки монад в-ин нақшро нахонад,
Дар нақши дин бимонад, валлах, ки кофар омад!
З-авсофи худ гузаштам в-аз худ бараҳна гаштам,
Зеро бараҳнагонро хуршед зевар омад!
Аллоҳу акбари ту хуш нест бо сари ту,
Ин сар чу гашт қурбон, Аллоҳ Акбар омад!
Ҳар қони бомалолат дур аст аз ин ҷалолат,
Чун ишқ бо малӯлӣ киштиву лангар омад!
Ай Шамси Ҳаққи Табреш, дил пеши офтобат
Дар камзании мутлақ аз зарра камтар омад!

303

Бемори ранчи саффо завқи шакар надонад,
Ҳар сангдил дар ин раҳ қалб аз гуҳар надонад.
Ҳар анкабути ҷавлаҳ⁷⁰ дар тору пуди он ҷаҳ
Аз завқи санъати худ завқи дигар надонад!
В-он, к-ӯ зи ҷаҳ барафтад, дар чому соғар афтад,
Мастӣ-ш дар сар афтад, поро зи сар надонад!

304

Аз чашми пурҳуморат, дилро қарор монад?!
В-аз рӯйи ҳамчу моҳат дар маҳ шумор монад?!
Чун мутриби ҳавоят чанги тараб навозад,
Мар Зухраи фалакро кай касбу қор монад?!
Яғмоёки ҷамолат ҳар сӯ, ки лашкар орад,
Он сӯй шаҳр монад, он сӯ диёр монад?!
Гулзори ҷонфазоят бар боғи ҷон бихандад,
Гулҳо баъақл бошад, ё хор хор монад?!
Ҷосуси шоҳи ишқат чун дар диле дарояд,
Ҷуз ишқ ҳеч касро дар сина ёр монад?!
Ай шод он замоне, к-аз бахти ногаҳонӣ
Ҷонат канор гирад, тан барканор монад!
Чун з-ончунон нигоре дар сар фитад хуморе,
Дил тахту бахт ҷӯяд ё нангу ор монад?!
Меҳоҳам аз Худо ман, то Шамси Ҳаққи Табреш
Дар ғори дил битобад, бо ёри ғор монад!

305

Як хона пур зи мастон, мастони нав расиданд,
 Девонагони бандӣ занчирҳо дариданд!
 Бас ихтиёт кардем, то нашнаванд эшон,
 Гӯйӣ, казо духул зад, бонги духул шуниданд!
 Ҷонҳои ҷумла мастон, дилҳои дилпарастон
 Ногаҳ қафас шикастанд, чун мурғ барпариданд!
 Мастон сабӯ шикастанд, бар хунбӯ нишастанд,
 Ё Раб, чӣ бода хӯрданд?! Ё Раб, чӣ мул чашиданд?!
 Ман дӣ зи раҳ расидам, қавме чунин бидидам!
 Ман хешро кашидам, эшон маро кашиданд!
 Онро, ки ҷон гузинад, бар осмон нишинад,
 Ёро дигар кӣ бинад, ҷуз дидаҳо, ки диданд?!
 Як соқие аён шуд, ошӯби осмон шуд,
 Май талх аз он замон шуд, хикаш аз он дариданд!

306

Ай он, ки пеши хуснат хуре қидам дарояд,
 Дар хонаи хаёлат шояд, ки ғам дарояд?!
 Ай он, ки ҳар вучуде з-огоз аз ту хезад,
 Шояд, ки бо вучудат дар мо адам дарояд?!
 Ай ғам, ту ҷамъ мешав, к-инак сипоҳи шодӣ
 То Кайкубод шодон бо сад алам дарояд!
 Ай дил, мабош ғамгин, к-инак зи шоҳи ширин
 Он ҷанги пурнавойи холишикам дарояд!
 Он соқии илоҳӣ ояд зи базми шоҳӣ
 В-он мутриби маъонӣ акнун ба дам дарояд!
 Ай ғам, чи хирарӯйӣ, охир маро нагӯйӣ,
 Андар дарам дарафтӣ, чун ӯ дарам дарояд!
 Охир шавам мусаллам аз оташи ту, ай ғам,
 З-он кас, ки ҷонфазойӣ ӯро салам⁷¹ дарояд!

307

Барҷаҳ зи хобу бингар, нак, рӯзи равшан омад,
 Дилро зи хоб баркан, ҳангоми рафтан омад!
 То кай ишорат ояд, ту ношунуда оӣ?!
 Тарсам, ки ишқ гӯяд, к-ин хоҷа кавдан омад!
 Рафтанд хӯшачинон в-ин хӯшачин нишаста,
 К-аз сиқлу⁷² аз гаронӣ чун талли хирман омад!

308

Гуфтӣ, ки дар чи корӣ, бо ту чи кор монад?!
 Коре, ки бе ту гирам, валлах, ки зор монад!
 Гар хамри хулд нӯшам бо ҷомҳои заррин,
 Ҷумла судоъ⁷³ гардад, ҷумла хумор монад!
 Дар коргоҳи ишқат бе ту ҳар он чи бофам,
 Валлах, на пуд монад, валлах, на тор монад!

⁷¹ Яқин, бешубҳа.

⁷² Вазнинӣ, гаронӣ, коҳилӣ.

⁷³ Дарди сар.

Ту чӯйи бекаронӣ, пешат чаҳон чу пуле,
 Хошо, ки бо чунин чӯ бар пул гузор монад?!
 Олам чаҳор фасл аст, фасле хилофи фасле,
 Бо ҷанги чор душман ҳаргиз қарор монад?!
 Пеш о, баҳори хубӣ, ту асли фаслхӯйӣ,
 То фаслҳо бисӯзад, ҷумла баҳор монад!

309

Лутфе намонд, к-он санами хушлиқо накард,
 Моро чӣ чурм, агар карамаш бо шумо накард?!
 Ташнеъ⁷⁴ мезанӣ, ки чафо қард он нигор,
 Хубе кӣ дид дар ду чаҳон, к-ӯ чафо накард?!
 Ишқаш шақар бас аст, агар ӯ шақар надод,
 Хуснаш ҳама вафост, агар ӯ вафо накард!
 Бинмой хонае, ки аз ӯ нест пурчароғ,
 Бинмой суффае, ки рухаш пурсафо накард?!
 Ин чашму он чароғ ду нуранд ҳар яке,
 Чун он ба ҳам расид, касешон ҷудо накард!
 Чун рӯҳ дар назора фано гашт, ин бигуфт:
 "Назораи ҷамоли Худо ҷуз Худо накард!"
 Ҳар як аз ин мисол баён асту муғлата-ст,
 Ҳақ ҷуз зи рашки номи рухаш "ваззуҳо" накард.
 Хуршеди рӯйи мафҳари Табрез – Шамси дин
 Бар фоние натофт, ки онро бақо накард!

310

Чандон ҳаловату мазаву мастиву кушод
 Дар чашмҳои масти ту наққош чун ниҳод?!
 Чашми ту баркушояд ҳар дам ҳазор чашм,
 Зеро Масеҳвор Худо қудраташ бидод!
 В-он ҷумла чашмҳо шуда ҳайрони чашми ӯ,
 К-он чашмашон басорати нав аз ҷӣ роҳ дод?!
 Гуфтам ба осмон, ки чунин моҳ дидаӣ?!
 Савганд хӯрду гуфт: "Маро нест ҳеч ёд!"
 Акнун бибанд ду лабу он чашм баркушо,
 Дигар суҳан мағӯй, агар ҳаст иттиҳод!

311

Чандон ҳаловату мазаву мастиву кушод
 Дар чашмҳои масти ту наққош чун ниҳод?!
 Чашмат биефарид ба ҳар дам ҳазор чашм,
 Зеро Худо зи қудрати худ қудраташ бидод!
 В-он ҷумла чашмҳо шуда ҳайрони чашми ту,
 Ки сад ҳазор раҳмат бар чашмҳо-г бод!
 Бар таҳти салтанат бинишастаст чашми ту,
 Ҳар ҷон, ки дид чашми туро, гуфт: "Дод, дод!"
 Гуфтам, ки чашми чарх чунин чашм ҳеч дид?!
 Савганд хӯрду гуфт: "Маро нест ҳеч ёд!"

312

Бахрам ба худ кашиду маро ошно⁷⁵ бибурд,
Як-як барад шуморо, он ки маро бибурд!
Онро, ки буд оҳан, оҳанрабо кашид,
В-онро, ки буд барги қаҳе, қахрабо бибурд!
Қоруни лангарӣ ба саро⁷⁶ гашт мунчазиб,
Исои михтариро чазби само бибурд.
Ҳар ҳисси маънавиро дар ғайб даркашид,
Ҳар мисси асъадиро ҳам кимиё бибурд.
Аз ғорати фанову аҷал эман асту дур,
Он кас, ки рахти хеш суйи анбиё бибурд!
Он чашми некро нарасад ҳеч чашми бад,
К-ӯ шамъи ҳуснро зи мало дар хало бибурд!
Мо аз қазо ба қозии ҳоҷат гурехтем,
К-он ч-аз қазо расид, ба толиб қазо бибурд!
Инҳо гузашт, ай хунук он дил, ки ногаҳаш
Ҳусну ҷамоли он маҳи некӯлиқо бибурд!

313

Хуфта намуд дилбар, гуфтам: "Зи боғ зуд
Шафтолуе бидуздам", ӯ худ нахуфта буд!
Хандиду гуфт: "Рӯбах, охир, ба зиракӣ
Аз дасти шер сайд кучо сахл даррабуд?!".
Мар абрро кӣ дӯшаду он чо кӣ даррасад,
Илло магар, ки абр намояд ба хеш ҷуд!
Маъдумро⁷⁷ кучост ба эҷод дасту по,
Фазли Худой бахшад маъдумро вучуд!
Маъдумвор биншин, зеро ки дар намоз
Доди салом набвад, илло, ки дар қуъуд!
Бар оташ об чира бувад аз фурутанӣ,
К-оташ қиём дораду об аст дар сучуд!
Чун лаб хамӯш бошад, дил садзабон шавад,
Хомӯш, чанд бихоҳияш ту озмуд?

314

Имсол булбулон чӣ хабарҳо ҳамедиханд?!
Ё Раб, ба тӯтиён чи шакарҳо ҳамедиханд?!
Дар боғҳо дарой ту имсолу дарнигар,
К-он шохҳои хушк чи барҳо ҳамедиханд!
Микроз⁷⁸ дар миён наву хилғат ҳамебуранд,
В-онро, ки тоҷ рафт, камарҳо ҳамедиханд!
Бе миннати касе ҳама бар нукра мезананд,
Бе заҳмати мусодира зарҳо ҳамедиханд!

⁷⁵ Шино, шинокунон.

⁷⁶ Хок, замин.

⁷⁷ Адамёфта, нобудшуда.

⁷⁸ Қайчӣ, гоз.

Ҳар дил, ки ташна аст, ба дарё ҳамебаранд,
В-онро, ки гавҳар аст, гуҳарҳо ҳамедиханд!
Ин тухфа дидаанд, ки ушшоки рӯзгор
То бар шумори мӯйи ту сарҳо ҳамедиханд?!
Ин нур дидаанд, ки девонагони роҳ
Савдо ҳамехаранду ҳунарҳо ҳамедиханд?!

315

Сад мисри мамлакат зи таъаддӣ⁷⁹ хароб шуд,
Сад баҳри салтанат зи татовул⁸⁰ сароб шуд.
Сад бурчи хирсу бӯхл ба хандақ даруфтод,
Сад бахти нимхоб бакуллӣ ба хоб шуд.
Он шоҳроҳи ғайб бар он қавм баста буд
В-он моҳи занги зулм ба зери хиҷоб шуд.
В-он чашм, к-ӯ чу барқ ҳамесӯхт халқро,
Дар навҳа уфтоду ба гиря саҳоб шуд!
В-он дил, ки сад ҳазор дил аз вай кабоб буд,
Дар оташи Худой кунун ӯ кабоб шуд!
Ай шод он касе, ки аз ин ибрате гирифт,
Ҷӯро аз ин сиёсати шаҳ фатҳи боб шуд!
Чун рӯз гашту дид, ки ӯ шаб чи карда буд,
Судаш надошт, саҳраи сад изтироб шуд!
Чун бахти рӯсапед шаб андар дуё гузор,
Зеро дуёи Нӯх ба шаб мустаҷоб шуд!

316

Чони ману чони ту буд яке з-иттиҳод,
Ин ду, ки ҳар ду якест, чуз ки ҳамон як мабод!
Фард чаро шуд адад?! Аз сабаби ҳӯйи бад,
З-оташ бод бизод, дар сари мо рафт бод!
Гашт чудо мавҷҳо, гарчи буд аввал яке,
Аз сабаби бод буд, он ки чудойӣ бизод!
Чоми дуйӣ даршикан, бода мадиҳ бодро,
Чун ду шавад подшоҳ, шаҳр равад дар фасод!
Рӯз фазилат гирифт, з-он ки яке шамъ дошт,
Ҳар тарафе шаб зи аҷз шамъу чароғе ниҳод.
Гарчи зи Раббулғибод ҳар нафасе раҳмат аст,
Кай бувад он дам, ки Раб монаду фонӣ ибод?!

317

Бори дигар омадем, то шавад иқбол шод,
Давлат бори дигар дар руҳи мо рӯ кушод!
Сурма кашид ин ҷаҳон боз зи дидори мо,
Гашт ҷаҳон тозарӯй, чашми бадаш дур бод!
Ишқ зи занҷири хеш часту хирадро гирифт,
Ақл зи дастони ишқ нолақунон дод дод!
Марями ишқи қадим зод Масеҳо, ачаб,
Дод наёбад хирад, чунки чунин фитна зод!

⁷⁹ Зулму ситам.

⁸⁰ Ҷабру зӯроварӣ.

Боз дусад курси маҳ бар сари он хон шикаст,
Дил чу чунин хон бидид, пой ба хун дарниҳод!
Давлат биштофтаст, чун назарат ёфтаст,
То ки бақо ёфтаст ошиқи кавну фасод!
Мафхари табрeзиён, Шамси Ҳақ, ай хушнишон,
Олам, ай шоҳи қон, бе руҳи хубат мабод!

318

Рӯйи ту чун рӯйи мор, хӯйи ту заҳри қадид,⁸¹
Ай хунук онро, ки ӯ рӯйи шуморо надид!
Ман шуда миҳмони ту, дар чамани қони ту
Пой пур аз хор шуд, даст яке гул начид!
Ай масали хорпушт гирди ту хори дурушт,
Хори ту моро бикушт, мори ту моро газид!
Бо ту мувофиқ шудам, бо ту мунофиқ шудам,
Бар даба⁸² ошиқ шудам, дар даба зайти палид!

319

Субҳдаме ҳамчу субҳ пардаи зулмат дарид,
Нимшабе ногаҳон субҳи қиёмат дамид.
Воситаҳоро бурид, дид ба худ хешро,
Он-ч забоне нагуфт, бе сару гӯше шунид!
Пӯст бидаррад зи завқ, ишқ чу пайдо шавад,
Лек кучо завқи он, к-ӯ кунадат нопадид?
Фақр бибурда сабақ, рафта табақ бар табақ,
Боз кунад қуфлро фақри мубораккалид!
Қуштаи шаҳват палид, қуштаи ақл аст пок,
Фақр зада хаймае з-он сӯйи поқу палид!
Қумла дили ошиқон ҳалқа зада гирди фақр,
Фақр чу шайхушшӯюх, қумлаи дилҳо мурид!
Чунки ба Табрeз чашм Шамси Ҳақамро бидид,
Гуфт Ҳақаш: "Пур шудӣ?" Гуфт, ки "ҳал, ман мазид!"

320

Зи сар бигирам айше, чу по ба ганҷ фурӯ шуд,
Зи рӯйи пушту панохе, ки пуштҳо ҳама рӯ шуд!
Дигар нашинам ҳаргиз ба роҳи дил, ки барояд,
Қучо барояд он дил, ки қӯйи ишқ фурӯ шуд?!
Муваққилон чу оташ зи ишқ сӯйи ман оянд,
Ба сӯйи ишқ гурезам, ки қумла фитна аз ӯ шуд!
Ки дар сарам зи шаробаш на чашм монд, на хобаш,
Ба дасти соқии нобаш магар сарам чу каду шуд?!
Ба хони ишқ нишастам, чашидам аз намаки ӯ,
Чу луқма кардам худро, маро чу ишқ гулӯ шуд!
Сабӯбадаст давидам ба қӯйбори маъонӣ,
Ки об гашт сабӯям, чу оби қон ба сабӯ шуд!
Намози шом бирафтам ба сӯйи турфаи румӣ,
Чу дид бар дари хешам, зи бом зуд фурӯ шуд!

⁸¹ Кухна.

⁸² Зарфи рағван.

Сар аз дариҷа бурун кард чу шуълаҳои мунаввар,
Ки бому хонаву банда ба ҷумлагӣ ҳама ӯ шуд!
Ниҳем даст даҳон - бар, ки нозук аст маъонӣ,
Зи Шамси мафҳари Табреш сӯхт ҷону ҳамӯ шуд!

321

Агар маро ту нахоҳӣ, дилам туро нагузорад,
Ту ҳам ба сулҳ гаройӣ, агар Худо бигуморад!
Ҳазор ошиқ дорӣ ба ҷону дил нигаронат,
Ки то саъодату давлат киро ба тахт барорад!
Зи ишки ошиқи муфлис аҷаб фитанд лаъимон,
Ки он-ч рашки шаҳон шуд, гадо умед чӣ дорад?!
Аҷаб мадор зи мурда, ки аз Худо талабад ҷон,
Аҷаб мадор зи ташна, ки дил ба об супорад!
Аҷаб мадор зи кӯре, ки нури дида бичӯяд
Ва ё зи ҷашми асире, ки ашки гурбат борад!
Зи бас дуъо, ки бикардам, дуъо шудааст вучудам,
Ки ҳар ки бинад рӯям, дуъо ба хотир орад.
Салому хидмат кардам, маро бигуфт, ки ҷунӣ?!
Муҳимми мис чӣ барояд, чу кимӣ нагузорад?!
Чи гуна бошад сурат?! Ба вафқи фикри мусаввир!
Чи гуна май шавад ангур, гар кафаш нафишорад?!

322

Бар остонаи асрор осмон нарасад,
Ба боми ғажру яқин ҳеч нардбон нарасад!
Гумони ориф дар маърифат чу сайр кунад,
Ҳазор ахтару маҳ андар он гумон нарасад!
Касе, ки ҷӯдсифат шуд дар ин ҷаҳони хароб,
Зи булбулон бибуриду ба гулситон нарасад!
Ҳар он диле, ки ба як донги ҷав ҷав аст зи ҳирс,
Бидон, ки баста шавад ҷони ӯ, ба кон нарасад!
Алаф мадиҳ ҳиси худро дар ин макон зи бутон,
Ки ҳис чу гашт маконӣ, ба ломакон нарасад!
Ки оҳуи мутааннис⁸³ бимонад аз ёрон,
Ба лолазору ба маръои арғавон нарасад!
Ба сӯи Акка равӣ, то ба Макка пайвандӣ,
Бирав, муҳол маҷӯ, к-ат ҳамин ҳамон нарасад!
Пиёзу сир ба бинӣ бариву мебӯйӣ,
Аз он пиёз дами нофи оҳувон нарасад!
Ҳамӯш, агар сари ганҷинаи замирастат,
Ки дар замири худо⁸⁴ дил расад, забон нарасад!

323

Ба рӯзи марг чу тобути ман равон бошад,
Гумон мабар, ки маро дарди ин ҷаҳон бошад!
Барои ман мағирӣ мағӯ: "Дареғ, дареғ!",
Ба дӯғи дев дарафтӣ, дареғ он бошад!

⁸³ Унсу улфатгирифта.

⁸⁴ Роҳи рост, дини ҳақиқӣ.

Чанозаам чу бибинї, магӯ: "Фирок, фирок!",
Маро висолу мулоқот он замон бошад!
Маро ба гӯр супорї, магӯ: "Видоъ, видоъ!",
Ки гӯр пардаи чамъийяти чинон бошад!
Фурӯ шудан чу бидидї, баромадан бинигар,
Фуруби шамсу қамарро чаро зиён бошад?!
Туро гуруб намояд, вале шуруқ бувад,
Лаҳад чу ҳабс намояд, ҳалоси қон бошад!
Қадам дона фуру рафт дар замин, ки наруст?!
Чаро ба донаи инсонат ин гумон бошад?!
Қадам далв фуру рафту пур бурун н-омад?!
Зи чоҳ Юсуфи қонро чаро ғигон бошад?!
Даҳон чу бастї аз ин сӯй, он тараф бикушо,
Ки ҳоюҳӯйи ту дар ҷавви ломакон бошад!

324

Дарахту барг барояд зи хок, ин гӯяд,
Ки, хоҷа, ҳар чи бикорї, туро ҳамон рӯяд!
Туро агар нафасе монд, ҷуз ки ишқ макор,
Ки чист ҳиммати мардум?! Ҳар он-ч меҷӯяд!
Бишӯ ду даст зи хешу биё, ба хон бинишин,
Ки об баҳри вай омад, ки дасту рӯ шӯяд!
Зихї салим, ки маъшуқи ӯ ба хонаи ӯст,
Ба сӯйи хона наёяд, газоф мепояд!
Ба сӯйи Марям ояд давона, гар Исост,
В-агар ҳар аст, бихил, то камизи⁸⁵ ҳар бўяд!
Қасе, ки ҳамраҳи соқист, чун бувад ҳушёр?!
Чаро набошад ламтур,⁸⁶ чаро наҷфзӯяд?!
Қасе, ки кони асал шуд, туруш чаро бошад?!
Қасе, ки мурда надорад, бигӯ, чаро мӯяд?!
Туро бигӯям пинҳон, ки гул чаро хандад,
Ки гулруҳеш ба каф ғираду биянбӯяд?!
Бигӯ ғазал, ки ба сад қарн ҳалқ ин хонанд,
Насичро,⁸⁷ ки Худо бофт, он нафарсӯяд!

325

Ба ёракони сафо ҷуз майи сафо мадихед,
Чу май диҳед бад-эшон, чудо-чудо мадихед!
Дар инчунин қадаҳ омехтан ҳаром бувад,
Ба ошиқони Худо ҷуз майи Худо мадихед!
Бараҳнағони раҳ, аз офтоб чома кунед,
Бараҳнағони раҳи ишқро қабо мадихед!
Ба бўйи васл агар ошике қарор гирифт,
Баҳонаро напазираш, баҳонаҳо мадихед!
Шароб ҳозиру маъшук масту ман ошиқ,
Маро қарор набошад, ба бў, маро мадихед!
Шароб оташу мо зодаем аз оташ,
Агар ҳариф шиносед, ҷуз ба мо мадихед!

⁸⁵ Бавл, идрор.

⁸⁶ Фарбих.

⁸⁷ Матоъ, газвор.

Чу тоҷи мафхари Табрес Шамси дин омад,
Ликойи хар ду чаҳон чуз бад-он лиқо мадиҳед!

326

Касе, ки ошиқи он равнақи чаман бошад,
Аҷаб мадор, ки дар бедилӣ чу ман бошад!
Ҳадиси сабр мағӯед, сабрро раҳ нест
Дар он диле, ки бад-он ёр мумтаҳан бошад!
Чу ишқ силсилаи хешро бичунбонад,
Ҷунуни ақли Фалотуну Булҳасан бошад!
Ба ҷони ишқ, ки ҷоне зи ишқ ҷон набарад
В-агар дарунаи сад бурчу сад бадан бошад!
Агар чу шер шавӣ, ишқ шергири қавист
В-агар чу пил шавӣ, ишқ каркадан бошад!
В-агар ба қаъри чаҳе дарравӣ барои гурез,
Чу далв гардан аз ӯ бастаи расан бошад.
В-агарчи мӯй шавӣ, мӯй мешикофад ишқ
В-агар кабоб шавӣ, ишқ бобзан бошад!
Амони олами ишқ асту маъдалат ҳам аз ӯст
В-агарчи роҳзани ақли марду зан бошад!
Хамӯш кун, ки суҳанро ватан Димишқи дил аст,
Мағӯ ғариб варо, к-аш чунин ватан бошад!

327

Ба рӯхҳои муқаддас зи ман салом баред,
Ба ошиқони муқаддам зи ман паём баред!
Ба рӯзи васл чу барқам, шаби финоқ чу абр,
Аз ин ду ҳоли мушавваш, бигӯ, кадом баред?
Худой ҳасми шумо, гар ба пеши он хуршед
Зи моҳу шамъу ситораву ҷароғ ном баред!
Сиёҳкоса шавед, ар зи матбаҳи ишқаш
Ба сӯйи хони қарам дегҳои хом баред!
Нишон диҳам, ки шумо оташ аз қучо оред,
Зи барқи наъли шаҳаншоҳи хушхиром баред!
Валек маркаби тунд аст, ҳону ҳон, зинҳор,
На зин ҳилад, на лағом, ар шумо лағом баред!
Ҳаёт ёбад он ҷо, агарчи мурда баред,
Ҳалол гардад он ҷо, агар ҳаром баред!
Ҳазор банд чу ишқаш зи пойи ҷон бикшод,
Маро ду даст гирифта ба он мақом баред!
Зи лавҳи ишқ набиштем ин ғазалҳоро,
Ба Шамси мафхари Табрес аз ин ғулум баред!

328

Ҳабиб Каъбаи ҷон аст, агар намедонед,
Ба ҳар тараф, ки бигардед, рӯ бигардонед!
Ки ҷон вай аст ба олам, агар шумо ҷисмед,
Ки ҷони ҷумлаи ҷонҳост, агар шумо ҷонед!
Нидо баромад имшаб, ки ҷони кист фидо?!
Бичаст ҷони ман аз ҷо, ки нақд бистонед!
Ҳазор нукта набиштаст ишқ бар рӯям,
Зи ҳоли дил чу шумо ошиқед, бархонед!
Чи соғар аст, ки ҳар дам ба ошиқон ояд?!

Шумо кашед чунин соғаре, ки мардонед!
 Ки ишқ боғу тамошост, агар малӯл шавед,
 Ҳаво-ш маркаби тозист, агар фурӯ монед!
 Чу обу нони ҳама моҳиён зи баҳр бувад,
 Чу моҳиед, чаро ошиқи лаби нонед?!
 Қаробаест⁸⁸ пур аз ранчу номи ӯ чисм аст,
 Ба санг-бар бизанеду тамом бирхонед!
 Чу мурғ дар қафасам баҳри Шамси Табрэй,
 Зи душманӣ қафасам бишканеду бидронед!

329

Сипосу шукр Худоро, ки бандҳо бикшод,
 Миён ба шукр чу бастем, банди мо бикшод!
 Ба чон расид фалак аз дуъову нолаи ман,
 Фалак даҳони худ андар раҳи дуъо бикшод!
 Зи баски синаи мо сӯхт дар вафо чустан,
 Зи шарми мо арақ аз сурати вафо бикшод!
 Адими рӯи Сухайлем, ҳар кучо бинмуд,
 Ғуломи чашмаи ишқем, ҳар кучо бикшод!
 Паси даричаи дил сад дари ниҳонӣ буд,
 Ки баста буд Худо, бандаи Худо бикшод!
 Дар ин саро, ки ду кандил моху хуршед аст,
 Худо зи чониби дил равзани саро бикшод!
 "Аласт" гуфт Ҳақу чонҳо "бале" гуфтанд,
 Барои сидқи "бале" Ҳақ раҳи бало бикшод!

330

Маҳо, ба дил назаре кун, ки дил туро дорад,
 Ки рӯзу шаб ба муроҷотат иқтизо⁸⁹ дорад!
 Зи шодиву зи фараҳ дар ҷаҳон намегунҷад,
 Ки чун ту ёри дилоромӣ хушлиқо дорад!
 Ҳамерасад ба гиребони осмон дасташ,
 Ки ӯ чу соя зи моҳи ту муктадо⁹⁰ дорад!
 Зи офтоби ту онро, ки пушт гарм шавад,
 Чаро далер набошад, ҳазар чаро дорад?!
 Чаро ба панҷа камаргоҳи кӯхро накашад,
 Касе, ки з-атласи ишқи хушат қабо дорад?!
 Ту худ ҷафо нақунӣ в-ар кунӣ ҷафо бар дил,
 Бикун, бикун, ки ба кирдори ту ризо дорад!
 Чаро набошад розӣ бад-он ҷафои латиф,
 Ки ӯ таровати обу дами сабо дорад?!
 Дар оташи ғами ту ҳамчу уд атторест
 Дили шариф, ки ӯ доғи анбиё дорад!
 Хамуш, хамуш, ки суҳанофарини маънибахш
 Буруни гуфт суҳанҳои ҷонфазо дорад!

331

⁸⁸ Шиша; суроҳӣ, зарфи об.

⁸⁹ Талаб, хоҳиш, дархост.

⁹⁰ Пешво, раҳнамо.

Макун, макун, ки пушаймон шавиву бад бошад,
 Ки бе инояти чон боғ чун лаҳад бошад!
 Чи риш барканӣ аз гуссаву пушаймонӣ,
 Чу риши ақли ту дар дасти колбад бошад?!
 Бикун мучохида бо нафсу чанги ришориш,
 Ки сулҳро зи чунин чангҳо мадад бошад.
 В-агар гурез кунӣ ҳамчу оҳу аз кафи шер,
 Зи ту гурезад он моҳ, бар асад бошад!
 На гӯши ту сухани ёри миҳрбон шунавад,
 На пеши чашми ту дилдори сарвқад бошад!
 Нишин ба киштии рӯҳу бигир домани Нӯҳ
 Ба баҳри ишқ, ки ҳар лаҳза қазру мад бошад!
 Гузар зи нозу малӯлӣ, ки ноз они ту нест,
 Ки он вазифаи он ёри моҳҳад бошад!
 Чи зулм кардам бар хусни ӯ, ки маҳ гуфтам?!
 Сад офтобу фалакро бар ӯ ҳасад бошад!
 Хамӯш бошу мағӯ, регро шумор макун,
 Шумор чун кунӣ онро, ки беадад бошад?!

332

Намози шом чу хуршед дар гуруб ояд,
 Бибандад ин раҳи хис, роҳи ғайб бикшояд!
 Ба пеши дар кунад арвоҳро фариштаи хоб,
 Ба шеваи галабоне, ки галларо пояд!
 Ба ломакон, ба суйи марғзори рӯҳонӣ
 Чи шаҳрҳову чи равзоташон, ки бинмояд!
 Ҳазор сурату шахси ачиб бибинад рӯҳ,
 Чу хоб нақши чаҳонро аз ӯ фуру сояд.
 Ҳамора, гӯйӣ, чон худ муқими он ҷо буд,
 На ёди ин кунаду не малолаш афзояд!
 Зи бору рахт, ки ин ҷо бар он ҳамеларзид,
 Дилаш чунон бираҳад, ки ғамеш нағзояд!

333

Ба боғ булбул аз ин пас навои мо гӯяд,
 Ҳадиси ишқи шакаррези ҷонфазо гӯяд.
 Агар зи ранги руҳи ёри мо хабар дорад,
 Зи лолазору зи насрину гул чаро гӯяд?!
 Зи роҳи ғайрат гӯяд, ки то бипӯшонад,
 Раҳо кунад сари чашма, ҳадиси по гӯяд!
 Ки пора-пора, батадриҷ, зарра қуҳ гардад,
 Фано шавад қуҳ, агар тунду барвило⁹¹ гӯяд!
 Қуҳе, ки зарра бувад пеши ӯ дусад қуҳи Қоф,
 Давон-давои шавад он дам, ки ӯ биё гӯяд.
 Чу гӯши қуҳ шунид он биёи фарруҳи ӯ,
 Ба сар биёяду лаббайкро дуто гӯяд!
 Ба ҳаққи гулшани иқбол, к-андар ӯ мастӣ,
 Чу гул Хамӯш, ки то булбулат сано гӯяд!

334

⁹¹ Пайдарпай, барзиёд.

Касе хароби хароботу масти май бошад,
 Аз ӯ иморати имону хайр кай бошад?!
 Яке вучуд чу оташ бувад, набошад об,
 Муҳол бошад як маҳ баҳору дай бошад!
 Манам хароби хароботу масти тоғати Ҳақ,
 Даруни шаҳри муъаззам зи неку бай бошад.
 Иморатест хароботиёни шаҳри маро,
 Ки хонаҳо-ш ниҳон дар замин чу Рай бошад.
 Шукуфаҳост дарахтони зухдро зи шароб,
 На он шароб, ки ушкуфаҳо қай бошад!
 Чу ҳасту нести маро дид чашми муътазиле,
 Бигуфт: "Дидам маъдумро, ки шай бошад!"
 Ба сояҳову ба хуршеди Шамси Табрэзӣ,
 Ки бе макону замон офтоби фай⁹² бошад?!

335

Сипос он адамеро, ки ҳасти мо бирабуд,
 Зи ишқи он адам омад ҷаҳони ҷон ба вучуд!
 Ба ҳар кучо адам ояд, вучуд кам гардад,
 Зиҳӣ адам, ки чу омад, аз ӯ вучуд фузуд!
 Ба солҳо бирабудам ман аз адам ҳастӣ,
 Адам ба як назар он ҷумларо зи ман бирбуд!
 Раҳад зи хешу зи пешу зи ҷони маргандеш,
 Раҳад зи хавфу риҷову раҳад зи боду зи буд!
 Куҳи вучуд чу коҳ аст пеши боди адам,
 Кадом кӯҳ, ки ӯро адам чу қаҳ нарабуд?!
 Вучуд чисту адам чист, коҳу куҳ ҷӣ бувад?!
 Шух,⁹³ ай иборат аз дар бурун, зи бом фуруд.

336

Сапедадам бидамиду сапеда месояд,
 Ки Вайси рӯз руҳи хешро биёрояд.
 Гуломи рӯзи дилам, к-ӯ ба ҷой сад сол аст,
 Сапеда ҷиҳраи дилро ба кор менояд.
 Сапедии руҳи ин дил сапедҳо бахшад,
 Ки тоси чарх ҳавошишро напаймояд.
 Сапедаро чу фуру шуст шаб ба оби сиёҳ,
 Руҳи аҷузаи дунё, бибин, чиро шояд?!
 Бидиҳ аҷузаи заррокро ҳазор талоқ,
 Дами аҷуза ҷавонитро бифарсояд!
 Бирон ту дев зи худ, пеш аз он, ки дев шавӣ,
 Вағарна ман Ҳамушам, анқариб бинмояд!

337

Салом бар ту, ки сӣни салом бар ту расид,
 Салом гирди ҷаҳон гашт, ҷуз ту напсандид!
 Ба гирди боми ту гардон кабӯтарони салом,
 Ки бе паноҳи ту касро нашояд оромид!

⁹² Дарун, андарун; ботин.

⁹³ Калимаи нафрату карохат.

Чу парру бол зи ту ёфтаст ҳар мурғе,
Зи ғайри ту ба кучо бошадаш умеди мазид?!
Ба ҳар тараф, ки бибинӣ ту мурғи сӯхтапар,
Бидон, ки аз тамаъи хом сӯйи дом парид!
Ту оби Кавсариву сӯхта ба ту ояд,
Бирӯядаш сипаси сӯз парру боли чадид!

338

Зи чони сӯхтаам халқро ҳизор кунед,
Ки, Аллах-Аллах, зи оташрухон фирор кунед!
Ки оташи рухашон хосият чунин дорад,
Ки ҳар қарор, ки доред, беқарор кунед!
Диле, ки коҳил гардад, нидо-ш меояд,
Ки зинда аст Сулаймони ишқ, кор кунед!
Мабош коҳил, к-ин қофила равона шудааст,
Зи қофила биамонеду зуд бор кунед!
Чаҳорпойи табойиъ накӯбад ин рахро,
Ба тарки хоку ҳавоҳову обу нор кунед!
Ғанист чашми ман аз сурмаи сипоҳонӣ,
Зи хоки Табрез ўро магар нисор кунед!
Бузургӣ аз шаҳи арвоҳи Шамси Табрезист,
Вучудҳо пайи ин кибриё сиғор кунед!

339

Ҳазор чони муқаддас фидойи рӯйи ту бод!
Ки дар ҷаҳон чу ту хубе касе надиду назод!
Ҳазор раҳмати дигар нисори он ошиқ,
Ки ў ба доми ҳавои чу ту шаҳе афтод!
Зи сурати ту ҳикоят кунанд ё сифат?!
Ки ҳар яке зи яке хуштар аст, зиҳӣ бунёд!
Дилам ҳазор гираҳ дошт ҳамчу риштаи сихр,
Зи сихри чашми хушат он ҳама гираҳ бикшод!
Баландбин зи ту гаштаст ҳар ду дидаи ишқ,
Бибин ту қуввати шогирду ҳикмати устод!
Нишастаем дилу ишқу колбад пешат,
Яке харобу яке масту он дигар дилшод!
Ба ҳукми туст, бихандониву бигирёни,
Ҳама чу шоҳи дарахтему ишқи ту чун бод!
Ба бод зард шавему ба бод сабз шавем,
Турост ҷумла вилоят, турост ҷумла мурод!
Кулӯху санг чӣ донад баҳор ҷуз асаре?!
Баҳорро зи ҷаман пурсу сунбулу шамшод!

340

Саҳар ин дили ман зи савдо чи мешуд?!
Аз он барқи рухсору симо чи мешуд?
Аз он талъати хуш в-аз он обу оташ
Зи фарқи сари банда то по чи мешуд?!
Худоё, ту донӣ, ки бар мо чи омад,
Худоё, ту донӣ, ки моро чи мешуд?!
Зи райҳону гулҳо, ки рӯяд зи дилҳо,
Саросар ҳама дашту саҳро чи мешуд?!
Зи хуршед пурсӣ, ки гардун чи сон буд?!

Зи маҳ пурс боре, ки чавзо чи мешуд?!
Зи маъшуқи аъзам ба ҳар чони хуррам
Ба пастӣ чи омад, ба боло чи мешуд?!
Таъолӣ тақаддус чу бинмуд худро,
Муқаддас диле аз Таъолӣ чи мешуд?!
Чу мекард бахшаш назар Шамси Табреш,
Ба бино чӣ бахшиду бино чӣ мешуд?!

341

Дида хун гашту хун намехусбад,
Дили ман аз чунун намехусбад.
Мурғу моҳӣ зи ман шуда хира,
К-ин шабу рӯз чун намехусбад?!
Пеш аз ин дар аҷаб ҳамебудам,
К-осмони нагун намехусбад?!
Осмон худ кунун зи ман хира-ст,
Ки чаро ин забун намехусбад?!
Ишқ бар ман фусуни аъзам хонд,
Чон шунид он фусун, намехусбад!
Ин яқинам шудааст пеш аз марг,
К-аз бадан чон бурун намехусбад.
Ҳин, Ҳамуш кун, ба асл роҷиъ шав,
Дидаи роҷиъун намехусбад!

342

Себаке ним сурху нима зард
Заъфарон лоларо ҳикоят кард:
Чун ҷудо гашт ошиқ аз маъшук,
Нимае ханда буду нима дард.
Сустпойе бимонда бар қойе,
Пок мекард аз руҳи маҳ гард.
Даст мекуфт, низ мелофид,
К-инчунин санъате касе н-овард!
Саъваи паршикастае дидӣ,
Байзаи чарх зери пар парвард?!
Боз шуд хандахонаи ин ҷо,
Рав, бичӯ ёри хандае, ай мард!
Боз то кай кунанд ин зиштон,
Бозгуна ҳаме равад ин нард!
Ҷуфту тоқ аз чи рӯй мебозанд,
Чун надонанд ҷуфтро аз фард?!
Баҳил ин, то ба ёри хеш равем,
Он ки рӯяш ҳазор лолаву вард!

343

Оташ афканд дар ҷаҳон Ҷамшед
Аз паси чор парда чун хуршед!
Хунук ўро, ки шуд бараҳна зи буд,
Вой онро, ки ҷуст сояи бед!
Дил сапед асту ишқро рӯ сурх,
З-он сапедӣ, ки нест сурху сапед!
Ишқ эман вилоятест, чунон-к
Тарсро нест андар ў уммед!

Ҳар ҳаёте, ки як дамаш умр аст,
Чун барояд зи ишқ, шуд човид.
Як арӯсест бар фалак, ки мапурс,
Вар бипурсӣ, бипурс аз Нохид!
3-ин арӯсӣ хабар надошт касе,
Омаданд анбиё ба расми навид!
Шамси Табреш хусрави аҳд аст,
Хусравонро, ҳала, ба чон бихаред!

344

Хусравоне, ки фитнаи Чинед,
Фитна бархост, ҳеч наншинед!
Ҳам шумо, ҳам шумо, ки зебод,
Ҳам шумо, ҳам шумо, ки ширинед!
Ҳамчу анбар ҳамойилем ҳама
Бар бари симатон, ки мушкинед!
Нашавам шод, агар гумон дорам,
Ки гаҳе шоду гоҳ ғамгинед!
Дар сафойи майи ниҳон дидем,
Ки шумо чун кадуи рангинед!
Шоҳидони фано, шумо ҷумла
Бо лаби лаълу қони сангинед!
Балки бар асби завқу ширинӣ
То абад хуш нишаста дар зинед!
Табрезӣ шавед агар дар ишқ,
Бандаи Шамси миллату динед!

345

Зиндагониш садри олӣ бод,
Эзадаш посбону қолӣ бод!
Ҳар чи нася-ст муқбилонро айш,
Пеши ӯ нақди вақту қолӣ бод!
Маҷлиси гарми пурҳаловати ӯ
Аз ҳарифи фасурда қолӣ бод!
Қонҳо воқушода пар дар ғайб
Баста пешаш чу нақши қолӣ бод!
Бар ямину ясори ӯ давлат
Ҳам ҷанубиву ҳам шимолӣ бод!
Ду вилоят, ки ҷисму қон хонанд,
Бар сари ҳар ду шоҳу қолӣ бод!
Бахти нақд аст Шамси Табрешӣ,
Ӯ басам, ғайри ӯ маъолӣ бод!

346

Шоҳиде бин, ки дар замона бизод,
Буту бутхонаро ба бод бидод!
Шоҳидоне, ки дар ҷаҳон самаранд,
Кас аз эшон дигар наёрад ёд!
Аз руҳи моҳи ӯ чу абр кушуд,
Ҳафт гардун зи ҳамдигар бикшод!
Ҳамчу маҳтоб шох-шоҳ он нур
Сӯйи ҳар равзана дарун афтод.
Тобишаш чун битофт бештарак,

Чонхоро бихӯрд аз бунёд!
Чонхо зарра-зарра раксон гашт
Пеши хуршеди чонхо дилшод
Ҳамчу парвози Шамси Табрэзӣ,
Чумла паррон, ки ҳар чи бодо, бод!

347

Модари ишқ тифли ошиқро
Пеши султони беамон набарад.
То нашуд болиғу зи чон фориғ,
Пеши он чони чони чон набарад.
Рӯбаҳи ақл гарчи ҷаҳд кунад,
Раҳ бад-он соримуззамон⁹⁴ набарад.
Чон фидо ишқро, ки ӯ дилро
Ҷуз ба миғроҷи осмон набарад!
Ошиқон толиби нишон гашта,
Ишқашон ҷуз, ки бенишон набарад!
Хун ҷакидаст раҳ-раҳ, ин на бас аст?!
Ошиқе ҷуз, ки хунфишон набарад!
Ҳар кишон хун на бӯйи мушк диҳад,
Ту яқин дон, ки бӯйи он набарад!
Дидаро куҳли Шамси Табрэзӣ
Ҷуз ба маъшуқи ломакон набарад!

348

Шигъри ман нони Мисрро монад,
Шаб бар ӯ бигзарад, натонӣ х(в)ард!
Он замонаш бихур, ки тоза бувад,
Пеш аз он ки бар ӯ нишинад гард!
Гар масири замир ҷойи вай аст,
Мебимирад дар ин ҷаҳон аз бард!
Ҳамчу моҳи даме ба хушк тапид,
Соҳате дигараш бибинӣ сард!
В-ар хурӣ бар ҳаёли тозагияш,
Бас ҳаёлот нақш бояд кард!
Он-ч нӯшӣ, ҳаёли ту бошад,
Набувад гуфтани куҳан, ай мард!

349

Ҳар ки дар завқи ишқ данг омад,
Нек фориғ зи ному нанг омад!
Нашавад банди гуфтугӯйи ҷаҳон
Шергире, ки чун паланг омад!
Шишаи ишқро фароғатҳост,
Гар бар ӯ сад ҳазор санг омад!
Ному номус кай шавад монӣ,
Чунки он дилрабойи шанг омад!
Сад ҳазорон ҷу осмону замин
Пеши ҷавлони ишқ танг омад!
Қайсари Руми ишқ ғолиб бод,

⁹⁴ Оқилу донои замон.

Гар касал чун сипоҳи Занг омад!
Зухра бар чанг ин наво мезад,
К-он қамар оқибат ба чанг омад!
Шамси Табреш, ҳар ки бе ту нишаст,
Узри ӯ пеши ишқ ланг омад!

350

Ҳар киро завқи дин падида ояд,
Шаҳди дунё-ш кай лазиз ояд?!
Ончунон ақро чи хоҳӣ кард,
Ки нагунсори як набиз ояд?!
Ақл бифрӯшу ҷумла ҳайрат ҳар,
Ки туро суд аз ин харид ояд!
На аз он ҳолатест, ай оқил,
Ки дар ӯ ақли кас бадида ояд!
Нашавад боз инчунин қуфле,
Гар ҳама ақло қалида ояд!
Гар дароянд зарра-зарра ба бонг,
Он ҳама бонг ношанида ояд!
Чи шавад бешу кам аз ин дарё,
Банда гар поку гар палида ояд?!
Ҳар ки рӯ оварад бад-ин дарё,
Гар Язид аст, Боязид ояд!

351

Бӯйи дилдори мо намеояд,
Тутӣ ин ҷо шакар намеҳояд!
Ҳар мақоме, ки ранги он гул нест,
Булбули ҷонҳо бинасрояд!
Хуш бароем, дӯст ҳозир нест,
Ишқ ҳаргиз чунин нафармояд!
Ҳама асбоби ишқ ин ҷо ҳаст,
Лек бе ӯ тараб намешояд!
Модари фитнаҳо, ки май бошад,
Тарабе бе руҳаш намезояд!
Ҳар шаробе, ки дӯст соқӣ нест,
Ќуз хумору шукуфа н-афзояд!
Ҳама офоқ пурситора шавад,
Гозуреро мурод барн-ояд!
Бе асарҳои Шамси Табреш
Аз ҷаҳон ҷуз малол н-анмояд!

352

Ман бисозам, валек кай шояд
Зоғ бо тӯтиён шакар ҳояд?!
Ҳар якеро вилоятест ҷудо,
Кажж бо рост рост кай ояд?!
Гарчи тӯтӣ худ аз шакар зинда-ст,
Зоғро май чамини ҳар бояд!
Ишқ дар ҳеш, бин, кучо гунҷад?!
Модаи гург шери нар зояд?!
Бигрез аз касе, ки ошиқ нест,
Зону гаргин туро гар афзояд!

В-ар шавӣ кӯфта ба ҳовани ишк,
Дон, ки ӯ сурмаёт месояд!
Рав, бикун ту хароб хона, аз он-к
Шамси Табрет маст меояд!

353

Ишқи чонон маро зи чон бибурид,
Чон ба ишқ-андарун зи худ бираҳид.
З-он ки чон муҳдас⁹⁵ асту ишқ қадим,
Ҳаргиз ин дар вучуди он нарасид!
Ишқи чонон чу санги миқнотис
Чони моро ба қурби хеш кашид.
Боз чононро зи хештан гум кард,
Чон чу гум шуд, вучуди хеш бидид.
Баъд аз он боз бо худ омад чон,
Доми ишқ омаду дар ӯ печид.
Шарбате додаш аз ҳақиқати ишқ,
Чумла ихлосҳо аз ӯ бирамид.
Ин нишони бидояти ишқ аст,
Ҳеч кас дар ниҳояташ нарасид!

354

З-он азали нур, ки парвардаанд,
Дар ту зиёдат назаре кардаанд.
Хуш бинигар дар ҳама хуршедвор,
То бигудоранд, ки афсурдаанд!
Сӯйи дарахтон нигар, ай навбаҳор,
К-аз даӣи девона бипажмурдаанд.
Лаб бикӯшо, ҳайкали Исо бихон,
К-аз дами Даччоли чафо мурдаанд!
Бишкан имрӯз хумори ҳама,
К-аз майи ту чошние бурдаанд!
Дардиҳ тарёки ҳаёти абад,
К-ин ҳамагон заҳри фано хурдаанд!
Ҳамчу сахар пардаи шабро бидар,
К-ин ҳама маҳҷуби дусад пардаанд!
Бас куну Хомӯш, машав садзабон,
Чунки яке гӯш наёвардаанд!

355

Дидани рӯйи туам аз бомдод
Дарди маро, бин, ки чи ором дод?!
Дар дили ушшоқ чи оташ фиканд,
Чониби асрор чӣ пайғом дод?!
Чун зи сари лутф маро пеш хонд,
Чони маро бодаи бечом дод!
Софии он бода чу арвоҳ хӯрд,
Косаи олуи ба аҷсом дод!
Софии он бода зи арвоҳ чӯ,
З-он ки ба аҷсом ҳамин ном дод!

Дар Табрез аст туро доми дил,
Раҳмати пайваста дар он дом дод!

356

Оташи ишқи ту қаловуз⁹⁶ шуд,
Дӯш дилам сӯйи дилафрӯз шуд.
Чун ба сухан дошт маро дӯш ёр,
Чун ба дами гарм чигарсӯз шуд.
Ман чи занам бо даму бо макри ӯ,
К-ӯ ба дағал бар ҳама пирӯз шуд!
Ин дили ман содаву бемакр буд,
Дид дағоҳо-ш, бадомӯз шуд!
Ҳар чи ба олам хушии шахват аст,
Ҳамчу панир офати ҳар юз шуд!
Оҳ, ки шаб ҷумла дар ин ваъда рафт,
Бӯса диҳам, бӯса диҳам, рӯз шуд!
Ёри бараҳна ба қабо майл кард,
Ақл дигар бор камардӯз шуд!

357

Аз сӯйи дил лашкари ҷон омаданд,
Лашкари пайдову ниҳон омаданд.
Ҷомаи сабри ман аз он чок шуд,
К-аз раҳи ҷон ҷомадарон омаданд.
Ҷодар афканда арӯсони рӯх,
Дар талаби шоҳи ҷаҳон омаданд.
Бар масали сел хуш аз ломакон,
Раксунон сӯйи макон омаданд.
Сурати дил суратҳоро шикаст,
Пардагиён мулкситон омаданд.
Ҳар чи аён буд, ниҳон омаданд,
Ҳар чи ниҳон буд, аён омаданд.
Ҳар чи нишон дошт, нишонаш намонд,
Ҳар чи нишон нест, нишон омаданд.

358

Оҳ, дар он шамъи мунаввар ҷӣ буд,
К-оташ зад дар дилу дилро рабуд?!
Ай зада андар дили ман оташе,
Сӯхтам, ай дӯст, биё, зуд, зуд!
Сурати дил сурати махлуқ нест,
К-аз руҳи дил ҳусни Худо рӯ намуд!
Ҷуз шакараш нест маро ҷорae,
Ҷуз лаби ӯ нест маро ҳеч суд!
Ёд кун онро, ки яке субҳдам
Ин дилам аз зулфи ту банде кушуд!
Ҷони ман, аввал, ки бидидам туро,
Ҷони ман аз ҷони ту чизе шунуд!
Чун дилам аз чашмаи ту об хӯрд,
Ғарқ шуд андар туву селам рабуд!

⁹⁶ Раҳбар, пешрав.

359

Шохи гулӣ, боғ зи ту сабзу шод,
Ҳаст ҳарифи ту дар ин рақс бод!
Бод чу Ҷабрилу ту чун Марямӣ,
Исии гулрӯй аз ин ҳар ду зод!
Рақси шумо ҳар ду калиди бақост,
Раҳмати бисёр бар ин рақс бод!
Тахтгаҳи насли шумо шуд димоғ,
Тахт бувад чойгаҳи Кайқубод!
Меваи ҳар шох ба миёда равад,
З-он ки бирустаст зи кавну фасод!
Ниъматӣ мо чун зи мукавван бувад,
Хилт нагардад бухуру иртиқод!
Рӯзии ҳар қавм зи боғи дигар,
Хони бузург аст туро, ай ҷавод!
Қисмати бахт аст, бирав, бахт ҷӯ,
Бахт бих аз рахт бувад, алмурад!
Бас, ки насиме ба дил-андар дамид
З-он мадади нур, ки орад вилод!⁹⁷

360

Ай шоҳиди симинзақан, дардиҳ шаробе ҳамчу зар,
То синаҳо равшан шавад, афзун шавад нури назар!
Кӯрии хушёрони диҳ он чоми султони бидиҳ,
То қисм гардад ҳамчу чон, то шаб шавад ҳамчун сахар!
Чун хобро дарҳам задӣ, дардиҳ шароби эзадӣ,
Зеро нашоёд дар қарам бар халқ бастан ҳар ду дар!
Ай хӯрда чоми зулминан, ташниъи беҳуда мазан,
Зеро ки фоза ман шакар, зеро ки хоба ман қарар!
Ай ту муқими майқада, ҳам мастиву ҳам майзада,
Ташнеъҳои беҳуда чун мезанӣ, ай бегуҳар?!

361

Рав, чашми чонро баркушо, дар бедилон - андар нигар,
Қавме чу дил зеру забар, қавме чу чон бепову сар!
Бе қасбу бе қӯшиш ҳама, чун дег дар ҷӯшиш ҳама,
Бе пардаву пӯшиш ҳама, дил пеши ҳукмаш чун сипар!
Аз боғу гул дилшодтар в-аз сарв ҳам озодтар
В-аз ақлу дониш родтар в-аз оби ҳайвон поктар!
Чун зарраҳо андар ҳаво, хуршед эшонро қабо,
Бар обу гил бинҳода по в-аз айни дил бар қарда сар!
Дар мавҷи дарёҳои хун бигзашта бар болои хун
В-аз мавҷу аз ғавғои хун домонашон ногашта тар!
Дар хор, лекин ҳамчу гул, дар ҳабс, лекин ҳамчу мул,
Дар обу гил, лекин чу дил, дар шаб, валекин чун сахар!
Боре, ту аз арвоҳашон в-аз бодаву ақдоҳашон
Мастӣ, хушӣ аз роҳашон, фориғ шуда аз хайру шар!
Бас кун, ки ҳар мурғ, ай писар, худ қай хурад анҷири тар?!
Шуд туъмаи тӯтӣ шакар в-он зоғро чизе дигар!

⁹⁷ Зо, таваллуд.

362

Дӣ сахарӣ бар гузаре гуфт маро ёр:
"Шефтаву беҳабарӣ чанд аз ин кор!
Чихраи ман рашки гулу дидаи худро
Карда пур аз хуни чигар дар талаби хор?!"
Гуфтам, ки ай пеши қадат сарв ниҳоле,
Гуфтам, ки ай пеши рухат шамъи фалак тор.
Гуфтам, ки ай зеру забар чарху заминат,
Нест ачаб, гар бари ту нест маро бор!
Гуфт: "Манам чону дилат, хира чӣ бошӣ?!
Дам мазану бош бари симбарам зор!"
Гуфтам, ки ай аз дилу чон бурда қароре,
Нест маро тоби сукун! Гуфт: "Ба як бор?!
Қатраи дарёи манӣ, дам чи занӣ беш?!
Ғарқа шаву чони садаф пур зи гуҳар дор!".

363

Маро ҳамчун падар бингар, на ҳамчун шавҳари модар,
Падарро нек воқиф дон аз он кажбозии музмар!⁹⁸
Ту гардӣ рост авлотар, аз он ки каж ниҳӣ ўро,
В-агар ту каж ниҳӣ ўро, ба истезат кунад кажтар!
Зи бобо бишнаву барчаҳ, ки султонет меҳонад,
Ки хоки ўст Кайхусрав, бимирад пеши ў Санчар!
Чу иналлоҳ ядўро шунидӣ, каж макун рўро,
Зиҳӣ роъӣ, зиҳӣ доъӣ, зиҳӣ роҳу зиҳӣ раҳбар!
Пароканда шудӣ, ай чон, ба ҳар дарду ба ҳар дармон,
Зи ишқаш қўй ҷамъийят, дар он ҷомиъ биниҳ минбар!
Чу қарру фарри ў дидӣ, туйӣ қаррору шери Ҳақ,
Чу болу парри ў дидӣ, туйӣ тайёр чун Ҷаъфар!

364

Нимет зи заҳр омад, нима дигар аз шаккар,
Биллаҳ, ки чунин мангар, биллаҳ, ки чунон мангар!
Ҳарчанд, ки заҳр аз ту конест шакарҳоро,
З-он рӯ, ки чунин нурӣ, з-он ранги чунон анвар!
Нуре, ки наёрам гуфт, дар пойи ту меафтад,
Маъниш, ки дарвешо, дар мо бинигар хуштар!
Дар ман, ки туам, бингар, худбин шаву ҳамчин шав,
Ай нури зи сар то по, аз пой мағӯ в-аз сар!
Чун дар басари халқе, гӯйӣ, ту пур аз зарқӣ,
Ай он ки ту ҳам ғарқӣ дар хуни дили ман тар!
Ар з-он ки гуҳар дорӣ, дарёи ду чашмам бин,
В-ар санги маҳак дорӣ, андар руҳи ман бин зар!
Он шери Худойеро, Шамсулҳақи Табретӣ,
Сайде, ки на рӯбаҳ шуд, ўро ба саге машмар!

365

⁹⁸ Нихон, пӯшида, махфӣ.

То чанд занӣ бар ман з-инкор ту хор, охир?!
 Ман бо ту намеғӯям, ай мурдаи пор, охир!
 Монандаи абрӣ ту, ҳам музлиму беборон,
 Торик макун, ай абр, як катра биёр, охир!
 Ин ҷумлаи фармонҳо аз баҳри қадар омад,
 Ай ҷабрии ғофил ту аз лаззати кор, охир!
 Бо кӯр касе гӯяд, к-ин ришта ба сӯзан каш?!
 Бо баста касе гӯяд, к-ин ҷост шикор, охир?!
 Бо тифли дурӯза кас аз шоҳиду май гӯяд?!
 Ё бо назари ҳайвон аз чашми хумор, охир?!
 Чун ҳеч наёбӣ ту, паҳлӯи занон биншин,
 Аз ҷумлаи ҷонбозон бигзар ба канор, охир!
 Дар қудрати маҳдумӣ - Шамсулҳақи Табрезӣ
 Ғӯте бихури, бинӣ Ҳақро ба низор охир!

366

Ҷафо аз сар гирифтӣ, ёд медор!
 Накардӣ, он чи гуфтӣ, ёд медор!
 Бигуфтӣ: "То қиёмат бо ту ҷуфтам",
 Кунун бо ҷавр ҷуфтӣ, ёд медор!
 Маро бедор дар шабҳои торик
 Раҳо кардиву хуфтӣ, ёд медор!
 Ба гӯши ҳасм мегуфтӣ суханҳо,
 Маро дидӣ, ниҳуфтӣ, ёд медор!
 Нагуфтӣ: "Хор бошам пеши душман"?!
 Чу гул бо ӯ шукуфтӣ, ёд медор!
 Гирифтам доманат, аз ман кашидӣ,
 Чунин кардиву рафтӣ, ёд медор!
 Ҳамагӯям итобе ман ба нармаӣ,
 Ту мегӯӣ ба зафтӣ,⁹⁹ ёд медор!
 Фитодӣ борҳо, дастат гирифтам,
 Дигарбора бияфтӣ, ёд медор!

367

Маро, ёро, чунин бе ёр мағзор!
 Зи ман мағзар, маро мағзор, мағзор!
 Ба зинҳорат даромад ҷони чокар,
 Маро дар ҳичри безинҳор мағзор!
 Табибӣ, балки ту Исои вақтӣ,
 Марав, моро чунин бемор мағзор!
 Маро гуфтӣ, ки моро ёри ғорӣ,
 Чунин танҳо маро дар ғор мағзор!
 Туро андак намояд ҳичри як шаб,
 Зи ман пурс андаку бисёр мағзор!
 Маяндоз оташи андак ба сина,
 Ки набвад оташ андак, хор мағзор!
 Дамам бигаст, лекин бори дигар
 Зи ман бишнава, маро ин бор мағзор!

368

⁹⁹ Дуруштӣ, сахой, тундӣ.

Маро иқбол хандонид охир,
Инон ин сӯ бигардонид охир.
Замоне мурғи дил барбастапар буд,
Бидодаш парру парронид охир.
Зихӣ боғе, ки хандонид аз фазл
Бад-он абре, ки гирёнид охир!
Зихӣ нусрат, ки мар исломро дод!
Зихӣ мулке, ки истонид охир!
Ба чавғони вафо як гӯйи заррин
Дар ин майдон биғалтонид охир.
Камар бикшод Мирриху бияндохт,
Силаҳхоро бидарронид охир.
Бихандад осмон, зеро заминро
Худо аз хавф бирҳонид охир!

369

Дар ин сармову борон ёр хуштар!
Нигор андар канору ишқ дар сар!
Нигор андар канору чун нигоре?!
Латифу хубу чусту тозаву тар!
Дар ин сармо ба кӯйи ӯ гурезем,
Ки монандаш назояд кас зи модар!
Дар ин барф он лабони ӯ бибӯсем,
Ки дилро тоза дорад барфу шаккар!
Маро тоқат намонд, аз даст рафтам,
Маро бурданду оварданд дигар!
Хаёли ӯ чу ногаҳ дар дил ояд,
Дил аз ҷо меравад, Аллоҳу Акбар!

370

Нурест миёни шаъри аҳмар
Аз дидаву ваҳму рӯҳ бартар!
Хоҳӣ худро бад-ӯ бидӯзӣ,
Бархезу ҳичоби нафс бардар!
Он рӯҳи латиф сурате шуд,
Бо абруву чашму ранги асмар!
Бинмуд Худойи бечигуна
Бар сурати Мустафо - Паямбар!
Он сурати ӯ фанои сурат,
В-он наргиси ӯ чу рӯзи маҳшар!
Ҳар гаҳ, ки ба халқ бингаридӣ,
Гаштӣ зи Худо кушода сад дар!
Чун сурати Мустафо фано шуд,
Олам бигирифт Илоҳу Акбар!

371

Дорад дарвеш нӯши дигар
В-андар сару чашм хуши дигар.
Дар вақти самоъ сӯфиёро
Аз арш расад хурӯши дигар.
Ту сурати ин самоъ бишнавар,
К-эшон доранд гӯши дигар.
Сад дег ба чӯш ҳаст ин ҷо,

Дорад дарвеш чӯши дигар!
Ҳамзонуи он, ки ту-ш набинӣ
Сармаст зи майфурӯши дигар.
Дарвеш зи дӯш боз маст аст,
Ғайри шабу рӯзи дӯши дигар.
Моем чу чон ҳамӯшу гӯё,
Ҳайроншуда дар Ҳамӯши дигар!

372

Гуфтӣ, ки зиён кунӣ, зиён гир,
Гуфтӣ, ки ту мулҳидӣ, чунон гир!
Гуфтӣ, ки ту рӯбахӣ, найӣ шер,
Моро сақати ҳама сагон гир!
Гуфтӣ, ки зи дил хабар надорӣ,
Ай мӯниси дил, маро забон гир!

373

Ошике дар хашм шуд аз ёри худ маъшуквор,
Гозуре дар хашм гашт аз офтоби номдор.
В-онгаҳон чун гозуре аз гозурон дарвештар
В-онгаҳон чун офтобе офтоби ҳар диёр!
Нози гозур чун бидид он офтоб, аз лутфи худ
Абр пеш овард, инак гозуре бо қору бор!
Гуфт: «То гозур нахандад, ман бурун н-оям зи абр,
То дили ӯ хуш нагардад, ман набошам барқарор!»
Даста-даста ҷомҳои гозурон аз қор монд,
То падид ояд, ки гозур ихтиёр аст, ихтиёр!
Ҳар ки бошад ошиқи он офтоб аз ҷону дил,
Сар зи хоки пойи гозур барнадорад зинҳор!
Гӯям он гозур кӣ бошад? Шамси Табриву бас,
К-аз барои ӯ барояд офтоб аз ҳар қанор!

374

Азми рафтан қардаӣ чун умри ширин, ёд дор!
Қардаӣ асби ҷудойӣ рағми мо зин, ёд дор!
Бар замини чарх рӯяд мар туро ёрони соф,
Лек аҳде қардаӣ бо ёри пешин, ёд дор!
Қардаам тақсирҳо, қ-он мар туро қин оварад,
Лек шабҳои маро, ай ёри бекин, ёд дор!
Қурси маҳро ҳар шабе чун бар сари болиқ ниҳӣ,
Он қи қардӣ зонии моро ту болиқ, ёд дор!
Ҳамчу Фарҳод аз ҳавоят қӯҳи ҳичрон меқанам,
Ай туро Ҳусрав қулому сад чу Ширин, ёд дор!
Бар лаби дарёи ҷашмам дидаӣ саҳрои ишқ
Пур зи шоҳи зафарону пур зи нарин, ёд дор!
Илтимоси оташинам сӯйи қардун меарад,
Қабраил аз арш қӯяд: "Ё Раб, омин, ёд дор!"
Шамси Табрив, аз он рӯзе, қи дидам қӯйи ту,
Дини ман шуд ишқи қӯят, мафҳари дин, ёд дор!

375

Мутрибо, дар пеши шоҳон чун шудастӣ пардадор,
 Бармадор андар ғазал чуз пардаҳои шохвор!
 Бандагоншон дилхушону бандагишон бенишон,
 Хонхушон беҳамиру бодахушон беҳумор!
 Дидаи биноӣ мутлақ дар миёни халқу Ҳақ,
 Аз ҳама халқаш гурезу бар ҳама фармон гузор!
 Ҳамчу хур оламфурӯзу ҳамчу гардун сарфароз,
 Ҳам калиди ҳашт ҷаннат, ҳам бурун аз панҷу чор!
 Сачда орад пеши эшон бонамозу бенамоз,
 Пеши эшон сабз гардад шӯрахоку сабззор!

376

Ёри бо ин лутфхоро аз лабаш поянда дор!
 Ё ҳама лутф аст, ҷумла, ё Рабаш, поянда дор!
 Ай бисе ҳақҳо, ки дорад бар шаби торик мох,
 Ай Худоё, рӯзу шаб ту бар шабаш поянда дор!
 Ҳаст манзилҳои хуш мар рӯхро аз мазҳабаш,
 Ай Худоё, рӯхро бар мазҳабаш поянда дор!
 Тифли ҷон дар мактабаш устои устодон шудаст,
 Ай Худо, ин тифлро дар мактабаш поянда дор!
 Лашкари динро зи шоҳам - Шамси Табрезӣ зиёст,
 Ай Худоё, то абад бар мавкабаш поянда дор!

377

Сар баровар, ай ҳарифу рӯйи ман бин ҳамчу зар,
 Ҷон сипар кардам, валекин тир кам зан бар сипар!
 Ин ҷигар аз тирҳо шуд ҳамчу пушти хорпушт,
 Раҳм кардӣ ишқи ту, гар ишкро будӣ ҷигар!
 Ман раҳо кардам ҷигарро, ҳар чи хоҳад, гӯ, бишав,
 Бар даҳонам зан, агар ман з-ин сухан гӯям дигар!
 Бандаи соқии ишқам, масти он дурдии дурд,
 Гӯшае сармаст хуфтам, фориғам аз хайру шар!
 Гар биёяд ғам, бигӯям, он ки ғам меҳӯрд, рафт,
 Рав ба бозору рубобе аз барои ман бихар!

378

Гар ба хилват дидаме ўро ба ҷое сер-сер,
 Бе рақибаш додаме ман бўсаҳое сер-сер!
 Бас хатоҳо кардаам дуздида, лекин орзуост
 Бо лаби турки Хато рӯзе хатое сер-сер!
 То яке ишрат бибинад ҷарх, к-ў ҳаргиз надид,
 Ишрати кадбоние бо кадхудое сер-сер!
 Як ба як бегонагонро аз миён берун кунед,
 То канорам гирад он дам ошное сер-сер!
 Дасти ў гирам, ба майдон андар оям пойкӯб,
 Мезанам з-он даст бо ў дасту ҷое сер-сер!
 Ай хушо рӯзе, ки бикшояд қаборо банд-банд,
 То кашам ўро барахна, бе қабое сер-сер!
 Дар фироқи Шамси Табрезӣ аз он коҳид тан,
 То фазояд ҷонхоро ҷонфизое сер-сер!

379

Миъдаро пур кардаӣ дӯш аз хамиру аз фатир,
 Хоб омад, чашм пур шуд, к-он чи мечустӣ, бигир!
 Баъди пурхӯрдан чӣ ояд?! Хоби ғафлат ё ҳадас!
 Ёри бодинчон чӣ бошад?! Сирка бошад ё ки сир!
 Сӯз агар аз рӯҳ хоҳӣ, хоча, кам кун лукмаро,
 Гавз агар мафтӯҳ хоҳӣ, косаро дар пеш гир!
 Ай Худо, чонро пазиро кун зи зарқи поки хеш,
 То намонад чун сагон мурдор ҳар лукмапазир!
 Вақти рӯза аз миёни дил барояд нола зор,
 Баъди хӯрдан аз раҳи зерин кушояд парда зер.

380

Хӯӣи бад дорам, малӯлам, ту маро маъзур дор!
 Хӯӣи ман кай хуш шавад бе рӯӣи хубат, ай нигор?!
 Бе ту ҳастам чун зимистон, халқ аз ман дар азоб,
 Бо ту ҳастам чун гулистон, хӯӣи ман - хӯӣи баҳор!
 Бе ту беақлам, малӯлам, ҳар чи гӯям, каж бувад,
 Ман хичил аз ақлу ақл аз нури рӯят шармсор!
 Оби бадро чист дармон?! Боз дар Ҷайхун шудан!
 Хӯӣи бадро чист дармон?! Боз дидан рӯӣи ёр!
 Оби ҷон маҳбус мебинам дар ин гирдоби тан,
 Хокро бармеканам, то раҳ кунам сӯӣи биҳор!¹⁰⁰
 Шарбате дорӣ, ки пинҳонӣ ба навмедон диҳӣ,
 То фиғон барн-оварад аз ҳасраташ уммедвор!
 Чашми худ, ай дил, зи дилбар, то тавонӣ, бармагир,
 Гар зи ту гирад канора в-ар ту ро гирад канор!

381

Лаҳза-лаҳза ме бурун омад зи парда шаҳрёр,
 Боз андар парда мешуд, ҳамчунин то ҳашт бор.
 Соҳате беруниёро мерабуд аз ақлу дил,
 Соҳате аҳли ҳарамро мебибурд аз ҳушу кор.
 Дафтаре аз сӣҳри мутлақ пеши чашмаш боз буд,
 Гардише аз гардиши ӯ дар дили ҳар беқарор!
 Гоҳ аз нӯги қалам савдо-ш нақше мекашид,
 Гоҳ аз сурнойи ишқаш ақли мискин сангсор!
 Чунки шаб шуд, з-оташи рухсор шамъе барфурӯхт,
 То дусад парвонаи ҷонро падида омад мадор!
 Чун зи шаб нима бишуд, мастон ҳама беҳуд шуданд,
 Мо бимондему шабу шамъу шаробу он нигор!
 Мои мо ҳам хуфта буду бурда заҳмат аз миён,
 Мои мо бо мои ӯ гашта канор андар канор!
 Чун саҳар ин мои мо муштоқи он мо гашта буд,
 Мо даромад соявору шуд бурун он мои ёр!
 Шамси Табретӣ бирафт, аммо шуъоӣи рӯӣи ӯ
 Ҳар тараф нуре диҳад онро, ки ҳасташ ихтиёр!

382

Шодие, к-он аз ҷаҳон андар дилат ояд, маҳар,
 Шодие, к-он аз дилат ояд, зиҳӣ, кони шакар!

Бозхар чони маро 3-ин хар ду фаррош, ай Худо,
 Пахлуйи асҳоби Каҳфам хуш бихусбон беҳабар!
 Сояи шодист ғам, ғам дар пайи шодӣ давад,
 Тарки шодӣ кун, ки ин ду нагсилад аз ҳамдигар!
 Дар пайи рӯз аст шаб в-андар пайи шодист ғам,
 Чун бидидӣ рӯз, дон, к-аз шаб натон кардан ҳазар!
 Ту пайи ғам медавӣ, шодӣ пайи ту медавад,
 Чун пайи шодӣ равӣ ту, ғам бувад бар раҳгузар!
 Ёд мекун он наҳангеро, ки моро даркашид,
 То намонад фаҳму ваҳму хубу зишту хушку тар!
 Ҳамчу шамъи нахлбандон, к-оташаш дар худ кашад,
 Коғазӣ пурнақшу сурат дарфитад дар об - дар!

383

Баҳри шаҳват чони худро медиҳӣ ҳамчун сутур
 В-аз барои чони худ каҳ медиҳӣ в-он ғаҳ базӯр!
 Меситонӣ аз хасон, то водихӣ даҳ-чордах,
 Дар ҳавои шоҳидиву луқмайӣ, ай беҳузур!
 Он сабадкаш мекашад он луқмаҳоро тун ба тун,
 Медавонад мурдакаш мар шоҳидатро гӯр-гӯр!
 Лукмаат мурдор омад, шоҳидат ҳам мурдае,
 Дар миёни ин ду мурда чун намебошӣ нуфур?!
 Чашми охурро бибанду чашми охир баркушо,
 Охири ҳар чиз бингар, то бигирад чашм нур!

384

Ҳала, зирак, ҳала, зирак, ҳала, зирак, ҳала, зӯтар,
 Ҳала, к-аз чунбиши соқӣ бидавад бода ба сар-бар!
 Бидавад рӯҳ пиёда, сари ганчина кушода,
 Руҳи чун Зухра ниҳода ғалате рӯйи қамар-бар!
 Ҳала, маншину маёсо, биҳил ин сабру мувосо,
 Бигузин чаҳду муқосо, ки чу дегам ба шарар-бар!
 Агарам ишвапарастӣ сари ҳар роҳ набастӣ,
 Шаби ман рӯз шудастӣ, зада роят ба саҳар-бар!
 Ҳала, барчаҳ, ҳала, барчаҳ, ки зи хуршед сафар бих,
 Қадам аз хона бадар ниҳ, ҳамагонро ба сафар бар!
 Сафари роҳи ниҳон кун, сафар аз ҷисм ба ҷон кун,
 Зи Фурот об равон кун, бизан он об Хизар - бар!
 Дами булбул чу шунидӣ, суйи гулзор давидӣ,
 Чу бад-он боғ расидӣ, бидав акнун ба шачар-бар!
 Ба шачар-бар, ҳала, баргӯ, масали фохта ку-ку,
 Ки талабгор бад-ин хӯ назанад каф ба хабар-бар!

385

Ҳин, ки омад ба сари кӯйи ту Маҷнуни дигар,
 Ҳин, ки омад ба тамошойи ту дилхуни дигар!
 Ошиқи рӯйи туро гунбади гардун накашад,
 Магараш ҷой диҳӣ бар сари гардуни дигар!
 Ошиқи ту нахурад ҳилаву афсуни касе,
 Ту бихону ту бидам бар дилаш афсуни дигар!
 Ишқи рӯйи ту ба шаш сӯйи ҷаҳон доми дил аст,
 Ки надиданд чунон руҳ руҳи гулгуни дигар!
 Раҳмате кун ту бар он мурғ, ки дар дом афтод,

Ки надорад чу ту шоҳаншаҳи бечуни дигар!
Ку дар ин хона яке сӯхтаи мафтуне,
Ки ба шабҳо шунавад нолаи мафтуни дигар?!
Аз паси найшакарат ашки чу атлас борам,
Чораам нест чуз ин атласу аксуни¹⁰¹ дигар!

386

Гар зи сирри ишқи ӯ дорӣ хабар,
Чон бидиҳ дар ишқу дар чонон нигар!
Ишқ дарёаст мавчаш нопадид,
Оби дарё оташу мавчаш гуҳар!
Гавҳараш асрору ҳар сӯйе аз ӯ
Соликеро сӯйи маънӣ роҳбар!
Сар кашӣ аз ҳар ду олам ҳамчу мӯй,
Гар сари мӯйе аз ин ёбӣ хабар!
Дӯш масте хуфта будам нимшаб,
К-уфтод он моҳро бар мо гузар!
Дид рӯйи зарди ман дар моҳтоб,
Кард рӯйи зарди мо аз ашк тар!
Раҳмаш омад, шарбати васлам бидод,
Ёфт як-як мӯйи ман чоне дигар!
Гарчи маст афтода будам аз шароб,
Гашт як-як мӯй бар ман дидавар!
Дар руҳи он офтоби ҳар ду кавн
Масти лояқил ҳамекардам назар!

387

Омадам ман бе дилу чон, ай писар,
Ранги ман бин, нақш бархон, ай писар!
Не, ғалат, ман н-омадам, ту омадӣ
Дар вучуди банда пинҳон, ай писар!
Ҳамчу зар як лаҳза дар оташ биханд,
То бибинӣ баҳти хандон, ай писар!
Дар хароботи дилам андешаҳост,
Дарҳам афтода чу мастон, ай писар!
Пой дору шӯри мастон гӯш дор
Дар шикасту части дарбон, ай писар!
Омадам в-овардамат ойинае,
Рӯй бину рӯ магардон, ай писар!
Куфри ман ойинаи ймони туст,
Бингар андар куфри ймон, ай писар!
Мезанам ман наъраҳо дар хомушӣ,
Омадам Хомӯши гӯён, ай писар!

388

Ишқро бо гуфту бо ймо чи кор?!
Рӯхро бо сурати асмо чи кор?!
Ошиқон гӯйанд дар чавғони ёр,
Гӯйро бо даст ё бо по чи кор?!
Ҳар кучо чавғон-ш ронад, меравад,

¹⁰¹ Иксун – шоҳии сиёҳ.

Гўйро бо пасту бо боло чи кор?!
Ойина-сту мазҳари рўйи бутон,
Бо накўсимошу бадсимо чи кор?!
Сусмор аз об хўрдан фориғ аст,
Мар варо бо чашмаву сакко чи кор?!
Он хаёле, ки замир автони ўст,
Пошро бо маскану бо чо чи кор?!
Исие, ки баргузашт ў аз асир,
Бо ғами сармош ё гармо чи кор?!
Ай расойилкушта бо нодии ғайб,
Рав, туро бо гуфту бо ғавго чи кор?!

389

Рафтам он чо масту гуфтам: "Ай нигор,
Чун маро девона кардӣ, гӯш дор!"
Гуфт: "Бингар, гӯши ман дар ҳалқаест,
Бастаи он ҳалқа шав чун гӯшвор!"
Зуд бурдам даст сӯйи ҳалқаҳо-ш,
Даст бар ман зад, ки даст аз ман бидор!
Андар ин ҳалқа ту он гаҳ раҳ барӣ,
К-аз сафо дурре шавӣ ту шоҳвор!
Ҳалқаи заррини ман в-он гаҳ шабах!¹⁰²
Кай равад бар чарх Исо бо ҳимор?!¹⁰³

390

Розро андар миён ниҳ, во магир,
Бандаро ҳар лаҳза аз боло магир!
Ту накӯ донӣ, ки ҳар чиз аз кучост,
Гар хатоҳо рафт, он аз мо магир!
Рустойӣ гар бувам, они туам,
Рустойӣ, хешро русто магир!
Чун маро дар ишқ усто кардаӣ,
Худ маро шогирд гир, усто магир!
Ту маро аз завқ мегирӣ гулӯ,
То бинолам, гўямат: "Он чо магир!"
Сӯйи баҳрам каш, ки хошоки туам,
Ту маро худ лойиқи дарё магир!
Аз аласт омад Салоҳуддин тамом,
Ту варо з-имрӯзу аз фардо магир!

391

Сокиё, бодаи чун нор биёр,
Дафъи ғамро ту зи асрор биёр!
Бодаеро, ки зи дил мечӯшад,
Зуд, ай сокии дилдор, биёр!
Кофари ишқ, биё, бода бибин,
Нест шав дар майу иқрор биёр!
Сокиё, дасти ҳама мастон гир,

¹⁰² Мўҳраи сиёҳ.

¹⁰³ Маркаб, саворӣ

Ҳамчунон ҷониби гулзор биёр!
Пеши ин шоҳиди мо хубонро
Гардани баста зи Булғор биёр!
Муъминонро ҳама урён қардӣ,
Гараве низ зи куффор биёр!
Шамси Табреш, бигӯ давлатро:
"Бипазир андаку бисёр биёр!"

392

Рӯзе хуш аст рӯят, аз нури рӯз хуштар,
Бода накӯст, лекин соқӣ зи май накӯтар!
Ҳар бастае, ки бошад, имрӯз баркушоед,
Дил дар мурод печад чун боз дар кабӯтар!
Ҳар бедиле зи дилбар инсоф худ биёбад,
Ҳар ташнае нишинад бар оби ҳавзи Кавсар!
Ҳар дам диҳад бути ман нав соғаре ба соқӣ,
К-имрӯз базми ом аст, инро ба ошиқон бар!
Як соғари латифе, к-аз ғояти латифӣ,
Гӯйӣ, ҳама шароб аст, худ нест ҳеч соғар!

393

Ай маҳви ишқгашта, ҷониву чизи дигар,
Ай он, ки он ту дорӣ, ониву чизи дигар!
Асрори осмонро в-аҳволи ину онро
Аз лавҳи нонабишта хониву чизи дигар!
Ҳар дам зи халқ пурсӣ аҳволи аршу курсӣ,
Онрову сад чунонро дониву чизи дигар!
Лаълест бениҳоят, дар равшанӣ бағоят,
Он лаъли бебаҳоро кониву чизи дигар!
Ҳукме, ки ронд фармон рӯзи аласт бар ҷон,
Он ҷумла ҳукмҳоро рониву чизи дигар!
Чашме, ки дид он рӯ, гар ишқ ронд ин сӯ,
Он чашм нест, валлаҳ 3-ониву чизи дигар!
Он чашмаҳвал омад, дар гоми аввал омад,
К-ӯ гуфт аввалиро сониву чизи дигар!
Ҳар к-ӯ бақо наёбад аз Шамси Ҳаққи Табреш,
ӯ ҳаст дар ҳақойиқ фониву чизи дигар!

394

Ай ойина, фақирӣ, ҷониву чизи дигар,
В-ай он ки дар замири, ониву чизи дигар!
Асрори осмонро, андешаву ниҳонро,
Аҳволи ину онро дониву чизи дигар!
Таърихи баргузашта бар инсиву фаришта,
Хатҳои нонабишта хониву чизи дигар!
Аз ғайб ҳиссаҳоро бидҳӣ ба мустаҳаққон
В-аз сина ғуссаҳоро рониву чизи дигар!

395

Мири шикори ман, ки маро кардаӣ шикор,
Бе ту на айш дораму на хобу на қарор.

Дилдори ман туйй, сари бозори ман туйй,
Ин чумла чавр бар мани мискин раво мадор!
Ай он, ки ёр нест туро дар чаҳони ишқ,
Ман дар чаҳон фиканда, ки ай ёр, ёр, ёр!
Дардих аз он шароб, ки аввал бидодайй,
3-он чашмҳои маст ту бишкан маро хумор!
Аз осмон фирист шаробе, к-аз он шароб
Андар замин намонад як ақли ҳушёр!
Рӯзе ҳазор кор барорӣ ба як назар,
Охир яке назар куну ин корро барор!

396

Кас бе касе намонад, медон ту ин қадар,
Гар бо яке насозӣ, ояд яке дигар!
3-ин хона гар равам ману хона тихӣ кунам,
Ояд яке дигар чу мане ё зи ман батар!
Мерос мондааст чаҳон аз ҳазор қарн,
Чун шуд ба зери хок падар, шуд писар падар!
Танҳо на одамӣ, ҳайвон низ ҳамчунин,
Вар не, надидайй ту дар офоқ чонвар!
Шаб офтоб агар биравад ҳам зи боми чарх,
Бар ҷойи офтоб ситора-ст ё қамар!
Гар тарки як ҳунар бикунад мард, табъи ӯ
Машғули кори дигар гашту дигар ҳунар!
Зеро ки бар дили ҳама халқон муваккалест,
Бекорашон надораду беёру бесафар!

397

Мастему беҳудему ҷамоли ту пардадар,
3-ин пас мабош, моҳо, дар абру парда дар!
Мо, ҷамъи ошиқони ту, хушқадду қоматем,
Моро салоии фитнаву шӯру ҳазор шар!
Хуршед тофтаст зи рӯйи ту чоштгоҳ,
Дар ишқи қурси рӯйи ту рафтем бом-бар!
Мастист дар сар аз маю ин тоби офтоб
Дар сар битофтаст, пас аз даст рафт сар!
Ай мутриби ҳавои дили ошиқони рӯҳ,
Бинвоз лаҳни қон, ки танантан латифтар!
То қонҳо зи хирқаи танҳо бурун шавад,
То бар сурини хирқа равад қони боҳабар!
Аз ҷоми софи бода ту хошоки ҷисмро
Бардор, то ниҳем ба иқбол бар ба бар!
То дидаҳо гузора шавад аз ҳичобҳо,
То вораҳад зи хонаву мону зи бому дар!
Симурғи қону мафҳари Табрез Шамси дин
Бинад ҳазор равзаву ёбад ҳазор пар!

398

Бар сари раҳ дидамаш, тез равон чун қамар,
Гуфтам: "Баҳри Худо, якдама охистатар!
Як дам, ай моҳваш, асбу инонро бикаш,

Ай ту чу хуршеду хур соя зи мо зӯ¹⁰⁴ мабар!"
 Гуфт: "Манам офтоб, нест туро тоби тоб,
 З-он ки зи як тоби ман аз ту намонад асар!
 З-он, ки ту дар сардсер доштайӣ рахти хушк,
 Хушклабу чашмтар будайӣ аз хушку тар!
 Бурчи ман онсӯтар аст, дур зи хушку тар аст,
 Нек ачаб гавҳар аст, нек пур аз шӯру шар!
 Аз паси чандин ҳичоб чок задастӣ ту чайб,
 Аз паси парда туро ёва шуда пову сар!
 Чониби Табрет тоз, чониби шамъи тароз,
 Шамси Ҳақи сарфароз то шавадат зебу фар!"

399

Ояд ҳар дам расул аз тарафи шаҳри ёр,
 Бо фараҳи васли дӯст, бо қадаҳи шахдбор!
 Дастзанон ақли кул, рақскунон чузв кул,
 Сачдакунон сарву гул бар тарафи сабзор!
 Баҳр аз ин дамбачӯш, кӯҳ аз ин лаълпӯш,
 Нӯҳ аз ин дар хурӯш, рӯҳ аз ин шармсор!
 Ай хиради дурбин, соқии чун хур бин,
 Бодаи Мансур бин, қону диле беқарор!
 Бишнава аз чаппу рост мужда, саъодат турост,
 Бахт сафо дар сафост, то ту, туйи ихтиёр!
 Пардаи гардун бидар, ниъматӣ чаннат бихар,
 Об бизан бар чигар, хур бикаш дар канор!
 Ҳар чи бар асҳоби ҳол бошад аввалхаёл,
 Гардад охир висол, чунки дарояд нигор!

400

Биёмадем дигар бор чун насими баҳор,
 Баромадем чу хуршед бо сад истизҳор!
 Чу офтоби тамузем рағми фасли ачуз
 Фиканда гулгулу шодӣ миёнаи гулзор!
 Ҳазор фохта ҷӯёни мо, ки ку ку - ку?!
 Ҳазор булбулу тӯтӣ ба сӯйи мо тайёр!
 Ба моҳиён хабари мо расид дар дарё,
 Ҳазор мавҷ баровард ҷӯши дарёбор!
 Ба зоти поки Худое, ки гӯшу хуш диҳад,
 Ки дар ҷаҳон нагузорем як хирад хушёр!
 Ба Мустафову ба ҳар чор ёри фозили ӯ,
 Ки панҷ навбати мо мезананд дар асрор!
 Биёмадем зи Мисру дусад қатор шакар,
 Ту ҳеч кор макун, чуз ки найшакар мафшор!
 Наботи Миср чи хочат, ки Шамси Табретӣ
 Дусад набот бирезад зи лафзи шаккарбор?!

401

Бикаш, бикаш, ки чи хуш мекашӣ, биёр, биёр,
 Ҳазиматони раҳи ишқро қатор-қатор!
 Канор боз кушодаст ишқ аз мастӣ,

Расид дилшудагонро гаҳи канор-канор!
Зи дасти хеш аз он соғаре, ки медонӣ,
Агарчи нек харобам, биё, биёр, биёр!
Қарори давлати ӯ хоҳу аз қарор мапурс,
Ки нест аз руҳи ӯ дар дилам қарор, қарор!
Нигор қардани чун ашк бар руҳи ошиқ
Ҳаловатест дар он рӯ, ки зад нигор нигор!
Аё касе, ки дарафтодаӣ ба чанголаш,
Зи чанги дӯст раҳидан тамаъ мадор, мадор!
Ту хун будиву зи ишқаш чу шир чӯшидӣ,
Чу шир хун нашавад, ту аз ин гузор гузор!
Бирав, ба бодаи маҳдум - Шамси дин омеъ,
Ки нест бодаи Табрэро хумор, хумор!

402

Касе бигуфт: "Зи мо ё аз ӯст некиву шар?!"
Ҳанӯз хоҷа дар ин аст, риши хоҷа нигар!
Аҷаб, ки хоҷа ба ранге, ки тифл буд, бимонд,
Ки риши хоҷа дигар буду гашт ранг дигар?
Бигӯямат, ки чаро хоҷа зеру боло гуфт?!
Бад-он сабаб, ки нагаштаст хоҷа зеру забар!
Ба чор пову ду по хоҷа гирди олам гашт,
Валек ҳеч нарафтаст қаъри баҳр ба сар!
Гумони хоҷа чунон аст, ки хоҷа бихтар гашт,
Валек ҳаст чу бемори диқ вопастар!
Ба ҳуҷҷату ба лаҷоҷ¹⁰⁵ ситеза афзун гашт,
Зи ҷону ҳуҷҷати завқаш набуд ҳеч хабар!
Тариқи баҳс лаҷоҷ асту иътирозу далел,
Тариқи дил ҳама дида-сту завқу шахду шакар!

403

Ба хидмати лабат омад ба интиҷоъ¹⁰⁶ шакар,
Ки аз лаби шакарин бахш як-ду соъ¹⁰⁷ шакар!
Лаби ту аст, ки шакар зи айни ӯ рӯяд,
На мунтазир, ки расад нася аз буқоъ¹⁰⁸ шакар!
Шакар ба вақти шакархӯрданат насибе ёфт,
Ки бар мазоки даҳонҳо бувад матоъ шакар!
Бибастайӣ ду лаб имрӯз, з-он ҳаметарсам,
Ки аз ғами ту бимонад зи интифоъ¹⁰⁹ шакар!
Зихӣ набот, ки дорад лаби ту, к-аз вай шуд
Амири ҷумла наботот бе низоъ шакар!
Даҳон бибандаму баста шакар ҳамехоям,
Ки то ба ҷон бирасад хуш ба ибтилоъ¹¹⁰ шакар!

¹⁰⁵ Хусумат, яқравӣ, инод.

¹⁰⁶ Дар талаби некиву марҳамат.

¹⁰⁷ Паймонаи ғаллаву шакар.

¹⁰⁸ Ҷое дигар.

¹⁰⁹ Суд, самар, ғоида, ҳосил.

¹¹⁰ Фурӯ бурдан, балъидан.

404

Аз он мақом, ки набвад кушод, зуд гузар,
Бирав ба сӯйи харидори хеш ҳамчун зар!
Дарахт агар мутаҳаррик шудӣ зи чой ба чо,
На ранчи арра кашидӣ, на захмҳои табар!
Замон чу ҳокими тусту макон чу маъбари ту,
Макони нек гузину замон накӯ бингар!
Чунон шавӣ, ки макону замону аҳли замон
Дигар натонад кардан ба фиъл дар ту асар!
Ту тира гардӣ аз шаб чу ойнай гардун,
На зардрӯйи хазон гардӣ аз ҳаво чу шачар!¹¹¹

405

Рӯй бинмо ба мо, макун мастур,
Ай ба ҳафт осмон чу маҳ машхур!
Мо яке, чамъи ошиқон, зи ҳавас
Омадем аз сафар зи роҳе дур.
Ай, ки дар айни чони худ дорӣ
Сад хазорон бихишту хуру қусур,
Сар фуру кун зи бому хуш бингар
Чониби чамъи ошиқе ранчур!
Сокии сӯфиён, шаробе дих,
К-он на аз хум бувад, на аз ангур!
З-он шаробе, ки бӯйи чӯшиши ӯ
Мурдагонро бурун кашад аз гӯр!

406

Халкро зери гунбади даввор
Чашмҳо кӯру диданӣ бисёр!
Чаври ӯ каш, аз он ки шӯриши дил
Нури чашм аст, ё улулабсор!
Бар ду дида ниҳам ғамат, к-ин дард
Доруйи хоси хусравист ба бор!
Боғи чон хуш зи сангборон аст,
Мо нахоҳем катра санг бибор!
Шамси Табрез гавҳари ишқ аст,
Гавҳари ишқро ту хор мадор!

407

Чони хароботиву умри баҳор,
Ҳин, ки бишуд умр чунин хушёр!
Чони ҷаҳон, чони маро даст гир,
Чашми ҷаҳон, ҳарфи маро гӯш дор!
Сурати дил омаду пешам нишаст
Бастасару хаставу беморвор!
Дасти маро бар сари худ мениҳод,

¹¹¹ Дарахт.

К-ай ба ғами дӯст маро дастёр!
Дарди сарам нест зи сафрову таб,
Аз майи ишқ аст сарам пурхумор!
Ин ҳама шева-ст, муродаш туйй,
Ай шакарат карда диламро шикор!
Чони ман аз нола чу танбӯр шуд,
Ҳоли дилам бишнава аз овози тор!

408

Ҳаст касе софиву зебоназар,
То бикунад чониби боло назар?!
Ҳаст касе пок аз ин обу гил,
То бикунад чониби дарё назар?!
По бинихад бар камари кӯҳи Қоф,
То бизанад бар пари Анқо назар?!
То ки назар маст шавад з-офтоб,
То бишавад бесару бепо назар?!
Ҳаст касеро мадад аз нури ишқ,
То фитадаш ҷумла бад-он ҷо назар?!
Об ҳам аз об мусаффо шавад,
Ҳам зи назар ёбад бино назар!
Ҷумла назар шав, ки ба даргоҳи Ҳақ
Роҳ наёбад магар, илло назар!

409

Биё, бо ту маро кор аст имрӯз,
Маро савдои гулзор аст имрӯз!
Биё, дилдори ман, дилдорие кун,
Ки рӯзи лутфу ёсор аст имрӯз!
Дили ман ҷомаҳоро медаронад,
Ки рӯзи васли дилдор аст имрӯз!
Бихандон чони моро аз ҷамоле,
Ки бар гулбаргу гулнор аст имрӯз!
Чаро ҷонҳо бар он лаб маст гаштанд?!
Ки он ҷо нуқл бисёр аст имрӯз!
Навойи тӯтиён офоқ пур шуд,
Ки шаккарҳо ба хирвор аст имрӯз!

410

Дар ин сармо сари мо дорӣ имрӯз,
Дили айшу тамошо дорӣ имрӯз?!
Маяфкан навбати ишрат ба фардо,
Чу осойиш муҳайё дорӣ имрӯз!
Бигустар бар сари мо сояи худ,
Ки хуршедона симо дорӣ имрӯз!
Дар ин хумхона моро меҳмон кун,
Бад-он ҳамсоя, к-он ҷо дорӣ имрӯз!
Ниқоб аз рӯи сурхи ӯ фуру каш,
Ки дар парда Ҳумайро дорӣ имрӯз!
Даришкан киштии андешаҳоро,
Ки каффе ҳамчу дарё дорӣ имрӯз!
Саре аз айну шину қоф барзан,
Ки сад исму мусаммо дорӣ имрӯз!

Хамуш бошу мадам дар нойи мантик,
Ки Мисру найшакархо дорӣ имрӯз!

411

Дар ин сармо сари мо дорӣ имрӯз,
Сари айшу тамошо дорӣ имрӯз!
Туйй хуршеду мо пешат чу зарра,
Ки моро бесару по дорӣ имрӯз!
Ба чорум осмон, паҳлӯи хуршед,
Ту моро чун Масеҳо дорӣ имрӯз!
Дило, аз санг сад чашма равон кун,
Ки ихсони муваффо дорӣ имрӯз!
Тарошидӣ зи раҳмат нардбоне,
Ки азми кӯчи боло дорӣ имрӯз!
Зихӣ даъват, зихӣ миҳмони зафт,
Ки бар чархи муъалло дорӣ имрӯз!
Ба пеши ҳар касе моҳии бирён,
Дар он моҳӣ ту дарё дорӣ имрӯз!
Даруни моҳие дарё кӣ дидаст?!
Аҷойибҳои зебо дорӣ имрӯз!

412

Моем фидойиёни чонбоз,
Густоҳу далеру чисмпардоз!
Ҳайф аст, ки чони поки моро
Бошад тани хоксор анбоз!
З-оғоз ҳама ба охир оянд,
З-охир биравем мо ба оғоз!
Ҳин, бозпаред ҷумла ёрон,
Шаҳ боз бикӯфт табли шаҳбоз!
Шаш сӯй мапар, бипар аз он сӯ,
К-андар дили ту расид овоз!
Ҳон, ай дили хаста, нақли моро
Рӯзе ду-се мондааст, месоз!
Гар хориву гар азизӣ ин ҷо,
З-он сӯст бақову мулку иъзоз!
Макшой пари сухан, к-аз он сӯ
Бе пар бошад ҳамеша парвоз!
Пӯсти сухан аст, ин чи гуфтам,
Аз пӯст кӣ ёфт мағзи он роз?!

413

Бархезу сабӯхро барангез,
Ҷон бахш замонарову мастез!
Омехта бош бо ҳарифон,
Бо об шаробро маёмеz!
Ёди ту шаробу ёди мо об,
Мо чун сари хар, ту ҳамчу полез!
Ай ғам, аҷалат дар ин қанина l 12-ст,
Гар мурданат орзӯст, мағрез!

Марги нафас аст дар тачаллӣ,
Марги чуъал¹¹³ аст дар абирбез.¹¹⁴
Мачлис чаман асту гул шукуфа,
Ай сокии ҳамчу сарв, бархез!
Ин қоми мушаъшаъ, он гаҳе шарм?
Соқӣ чу туйӣ, хатост пархез!
Моро чу рухи хушат барафрӯз,
Ғамро чу адӯӣ худ даровез!
Ҳиштем ғазал, ки навбати туст,
Мардона дарову чусту сартез!

414

Ман аз суханони миҳрангез,
Дил пур дорам, зи хоб бархез!
Ай он ки рухи ту ҳамчу оташ,
Як лаҳза зи оташам мапархез!
Ширам зи ту чӯш карду хун шуд,
Ай шир, ба хуни ман даромез!
Бо ёраки худ бисоз пинҳон,
Мастез, ба қони ту, ки мастез!
Таслими қазо шудам, азеро
Монанди қазо ту тундиву тез.
Бингар, ки чи хуни дил гирифтаст
Бар гирди қабом чун фаровез.
Дар ҳашм макун ту чашми худро
В-он фитнаи хуфтаро маянгез!
Худ хуфта намояду нахуфтаст
Он наргиси пурҳумори хунрез.

415

Гар найӣ девона, рав, мар хешро девона соз,
Гарчи сад раҳ мот гаштӣ, муҳраи дигар бибоз!
Гарчи чун торӣ, зи захмаш захиаи дигар бизан,
Бозгард, ай мурғ, гарчи хастайӣ аз чанги боз!
Чанд хона гум куниву ёва гардӣ гирди шаҳр?!
В-ар зи шаҳрӣ низ ёва, бо қаловузе бисоз!
Асби чӯбин бартарошидӣ, ки ин асби ман аст,
Гар на чӯбин аст асбат, хоҷа, якманзил битоз!
Даъвии Ҳақ нашнавай, он гаҳ дуъоҳо мекунӣ,
Шарм бодат, ай бародар, з-ин дуъои бенамоз!
Сар ба сар розӣ найӣ, ки сар бурӣ аз теги Ҳақ,
Кай диҳад бӯ ҳамчу анбар, чунки сириву пиёз?!
Гар ниёзатро пазирад Шамси Табрзӣ зи лутф,
Баъд аз он бар арш ниҳ ту чор болиш баҳри ноз!

416

Агар оташ аст ёрат, ту, бирав, дар ӯ ҳамесӯз,
Ба шаби фироқ сӯзон ту чу шамъ бош то рӯз!

¹¹³ Гамбуск.

¹¹⁴ Абурафшон, хушбӯй.

Ту мухолафат ҳамекуш, ту мувофақат ҳамекун,
Чу либоси ту даронанд, ту либоси васл медӯз!
Ба мувофақат биёбад тану чон самоъи чоне,
Зи рубобу даффу сурнову зи мутрибон даромӯз!
Ба миёни бист мутриб чу яке занад мухолиф,
Ҳама гум кунанд рахро, чу ситеза шуд қаловуз!
Ту мағӯ ҳама ба ҷанганду зи сулҳи ман ҷӣ ояд,
Ту яке найӣ, ҳазорӣ, ту чароғи худ барафрӯз!
Ки яке чароғи равшан зи ҳазор мурда бихтар,
Ки бих аст як қади хуш зи ҳазор қомати кӯз!

417

Ишқ гузин, ишқу дар ӯ кавкаба мерону матарс!
Ай дили ту ояти Ҳақ, мусҳафи каж хону матарс.
Ҷонварӣ, лочарам аз фурқати чон меларзӣ,
Ре биҳилу вов биҳил, шав ҳамагӣ чону матарс!
Чун ту гумонӣ абадан, хойифӣ аз рӯзи яқин,
Айни гумонро ту ба сар айни яқин дону матарс.
Дар дили кон нақди зарӣ, ғойибӣ аз дидани худ,
Рақсунон, шуълазанон барҷаҳ аз ин кору матарс!
Дил зи ту бурҳон талабад, сояи бурҳон на туйӣ,
Бар масал соя бирав боз ба бурҳону матарс!
Соя, ки фонӣ кунадаш талъати хуршеди бақо,
Соя махонаш, ту дигар, ибрати мо хону матарс!

418

Нимшаб аз ишқ, то донӣ, чи мегӯяд хурӯс?!
"Ҳезу шабро зинда дору рӯзи равшан наастакӯс!
Паррҳо барҳам занад, яъне, дарего, хоҷаам,
Рӯзгори нозанинро медиҳад бар онамӯс!
Дар хурӯш аст он хурӯсу ту ҳаме дар хоби хуш,
Номи ўро тайр хонӣ, номи худро асрабӯс!
Он хурӯсе, ки туро даъват кунад сӯйи Худо,
Ў ба сурат мурғ бошад, дар ҳақиқат ингалӯс!
Ман гуломи он хурӯсам, к-ӯ чунин панде диҳад,
Ҳоки пойи ӯ бих ояд аз сари - Восилийус.
Гарди кафши ҳоки пойи Мустафоро сурма соз,
То набошӣ рӯзи ҳашр аз ҷумлаи коловирӯс.
Рав, шариятро гузину амри Ҳақро пос дор,
Гар араб бошиву гар турку вагар сарроканӯс!¹¹⁵

419

Ай дили бебаҳра, аз Баҳром тарс
В-аз шаҳон дар соъати икром тарс!
Донаи ширин бувад икромии шох,
Дона дидӣ, он замон аз дом тарс!
Гарчи борон ниъмат аст, аз барқ тарс,
Шодайёмӣ, ту аз айём тарс!
Лутфи шаҳон гарчи густохат кунад,
Ту зи густохии ноҳангом тарс!

¹¹⁵ Вожаҳои кофиясози ғазал, ба истиснои "хурӯс", юнонӣ - румиянд.

Чун бихандад шер, ту эмин мабош,
Он замон аз захми хуношом тарс!
Ай магас, дил бо лаби шаккар мапеч,
Чашм бодом аст, аз бодом тарс!

420

Нест дар охирзамон фарёдрас,
Ўз Салоҳуддин, Салоҳуддину бас!
Гар зи сирри сирри ӯ донистайӣ,
Дам фурӯ каш, то надонад ҳеҷ кас!
Синаи ошиқ яке обест хуш,
Ўнҳо бар оби ӯ хошоку хас!
Чун бибинӣ рӯи ӯро, дам мазан,
К-андар ойина зиён бошад нафас!
Аз дили ошиқ барояд офтоб,
Нур гирад офтоб аз пешу пас!

421

Ай сағи қассоби ҳаҷр, хуни маро хуш билес,
З-он ки нарезад кунун хуни раҳӣ як лакес!
Ганҷи ниҳони ду кавн пеши руҳаш як ҷав аст,
Баҳри лакесе, дило, сард бувад ин макес.¹¹⁶
Ошиқии он санам в-он гаҳ тарси касе?!
Якдаму якранг бош, ошику он гоҳ пес!
Ай дили шаккарситон, аз намакаш шӯр кун,
Об зи Кавсар бихур, хоки дари ӯ билес!
Зуд бишӯ лавҳро з-абҷади ин кофу нун,
Он гаҳ, ай дил, бирав нуқтаи холаш навис!
Ай ҳасади мавҷзан, баҳри Сиёҳ омадӣ,
Хишти гили тирае з-оби ҷаҳаннам бихес!
Шамси Ҳақу дин кашид теғ бурун аз ниём,
Ай хиради дуксор, тори ҳаёли бирес!

422

Ай шаби хушрӯ, ки туйи миҳтару солори ҳабаш,
Мо зи ту шодем ҳама, вақти ту х(в)аш, вақти ту х(в)аш!
Ишқи ту андархури мо, шавқи ту андар бари мо,
Даст биниҳ бар сари мо, даст макаш, даст макаш!
Ай шаби хубиву биҳӣ, ҷон бичаҳад, гар бичаҳӣ,
Гар се адад бар се ниҳӣ, гардад шаш, гардад шаш!
Шаш ҷиҳатам аз руҳи ту в-аз назари фарруҳи ту,
Ҳафт фалакро бидиҳад хубиву каш, хубиву каш!

423

Ёр нахоҳам, ки бувад бадхуву ғамхору турш.
Чун лаҳаду гӯри муғон тангу дилафшору турш!
Ёр чу ойина бувад, дӯст чу лавзина¹¹⁷ бувад,

¹¹⁶ Ташвик; бочу хироч.

¹¹⁷ Ҳалво.

Соъати ёрӣ набувад хойифу фаррору турш!
Ҳар ки бувад ошики худ, панҷ нишон дорад бад:
Сахтдилу сустқадам, кохилу бекору турш!
В-ар чашамаш, беш бувад, ҳам туршӣ беш кунад,
Дон масали бешии ӯ сиркаи бисёру турш!
Бас кун шарҳи туршон, инқадарӣ баҳри нишон,
Кай талабад дар дилу ҷон табъи шакарбору турш?!

424

Доми дигар ниҳодаам, то ки магар бигирамаш,
Он ки бичаст аз кафам, бори дигар бигирамаш!
Он ки ба дил асирамаш, дар дилу ҷон пазираамаш,
Гарчи гузашт умри ман, боз зи сар бигирамаш!
Дил бигудохт чун шакар, боз фасурд чун чигар,
Боз равон шуд аз басар, то ба назар бигирамаш!
Роҳ барам ба сӯйи ӯ, шаб ба чароғи рӯйи ӯ,
Чун бирасам ба кӯйи ӯ, ҳалқаи дар бигирамаш!
Дарди дилам батар шуда, чихраи ман чу зар шуда,
То зи рухам чу зар барад, бар сари дар бигирамаш!
Гарчи камар шудам, чи шуд?! Ҳар чи батар шудам, чи шуд?!
Зеру забар шудам, чи шуд?! Зеру забар бигирамаш!
То ба саҳар бипоямаш, ҳамчу шакар бихоямаш,
Банди қабо кушоямаш, банди камар бигирамаш!
Хоб шудааст наргисаш, зуд дароям аз пасаш,
Кард сафар ба хоби х(в)аш, роҳи сафар бигирамаш!

425

Он ёри турушрӯро ин сӯй кашонедаш,
З-ин соғари хандонрӯ ҷоме бичашонедаш!
З-ин бода нахӯрдаст ӯ, з-он бориду сард аст ӯ,
Бо ин ҳама, бидҳедаш ҷоме, бипазонедаш!
Ӯ сирка чаро орад, гӯра зи чи афшорад?!
З-он захр ҳамеборад, то ҷумла бидонедаш!
Он бодаи ангурӣ нафзояд ҷуз кӯрӣ,
Паҳлӯӣи ҷунин бода, биллаҳ, манишонедаш!
Бошад бувадаш сакта, дар гӯр набояд кард,
З-ин оби Хизир як каф дар ҳалқ кашонедаш!

426

Зулфе, ки ба ҷон арзад ҳар тор, бишӯредаш,
Бас мушки ниҳон дорад, зинҳор, бишӯредаш!
Дар шомӣ ду зулфи ӯ сад субҳи ниҳон беш аст,
Ҳар лаҳзаву ҳар соъат, сад бор бишӯредаш!
Он давлати оламро в-он ҷаннати хуррамро,
К-аз вай шукуфад дар ҷон гулзор, бишӯредаш!
Он бода ҳамечӯшад в-аз ҳалқ ҳамепӯшад,
То рӯй шувад аз вай хаммор, бишӯредаш!
Чашму дили Марям шуд равшан чу аз он хурмо,
Нахлест аз он хурмо пурбор, бишӯредаш!
Кам гашт дили мискин андар сари зулфи ӯ,
Бошад, ки бадид омад, бисёр бишӯредаш!

Шамсулҳақи Табрeзӣ дар ишқ Масеҳ омад,
Ҳар кас, ки аз ӯ дорад зуннор, бишӯредаш!

427

Ҷонам ба чӣ оромад, ай ёр?! Ба омезиш!
Сиххат ба чӣ дарёбад бемор?! Ба омезиш!
Ҳарчанд ба бар гирӣ, ӯро набувад серӣ,
Донӣ, ба чӣ биншинад ин бор?! Ба омезиш!
Он ташнаи даҳрӯза кай биҳ шавад аз кӯза,
Илло, ки кунад обаш хушхор ба омезиш!
Дар васл ту меҷӯяд в-аз шарм намегӯяд,
К-имсол тараб хоҳад чун пор ба омезиш!
Зеро ки ба омезиш як хишт шавад қасре,
Зеро ки шавад чома яктор ба омезиш!
Андар чамани ишқат, Шамсулҳақи Табрeзӣ,
Сад гулшану гул гардад як хор ба омезиш!

428

Вақтат хушу вақтат хуш, ҳалвойиву шаккаркаш,
Ҷамшед туро чокар, хуршед туро мафраш!
Бихром, биё, к-ин дам, валлах, ки намегунҷад
Не меваву не шева, не чарху маҳи маҳваш!
Ҷуз мову туву чоме дарё кафи хушноме,
Чун дег маҷӯш аз ғам, чун рег биё, даркаш!
З-он сӯй чу бигзаштам, шаш-панҷзанааш гаштам,
Ё Раб, ки чиҳо дорад з-он ҷониби панҷу шаш?!
Носохта афтодам дар доми ту, ай хушдам,
Ай бодаи дар бода, ай оташи дар оташ!
Не бас куну не бас кун, худро ҳама аҳрас¹¹⁸ кун,
К-ин нест қироёте, к-аш фаҳм кунад аҳфаш!¹¹⁹

429

Ҳангоми сабӯҳ омад, ай мурғи сахар, хонаш,
Бо Зухра дарогӯён дар ҳалқаи мастонаш!
Ҳар ҷон, ки бувад маҳрам, бедор кунаш он дам
В-он, к-ӯ набувад маҳрам, то ҳашр бихусбонаш!
Меғӯ суханааш баста дар гӯши дил оҳиста,
То куфр ба пеш орад сад гавҳари ймонаш!
Як барқ зи ишқи шаҳ бар чарх занад ногаҳ,
Оташ фитад андар маҳ, барҳам занад арконаш!
Он ҷо, ки иноятҳо бахшид вилоятҳо,
Он ҷо чи занад кӯшаш, он ҷо чӣ бувад донаш?!
Он ҷо, ки назар бошад, ҳар кор чу зар бошад,
Бе даст барад чавгон ҳар гӯй зи майдонаш!
Шамсулҳақи Табрeзӣ, к-ӯ ҳар дили бедилро
Меораду меорад то ҳазрати султонаш!

¹¹⁸ Безабон, лол, гунг.

¹¹⁹ Нобино, кӯр.

430

Бирафтам дй ба пешаш сахт пурчӯш,
Напурсид ӯ маро, биншаст хомӯш.
Назар кардам бар ӯ, яъне ки вопурс,
Ки бе рӯйи чу моҳам чун будӣ дӯш?!
Назар андар замин мекард ёрам,
Ки яъне чун замин шав пасту беҳуш!
Бибӯсидам заминро, сачда кардам,
Ки яъне чун заминам масту мадҳуш!

431

Шунав панде зи ман, ай ёри хушкеш:
Ба хуни дил барояд кори дарвеш!
Яқин медон, мучибу мустаҷоб аст,
Дуёи сӯхта дарвешӣ дилреш!
Чу он султони бечунро бидидӣ,
Ғанӣ гаштӣ, раҳидӣ аз каму беш!
Чу Исмоил қурбон шуд дар ин ишқ,
Валиро банда шав, гар нестӣ меш!
Чу пухтӣ дар ҳавои Шамси Табрез,
Аз ин хомони беҳуда маяндеш!

432

Он мутриби мо хуш асту чангаш,
Девона шавад дил аз тарангаш!
Чун чанг занад яке, ту бингар,
К-аз лутф чӣ гуна гашт рангаш!
Гар танг оӣ зи зиндагонӣ,
Барчаҳ, ба канор гир тангаш!

433

Ай Санойӣ, гар наёбӣ ёр, ёри хеш бош,
Дар ҷаҳон ҳар марду коре, марди кори хеш бош!
Ҳар яке з-ин қорвон мар раҳти ҳудро раҳ занад,
Хештанро пас нишону пеши бори хеш бош!
Ҳусни фанӣ мемиҳанду ишқи фанӣ меҳаранд,
З-ин ду ҷӯйи хушк бигзар, ҷӯйбори хеш бош!
Мекашандат даст-даст ин дӯстон то нестӣ,
Даст дузд аз дасташону дастёри хеш бош!
Ин нигорон нақши пардаӣ он нигорони диланд,
Пардари бардору даррав, бо нигори хеш бош!
Бо нигори хеш бошу ҳуби ҳубандеш бош,
Аз ду олам беш бошу дар диёри хеш бош!
Рав, макун мастӣ аз он хамре, к-аз ӯ зояд ғурур,
Ғурури он рӯй бину ҳушёрӣ хеш бош!

434

Он ки берун аз ҷаҳон буд, дар ҷаҳон овардамаш,
В-он кӣ мекард ӯ қарона, дар миён овардамаш!

Он ки ишва кори ӯ буд, ишвае бинмудамаш,
В-он ки аз ман сар кашидӣ, кашкашон овардамаш!
Он ки ҳар субҳе тақозо мекунад ҷонро зи ман,
Аз тақозо бар тақозо ман ба ҷон овардамаш!
Ҷони саргардон, ки гум шуд дар биёбони фирок,
Аз биёбонҳо суйи доруламон овардамаш!
Гуфт ҷон: "Ман менаёям, то бинанмойӣ нишон,
Ку нишон, ку муҳри султон?! Ман нишон овардамаш!
Михрбонӣ кардан ин бошад, ки бастам дасти дӯзд,
Дастбаста пеши мири михрбон овардамаш!
Чунки як гӯша ридои Мустафо омад ба даст,
Он ки буд дар қаъри дӯзах, дар ҷинон овардамаш!

435

Сокиё, бегах расидӣ, май бидих, мардона бош,
Сокии девонагонӣ, ҳамчу май девона бош!
Сарбасар пур кун қадаҳро, мӯйро гунҷо мадих,
В-он к-аз ин майдон битарсад, гӯ, бирав, дар хона бош!
Чун зи худ бегона гаштӣ, рав, ягона мутлақӣ,
Баъд аз он, хоҳӣ, вафо кун, хоҳ рав, бегона бош!
Дуррҳои босадафро сӯйи дарё роҳ нест,
Гар ҷунон дарё-т бояд, бесадаф дурдона бош!
Бонг бар тӯфон бизан, то ӯ набошад хиракуш.
Шамъро таҳдид кун, к-ай шамъ, чун парвона бош!
Косаи сарро тихӣ кун в-онгаҳе бо сар бигӯ,
К-ай муборак косаи сар, ишкро паймона бош!
Лонаи ту ишқ будаст, ай ҳумоӣ лоязол,
Ишкро муҳкам бигиру сокини ин лона бош!

436

Ба шакарханда агар май бибарад, ҷон расадаш,
В-агар аз ғамзаи ҷоду барад, ймон расадаш!
Лашкари деу парӣ ҷумла ба фармони ваянд,
Бо ҷунин иззу шараф мулки Сулаймон расадаш!
Сад ҳазорон дили Яъқуби ҳазин зинда бад-ӯст,
Карру фарри шарафи Юсуфи Канъон расадаш!
Лаби Исосифаташ мурда ба дам зинда кунад,
Гар парад бо пари ҷон, ҷониби Кайвон расадаш!
Нӯҳи вақт аст, ки ишқи абадӣ киштии ӯст,
Гар ҷаҳон зеру забар кард, ба тӯфон расадаш!
Ишқи ӯ гард барангехт зи дарёи адам,
Яди байзову асое шуда суъбон¹²⁰ расадаш!
Ҷумлагӣ ташнадилон қут аз ӯ меёбанд,
Бо ҷунин лӯқмадихӣ шуҳрати Лукмон расадаш!

437

Гар лаби ӯ шиканад, нархи шакар мерасадаш,
В-ар руҳаш таъна занад бар гули тар, мерасадаш!
Гар фалак сачда барад бар дари ӯ, месаздаш,
В-ар ситонад гарав аз қурси қамар, мерасадаш!

В-ар шаҳи ақл, ки олам ҳамагӣ чокари ўст,
Ҷиҳати хидмати ў баста камар, мерасадаш!
Шоҳи хуршед, ки бар зангии шаб теғ кашид,
Гар пайи ҳайбаташ афканд сипар, мерасадаш!
Гар уторид зи пайи дойираву нуктаи ў
Ҳамчу паргор равон аст ба сар, мерасадаш!
Он ҷамоле, ки фаришта набувад маҳрами ў,
Гар надорад сари дидори башар, мерасадаш!
Кору бори маликоне, ки забардаст шуданд,
Накунад, в-ар бикунат зеру забар, мерасадаш!
Мешумурдам ман аз ин навъ, шунидам зи фалак,
Ки аз инҳо бигузар, чизи дигар мерасадаш!

438

Ман туам, ту манӣ, ай дӯст, марав аз бари хеш,
Хешро ғайр маянгору марон аз дари хеш!
Сару по гум макун аз фитнаи бепоёнат,
То чу ҳайрон бизанам пойи ҷафо бар сари хеш!
Он ки чун соя зи шахси ту ҷудо нест, манам,
Макаш, ай дӯст, ту бар сояи худ ханҷари хеш!
Ай дарахте, ки ба ҳар сӯ-т ҳазорон соя-ст,
Сояҳоро бинавозу мабур аз гавҳари хеш!
Сояҳоро ҳама пинҳон куну фонӣ дар нур,
Баркушо талъати хуршеди руҳи анвари хеш!
Мулки дил аз дудилии ту муҳаббат гаштаст,
Бар сари тахт баро, по макаш аз минбари хеш!
Ақл тоҷ аст, чунин гуфт ба тамсил Алӣ,
Тоҷро гавҳари нав бахш ту аз гавҳари хеш!

439

Он ки ҷонаш додайӣ, онро макуш,
В-ар надодӣ, нақши бечонро макуш!
Он ду зулфи кофари худро бигӯ,
К-ай ягона, аҳли ймонро макуш!
Офтобо, рӯйи худ чилва макун,
Чанд рӯзе моҳи тобонро макуш!
Чун ту Симурғӣ ба Қофи зулҷалол,
Бозгарду ҷумла мурғонро макуш!
Дар миёни хуни ҳар мискин марав,
Чуз Қубоду шоҳи Хоқонро макуш!
Гар маро дарбони ишқат бор дод,
Аз сари ғайрат ту дарбонро макуш!
Гар фузулам ман, ки миҳмони туям,
Шарт набвад, ҳеч миҳмонро макуш!
Масти майдонам, зи май донам хароб,
Шиша машкан, масти майдонро макуш!
Шамси Табретӣ, туйи султони ман,
Бозгаштам, бози султонро макуш!

440

Ақл омад, ошиқо, худро бипӯш,
Войи мо, ай войи мо аз ақлу хуш!
Ё бирав аз ҷамъи мо, ай чашму ақл,

Ё шавам аз нанги ту бе чашму гӯш!
Ту чу обӣ, з-оташи мо дур шав,
Ё даро дар деги мо, бо мо бичӯш!
Гар намехоҳӣ, ки хурдат бишканад,
Мурда шав бо мавчу бо дарё макӯш!
Гар бигӯӣ ошиқам - ҳаст имтиҳон,
Сар мапечу ратли мардонро бинӯш!
Меҳурӯшам, лек аз мастии ишқ
Ҳамчу чангам беҳабар ман аз хурӯш!
Шамси Табретӣ, маро кардӣ хароб,
Ҳам ту соқӣ, ҳам ту май, ҳам майфурӯш!

441

Андаромад шоҳи ширинон туруш,
Ҷони ширинам фидои он туруш!
Чашми кажбинро бигуфтам: "Каж мабин,
Кас кунад бовар гули хандон туруш?!
Дар ҳар он зиндон, ки дартобад руҳаш,
Кас намонад дар ҳама зиндон туруш!
Гирди боғаш гаштаму, валлах, набуд,
Мевае андар ҳама бустон туруш!
Дар ҳарам хандон бувад султон, валеқ
Менамояд хеш дар девон туруш!
Гар ту марди мӯъминӣ, бовар макун,
Ангабину шаккару ймон туруш?!
Мункир ар бошад туруш, набвад аҷаб,
Нисбате дорад ба бодинҷон туруш!"

442

Гар ҷон ба ҷуз ту хоҳад, аз хеш барканемаш,
В-ар чарх саркаш ояд, бар ҳамдигар занемаш!
Гар раҳти хеш хоҳад, мо раҳти ӯ диҳемаш,
В-ар қалъаҳо дарояд, вайронаҳо кунемаш!
Гар ин ҷаҳон чу ҷон аст, мо ҷони ҷони ҷонем,
В-ар ин фалак сар омад, мо чашми равшанемаш!
Беҳи дарахт хок аст в-ин чарх шоҳу баргаш,
Олам дараҳти зайтун, мо ҳамчу равшанемаш!
Чун ишқи Шамси Табрет оҳанрабой бошад,
Мо бар тариқи хидмат монанди оҳанемаш!

443

Сармаст шуд нигорам, бингар ба наргисонаш,
Мастана шуд ҳадисаш, печида шуд забонаш!
Гаҳ мефитад аз ин сӯ, гаҳ мефитад аз он сӯ,
Он кас, ки маст гардад, худ ин бувад нишонаш!
Чашмаш балои мастон, моро аз ӯ матарсон,
Ман мастаму натарсам аз ҷӯби шаҳнагонаш!
Ай ишқ, Иллаҳ-Иллаҳ, сармаст шуд шаҳаншаҳ,
Барчаҳ, бигир зулфаш, даркаш дар ин миёнаш!
Андешае, ки ояд дар дил зи ёр, гӯяд:
"Ҷон бар сараш фишонам, пурзар кунам даҳонаш!
Он рӯӣ гулситонаш в-он булбули баёнаш
В-он шеваҳо-ш, ё Раб, то бо кӣ аст онаш?!"

Ин сураташ баҳона-ст, ӯ нури осмон аст,
Бигзар зи нақшу сурат, чонаш хуш аст, чонаш!
Дайро баҳор бахшад, шабро наҳор бахшад,
Пас, ин ҷаҳони мурда зинда-ст аз он ҷаҳонаш!

444

Рӯҳест бенишону мо ғарқа дар нишонаш,
Рӯҳест бемакону сар то қадам маконаш!
Хоҳӣ, ки то биёбӣ, як лаҳзае маҷӯяш,
Хоҳӣ, ки то бидонӣ, як лаҳзае мадонаш!
Чун дар ниҳон-ш ҷӯйӣ, дурӣ зи ошкораш,
Чун ошкор ҷӯйӣ, маҳҷубӣ аз ниҳонаш!
Чун з-ошкору пинҳон берун шудӣ ба бурҳон,
Поҳо дароз кун хуш, меҳусб дар амонаш!
Чун ту зи раҳ бимонӣ, ҷонат равона гардад,
В-он гаҳ чи раҳмат ояд аз ҷону аз равонаш?!
Ай ҳабс карда ҷонро, то кай кашӣ инонро?!
Дартоз дар ҷаҳонаш, аммо надарҷаҳонаш!
Бе ҳирс кӯб пойе аз кӯрии ҳасадро,
Зеро ҳасад нагӯяд аз ҳирс тарҷумонаш!
Охир, зи баҳри ду нон то кай давӣ чу дунон?!
В-охир зи баҳри се нон то кай хурӣ синонаш?!

445

Сад сол агар гурезиву н-ойӣ, буто, ба пеш,
Барҳам занем кори туро ҳамчу кори хеш!
Мағрез, ки зи чанбари чархат гузаштанист,
Гар шери шарза бошиву гар сифла говмеш!
Тан дунбалест бар китфи ҷон баромада,
Чун пур шавад, тихӣ шавад охир зи захми неш!
Ай шод ботиле, ки гурезад зи ботиле,
Бар ишқи Ҳақ бичафсад бе самғу бе ширеш!
Газ мекунамд ҷомаи умрат ба рӯзу шаб,
Ҳам охир орад ўро ё рӯз, ё шабеш!
Бечора одаме, ки забун аст ишкро,
Зафт омад ин сувор бар ин асби пуштреш!
Хомӯш бошу дар хамушӣ гум шав аз вучуд,
К-он ишкрост куштани ушшоқ дину кеш!

446

Ойинаам ман, ойинаам ман, то ки бидидам рӯйи чу моҳаш,
Чашми ҷаҳонам, чашми ҷаҳонам, то ки бидидам

чашми сиёҳаш!

Чарху замин шуд, чарху замин шуд ҷаннати маъво,

роҳати ҷонҳо,

То ки баромад, то ки баромад бар кӯҳи ҷуде хайлу сипоҳаш!
Пуштқавӣ шуд, пуштқавӣ шуд ахтари давлат, адлу иноят,
Чун нашавад шах, чун нашавад шах, он ки ту бошӣ

пушту паноҳаш?!

Шӯразамине, шӯразамине, к-аз ту кашад ӯ оби баҳорӣ,
Сабзтар омад, сабзтар омад аз ҳама ҷоҳо кишту гиёҳаш!
Рӯйи чу моҳат, рӯйи чу моҳат баст гарав дӣ бо маҳу аҳтар,
Гашт гаравгон, гашт гаравгон моҳу саморо зулфи сиёҳаш!

Силсилачунбон, силсилачунбон гашт, бародар, ин дили Мачнун,
Чун бинашӯрад, чун бинашӯрад?! Он Мачнункуш шуд

Дам мазан, ай чон, дам мазан, ай чон, бархур, к-омад

Кист муборак, кист муборак?! Он ки бибинад ҳам зи пагоҳаш!

сари моҳаш!

рӯзи муборак,

447

Мо ба Сулаймон хушем, деу парӣ, гӯ, мабош,
Хусни ту аз ҳад гузашт, шевагарӣ, гӯ, мабош!
Ҳаст, дурусти дилам, миҳри туйй ҳосилам,
Ҷони заринам бас аст, муҳри зарӣ, гӯ, мабош!
Ишқ кадом оташ аст, к-ӯ ҳамаро дилкаш аст?!
Ҷокарии ӯ хуш аст, мулку сарӣ, гӯ, мабош!
Баркан аз кор ту даст ба якбор ту,
Хушк лабам дор ту, ҳеч тарӣ, гӯ, мабош!
Ҷони ман аз ҷони ишқ шуд ҳамагӣ кони ишқ,
Ҳамраҳи мардони ишқ моданарӣ, гӯ, мабош!
Соҷи ту пешу пас ҷони маро дастрас,
Соҷи он наҳл бас, борварӣ, гӯ, мабош!
Ҷони сафо Шамси дин, аз Табрезӣ чу Чин,
Аз ту маро ғайри ин пардадарӣ, гӯ, мабош!

448

Чун бизанад гарданам, сачда кунад гарданаш,
Шер хурад хуни ман, завқи ман аз хӯрданаш!
Ҳин, ҳала, шери шикор, панҷа зи ман бармадор,
Ин ки ҳазорон ҳазор миннати он бар манаш!
Пухта хурад пухтахор, хом хурад ишқи ёр,
Хом манам, ай нигор, ки натавон пухтаманш!
Ай ту духул зан ба қул, банда туро чун духул,
Дар ту даровехта, ҳамчу духул мезанаш.
Гӯши ҳама сархушон ишқ кашад каш-кашон,
Ишқи ту Довуди туст, мум шуда оҳанаш!
Дил ҳама молу ақор¹²¹ харҷ кунад дар қимор,
Чунки бараҳна шавад, чарх диҳад маҳзанаш!
Дил зи сухан мол-мол хост задан парру бол,
Парри ту нури камол кард чунин алкана¹²²!

449

Ҳоҷа, ғалат кардаӣ дар сифати ёри хеш,
Сустгумон будай оқибати кори хеш!
Дар ҳаваси гулрухон сустзанах гаштайӣ,
Ҳой, агар дидаӣ рӯйи чу гулнори хеш!
Роҳзанон ишқро марғ лақаб кардаанд,
То ту билангӣ зи бим аз раҳу рафтори хеш!
Гӯш биниҳ, то ки ман ҳалқа ба гӯшат кунам,
Ҳастам аз он ҳалқа ман сер зи гуфтори хеш!

¹²¹ Сармояи ғайриманкул.

¹²² Забонгирифта, тугила.

Пеши ман о, ки хушам, то ба барат даркашам,
Чун зи туам мерасад тухфаи дилдори хеш!

450

Ёр даромад зи боғ беҳуду сармаст дӯш,
Тавбакунон тавбаро сел бибурдаст дӯш!
Ошиқи садсолаам, тавба кучо, ман кучо?!
Тавбаи садсоларо ёр даришкаст дӯш!
Бодаи хилватнишин дар дили хум маст шуд,
Хилвати тавбашикан маст бурун част дӯш!
Валвала дар кӯ фитоҳ, ақл даромад, ки дод,
Муҳтасиби ақло даст фуру бааст дӯш!

451

Боз даромад табиб аз дари Айюби хеш,
Юсуфи Канъон расид ҷониби Яъқуби хеш.
Баҳри сафар сӯйи ёр хона барандохт дил,
Дил, ки худ буд дил хонаи маҳбуби хеш.
Дил чу фано шуд, дар ӯ монд вай, ӯ кашф шуд,
Он чи бигуфт ӯ: "Манам толибу матлуби хеш!
Шукр, ки Исо расид, озари мо зинда шуд,
Шукр, ки Мӯсо намуд муъҷизаи хуби хеш!
Шукр, ки Мӯсо бираст аз ҳама фиръавниён,
Шукр, ки ошиқ расид дар канафи¹²³ хуби хеш!
Шукр, ки хуршеди ишқ аз сӯйи Машрик битофт,
Дар дилу ҷонҳо фиканд оташу ошӯби хеш!
Шукр, ки соқии ғайб шуст ба май ҷумла айб,
Шукр, ки толиб раҳид аз ғами дилкӯби хеш!

452

Ҷони ман аст ӯ, ҳай мазанедаш!
Они ман аст ӯ, ҳай мабаредаш!
Оби ман аст ӯ, нони ман аст ӯ,
Масал надорад боғи умедаш!
Боғу ҷинонаш, оби равонаш,
Сурхии себаш, сабзии бедаш!
Муттасил аст ӯ, муътадил аст ӯ,
Шамъи дил аст ӯ, пеш кашедаш!
Ҳар ки зи ғавғо в-аз сари савдо
Сар кашад ин ҷо, сар бибуредаш!
Ҳар ки зи саҳбо орад саффо,
Косаи сикбо пеш ниҳедаш!
Ом биёяд, хос кунедаш,
Хом биёяд, ҳам бипазедеш!
Нак шаҳи ҳодӣ з-он сӯйи водӣ
Ҷониби шодӣ дод нуведаш!
Дод закоте, оби ҳаёте,
Шохи наботе, то бимазедаш!
Бода чу хурд ӯ, Хомуш кард ӯ,
Заҳмат бурд ӯ, то талабедаш!

¹²³ Паногоҳ; кишвар.

453

Нидо расид ба ошиқ зи олами розаш,
Ки ишқ ҳаст Буроқи Худой, метозаш!
Таборакаллаҳ, дар хокиён чӣ бод афтод,
Чу оби лутф бичӯшид з-оташи нозаш?!
Гирифт шакли кабӯтар зи моҳ то моҳӣ,
Зи ишқ он ки дарояд ба чангали бозаш!
Гирифт чихраи ушшоқ рангу сиккаи зар,
Зи ишқи заргари мову зи лаззати гозаш!
Дар он ҳаво, ки ҳавову ҳавас аз ӯ хезад,
Чи дид мурғи дил аз мо, зи чист парвозаш?!
Ғаҳе ки мурғи дили мо бимонд аз парвоз,
Кӣ баст шаҳпар ӯро, кӣ бурд ангозаш?
Мағӯ, ки ғайрат ҳар лаҳза даст мехояд,
Ки шарм дор зи ёру зи ишқи таннозаш!
Зи ғайраташ гила кардам, ба ханда гуфт маро,
Ки ҳар чи банд кунад ӯ туро, барандозаш!

454

Мабод бо каси дигар санову дашномаш,
Ки ҳар ду оби ҳаёт аст: пухтаву хомаш.
Хумори бодаи ӯ хуштар аст ё мастӣ,
Ки бод то ба абад чонҳои мо чомаш!
Ситам зи адл надонам зи мастии ситамаш,
Маро мапурс зи адлу зи лутфу инъомаш!
Чафои ӯ, ки равони гурезпойи маро
Ҳарифи мурғи вафо кард донаву домаш!
Басе баҳона равонам намуд, то наравад,
Кашид чониби иқбол кому нокомаш!
Тараб нахоҳад он кас, ки дарди ӯ бишнохт,
Нишон намонад ӯро, ки бишнавад номаш!

455

Тавбаи ман дуруст нест, ҳамӯш,
Мани бетавбаро ба кас мафурӯш!
Бандаи айбнокро бимарон,
Раҳмати хешро аз ӯ бимапӯш!
Ту самеъи замиру фикриву мо
Лаб бибаста ҳамезанем хурӯш!
Ҳар ғаму шодие, ки сурат баст,
Пеши тасвират аст хидматкӯш!
Нақш таслим гашта пеши қалам,
Гаҳ палангаш куниву гоҳе муш!
Менамояд фасурда ҳар чизам,
Ҳамчу деганд ҳар яке дар чӯш!
Мезанад наъраҳои пинҳонӣ,
Зарра-зарра чу мурғи марзангӯш!
Вақт омад, ки бишнавед асрор,
Мекушояд Худо шуморо гӯш!
Вақт омад, ки сабзпӯшон низ
Даррасанд аз равоқи арзақпӯш!

456

Биё, биё, ки туйй чони чони чони самоъ,
Ҳазор шамъи мунаввар ба хонадони самоъ!
Чу сад ҳазор ситора зи туст равшандил,
Биё, ки моҳи тамомӣ дар осмони самоъ!
Биё, ки чону чаҳон дар руҳи ту хайрон аст,
Биё, ки булғачабӣ нек дар чаҳони самоъ!
Биё, ки бе ту ба бозори ишқ нақде нест,
Биё, ки чун ту зареро надид кони самоъ!
Биё, ки бар дари ту шистаанд муштоқон,
Зи боми хеш фуру кун ту нардбони самоъ!
Биё, ки равнақи бозори ишқ аз лаби туст,
Ки шохидест нихонӣ дар ин дукони самоъ!
Биёр қанди маъонӣ зи Шамси Табрэзӣ,
Ки бозмонд зи ишқи лабаш даҳони самоъ!

457

Мадорам як замон аз кор фориғ,
Ки гардад одаме ғамхор фориғ!
Чу фориғ шуд, ғам ўро суҳра гирад,¹²⁴
Мабодо ҳеч кас, ай ёр, фориғ!
Қаландар гарчи фориғ менамояд,
Валекин нест дар асрор фориғ!
Зи аввал мекашад ў хори бисёр,
Ҳама гул гашту гашт аз хор фориғ!
Чу мўре донаҳо анбор мекард,
Сулаймон шуд аз он анбор фориғ!
Чу дарёест ў пуркору бекор,
Аз ў гиранду ў з-йсор фориғ!
Қаландар ҳаст дар киштӣ нишаста,
Равон дар роҳу аз рафтор фориғ!
Дар ин ҳайрат басте бинӣ, дар ин роҳ
Зи киштиву зи дарёбор фориғ!
Ба ёди баҳр маст аз ваҳми киштӣ,
Нишаста аҳмаке бисёр фориғ!

458

Гар ту танг оӣи зи мо, зўтар¹²⁵ бурун рав, ай ҳариф,
К-аз турушрўӣи ҳамеранчад дилоромӣ зариф.
Гар ҳама инкори худ пинҳон кунӣ, бар рўӣи ту
Менамояд душманиҳо бар руҳи ту лиф, лиф!
Рўзгардак бар руҳи домод мебошад нишон
Аз ҷамоли ў, ки номаш кард румӣ ниф, ниф!
Чун худованд Шамси дин ҷавгон занад, ёраш кучост?!
В-ар бар асби фазл биншинад, кучо дорад радиф?!
Хону базми ҳар ду олам назди базми Шамси дин
Чун яке косай пурушу бар сари ў як рағиф.¹²⁶

¹²⁴ Масҳара кунад.

¹²⁵ Зудтар, фавран, тезтар.

В-он рағифу ошу коса садкаи Табрeз дон
Аз камолу хурмати шахри Шаҳаншохи Шaриф!

459

Гар хумор орад судое бар сари савдои ишқ,
Даррасад дар хин мадад аз сокии сахбои ишқ.
В-ар бидаррад табли шодӣ лашкари ушшоқро,
Муждаи инно фатахно дардамад сурнои ишқ.
Заҳр андар коми ошиқ шахд гардад дарзамон
З-он шакархое, ки рӯяд ҳар дам аз найҳои ишқ.
Як замон абре биёяд, то бипӯшад мохро,
Абрро дар хин бисӯзад барки чонафзои ишқ.
Дар миёни реги сӯзон, дар тариқи бодия,
Бонгҳои раъд, бинӣ, мезанад саққои ишқ.
Сокиё, аз баҳри чонат соғаре бар халқ рез,
Ё сало дардиҳ ба сӯйи қомати волои ишқ!
Шамси Табрeз ар битобад аз қибоби рашки Ҳақ,
Қуббаҳои мавҷ хезад он дам аз дарёи ишқ.¹²⁷

460

Ай нотиқи илоҳӣ в-ай дидаи ҳақойиқ,
З-ин кулзуми пуроташ, ай чораи ҳалойиқ!
Ту бас қадим пирӣ, бас шоҳи беназирӣ,
Ҷонро ту дастгирӣ аз офати алойиқ.
Дар роҳи ҷонсупорӣ ҷонҳо туро шикоре,
Овах, к-аз ин шикорон то ҷони кист лойиқ!
Махлуқ худ кӣ бошад, к-аз ишқи ту билофад?!
Ай ошиқи ҷамолат нури ҷалоли ҳолиқ!
Гӯйи чи чора дорам, к-он ишқро шикорам,
Бемори ишқи зорам, ай ту табиби ҳозиқ!
Лутфи ту гуфт: "Пеш о!" Қаҳри ту гуфт: "Пас рав!"
Моро яке хабар кун, к-аз ҳар ду кист содиқ!
Ай офтоби ҷонҳо, ай Шамси Ҳаққи Табрeз,
Ҳар зарра аз шуъоъат ҷони латифи нотиқ!

461

Боз аз он кӯҳи Қоф омад Анқои ишқ,
Боз баромад зи ҷон наъраву ҳайҳои ишқ!
Боз баровард ишқ сар ба мисоли наҳанг,
То шиканад заврақи ақл ба дарёи ишқ!
Сина кушодаст факр ҷониби дилҳои пок,
Дар шиками Тур бин синаи Синои ишқ!
Мурғи дили ошиқон боз пари нав кушо,
К-аз қафаси сина ёфт олами паҳнои ишқ!
Ҳар нафас ояд нисор бар сари ёрони қор,
Аз бари ҷонон, ки ўст ҷону дилафзои ишқ!
Фитнанишон ақл буд, рафту ба як сӯ нишаст,
Ҳар тараф акнун, бибин, фитнаи дарвои ишқ!

¹²⁶ Гирдаи нон.

¹²⁷ Ҷамъи кубба; гунбад, нӯги гунбад; киноя аз иртифоъу баландӣ.

Акл бидид оташе, гуфт, ки ишқ асту не,
Ишқ бибинад магар дидаи бинои ишқ?!
Ишқ нидои баланд кард ба овози паст,
К-ай дил, боло бипар, бингар болои ишқ!
Бингар дар Шамси дин - хусрави табрезиён,
Шодии чонҳои пок, дидаи дилҳои ишқ!

462

Андар о, бо мо нишон диҳ ростак,
Мочароро дар миён ниҳ ростак!
Чун камонӣ бо ман, охир, пеш о,
Ҳамчу тире, к-ояд аз раҳ ростак!
Ай фузулӣ, сӯ ба сӯ чандин мачаҳ,
В-ар чаҳӣ, боре бурун чаҳ ростак!
Диххудое нест чуз ту ҳеҷ кас,
К-ӯ бигӯяд ҳоли ин диҳ ростак!
Чун ту одина нахоҳӣ омадан,
Ваъдамон диҳ рӯзи шанбиҳ ростак!
Дар дурӯғу макр завқе ҳаст, лек
Он намеарзад, ҳамон биҳ ростак!
Гар бидидӣ Шамси Табрезӣ, бигӯ:
"Як нишон бо кихтарин ких ростак!".

463

Ай зарифи чаҳон, салом алайк!
Ай ғариби замон, салом алайк!
Ай саломи ту дарнагунчида
Дар ҳамаи осмон, салом алайк!
Дӣ, ки бигзашт, рӯй вопас кард,
К-ай зи ҳичрат фиғон, салом алайк!
Рӯзи фардо зи ишқи ту гӯяд:
"Зӯтарам даррасон салом алайк!".
Гӯши пинҳон кучост, то шунавад
Аз чаҳони ниҳон салом алайк?!
Ҳар саломе, ки дар чаҳон шунавӣ,
Чун садоест з-он салом алайк!
З-ин садо даргузар баробари кӯҳ,
То бибинӣ аён салом алайк!
Ман зи ғайрат саломи ту пӯшам,
То надонад даҳон, салом алайк!
Чун бибастам даҳон, саломат шуд
Ҷониби гулситон, салом алайк!
Ай салоҳи чаҳон, Салоҳуддин,
Бар ту то ҷовидон салом алайк!

464

Ишқ хомуш турфатар ё нуктаҳои чанг - чанг?!
Оташи сода аҷабтар ё руҳи ман ранг - ранг?!
Барқи он рухро чи нисбат бо руҳони зард - зард?!
Тунги шаккарро чи нисбат бо дили бас танг - танг?!
Маҳ барои Муштарӣ бар тахти дил, бар тахти - дил,
Сад ҳазорон ҷони ҳайрон гирди тахташ данг - данг!
Кӯҳи Тури чонҳо савдои ӯ, савдои ӯ,

Андар он куҳ баҳри лаълаш мечаҳад ҷон санг - санг.
Сайқали ишқи варо бигзин, ки то 3-ойинаат
Зуд биздояд ба лутфи хештан ӯ ранг - ранг!

465

Ошиқиву онгаҳонӣ ному нанг?!
Ў нашоёд, ишқро диҳ санг, санг!
Гар зи ҳар чизе билангӣ, дур шав,
Роҳи дуру санглоху ланг-ланг?!
Марг агар мард аст, ояд пеши ман,
То кашам хуш дар канораш танг-танг!
Ман аз ӯ ҷоне барам бе рангу бӯ,
Ў зи ман далке ситонад ранг-ранг!
Ҷавру зулми дӯстро бар ҷон биниҳ,
В-ар нахоҳӣ, пас салои ҷанг-ҷанг!
Гар намехоҳӣ тароши сайқалаш,
Бош чун ойинаи пурзанг, занг!
Дастро бар чашми худ ниҳ, гӯ ба чашм,
Чашм бикшо, хира мангар данг-данг!

466

Ҳариф ҷанг гузинад, ту ҳам даро дар ҷанг,
Чу сағ судоъ диҳад, тан мазан, баровар санг!
Ба пеш ойу ҷунин хешро халова¹²⁸ макун,
Ки ин-т гӯяд, гӯл асту он-т гӯяд, данг!
Чи даст бошад, к-аз рӯ магас надонад ронд,
Зи сусттабъӣ кирме намоядаш чу паланг?!

467

Ҳар ки дар ӯ нест аз ин ишқ ранг,
Назди Худо нест ба ҷуз ҷӯбу санг!
Ишқ баровард зи ҳар санг об,
Ишқ тарошид зи ойина занг!
Куфр ба ҷон омаду имон ба сулҳ,
Ишқ бизад оташ дар сулҳу ҷанг!
Ишқ кушояд даҳан аз баҳри дил,
Ҳар ду ҷаҳонро бихурад чун наҳанг!
Ишқ чу шер аст, на макру на рев,
Нест гаҳе рӯбаҳу гоҳе паланг!
Ҷунки мадад бар мадад ояд зи ишқ,
Ҷон бираҳад аз тани торику танг!
Ишқ зи оғоз ҳама ҳайрат аст,
Ақл дар ӯ хираву ҷон гашта данг!
Дар Табрез аст дилам, ай сабо,
Хидмати моро бирасон бедаранг!

468

Ин булҷаҷаб, к-андар хазон шуд офтоб андар Ҳамал,

¹²⁸ Гилоба, лойоба; чиркин, ғажд.

Хунам ба чӯш омад, кунад дар чӯйи тан рақсулчамал!
Ин ракси мавҷи хун нигар, сахро пур аз Мачнун нигар
В-ин ишрати бечун нигар эман зи шамшери ачал!
Мурдор чонӣ мешавад, пирӣ чавонӣ мешавад,
Мис зарри конӣ мешавад дар шаҳри мо ниъмулбадал!
Шаҳре пур аз айшу фараҳ бар дасти ҳар масте қадах,
Ин сӯй нӯш, он сӯй сах, ин чӯйи ширу он асал!
Дар шаҳр як султон бувад в-ин шаҳр пурсултон, ачаб?!
Бар чарх як моҳ аст бас в-ин чарх пурмоҳу Зухал?!
Рав, рав табибонро бигӯ, к-он ҷо шуморо кор нест,
К-он ҷо набошад иллоте в-он ҷо набинад кас халал!
Не қозие, не шаҳнае, не мири шаҳру мухтасиб,
Бар оби дарё кай равад даъвову хасмиву чадал?!

469

Ҳалқаи дил задам шабе дар ҳаваси саломи дил,
Бонг расид, кист он, гуфтам: "Ман - ғуломи дил!"
Шуълаи нури он қамар мезад аз шикофи дар
Бар дилу чашми раҳгузар, аз бари неқноми дил!
Мавҷ зи рӯйи нури дил пур шуда буд кӯйи дил,
Кӯзаи офтобу маҳ гашта камини ҷоми дил.
Ақли кул ар сарӣ кунад, бо дил ҷокарӣ кунад,
Гардани ақлу сад ҷу ӯ баста ба банди доми дил.
Рафта ба чарх валвала, кавн гирифта машғала,
Халқ гусаста силсила аз тарафи паёми дил!
Нур гирифта аз бараш курсиву арши акбараш,
Рӯҳ нишаста бар дарах менигарад ба боми дил!
Нест қаландар аз башар, нақ ба ту гуфт мухтасар:
Ҷумла назар бувад, назар, дар ҳамушӣ каломи дил!
Ҷумлаи кавн масти дил, гашта забун ба дасти дил,
Марҳалаҳои нух фалак хаст, яқин, ду гоми дил!

470

Бақо андар бақо бошад тариқи камзанон, ай дил,
Яқин андар яқин омад қаландар, бегумон, ай дил!
Ба ҳар лаҳза зи тадбире ба иқлиме равад мире,
Зи ҷоҳу қуввати пире, ки бошад ғайбдон, ай дил!
Кучо бошад соҳибдил ду рӯз андар яке манзил,
Ҷу ўро сер шуд ҳосил аз он сӯйи ҷаҳон, ай дил!
Ҷу бигзаштӣ ту гардунро, бидидӣ баҳри пурхунро,
Бибин ту моҳи бечунро ба шаҳри ломакон, ай дил!
Забунӣ он кашиш бошад касе, к-он раҳ хушаш бошад,
Равонаш пурчашиш бошад, зихӣ ҷону равон, ай дил!
Дихад нуре табиъатро, дихад доде шарифатро,
Ҷу биспорад вадиъатро, бидон сарҳадди ҷон, ай дил!
Шунудӣ Шамси Табретӣ, гумон бурдӣ аз ӯ чизе,
Яке сирре диломезе, туро омад аён, ай дил!

471

Имрӯз, биҳамдуллаҳ, аз дӣ батар аст ин дил,
Имрӯз дар ин савдо ранге дигар аст ин дил!
Дар зери дарахти гул, дӣ бода ҳамехӯрд ӯ,
Аз хӯрдани он бода зеру забар аст ин дил!

Азбаски найи ишқат нолид дар ин парда,
Аз завқи найи ишқат ҳамчун шакар аст ин дил!
Банди камарат гаштам, ай шуҳрақабони ман,
То баста ба гирди ту ҳамчун камар аст ин дил!
Аз парвариши обат, ай баҳри ҳаловатҳо,
Ҳамчун садаф аст ин тан, ҳамчун гуҳар аст ин дил!
Чун хонаи ҳар муъмин аз ишқи ту вайрон шуд,
Ҳар лаҳза дар ин шӯриш бар бому дар аст ин дил!
Шамсулҳақи Табрэзӣ тобанда чу хуршед аст
В-аз тобиши хуршедаш ҳамчун сахар аст ин дил!

472

Сад ҳазорон ҳамчу мо ғарқа дар ин дарёи дил,
То чи бошад оқибатшон войи дил, ай войи дил!
Гар амон хоҳӣ, амоне надҳатат он беамон,
Мекашад ҷонро аз ин гил то ба сар болои дил!
Ҳар навоҳӣ фавҷ-фавҷ андар гаве ё пуштае,
Гоҳ пушта, гоҳ гав аз чист?! Аз ғавғои дил!
Қулзуми рӯҳ аст дил ё киштии Нӯҳ аст дил?!
Мавҷ-мавҷи хун фарози ҷӯшишу гармои дил.
Шӯри майнӯшон нигар в-он нури хомӯшон нигар,
Љумлагӣ саргашти он, к-ӯ мурд андар пойи дил!
Гирди модар мепарӣ, ай рашки Моҳу Муштарӣ,
Омадӣ, то дил барӣ, ай Қофу ай Анқои дил!
Ай, ки колева нагаштӣ дар ҷаҳон бо парри ҷон,
Ҳеч дидӣ шевае ту лойиқи савдои дил?!

473

Рафт умрам дар сари савдойи дил
В-аз ғами дил нестам парвойи дил!
Дил ба қасди ҷони ман бархоста,
Ман нишаста, то ҷӣ бошад ройи дил!
Дил зи ҳалқай дин гурезад, з-онки ҳаст
Ҳалқаи зулфайни хубон ҷойи дил!
Гирди ӯ гардам, ки дилро гард кард,
К-ӯ расад фарёдам аз ғавғои дил!
Хоби шаб бар чашми худ кардам ҳаром,
То бибинам субҳдам симойи дил!
Қадди ман ҳамчун камон шуд аз рукӯъ,
То бибинам қомату болои дил!
Он ҷаҳон як тобиш аз хуршеди дил
В-ин ҷаҳон як қатра аз дарёи дил!
Лаб бибанд, эро ба гардун мерасад
Бе забон ҳайҳойи дил, ҳайҳойи дил!

474

То назанад офтоб ҳаймаи нури ҷалол,
Ҳалқаи мурғони рӯз кай бизанад парру бол?!
Аз назари офтоб гашт замин лолазор,
Хона нишастан кунун ҳаст вуболу вубол!
Теғ кашид офтоб, хуни шафакро бирехт,
Хуни ҳазорон шафақ талъати ўро ҳалол!
Чашм кушо, ошиқо, бар фалаки ҷон, бибин,

Сурати ӯ чун қамар, қомати ман чун ҳилол!
 Арза кунад ҳар даме соғари чоми бако,
 Шиша шудам ман зи лутф, соғари ӯ мол-мол!
 Чашм пур аз хоб буд, гуфтам: "Шоҳо, шаб аст!",
 Гуфт, ки бо рӯйи ман шаб бувад инак муҳол!
 То ки кабуд аст субҳ, рӯз бувад дар гумон,
 Чунки бишуд ним рӯз, нест дигар қилу қол!
 Тез назар кун ту низ дар руҳи хуршеди қон,
 В-аз назари ман нигар, то ту бибинӣ ҷамол!
 Дар ламаъи курси ӯ сурати шаҳ Шамси дин,
 Зинати Табреш, к-ӯст саъди муборақ ба фол!

475

Чанд аз ин қилу қол?! Ишқ парасту бибол,
 То ту бимонӣ чу ишқ дар ду ҷаҳон безавол!
 Чанд кашӣ бори ҳаҷр, ғуссаву темори ҳаҷр,
 Хоса, ки минқори ҳаҷр канд туро парру бол!
 Оҳ зи нафси фузул, оҳ зи заъфи укул,
 Оҳ зи ёри малул, чанд намояд малол?!
 Он ки ҳамехонамаш ҳаҷр, намедонамаш,
 То ки битарсонамаш аз ситаму аз вубол!
 Ҷумла суолу ҷавоб з-ӯст, манам чун рубоб,
 Мезанадам ӯ шитоб захма, ки яъне бинол!
 Як дам бонги наҷот, як дам овози мот
 Мезанад он хушсифот бар ману бар васфи ҳол!
 "Туслиҳу мизонано, тухсину алҳонано,
 Тузҳибу ахзонано, анта шавидулмиҳол!".

476

Ду чашм агар бикӯшодӣ ба офтоби висол,
 Баро ба чархи ҳақойиқ, дигар мағӯ зи ҳаёл!
 Ситораҳо бинигар аз варои зулмату нур,
 Чу зарра рақскунон дар шуъоӣ нури ҷалол!
 Агарчи зарра дар он офтоб дарнарасад,
 Вале зи тоби шуъоаш шаванд нури ҳисол!
 Ҳар он диле, ки ба хидмат ҳамид чун абрӯ,
 Кӯшод аз назараш сад ҳазор чашми камол!
 Даҳон бибанд зи ҳоли дилам, ки бо лаби дӯст
 Худой донад, к-ӯро чи воқиъа-сту чи ҳол?!
 Мақун ишорат сӯйи дилам, ки дил он нест,
 Мапар ба сӯйи ҳумоёни шаҳ бад-он пару бол!
 Ҷароҳати ҳамаро аз намак бувад фарёд,
 Маро фироқи намакҳо-ш шуд вубол, вубол!
 Чу мулк гашт висолат зи Шамси Табрешӣ,
 Намонд ҳияи¹²⁹ ҳолу на илтифот ба қол!

477

Агар дарояд ногаҳ санам, зиҳӣ иқбол!
 Чу дар бутон занад оташ бутам, зиҳӣ иқбол!
 Чунон ки дӣ зи ҷамолаш ҳазор тавба шикаст,

¹²⁹ Зебу зинат, оройиш.

Агар расад ачаб имрӯз ҳам, зиҳӣ иқбол!
Нишастаанд дар уммеди ӯ қатор, қатор,
Агар зи лутф намояд карам, зиҳӣ иқбол!
Миёни лашкари ҳичрон, ки теғ дар теғ аст,
Сипоҳи васл барорад алам, зиҳӣ иқбол!
Ҳазор гул бинамояд, ки хор маст шавад,
Ҳазор ханда барорад зи ғам, зиҳӣ иқбол!
Ба рағми ҳирси шикамхор хон ниҳад то дил,
Ҳазор коса кашад бе шикам, зиҳӣ иқбол!
Чу ишқ даст барорад, сабук шавад қолаб,
Давад ба гирди фалак бе қадам, зиҳӣ иқбол!
Чу субҳдам бирасад шоҳ Шамси Табрезӣ,
Чу офтоби ҷаҳон беҳушам, зиҳӣ иқбол!

478

Паём кард маро бомдод баҳри асал,
Ки мавҷ-мавҷи асал бин ба чашми халқ ғазал!
Ба рӯзадор наояд зи об ҷуз бонге,
Валек оқибат он бонг ҳам расад ба амал!
Самоъ шарфаи об асту ташнагон дар ракс,
Ҳаёт ёбӣ аз ин бонги об ақалла ақал!
Бигӯяд об: "Зи ман рустайӣ, ба ман ойӣ,
Ба охир он ҷо ойӣ, ки будайӣ аввал!
Ба ҷону сар, ки аз ин об бар сар ар резад,
Ҳазор турра бирӯяд зи мушк бар сари кал!
Шаробхор, ки н-омехт бо шароб ин об,
Кашад хумори паёпай, ту бош лотаъҷал!

479

Зи худ шудам зи ҷамоли пур аз сафо, ай дил!
Бигуфтамаш, ки зиҳӣ хубии Худо, ай дил!
Ғуломи туст ҳазор офтобу чашму чароғ,
Зи партави ту зулол аст ҷонҳо, ай дил!
Ниҳоятест, ки хубӣ аз он гузар накунад,
Гузашт ҳусни ту аз ҳадду мунтаҳо, ай дил!
Париву дев ба пеши ту бастаанд камар,
Малик сучуд кунад в-ахтару само, ай дил!
Кадом дил, ки бар ӯ доғи бандагии ту нест?!
Кадом доғи ғаме, к-аш найӣ даво, ай дил?!
Ба ҳукми туст ҳама ганҷҳои ламязалӣ,
Чи ганҷҳо, ки надорӣ ту дар фано, ай дил?!
Назар зи сӯхтагон вомагир, к-аз назарат
Чи Кавсар асту даво дафъи сӯзро, ай дил!
Бигуфтам: "Ин маҳ монад ба Шамси Табрезӣ!",
Бигуфт дил, ки кучой аст то кучо, ай дил?!

480

Ай осмон, ин чарх ман з-он моҳрӯ омӯхтам,
Хуршеди ӯро зарраам, ин ракс аз ӯ омӯхтам!
Ай маҳ никоби рӯйи ӯ, ай об ҷон дар ҷӯйи ӯ,
Бар рӯ давидан сӯйи ӯ з-он оби ҷӯ омӯхтам!
Гулшан ҳамегӯяд маро, к-ин нофа чун дуздидайӣ?!
Ман шериву нофабарӣ з-охӯи хӯ омӯхтам!

Аз боғу аз арчуни ў в-аз турраи майгуни ў
 Инак расанбозии хуш ҳамчун каду омӯхтам!
 Аз нақшҳои ин ҷаҳон ҳам чашм бастам, ҳам даҳон,
 То нақшбандии аҷаб бе рангу бӯ омӯхтам!
 Дидам кушоди доди ў в-он ҷуду он эҷоди ў,
 Ман додани ҷон дам ба дам з-он додхӯ омӯхтам!
 Дар хоб бе сӯ меравӣ, дар кӯй бе кӯ меравӣ,
 Шаш сӯ марав в-аз сӯ мағӯ, чун ғайри сӯ омӯхтам!

481

Омад ҳаёли хуш, ки ман аз гулшани ёр омадам,
 Дар чашми масти ман нигар, к-аз кӯйи хаммор омадам.
 Сармояи мастӣ манам, ҳам дояи ҳастӣ манам,
 Боло манам, пастӣ манам, чун ҷархи даввор омадам!
 Онам, к-аз оғоз омадам, бо рӯҳи дамсоз омадам,
 Баргаштаму боз омадам, бар нуқта паргор омадам!
 Гуфтам: "Биё, шод омадӣ, додам бидих, дод омадӣ",
 Гуфто: "Бидидӣ доди ман, к-аз баҳри ин кор омадам!"
 Ҳам ман маҳу маҳтоби ту, ҳам гулшану ҳам оби ту,
 Чандин раҳ аз иштоби ту бе кафшу дастор омадам!
 Фархунданомӣ, ай писар, гарчи ки хомӣ, ай писар,
 Талхӣ макун, зеро ки ман аз лутфи бисёр омадам!
 Хандон даро, талхӣ бикаш, шобош, ай талхӣ х(в)аш,
 Гулҳо диҳам гарчи ки ман, аввал ҳама хор омадам!
 Гул сар бурун кард аз дараҷ, к-ас-сабру мифтоҳ-ул-фараҷ,
 Ҳар шох гӯяд лоҳараҷ, к-аз сабр дар бор омадам!

482

Ҳаргиз надонам рондани масте, ки уфтад бар дарам,
 Дар хона гар май бошадам, пешаш ниҳам, бо вай хурам!
 Масте, ки шуд миҳмони ман, ҷони ман асту он ман,
 Тоҷи ману султони ман, то барнишинад бар сарам.
 Ай ёри ман в-ай хеши ман, масте биёвар пеши ман,
 Рӯзе, ки мастӣ кам кунам, аз умри хешам нашмарам!
 Чун вақф кардастам падар бар бодаҳое ҳамчу зар,
 Дар ғайри соқӣ нангарам в-аз амри соқӣ нагзарам!
 Чанд озмоям хешро в-ин ҷони ақландешро,
 Рӯзе, ки мастам, киштиям, рӯзе, ки оқил - лангарам!
 Ку хамри тан, ку хамри ҷон, ку осмон, ку ресмон?!
 Ту масти ҷоми абтарӣ, ман масти ҳавзи Кавсарам!
 Масте биёяд қай кунад, масте заминро тай кунад,
 Ин хору зор андар замин в-он осмон - бар муҳтарам!
 Гар мастиву равшанравон, имшаб маҳусб, ай сорбон,
 Хомӯш кун, хомӯш кун, з-ин бода нӯш, ай булкарам!

483

Бас ҷаҳд мекардам, ки ман ойинаи некӣ шавам,
 Ту ҳукм мекардӣ, ки ман хумхонаи сеқӣ¹³⁰ шавам!
 Хумхонаи хосон шудам, дарёи ғаввосон шудам,
 Хуршеди бенуқсон шудам, то тибби ташкикӣ шавам!

¹³⁰ Сеякӣ, сеяк.

Нақши малойик сохтӣ, бар обу гил афрохтӣ,
Дурам бад-он андохтӣ, к-иксири наздикӣ шавам!
Ҳорутие афрӯхтӣ, пас чодуяш омӯхтӣ,
З-онам чунин месӯхтӣ, то шамъи торикӣ шавам!
Турке ҳама туркӣ кунад, тоҷик тоҷикӣ кунад,
Ман соъате туркӣ шавам, як лаҳза тоҷикӣ шавам!
Гаҳ тоҷи султонон шавам, гаҳ макри шайтонон шавам,
Гаҳ ақли чолоке шавам, гаҳ тифли чоликӣ шавам!
Хуни равиро рехтам, бо Юсуфе омехтам,
Дар рӯйи ӯ сурхӣ шавам, дар мӯ-ш борики шавам!

484

Боз омадам, боз омадам, аз пеши он ёр омадам,
Дар ман нигар, дар ман нигар, баҳри ту ғамхор омадам!
Шод омадам, шод омадам, аз ҷумла озод омадам,
Чандин ҳазорон сол шуд, то ман ба гуфтор омадам!
Он ҷо равам, он ҷо равам, боло будам, боло равам,
Бозам раҳон, бозам раҳон, к-ин ҷо ба зинҳор омадам!
Ман мурғи лохутӣ будам, дидӣ, ки носутӣ!¹³¹ шудам,
Домаш надидам, ногаҳон дар вай гирифтор омадам!
Ман нури покам, ай писар, на мушти хокам, мухтасар,
Охир, садаф ман нестам, ман дурри шаҳвор омадам!
Моро ба чашми сар мабин, моро ба чашми сир бибин,
Он ҷо биё, моро бибин, к-ин ҷо сабукбор омадам!
Аз чор модар баргарам в-аз ҳафт обо низ ҳам,
Ман гавҳари конӣ будам, к-ин ҷо ба дидор омадам!
Ёрам ба бозор омадаст, чолоку ҳушёр омадаст,
В-арна ба бозорам ҷӣ кор, вайро талабгор омадам!
Ай Шамси Табрезӣ, назар дар кулли олам кай кунӣ,
К-андар биёбони фано ҷону дил афгор омадам!

485

Боз дар асрор равам, ҷониби он ёр равам,
Наъраи булбул шунавам, дар гулу гулзор равам!
То кай аз ин шарму ҳаё, шарм бисӯзону биё,
Ҳамраҳи дил гардам хуш, ҷониби дилдор равам!
Сабр намондаст, ки ман гӯш сӯйи нася барам,
Ақл намондаст, ки ман роҳ ба ҳинҷор барам!
Чанг зан, ай Зухраи ман, то ки бар ин тантани тан,
Гӯш бар ин бонг ниҳам, дида ба дидор равам!
Хастаи дом аст дилам, бар дару бом аст дилам,
Шоҳиди дилро бидушам, сӯйи харидор равам!
Гуфт маро: "Дар чи фанӣ, кор чаро менакунӣ?",
Роҳи дуконам бинамо, то ки паси кор равам!
То ки зи худ буд хабараш, рафт дилам бар асараш,
Ку асаре аз дили ман, то ки бар осор равам?!
То ки ҳарифони ҳасад чашми баде дарнарасад,
Каф ба кафи ёр диҳам, дар канафи ғор равам!
Дарси раисони хушӣ беҳушӣ асту хамушӣ,
Дарс ҷу хом аст маро, бар сари такрор равам!

¹³¹ Заминӣ, сифлӣ.

486

Ќамъи ту дидам, пас аз ин ҳеч парешон нашавам,
Роҳи ту дидам, пас аз ин ҳамраҳи эшон нашавам!
Ай ки ту шоҳи чаманӣ, сер кунӣ сад чу мане,
Чашму дилам сер кунӣ, сухраи ин хон нашавам!
Каъба чу омад суйи ман, ҷониби Каъба наравам,
Моҳи ман омад ба замин, қосиди кайвон нашавам!
Фарбиҳу пурбоди туам, масту хушу шоди туам,
Бандаи озои туам, бандаи шайтон нашавам!
Шоҳи заминиву замон, ҳамчу хирад фошу ниҳон,
Пеши ту, ай ҷону ҷаҳон, ҷумла ҷаро ҷон нашавам?!

487

Ҳар нафасе тозатарам, к-аз сари равзан бипарам,
Ќунки баҳорам ту, шаҳӣ, боғи туам, шоҳи тарам!
Ќунки туйӣ мир маро, дар бари худ гир маро,
Хоки ту бодо кулаҳам, дасти ту бодо камарам!
Ќунки ту дасти шафақат бар сари мо доштаӣ,
Нест аҷаб, гар зи шараф бигзарад аз ҷарх сарам!

488

Тез давам, тез давам, то ба суворон бирасам,
Нест шавам, нест шавам, то бари ҷонон бирасам!
Хуш шудаам, хуш шудаам, пораи оташ шудаам,
Хона бисӯзам, биравам, то ба биёбон бирасам!
Хок шавам, хок шавам, то зи ту сарсабз шавам,
Об шавам сачдакунон, то ба гулистон бирасам!
Ќунки фитодам зи фалак, заррасифат ларзонам,
Эману беларза шавам, ҷунки ба поён бирасам!
Ҷарх бувад ҷойи шараф, хок бувад ҷойи талаф,
Бозраҳам 3-ин ду хатар, ҷун бари султон бирасам!
Олами ин хоку ҳаво гавҳари куфр асту фано,
Дар дили куфр омадаам, то ки ба ймон бирасам!
Он шаҳи мавзуни ҷаҳон ошиқи мавзун талабад,
Шуд руҳи ман сиккаи зар, то ки ба мизон бирасад!
Раҳмати Ҳақ об бувад, ҷуз ки ба пастӣ наравад,
Хокиву марҳум шавам, то бари раҳмон бирасам!
Ҳеч табибе надихад бе маразе ҳаббу даво,
Ман ҳамагӣ дард шудам, то ки ба дармон бирасам!

489

Кӯҳ наям, санг наям, ҷун ки гудозон нашавам?!
Дидам ҷамъийати ту, ҷун ки парешон нашавам?!
Кӯҳ зи кӯҳе биравад, санг зи санге бишавад,
Пас, ман агар одамиям, камтар аз эшон нашавам!
Оҳану пӯлоду ҳаҷар дар кафи ту мум шавад,
Ман, ки ҳама муми туам, ҷун ки бад-ин сон нашавам?!

490

Кори маро чу ӯ кунад, кори дигар чаро кунам?!
Чунки чашидам аз лабаш, ёди шакар чаро кунам?!
Аз гулзор чун равам, чониби хор чун шавам?!
Аз пайи шаб чу мурғи шаб тарки сахар чаро кунам?!
Бода агарчи мех(в)арам, ақл нарафт аз сарам,
Маҷлиси чун биҳиштро зеру забар чаро кунам?!
Чунки камар бибастаам баҳри чунон қамаррухе,
Аз пайи ҳар ситора, гӯ, тарки қамар чаро кунам?!
Бар сари чархи ҳафтумин номи замин чаро барам?!
Ғайрати ҳар фариштаам, зикри башар чаро кунам?!

491

Ҳар шабу ҳар сахар туро ман ба дуё бихостам,
То ба чи шеваҳо туро ман зи Худо бихостам?!
То шавӣ аз сучуди ман мӯниси ин вучуди ман,
Худ бишуд ин вучуди ман, чунки туро бихостам!
Дар пайи офтоби ту соя будам зиёталаб,
Пок чу соя хӯрдиям, чунки зиё бихостам!
Оҳаниям, зи ишқи ту хоста нури ойина,
Оташу захм мехурам, чунки сафо бихостам!
Сӯйи ту чун шитофтам, ҷойи қадам наёфтам,
Пок зи ҷо бибурдиям, чун зи ту ҷо бихостам!

492

То ба кай, ай шакар, чу тан бе дилу ҷон фиғон кунам?!
Чанд зи баргрёзи ғам зард шавам, хазон кунам?!
Аз ғаму андуҳони ман сӯхт даруни ҷони ман,
Љумла фуруғи оташин то ба кайаш ниҳон кунам?!
Чанд зи дӯст душманӣ, ҷон шиканиву тан занӣ,
Чанд мани шикастадил навҳаи тан ба ҷон кунам?!
Мӯъминини ишқам, ай санам, наъраи ишқ мезанам,
Ҳамчу асиракон зи ғам то ба кай алъамон кунам?!
Чунки ҳаёли ту сахар сӯйи ман ояд, ай қамар,
Чун гузарад зи мавҷи хун, хоса, ки хун фишон кунам?!
Санг шуд об аз ғамам, оҳ, на сангу оҳанам,
К-оташ рӯяд аз танам, чун ки ҳадиси он кунам?!
Ай Табрёз, Шамси дин бо ту қарину чун қарин?!
Даври қамар агар, ҳала, бо ту яке қирон кунам?!

493

Ай ту бидода дар сахар аз кафи хеш бодаам,
Ноз раҳо кун, ай санам, рост бигӯ, ки додаам?!
Гарчи бирафтӣ аз барам, он бинарафт аз сарам,
Бар сари раҳ, биё, бибин, бар сари раҳ фитодаам!
Чашми баде, ки буд маро, ҳусни ту дар ҳиҷоб шуд,
Дӯхтам он ду чашмро, чашми дигар кушодаам.
Чун бикушоёд ин дилам, ҷуз ба умеди аҳди дӯст?!
Номаи аҳди дӯстро бар сари дил ниҳодаам!
Зодаи аввалам бишуд, зодаи ишқам ин нафас,
Ман зи худам зиёдатам в-он ки ду бор зодаам!
Чун зи билоди кофарӣ ишқ маро асир бурд,
Ҳамчу равони ошиқон софу латифу содаам!
Ман ба тихӣ расидаам, зулфи хушаш кашидаам,

Хонаи шах гирифтаам, гарчи чунин пиёдаам!
Аз Табрёз, Шамси дин, боз биё, маро бибин,
Мот шудам зи ишқи ту, лек аз ӯ зиёдаам!

494

То ки асиру ошики он санами чу чон шудам,
Дев наям, парӣ наям, аз ҳама чун ниҳон шудам?!
Барф будам, гудохтам, то ки маро замин бихӯрд,
То ҳама дуди дил шудам, то суйи осмон шудам!
Нестам аз равонҳо, барҳазарам зи чонҳо,
Чон накунад ҳазар зи чон, чист ҳазар, чу чон шудам?!
Он ки касе гумон набурд, рафт гумони ман бад-ӯ,
То ки чунин ба окибат бар сари он гумон шудам!
Аз сари беҳудӣ дилам дод гувоҳие ба даст,
Ин дили ман зи даст шуд в-он чи бигуфт, он шудам!
Ин ҳама нолаҳои ман нест зи ман, ҳама аз ӯст,
К-аз мадади майи лабаш бедилу безабон шудам!
Гуфт: "Чаро ниҳон кунӣ ишқи маро, чу ошиқӣ?!",
Ман зи барои ин сухан шуҳраи ошиқон шудам!
Чону ҷаҳон, зи ишқи ту рафт зи даст кори ман,
Ман ба ҷаҳон чӣ мекунам, чун ки аз ин ҷаҳон шудам?!

495

Гарм дарову дам мадиҳ, бода биёр, ай санам!
Лобаи банда гӯш кун, гӯш маҳор, ай санам!
Фавқи фалак макони ту, чону равон равони ту,
Ҳил тарабе, ки барканад беҳи ҳумор, ай санам!
Ин ду ҳарифи дилситон бод қарини дӯстон,
Чими ҷамоли хуби ту ҷоми иқор, ай санам!
Мурғи дилам алилро, шахпарӣ Ҷабраилро,
Ғайри бихишти рӯйи ту нест матор, ай санам!
Ҳамри асири рӯхро нест назир дар ҷаҳон,
Завқи канори дӯстро нест канор, ай санам!
Муъҷизи мӯсавӣ туйӣ, чун суйи баҳри ғам равӣ,
Аз тақи баҳр барҷаҳад гарду ғубор, ай санам!
Ҷом пур аз иқор кун, ҷони маро сувор кун,
Зуд пиёдаро бибин, гашт сувор, ай санам!
Марқаби ман чу май бувад, ҳар адамом шай бувад,
Мӯчиби ҳабс кай бувад воми қимор, ай санам!
Ҳин, ки фузуд шӯри ман, ҳам ту бихон Забури ман,
Қард дили шақури ман тарқи шикор, ай санам!

496

Кашид ин дил гиребонам ба сӯйи кӯйи он ёрам,
Дар он кӯе, ки май хурдам, гарав шуд кафшу дасторам.
Зи ақли худ чу рафтам ман, сари зулфаш гирифтам ман,
Кунун дар ҳалқаи зулфаш гирифторам, гирифторам.
Чу ҳар дам май фузун бошад, бибин ҳолам, ки чун бошад,
Чунон майҳои садсола, чунин ақле, ки ман дорам.
Бигӯям дар чунон мастӣ, ниҳон кун сир, зи ман растӣ,
Мусалмонон, дар ин ҳолат чи пинҳон монд асрорам?
Маро мегӯяд он дилбар, ки аз ошиқ фано хуштар,
Нигоро, чанд биштобӣ, на охир андар ин қорам?

Чу абри навбахорӣ ман чи хуш гирёну хандонам,
Аз он майҳои корӣ ман чи хуш беҳуши ҳушёрам!
Чу Анко кӯхи Қофери ту паррон бинӣ аз ишқаш,
Агар он кӣ хабар ёбад зи лаъли ёри айёрам.
Манам чун осмон дутӯ зи ишқи Шамси Табрезӣ,
Бизан ту захма оҳиста, ки то барнагсилад торам.

497

Зи фарзин банди он рух ман, чи шахмотам, чи шахмотам?!
Макун, ай шах мукофотам, макун, ай шах мукофотам!
Дилам пур гашт аз миҳре, ки бар чашм аст аз ӯ муҳре,
Агар дар пеши миҳробам вагар ганчи хароботам!
Ба лахти ин дили пора магар раҳмат шуд овора?!
Маро фарёд рас, охир, ки дар дарёи офотам!
Чу шоҳи хушхиром омад, чуз ӯ бар ман харом омад,
Чи бебаргам зи ҳичронаш, агар дар боғу чаннотам?!
Маро рухсори ӯ бояд, чи суд аз Моҳу Парвинам,
Чу шоми зулфи ӯ хоҳам, чи суд аз Шому Шомотам?!
Чу аз дасташ хурам бода, манам озоду озода,
Чу пеши ӯ замин бўсам, ба болои самовотам!
Саъодатҳо, ки ман дорам зи Шамсуддини Табрезӣ,
Саъодатҳо сучуд орад ба пеши ин саъодотам!

498

Турушрӯеву хашмине чунин ширин надидастам,
Зи афсунҳо-ш Мачнунам, зи афсонҳо-ш сармастам!
Бутон бас дидаам, чоно, валекин не чунин зебо,
Туйй пайвандаму хешам, кунун дар хеш дарчустам!
Ҳама шаб аз парешонӣ чунон будам, ки медонӣ,
Валек ин дам зи ҳайронӣ, каримо, аз дигар дастам!
Аз ин ҳолат, ки дил дорад, бигиру барчаҳон ўро,
Ки ман - хокӣ зи саъйи ту зи рӯйи хок барчастам!

499

Агар шуд суду сармоя, чи ғамгинӣ, чу ман ҳастам?!
Баровар сар зи ҷуди ман, ки лотосу¹³² намудастам!
Агар фонӣ шавад олам, зи дарёе бувад шабнам,
Гар афтодаст ӯ аз худ, наяфтодаст аз дастам!
Ҷаҳон моҳӣ, адам дарё, даруни моҳӣ ин ғавғо,
Кунам сайдаш, агар гум шуд, ки ман сайёди бешастам!

500

Биё, бишнава, ки ман пешу паси аспат чаро гардам?!
Азеро наъли асбатро ба ҳангоми чаро гардам!
Амонӣ аз надам додӣ, на лофидӣ, на дам додӣ,
Зихӣ Исои дамфардам, зихӣ бокарру бофар дам!
Чу дахлам аз лабе додӣ, ки пок омад зи бедодӣ,
Кӣ донад вусъати харчам, кучо гаштаст ҳар ҳар Ҷам?!

¹³² Сураи Ҳадид.

Чу дидам доду чуди ту, шудам махви вучуди ту,
Яке ранге баровардам, ки, гӯйӣ, боғро вардам!
Ту Довуди чавонмардӣ, имоми қаддируссардӣ,
Чу ман махсуни он сардам, бурун аз гарму аз сардам!
Чу акси чайши хусни ту тарод овард бар нақшам,
Бурун частам зи фикрат ман, на дар аксам, на дар тардам!
Хамуш кун, к-андар ин водӣ шаробе буд ҷовиде,
Рувоку дурди ӯ хӯрдам, ки ҳарду буд дархурдам!

501

Ту то дурӣ зи ман, чоно, чунин бечон ҳамегардам,
Чу дар чархам даровардӣ, ба гирдат з-он ҳамегардам!
Чу боғи васл хушбӯям, чу оби соф дар ҷӯям,
Чу ихсон аст ҳар сӯям, дар ин ихсон ҳамегардам!
Маро афтод кори хуш зихӣ кору шикори хуш!
Чу боди навбахорон хуш, дар ин бустон ҳамегардам!
Чи ҷойи боғу бустонаш, ки нафрӯшам ба сад ҷонаш,
Шудам ман гӯйи майдонаш, дар ин майдон ҳамегардам!
Касе бошад малӯл, ай ҷон, ки ӯ набвад қабул, ай ҷон,
Манам оли Расул, ай ҷон, паси султон ҳамегардам!
Туро гӯям чаро мастам, зи лаълаш бӯй бурдастам,
Каланди ишқ дар дастам, ба гирди кон ҳамегардам!
Манам аз кимиёи ҷон, чи ҷойи дил, чи ҷойи ҷон?!
На чун ту осӣи нон, ки гирди нон ҳамегардам!
Қадахворам дар ин даврон миёни ҳалқаи мастон,
Зи дасти ин ба дасти он бад-ин дастон ҳамегардам!

502

Дуёбоғӣист кори ман, бигӯям, то натақ дорам,
Қабули ту дуёохоро бар он боре чи ҳақ дорам?!
Ба гирди шамъи самъи ту дуёохоям ҳамегардад,
Аз он чун парри парвона дуёи муҳтарақ дорам.
Ба дорулқутби хочотам даро, ки баҳри исғоят
Суҳаф фавқи суҳаф дорам, варақ зери варақ дорам!
Сарам дар чарх кай гунчад, ки сар баҳшидаи фазл аст!
Дилам шод асту мегӯяд: "Ғами раббулфалақ дорам!".
Чу шохи беи андеша, зи ҳар боде агар печад,
Чу беи сидраи хазро¹³³ усули муттафақ дорам!

503

Чу омад рӯйи махрӯям, кӣ бошам ман, кӣ ман бошам?!
Чу ҳар хоре аз ӯ гул шуд, чаро ман ёсаман бошам?!
Чу ҳар санге асал гардад, чаро муме кунад мумӣ?!
Ҳама аҷсом чун ҷон шуд, чаро истезатан бошам?!
Яқин, ҳар чашма ҷӯ гардад, чу он оби равон омад,
Чу дар чилва-ст хусни ӯ, чи банди булҳасан бошам?!
Агарчи дар лаган будам мисоли шамъ то акнун,
Чу шамъам чумла гашт оташ, чаро андар лаган бошам?!
Чу аз наҳси Зуҳал растам, чи зери осмон бошам?!
Чу миҳнат чумла давлат гашт, аз чи мумтаҳан бошам?!

¹³³ Дарахти сӯзанбарги табобатӣ.

Ҳасад бар ман ҳасад дорад, маро бар кӣ ҳасад бошад?!
Зи чӯйи хамр чун мастам, чаро ташнай лабан бошам?!

504

Ба гирди дил ҳамегардӣ, чӣ хоҳӣ кард, медонам,
Чӣ хоҳӣ кард?! Дилро хуну рухро зард, медонам!
Яке бозӣ баровардӣ, ки раҳти дил ҳама бурдӣ,
Чӣ хоҳӣ баъд аз ин бозӣ дигар овард, медонам!
Ба як ғамза чигар хастӣ, пас оташ андарун бастӣ,
Бихоҳӣ пухт, медонам, бихоҳӣ х(в)ард, медонам!
Ба ҳаққи ашки гарми ман, ба ҳаққи охи сарди ман,
Ки гармам пурс, чун бинӣ, ки гарм аз сард медонам!
Маро дил сӯзаду сина, туро доман, вале фарқ аст,
Ки сӯз аз сӯзу дуд аз дуд, дард аз дард медонам!
Ба дил гӯям, ки чун мардон сабури кун, дилам гӯяд:
"На мардам, не зан, ар аз ғам зи зан то мард медонам!".
Дило, чун гард бархезӣ зи ҳар бода, намегуфтӣ,
Ки аз мардӣ баровардан зи дарё гард медонам?!
Чавобам дод дил, к-он маҳ чу чуфту тоқ мебозад,
Чу тарсо чуфт гӯям гар, зи чуфту фард медонам!
Чу дар шатранҷ шуд қойим бирезад нард шаш-панҷе,
Бигӯям "Моти ғам бошам, агар ин нард медонам!".

505

Чу раъду барқ механдад, санову ҳамд меҳонам,
Чу чархи соф пурнурам, ба гирди моҳ гардонам!
Забонам уқдае дорад чу Мӯсо, ман зи фиръавнон,
Зи рашки он ки фиръавне хабар ёбад зи бурҳонам!
Фурӯ бандед дастамро, чу дарёбед ҳастамро
Ба лашкаргоҳи фиръавне, ки ман ҷосуси султонам!
На ҷосусам, на номусам, ман аз асрори қуддусам,
Раҳо кун, чунки сармастам, ки то лофе бипарронам!
Зи бода бод меҳезад, ки бода бод ангезад,
Хусусан, инчунин бода, ки ман аз вай парешонам!
Ҳама зухҳоди оламро агар бўйе расад з-ин май,
Чи вайронӣ падида ояд, чи гӯям ман, намедонам?!
Чи ҷойи май, ки гар бўйе аз он анфоси сармастон
Расад дар сангу дар мрамор, билофад, к-оби ҳайвонам!
Вучуди ман азабхона-сту он мастон дар ӯ ҷамъанд,
Дилам ҳайрон, к-аз эшонам, ачаб, ё худ ман эшонам!
Агар ман ҷинси эшонам, вагар ман ғайри эшонам,
Намедонам, ҳамин донам, ки ман дар рӯҳ райхонам!

506

Зиҳӣ саргашта дар олам сару сомон, ки ман дорам!
Зиҳӣ дар роҳи ишқи ту дили бирён, ки ман дорам!
Ва гар дар роҳи бозори ғами ишқат харидорам,
Ба сад ҷонҳо бинафрӯшам, зи ишқат он чи ман дорам!

507

Бишустам тахтаи ҳастӣ, сари олам намедорам,

Даридам пардаи бечун, сари он ҳам намедорам!
Маро чун дояи қудсӣ ба шири лутф парвардаст,
Маломат кай расад дар ман, ки барги ғам намедорам?!
Чунон дар нестӣ ғарқам, ки маъшуқам ҳамегӯяд:
"Биё, бо ман даме биншин!" Сари он ҳам намедорам!
Даме, к-андар вучуд овард одамро ба як лаҳза,
Аз он дам низ безорам, сари он ҳам намедорам!
Чи гӯйӣ булфузулери, ки як дам они худ набвад,
Ҳазорон бор мегӯяд, сари он ҳам намедорам!

508

Ай ишқ, ки кардастӣ ту зеру забар хобам,
То ғарқа шудааст аз ту дар хуни чигар хобам!
Аз кони шакар чустан андар шаби обистан
Бигдохт дар андеша монанди шакар хобам!
Бе лутфу висоли ӯ гаштам чу ҳилоли ӯ,
То шаб набарад ҳаргиз дар даври қамар хобам!
Чун шаб бишавад торӣ, бо ин ҳама бедорӣ,
Бо ишқ ҳамегӯям, к-ай ишқ? бибар хобам!
Чун хоб маро бинад, бигрезаду биншинад,
Аз ман биравад, ояд дар шахси дигар хобам!
Ёрон, ки чи ёредам, танҳо магузоредам,
Чун ишқи малак бурдаст аз чашми башар хобам!
Биншин? агарӣ ошиқ? то субҳдами содиқ
Бо ман, ки намеояд то субҳу саҳар хобам!

509

Дар маҷлиси он Рустам дар арбада биншастам,
Сад соғар бишкастам, оҳиста, ки сармастам!
Ай мункири ҳар зинда, хунбак заниву ханда,
Ай ҳар хару харбанда, оҳиста, ки сармастам!
Ай оқили чун лангар, ай рӯ-т чу оҳангар,
Дар дилбари мо бингар, оҳиста, ки сармастам!
Ту шахсаки чӯбинӣ, гар пештарак шинӣ,
Сад Дачлаи хун бинӣ, оҳиста, ки сармастам!
Коҳил машав, ай соқӣ, боқист зи мо боқӣ,
Пур диҳ майи ровоқӣ, оҳиста, ки сармастам!
Онҳо, ки малӯлонанд, з-ин роҳ чи гӯлонанд,
Бас сардфузулонанд, оҳиста, ки сармастам!
Шамсулҳақи озода, Табрзу майи сода,
То ҳашр ман афтода, оҳиста, ки сармастам!

510

З-он май, ки зи бўйи ӯ шӯридаву сармастам,
Дарёб маро, соқӣ, валлаҳ, ки чунин астам!
Ай соқии масти ман, бингар ба шикасти ман,
Масте туву масте ман, бишкастиву бишкастам!
Бишкаст маро домат, бишкастам ман чомат,
Ай ҷуста зи дасти ман, дарёб, к-аз он дастам!
Ай ҷону дили мастон, бистон суханам, бистон,
Гӯйӣ, ки найӣ маҳрам, ҳастам, ба Худо, ҳастам!
Пур кун зи майи пешин, биншин бари ман, биншин,
Биншин, ки чунон вақте дар хоб ҳамечустам!

Чону сари ту, ёро, бар нақд бизан моро,
Мафребу мағӯ фардо бардораму бифристам!
Валлах, ки бинагзорам, даст аз ту чаро дорам?
То лоф занӣ, гӯйӣ, к-аз арбада ворастам!
Хоҳам, ки зи боди май оташ бифурӯзонӣ,
Хоҳам, ки зи оби худ чун хок кунӣ пастам!

511

Бистон қадаҳ аз дастам, ай маст, ки ман мастам,
К-аз ҳалқаи хушёрон ин соҳат ворастам!
Хушёр бари ринде зидде буваду зидде,
Ҳамранг шав, ай хоча, гар фавқам, агар пастам!
Ҳар чиз, ки андешӣ аз чанг, аз он дурам,
Ҳар чиз, ки андешӣ аз михр, ман онастам!
То ишқи ту бигрифтам, савдои ту пазруфтам,
Бо чанги ту яктоям, бо сулҳи ту ҳамдастам!
Испонахи¹³⁴ хешам дон, бо турш пазу ширин,
Бо ҳар чи шудам пухта, то бо ту бипайвастам!
Бекор бувад созиш, созаш набувад нозиш,
Гар част ғалат аз ман, ман маст бурун ҷастам!
Масте туву масте ман, барбаства ба ҳам доман,
Чун даставу чун ҳован ду ҳасту яке ҳастам!

512

Гар ту бинамехуспӣ, биншин ту, ки ман хуфтам,
Ту қиссаи худ мегӯ, ман қиссаи худ гуфтам!
Бас кардам аз дастон, зеро масали мастон
Аз хоб ба ҳар сӯйе мечунбаму меуфтам!
Ман ташнаи он ёрам, гар хуфтаву бедорам,
Бо нақши ҳаёли ӯ ҳамроҳаму ҳамчуфтам!
Чун сурати ойина ман тобиӣ он рӯям,
З-он рӯ сифати ўро бинмудаму бинхуфтам!
Он дам, ки бихандид ӯ, ман низ бихандидам,
В-он дам, ки барошuft ӯ, ман низ барошuftам!
Боқӣ-ш бигӯ ту ҳам, зеро ки зи баҳри туст
Дурҳои маъонӣ, ки дар риштаи дам суфтам!

513

Дар ойина чун бинам нақши ту, ба гуфт орам,
Ойина нахоҳад дам, ай вой зи гуфторам!
Дар об туро бинам, дар об занам дасте,
Ҳам тира шавад обам, ҳам тира шавад корам!
Ай дӯст, миёни мо «ай дӯст!» намегунчад,
Ай ёр агар гӯям «ай ёр!» намеёрам!
З-он роҳ, ки оҳ омад, то боз равад он раҳ,
Ман роҳи даҳон бастам, ман нола намеорам!
Гар нолаву оҳ омад, з-он пардаи моҳ омад,
Наззораи маҳ хуштар, ай моҳи даҳу чорам!

¹³⁴ Исфаноҳи маъмул.

514

Гуфтам ба махе, к-аз ту сад гуна тараб дорам,
Гуфто, ки ба ғайри он сад чизи ачаб дорам!
Гуфтам, ки дар ин бозӣ моро сабабе созӣ?
Гуфто, ки ман ин бозӣ беруни сабаб дорам!
Ҳар тойифа бо қавме хешиву насаб доранд,
Ман бо ғами ишқи ту хешиву насаб дорам!
Берун машав аз дида, ай нури писандида,
К-аз давлати нури ту матлуб талаб дорам!
Онам, ки зи ҳар оҳаш дар чарх занам оташ
В-аз оташи бар оташ аз ишқ лаҳаб¹³⁵ дорам!

515

Тавба накунам ҳаргиз 3-ин ҷурм, ки ман дорам,
3-он кас, ки кунад тавба 3-ин воқиъа, безорам!
Маҷнун зи ғами Лайлӣ чун тавба накард, ай ҷон?!
Сад Лайливу сад Маҷнун дарҷ аст дар асрорам!
Бас бесару по ишқе, ки ошику маъшуқам,
Ҳам зораму беморам, ҳам сикҳату беморам!
Андешаи парранда 3-ин сӯхтапар гашта,
Ки ман қафаси тангам, ки Ҷаъфари Тайёрам!

516

То ошики он ёрам, бекораму баркорам,
Саргаштаву побарҷо монандаи паргорам!
Монандаи Миррихе бо моҳу фалак хашмам
В-аз чархи кулаҳзаррин дар нангаму дар орам!
Гар хеши манӣ, ёро, мебин, ки чи бехешам?!
3-асрор чи мепурсӣ, чун шухраву изҳорам!
Ҷуз хуни дили ошиқ он шер наёшомад,
Ман зодаи он шерам, дилҷӯям хунҳорам!
Ранҷураму медонӣ, ҳам фотиҳа мехонӣ,
Ай дӯст намебинӣ, к-аз фотиҳа беморам!
Ҳаллоҷи ишорат, гӯ, аз халқ ба дор омад,
В-аз тундии исрорам Ҳаллоҷ занад дорам?!
Иқрор макун, хоҷа, ман бо ту намегӯям,
Ман мурда намешӯям, ман хора намехорам!
Ай мункири маҳдумнӣ Шамсулҳақи Табретӣ,
3-иқрори чу ту кӯре безораму безорам!

517

Суратгари наққошам, ҳар лаҳза буте созам
В-онгаҳ ҳама бутҳоро дар пеши ту бигдозам!
Сад нақш барангезам, бо рӯҳ даромезам,
Чун нақши туро бинам, дар оташаш андозам!
Ту соқии хамморӣ, ё душмани хушёрӣ,
Ё он, ки кунӣ вайрон, ҳар хона, ки месозам?!

¹³⁵ Шуълаи оташ.

Чон рехта шуд бар ту, омехта шуд бо ту,
Чун бўйи ту дорад чон, чонро, хала, бинвозам!
Ҳар хун, ки зи ман рӯяд, бо хоки ту мегӯяд:
"Бо миҳри ту ҳамрангам, бо ишки ту ханбозам!"
Дар хонаи обу гил бе туст хароб ин дил,
Ё хона даро, чоно, ё хона бипардозам!

518

Шогирди ту мебошам, гар кавдану кажпӯзам,
То 3-он лаби хандонат як ханда биёмӯзам!
Ай чашмаи огоҳӣ, шогирд намехоҳӣ?!
Чӣ хила кунам, то ман худро ба ту дардӯзам?!
Боре зи шикофи дар барки руҳи ту бинам,
3-он оташи даҳлезӣ сад шамъ барафрӯзам!
Як лаҳза барӣ рахтам дар роҳ, ки ашшорам,¹³⁶
Як лаҳза равӣ пешам, яъне ки қаловузам!
Гаҳ дар гунаҳам ронӣ, гаҳ сӯйи пушаймонӣ,
Каж кун сару дунбамро, ман ҳамзаи маҳмузам!
Дар ҳавбаву дар тавба, чун моҳии бар тоба,
Ин паҳлуву он паҳлӯ бар тоба ҳамсӯзам!
Бар тоба туам гардон ин паҳлуву он паҳлӯ,
Дар зулмати шаб бо ту барроқтар аз рӯзам!
Бас кун ҳама талвинам¹³⁷ дар пешаву андеша,
Як лаҳза чу пирӯза, як лаҳза чу пирӯзам!

519

Ай карда ту миҳмонам, дар пеш даро, чонам,
3-он рӯй, ки ҳайронам, ман хона намедонам!
Ай гашта зи ту вола ҳам шаҳру ҳам аҳли дих,
Ку хона?! Нишонам дих, ман хона намедонам!
3-он кас, ки шудӣ чонач, 3-он кас маталаб донач,
Пеш ову маранҷонаш, ман хона намедонам!
В-он, к-аз ту бувад шӯраш, медор ту маъзураш
В-аз хона макун дураш, ман хона намедонам!
Ман ошиқу муштоқам, ман шуҳраи офоқам,
Раҳм ору макун тоқам, ман хона намедонам!
Ай мутриби соҳибсаф, мезан ту ба захми каф
Бар роҳи дилам ин даф, ман хона намедонам!
Шамсулҳақи Табретӣ, чуз бо ту наёмезам,
Меафтаму мехезам, ман хона намедонам!

520

Ин шакл, ки ман дорам, ай хоҷа, киро монам?!
Як лаҳза паришаклам, як лаҳза парихонам!
Дар оташи муштоқӣ ҳам чамъаму ҳам шамъам,
Ҳам дудаму ҳам нурам, ҳам чамъу парешонам!
Чуз гӯши рубоби дил аз ҳашм намолам ман,
Чуз чашми саъодатро аз захма наранҷонам!

¹³⁶ Чамъкунандаи андоз.

¹³⁷ Рангубор.

Чун шаккару чун ширам, бо худ занаму гирам,
Табъам чу чунун орад, занчир бичунбонам!
Ай хоча, чи мурғам ман! Не кабкаму не бозам,
Не хубаму не зиштам, не инаму не онам!
Не хочаи бозорам, не булбули гулзорам,
Ай хоча, ту номам ниҳ, то хеш бад-он хонам!
Не банда, на озодам, не муму на пӯлодам,
Не дил ба касе додам, не дилбари эшонам!
Гар дар шараму хайрам, аз худ наям, аз ғайрам,
Он сӯ, ки кашад он кас, ночор чунон ронам!

521

Бехуд шудаам, лекин бехудтар аз ин хоҳам,
Бо чаши ту мегӯям: "Ман маст чунин хоҳам!
Ман тоҷ намехоҳам, ман тахт намехоҳам,
Дар хидматат афтода бар рӯи замин хоҳам!"
Он ёри накӯи ман бигрифт гулӯи ман,
Гуфто, ки чӣ меҳоҳӣ?! Гуфтам, ки ҳамин хоҳам!
Бо боди сабо хоҳам, то дам бизанам, лекин
Чун ман дами худ дорам, ҳамрози маҳин хоҳам!
Дар ҳалқаи миқотам,¹³⁸ эманшуда з-офотам,
Муме зи пайи хатмат з-он нақши нигин хоҳам!
Моҳе дигар аст, ай чон, андар дили маҳ пинҳон,
З-ин илм яқин астам, он айни яқин хоҳам.

522

Чонам ба фидо бодо онро, ки намегӯям,
Он рӯз сияҳ бодо, к-ӯро бинамечӯям!
Ябора шавам расво дар шаҳр, агар фардо
Ман бар дари дил бошам, ӯ ояд дар кӯям.
Гуфтам: "Санами маҳрӯ, гаҳ-гоҳ маро мечӯ,
К-аз дард ба хуни дил рухсора ҳамешӯям!"
Гуфто, ки туро чустам, дар хона набудӣ ту,
Ё Раб, кӣ чунин бухтон мегӯяд дар рӯям?!
Як рӯз ғазалгӯён, валлоҳ, супорам чон,
Зеро ки чу мӯ шуд чон, азбаски ҳамемӯям!

523

Махмураму пурхора, андоза намедонам,
Ќуз шеваи он ғамзай ғаммоза намедонам!
Ёрон бахабар буданд, дарвоза бурун рафтанд,
Ман бераху сармастам, дарвоза намедонам!
З-овозаи он ёрон чун мушк ҷаҳон пур шуд,
З-овоз бишуд ақлам, овоза намедонам!
То рӯи туро дидам ман ҳамчу гули тоза,
Гаштам харифу¹³⁹ кӯҳна, ар тоза намедонам!
Гӯянд, ки Лукмонро як коза танге буд,
З-ин кӯза майе хурдам, к-он коза намедонам!

¹³⁸ Вакт, ҳангом.

¹³⁹ Фартут, камақл.

524

Биёед, биёед, ба гулзор бигардем,
Бар ин нуктай иқбол чу паргор бигардем!
Биёед, ки имрӯз баикболу бапирӯз
Чу ушшоқи навомӯз бар он ёр бигардем!
Басе тухм бикиштем, дар ин шӯра бигаштем,
Бар он ҳаб, ки нагунчид дар анбор, бигардем!
Ҳар он рӯй, ки пушт аст, ба охир ҳама зишт аст,
Бар он ёри накурӯйи вафодор бигардем!
Чу аз хеш биранчем, забуни шашу панчем,
Яке чониби хумхонаи хаммор бигардем!
Дар ин ғам чу низорем, дар он дом шикорем,
Дигар кор надорем, дар ин кор бигардем!
Чу мо бесару поем, чу зарроти ҳавоём,
Бар он нодира хуршед қамарвор бигардем!
Чу дӯлоб чи гардем пур аз нолаву афғон?!
Чу андешаи бешиквату гуфтор бигардем!

525

Бичӯшед, бичӯшед, ки мо баҳри шиёорем,
Ба чуз ишқ, ба чуз ишқ, дигар кор надорем!
Дар ин хок, дар ин хок, дар ин мазраъаи пок,
Ба чуз миҳр, ба чуз ишқ дигар тухм накорем!
Чи мастем, чи мастем аз он шоҳ, ки ҳастем!
Биёед, биёед, ки то даст барорем!
Чи донем, чи донем, ки мо дӯш чи хӯрдём?
Ки имрӯз ҳама рӯз ҳамирему хуморем!
Мапурсед, мапурсед зи аҳволи ҳақиқат,
Ки мо бодапарастем, на паймонашуморем!
Шумо маст нагаштед в-аз он бода нахӯрдед,
Чи донед, чи донед, ки мо дар чи шикорем?!
Наяфтем бар ин хокситон, мо на ҳасирем,¹⁴⁰
Бароем бар ин чарх, ки мо марди ҳисорем!

526

Табибем, ҳакимем, табибони қадимем,
Шаробему кабобем, Суҳайлему адимем!¹⁴¹
Чу ранчуртан оед, чу маъҷуни наҷоҳем,¹⁴²
Чу бемордил оед, нигорему надимем!
Табибон бигурезанд, чу ранчур бимирад,
Вале мо нагурезем, ки мо ёри каримем!
Шитобед, шитобед, ки мо бар сари роҳем,
Қаҳон дархури мо нест, ки мо нозу наъимем!
Ғалат рафт, ғалат рафт, ки ин нақш на моем,
Ки тан шоҳи дарахтесту мо боди насимем!

¹⁴⁰ Бӯрё; киноя аз ҳар чизи пасту ночиз.

¹⁴¹ Рӯйи замин.

¹⁴² Раствагор.

Вале чунбиши ин шох ҳам аз фиъли насим аст,
Хамуш бош, хамуш бош, ҳам онему ҳам инем!

527

Мо оташи ишқем, ки дар мум расидем,
Чун шамъ ба парвонаи мазлум расидем!
Як ҳамлаи мардонаи мастона бикардем,
То илм бидодему ба маълум расидем!
Дар манзили аввал ба дуфарсангии ҳастӣ
Дар қофилаи уммати марҳум расидем!
Он маҳ, ки на болосту на паст аст, битобид,
В-он ҷо, ки на маҳмуду на мазмум, расидем!
То ҳазрати он лаъл, ки дар кавн нигунчад,
Бар кӯрии ҳар сангдиди шум расидем!
Бо ояти курсӣ ба суйи арш паридем,
То ҳай бидидему ба қайюм расидем!
Имрӯз аз он боғ чи бобаргу навоем,
То зан набарӣ, хоҷа, ки маҳрум расидем!
Вайрона ба бумон бигузorem чу бозон,
Мо бум наем, арчи дар ин бум расидем!
Зуннор гусастем бари қайсари румӣ,
Табрез бибар қисса, ки дар Рум расидем!

528

Чун дар адам оему сар аз ёр барorem,
Аз санги сияҳ наъраи иқрор барorem!
Бар корғаҳи дӯст чу бар кор нишинем,
Мар ҷумла ҷаҳонро ҳама аз кор барorem!
Гулзори руҳи дӯст чу бепарда бибинем,
Сад шуъла зи ишқ аз гулу гулзор барorem!
Бар Дулдули дил чун фиканад давлати мо зин,
Бас гард, ки мо аз раҳи асрор барorem!
Чун аз майи Шамсулҳақи Табрез бинӯшем,
Сад ҷӯши аҷаб аз хуму хаммор барorem!

529

Имрӯз, маҳо, хеш зи бегона надонем,
Мастем бад-он ҳад, ки раҳи хона надонем!
Дар ишқи ту аз оқилаи ақл бирастем,
Ҷуз ҳолати шӯридаи девона надонем!
Дар боғ ба ҷуз акси руҳи дӯст набинем
В-аз шох ба ҷуз ҳолати мастона надонем!
Гуфтанд: "Дар ин дом яке дона ниҳодаст",
Дар дом чунонем, ки мо дона надонем!
Имрӯз аз ин нуктаву афсона махонед,
К-афсун напазирад дилу афсона надонем!
Чун шона дар он зулф чунон рафт дили мо,
К-аз беҳудӣ аз зулфи ту то шона надонем!
Бода диҳу кам пурс, ки чандум қадах аст ин?
К-аз ёди ту мо бода зи паймона надонем!

530

Ай хоча, бифармо, ба кӣ монам, ба кӣ монам?!
Ман марди ғарибам, на аз ин шаҳри ҷаҳонам!
Гар дам назанам, то ҳасади халқ наҷунбад,
Донам, ки нағӯям, натавонам, ки надонам!
Он кал кулаҳе ёфту кали хеш ниҳон кард,
Бо банда ба ҳашм аст, ки донойӣ ниҳонам!
Гар сулҳ кунад, доруйи каллӣ-ш бисозем,
Аз нанги каливу кулаҳаш бозраҳонем!

531

Халқон ҳама неканд, ҷуз ин тан, ки гузидем,
Ки аз сафаҳаш¹⁴³ бас сари ангушт газидем!
Гар ҳеч гурезӣ, бигурез аз ҳаваси хеш,
Зеро ҳама ранҷ аз ҳаваси беҳуда дидем!
Валлах, ки мафарре¹⁴⁴ ба ҷуз аз фарри руҳаш нест,
К-андар Хизиру гулшани ӯ менигаридем!
Ҳар рӯз, ки барҳезӣ, рӯ пок бишӯйӣ,
Он сӯй дав, ай дил, ки гаҳи дард давидем!
Он сӯй, ки дар соҳати душвор дили халқ
Ояд, ки Худоё, ҳама муҳтоҷу муридём!
Ҳар дона, ки чидем, ҳама доми бало буд,
Сӯйи ту паришкаставу танҳаста паридём!

532

Бори дигар аз роҳ сӯйи ҷоҳ расидем
В-аз ғурбати аҷсом ба Аллоҳ расидем!
Бо асп бад-он шоҳ касе чун нарасидаст,
Мо асп бидодему бад-он шоҳ расидем!
Чун абр басы ашк дар ин хок фишондем
В-аз абр гузаштему бад-он моҳ расидем!
Ай таблзанон, навбати мо гашт, бикӯбе!
В-ай турк, бурун о, ки ба хиргоҳ расидем!
Якчанд ҷу Юсуф ба буни ҷоҳ нишастем,
З-он сар расан омад, ба сари ҷоҳ расидем!
Мо чанд санам пеши Муҳаммад бишикастем,
То дар санами дилбари дилхоҳ расидем!
Наздиктар оед, ки аз дур расидем
В-аҳвол бипурсед, ки аз роҳ расидем!

533

Афтодам, афтодам, дар обе афтодам,
Гар обе хӯрдам ман, дилшодам, дилшодам!
Бар даф не, бар най не, як лаҳза бегорам,¹⁴⁵
Бар хум не, бар май не пайваста бунёдам!
Дар ишқи дилдоре, монанди гулзоре,
Ҷон дидам, ҷон дидам, дил додам, дил додам!

¹⁴³ Аблахӣ, беаклӣ, нодонӣ.

¹⁴⁴ Гурезгоҳ, паноҳгоҳ.

¹⁴⁵ Кори бемузд.

Май хӯрдам, май хӯрдам, дар шаҳрат мегардам,
 Сартезам, сартезам, пурбодам, пурбодам!
 Гар хӯдам, гар чавшан, пирӯзам, пирӯзам!
 Гар сарвам, гар савсан, озодам, озодам!
 Аз чархе, аз авче бар баҳре, бар мавче,
 Хуш тахте, хуш тахте бинҳодам, бинҳодам!
 Мавлоям, мавлоям, дар ҳукми дарёям,
 Дар авчаш, дар мавчаш мунқодам, мунқодам!¹⁴⁶
 Ай кавкаб, ай кавкаб, бикшо лаб, бикшо лаб,
 Шархе кун, шархе кун бар вафқи меъодам!
 Ҳар зарра, ҳар парра мечӯяд, мегӯяд:
 "З-иршодаш, з-иршодаш истодам, истодам!"

534

Биё, к-аз ишқи ту девона гаштам
 В-агар шаҳре будам, вайрона гаштам!
 Зи ишқи ту зи хонумон буридам,
 Ба дарди ишқи ту ҳамхона гаштам!
 Чунон коҳил будам, к-онро нагӯям,
 Чу дидам рӯйи ту, мардона гаштам!
 Чу хеши чони худ чони ту дидам,
 Зи хешон баҳри ту бегона гаштам!
 Фасонай ошиқон хондам шабу рӯз,
 Кунун дар ишқи ту афсона гаштам!

535

Манам фитна, ҳазорон фитна зодам,
 Ба ман бингар, ки доди фитна додам!
 Зи ман мағрез, зеро дарфитодӣ,
 Бигӯ: "Алҳамдулиллаҳ, дарфитодам!"
 Аҷаб чизест ишқу ман аҷабтар,
 Ту гӯӣ, ишқро худ ман ниҳодам!
 Биё, гар ман манам, хунам бирезед,
 Ки то худ ман намурдам, ман назодам!
 Нагӯям сирри ту, к-он ғамз¹⁴⁷ бошад,
 Вале ногуфта банде баркушодам!

536

Ғуломам, хоҷаро озод кардам,
 Манам, к-устодро устод кардам!
 Манам он чон, ки дӣ зодам зи олам,
 Ҷаҳони куҳнаро бунёд кардам!
 Манам муме, ки даъвии ман ин аст,
 Ки ман пӯлодро пӯлод кардам!
 Басе бедидаро сурма кашидам,
 Басе беақдро устод кардам!
 Манам абри сияҳ андар шаби ғам,
 Ки рӯзи идро дилшод кардам!

¹⁴⁶ Мутеъ, фармонбардор.

¹⁴⁷ Суҳанчинӣ, ғаммозӣ, наммомӣ.

Аҷаб хокам, ки ман аз оташи ишк
Димоғи чархро пурбод кардам!
Зи шодӣ дӯш он султон нахуфтаст,
Ки ман, банда, мар ўро ёд кардам!
Маломат нест, чун мастам ту кардӣ,
Агар ман фошаму бедод кардам!
Хамуш кун, к-ойна зангор гирад,
Чу бар вай дам задам, фарёд кардам!

537

Ҳасудонро зи ғам озод кардам,
Дили галлай харонро шод кардам!
Ба бедодон бидодам дод пинҳон,
Вале дар ҳаққи худ бедод кардам!
Чу аз сабрам ҳама фарёд карданд,
Чунон бошад, ки ман фарёд кардам!
Маро устод сабр асту аз ин рӯ
Хилофи мазҳаби устод кардам!
Қаҳоне, ки нашуд обод ҳаргиз,
Ба вайрон карданаш обод кардам!
Дар ин тезоб, ки чун барги коҳ аст,
Ба муште гил дар ў бунёд кардам!
Фаромӯшам макун, ё Раб, зи раҳмат,
Агар ғайри туро ман ёд кардам!

538

Аё ёре, ки дар ту нопадидам,
Туро шакли аҷаб дар хоб дидам!
Чу хотунони Миср аз ишқи Юсуф
Турунчу даст беҳуд мебуридам!
Куҷо он маҳ, куҷо он чашми дӯшин,
Куҷо он гӯш, к-онҳо мешунидам?!На ту пайдо, на ман пайдо, на он дам,
На он дандон, ки лабро мегазидам!
Манам анбори оганда зи савдо,
К-аз он хирман ҳама савдо кашидам!
Ту ороми дили савдоиёний,
Ту Зуннуну Чунайду Боязидам!

539

Сафар кардам, ба ҳар шаҳре давидам,
Ба лутфу ҳусни ту касро надидам!
Зи ҳичрону ғарибӣ бозгаштам,
Дигарбора бад-ин давлат расидам!
Зи боғи рӯйи ту то дур гаштам,
На гул дидам, на як мева бичидам!
Ба бадбахтӣ чу дур афтодам аз ту,
Зи ҳар бадбахт сад заҳмат кашидам!
Чи гӯям, мурда будам бе ту мутлақ,
Худо аз нав дигар бор офаридам!
Аҷаб гӯйӣ: "Манам рӯйи ту дида!",
Манам, гӯйӣ, ки овозат шунидам!
Бихил, то дасту поятро бибӯсам,

Бидиҳ идона, к-имрӯз аст идам!
Туро, ай Юсуфи Миср, армуғоне
Чунин ойинаи равшан харидам!

540

Агар ишқат ба ҷойи ҷон надорам,
Ба зулфи кофарат имон надорам!
Чу гуфтӣ нанг медорӣ зи ишқам,
Ғами ишқи туро пинҳон надорам!
Ту мегуфтӣ: "Макун дар ман нигоҳе,
Ки ман хунҳо кунам, товон надорам!"
Мани саргашта чун фармон набурдам,
Аз он бар неку бад фармон надорам!
Чу ҳар кас лутф меёбанд аз ту,
Мани бечора, охир, ҷон надорам!

541

Биё, ай он ки бурдӣ ту қарорам,
Даро чун тунги шаккар дар канорам!
Дили сангини худро бар дилам ниҳ,
Намебинӣ, ки аз ғам сангсорам?!
Биё наздику бар рӯям назар кун,
Нишонихо нигар, к-аз ишқ дорам!
Бисӯзам пардаи ҳафт осмонро,
Агар аз сӯзи дил дуде барорам!
Хазон гар боғу бустонро бисӯзад,
Бихандонад ҷаҳонро навбаҳорам!
Ҷаҳон гӯяд, ки боз о, ай баҳорон,
Ки аз зулми хазон сад доғ дорам!
Бигардон, сокиё, ҷоми хазонӣ,
Ки аз ишқи баҳор андар хуморам!
Бидиҳ чизе, ки пинҳон аст чун ҷон,
Ба ҷони ту, мадиҳ беш интизорам!

542

Биё, к-имрӯз берун аз ҷаҳонам,
Биё, к-имрӯз ман аз худ ниҳонам!
Гирифтам дашнае в-аз худ буридам,
На они худ, на они дигаронам!
Ғалат кардам, набурридам ман аз худ,
Ки ин тадбир бе ман кард ҷонам!
Надонам, к-оташи дил бар чи сон аст,
Ки дигар шакл месӯзад забонам!
Ба сад сурат бидидам хештанро,
Ба ҳар сурат ҳамегуфтам: «Ман онам!».
Ҳамегуфтам: "Маро сад сурат омад,
Ва ё сурат наям, ман бенишонам!
Ки суратҳои дил чун меҳмонанд,
Ки меоянду ман чун хонабонам!"

543

Ман аз олам туро танҳо гузинам,
 Раво дорӣ, ки ман ғамгин нишинам?!
 Дили ман чун қалам андар кафи туст,
 Зи туст, ар шодмону гар ҳазинам!
 Ба чуз он чӣ ту хоҳӣ, ман чи бошам?!
 Ба чуз он чӣ намоӣ, ман чи бинам?!
 Гаҳ аз ман хор рӯёнӣ, гаҳе гул,
 Гаҳе гул бўяму гаҳ хор чинам!
 Маро ту чун чунон дорӣ, чунонам,
 Маро ту чун чунин хоҳӣ, чунинам!
 Дар он хумме, ки дилро ранг бахшӣ,
 Чи бошам ман, чи бошад миҳру кинам?!
 Ту будӣ аввалу охир ту бошӣ,
 Ту бих кун охирам аз аввалинам!
 Чу ту пинҳон шавӣ, аз аҳли куфрам,
 Чу ту пайдо шавӣ, аз аҳли динам!
 Ба чуз чизе, ки додӣ, ман чи дорам?!
 Чи меҷӯӣ зи чайбу остинам?!

544

Варо хоҳам, дигар ёре нахоҳам,
 Чу гулро ёфтам, хоре нахоҳам!
 Туро гар ғайри ӯ ёри дигар ҳаст,
 Бирав он ҷо, ки ман ёре нахоҳам!
 Ба чуз дидори ӯ баҳте начӯям,
 Ба ғайри кори ӯ коре нахоҳам!
 Чу бозон соҳиди султон гузидам,
 Чу каргас бўӣ мурдоре нахоҳам!
 Миёни аҳли дил чуз дил нагунҷад,
 Чуз ин дилдор дилдоре нахоҳам!
 Зи ман чузве ситонад, кул бибахшад,
 Аз ин бих рӯзи бозоре нахоҳам!
 На он чузвам, ки ғайри кул бувад он,
 Нахоҳам ғайро, оре, нахоҳам!

545

На он шерам, ки бо душман бароям,
 Маро ин бас, ки ман бо ман бароям!
 Чу хоки пойи ишқам, ту яқин дон,
 К-аз ин гил чун гулу савсан назоям!
 Сияҳпӯшам чу шаб ман аз ғами ишқ
 В-аз ин шаб чун маҳи равшан бароям!
 Аз ин оташ чу дудам ман саросар,
 Ки то чун дуд аз ин равзан бароям!
 Манам тифле, ки ишқам устод аст,
 Бинағзорад, ки ман кавдан¹⁴⁸ бароям!
 Шавам чун ишқ дойим ҳайӣ қайюм,
 Чу ман аз хобу аз хӯрдан бароям!
 Ҳало, тан зан чу Бӯбакри рубобӣ,
 Ки то ман ҷон шавам в-аз тан бароям!

¹⁴⁸ Нодон, кундфаҳм.

546

Зи қанди ёр то шохе нахоям,
Намози шом рӯза кай кушоям?!
Намедонам, кучо мерӯяд он қанд,
К-аз ӯ хӯрдам, намедонам кучоям?!
Аҷойиб он, ки нақлаш ақли ман бурд,
Чу ақлам нест, чунаш меситоям?!
Кӣ дорад рӯза ҳамчун рӯзаи ман,
К-аз ӯ ҳар лаҳза идӣ мерабоям?!
Зи субҳи рӯйи ӯ дорам сабӯҳӣ,
Намози шомро ҳаргиз напоям!
Чу гул дар боғи ҳуснаш хуш бихандам,
Чу субҳ аз офтобаш хуш бароям!
Забонам аз шароби ӯ шикастаст,
Зи дастонаш шикаста дасту поям!

547

Биё, к-имрӯз гирди ёр гардем,
Ба сар гардему чун паргор гардем!
Биё, к-имрӯз гирди худ бигардем,
На гирди хонаи хаммор гардем!
Мағӯ бо мо, ки мо девонагонем,
Бар оташҳои безинҳор гардем!
Сабук гардем чун боди баҳорӣ,
Ҳарифи сабзаву гулзор гардем!
Чаро чун гӯш ҷумла бод гирем?!
Чаро чун муш дар анбор гардем?!
Дар он табла¹⁴⁹ шакар пур кард аттор,
Ба гирди таблаи аттор гардем!
Чу сурма хидмати дида гузинем,
Чу дида ҷумлагӣ дидор гардем!

548

Шаби дӯшина мо бедор будем,
Ҳама хуфтанду мо бар кор будем!
Ҳарифи ғамзаи ғаммоз гаштем,
Надими турраи таррор будем!
Ба гирди нуқтаи хубиву мастӣ
Ба сар гарданда чун паргор будем!
Ту чун дӣ зодаӣ, бо ту чи гӯям,
Ки бо ёри қадимӣ ёр будем!
Мисоли косаҳои лабшикаста
Ба дуккони шаҳи ҷаббор будем!
Чаро чун ҷоми шаҳ заррин набошем,
Чу андар маҳзани асрор будем?!
Чаро худ каффи мо дарё набошад,
Чу андар қаъри дарёбор будем?!
Хамуш бошу ду оламо ба гуфт ор,
К-аз аввал гуфти бегуфтор будем!

¹⁴⁹ Сандуқу куттии дӯкони атторон.

549

Ману ту дӯш шаб бедор будем,
Ҳама хуфтанду мо бар кор будем!
Ҳарифи ғамзаи ғаммоз гаштем,
Ба пеши турраи таррор будем!
Биё, то зоҳиру пайдо нагӯем,
Ки бо ишқи ниҳонӣ ёр будем!
Агарчи пешу пас он ҷо нагунҷад,
Ба пеши сониҳои ҷаббор будем!
Аҷаб набвад, агар моро надиданд,
Ки мо дар махзани асрор будем!
Биёвардем дурхо армуғонӣ,
Ки яъне мо ба дарёбор будем!

550

Биё, имрӯз мо миҳмони мирем,
Биё, то пеши мири худ бимирем!
Зи марги мо ҷаҳоне зинда гардад,
Азеро мо на курбони ҳақирем!
Ба мурғе Ҷабраилеро бибандем,
Ба ҷоне мо ҷаҳонеро бигирем!
Сабӯ бидҳему дарёе ситонем,
Чаро мо аз чунин суде нафирем?!
Ғуломи мост азрақпӯши гардун,
Ғуломи хештанро чун асирем?!
Чу мо шерему шири шер хӯрдем,
Чаро чун юз мафтуни панирем?!
Ҳамуш кун, нест ҳоҷат вонамудан
Ба пеши тир бошӣ, гарчи тирем!

551

Биё, мо чанд кас бо ҳам бисозем,
Чу шодӣ кам шавад, бо ғам бисозем!
Биё, то бо Худо хилват гузинем,
Чу Исо бо чунин Марям бисозем!
Гар аз фарзанди Одам кас намонад,
Чи ғам дорем, бо Одам бисозем!
В-ар Одам низ аз мо гӯша гирад,
Ба ҷони ту, ки бе ӯ ҳам бисозем!
Яке ҷо нест моро шодиангез,
Ки гар вайрон шавад, олам бисозем!
Агар дарё шавад оташ, бинӯшем,
В-агар захме расад, марҳам бисозем!
Ба пеши Каъбаи рӯяш бимирем,
Бад-он чоҳу бад-он Замзам бисозем!

552

Миёни мо даро, мо ошиқонем,
Ки то дар боғи ишқат дур кашонем!
Муқими хонаи мо шав чу соя,

Ки мо хуршедро ҳамсоягонем!
Чу чон андар чахон гар нопадидем,
Чу ишқи ошиқон гар бенишонем,
Валек осори мо пайвастаи туст,
Ки мо чун чон ниҳонему аёнем!
Ҳар он чизе, ки ту гӯӣ, ки онед,
Ба болотар нигар, болои онем!
Ту обӣ, лек гирдобиву маҳбус,
Даро дар мо, ки мо сели равонем!
Чу мо дар ғакри мутлақ покбозем,
Ба чуз таснифи нодонӣ надонем!

553

Бар он будам, ки фарҳанге бичӯям,
Ки он дам рӯ ниҳад рӯе ба рӯям!
Бигуфтам: "Як суҳан дорам ба хотир,
Ба пеш о, то ба гӯши ту бигӯям!
Ки хобе дидаам ман дӯш, ай чон,
Зи ту хоҳам, ки таъбираш бичӯям!
Надорам маҳрами ин хоб чуз ту,
Ту бишнава, ай шаҳи сатторхӯям!".
Бичунбонед саррову бихандед,
Сареро, ки бидонад мӯбамӯям!
Ки яъне ҳила бо ман месиголӣ,
Ки ман ойинаи ҳар рангу бӯям!
Мисоли лӯъбатема дар кафи ӯ,
Ки нақши сӯзани зардӯзи ӯям!
Набошад бе ҳаёт он нақш, к-ӯ кард,
Камин нақшаш манам, дар ҳоюхӯям!

554

Магардон рӯи худ, ай дида рӯям,
Ба ман бингар, ки то аз ту бирӯям!
Сабӯи ҷисмам аз чашма-т пуроб аст,
Макун, ай сангдил, машкан сабӯям!
Ту ҷӯёиву ман ҷӯстар аз ту,
Кӣ донад, ту ҷӣ ҷӯӣ, ман ҷӣ ҷӯям?!
Ҳамин донам, ки аз бӯи гули ту
Мисоли гул қабо дар хун бишӯям!
Манам зарробу ишқат чун тарозу,
Аз ин хомӯши гӯё чанд гӯям?!
Зиҳӣ мушқил, ки ту худ сӯ надорӣ
Ва ман дар ҷустани ту сӯбасӯям!
Ту андар ҳеч кӯе дарнагунҷӣ,
Ва ман андар пайи ту кӯбакӯям!

555

Биё, бо ҳам суҳан аз чон бигӯем,
Зи гӯшу чашмҳо пинҳон бигӯем!
Чу гулшан бе лабу дандон бихандем,
Чу фикрат бе лабу дандон бигӯем!
Ба сони ақли аввал сирри олам,
Даҳон барбаста, то поён бигӯем!

Сухандонон чу мушриф¹⁵⁰ бар дахонанд,
Бурун аз хиргахи эшон бигӯем!
Касе бо худ сухан пайдо нагӯяд,
Агар ҷумла якем, он сон бигӯем!
Бидонад дасту по аз чунбиши дил,
Даҳон сокин, дил чунбон бигӯем!
Бидонад зарра-зарра амри тақдир,
Агар хоҳӣ, мисоли он бигӯем!

556

Маро хондӣ зи дар, ту частӣ аз бом,
Зихӣ бозӣ, зихӣ бозе, зихӣ дом!
Аз он бозӣ, ки ман медонаму ту,
Чи бозиҳо ту пухтастиву ман хом?!
Туйӣ, к-аз макру аз афсуну ваъда,
Чу хоҳӣ, сангу оҳанро кунӣ ром!
Маҳо, бо ин ҳама хешӣ ту чунӣ,
Зи заҳматҳои мо в-аз ҷаври айём?!
Чӣ мепурсам, ту худ чун хуш набошӣ,
Ки дар маҷлис ту дорӣ ҷом бар ҷом!
Маро дар роҳ дӣ дашном додӣ,
Чунин мастам зи ширинии дашном!

557

Чунон мастам, чунон мастам ман ин дам,
Ки Ҳавворо бинашносам зи Одам!
Зи шӯри ман бишӯридаст дарё,
Зи сармастии ман маст аст олам!
Зихӣ сардих, ки сар бибрида ҷаллод,
Ки то дунё набинад ҳеч мотам!
Ҷалол андар ҷалол андар ҷалол аст,
Майи хунби Худо набвад муҳаррам!
Аз ин бодай ҷавон гар хӯрда будӣ,
Набудӣ пушт пири чархро хам!
Заминро хӯрда будӣ, фориғастӣ,
Аз он ки абри тар борад бар ӯ нам!
Дили беақл шарҳи ин бигуфтӣ,
Агар будӣ ба олам ниммаҳрам!
Зи обу гил бурун бурдӣ шуморо,
Агар будӣ шуморо пой муҳкам!

558

Кучойӣ, сокиё, дардих мудомам,
Ки ман аз ҷон ғуломатро ғуломам!
Май андардих, тигидастам ҷӣ дорӣ,
Ки аз хуни ҷигар пур гашт ҷонам!
Зи нанги ман нагӯяд номи ман кас,
Чу ман марде чи ҷойи нангу номам?!
Чу бар ҷомам задӣ шамшери ишқат,
Тамомам кун, ки зиндай нотамомам!

¹⁵⁰ Наздик, қариб.

Гахам зоҳид ҳамехонанду гаҳ ринд,
Мани мискин надонам, то кадомам?!
Зи ман чун шамъ то як зарра боқист,
Нахоҳад буд чуз оташ мақомам!
Маро чуз сӯхтан роҳи дигар нест,
Биё, то хуш бисӯзам, з-он ки хомам!

559

Ман бо ту ҳадиси безабон гӯям
В-аз ҷумлаи ҳозирон ниҳон гӯям.
Чуз гӯши ту нашнавад ҳадиси ман,
Ҳарчанд миёни мардумон гӯям.
Дар хоб сухан на бе забон гӯянд,
Дар бедорӣ ман ончунон гӯям.
Чуз дар буни чоҳ менанолам ман,
Асрори ғами ту бемакон гӯям.
Бар рӯйи замин нишаста бошам хуш,
Аҳволи замин бар осмон гӯям.
Маъшук ҳамешавад ниҳон аз ман,
Ҳарчанд аломату нишон гӯям.
Ҷонҳои латиф дар фиғон оянд,
Он дам, ки ман аз ғамат фиғон гӯям!

560

Зинҳор маро мағӯ, ки пирам,
Пириву фано кучо пазираам?
Ман моҳии чашмаи ҳаётам,
Ман ғаркаи баҳри шахду ширам.
Чуз аз лаби лаъли ҷон нанӯшам,
Ғайри сари зулфи ӯ нагирам.
Гар каж ниҳадам камони абрӯ,
Дар ҳукми камони ӯ чу тирам.
Андохтай чу тир дурам,
Баргир, ки аз ту ногузираам.
Паррам ту диҳӣ, чаро напаррам?
Мирам чу туй, чаро бимирам?

561

Гар аз ғами ишқ ор дорем,
Пас мо ба ҷаҳон чи кор дорем?!
Ё Раб, ту мадиҳ қарор моро,
Гар бе руҳи ту қарор дорем!
Ай Юсуфи юсуфон, кучойӣ?
Мо рӯй дар он диёр дорем!
Ҳар субҳ бар он ду зулфи мушкин
Чун боди сабо гузор дорем!
Чун ҳалқай зулфи худ шуморӣ,
Мо чашм дар он шумор дорем!
Чашми ту шикор кард ҷонро,
Мо дида дар он шикор дорем!
Ай оби ҳаёт дар канорат,
Ин оташ аз он канор дорем!
З-он лоласитон чи зор гаштем?!

Ё Раб, ки чи лолазор дорем!
Гӯем зи рашки Шамси Табреш,
"Не симу на зар, на ёр дорем!".

562

Қуз чониби дил бад-он наёем,
Як лаҳза буруни дил напоем!
Монандаи нойи сарбурида
Бебарг шудему бонавоем!
Маҷнуни ҷигаркабоби ошиқ,
Қуз оташи ишқро нашоем!
Мо зарраи офтоби ишқем,
Ай ишқ барой, то бароем!
Моро ба миёни зарраҳо ҷӯй,
Мо хурдтарини зарраҳоем!
В-ар з-он ки бичӯйиву наёбӣ,
Бидҳем нишон, ки мо кучоем?!
Дар хона чу офтоб дартофт,
Гирди сари равзани сароем!

563

Ай бурда намози ман зи ҳангом,
Ҳин, вақти намоз шуд, биёром!
Ай хӯрда ту хуни сад қаландар,
Ай бар ту ҳалол хун, биёшом!
Ишқи туву он гаҳе саломат?!
Ай душмани нангу душмани ном!
Масти ту в-он гаҳе сару по?!
Девонаву он гаҳе саранҷом?!
Як ҳарф бипурсамат, бигӯйӣ?
Дилсӯхта дидаӣ чунин хом?!
Пайдост, ки ёри ман малӯл аст,
Хомӯш шудам ба кому ноком!

564

Ё Раб, тавба чаро шикастам?!
В-аз луқма даҳон чаро набастам?!
Гар васваса кард гирдпечам,
Дар печиши ӯ чаро нишастам?!
Охир дидам ба ақл мавзӣ,
Сад бору ҳазор бор растам!
Аз бандагии Худо малӯлам,
Зеро ки ба ҷон гулӯпарастам!
Чун бар дили ман нишаста дуде,
Чун зуд чу гард барнаҷастам?!
Инҳо, ки набиштам аз надомат,
Он вақт набишта буд дастам!

565

Ман дӯш ба тоза аҳд кардам,
Савганд ба ҷони ту бих(в)ардам,

К-аз рӯи ту чашм барнадорам,
Гар теғ занӣ, зи ту нагардам!
Дармон зи касе дигар начӯям,
Зеро зи фироқи туст дардам!
Дар оташам ар фуру барӣ ту,
Гар оҳ бароварам, на мардам!
Бархостам аз раҳат чу гарде,
Бар хоки раҳи ту бозгардам!

566

Гар нози туро ба гуфт н-орам,
Михри ту даруни сина дорам!
Бе михри ту гар гуле бибӯям,
Дархол бисӯз ҳамчу хорам!
Монандаи моҳӣ ар ҳамӯшам,
Чун мавчу чу баҳр беқарорам!
Ай бар лаби ман ниҳода муҳре,
Мекаш ту ба сӯи худ маҳорам!
Мақсуди ту чист, ман чӣ донам?
Донам, ки ман андар ин қаторам!
Нушхори ғамат занам чу уштур,
Чун уштури маст каф барорам!
Ҳарчанд ниҳон кунам, нагӯям,
Дар ҳазрати ишқ ошкорам!
Монандаи дона зери хокам,
Мавкуфи ишорати баҳорам!
То бе дами худ занам даме хуш,
То бе сари худ саре бихорам!

567

Ман уштури масти шаҳрерам,
Он хоям, к-аз гулӯ барорам!
Чун гулбуни рӯи ӯст хӯям,
Ушкуфаи ман бувад нисорам!
Чун баҳр агар туруш кунам рӯ,
Пургавҳару дур бувад канорам!
Гар ёр висоли мо начӯяд,
Бо ишқ висоли ёри ғорам!
Хоре, ки ба пеши халқ ор аст,
Он ор шудааст ифтихорам!
Боди мантиқ бурун кун аз лунҷ,
К-аз боди натақ дар ин ғуборам!

568

Имрӯз маро чи шуд, чи донам?!
Имрӯз ман аз сабукдилонам!
Дар дидаи ақл бас макинам,
Дар дидаи ишқ бемаконам!
Афсӯс, ки сокини заминам,
Инсоф, ки сорими¹⁵¹ замонам!

¹⁵¹ Шамшерзан, диловар.

Ин турфа, ки бо тани заминӣ
Бар пушти фалак ҳаме давонам?!
Он бор, ки чарх барнатобад,
Аз қуввати ишқ, мекашонам!
Аз синаи хеш оташашро
То синаи санг мерасонам!
Аз лаззату аз сафои қандаш
Пуршаҳд шудааст ин даҳонам!
Аз мушкили Шамси Ҳаққи Табрез,
Ман нуктаи мушкили ҷаҳонам!

569

Ай ҷони латифу ай ҷаҳонам,
Аз хоби гарон-т барҷаҳонам.
Бе шарму ҳаё кунам тақозо,
Донӣ, ки ғарими¹⁵² беамонам.
Гар бар дили ту ғубор бидам,
Аз ашки худааш фурӯ нишонам.
Ай гулбуни ҷон, барои маҷлис
Бигрифтаамат, ки гул фишонам.
Як бўса бидиҳ, ки андар ин роҳ
Ман боҷи ақиқ меситонам.
Бисёр шаб аст, к-андар ин дашт,
Ман аз пайи боҷи роҳбонам.
Шаб наъра занам ҷу посбонон,
Чун толиби боҷи корвонам.
Ҳамхона гурехт аз нафирам,
Ҳамсоя гурехт аз фиғонам!

570

Ноомада сел, тар шудаастем,
Норафта ба дом, пойбаастем.
Шатранҷ надидаему мотем,
Як ҷуръа нахурдаему мастем.
Ҳамчун шикани ду зулфи хубон
Нодида масоф, мо шикаастем.
Мо сояи он бутем, гӯй,
К-аз асли вучуд бутпараастем.
Соя бинамояду набошад,
Мо низ ҷу соя несту ҳастем.

571

Дар ишқи қадим солх(в)ардем,
В-аз гуфти ҳасуд барнагардем!
З-ин дамдамаҳо занон битарсанд,
Бар мо ту маҳон, ки марди мардем!
Мардона кунем кори мардон,
Пинҳон накунем, он чи кардем!
Моро ту ба зарду сурх мафреб,
К-аз ханчари ишқ рӯйзардем!

¹⁵² Қарздори бесармоя.

Бар дард ҳазор офарин бод,
Боқӣ бари мо, ки ёри дардем!

572

Гар гумшудагони рӯзгорем,
Раҳёфтагони кӯйи ёрем!
Гум гардад рӯзгор чун мо,
Гар оташи дил бар ӯ гуморем!
Не сар монад, на ақл ўро,
Гар мо сари фитнаро бихорем!
Ин марг, ки халқ лукмаи ўст,
Як лукма кунему ғам надорем!
Ту ғарқаи воми ин қиморӣ,
Мо вомгузори ин қиморем!
Қоне мондаст раҳини ин вом,
Қонро бидиҳему баргузорем!

573

Не симу на зар, на мол хоҳем,
Аз лутфи ту парру бол хоҳем!
На ҳокимиву на ҳукм хоҳем,
Бар ҳукми ту ихтимол хоҳем!
Ай умри азиз, умри мо бош,
Не ҳафта, на маҳ, на сол хоҳем!
Мо бадр наему аз пайи бадр
Худро чу қади ҳилол хоҳем!
Аз баҳри мутолиғай ҳаёлат
Худро ба кам аз ҳаёл хоҳем!
Чун далви мусофирони чоҳем,
К-он Юсуфи хушхисол хоҳем!
Чун ойина нақши худ зудоем,
Чун акси чунон ҷамол хоҳем!
Чун ҷашм назар кунад ба ҷуз ту,
Қонро зи ту гӯшмол хоҳем!
Хомӯш, зи қол чанд лофӣ?!
Чун ҳол омад, чи қол хоҳем?!

574

Мо шохи гулем, не гиёҳем,
Мо меваи тарру тоза хоҳем!
Ушкуфаи боғи осмонем,
Нуклу майи маҷлиси Илоҳем!
Мо ҷӯй наем, балки обем,
Мо абр наем, балки моҳем!
Лавҳу қаламем, не ҳуруфем,
Теғу алаем, не сипоҳем!
Ҳам ҳастаи ғамзаи чу тирем,
Ҳам бастаи турраи сиёҳем!

575

Имрӯз наям малӯл, шодам,

Ғамро җама тоқ барниҳодам!
 Бар сиблати ҳар кучо малӯлест,
 Гар мири ман асту устодам!
 Имрӯз миён ба айш бастам,
 Рӯбанд зи рӯйи маҳ кушодам!
 Имрӯз зарифаму латифам,
 Гӯйӣ, ки магар зи лутф зодам!
 Ёре, ки надод бӯса аз ноз,
 Ў бӯса бичусту ман наодоам!
 Ман дӯш, ачаб, чи хоб дидам,
 К-имрӯз азим бомуродам!
 Гуфтӣ ту, ки рав, ки подшоҳӣ,
 Оре, ки хушу хучаста бодам!
 Бе сокиву бе шароб мастам,
 Бе тахту кулоҳ Кайқубодам!
 Дар ман зи кучо расад гумонҳо,
 Субҳоналлаҳ, кучо фитодам?!

576

Хешро чун хор дидам, сӯйи гул бигрехтам,
 Хешро чун сирка дидам, дар шакар омехтам!
 Косаи пурзаҳр будам, сӯйи тарёк омадам,
 Соғаре дурдӣ будам, дар оби ҳайвон рехтам!
 Дидаи пурдари будам, даст дар Исо задам,
 Хом дидам хешро, дар пухтае овехтам!
 Хоки кӯйи ишқро ман сурмаи ҷон ёфтам,
 Шиър гаштам дар латофат, сурмаро мебехтам!
 Ишқ гӯяд: "Рост мегӯйӣ, вале аз худ мабин,
 Ман чу бодам, ту чу оташ, ман туро ангехтам!".

577

Ишва додастӣ, ки ман дар бевафойӣ нестам,
 Бас кун охир, бас кун охир, рустойӣ нестам!
 Чун ҷудо кардӣ ба ханҷар ошиқонро банд-банд,
 Чун маро гӯйӣ, ки дар банди ҷудойӣ нестам?
 Ман яке кӯҳам зи оҳан дар миёни ошиқон,
 Ман зи ҳар боде нагардам, ман ҳавойӣ нестам!
 Ман чу обу равғанам, ҳаргиз наёмезам ба кас,
 З-он ки ман ҷони ғарибам, инсаройӣ нестам!
 Ай дар андеша фурӯ рафта, ки ово чун кунам,
 Худ бигӯ, ман кадхудоям, ман худойӣ нестам!
 Ман нагӯям чун кунам, дарё маро то чун барад,
 Ғаркае дар баҳру дар банди сақойӣ нестам!
 Дар ғами онам, ки ӯ худро намояд беҳичоб,
 Ҳеч андар банди хешу худнамойӣ нестам!

578

Чашм бикшо, ҷон нигар, к-аш сӯйи ҷонон мебарам,
 Пеши он иди азал ҷон баҳри қурбон мебарам!
 Чун кабӯтар хонаи ҷонҳо аз ӯ маъмур гашт,
 Пас, чаро ин зираро ман сӯйи Кирмон мебарам?!
 З-он ки ҳар чизе ба аслаш шоду хандон меравад,
 Сӯйи асли хеш ҷонро шоду хандон мебарам!

Зери дандон то наёбад, қанд ширин кай бувад?!
Чони ҳамчун қандро ман зери дандон мебарам!
То ки зар дар кон бувад, ўро набошад равнаке,
Сўйи заргар андак-андак зуда аз кон мебарам!
Дуди оташ куфр бошад, нури ў имон бувад,
Шамъи чонро ман варойи куфру имон мебарам!
Сўйи ҳар абре, ки ў мункир шавад хуршедро,
Офтобе зери доман баҳри бурҳон мебарам!
Шамси Табреш армуғони гавҳари баҳри дил аст,
Ман зи шарми чони покат ҳамчу Уммон мебарам!

579

Вақти он омад, ки ман савгандҳоро бишканам,
Бандҳоро бардаронам, пандҳоро бишканам!
Чархи бадпайвандро ман баркушоям банд-банд,
Ҳамчу шамшери аҷал пайвандҳоро бишканам!
Пунбае аз лоуболи дар ду гўши дил ниҳам,
Панд бипзирам зи сабру бандҳоро бишканам!
Муҳр баргирам зи қуфлу дар шакархона равам,
То зи шохе з-он шакар ин қандҳоро бишканам!
То ба кай аз чанду чун?! Охир, зи ишқам шарм бод!
Кай зи чунӣ бартар оям, чандҳоро бишканам?!

580

Не ту гуфтӣ: "Аз ҷафои он ҷафогар нашканам?!",
Не ту гуфтӣ: "Оламе дар ишқи ў барҳам занам?!".
Не ту дастӣ ў гирифтӣ, аҳд кардӣ ду ба ду?
К-аз пайи он қону дил ин қону дилро барканам?!
Нури чашмат чун манам, дурам мабин, ай нури чашм,
Сўйи боло бингар, охир, з-он, ки ман бар равзанам!
Ай саририштай тарабҳо, Исии даврон туйӣ,
Сар аз ин равзан фуру кун, гарчи ман чун сўзанам!
Ишқро рӯзи қиёмат оташу дуде бувад,
Нури он оташ ту бошӣ, дуди он оташ манам!
То бибинам рӯйи чун гулзори он сад навбаҳор,
Ҳамчу лола ман сияҳдил, садзабон чун савсанам!
Шоҳ Шамсуддини Табрешӣ, манат ошиқ басам,
Рӯзи базмат ҳамчу мумам, рӯзи размат оҳанам!

581

Рӯйи некат бад кунад, ман некро бар бад ниҳам,
Ошиқе бас пухтаам, ин нангро бар х(ва)д ниҳам!
Нанги ошиқ танг дорад аз ҳама фаҳри ҷаҳон,
Нангро ман бар сари он ишрати беҳад ниҳам!
Илм чун чодар кушояд, дар барам гўяд ба лутф,
Ҳарфҳои илмро бар гардани абҷад ниҳам!
Тоҷи заррин чун ниҳод аз ошиқӣ бар фарқи ман,
Тахти худро ман барорам, бар сари Фарқад¹⁵³ ниҳам!
Чун дар оби зиндагонӣ суратам пинҳон шавад,
Сурати худро ба пеши сурати Аҳмад ниҳам!

Номи Шамсуддини Табрeзӣ чу бинвисам, бидон-к
Шаккари дилхоҳро дар ишқаи коғаз ниҳам!

582

Чун ҳама ёрони мо рафтанду танҳо мондем,
Ёри танҳомондагонро дам ба дам мехондем!
Љумла ёрон чун ҳаёл аз пеши мо бархостанд,
Мо ҳаёли ёри худро пеши худ биншондем!
Соҳате аз ҷӯи миҳраш об бар дил мезадем,
Соҳате зери дарахташ мева меафшондем!
Соҳате мекард бар мо шаккару гавҳар нисор,
Соҳате аз шаккари ӯ мо магас мерондем!
Чун ҳаёли ӯ даромад, бар дараш дарбон шудем,
Чун ҳаёли ӯ бурун шуд, мо дар ин дармондем!

583

Чун бидидам субҳи рӯят, дарзамон бархестам,
Гарм дар кор омадам, мавқуфи мутриб нестам!
Ҳамчу соя дар тавофам гирди нури офтоб,
Гаҳ сучудаи мекунам, гоҳе ба сар меистам!
Гаҳ дарозам, гоҳ кӯтаҳ ҳамчу соя пеши нур,
Љумла Фиръавнам, чу ҳастам, чун наям, Мӯсистам!
Ман миёни исбаъйни ҳукми Ҳаққам чун қалам,
Дар қафи Мӯсо асо гоҳеву гаҳ афъистам!
Ишқро андеша набвад, з-он ки андеша асост,
Ақлҳо бошад асо, яъне ки ман аъмистам!
Рӯҳи мавқуфи ишорат мебинолад ҳар даме,
Бар сари раҳ мунтазир мавқуфи як ористам!
Чун аз ин ҷо нестам, ин ҷо ғарибам ман, ғариб,
Чун дар ин ҷо беқарорам, охир аз ҷойестам?!

584

Бори дигар аз дилу аз ақлу ҷон бархостем,
Ёр омад дар миён, мо аз миён бархостем!
Аз фано рӯ тофтему дар бако дарбофтем,
Бенишонро ёфтему аз нишон бархостем!
Гард аз дарё баровардему дуд аз нӯҳ фалак,
Аз замону аз замину осмон бархостем!
Ҳин, ки мастон омаданду роҳро ҳолӣ кунед,
Не, ғалат гуфтам, зи роҳу роҳбон бархостем!
Оташи ҷон сар баровард аз замини қолбад,
Хост афгон аз дилу мо чун фиғон бархостем!
Қам суҳан ғӯему гар ғӯем, қам қас пай барад,
Бола афзун қун, ки мо бо қамзанон бархостем!
Ҳастияст он занону қори мардон нестист,
Шукр, қ-андар нестӣ мо паҳлавон бархостем!

585

Бизан он пардаи нӯшин, қи ман аз нӯши ту мастам,
Бидиҳ, ай Ҳотами мастон, қадарӣ зафт ба дастам!
Ҳала, ай сардиҳи мастон, ба ғазаб рӯй магардон,

Ки ман аз арбада ногаҳ қадаҳе чанд шикастам!
Чи кам ояд қадаҳ онро, ки диҳад бист сабӯкаш,
Бишикан шишаи ҳастӣ, ки чу ту нестпарастам!
Ту мапурсам, ки кийӣ, ту, бидиҳ он соғари шашеӯ,
Чу шудам маст, бибинӣ, чи касастам, чи касастам!
Чу ман аз бодапарастӣ шудаам ғаркаи мастӣ,
Дигарам хира чӣ чуйӣ, ки ман аз чӯйи ту ҷастам!
Бидиҳ, ай хоҷаи бобо, макун имрӯз муҳобо,
Ки рағи ғусса буридам, зи ғаму ғусса бирастам!
Чу манам сояи хуснат, бикунам, он чи бикардӣ,
Чу бихӯрдӣ ту, бихӯрдам, чу нишастӣ ту, нишастам!
Манам он масти духулзан, ки шудам маст ба майдон,
Духули хеш чу парчам ба сари найза бибастам!
Хамуш, ар фонии роҳӣ, ки фано хомушӣ орад,
Чу раҳидем зи ҳастӣ, ту макаш боз ба ҳастам!

586

Бизан он пардаи дӯшин, ки ман имрӯз хамӯшам,
Зи тафи оташи ишқат мани дилсӯз хамӯшам!
Манам он боз, ки мастам, зи кулаҳ баста шудаастам,
Зи кулаҳ чашмфарозам, зи кулаҳдӯз хамӯшам!
Зи нигори хуши пинҳон, зи яке оташи пинҳон
Чу дилафрӯхта гаштам, зи дилафрӯз хамӯшам!
Чу бидидам, ки даҳонам шуд ғаммози ниҳонам,
Сухани фош чи гӯям, ки зи мармуз хамӯшам!
Ба раҳи ишқи хаёлаш чу қаловузи ман омад,
Зи раҳаш гӯям, лекин зи қаловуз хамӯшам!
Зи ғам афрӯхта гаштам, ба ғам омӯхта гаштам,
Зи ғам ар нола барорам, зи ғамомӯз хамӯшам!

587

Зи яке пистадаҳоне, санаме баста, даҳонам,
Чу бирӯйид наботаш, чу шакар баст забонам!
Ҳама хубии қамар ӯ, ҳама шодист мағар ӯ,
Ки аз ӯ ман тани худро зи шакар бознадонам?!
Ту чи пурсӣ, ки кадомӣ, ту дар ин ишқ чӣ номӣ?!
Санамо, шоҳи ҷаҳонӣ, зи ту ман шоди ҷаҳонам!
Чу қадаҳ рехта гаштам, ба ту омехта гаштам,
Чу бидидам, ки ту ҷонӣ, масали ҷон пинҳонам!
Вагарам ҳаст ағар ман, биниҳ ангушт ту бар ман,
Ки ман андар талаби худ сари ангуштгазонам!
Чу аз ӯ дар таку тобам, зи паяш саҳт шитобам,
Чу маро бурд ба норам, ду чу худ бозситонам!
Чу шакаргири ту гаштам, чу ман аз тири ту гаштам,
Чӣ шуд, ар баҳри шикорат шиканад тиру камонам?!
Чу Салоҳи дилу динро, маҳи хуршеди яқинро,
Ба ту афтод муҳаббат, ту шудӣ ҷону равонам!

588

Бути бенақшу нигорам, чузи ту ёр надорам,
Туйй ороми дили ман, мабар, ай дӯст, қарорам!
Зи ҷафои ту ҳазинам, чузи ишқат нагузинам,
Ҳавасе нест чуз инам, чуз аз ин қор надорам!

Ту ба рухсор чу моҳӣ, чи латифиву чи шоҳӣ,
Ту маро пушту паноҳӣ, зи ту ороста корам!
Чузи ишқат напазирам, чузи зулфи ту нагирам,
Ки дар ин аҳд чу тирам, ки бар ин чанг чу торам!
Тани моро ҳама ҷон кун, ҳамаро гавҳари кон кун,
Зи тараб чашма равон кун ба суйи боғу баҳорам.

589

Алами ишқ баромад, бираҳонад зи захирам,
Ба лаби чашмаи ҳайвон бикашам пой, бимирам!
Ба кӣ монам, ба кӣ монам, ки сутурлоби ҷаҳонам?!
Чу қазо ҳукмравонам, на амирам, на вазирам!
Бирав, ай олами ҳастӣ, ҳамаро пой бибастӣ,
Ту агар ҷони манасти, напазирам, напазирам!

590

Ҳавасест дар сари ман, ки сари башар надорам,
Ман аз ин ҳавас ҷунонам, ки зи худ хабар надорам!
Ду ҳазор мулк бахшад шаҳи ишқ ҳар замоне,
Ман аз ӯ ба ҷуз ҷамолаш тамаъе дигар надорам!
Камару қулоҳи ишқаш ба ду кавн мар маро бас,
Чӣ шуд, ар қулаҳ бияфтад, чӣ ғам, ар камар надорам?!
Саҳаре бибурд ишқам дили хастаро ба ҷойе,
Ки зи рӯзу шаб гузаштам, хабар аз саҳар надорам!
Сафаре фитод ҷонро ба вилояти маъонӣ,
Ки сипиҳру моҳ гӯяд, ки ҷунин сафар надорам!
Зи фироқ ҷони ман гар зи ду дида дур фишонад,
Ту гумон мабар, ки аз вай дили пургуҳар надорам!
Чи шакарфурӯш дорам, ки ба ман шакар фурӯшад,
Ки нагуфт узр рӯзе, ки бар ӯ шакар надорам!
Бинамудаме нишоне зи ҷамоли ӯ, валекин
Ду ҷаҳон ба ҳам барояд, сари шӯру шар надорам!
Табрез, аҳд кардам, ки чу Шамси дин биёяд,
Биниҳам ба шукр ин сар, ки ба ғайри сар надорам!

591

Ду ҳазор аҳд кардам, ки сари ҷунун нахорам,
Зи ту даршикаст аҳдам, зи ту бод шуд қарорам!
Зи раҳи зиёдаҷӯӣ ба тариқи хирарӯӣ
Биравам, ки қадхудоям, ғала бидравам, бикорам!
Ҳама ҳаллу уқди олам чу ба дасти ғайб омад,
Мани булфузули муъҷиб, ту бигӯ, ки бар чи корам?!
Чу қазо ба суҳра хоҳад, ки зи сиблате бихандад,
Саги лангро бигӯяд, ки бирас бад-он шикорам!
Чу бар ӯ-ш раҳм ояд, хабараш кунад, ки биншин,
Биҳил ихтиёри худро ту ба пеши ихтиёрам!
Агарат шикор бояд, зи манат шикор хуштар,
Ҳама сайдҳои ҷонро ба нисор бар ту борам!
На зи доми ман малале, на зи ҷоми ман ваболе,
На назари ман ҷамоле, чи ғарибу нудра ёрам?!
Хамуш, ар дигар бигӯям зи мақолати хуши ӯ,
Бипарад қабӯтари дил суйи аввали маторам!
Табрезу Шамси дин шуд сабаби фурӯғи ахтар,

Рухи шамс аз ӯ мунаввар ба фарози сабзи торам!

592

Фалако, бигӯ, ки то кай гилаҳои ёр гӯям?!
Набувад шабе, ки оям зи миёни кор, гӯям!
Зи миёни ӯ мақомам камар асту кӯҳу сахро,
Бичаҳам аз ин миёну сухани канор гӯям!
Зи фироқи гулситонаш чу дар имтиҳони хорам,
Бираҳам зи хор чун гул, сухан аз ҳазор гӯям!
Ҳама бонги зоғ ояд ба харобаҳои баҳман,
Бираҳам аз ин чу булбул, сифати баҳор гӯям!
Гираҳе зи нақди ғунча биниҳам ба пеши савсан,
Сифате зи ранги лола ба бунафшазор гӯям!
Бикашад зи кибр доман дили ман, чу дилбар ояд,
Бидарад назар гиребон, чу зи интизор гӯям!
Биниҳад кулоҳ аз сар хуми хоси хусравонӣ,
Бичаҳад зи миҳр соқӣ, чу ман аз хумор гӯям!

593

Назаре ба кори ман кун, ки зи даст рафт корам,
Ба касам макун ҳавола, ки ба чуз ту кас надорам!
Чи камӣ дарояд охир, башаро, ба хонаи ту,
Агар аз шароби васлат бибарӣ зи сар хуморам?!
Чу наям сазои шодӣ, зи ҳудам мадор беғам,
Ки дар ин миён ҳамеша ғами туст ғамгусорам!

594

Дида аз халқ бибастам, чу чамолаш дидам,
Масти бахшойиши ӯ гаштаму чон бахшидам!
Ҷиҳати муҳри Сулаймон ҳама тан мум шудам,
В-аз пайи нур шудан мум, маро молидам.
Ройи ӯ дидаму ройи кажи худ афкандам,
Нойи ӯ гаштаму ҳам бар лаби ӯ нолидам!
Ӯ ба дасти ману кӯрона ба дасташ чустам,
Ман ба дасти вайу аз беҳабарон пурсидам!
Содадил будаму ё маст ва ё девона,
Тарс-тарсон зи рази хеш ҳамедуздидам!
Аз раҳи раҳна чу дуздон ба рази худ рафтам,
Ҳамчу дуздон суман аз гулшани худ мечидам!
Бас куну рози маро бар сари ангушт мапеч,
Ки ман аз панҷаи печи ту басте печидам!
Шамси Табреш, ки нури маҳу ахтар ҳам аз ӯст,
Гарчи зорам зи ғамаш, ҳамчу ҳилоли идам!

595

Ҳала, рафтему гаронӣ зи чамолат бурдем,
Ҷиҳати тӯшаи раҳ зикри висолат бурдем!
То ки морову туро тазкирае бошад ёд,
Дили ҳаста ба ту додему ҳаёлат бурдем!
Он ҳаёли руҳи хубат, ки қамар бандаи ӯст
В-он ҳама абруи монанди ҳилолат бурдем!

В-он шакархандаи хубат, ки шакар ташнаи ўст,
Зи шакархонаи мачмўи хисолат бурдем!
Чун кабўтар чу бипаррем, ба ту бозоем,
З-он ки мо ин пару бол аз пару болат бурдем!
Ҳар кучо пардаи фаръи ба суйи асл ояд,
Ҳар чи дорем, ҳам аз иззу чалолат бурдем!
Шамси Табреш, шунав хидмати моро зи сабо,
Гар шамол асту сабо, ҳам зи шамолат бурдем!

596

Дам ба дам аз раҳи дил пайки ҳаёлаш расадам,
Тобише нав ба нав аз хусну чамолаш расадам!
Ё Раб, ин бўи тараб аз тарафи фирдавс аст
Ё насимест, ки аз рӯзи висолаш расадам?!
Ин зи ишқ аст, ки мағзам зи тараб хира шудааст
Ё ки чомест, ки аз хамри ҳалолаш расадам?!
Ё чу бозест, ки аз ишқ ҳамепарронад
Ё кабўтарбачагон аз пару болаш расадам?!
Саркашон аз тарафи ғайб ба ман меоянд,
В-ин мададҳо ҳама аз лаззати ҳолаш расадам!

597

Аз бути бохабари ман хабаре мерасадам
В-аз лаби чун шакари ў шакаре мерасадам!
Шакар андар шакар андар шакар андар шакар аст,
Шакаре дар даҳан асту дигаре мерасадам!
Ҳар дам аз гулшани ў турфа гуле месигалам,
Ҳар замон тозагул аз шохи таре мерасадам!
Хира аз ишқи ваям, к-аз ҳавасаш ҳар нафасе
Ошиқи сўхтаи хирасаре мерасадам!
Он яке зард шуда, к-оташи ў мекашадам,
В-ин дигар ҳаст, ки аз вай назаре мерасадам!
В-он дигар бар дари он хонаи ў биншаста,
Ки дар ар боз нашуд, бонги даре мерасадам!
В-он яке бар сари он хок сарак бинҳода,
Ки зи хокаш сифати чонваре мерасадам!

598

Ман чу дар гӯр - дарун хуфта ҳамефарсоям,
Чу биёӣ ба зиёрат, сара берун оям!
Нафхи сури маниву маҳшари ман, пас чӣ кунам?!
Мурдаву зинда бад-он чо, ки туйи, он қоям!
Масали нойи чамодему ҳамуш бе лаби ту,
Чи навоҳо занам он дам, ки даме дарн-оям?!
Чун наёбам маҳи рӯят, сари худ мебандам,
Чун наёбам лаби нӯшат, кафи худ мехоям!

599

Соқӣ, мо зи Сурайё ба замин афтодем,
Гӯши худ бар дами шаш тойи тараб бинҳодем!
Дили ранҷур ба танбӯр навое дорад,

Дили садпораи худро ба навояш додем!
Ба харобот будастем, аз он рӯ мастем,
Кӯйи дигар нашиносем, дар ин кӯ зодем!
Сокиё, 3-ин ҳама бигзар, бидиҳ он чоми шароб,
Ҳамаро ҷумла яке кун, ки дар ин афродем!
Ҳамаро ғарқ куну бозраҳон 3-ин аъдод,
Мазае бахш, ки мо бемазаи аъдодем!
Дили мо ёфт аз ин бода аҷойиб бӯйе,
Лочарам, аз дами ин бода латифавродем!
Аз бурун хастаи ёрему дарун растаи ёр,
Лочарам, масту тарабноку қавибунёдем!
Ҳама мастему харобему фанои раҳи дӯст,
Дар хароботи фано оқилаи эҷодем!
Ҳала, Хомӯш, биёром, арӯси дорем,
Ҳама гирдак бинишинем, ки мо домодем!

600

Рӯзи шодист, биё, то ҳамагон ёр шавем,
Даст бо ҳам бидиҳему бари дилдор шавем!
Чун дар ӯ данг шавему ҳама якранг шавем,
Ҳамчунин рақсунон чониби бозор шавем!
Рӯзи он аст, ки хубон ҳама дар рақс оянд,
Мо бибандем дуқонҳо, ҳама бекор шавем!
Рӯзи он аст, ки ташриф бипӯшад ҷонҳо,
Мо ба миҳмони Худо бар сари асрор шавем!
Рӯзи он аст, ки дар боғ бутон хайма зананд,
Мо ба наззораи эшон сӯйи гулзор шавем!

601

Сокиё, арбада кардем, ки дар ҷанг шавем,
Майи гулранг бидиҳ, то ҳама якранг шавем!
Сурати лутфи сақиллоҳ туйи дар ду ҷаҳон,
Рухи майранг намо, то ҳамагон данг шавем!
Бода мансӯҷ шавад, чун ба сифат бода шавем,
Банг мансӯх шавад, чун ҳамагӣ банг шавем!
Ҳин, ки андешаи ғам паҳлуи мо хона гирифт,
Бода диҳ, то ки аз ӯ мо ба ду фарсанг шавем!
Мутрибо, баҳри Худо, захмаи мастана бизан,
То зи захми хуши ту сохта чун ҷанг шавем!
Мачлиси қайсари Рум аст, бидиҳ сайқали дил,
То ки чун ойинаи ҷон ҳама безанг шавем!
Як ҷаҳон тангдilu мо зи фароҳии нишот
Як нафас ошиқи онем, ки дилтанг шавем!
Душмани ақл кӣ дидаст, к-аз омезиши ӯ
Ҳама ақлу ҳама илму ҳама фарҳанг шавем?!
Шамси Табреш чу дар боғи сафо рӯ бинмуд,
Зуд дар гардани ишқаш ҳама ованг шавем!

602

Мо сару панҷаву қувват на аз ин ҷон дорем,
Мо кару фарри саъодат на зи кайвон дорем!
Оташи давлати мо нест зи хуршеду асир,
Субухоти руҳи тобанда зи субҳон дорем!

Рагу пай неву дар он Даҷлаи хун меҷӯшем,
 Дасту по неву дар он маърака чавлон дорем!
 Ҳафт дарё бари мо ғаркаи як қатра бувад,
 Ки ба каф шаъшаъаи чавҳари инсон дорем!
 Чи кам, ар сар набувад, чунки саросар чонем,
 Чи ғам, ар зар набувад, чун мадад аз кон дорем!
 Бӯхурайрасифатему ба ғаҳи доду ситад
 Дил бад-он собиқаву даст дар анбон дорем!
 Аҳраман, деу парӣ ҷумла ба ҷон ошиқи мост,
 Чунки дар ишқи Худо мулки Сулаймон дорем!
 Дар чаҳу ҳабси чаҳон гарчи раҳини далвем,
 Чанд Яъкуби дилошуфта ба Канъон дорем?!
 Шамси Табрез шаҳаншоҳи ҳама мардон аст,
 Мо аз он қутби чаҳон ҳучҷату бурҳон дорем!

603

То ки мо аз назару ҳубии ту боҳабарем,
 Аз бадун неки чаҳон ҳамчу чаҳон беҳабарем!
 Назаре кард суйи ҳубии ту дидаи мо,
 Аз пайи рӯи ту то ҳашр ғуломи назарем!
 Дини мо миҳри туву мазҳаби мо хидмати ту,
 То нагӯӣ, ки дар ин ишқи ту мо муҳтасарем!
 Заҳр бар ёди яке нӯш, ту ай оҳуҷашм,
 Гар биҳ аз нӯш нанӯшем, пас аз сағ батарем!

604

Мерасад бӯи чигар аз ду лабам,
 Мебарояд дудҳо аз ёрабам!
 Мебинолад осмон аз оҳи ман,
 Чонсупурдан ҳар даме шуд мазҳабам!
 Андаке донистие аз ҳоли ман,
 Гар хабар будӣ шабатро аз шабам!
 Мактаби таълими ошиқ оташ аст,
 Ман шабу рӯз андаруни мактабам!
 Рӯи худ бар рӯи зарди ман биниҳ,
 Даст ниҳ бар синаам, к-андар табам.
 Гуфтамаш: "Гӯям ба гӯшат як сухан!",
 Гуфт: "Тарсам, то насӯзад ғабғабам!".
 Гуфтамаш: "Дур аз ҷамолат ҷашми бад!
 Ҷашми ман наздик, агарчи муъҷабам!".

605

Дасти ман гир, ай писар, хуш нестам,
 Ай қадӣ ту чун шаҷар, хуш нестам!
 Не биҳил дастам, ки ранҷам аз дил аст,
 Дарди дилро гулшакар хуш нестам!
 То ту рафтӣ, қуввату сабрам бирафт,
 То ту рафтӣ, ман дигар хуш нестам!
 Дастхоро чун камар кун гирди ман,
 Ҳин, ки ман бе ин камар хуш нестам!
 Нотавонам, рафтам аз даст, ай ҳаким,
 Даст бар ман ниҳ, магар хуш нестам?!
 Ай гирифта оташат зеру забар,

Инчунин зеру забар хуш нестам!
Чӣ хабар пурсӣ, ки бе чоми лабат
Бохабар ё бехабар, хуш нестам!
Сар ҳамепечам ба ҳар сӯ, ҳамчунин
Чист, яъне ман зи сар хуш нестам!
Чашм мебандам ба ҳар дам то ба дер,
З-он ки бе ту бо назар хуш нестам!

606

Ай гузида ёр, чунат ёфтам?!
Ай дилу дилдор, чунат ёфтам?!
Мегурезӣ ҳар замон аз кори мо,
Дар миёни кор чунат ёфтам?!
Чанд борам ваъда кардиву нашуд,
Ай санам, ин бор чунат ёфтам?!
Заҳмати агёр, охир, чанд, чанд?!
Ҳин, ки бе агёр чунат ёфтам?!
Ай дарида пардаҳои ошиқон,
Пардаро бардор, чунат ёфтам?!
Ай зи рӯят гулситонҳо шармсор,
Дар гулу гулзор чунат ёфтам?!
Ай дил, анадак нест захми чашми бад,
Пас, мағӯ бисёр, чунат ёфтам?!
Ай ки дар хобат надида хусравон,
Ин аҷаб, бедор чунат ёфтам?!
Шамси Табрешӣ, ки анвор аз ту тофт,
Андар он анвор чунат ёфтам?!

607

Мешиносад пардаи ҷон он санам,
Чун надонад пардаро соҳибҳарам?!
Чун зи парда қасди ақли мо кунад,
Ту фусун бар мо махону бармадам!
Кас надорад тоқати мо, он нафас,
Оқил аз мо мераҳад, девона ҳам!
Ончунон кардем мо маҷнун, ки дӯш
Моҳ меандохт аз ғайрат алам!
Пардахое менавозад пардадар,
То раҳойӣ мезанад бе зеру бам!
Ақлу ҷон он ҷо кунад рақсулчамал,
К-ӯ бидаррад пардаи шодиву ғам!
Ин назар он пардаро аз сар гирифт,
Мо ба сар рақсон ҷу бар коғаз қалам!

608

Ман ба сӯйи боғу гулшан меравам,
Ту намеойӣ миён, ман меравам!
Рӯз торик аст бе рӯяш маро,
Ман барои шамъи равшан меравам!
Ҷон маро ҳиштасту пешин меравад,
Ҷон ҳамегӯяд, ки бе тан меравам!
Бӯйи себ омад маро аз боғи ҷон,
Маст гаштам, себ хӯрдан меравам!

Айш боқӣ шуд маро он чо, ки ман
Аз барои айш кардан меравам!
Ман ба ҳар боде нагардам, з-он ки ман
Дар раҳаш чун кӯҳи оҳан меравам!
Ман гиребонро даридам аз фироқ,
Дар пайи ӯ ҳамчу доман меравам!
Оташам, гарчи ба сурат равғанам,
В-андар оташ ҳамчу равған меравам!
Ҳамчу кӯҳе менамоям, лек ман
Зарра-зарра сӯйи равзан меравам!

609

Мо ба хирмангоҳи чон бозомадем,
Ҷониби шах ҳамчу шахбоз омадем!
Сер гаштем аз ғарибиву фироқ,
Сӯйи аслу сӯйи оғоз омадем!
Вораҳидем аз гадоиву ниёз,
Пойкӯбон ҷониби ноз омадем!
Дар канори маҳрамон чон парварем,
Чунки андар пардаи роз омадем!
Ӯ каманд андохт, моро баркашид,
Мо ба дасти сонӣ анғоз омадем!
Пеш аз он, к-ин хона вайрон кард ачал,
Ҳамдулиллаҳ, хонапардоз омадем!
Нони мо пухтасту бўяш мерасад,
То ба бўйи нон ба хаббоз¹⁵⁴ омадем!
Ҳин, Ҳамуш кун, то бигӯяд тарҷумон,
К-аз мазаллат сӯйи иъзоз омадем!

610

Рӯзи борон асту мо чӯ меканем,
Бар умеди васл дасте мезанем!
Абрҳо обистан аз дарёи ишқ,
Мо зи абри ишқ ҳам обистанем!
Ту мағӯ мутриб наям, дасте бизан,
Ту биё, мо худ туро мутриб кунем!
Равшан аст он хона, гӯй, они кист?!
Мо ғуломи хонаҳои равшанем!
Мо ҳичоби оби ҳайвони худем,
Бар сари он об мо чун равғанем!

611

Як даме хуш чу гулистон кунадам,
Як даме ҳамчу зимистон кунадам.
Як дамам фозилу устод кунад,
Як даме тифли дабистон кунадам.
Як даме санг занад, бишканадам,
Як даме шоҳи дуристон кунадам.
Як даме чашмаи хуршед кунад,
Як даме ҷумла шабистон кунадам.

Доманашро бигирифтам ба ду даст,
То бибинам, ки чи дастон кунадам!
Дурдии дурди хушашро қадахам,
Гарчи ӯ сокии мастон кунадам!
3-он ситонам шакари ӯ шабу рӯз,
То лақаб ҳам шакаристон кунадам!

612

Ман аз ин хона бадар менаравам,
Ман аз ин шаҳр сафар менаравам!
Манаму ин санаму сокии умр,
Ман аз ӯ чойи дигар менаравам!
Ба Худо, тӯтиву тӯтибачаам,
Ќуз суйи тунги шакар менаравам!
Як замоне, ки зи ман дур шавад,
Ќуз ки дар хуни цигар менаравам!
Гар ҷаҳон баҳр шавад, мавҷ занад,
Ман ба ҷуз сӯйи гуҳар менаравам!
Булбули мастаму дар боғи тараб
Ќуз ба сӯйи гули тар менаравам!
Дар сарам бўйи майе афтодаст,
То чу май ҷуз, ки ба сар менаравам!
Инчунин боғу чунин сарву чаман,
Ќойи он ҳаст, агар менаравам?!

613

Ман агар пурғам, агар хандонам,
Ошиқи давлати он султонам!
Ҳаваси ишқи малак тоҷи ман аст,
Агарам тоҷ диҳӣ, настонам!
Ранги шохи гули ӯ барги ман аст,
3-он ки ман булбули он бустонам!
Ќуз ки бар хоки дараш наншинам,
Ќуз ки дар ҷону дилаш наншонам!
Рӯзу шаб ғарқои ширу шакарам,
Дар гулу ёсаману райҳонам!
Гар хароб аст ҷаҳон, гар маъмур,
Ман хароби ваям, ин медонам!
Назаре ҳаст малакро бар ман,
Гарчи бо хоки замин яксонам!
Зари бо хок даромехтаам,
Бош, дар кӯра равам, дар конам!

614

Рафтам зи дасти худ ман, дар беҳудӣ фитодам,
Дар беҳудии мутлақ бо худ чи неқ шодам!
Чашмам бидӯхт дилбар, то ғайри ӯ набинам,
То чашмҳо баногаҳ дар рӯйи ӯ кушодам!
Бо ман ба ҷанг шуд ҷон, гуфто: "Маро маранҷон!",
Гуфтам: "Талоқ бистон!". Гуфто: "Бидиҳ!" "Бидодам!".
Модар чу доғи ишқат медид дар руҳи ман,
Нофам бар он бурид ӯ, он дам, ки ман бизодам!
Гар бар фалак равонам в-ар лавҳи ғайб донам,

Ай ту салоҳи чонам, бе ту чи дар фасодам!
Ай парда барфиканда, то мурда гашта зинда,
В-аз нури рӯят омад аҳди аласт ёдам!
Аз ишқи шоҳи парён чун ёва гаштам, ай чон,
Аз хешу халқ пинҳон, гӯйи паринажодам!
Табрези Шамси динро гуфтам: "Тано, ки бошӣ?",
Тан гуфт: "Хок!"-у чон гуфт: "Саргашта ҳамчу бодам!".

615

Сад бор мурдам, ай чон, в-инро биёзмудам,
Чун бўйи ту биёмад, дидам, ки зинда будам!
Сад бор чон бидодам в-аз пой дарфитодам,
Бори дигар бизодам, чун бонги ту шунидам!
То рӯйи ту бидидам, аз хеш нопадидам,
Ай сохта чу идам в-ай сӯхта чу удам!
Домест дар замирам, то бози ишқ гирам,
Он боз бозгуна чун мурғ даррабудам!
Ай шуълаҳои гардон дар синаҳои мардон,
Гардон ба гирди моҳат чун гунбади кабудам!
Он соҳати хучаста, ту аҳдҳо бибаста,
Ман тавбаҳо шикаста, будам, чунон ки будам!
Ақлам бибурд аз раҳ, к-аз ман расӣ ту дар шах,
Чун сӯйи ақл рафтам, ақлам надошт судам!

616

Хоҳам, ки кафки хунин аз деги чон барорам,
Гуфтори ду ҷаҳонро аз як даҳон барорам!
Аз худ баромадам ман, дар ишқ азм кардам,
То ҳамчу худ ҷаҳонро ман аз ҷаҳон барорамч
Зуннори нафси бадро ман чун гулӯ-ш бастам,
Аз гуфт вораҳам ман, чун як фиғон барорам!
Валлаҳ, кашонам ўро чандон ба гирди гардун,
К-аз ҷони дудрангаш оташ аён барорам!
Ай бас арӯси ҷонро рӯбанди тан рабоям,
В-аз ишқ саркашонро аз хонумон барорам!
Ин ҷумла ҷонҳоро дар ишқ ҷанг созам
В-аз ҷанги безабон ман сесад забон барорам!
Пур кард Шамси Табрес дар ишқ як камоне,
К-аз ишқ зиҳ барояд, чун он камон барорам!

617

Пеши ҷунин ҷамоли ҷонбахш чун намирам?!
Девона чун нагардам, занҷир чун нагирам?!
Чун бодаи ту х(в)ардам, ман маҳв чун нагардам?!
Ту чун майӣ, ман обам, ту шахду ман чу ширам!
Бикшо даҳони х(в)адро, он қанди беададро,
Узр ар намепазирӣ, ман ишва мепазирам!
Донӣ, ки аз чӣ хандам?! Аз ҳиммати баландам!
Зеро ба шахри ишқат бар ошиқон амирам!
Бо ӯишқи лоязолӣ аз як шикам бизодам,
Нав ишқ менамоям, валлаҳ, ки саҳт пирам!
Он ҷашм агар кушойӣ, ҷуз хешро нашойӣ,
В-ар ин назар кушойӣ, донӣ, ки беназираам!

Андар танӯри сардон оташ занам чу мардон,
В-андар танӯри гармон ман пухтатар хамирам!
Дар лутф ҳамчу ширам, андар гулӯ нагирам,
То дар ғалат наяфти, гар шӯр чун панирам!
Дар ишқи Шамси Табреш султони тоҷдорам,
Чун ӯ ба тахт ояд, ман пеши ӯ вазираш!

618

Ай чархи айбҷӯям в-ай сакфи пурситезам,
То кай ба гӯша-гӯша аз макри ту гурезам?
Ай чархи ҳамчу зангӣ, хунхораи халойиқ,
Ман абри ҳамчу хунам, бар ту чаро нарезам?!
Ай дил бисӯз хуш-хуш, мағрез аз ин ду оташ,
К-ин аст бар ту воҷиб, к-ойӣ ба нори тезам!
Максуд нур омад, олам танӯр омад,
В-ин ишқ ҳамчу оташ в-ин халқ ҳамчу ҳезум!
Ҳамчун Ҳалили Яздон парвонавор шодон
Дар оташат нишастам, то ҳашр барнахезам!

619

Ай тавбаам шикаста, аз ту кучо гурезам?!
Ай дар дилам нишаста, аз ту кучо гурезам?!
Ай нури ҳар ду дида, бе ту чи гуна бинам?!
В-ай гарданаи бибаства, аз ту кучо гурезам?!
Ай шаш ҷиҳат зи нураш чун ойинаш шашрӯ
В-ай рӯйи ту хуства, аз ту кучо гурезам?!
Дил буд аз ту хаста, ҷон буд аз ту раста,
Ҷон низ гашт хаста, аз ту кучо гурезам?!
Ғар бандам ин басарро в-ар бисғалам назарро,
Аз дил наӣ густва, аз ту кучо гурезам?!

620

Олам гирифт нурам, бингар ба ҷашмҳоям,
Номам баҳо ниҳоданд, гарчи ки бебаҳоям!
З-он лутма кас нахӯрдаст, як зарра з-он набурдаст,
Бингар ба иззати ман, к-онро ҳаме биҳоям!
Ғар ҷарху аршу курсӣ аз халқ сахт дур аст,
Бедору хуфта ҳар дам мастона мебароям!
Он ҷо ҷаҳони нур аст, ҳам хуру ҳам қусур аст,
Шодиву базму сур аст, бо худ аз он наӣям!
Ҷабрил пардадор аст, мардон даруни парда,
Дар ҳалқа-шон нигинам, дар ҳалқа чун дароям?!
Исо ҳарифи Мӯсо, Юнус ҳарифи Юсуф,
Аҳмад нишаста танҳо, яъне ки ман ҷудоям!
Ишқ аст баҳри маънӣ, ҳар як ҷу моҳӣ дар баҳр,
Аҳмад, гуҳар ба дарё, инак ҳаманамоям!

621

Овозаи ҷамолат аз ҷони худ шунидем,
Чун боду обу оташ дар ишқи ту давидем!
Андар ҷамоли Юсуф гар дастҳо буридаанд,

Дасте ба чони мо бар, бингар чихо буридем?!
Риндону муфлисонро пайдост, то чи бошад,
Ин далки пора-пора дар пойи ту кашидем!
Дар ишки чонсупорон монанди мо ҳазорон
Ҳастанд, лек чун ту дар хоб ҳам надидем!
Монандаи сутурон дар об вақти хӯрдан
Чун акси хеш дидем, аз хеш мерамидем!

622

Дардих шароб яксон, то чумла чамъ бошем,
То нақшҳои худро як-як фуру тарошем!
Аз хеш хоб гардем, ҳамранги об гардем,
Мо шоҳи як дарахтем, мо чумла хочатошем!
Мо табъи ишқ дорем, пинҳони ошкорем,
Дар шаҳри ишқ пинҳон, дар қӯйи ишқ фошем!
Худро чу мурда бинем, бар гӯри худ нишинем,
Худро чу зинда бинем, дар навҳа рӯ харошем!
Ҳар сурате, ки рӯяд бар ойинаи дили мо,
Занги қалош дорад, зеро ки мо қалошем!
Мо чамъи моҳиёнем, бар рӯйи об ронем,
Ин хоки булҳавасро бар рӯй хок пошем!
То мулки ишқ дидем, сархайли муфлисонеи,
То нақди ишқ дидем, тучқори бекумошем!

623

Ман он шаби сиёҳам, к-аз моҳ ҳашм кардам,
Ман он гадойи урам, к-аз шоҳ ҳашм кардам!
Аз лутфам он ягона мехонд сӯйи хона,
Кардам яке баҳона в-аз роҳ ҳашм кардам!
Гар сар кашад нигорам в-ар ғам барад қарорам,
Ҳам оҳ барнаёрам, аз оҳ ҳашм кардам!
Гоҳам фирефт бо зар, гоҳам ба чоҳу лашкар,
Аз зар чу зар бичастам в-аз чоҳ ҳашм кардам!
З-оҳанрабоӣ аъзам, ман оҳанам, гурезон,
В-аз қаҳрабоӣ олам, ман - коҳ, ҳашм кардам!
Мо зарраем саркаш аз чору панҷу аз шаш,
Худ панҷу шаш кӣ бошад, з-Аллоҳ ҳашм кардам!
Инро ту барнатобӣ, зеро буруни обӣ,
Гар шабҳи офтобӣ, з-ашбоҳ ҳашм кардам!

624

Чизе мағӯ, ки ганҷи ниҳоне харидаам,
Қон додаам, валек ҷаҳоне харидаам!
Рӯям чу заргар аст, аз ӯ ин сухан шунав:
"Додам қуролае зару қоне харидаам!"
Аз ҷашми турки дӯст чи тире, ки хӯрдаам,
В-аз тоқи абруяш чи қамоне харидаам!
Бо халқ баста-баста бигӯям ман ин ҳадис,
Бо қас нагӯям: "Ин зи фалонӣ харидаам!"
Ҳарчанд безабон шуда будам чу моҳие,
Дидам шакарлабеу забоне харидаам!
Ногоҳ чун дарахт бирустӣ миёни боғ,
З-он боғи бенишона нишоне харидаам!

Гуфтам миёни боғи худ: "Онро миёна нест!",
Лек аз миён нестмиёне харидаам!
Кардам кирон ба мафхари Табрэз - Шамси дин,
Берун зи ҳар ду қарн кироне харидаам!

625

Бикшой чашми худ, ки аз он чашмравшанем,
Ҳошо, ки чашми хеш аз он рӯй барканем!
Парвонайи ту баҳри ту бифрӯз синаро,
То хешро зи ишқ бар он сина барзанем!
Бифзой хавфи ишқ, нахоҳем эманӣ,
Зеро зи хавфи ишқи ту мо сахт эманем!
Парвонаро зи шамъи ту ҳар рӯз муждаест,
Яъне, ки мот шав, ки ҳаме мот зоманем!
Шодем он замон, ки ту даъвӣ кунӣ, ки ман!
Бе ман шавем аз худу аз ишқ сад манем!
То боғи гулситони ҷамоли ту дидаем,
Чун сарв сарбаланду забонвар чу савса!ем.
Бар гулшани замона, бирав, оташе бизан,
Зеро зи ишқи рӯйи ту з-он сӯйи гулшанем!
Ай он, ки сустдил шудайи дар тариқи ишқ,
Дар мо гурез зуд, ки мо бурчи оҳанем!
Аз завқи оташи шаҳи Табрэз - Шамси дин
Дорем оби рӯву ҳама маҳзи равшанем!

626

Чанд равӣ беҳабар? Охир, бингар ба бом,
Бом ҷӣ бошад, бигӯ, бар фалаки сабзфом!
То қамаре ҳамчу қон қилва шавад ногаҳон,
Сад маҳу сад офтоб чихраи ўро ғулом.
Аз ҳаваси ишқи ў чарх занад нух фалак
В-аз майи ў қону дил нӯш кунад қом-қом!
Чун ба таҷаллий битофт, қониби қонҳо шитофт,
Бодаи қон шуд мубоҳ, хӯрдану хуфтан ҳаром!
Гуфт қаҳони салим: !Чист хабар, ай насим?!,
Гуфт: "Надорам зи бим чуз нафасе, вассалом!".

627

Пештар о, майлабо, то ҳама шайдо шавем!
Бештар о, гавҳаро, то ҳама дарё равем!
Даст ба ҳам водихем ҳалқасифат ҷавқ-ҷавқ,
Ҷамъ муаллақзанон маст ба дарё давем!
Бар лаби дарёи ишқ тоза бирӯйем боз,
Ҳой, ки чун гулситон то ба абад мо навем!
В-аз чигари гулситон шуълаи дигар занем,
Чун зи руҳи оташин мояи сад партавем!
Ҷавҳари мо рӯ намуд, лек аз он сӯйи баҳр
Оҳ, ки ту з-ин сувӣ, оҳ, ки мо з-он сувем.
Шоҳсуворо, ба сар тоҷ бичунбон чунин,
Тоҷи туро гавҳарем, аспи туро мо ҷавем!
Бар сари дораш кунем, ҳар ки бигӯяд якем,
Оташ андарзанем, ҳар ки бигӯяд дувем!

Бори дигар зарравор рақскунон омадем,
 3-он суви гардуни ишқ чархзанон омадем!
 Бар сари майдони ишқ чунки яке гӯ шудем,
 Гаҳ ба карон тохтем, гаҳ ба миён омадем!
 Ишқ ниёз оварад, гар ту चुнонӣ, равост,
 Мо чу аз онсӯтарем, мо на चुнон омадем!
 Хоҷаи маҷлис туйй, маҷлисиён ҳозиранд,
 Оби чу оташ биёр, мо на ба нон омадем!
 Шукр, ки нодоштвор аз сабаби захми ту,
 Чунки ба чон омадем, зуд ба чон омадем!
 Шамси Ҳақ, ин ишқи ту ташнаи хуни ман аст,
 Теғу кафан дар бағал баҳри ҳамон омадем!
 Ҷуз намакат нашканад шӯриши Табреро,
 Фаҳри замин, дар ғамат шӯри замон омадем!

Нағуфтамат, марав он чо, ки ошно-т манам?!
 Дар ин сароби фано чашмаи ҳаёт манам?!
 Вагар ба ҳашм равӣ сад ҳазор сол зи ман,
 Ба оқибат ба ман ойӣ, ки мунтаҳот манам!
 Нағуфтамат, ки ба нақши чаҳон машав розӣ,
 Ки нақшбанди саропардаи ризот манам?!
 Нағуфтамат, ки манам баҳру ту яке моҳӣ,
 Марав ба хушк, ки дарёи босифот манам?!
 Нағуфтамат, ки чу мургон ба сӯйи дом марав?!
 Биё, ки қуввати парвозу парру пот манам?!
 Нағуфтамат, ки туро раҳ зананду сард кунанд,
 Ки оташу табишу гармии ҳавот манам?!
 Нағуфтамат, ки сифатҳои зишт дар ту ниҳанд,
 Ки гум кунӣ, ки сари чашмаи сафот манам?!
 Нағуфтамат, ки мағӯ кори банда аз чи чиҳат
 Низом гирад?! Халлоқи бечихот манам?!
 Агар чароғдилӣ, дон, ки роҳи хона кучост,
 В-агар Худосифатӣ, дон, ки кадхудот манам!

Ба гӯши ман бирасонид ҳаҷри талхпаём,
 Ки ҳоби ширин бар ошиқон шудааст ҳаром!
 Бикард бар хуру бар хоб чор такбире,
 Ҳар он касе, ки бар ӯ кард ишқ нимсалом!
 Ба ман нигар, ки бидидам ҳазор озоре,
 Чу ишкро дилу чонам каниз гашту ғулом!
 Азим нури қадим аст ишқ пеши хос,
 Агарчи сурату шаҳват бувад ба пеши авом!
 Дилам чу захм наёбад, равад, ки тавба кунад,
 Маҳанд бар ману бар худ, кадом тавба, кадом?!
 Зихӣ гуноҳ, ки куфр аст тавба кардан аз ӯ,
 На пас тариқи гурезу на пеш чойи мақом!
 Ба чор мазҳаб хунаш ҳалоли рехтанӣ,
 Аз он ки ишқ нарезад ба ғайри хуни киром!
 Бикӯш маро, ки чу куштӣ, ба ишқ зинда шудам,

Хамӯш кардаму мурдам, тамом гашт калом!

631

Ба гӯшае биравам, гӯши он қадаҳ гирам,
Ки ошиқи қадаҳи дурду хасми тадбирам!
Хуш аст гӯша ва ё гӯшагаштае чун ман,
Ба ҳар чи бошад аз ин ду, чу шахду чун ширам!
Чу обу равған бо ҳар ки мурғи обӣ нест,
Ки зухратолиъаму шукри сукри таъсирам!
Зи халқ ман он хоҳам, ки шукри сукр кунад,
Дигар ҳама ба ту бахшидам, ай баку мирам!
Равам, саре биниҳам, к-он сарест бодаи чон,
Ки хуфта бих сари пурихтиёлу тазвирам!

632

Ба кӯйи ишқи ту ман н-омадам, ки боз равам,
Чи гуна қибла гузорам, чу дар намоз равам?!
Ба чуз, ки кӯр нахоҳад, ки ман ба ҳеч сабаб
Ба сӯйи зулмат аз он шамъи садтароз равам!
Кадам ақл раво бинад ин, ки ман ташна
Ба ғайри ҳазрати он баҳри бениёз равам?!
Буроки ишқ гузидам, ки то ба даври абад
Ба сӯйи турраи хинду ба турктоз равам!
Шаби чу бозу бати рӯзро бисӯзад пар,
Чу дар сахар ба муноҷоти ӯ ба роз равам!
Чу чашмбанди қазо роҳи чашм баста кунад,
Ба бӯйи анбарияш чашмҳо фароз равам!
Ба хоки пойи Худованд - Шамси Табрешӣ,
Ки чун шудам зи вай аз даст, сарфароз равам!

633

Биёр, мутриб, бар мо карим бош, карим,
Ба кӯйи хастадилонаӣ, раҳим бош, раҳим!
Дилам чу оташ чун дар даме шавад зинда?!
Чу дил мабош мусофир, муқим бош, муқим!
Биёмад оташу бар роҳи ошиқон бинишаст,
Ки ай мусофири ин раҳ, ятим бош, ятим!
Нидо расид ба оташ, ки бар ҳама ушшоқ
Чу шуълаҳои халилӣ наъим бош, наъим!
Гилем аз об чу хоҳӣ, ки то бурун орӣ,
Ба зери пойи азизон гилем бош, гилем!
Чу боядат, ки туро баҳр доявор бувад,
Мисоли дона дар ӯ рав, ятим бош, ятим!
Дурусту рост шуд, ай дил, ки дар ҳаво дилро
Дуруст рост наёяд, дуним бош, дуним!
Алиф мабош зи абҷад, ки саркашӣ дорад,
Мабош беи дусар ту, чу чим бош, чу чим!

634

Фузул гаштаам имрӯз, ҷанг меҷӯям,
Манӯш нуктаи мастон, ки ёва меғӯям!

Тано, бисӯз чу ҳезум, ки аз ту сер шудам,
Дило, бирав ту зи пешам, туро намеҷӯям!
Лаган ниҳода хаёлаш ба чашмаи чашмам,
Баҳона кард, к-аз ин об чома мешӯям!
Бигуфтамаш, ки ба хуноба чома чун шӯйи?!
Бигуфт: "Хун ҳама з-он сӯсту ман аз ин сӯям!
Ба сӯйи ту ҳама хун асту сӯйи ман ҳама об,
На қибтиям, 155 ки дар ин Нили мӯсавихӯям!"

635

Агар ба ақлу кифоят пайи чунун бошам,
Миёни ҳалқаи ушшоқ зӯфунун бошам!
Манам ба ишқ Сулаймон, забони ман Осаф,
Чаро ба бастаи ҳар доруе фусун бошам?!
Халилвор бипечам сари худ аз Каъба,
Муқими Каъба шавам, Каъбаро сутун бошам!
Ҳазор Рустами Дастон ба гарди мо нарасад,
Ба дасти нафси муҳаннас чаро забун бошам?!
Ба даст гирам он зулфиқори пурхунро,
Шаҳиди ишқаи андар миёни хун бошам!
Дар ин бисот манам андалеб ар-рахмон,
Маҷӯй ҳадду канорам, зи ҳад бурун бошам!
Маро ба ишқ бипарвард Шамси Табрэй,
Зи рӯхи қудус зи каррубиён фузун бошам!

636

Гаҳ чархзанон ҳамчун фалакам,
Гаҳ болзанон ҳамчун малакам!
Чархам пайи Ҳақ, рақсам пайи Ҳақ,
Ман з-они вайам, не муштаракам!
Чун дид маро, бихрид маро
Он кони намак, з-он бонамакам!
Шер аст яқин дар бешаи ҷон,
Бидрид яқин анбони шикам!
Он, к-ӯ ба қазо додаст ризо,
Қозӣ кунадаш рӯзе малакам!
Яъҷуч манам, Маъҷуч манам,
Ҳад нест маро, ҳарчанд якам!
Барбанд даҳон, дар боғ даро,
То кам нақунӣ хатҳои чакам!

637

Талхӣ накунад ширинзақанам,
Холӣ накунад аз май даҳанам!
Урён кунадам ҳар субҳдаме,
Гӯяд, ки биё, ман чомаканам!
Дар хона ҷаҳад, муҳлат надихад,
Ӯ бас накунад, пас ман чӣ кунам?!
Аз соғари ӯ гич аст сарам,
Аз дидани ӯ ҷон аст танам!

Танг аст бар ӯ ҳар ҳафт фалак,
Чун меравад ӯ дар пираҳанам!
Аз шираи ӯ ман шердилам,
Дар арбадааш ширинсуханам!
Меғуфт, ки ту дар чанги манӣ,
Ман сохтамаст, чунат назанам?!
Ман чанги туам, бар ҳар раги ман
Ту захма занӣ, ман тан - тананам!
Ҳосил ту зи ман дил бар наканӣ,
Дил нест маро, ман худ чи канам?!

638

Омадам боз, то чунон гардам,
Ки чу хуршед ҷумла ҷон гардам!
Сари хумми раҳиқ бикшоям,
Сардиҳи базми сархушон гардам!
Ишрат акнун алам ба саҳро зад,
Ман чу фикрат чаро ниҳон гардам?!
Боғи хулд аст ҷони ман, то ман
Қурратулғайни боғбон гардам!
Барнагардам ба гирди худ чун кутб,
Гирди кутбон чу осмон гардам!
Чун шабам рӯз гашт, ай султон,
Фориғ аз бому посбон гардам!
Кони заррам, наям зари маҳдуд,
Ки пайи санги имтиҳон гардам!
Тан зан аз ҳай-ҳайи шубонона,
Подшоҳам, чаро шубон гардам?!

639

То ба ҷон масти ишқи он ёрам,
Сардиҳи бодаҳои анворам!
Ҳар даме гар на ҷони нав диҳадам,
Ай дил, аз ҷони хеш безорам!
Гирди он маҳ чу чарх мегардам,
Пас, дигар чист дар замин қорам?!
Бар сари коргоҳи хубӣ буд,
Сӯзанаш кардааст чун торам!
Сӯзанам чанг шуд аз ӯ дар тор,
То ба овози зер мезорам!
То ман ин коргоҳи оламро,
К-ӯ ҳиҷоби Ҳақ аст, бардорам!
То бисӯзам ҳиҷоби ғафлату хоб
З-оташи чашмҳои бедорам!
То биёбам зи Шамси Табрэӣ
Сихҳати ин замири беморам!

640

Мо ҳама аз аласт ҳамдастем,
Оқибат, шукр, боз пайвастем!
Мо ҳама ҳамдилему ҳамроҳем,
Ҷумла аз як шароб сармастем!
Мо зи кавнайнӣ ишқ бигзидем,

Чуз, ки он ишк, хеч напрастем!
Чанд талхӣ кашид чон зи фироқ,
Окибат аз фироқ ворастем!
Офтобе даромад аз равзан,
Кард моро баланд, агар пастем!
Офтобо, макаш зи мо доман,
Не, ки бар домани ту биншастем!
Аз шуъоӣ ту ҳаст, агар лаълем,
Аз ту ҳастем мо, агар ҳастем!
Пеши ту зарравор раксонем,
Аз ҳавои ту банд бишкастем!

641

Омадастем, то чунон гардем,
Ки чу хуршед чумла чон гардем!
Мӯнису ёри ғамгинон бошем,
Гулу гулзори хокиён гардем!
Чанд касро наем хос чу зар,
Бар ҳама ҳамчу баҳру кон гардем!
Чон намоем ҷисми оламо,
Қурратулъайни дидагон гардем!
Чун замин нестем яғмоғо,
Эману хуш чу осмон гардем!
Ҳар ки тарсон бувад чу тарсоён,
Ҳамчу имон бар ӯ амон гардем!
Ҳин, ҳамуш кун, аз он ҳам афзунем,
Ки бар алфозу бар забон гардем!

642

Мо, ки бода зи дасти ёр хурем,
Кай чу уштур гиёҳу хор хурем?!
Эманем аз хумори май, эро
Майи соқии беҳумор хурем!
Ҷоми мардон биёр, то к-имрӯз
Бе муҳобову мардвор хурем!
Ба дами ношумурда зинда шавем,
Андар он дам, ки бешумор хурем!
Соқие, пой дор, то зи кафат
Майи сархушши пойдор хурем!
Пайи ин шери маст мепӯйем,
То кабоб аз дили шикор хурем!
З-он диёрем, к-аз ҳадас пок аст,
Рӯзии пок аз он диёр хурем!
На чу каргас асири мурдорем,
На чу лаклак зи хирс мор хурем!

643

Ошиқи рӯйи ҷонфазойи туем,
Раҳмате кун, ки дар ҳавойи туем!
Ту ба рухсори офтобиву маҳ,
Мо ҳама зарра дар ҳавойи туем!
То ту з-ин парда рӯй бинмоӣ,
Мунтазир бар дари саройи туем!

Ай, ки мо дар миёни маҷлиси унс
Беҳуд аз шарбати лиқойи туем!
Хира чун душманон макуш моро,
К-охир, ай дӯст, ошнои туем!
Ту ризо медиҳӣ ба куштани мо,
Мо ҳама бандаи ризойи туем!
Гарчи бо хотами Сулаймонем,
Ай паризода, хоки пойи туем!
Шамси Табреш, чони ҷонҳойи,
Мо ҳама бандаву гадои туем!

644

Хез, то фитнае барангезем,
Як замон аз замона бигрезем!
Бар бисоти нишот биншинем,
Ҳама аз пеши хеш бархезем!
Ҷуз ҳарифи зариф нагзинем,
Бо касони ҳасон наёмезем!
Ғами беҳуда дар ҷаҳон нахурем,
Маии осуда дар қадаҳ резем!
Мо гирифтори шодиву тарабем,
На гирифтори зухду пархезем!
Гар ситеза кунад фалак бо мо,
Бар муродаш равему настезем!
Чун надорем ҳеч дастовез,
Чанд бо ҳар касе даровезем?!
Айши боқист Шамси Табреш,
Масти ҷовиди шоҳи Табреш!

645

Ту чи донӣ, ки мо чи мурғонем?!
Ҳар нафас зери лаб чи меҳонем?!
Чун ба даст оварад касе моро?!
Мо гаҳе ганҷ, гоҳ вайронем?!
Ҷарх аз баҳри мост дар гардиш,
З-он сабаб ҳамчу ҷарх гардонем!
Кай бимонем андар ин хона,
Чун дар ин хона ҷумла миҳмонем?!
Гар ба сурат гадои ин кӯйем,
Ба сифат, бин, ки мо чу султонем!
Чунки фардо шаҳем дар ҳама Миср,
Чи ғам, имрӯз агар ба зиндонем?!
То дар ин суратем, аз кас мо
Ҳам наранҷему ҳам наранҷонем!
Шамси Табреш чунки шуд миҳмон,
Сад ҳазорон ҳазор чандонем!

646

Чанд қабо бар қадӣ дил дӯхтам,
Чанд ҷароғи хирад афрӯхтам!
Пири фалакро, ки қарореш нест,
Гардиши бас булғачаб омӯхтам!
Ганҷи қарам омад миҳмони ман,

Воми фақирон зи карам тӯхтам!
Ҳосил аз ин се суҳанам беш нест:
Сӯхтаму сӯхтаму сӯхтам!
Бар масали шамъам ман покбоз,
Рехтам он дахл, ки андӯхтам!
Баски бaсе нуқтаи Исои чон,
Дар дилу дар гӯши ҳар испӯхтам!
Баски изотамма дано нақсуху,
То бинагӯяд санами шӯх там!

647

Шуд зи ғамат хонаи савдо дилам,
Дар талабат рафт ба ҳар ҷо дилам!
Дар талабат, зухрарухи моҳрӯ,
Менигарад ҷониби боло дилам!
Фарши ғамаш гаштаму охир зи бахт
Рафт бар ин сақфи мусаффо дилам!
Оҳ, ки имрӯз диламро ҷӣ шуд?!
Душ ҷӣ гуфтаст касе бо дилам?!
Аз талабат гавҳари гӯёи ишқ
Мавҷ занад, мавҷ, ҷу дарё дилам!
Рӯз шуду ҷодари шаб медарад,
Дар пайи он айшу тамошо дилам!
Аз дили ту дар дили ман нуктаҳост,
Аҳ, ҷи раҳ аст аз дили ту то дилам?!
Ғар нақунӣ бар дили ман раҳмате,
Вой дилам, вой дилам, во дилам!
Ай Табрeз, аз ҳаваси Шамси дин,
Чанд равад сӯйи Сурайё дилам?!

648

Чанд гаҳе фотиҳахонат кунам,
Аз паси он шоҳи ҷаҳонат кунам!
Пир шудӣ дар ғами мо, бок нест,
Пир биё, то ки ҷавонат кунам!
Ҳеҷ ғами ҷон маҳур, ар ҷон бирафт,
Биглари лашкарғаҳи ҷонат кунам!
Он ҷи муҳол аст, тасаввур диҳам,
Ваҷҳи муҳолӣ-ш баёнат кунам!
Раҳ диҳамат то ба усули усул,
Роҳ ҷӣ бошад, ки ҷунонат кунам!
Ғарчи Калимӣ ҳама дар иътироз,
Кашф кунам, Хизри замонат кунам!

649

Мо ба тамошои ту боз омаде,
Ҷониби дарёи ту бозомадем!
Сели ғамат хонаи дилро бибурд,
Зуд ба саҳрои ту бозомадем!
Ҷун сари мо матбаҳи савдои туст,
Бар сари савдои ту бозомадем.
Аз сари ҷаҳ сад расан андохтӣ,
То суви болои ту бозомадем!

Нолаи сурнойи ту дар чон расид,
Дар пайи сурнойи ту бозомадем!

650

Ай дил, шикоятҳо макун, то нашнавад дилдори ман,
Ай дил, наметарсӣ магар аз ёри безинҳори ман?!
Ай дил, марав дар хуни ман, дар ашки чун Ҷайхуни ман,
Нашнидаӣ шаб то сахар аз нолаҳои зори ман?!
Ёдат намеояд, ки ӯ мекард рӯзе гуфтугӯ,
Мегуфт: "Бас, дигар макун андешаи гулзори ман!
Андозаи худро бидон, номе мабар 3-ин гулситон,
Ин бас набошад худ туро, к-огаҳ шавӣ аз хори ман?!"
Гуфтам: "Амонам диҳ ба чон, хоҳам, ки бошӣ ин замон
Ту сардиҳу ман саргарон, ай соқии хаммори ман!
Хандиду мегуфт: "Ай писар, оре, вале аз ҳад мабар
В-он гаҳ чунин мекард сар, к-ай масту ай хушӯри ман!"
Гуфто: "Мабош андар ҷаҳон, то рӯи ман бинӣ аён,
Хоҳӣ чунин, гум шав чунон, дар нафӣи худ дон кори ман!
Гуфтам: "Манам дар доми ту, чун гум шавам бе ҷоми ту?!
Бифрӯш як ҷомам ба чон в-он гаҳ бибин бозори ман!"

651

Он шох хушк асту сиях, хон, ай сабо, бар вай мазан,
Ай зиндагии боғҳо в-ай рангбахши марду зан!
Ҳон, ай сабои хубҳад, андар рикобат меравад
Оби равону сабзаҳо в-аз ҳар тараф ваҷҳулҳасан!
Дардӯдилу равшанӣ, бар хушк бар тар мезанӣ,
Ҷ саҳт хушк асту сиях, бар вай мазан аз баҳри ман!
Ман хирарӯтар омадам, бар ҷуди ту роҳе задам,
Ин кай тавонад гуфт гул бар лола ё сарву суман?!
Ай боғ созу даст не, чун ақл ғавку паст не,
Ҳастӣ чу наҳли хонакан ё ҷони миғмори бадан?!
Хоҳӣ, ки маъникаш шавам, рав, сабр кун, то хуш шавам,
Ранҷур бастафан бувад, хоса дар ин борик фан!

652

Бахти нигору ҷашми ман ҳар ду нахусбад дар заман,
Ай нақши ӯ шамъи ҷаҳон, ай ҷашми ман ўро лаган!
Ҷашму димоғ аз ишқи ту беҳобу хур парварда шуд,
Чун сарву гул ҳар ду хуранд аз оби лутфат бе даҳан?!
Ай кори ҷон пок аз абас, рӯзии ҷон пок аз ҳадас,
Ҳар лаҳза зояд сурате дар шаҳри ҷон бе марду зан!
Ҳар сурате биҳ аз қамар, ширинтар аз шаҳду шакар,
Бо сад ҳазорон карру фарр дар хидмати маъшуқи ман,
Ҳайрон малак дар рӯяшон, оби фалак дар ҷӯяшон,
Ай дил, чу андар кӯяшон маст омадӣ, дасте бизан!
3-он мохрӯи маҳҷабин шуд чун фалак рӯи замин,
Ал-мустағос, ай муслимин, 3-ин нақшҳои пурфитан!

653

Бо он сабукрӯҳии гул в-он лутфи шаҳбарги суман,

Чун ӯ бибинад рӯи ту, ҳар барги ӯ гардад се ман!
Ай гулшани ту зиндагӣ в-ай захми ту фархундагӣ,
В-ай бандаатро бандагӣ бихтар зи мулки анчуман!
Гуфтӣ, ки чон бахшам туро, не-не, бигӯ, бикшам туро,
То зиндаӣ, бошам туро чун шамъ дар гарданзадан!
Зохид чӣ чӯяд раҳми ту, ошиқ чӣ чӯяд захми ту?!
Он мурдаи андар қабо в-ин зиндаи андар кафан!
Он дар халоси чон давад в-ин ишкро қурбон шавад,
Он сар ниҳад, то чон барад в-ин хасми қони хештан!
Ай тофта дар қони ман чун офтоб андар ҳамал,
В-ай ман зи тоби рӯи ту ҳамчун ақиқ андар Яман!

654

Ай баски аз овози даш вомондаам з-ин роҳ ман
В-ай бас, ки аз овози қаш гум кардаам хиргоҳ ман!
Кай вораҳонӣ з-ин қашам, кай вораҳонӣ з-ин дашам,
То даррасам дар давлатат дар моҳу хирмангоҳ ман?!
Ҳарчанд шодам дар сафар, дар дашту дар кӯҳу камар,
Дар ишқат, ай хуршедфар, дар гоҳу дар бегоҳ ман!
Лекин кушоди роҳ ку, дидору доди шоҳ ку?!
Хоса маро, ки сӯхтам дар орзуи шоҳ ман!
То кай хабарҳои шумо вочӯям аз боди сабо?!
То кай ҳаёли моҳатон чӯям дар обу чоҳ ман?!
Чун боғ сад раҳ сӯхтам, боз аз баҳор омӯхтам,
Дар ҳар ду ҳолат волаам дар санъати Аллоҳ ман!

655

Хуш мегурезӣ ҳар тараф аз ҳалқаи мо, не, макун,
Ай моҳ, барҳам мезанӣ аҳди Сурайё, не, макун!
Ту рӯзи пурнуру лаҳаб, ту дар пайи ту ҳамчу шаб,
Ҳар ҷо, ки манзил мекунӣ, оем он ҷо, не макун!
Ай офтобе дар ҳамал, боғ аз ту пӯшида ҳулал,
Бе ту бимонад аз амал дар захми сармо, не макун.
Ай офтоби дояе, мо дар пайат чун сояе,
Ай доя, бе алтофи ту мондем танҳо, не макун!

656

Ай нури афлоки замин, чашму чароғи ғайббин,
Ай ту чунину сад чунин, маҳдуми қонам Шамси дин!
То ғамзаат хунрез шуд в-он зулф анбарбез шуд,
Қон бандаи Табрез шуд, маҳдуми қонам Шамси дин!
Хуршеди қон ҳамчун шафақ дар мактаби ту навсабақ,
Ай бандаат хосони Ҳақ, маҳдуми қонам Шамси дин!
Ай баҳри иқболу шараф, сад моҳу шохат дар канаф,
Бардоштам пеши ту каф, маҳдуми қонам Шамси дин!
Ай ҳам мулуку ҳам малак дар пешат, ай нури фалак,
Аз ҳамдигар мискинтарак, маҳдуми қонам Шамси дин!
Матлуби ҷумла қонҳо, қонро суй иҷлолҳо
Ту дода парру болҳо, маҳдуми қонам Шамси дин!
Дилро зи ту ҳоле дигар, дар салтанат фоле дигар,
То паррад аз боле дигар маҳдуми қонам Шамси дин!

657

Ку хари ман, ку хари ман, пор бимурд он хари ман,
Шукр Худоро, ки харам бурд судоъ аз сари ман!
Гов агар низ равад, то биравад, ғам нахурад,
Нест зи гову шикамаш бўи хуши анбари ман!
Гову харе гар биравад, бод абад дар ду ҷаҳон
Дилбари ман, дилбари ман, дилбари ман, дилбари ман!
Ҳалқабагӯш аст харам, гӯши хару ҳалқаи зар?!
Ҳайф нигар, ҳайф нигар, во зари ман, во зари ман!
Сар кашаду раҳ набарад, ноз кунад, ҷав нахурад,
Ќуз тали саргин набувад хидмати ӯ бар дари ман!
Гов бар ин ҷархи барин, гови дигар зери замин,
З-ин ду агар ман бичаҳам, бахт бувад ҷанбари ман!
Рафтаи бозори харон, ин суву он сӯ нигарон,
Аз хару аз бандаи хар сер шуд ин манзари ман!
Гуфт касе: "Чун хари ту мурд, харе ҳаст, бихар!",
Гуфтаи: "Ҳомӯш, ки хар буд ба раҳ лангари ман!".

658

Ман хушам аз гуфти ҳасон, аз лабу лунчи турушон,
Ман бикашам домани ту, домани ман ҳам ту кашон!
Ќони ману ҷони туро ҳар ду ба ҳам дӯхт қазо,
Хушши хушши хушши хушам пеши ту, ай шоҳи хушон!
З-он ки маро дод лабаш, нест лаберо асараш,
З-он чи ҷашидам зи лабат, ҳеч лаберо мачашон!
Он ки турушрӯй бувад, дон, ки дирамҷӯй бувад,
Аз хуми сирка-ст ҳама, бо шакаронаш манишон!
Гуфтаи: "Ай шоҳи алам, ман, ки миёни асалам,
Аз асали ман кӣ ҷашад?!" Гуфт: "Лаби хушманишон!"

659

Қасди ҷафоҳо нақунӣ в-ар бикунӣ бо дили ман,
Во дили ман, во дили ман, во дили ман, во дили ман!
Қасд кунӣ бар тани ман, шод шавад душмани ман,
В-он ғаҳ аз ин ҳаста шавад ё дили ту, ё дили ман!
Волаву Мачнун дили ман, ҳонаи пурхун дили ман,
Баҳри тамошо, ҷӣ шавад, ранча шавӣ то дили ман!
Хурда шакарҳо дили ман, баста камарҳо дили ман,
Вақти саҳарҳо дили ман рафта ба ҳар ҷо дили ман!
Мурдаву зинда дили ман, гиряву ханда дили ман,
Ҳочаву банда дили ман, аз ту ҷу дарё дили ман!
Ай шуда устоди амин, ҷуз ки дар оташ манишин,
Гарчи ҷунин асту ҷунин, ҳеч маёсо, дили ман!
Сӯи Салоҳи дилу дин омад Ҷабрили амин
Дар талаби ниъматӣ ҷон, баҳри тақозо дили ман!

660

Кофарам, ар дар ду ҷаҳон ишқ бувад хуштар аз ин,
Дидаи ймон шавад, ар нӯш кунад кофар аз ин!
Ишқ бувад кони ҳунар, ишқ бувад маъдани зар,

Дӯст шавад чилва аз он, пӯст шавад пурзар аз ин!
Ишқ чу бикшояд лаб, бӯй диҳад, бӯйи ачаб,
Мушк шуда маст аз ӯ, гашта хичил анбар аз ин!
Ишқ бувад хуби ҷаҳон, модари хубони шаҳон,
Хок шавад гавҳар аз он, фаҳр кунад модар аз ин!

661

Ҳай, чи гурезӣ чандин, як нафас ин ҷо бинишин,
Сабри ту ку, ай собир, ай ҳама сабру тамкин?!
Мо ду-се каси нав мурда, мунтазири он парда,
Зинда шавем аз талқин, бозраҳем аз такфин.
Ҳин, ба салаф нафхе кун пештар аз явмиддин,
То шунавад ҷархи фалак аз ҳашари ту таҳсин!
Ҳай ба забони мо мағӯ, рамз мағӯ, пайдо гӯ,
Чанд хурӣ хун ба ситам, ай ҳама хубат хунин!
Чанд газӣ бар чигараш, чанд кунӣ қасди сараш,
Чанд диҳӣ бад хабараш, кор чунин асту чунин!
Чанд кунӣ талхлабаш, чанд кунӣ тирашабаш,
Ай лаби ту ҳамчу шакар, ай шаби ту хулди барин!
Ҳеч асал заҳр диҳад ё зи шакар сирка ҷаҳад?!
Мағлата то чанд диҳӣ, ай ғалатандози миҳин!
Ҳар чи кунӣ, он лаби ту бошад ғаммози шакар,
Ҳар ҳаракат, ки ту кунӣ, ҳаст дар он лутфи дафин!
Сарв чу монад ба ҳасе, зар ба чи монад?! Ба мисе!
Тавба чи монӣ ба касе, ай малики явмиддин!

662

Ай шуда аз ҷафойи ту ҷониби ҷарх дуди ман,
Ҷавр макун, ки бишнавад, шод шавад ҳасуди ман!
Беш макун ту дудро, шод макун ҳасудро,
Ваҳ, ки чи шод мешавад аз талафи вучуди ман!
Талх макун умеди ман, ай шакари сапеди ман,
То надарам зи дасти ту пирахани кабудӣ ман!
Дилбару ёри ман туйӣ, равнақи кори ман туйӣ,
Боғу баҳори ман туйӣ, баҳри ту буд буди ман!
Хоби шабам рабудайӣ, мӯниси ман ту будайӣ,
Дард туам намудайӣ, ғайри ту нест суди ман!
Ҷони ману ҷаҳони ман, Зухраи осмони ман,
Оташи ту нишони ман, дар дили ҳамчу уди ман!
Ҷисм набуду ҷон будам, бо ту бар осмон будам,
Ҳеч набуд дар миён гуфти ману шунуди ман!

663

Рози ту фош мекунам, сабр намонд беш аз ин,
Беш фалак намекашад дарди марову не замин!
Ин дили ман чи пурғам аст в-он дили ту чи фориғ аст,
Он руҳи ту чу хуби Чин в-ин руҳи ман пур аст чин!
То ки бисӯзад ин ҷаҳон, чанд бисӯзад ин дилам,
Чанд бувад, буто, чунон, чанд гаҳе бувад чунин?!
Сирри ҳазорсоларо мастаму фош мекунам,
Хоҳ бибанд дидаро, хоҳ кушову хуш бибин!
Шӯри маро чу дид маҳ, омад сӯйи ман зи раҳ,
Гуфт: "Мадих зи ман нишон, ёри туему ҳамнишин!"

Хира бимонд чони ман дар рухи ӯ дамеву гуфт:
"Ай санами хуши хушин, ай бути обу оташин!
Ай рухи чонфазойи ӯ баҳри Худо ҳамон, ҳамон,
Мутриби дилрабойи ман, баҳри Худо, ҳамин, ҳамин!
Ишки туро чу мафрашам, об бизан бар оташам,
Ай маҳи ғайби он ҷаҳон дар Табреш - Шамси дин!"

664

Монда шудааст гӯши ман аз пайи интизори он,
К-аз тарафе садои хуш даррасадӣ зи ногаҳон!
Хӯй шудааст гӯшро, гӯши таронанӯшро,
К-ӯ шунавад самоъи хуш ҳам зи замин, ҳам осмон!
Фаръи самоъи осмон ҳаст самоъи ин замин
В-он ки самоъи тан бувад, фаръи самоъи ақлу чон!
Наъраи раъдро нигар, чӣ асар аст дар шаҷар,
Чанд шукуфаву самар сар зада андар он фиғон?!
Бонг расид дар адам, гуфт адам: "Бале, наъам,
Ман ниҳам он тараф қадам тозаву сабзу шодмон!"
Мустамӣи аласт шуд, пойдавону маст шуд,
Нест буд ӯву ҳаст шуд, лолаву беду займарон!

665

Ид намоӣ идро, ай ту ҳилоли иди ман,
Гӯш бимол моҳро, ай маҳи нопадиди ман!
Буди ману фаноӣ ман, ҳашми ману ризоӣ ман,
Сидқи ману риёӣ ман, қуфли ману калиди ман!
Асли ману сиришти ман, масҷиди ман, куништи ман,
Дӯзахи ман, биҳишти ман, тозаӣ ман, қадиди ман!
Ҷавр кунӣ, вафо бувад, дард диҳӣ, даво бувад,
Лойиқи ту кучо бувад дидаи ҷону диди ман!
Пештар аз ниҳоди чон лутфи ту дод доди чон,
Ай ҳамагӣ муроди чон, пас ту будӣ муриди ман!
Ай маҳи ид рӯи ту, ай шаби қадр мӯи ту,
Чун бирасам ба ҷӯи ту, пок шавад палиди ман!
Ҷисм чу хонақоҳи чон, фикратҳо чу сӯфиён,
Ҳалқа заданду дар миён дил чу Абоязиди ман!
Дам назанам, ҳамуш кунам, бо ҳама рӯ туруш кунам,
То ки бигӯйям: "Туй ҳозиру мустафиди ман!"

666

Боз баҳор мекашад зиндагӣ аз баҳори ман,
Маҷлису базм мениҳад, то шиканад хумори ман!
Ман дили пурдилон будам, қуввати собирон будам,
Бурд ҳавои дилбарӣ ҳам дилу ҳам қарори ман!
Тунд намуд ишки ӯ, тез шудам зи тундияш,
Гуфт: "Бирав, надидай тезии Зулфиқори ман?!".
Аз қадами дурушти ӯ нарм шудааст гарданам,
То чӣ кашад дигар аз ӯ гардани нармсори ман?!
Пухта наҷӯшад, ай санам, ҷӯш мадиҳ, ки пухтаам,
К-аз сари дег меравад то ба фалак бухори ман!
Ҳин, ки бухори хуни ман бохабар аст аз ғамат,
То набарад ба осмон рози дили низори ман!
Рӯҳ гурехт пеши ту аз тани ҳамчу дӯзахам,

Шарм бирехт пеши ту дидаи шармсори ман!

667

Чихраи шармгини ту бистад шармгони ман,
Шӯри ту кард оқибат фитнаву шар макони ман!
Мах, ки нишонаи ту аст, лобакунон ба пеши ту,
Пеши худам нишон даме, ай шаҳи хушнишони ман!
Дар раҳи ту камин хасам, аз раҳи дур мерасам,
Ай дили ман ба дасти ту, бишнаву достони ман!
Гирди фалак ҳамедавам, пуру тихӣ ҳамешавам,
З-он ки қарор бурдаӣ, ай дилу чон, зи чони ман!
Гирди ту гаштаме, вале гирд кучост мар туро?!
Гирди дари ту медавам, ай дари ту амони ман!
Ишқ бурид нофи ман, бар ту бувад тавофи ман,
Лофи ману газофи ман пеши ту тарҷумони ман!
Гаҳ ҳама лаъл мешавам, гоҳ чу наъл мешавам,
То қарамат бигӯям: "Боз даро ба кони ман!".
Гуфт маро, ки чанд-чанд, сер нагаштӣ аз сухан,
З-он ки суви ту меравад ин сухани равони ман?!

668

Чи бошад пешаи ошиқ ба ҷуз девонагӣ қардан?!
Чи бошад нози маъшукон ба ҷуз бегонагӣ қардан?!
Зи ҳар зарра биёмӯсед пеши нур барҷастан,
Зи парвона биёмӯсед он мардонагӣ қардан!
Чу шери маст берун ҷаҳ, на аввал дону на охир,
Ки ояд нанг шеронро зи рӯбаҳшонагӣ қардан!
Сарафроз аст куҳ, лекин надонад зарра пошидан,
Чӣ гӯям бозро, лекин қучо парвонагӣ қардан?!
Ба пеши тир чун испар бараҳна захмро ҷустан,
Миёни кӯра бо оташ чу зар ҳамхонагӣ қардан!
Гар оби ҷӯй ширин аст, вале ку ҳайбати дарё,
Қучо фарзини шаҳ будан, қучо фарзонагӣ қардан?!
Туйй паймонаи асрор, гӯшу ҷашмро барбанд,
Натонад косаи сӯроҳ худ паймонагӣ қардан!
Агар бошад шабе равшан, қучо бошад ба ҷойи рӯз?!
В-агар бошад шабе тобон, қучо дурдонагӣ қардан?!

669

Чу афтам ман зи ишқи дил ба пойи дилрабоӣ ман,
Аз он шодӣ биёяд қон, ниҳон афтад ба пойи ман!
В-агар рӯзе дар он хидмат кунам тақсир, ногоҳон
Шавад қон ҳасми қони ман, қунад ин дил сазоӣ ман!
Сахаргоҳе дуё қардам, ки қонам хоки пойи ӯ,
Шунидам наъраи омӣн зи қон андар дуёи ман!
Чи гуна роҳ бурд ин дил ба сӯйи дилбари пинҳон?!
Чи гуна бӯй бурд ин қон, ки ҳаст ӯ қонфазоӣ ман?!
Яке ҷоме ба пешам дошту ман аз ноз гуфтам: «Не»,
Бигуфто: «Не магӯ, бистон барои ман, бароӣ ман?».
Чу як қатра ҷашидам ман, зи завқ андаркашидам ман,
Яке ратле, ки шуд бӯяш дар ин раҳ раҳнамоӣ ман!

670

Чӣ дониستم, ки ин савдо маро з-ин сон кунад Мачнун,
Диламро дӯзахе созад, ду чашмамро кунад Чайхун.
Чӣ дониستم, ки селобе маро ногоҳ бирбояд,
Чу киштиям дарандозад миёни қулзуми пурхун.
Занад мавҷе бар он киштӣ, ки тахта-тахта бишқофад,
Ки ҳар тахта фурӯ резад зи гардишҳои гуногун.
Наҳанге ҳам барорад сар, хурад он оби дарёро,
Чун он дарёи бепоён шавад бе об чун ҳомун.
Шикофад низ он ҳомун наҳанги баҳрфарсоро,
Кашад дар қаър ногоҳон ба дасти қаҳр чун Қорун.
Чун ин табдилҳо омад, на ҳомун монду на дарё,
Чи донам ман дигар чун шуд, ки чун ғарқ аст дар бечун.
Чи донамҳои бисёр аст, лекин ман намедонам,
Ки хурдам аз даҳонбандӣ дар он дарё кафе афюн.

671

Маро ҳар дам ҳамерӯяд, ки баргӯ китъае ширин,
Ба ҳар байте яке бўса бидих, паҳлӯи ман биншин!
Зиҳӣ бўса, зиҳӣ бўса, зиҳӣ ҳалвову самбӯса,
Барорад шир аз санге, ки очиз гашт аз ӯ метин!
Ту бўсай ишқро дидӣ магар, ай дил, ки парридӣ,
Ки ҳар ҷузват шудааст, ай дил, чу лаб нолону бўсачин!
Чу талқин гуфт Пайғамбар шаҳидони раҳи Ҳақро,
Ту ҳам ҳар куштаи худро, биё, бархон яке талқин!
Ба талқин гар кунӣ нийят, бипаррад мурда дар соъат,
Кафан гардад бар ӯ атлас, зи гӯраш бардамад насрин!
Бикун бемаркаб ин танро, дило, чун ту наёсӣ,
Чи осойӣ аз он маркаб, ки ланг асту зи иллийин?!
Бикан пай уштуруеро, к-ӯ наёяд дар паят ҳаргиз,
Ба хористон ҳамергардад, ки хор афтод ўро тин!
Чу ўро пай канӣ, дар дам чу киштӣ раҳ равад бепо,
Зи мавҷи баҳри бепоён набуррад бодбони дин!

672

Манам он ҳалқаи гӯшу нишаста гӯши Шамсуддин,
Дилам пурнеши ҳичрон аст баҳри нӯши Шамсуддин!
Чу оташҳои ишқи ӯ зи аршу фарш бигзаштанд,
Дар ин оташ надонам кард ман рӯпӯши Шамсуддин!
Дар оғӯшам бибинӣ ту зи оташ тунгҳо, лекин
Шавад он оби ҳайвон аз пайи оғӯши Шамсуддин!
Чу деге пухт ақли ман, чашидам, буд нопухта,
Задам он дег дар рӯяш зи баҳри ҷӯши Шамсуддин!
Дар ин хонай танам бинӣ якеро, даст бар сар зан,
Яке ранҷур дар назъу яке мадхуши Шамсуддин!
Забони Зулфқори ақл, к-ин дарё пур аз дур кард,
Забонаш боз бигрифтӣ шуд ӯ хомӯши Шамсуддин!

673

Дар пардаи дил бингар сад духтари обистон,

З-он ганчгаҳи дилҳо, з-он сачдагаҳи мастон!
Бишнава, чӣ ба асрорам меояд аз он торам,
Як дам, ки аз ин сӯ о, як дам, ки қадаҳ бистон!
Дар арбада афтода аз ишқи чунин хубон
Ҳам лашкари Туркистон, ҳам лашкари Ҳиндустон!
Аз ақл бипурсидам, к-ин шуҳрабутон чунанд?!
Гуфто: «Пинҳонсурат, пайдо ба фану дастон!».
Дар шарқ худовандӣ Шамсулҳақи Табретӣ,
Оянду раванд инҳо дар ҳар чаману бустон!

674

Ай нафси чу саг, охир, то чанд занӣ дандон?!
В-аз кибри касон ранҷӣ в-андар ту дусад чандон!
Гирёниву пурзаҳрӣ, бо халқ чӣ бо қаҳрӣ,
Монанди сари бирёнгашта, ки манам хандон?!
Ман сӯфии босуфам, ман омири маъруфам,
Чун шаҳна бувад он кас, к-ӯ бошад дар зиндон?!
Маъзурии худ дида, дар хеш турунчида,
Узри дигарон хоҳад аз боби ҳунармандон!
Бар донишу ҳоли худ таъвил кунӣ Қуръон,
В-он гоҳ ҳам аз Қуръон дар халқ занӣ сандон!
Оби ҳаявон ёбӣ, гар хок шавӣ рахро,
В-аз боду бурут ойӣ дар нор ту дарбандон!
Бигрез аз ин дарбанд, бар ҷумла ту дар дарбанд,
Ҷуз Шамси Ҳақи Табрет - султони шакарқандон!

675

Ду чиз бихоҳад буд дар ҳар ду ҷаҳон, медон,
Аз ошиқи Ҳақ тавба в-аз боди ҳаво анбон!
Гар тавба шавад дарё, як қатра наёбам ман,
В-ар хок дароям ман, он хок шавад сӯзон.
Дар хоки танам бингар, к-аз ҷони ҳавопеша
Ҳар зарра дар ин савдо гаштаст чу дил гардон!
Хосияти ман ин аст, ҳар ҷо, ки равам, инам!
Чӣ дӯзад полонгар? Ҳар ҷо, ки равад, полон!
Гӯянд, ки: «Ҳар ки ҳаст, дар гӯр асир ояд»,
Дар ҳуққаи танг он мушк нағзорад мушқафшон!
Дар синаи торике дилро чӣ бувад шодӣ?!
Зиндон набувад сина, майдон бувад он майдон!
Андар раҳами модар чун тифл тараб ёбад,
Он хун бих аз ин бода в-он ҷо бих аз ин бустон!
Гар шарҳ кунам инро, тарсам, ки муқаллидро
Ояд ба ҳаёл - андар андешаи саргардон!

676

Донӣ, ки кучо ҷӯйӣ моро ба гаҳи ҷустан?!
Дар гардиши чашми ӯ, он наргиси обистан!
Дар дил чу ҳаёли ӯ тобад зи ҷамоли ӯ,
Дил банд бидарронад, ӯро натавон бастан!
Тифли дили пурсавдо оғоз кунад ғавғо,
Пистони карими ӯ оғоз кунад ҷустан!
Дил з-оташи ишқи ӯ омӯхт сабукрӯхӣ,
Аз ин сина бипаридан, ҳар собат барчастан!

677

Аз оташи рӯйи худ андар дилам оташ зан
В-оташ зи дилам бистон, дар чархи мунаққаш зан!
Ай чони хуши сода, аз асли малак зода,
Ҳар чо ки равӣ, хуш рав, ҳар дам, ки занӣ, хуш зан!
Ин чисми туро аз чон гар фарқ кунад чонам,
Шамшер ба каф дорӣ, бар тораки фарқаш зан!
Ай турраи пурбандам, бикшода гираҳхоро,
Ин як гираҳи дигар бар зулфи мушавваш зан!

678

Ай дил, чу намегардад дар шарҳ забони ман
В - он ҳарф намегунҷад дар сахни баёни ман!
Мегагдад тан дар кад бар чойи забони х(в)ад,
Дар пардаи он мутриб, к-ӯ зад зарабони ман!
Ҳам соғару ҳам бода сармаст аз он соқӣ,
Ҳам чону ҷаҳон ҳайрон дар чону ҷаҳони ман!
Аз ғайб яке лаъле дар ғори ҷаҳон омад
В-он лаъл шуда ҳайрон дар иззати кони ман!
Моро ту кучо ёбӣ, гар мӯй ба мӯ чӯйӣ,
Чун дар сари зулфи ӯ гаштаст макони ман?!
Чон дӯш мар он махро меғуфт: «Дилам хастӣ,
Пайкони пур аз хун бин, ай сахткамони ман!».
Гуфто, ки «шикори ман ҷуз шер кучо бошад?!
Ҷуз лаъли бадахшонӣ кӣ ёфт нишони ман?!»
Ҷуз далки дусадпора ман пора кучо гирам?!
Боқии кумошат ку?! Ай далққашони ман!».
Шамсулҳақи Табрзӣ, аз даври замон бартар
В-афзуда зи ҳар давре аз вай даварони ман!

679

Ман гӯшкашон гаштам аз Лайливу аз Мачнун,
Он мекашадам з-он сӯ в-ин мекашадам з-ин сун!
Як гӯш ба дасти ин, як гӯш ба дасти он,
Ин мекашадам боло в-он мекашадам ҳомун!
Аз дасти кашокаш ман в-аз дасти пуроташ ман
Мегагдаму менолам чун чанбараи гардун!
Он лаҳза, ки беҳушам, з-эшон бираҳад гӯшам,
Меғалтам чун шоҳон дар атласу дар аксун!
Ман ошиқи он рӯзам медарраму медӯзам,
Дар хирқаи бечунӣ мезан тигиле, бечун!

680

Оройиши боғ омад ин рӯй, чи рӯй аст ин?!
Мастии димоғ омад ин бӯй, чи бӯй аст ин?!
Ин хонаи чаннот аст ё кӯйи харобот аст,
Ё Раб, ки чи хона-ст ин, ё Раб, ки чи кӯй аст ин?!
Дар дил сифати Кавсар, чӯйе зи майи аҳмар,
Дил пур шуда аз дилбар, ё Раб, ки чи чӯй аст ин?!
Ай бар сари ҳар пушта аз дарди ту сад кушта,

Ту парда фурӯ хишта, ай дӯст, чи хӯй аст ин?!
Ҷонҳо, ки ба завқ омад, дар ишқ ду ҷавқ омад,
Дар ишқ шароб аст он, дар ишқ сабӯй аст ин!

681

Аз чашмаи ҷон раҳ шуд дар хонаи ҳар мискин,
Монандаи корезе бе тешаву бе метин!
Дил рӯй суйи ҷон кард, к-ай ошиқу в-ай пурдари,
Бар равзани дил баррав, дар хонаи худ маншин!
Ай хочаи савдойӣ, мебош ту саҳройӣ,
Дар гулшани шодӣ рав, мангар ба ғами ғамгин!
Чун пӯст бувад ин дил, чун оташ бошад ғам,
В-ин пӯст аз он оташ чун суфра бувад пурчин!
Чун дидаи дил аз ғам пурхок шавад, ай ам,
Табрез кучо ёбӣ бо ҳазрати Шамсуддин?!

682

Он кас, ки туро бинад в-онгаҳ назараш бар тан,
З-ойина надидаст ӯ илло сияҳий оҳан!
Аз оби ҳаёти ту дур аст ба зоти ту,
К-аз кибр барояд ӯ боло масали равған!
Пойи ту чу ҷон бўсад, то ҳашр лабон лесад,
Аз лаззати он бўса, ай рӯт маҳи равшан!
Гуфтам ба дилам: «Чунӣ?», гуфто, ки «Дар афзунӣ,
Зеро ки ҳаёлашро ҳастам, ба Худо, маскан!».
Дар сина ҳаёли ӯ в-он гоҳ ғаму ғусса,
Дар оби ҳаёти ӯ в-он гаҳ хатари мурдан!

683

Бе ӯ натавон рафтан, бе ӯ натавон гуфтан,
Бе ӯ натавон шӯстан, бе ӯ натавон хуфтан!
Ай ҳалқазани ин дар, дар боз натон кардан,
Зеро ки ту хушёрӣ, ҳар лаҳза кашӣ гардан!
Гардан зи тамаъ хезад, зар хоҳаду хун резад,
Ҷо ошиқи гул хӯрдан ҳамчун зани обастан!
Ку ошиқи ширинҳад, зар бидҳаду ҷон бидҳад?!
Чун мурғи дил ӯ паррад з-ин гунбади беравзан?!
Ин бояду он бояд, аз ширк ҳафӣ зояд,
Озод бувад банда з-ин васваса чун савсан!
Он бояд, к-ӯ орад, ӯ чумла гуҳар борад,
Ё Раб, ки чиҳо дорад он соқии ширинфан?!
Ду хоҷа ба як хона, шуд хона чу вайрона,
Ҷо хоҷаву ман банда, пусте буваду равған!

684

Он соҳиди симинро дар гардани мо афкан,
Бар синаи мо биншин, ай ҷони манат маскан!
Сармаст шудам, ай ҷон в-аз даст шудам, ай ҷон,
Ай дӯст, хуморамо аз лаъли лабат бишкан!
Ай соқии ҳар нодир, ин май зи дилам меҳур,
Охир, на туйӣ бо ман!? Шобош, зиҳӣ, ай ман!

Аз дӯст ситам набвад, бар маст қалам набвад,
Чуз афву карам набвад бар маст чунин маскан!
Аз маъдани хеш, ай чон, бихром дар ин майдон,
Равнақ набувад зарро, то бошад дар маъдан!
Бо лаъли чу ту коне ғамгин нашавад чоне,
Дар гӯру кафан н-ояд, то бошад чон дар тан!

685

Не, не, бих аз ин бояд бо дӯст вафо кардан,
Не, не, кам аз ин бояд таксиру чафо кардан!
Захме, ки занад дастат бар ошики сармастат,
Натвонад ғайри ту тадбири даво кардан!
Мурге, ки чашад як дам аз донан доми ту,
Дар хоштири ӯ н-ояд оҳанги ҳаво кардан!
Ай кори ду чашми ту бе чурму гунаҳ куштан
В-ай кори ду лаъли ту ҳочот раво кардан!
Хуш воқиае дорад дил бо ғами ишқи ту,
Не рӯи фуру хӯрдан, не рӯи раҳо кардан!
Даъвии сафо кардан дар ишқи ту неку нест,
Бо чони сафо чи-бвад тафсири сафо кардан?!

686

Биё, бўса ба чанд аст аз он лаъли мусамман?!¹⁵⁶
Агар бўса бачо нест, фариза-ст харидан!
Чу он бўсаи пок аст, на андархури хок аст,
Шавам чони мучаррад, бурун оям аз ин тан!
Маро баҳри сафо гуфт: «Коме нарасад муфт,
Гар он гавҳар бо туст, садафро, ҳала, бишкан!».
Пайи бўсаи гулро, ки фар бахшад мулро,
Чаҳонест, забонҳо бурун карда чу савсан!
Ғалат, гар ҳама шоҳид, чу Мирриху чу Нохид,
Ҳало, бўса маҳоҳед аз он дилбари тавсан!
Даро, ай маҳи офоқ, ки равзан бидушодам,
Шабе бар руҳи ман тоб, лабе бар лаби ман зан!
Дарат, гуфт, фуру банду кушо равзани дилро,
Зи маҳ бўса наёбед, магар аз раҳи равзан!

687

Бо рӯи ту куфр аст ба маънӣ нигаридан,
Ё боғи сафоро ба яке турра харидан!
Бо парри ту мурғони замири дили моро
Дар ҷаннати фирдавс ҳаром аст паридан!
Андар фалаки ишқ ҳар он маҳ, ки битобад,
Он абри ту аст, ай маҳу фарз аст даридан!
Даште, ки ҷарогоҳи шикори ту бошад,
Шерон бинаёранд дар он дашт чаридан!
Ҳар ишқ, ки аз оташи ишқи ту бихезад,
Он ишқ ҳаром асту салои фусаридан!
Дар ботини ман чони ман аз ғайри ту бибрид,
Маҳсус шунидам ман овози буридан.

¹⁵⁶ Самин, фарбех, серғӯшт.

Дар хоб шавад ғофил аз ин давлати бедор,
Аз пӯст чӣ шира бувадат дар фашуридан?!
Ранчури шақоват чу бияфтод ба Ёсин.
Лоҳавл бувад чораву ангушт газидан!
Чуз ишқи худованд - Шамсулҳақи Табреш,
Он мӯйи басар бошад, бояд сутуридан!

688

Ҳар шаб, ки бувад қоғидаи суфра ниҳодан,
Моро зи ҳаёли ту бувад рӯза кушодан!
Ай лутфи туро қоида бар рӯзакушоён,
Монанди Масеҳи зи фалак мойида додан!
Чун кути дил аз матбаҳи савдои ту бошад,
Бояд ба миён рафтани дар лут фитодан!
Моро ҳам аз он оташи дил оби ҳаёт аст,
Бар оташи дил шод бисӯзем чу лодан!¹⁵⁷
Кори ҳайавон аст, на кори дилу ҷон аст
Дар хок бипӯсидану аз хок бизодан!

689

Гар з-он ки малӯлӣ зи ман, ай фитнаи хурон,
Ин силсила бигзори касери бимашӯрон!
Дар кӯчаи кӯрон ту яке рӯз гузаштӣ,
Афтод дусад хориш дар дидаи кӯрон!
Дар хоб намудӣ ту шабе қомати худро,
Бар сарв бияфзуд зи ту қадди қусурон!
Ай он, ки туро чунбиши ин ишқ набудаст,
Ҳайрон шуда бар қойи ту чун тозаҳузурон!
Аз лаҳни аробӣ чу шутур бодия кӯбад,
З-ин лаҳн чи бегонаӣ, ай кам зи сутурон?!
Ишқо, ту Сулаймону самоъ аст сипоҳат,
Рафтанд ба сӯроҳи худ аз бими ту мӯрон.
Шамсулҳақи Табреш чу хуршед барояд,
Зери ки зи хуршед бувад қомаи хурон!

690

Нашояд аз ту чандин қавр қардан,
Нашояд хуни мазлумон ба қардан!
Мари баҳри ту бояд зиндагонӣ,
В-агар не, сахл дорам ҷон супурдан!
Аз он рӯзе, ки номи ту шунидам,
Шудам очиз ман аз шабҳо шумурдан!
Раво бошад, ки аз чун ту қариме
Насиби ман бувад афсӯс хӯрдан?!
Худовандо, аз он хуштар чӣ бошад
Бидидан рӯйи ту, пеши ту мурдан?!
Мисоли шамъ шуд хунам дар оташ,
Зи дил ҷӯшидану бар рух фасурдан!
Дар ин зиндон мари қандаст қандон,
Аз ин сабри аз ин қандон қашурдан!

Аз ин хона шудам ман сер, вақт аст
Ба боми осмонҳо рахт бурдан!

691

Дили хунхораро якбора бистон,
Зи ғам садпора шуд, якпора бистон!
Бикун чони маро имрӯз чора,
В-агар не, чон аз ин бечора бистон!
Ҳама шаб дӯш мегуфтам: «Худоё,
Ки доди ман аз он хунхора бистон!
Дили сангини ӯ чун рехт хунам,
Ту хуни ман зи санги хора бистон!»
Ба дасти дил фиристодам ду-се хат,
Яке хатро аз он овора бистон!
Дар он хат сурату ашколи ишқ аст,
Барои ибрату наззора бистон!
Дилам бо ишқ ҳамистора афтод,
Нахоҳӣ, чурм аз истора бистон!".

692

Чаро мункир шудӣ, ай мири кӯрон,
Намегӯям, ки «Мачнунро машӯрон!».
Ту мегӯӣ, ки бинмо ғайбиёро,
Сатиронро чи нисбат бо сутурон?!

Дар ин дарё чи киштиву чи тахта,
Дар ин бахшиш чи наздикон, чи дурон!
Адам дарёст в-ин олам яке каф,
Сулаймонест в-ин халқон чу мӯрон!
Зи чӯши баҳр ояд каф ба ҳастӣ,
Ду пора каф бувад Эрону Тӯрон!
Дар он чӯшиш, бигӯ, кӯшиш чӣ бошад?!

Чи мелофанд аз сабр ин сабурон?!

Аз ин баҳранд зиштонгашта нағзон,
Аз ин мавҷанд ширингашта шӯрон!
Напардозӣ ба ман, ай Шамси Табрез,
Ки дар ишқат ҳамесӯзанд ҳурон!

693

Шунидӣ ту, ки хат омад зи хоқон,
Ки аз парда бурун оянд хубон?!

Чунин фармудааст хоқон, ки имсол
Шакар хоҳам, ки бошад саҳт арзон!
Зиҳӣ солу зиҳӣ рӯзи муборак,
Зиҳӣ хоқон, зиҳӣ иқболи хандон!
Даруни хона биншастан ҳаром аст,
Ки султон мехиромад сӯйи майдон!
Биё бо мо ба майдон, то бибинӣ
Яке базми хуши пайдои пинҳон!
Ниҳода хону ниъматҳои бисёр
Зи ҳалвохову аз мурғони бирён!
Ғуломони чу маҳ дар пеши соқӣ,
Навои мутрибони хуштар аз чон!
Валек аз ишқи шаҳ чонҳои мастон

Фароғат дорад аз соқиву аз хон!
Ту гӯй: «Ин кучо бошад?» Ҳамон чо,
Ки андешай кучо гаштаст чӯён!

694

Гар ин чо ҳозирӣ, сар ҳамчуни кун,
Чу кардӣ, бори дигар ҳамчуни кун!
Маро дӣ танг андар бар кашидӣ,
Биё, ай тунги шаккар, ҳамчуни кун!
Дару боми маро дӣ мешикастӣ,
Даро имрӯз аз дар, ҳамчуни кун!
Миёни чони чокар кор кардӣ,
Ба пеши чашми чокар ҳамчуни кун!
Чи хуш кардӣ, маҳо, он шеваро дӣ,
Раҳо кун нозу хуштар ҳамчуни кун!

695

Натонӣ омадан ин роҳ бо ман,
Кучо дорад ҳариса¹⁵⁸ пойи равған?!
Вале ҳамроҳиву бо ту бисозам,
Ки чашми ман ба рӯи туст равшан!
Чу аз роҳат бибурдам, шарт набвад
Миёни роҳ тарки дӯст кардан!
Бағалҳоят бигирам ҳамчу пирон,
Чу тифлонат ниҳам гоҳе ба гардан!
Чу одам тавба кун аз хӯшачинӣ,
Чу киштӣ базр, они туст хирман!
Даҳон барбанд, гӯши фаҳм баста-ст,
Мағӯ чизе, ки менояд ба гуфтан!

696

Ту ҳар чузви ҷаҳонро баргузар бин,
Ту ҳар якро расида аз сафар бин!
Ту ҳар якро ба тамъи рӯзии худ
Ба пеши шоҳи худ бинҳодасар бин!
Мисоли ахтарон аз баҳри тобиш
Фитода очиз андар пойи х(в)ар бин!
Мисоли селҳо дар ҷустани об
Ба сӯи баҳрашон зеру забар бин!
Барои ҳар яке аз матбахи шоҳ
Ба қадри ӯ ту хони муътабар бин!
Ба пеши ҷоми баҳрошоми эшон
Ту дарёи ҷаҳонро мухтасар бин!
Ва онҳоро, ки рӯзи рӯи шоҳ аст,
Зи ҳусни шаҳ даҳоншон пуршакар бин!
Ба чашми Шамси Табретӣ ту бингар,
Яке дарёи дигар пургуҳар бин!

697

Биё, соқӣ, майи моро бигардон,
 Бад-он май ин қазоҳоро бигардон!
 Қазо, хоҳӣ, ки аз боло бигардад,
 Шароби поки болоро бигардон!
 Замине худ кӣ бошад бо ғубораш?!
 Замину чарху дарёро бигардон!
 Наяндешам дигар 3-ин хурда савдо,
 Биё, дарёи савдоро бигардон!
 Агар ман маҳрами соғар набошам,
 Маро ло гиру иллоро бигардон!
 Агар каж рафт ин дилҳо зи мастӣ,
 Дили бедасту бепоро бигардон!
 Шаробе диҳ, ки андар чо нагунҷам,
 Чу фармудӣ маро: "Қоро бигардон!".

698

Ба боғ оем фардо ҷумла ёрон,
 Ҳама ёрони ҳамдил ҳамчу борон!
 Сало гуфтем, фардо рӯзи боғ аст,
 Салои ошиқону ҳақгузoron!
 Дар он боғ аз бутону бутпарастон
 Ҳазoron дар ҳазoron дар ҳазoron!
 Ҳама шодону дастандозу хандон,
 Ҳама шоҳони ишқу тоҷдорон!
 Ба зери ҳар дарахте моҳрӯе,
 Зиҳӣ хубон! Зиҳӣ симинъузорон!
 Яке ҷавке пиёда ҳамчу сабза,
 Дигар ҷавке чу шохи гулсуворон!
 Набинӣ сабзаро бо гул ҳасудӣ,
 Набошад масти он майро хуморон!

699

Дер омадаӣ, марав шитобон,
 Ай рафтани ту чу рафтани чон!
 Дер омадану шитоб рафтан
 Ойини гул аст дар гулистон!
 Гуфти: «Чунӣ?!» Чунон ки моҳӣ
 Афтода миёни реги сӯзон!
 Чун бошад шаҳр, шаҳрёрo,
 Бе давлати доду адли султон?!
 Ман бе ту наям, валеқ хоҳам
 Он бо туе, ки ҳаст пинҳон!
 Шаб партави офтоб ҳам ҳаст,
 Хоса ба тамузи гарму тафсон!
 Қониъ нашавад ба гармии ӯ
 Чуз ҳаффоше зи бими мурғон!
 Гармӣ хоҳанду равшанӣ ҳам,
 Мурғон, ки муъавваданд бо он!
 Мо васфи ду чинси мурғ гуфтем,
 Бингар, зи кадомӣ, ай ғазалхон?!

700

Мо шодтарем ё ту, ай чон?!

Мо софтарем ё дили кон?!
Дар ишқи худем чумла бедил,
Дар рӯйи худем масту ҳайрон!
Мо масттарем ё пиёла?!
Мо поктарем ё дилу чон?!
Дар мо нигареду дар руҳи ишқ,
Мо, хоҷа, аҷабтарем ё он?!
Имон ишқ асту куфри мо бим,
Дар куфр ниғаҳ куну дар ӣмон!
Имон бо куфр шуд ҳамовоз,
Аз як парда зананд алҳон!
Доно чу надонад ин суҳанро,
Пас, кай расад ин суҳан ба нодон?!

701

Ай рӯйи маҳи ту шод, хандон,
Он рӯй ҳамеша бод хандон!
Он моҳ зи ҳеч кас назодаст
В-ар з-он ки бизод, зод хандон!
Ай Юсуфи юсуфон нишастӣ
Дар маснади адлу дод хандон!
Он дар, ки ҳамеша баста будӣ,
Во шуд зи ту бо кушод хандон!
Ай оби ҳаёт, чун расидӣ,
Шуд оташу хоку бод хандон!

702

Ай рӯйи ту навбаҳори хандон,
Аҳсант, зиҳӣ, нигори хандон!
Мебинамат, ай нигор, дар хулд
Бар шоҳи дарахт анори хандон!
Як лаҳза ҷудо мабош аз ман,
Ай ёри нақӯбизори хандон!
Ай шаҳри ҷаҳон хароб бе ту,
Ай хусраву шаҳрёрӣ хандон!
Ай сад гули сурхи ошиқӣ ту
Бар чашмаву сабзозори хандон!
Дар бешаи дил ҳаёли рӯят
Шер аст, кунад шикори хандонч
Ҳар рӯз зи ҷонибе баройӣ
Чун давлати беқарори хандон!
Баҳрест сифоти Шамси Табрез,
Пур аз дури шоҳвори хандон!

703

Вақт омад тавбаро шикастан
В-аз доми ҳазор тавба растан!
Дасти дилу ҷонҳо кушодан,
Дасти ғамро зи пас бибастан!
Машъукаи рӯхро бидидан,
Лаъли лаби ӯ ба бўса хастан!
Дар оби ҳаёт ғул кардан,
Дар вай тани хешро бишустанч

Бархост қиёмати висолаш,
То кай ба умед дарнишастан?!
Гар бигсалад он нигор, бингар,
Сад пайваст аст дар он шикастан!
Махдумӣ, Шамси дини Табрёз,
Ай чон, ту рамидайӣ зи бастан!

704

Ай дӯст, итобро раҳо кун,
Тадбири давои дарди мо кун!
Ай дӯст, ҷудо машав ту аз мо,
Моро зи балову ғам ҷудо кун!
Андеша ҷу дузд дар дил афтод,
Мастам куну дуздро фано кун!
Шодӣ зи миёни ғам барангез,
Дар олами бевафо вафо кун!

705

Ай арбадакарда дӯш бо ман,
Май хӯрдаву карда ҷӯш бо ман!
Ай чон, ба ҳақи висоли дӯшин,
Дар хашм чунин макӯш бо ман!
Гар бо ту зи ман баде бигуфтанд,
Бо банда бигӯ, мапӯш бо ман!

706

Имрӯз ту хуштарӣ ва ё ман?!
Бе ман ту чи гунайиву бо ман?!
Не-не, «ману ту» магӯ, раҳо кун,
Фарке худ нест аз ту то ман!
Бе ту будӣ ту бар сари чарх,
Бе ман будам ба солҳо ман!
Дар пӯст ману ту хамчу ангу,
Дар шира кучо туву кучо ман?!
Аз бухл бичасту дар саҳо монд
Он Ҳотами Таййу гуфт: «Ҳо, ман!».
Ман бухлу саҳо нисор кардам,
Ай беш зи Ҳотам аз саҳо ман!
Ай чони латифи хушлиқо ту,
Ай ойинадори он лиқо ман!

707

Дилбари бегонасурат миҳр дорад дар ниҳон,
Гар забонаш талх гӯяд, қанд дорад дар даҳон!
Аз дарунсӯ ошнову аз бурун бегонарӯ,
Инчунин пурмиҳр душман ман надидам дар ҷаҳон!
Чунки дилбар хашм гирад, ишқи ӯ мегӯядам:
«Ошиқи ношӣ мабошу рӯ магардон, ҳону ҳон!».
Рост монад талхии дилбар ба талхии шароб,
Созвор андар мизочу талхи талх андар забон!
Пеши ӯ мурдан ба ҳар дам аз шакар ширинтар аст,

Мурда донaд ин суханро, ту мапурс аз зиндагон!
Шод рӯзе, к-ин ғазалро ман бихонам пеши ишқ,
Сачда орам бар замину чон супорам дарзамон!
Мурғи чонро ишқ гӯяд: «Майл дорӣ дар қафас?»
Мурғ гӯяд: «Ман туро хоҳам, қафасро бардарон!»

708

Нозаниниро раҳо кун бо шаҳони нозанин,
Нози гозур барнатобад офтоби ростин!
Сояи хешӣ, фано шав дар шуъоӣ офтоб,
Чанд бинӣ сояи худ? Нури ўро ҳам бибин!
Дар фикандай хеш ғалтӣ беҳабар ҳамчун сутур,
Одамӣ шав, дар раёҳин ғалту андар ёсамин!
Аз ҳаёли хеш тарсад, ҳар ки дар зулмат бувад,
З-он ки дар зулмат намояд нақшҳои саҳмгин!
Аз ситорай рӯз бошад эмании корвон,
З-он ки бо хуршед омад ҳамқирону ҳамқарин!
Мурғи шаб чун рӯз бинад, гӯяд: «Ин зулмат зи чист?»
З-он ки ў гаштаст бо шаб ошнову ҳамнишин!
Шод он мурғе, ки миҳри шаб дар ў муҳкам нагашт,
Сӯйи Табрeз ояд ў андар ҳавои Шамси дин!

709

Муҳрае аз чон рабудам бедахону бедахон,
Гар ракиби ў бидонад, гӯ бидону гӯ, бидон!
Сирри ўро нақш кардам, нақш кардам, нақш, нақш,
Ҳар ки хоҳад, гӯ бихону гӯ бихону гӯ бихон!
Пеш мункир мешудам: "Ман нестам, ман нестам!",
Ҳастам акнун дар миёну дар миёну дар миён!
Гар нагӯй: «Ку дурустӣ, ку дурустӣ, ку гувоҳ?»
Дар шикасти ман баёну сад баёну сад баён!
Ашки чашмам бас гувоҳу бас гувоҳу бас гувоҳ,
Ранги рӯям бас нишону бас нишону бас нишон!
Нак нишони лоларӯе, лоларӯе, лолае,
Бар руҳи ман заъфарону заъфарону заъфарон!
Ҷуз Салоҳуддин надорад ин суханро, ин сухан:
"Ман ғуломи зиракону зиракону зиракон!"

710

Ман зи гӯши ў бидуздам ҳалқаи дигар ниҳон,
То надонад чашми душман в-ар бидонад, гӯ бидон!
Бар руҳам хатте набишту ман ниҳон медоштам,
З-ин сипас пинҳон надорам, ҳар ки хонад, гӯ бихон!
Тавқи зарри ишқи ў ҳам лойиқи ин гардан аст,
Бишканад аз тавқи ишқаш гардани гарданкашон!
Кӯси маҳмудӣ ҳама бар уштури Маҳмуд бод!
Бори дил ҳам дил кашад, маҳрам кучо бошад забон?!

Ойинай оҳандиле бояд, ки то захмаш кашад,
Заҳми ойина набошад дархури ойинадон!
Лек рӯйи дӯст бинӣ, беҳабар бошӣ зи захм,
Чун занони Миср беҳуд дар чамоли Юсуфон!
Сад ҳазорон ҳусни Юсуф дар чамоли рӯйи кист?!

Шамси Табрeзии мо - он хушнiшини хушнiшон!

711

Чун бибинӣ офтоб, аз рӯйи дилбар ёд кун,
Чун бибинӣ абрро, аз ашки чокар ёд кун!
Чун бибинӣ моҳи навро ҳамчу ман бигдохта,
Аз барои ҷони худ, 3-ин ҷони лоғар ёд кун!
Дарнигар дар осмон в-ин чархи саргардон бибин,
Ҳоли саргардони ин бепову бесар ёд кун!
Чун ҷаҳон торик бинӣ аз сипоҳи занги шаб,
Аз асирони шаби ҳичрони кофар ёд кун!
Чун бибинӣ насри тойир бар фалак - бар оташин,
3-оташи мурғи дили сӯзидашахпар ёд кун!
Чун бибинӣ бар фалак Миррихи хуношомро,
Чашми миррихии хуношоми пуршар ёд кун!
Лаб бибанду хушк ору ҳар чи бинӣ хушку тар,
Дар лабу чашмам нигар, 3-он хушку 3-ин тар ёд кун!

712

Ҳар чи он сар хуш кунад, бӯйе бувад аз ёри ман,
Ҳар чи дил вола кунад, он партави дилдори ман!
Хокрову хокиёнро ин ҳама ҷӯшиш зи чист?!
Рехт бар рӯйи замин як ҷуръа аз ҳаммори ман!
Ҳар киро афсурда дидӣ, ошиқи кори худ аст,
Мангар андар кори хешу бингар андар кори ман!
Дар баҳорон гашт зоҳир ҷумла асрори замин,
Чун баҳори ман биёяд, бардамад асрори ман!
Чун ба гулзори замин хори замин пӯшида шуд,
Хор-хори ман намонад, чун дамад гулзори ман!
Ҳар ки бемори хазон шуд, шарбате хӯрд аз баҳор,
Чун баҳори ман бихандад, барчаҳад бемори ман!
Чист ин боди хазонӣ?! Он дами инкори ту!
Чист он боди баҳорӣ?! Он дами икрори ман!

713

Ҳаст моро ҳар замоне аз нигори ростин
Лукмае андар даҳону дигаре дар остин!
Ин ҳади хубӣ набошад, ай Худоё, чист ин?!
Ҳеч сарве ин надорад, хушқаду болост ин!
Инчунин хуршеди пайдо ҷунки пинҳон мешавад,
Ӯ чунин пинҳон зи олам аз барои мост ин!
Чамъ хоҳад он буту танҳоравон худ дигаранд,
Ҳар кучо хубе бувад, ӯ толиби ғавғост ин!
Шамси Табрёз! Арчи ҷонӣ, гар чу ҷон пинҳон шавӣ,
Бар дилам тухмат нишинад, к-аз кучо бархост ин?!

714

Ҳар сабӯҳӣ аргунунҳоро биранҷон ҳамчунин,
Офаринҳо бар ҷамолат ҳамчунин, ҷон, ҳамчунин!
Пеши рӯят рӯз масту пеши зулфат шаб хароб,
Ай ки куфрат ҳамчунону в-ай ки ймон ҳамчунин!
Дар канори Зухра ниҳ ту ҷанги ишрат ҳамчунон,

Пойкӯбон андар о, ай моҳи тобон, ҳамчунин!
Иштиҳои мушку анбар чун бихезад ҷамъро,
Ҳалқаҳои зулфи худро з-ӯ барафшон ҳамчунин!
Чарҳаи чарх ар бигардад бе муродат як нафас,
Оташе дарзан ба ҷони чарҳи гардон ҳамчунин!
Рӯз рӯзи маҷлис аст, ай ишқ, дасти мо бигир,
Мекашон то базми хосу тахти султон ҳамчунин!
Пора-пора пештар рав, гарчи мастӣ, ай рафиқ,
Пораи роҳ аст аз мо то ба майдон ҳамчунин!
Дар ҳавои Шамси Табрешӣ зи зулмат мегузар,
Ногаҳон сар барзанӣ аз боғу айвон ҳамчунин!

715

Соқӣ, чун маст гаштӣ, хешро бар ман бизан,
Зикри фардо нася бошад, насяро гардан бизан!
Сол соли мосту, толиъ толиъи Зухра-сту Моҳ,
Ай дил, ин айшу тараб ҳадде надорад, тан бизан!
То даруни сангу оҳан тобишу шодӣ расид,
Гар туро бовар наёяд, санг бар оҳан бизан!
Бингар андар мизбону дар руҳаш шодӣ бибин,
Бар сари ин хон нишину коса дар равған бизан!
Ақли зиракро барору паҳлуӣ шодӣ нишон,
Ҷони равшанро сабук бар бодаи равшан бизан!
Шоҳаҳо сармасту раксонанд аз боди баҳор,
Ай суман, мастӣ куну ай сарв, бар савсан бизан!
Ҷомаҳои сабз бибриданд бар дуккони ғайб,
Хез, ай хайёт, биншин бар дукон, сӯзан бизан!

716

Офтобо, бори дигар хонаро пурнур кун,
Дӯстонро шод гардон, душманонро кӯр кун!
Аз паси кӯҳе барову санғоро лаъл соз,
Бори дигар ғӯраҳоро пухтаву ангур кун!
Офтобо, бори дигар боғро сарсабз кун,
Даштраву киштро пурҳуллаву пурҳур кун!
Ай табиби ошиқону ай чароғи осмон,
Ошиқонро даст гиру чораи ранҷур кун!
Инчунин рӯйе чу маҳ дар зери абр инсоф нест,
Соъате ин абрро аз пеши он маҳ дур кун!
Гар ҷаҳон пурнур хоҳӣ, даст аз рӯ бозгир,
В-ар ҷаҳон торик хоҳӣ, рӯйро мастур кун!

717

Ёри худро хоб дидам, ай бародар, дӯш ман,
Бар канори чашма хуфта дар миёни настан!
Ҳалқа карда, даст баста ҳуриён бар гирди ӯ,
Аз яке сӯ лолазори аз яке сӯ ёсаман!
Бод мезад нарм-нармак бар канори зулфи ӯ,
Бӯйи мушку бӯйи анбар мерасид аз ҳар шикан!
Маст шуд боду рабуд он зулфро аз рӯйи ёр,
Чун чароғи равшане, к-аз вай ту баргирӣ лаган!
З-аввали ин хоб гуфтам ман, ки ҳам оҳиста бош,
Сабр кун, то бо худ оям, як замон ту дам мазан!

718

Шамси дин бар Юсуфону нозанинон нозанин,
Бар сари ҷумла шаҳону сарфарозон нозанин!
Бар сарону сарварон сад сар зиёда ҷоҳи ӯ,
Дар миёни восилони лутфи раҳмон нозанин!
Ӯ ба авсофи илоҳӣ гашта мавсуфи камол,
Бар сариру бар сарони тахти султон нозанин!
Базмо аз вай ҷамолу размо аз вай ҷалол,
Ҳам ба базму ҳам ба разми лутфи кайҳон нозанин!
Пеши ӯ бинҳода мифтоҳи ҳазойинҳои хос,
Карда аз ишқу муҳаббатҳои Яздон нозанин!
Дар миёни сад ҳазорон моҳ ӯ тобон ҷу хур,
Васфи ӯ андар миёни васфи шоҳон нозанин!
Он ки ҳоки пош шуд, ӯ бар сарон шуд сарфароз,
Маст ӯ андар миёни ҷумла мастон нозанин!
Андар он мавҷе, ки ҳосон бар ҳазар бошанд аз он,
Андар он мавҷи хатар ӯ ҳуфта осон нозанин!

719

Мӯй бар сар шуд сапеду рӯйи ман бигрифт чин
Аз фироқи дилбаре косидкуни ҳубони Чин!
Ҷон зи ғайрат гӯшро гӯяд: «Ҳадисаш кам шунав»,
Дил зи ғайрат ҷашмо гӯяд, ки рӯяшро мабин!
Дасти ишрат баркушодам, то бибандам пойи ғам,
Ишратам ҳамранги ғам шуд, ай мусулмонон, ҷунин!
Даст дар санге задам, донам, ки бирӯнада маро,
Лек ғарқагашта ҳам ҷанге занад дар ону ин!
Аз дари дил даршудам, имрӯз дидам ҳоли ӯ:
Зардрӯю ҷомачоку беясору беямин!
Гуфтамаш: "Ҷунӣ, дило?" Ӯ гирифта - дар шуд ҳой-ҳой
Аз фироқи моҳруйи ҳамнишону ҳамнишин!

720

Ай ҷароғи осмону раҳмати Ҳақ бар замин,
Нолаи ман гӯш дору дарди ҳоли ман бибин!
Аз миёни сад бало ман сӯйи ту бигрехтам,
Дасти раҳмат бар сарам ниҳ, ё бичунбон остин!
Ё равон кун оби раҳмат, оташи ғамро бикуш,
Ё ҳалосам диҳ ҷу Исо аз ҷаҳони оташин!
Ё муроди ман бидиҳ, ё фориғам кун аз мурод,
Ваъдаи фардо раҳо кун, ё ҷунон кун, ё ҷунин!
Ё дари инно фатаҳано баркушо, то бингарам
Сад ҳазорон гулситону сад ҳазорон ёсамин!
Ё 3-алам нашраҳ равон кун ҷор ҷу дар синаам:
Ҷӯйи обу ҷӯйи ҳамру ҷӯйи ширу анғубин!
Ай Санойӣ, раб, мадад хоҳ аз равони Мустафо,
"Мустафо мо ҷоъа илло раҳмати лиъоламин!"

721

Ёракон, рақсе кунед андар ғамам хуштар аз ин,

Курраи ишқам рамиду не лагом астам, на зин!
 Пеши рӯи моҳи мо мастона як раксе кунед,
 Мутрибо, баҳри Худо, бар даф бизан зарби ҳазин!
 Ракс кун дар ишқи чонам, ай ҳарифи михрбон!
 Мутрибо, дафро бикӯбу нест бахтат ғайр аз ин!
 Он дафи хуби ту ин чо ҳаст мақбулу савоб,
 Мутрибо, дафро бизан, бас мар туро тоъат ҳамин!
 Мутрибо, ин даф барои ишқи шоҳи дилбар аст,
 Мафҳари Табреш, чони чони чонҳо Шамси дин!
 Мутрибо, гуфтӣ ту номи Шамси дину Шамси дин,
 Даррабудӣ аз сарам якборагӣ ту ақлу дин!
 Чунки гуфтӣ Шамси дин, зинҳор, ту фориг машав,
 Куфр бошад дар талаб, гар з-он ки гӯйи ғайри ин!
 Мутрибо, гаштӣ малӯл аз гуфти ман, аз гуфти ман,
 Ҳамчунон хоҳӣ, макун ту ҳамчунину ҳамчунин!

722

Ба Худо, майл надорам на ба чарбу на ба ширин,
 На бад-он кисаи пурзар, на бад-ин косаи заррин!
 Бикушӣ аҳли заминро, ба фалак бонг занад маҳ,
 Ки зиҳӣ ҷуду самоҳат, ачабо, қудрату тамкин!
 Чу ҳаёли ту битобад чу маҳи чорда бар ман,
 Бигазад соъиду исбаъ зи ҳасад Зухраву Парвин!
 Ҳала, алминнатулиллаҳ, ки бад-ин мулк расидам,
 Ҳама ҳақ буд, ки мегуфт маро ишқи ту пешин!
 Чу маро бар сари по дид, ба сар кард ишорат,
 Ки расид, он чи ту хоҳӣ, ҳала, эман шаву биншин!
 Ҳама халқ аз сари мастӣ зи тараб сачдакунонаш,
 Бараву гург ба ҳам хуш, на ҳасад дар дилу не кин!
 Нашиносанд зи мастӣ раҳи диҳ аз раҳи хона,
 Нашиносанд, ки мардем ачаб ё гили рангин?!
 Қадаҳ андар кафу хира, чи кунам ман ачаб инро?!
 Бихурам ё ки бибахшам, ту бигӯ, ай шаҳи ширин!
 Ту бихур, чи-бвад бахшиш, ҳала, ки даври ту омад,
 Ҳала хӯрдам, ҳала хӯрдам, чу манам пеши ту таъйин!
 Ту хур ин бодаи аршӣ, ки агар як қадаҳ аз вай
 Биниҳӣ бар кафи мурда, бидихад посухи талқин!

723

Чӣ шакар дод, ачаб, Юсуфи хубӣ ба лабон,
 Ки шуд Идрисаш қимозу Сулаймон балабон?!
 Ба шакархонаи ӯ рафта ба сар лабшакарон,
 Монда андар ачабаш хира ҳама булҷабон!
 Чабр афтод, ки гурге тамаъи Юсуф кард,
 Ҳама гургон шуда аз хичлати ин гург шубон!
 Чи хушиҳои ниҳонист дар он дарду ғамаш,
 Ки рамиданд зи дору ҳама дармонталабон?!
 Бас бувад ҳастии ӯ мояи ҳар нестшуда,
 Бас бувад мастии ӯ узри ҳама беадабон!
 Ориф аз варзиши асбоб бад-он коҳил шуд,
 Ки ҳамон бесабабӣ шуд сабаби бесабабон!
 Хез, к-имрӯз зи иқболу саъодат боре
 Тараб андар тараб аст аз мадади бӯтарабон!
 Ман бар он будам, к-аз чону дили тафсида
 Боз гӯям сифати ишқ ба рӯзону шабон!

Шамси Табреш маро дӯш ҳамегуфт: «Хамӯш,
Чун туро ишқи лаби мост, ниғаҳ дор забон!».

724

Инак он анҷуми равшан, ки фалак чокарашон,
Инак он пардагиёне, ки хирад чодарашон!
Хамчу андеша ба ҳар сина бувад масканашон,
Хамчу хуршед ба ҳар хона фитад лашкарашон!
Назари аввалашон зинда кунад оламро,
Дар назар ҳеч нагунчад назари дигарашон!
Ай басо шаб, ки ман аз оташашон ҳамчу сипанд
Будаам наъразанон, рақскунон бар дарашон!
Гар ту бӯ менабарӣ, бӯй кун аҷзои маро,
Бӯ гирифтаст дилу чони ман аз анбарашон!
В-ар ту бас хушкдимоғӣ, ба ту бӯ менарасад,
Сар биниҳ, то бирасад бар ту димоғи тарашон!
Худ чи бошад тару хушкӣ ҳаявоневу набот?!
Ма наботу ҳаявону ма замин - модарашон!
Ҳама олам ба яке қатраи дарё ғарқанд,
Чи қадар хӯрд тавонад мағас аз шаккарашон?!

725

Чун ҳаёли ту дарояд ба дилам рақскунон,
Чи ҳаёлоту дигар маст дарояд ба миён!
Гирд бар гирди ҳаёлаш ҳама дар рақс шаванд
В-он ҳаёли чу маҳи ту ба миён чархзанон!
Ҳар ҳаёле, ки дар он дам ба ту осеб занад,
Хамчу ойина зи хуршед барояд ламаъон!
Суханам маст шавад аз сифатеву сад бор
Аз забонам ба дилам ояду аз дил ба забон!
Суханам масту дилам масту ҳаёлоту ту маст,
Ҳама бар ҳамдигар афтодаву дар ҳам нигарон!
Ҳама бар ҳамдигар аз баски бимоланд даҳан,
Он ҳаёлот ба ҳам даршиканад ӯ зи фиғон!
Ҳама чун донаи ангуру дилам чун чариш аст,
Ҳама чун барги гулобу дили ман ҳамчу дукон!
Зи Салоҳи дилу дин зар бараму зар кӯбам,
То муфарраҳ шавад, онро, ки бувад дидаи чон!

726

Ба Худо, гул зи ту омӯхт шакар хандидан,
Ба Худо, куҳ зи ту омӯхт камар бандидан!
Ба Худо, чарх ҳамон дид, ки ман дидастам,
В-ар надидӣ, зи чӣ будиш ба сар гардидан?!
Гуфтам: «Ай най, ту чунин зор чаро меноӣ?»
Гуфт: «Хӯрдам дами ӯ, шарт бувад нолидан!»
Гуфтам: «Ай моҳи нав, ин ҷумла гузори ту зи чист?»
Гуфт: «Қоҳиш диҳадам қоҳидаи болидан».
Қоидаи зафт шудан дар камиву костан аст,
Аз пайи чарх бувад максобаҳо варзидан!
Пари парвона пайи дарки тафи шамъ бувад,
Чунки он ёфт нахоҳад пару дарёзидан!
Дар фано чилва шавад фойидаи ҳастихо,

Пас, набояд зи бало гиряву дур чағзидан!
Пас, Хамуш бош, ҳамехур зи камонхош хаданг,
Чун хунар дар камият хоҳад афзойидан!

727

Шермардо, ту чи тарсӣ зи саги лоғарашон?!
Баркаш он теги чу пӯлоду бизан бар сарашон!
Чун малак сохта худро ба пару боли дурӯғ,
Ҳама деванд, ки иблис бувад миҳтарашон!
Ҳама қалбанду сияҳ, чун бизанӣ бар сари санг,
Ҳин, чаро ғарра шудаастӣ ту ба симу зарашон?!

728

Шоҳи мо боре барои коҳилон
Ганҷ мебахшад ба ҳар дам ройгон!
Ассало, ёрон, ба сӯйи тахти шоҳ,
Ганҷи беранҷ асту суди беziён!
Чашми дил донад, чи дид аз қуҳли ӯ:
Нури раҳмат то ба ҳафтум осмон!
Худ чи бошад пеши ӯ ҳафт осмон?!
Бар мисоли ҳафт поя нардбон!
Ай ба сурат хурдтар аз заррае,
В-ай ба маънӣ ту ҷаҳон андар ҷаҳон!
Ай ҳамида чун камон аз ғам, бибин,
Сад ҳазорон саф шикаста з-ин камон!
Дар нишонҷӯйӣ ту гашта ҷорҷашм,
В-он гаҳ андар кунҷи ҷашмат сад нишон!
Ҳар нишоне чун рақибӣ некхоҳ
Мебарандат то ба ҳазрат каш-кашон!

729

Май бидиҳ, ай соқии охирзамон,
Ай рабуда ақлҳои мардумон!
Ҳокиён з-ин бода бар гардун заданд,
Ай майи ту нардбони осмон!
Бишкан аз бода дари зиндони ғам,
Вораҳон ҷонро зи зиндони ғамон!
Тан ба сони ресмон бигдохта,
Ҷон муъаллақ мезанад бар ресмон!
Турк соқӣ гашт, дар диҳ кас намонд,
Гург монду гӯсфанду туркмон!
Чун расид ин ҷо гумонам, маст шуд,
Дил гирифта хуш бағалҳои гумон!

730

Бишнава аз дил нуктаҳои бесухун
В-ончи андар ғам н-ояд, ғам кун!
Дар дили чун санги мардум оташест,
К-ӯ бисӯзад пардари аз беҳу бунҷ
Чун бисӯзад парда, дарёбад тамои
Қиссаҳои Хизру илми манладун!

Дар миёни чону дил пайдо шавад
Сурати нав-нав аз он ишқи кухун!
Чун бихонӣ ваззуҳо, хуршед бин,
Кони зар бин, чун бихонӣ ламякун!

731

Ҷони чонҳойи ту, ҷонро баршикан!
Кас туйӣ, дигар касонро баршикан!
Гавҳари бокӣ, даро дар дидаҳо,
Санг бистон, бокиёро баршикан!
3-осмони Ҳақ битоб, ай офтоб,
Ахтарони осмонро баршикан!
Ғайбдон кун синаҳои халқро,
Синаҳои ғайбдонро баршикан!
Бонишон аз бенишон парда шуда,
Бенишони ҳар нишонро баршикан!
Рӯзи мутлақ кун шаби торикро,
Борномай посбонро баршикан!
Шамси Табрез! Офтобӣ, офтоб,
Шамъи чону шамъдонро баршикан!

732

Сокиё, бархезу май дар чом кун
В-аз шароби ишқ дилро дом кун!
Номи риндиرو бикун бар худ дуруст,
Хештанро лоуболӣ ном кун!
Чархи гарданда туро чун ром шуд,
Маркаби бемаркабиро ром кун!
Оташи бебокӣ андар чарх зан,
Хоки тира бар сари айём кун!
Мазҳаби зуннорбандон пеша гир,
Хидмати Ковусу Озар ном кун!

733

Роз чун бо ман нагӯяд ёри ман,
Банд гардад пеши ӯ гуфтори ман!
Узр мегӯяд, ки яъне хомушам,
Бо ту мегӯяд дили хушёри ман!
Бо касе дигар забон гардад ҳама,
Сирри худ мегӯяду асрори ман!
Гар бигӯяд в-ар нагӯяд рози ман,
Дил надорад сабр аз дилдори ман!

734

Фақрро дар хоб дидам дӯш ман,
Гаштам аз хубии ӯ беҳуш ман!
Аз ҷамолу аз камоли лутфи фақр
То саҳаргаҳ будаам мадхуш ман!
Фақрро дидам мисоли кони лаъл,
То зи рангаш гаштам атласпӯш ман!
Бас шунидам ҳоюхуйи ошиқон,

Бас шунидам бонги нӯшонӯш ман!
Ҳалқае дидам, ҳама сармасти фақр,
Ҳалқаи ӯ дидам андар гӯш ман!
Бас бидидам накшхо дар нури фақр,
Бас бидидам накши чон дар рӯ-ш манч
Аз миёни чони мо сад чӯш хост,
Чун бидидам баҳрро дар чӯш ман!
Сад ҳазорон наъра мезад осмон,
Ай ғуломи ҳамчунон човуш¹⁵⁹ ман!

735

Чони ман чони ту, чонат чони ман,
Ҳеч дидастӣ ду чон дар як бадан?!
Ай тан, ар бе ӯ ба сад чон зиндаӣ,
Чон талаб кун, чону лофи тан мазан!
Дил аз ин чон баркану бар вай биних,
З-он к-аз ин қонӣ наёяд, қон макан!
Аз қуларрӯҳ амри Раббӣ фаҳм шуд,
Шарҳи қон, ай қон, наёяд дар даҳан!

736

Омад, омад дар миён хуби Хутан,
Ҳар ду дастатро бишӯ аз қону тан!
Дод шамшере ба дасти ишқу гуфт:
«Ҳар-чи бинӣ ғайри ман, гардан бизан!»
Андар об андоз, илло Нӯхро,
Ҳар ки бошад, хубу зишту марду зан!
Ҳар ки ӯ андар дили Нӯҳ аст, раст,
Ҳар ки дар пеш аст, дар дарё фикан!

737

Ай Худо, ин васлро ҳичрон макун!
Сархушони ишқро нолон макун!
Боғи қонро тозаву сарсабз дор!
Қасди ин мастону ин бустон макун!
Чун ҳазон бар шоҳу барги дил мазан,
Ҳалқро мискину саргардон макун!
Бар дарахте, к-ошёни мурғи туст,
Шоҳ машкан, мурғро паррон макун!
Чамъу шамъи хешро барҳам мазан!
Душманонро кӯр кун, шодон макун!
Гарчи дуздон ҳасми рӯзи равшананд,
Он чи меҳоҳад дили эшон, макун!
Каъбаи иқбол ин ҳалқа-сту бас,
Каъбаи уммедро вайрон макун!
Ин таноби хаймаро барҳам мазан,
Хаймаи туст, охир, ай султон, макун!
Нест дар олам зи ҳичрон талхтар,
Ҳар чи хоҳӣ, кун, валекин он макун!

¹⁵⁹ Одами наътхон дар қорвони ҳочиён.

738

Рав, қарор аз дили мастон бистон,
Рав, хироч аз гули бустон бистон!
Кулаҳи маҳ зи сари маҳ баргир,
Гарави гул зи гулистон бистон!
Сухани чони раҳӣ гуфтӣ дӯш,
Они туст он, ҳала, бистон, бистон!
Ай ки дар боғи рухаш раҳ бурдӣ,
Гули тоза ба зимистон бистон!
Ай ки аз нози шаҳон метарсӣ,
Тифли ишқӣ, сари пистон бистон!
Дил қавӣ дор, чу дилбар хохӣ,
Дили худ аз дили сустон бистон!
Чобуку чуст рав андар раҳи ишқ,
Муҳраро аз кафи чустон бистон!

739

Ба шакарханда бибурдӣ дили ман,
Бишикан шаккару, дилро машикан!
Дили моро, ки зи ҷо баркандӣ,
Ба ту омад, пару болаш бимакан!
Бинигар, то ба чи лутфаш бурдӣ,
Раҳм кун, ҳар нафасаш захм мазан!
Ҷонам андар пайи дил меояд,
Чи кунад бе ту дар ин қолаби тан?!
Бе ту дилро набувад барги ҷаҳон,
Бе ту гулро набувад барги ҷаман!
Ҳин, ҷаро банд шикастӣ? Хомӯш,
Ё магар нест туро банди даҳан?!

740

Гуфтӣ маро ки «Чунӣ?», дар рӯйи мо назар кун,
Гуфтӣ: «Хушӣ ту бе мо!», з-ин таънаҳо гузар кун!
Гуфтӣ маро ба ханда: «Хуш бод рӯзгорат!»,
Кас бе ту хуш набошад, рав қиссаи дигар кун!
Гуфтӣ: «Малӯл гаштам, аз ишқ чанд гӯйӣ»,
Он кас, ки нест ошиқ, гӯ, қисса мухтасар кун!
Дар оташам, дар обам, чун маҳраме наёбам,
Кунҷе равам, ки, ё Раб, ин теғро сипар кун!
Густоҳамон ту кардӣ, гуфтӣ ту рӯзи аввал:
«Ҳочат бихоҳ аз мо в-аз дарди мо хабар кун!».
Гуфтӣ: «Шудам парешон аз муфлисии ёрон»,
Бикшо ду лаб, ҷаҳонро пурдурру пургуҳар кун!
Гуфтӣ: «Камар ба хидмат барбанд ту ба ҳурмат»,
Бикшо ду дасти раҳмат, бар гирди ман камар кун!

741

Ай дил, зи шоҳи ҳурон ё қиблаи сабурон
Кун шуқр бо шакурон, ту фитнаро машӯрон!
Ман марди фитначӯям, ман тарки ин нагӯям,

Ман даст аз ӯ нашӯям, ту фитнаро машӯрон!
Сархайли бедилонам, устои манбалонам,
Ман ошиқи фалонам, ту фитнаро машӯрон!
Аз ман мапурс чунам, мебин, ки ғарқи хунам,
Ин ҳам наям, фузунам, ту фитнаро машӯрон!
Ман Рустамам ва рӯҳам, тӯфони қавми Нӯҳам,
Сармасти он сабӯҳам, ту фитнаро машӯрон!
Ту нақшо нахонӣ, зеро дар ин ҷаҳонӣ,
То ин қадар бидонӣ, ту фитнаро машӯрон!

742

Он хубро талаб кун андар миёни ҳурон,
Машнав касе, ки гӯяд: «Он фитнаро машӯрон!».
Дар дил чу нақш бандад, ҷон аз тараб бихандад,
Сад гун шакар бичӯшад аз талхии сабурон.
Аз партаве, ки афтад дар чашмҳо зи рӯяш,
Хориш чи афтад аз вай дар чашмҳои кӯрон?!

743

Имрӯз саркашонро ишқат зи чилва кардан
Овард бори дигар як-як бибаства гардан!
Рав, рав, ту дар гулистон, бингар ба гулпарастон,
Як лаҳза сачда кардан, як лаҳза бода ҳӯрдан!
Нагзорад он шакархӯ бар мо зи мо яке мӯ,
Чун сӯфиёни ҷонро ин аст сар супурдан!
Дандони ту чу шуд суст, бар ҷо-ш дигаре руст,
Медон, ки ҳамчунин аст бар мурда ҷон супурдан!
Ай хасми Шамси Табрез, ай дузди роҳу мункир,
Мебош дар шиканча аз хешу дар фушурдан!

744

Аз Занг лашкар омад, бар қалби лашкараш зан!
Ай сарфароз марде, мардона бар сараш зан!
Чун оташ ор ҳамла, к-ӯ хезум аст ҷумла,
Аз оташи дили худ дар хушкӯ дар тараш зан!
Ғар баҳр бо ту кӯшад, дар кини ту бичӯшад,
Оташ кун оби ӯро, дар дурру гавҳараш зан!
Ҳар тир, к-аз ту паррад, ҳафт осмон бидаррад,
Ай қоби қавс, тире бар пушти испараш зан!
Ҳар кас, ки бесар ояд, ту даст бар сараш ниҳ
В-он кас, ки босар ояд, ту захми ханҷараш зан!
Ҷоне, ки барфурузад, дар ишқи ту бисӯзад,
Хоҳӣ, ки тоза гардад, дар ҳавзи Кавсараш зан!
Аз лаъли майфурушат сармаст кун ҷаҳонро,
Бистон зи Зухра чангаш, бар ҷому соғараш зан!
Ай Шамси Ҳаққи Табрез, ҳар кас ки мункир ояд,
Аз ҷазби нури ймон дар ҷони кофараш зан!

745

Ай дам ба дам мусаввири ҷон аз даруни тан,
Наздиктар зи фикрати ин нуктаҳо ба ман!

З-ояндаву гузашта чаро ёд мекунам?!
Ки лаззати замониву ҳам қиблаи заман!
Чони ҳақойиқиву ҳаёлотӣ дилрабо
В-он нақшҳои маҳ, ки нагунҷад дар ин даҳан!

746

Ай ҳаваси ишқи ту карда ҷаҳонро забун,
Хираи ишқат чу ман ин фалаки сарнагун!
Медару медӯз ту, мебару месӯз ту,
Хун куну мешӯй ту хуни диламро ба хун!
Чунки зи ту хостааст, ҳар кажи ту рост аст,
Лек, буто, рост гӯ, нест мақоми чунун!
Дӯш ҳаёли нигор баъди басте интизор
Омаду ман дар ҳумор, ё Раб, чун буд, чун?!
Хост, ки пар во кунад, рӯй ба саҳро кунад,
Боз маро мефирефт аз сухани пурфусун!
Гуфтам: «Валлаҳ, ки не, ҳеч масоз ин бино!»,
Гар аҷамӣ рафт, нест, в-ар арабӣ, лоякун!
Дар дили шаб омадӣ, нек аҷаб омадӣ,
Чун бари мо омадӣ, нест раҳойӣ кунун!

747

Беш макун ҳамчунон, хона даро ҳамчунин,
Ай зи ту равшан шуда саҳну саро ҳамчунин!
Бодаи чон хӯрдаӣ, дил зи ҷаҳон бурдаӣ,
Ҳашм чаро кардаӣ? Чист? Чаро ҳамчунин?!
Ҳалқа даро рӯй боз, бар ҳама ҳубон битоз,
Сачда кунам дар намоз, рӯйи туро ҳамчунин!
Ай санами хушсухун, ҳалқа даро, рақс кун,
Ишқ нагардад кукун, ҳаққи Худо, ҳамчунин!
Ҳар ки дар ин рӯзгор дорад ӯ кору бор,
Банд шудасту шикор ёри маро ҳамчунин!

748

Ё ту туруш карда рӯ, моядиҳи шаккарон
Тунги шакар мекашад, то бинихад дар миён!
Сиркафурӯшон, ҳало, сирка бирезед зуд,
То ки асал пур кунад он шаҳи шаккарлабон!
Сиркаи нуҳсоларо, баҳри Худоро, бирез,
Чунки бирезӣ, биё, то диҳамат ман нишон!
Тӯтии чони туро сирка наво кай диҳад?!
Булбули масти туро шарт бувад гулситон!

749

Ҳар чи кунӣ ту, кардаӣ ман дон,
Ҳар чи кунад тан, карда бувад чон!
Чашми манӣ ту, гӯши манӣ ту,
Ин ду бигуфтам, боқӣ медон!
Гар ба ҷаҳон он ганҷ набудӣ,
Баҳри чӣ будӣ хонаи вайрон?!
Ганҷ талаб кун, ай падари ман,

Даст бичунбон, даст бичунбон!
Бӯйи хуши ӯ раҳбари мо шуд,
То гулу райхон, то гулу райхон!
Зарра ба зарра муштарияндат,
Гавҳари худро, хин, мадиҳ арзон!
Муш дарояд, гурба дарояд,
Гар бичушойӣ ту сари анбон!
Ишқ чу бошад, кам нашавад ҷон,
Дур мабодо сояи ҷонон!
Боқии инро ҳам ту бигӯйӣ,
Ай маҳи маҳрӯ, Зухраи тобон!

750

Ба ман нигар, ба ду рухсори заъфаронии ман,
Ба гуна-гуна аломоти онҷаҳонии ман!
Ба ҷони пири қадиме, ки дар ниҳоди ман аст,
Ки бод хоки қадамҳо-ш ин ҷавонии ман!
Ту чашм тез кун, охир, ба чашми ман бингар,
Мадүзд ин дили худро зи дилситонии ман!
Бар ин лабам чу аз он бахт бўсае бирасид,
Шакар касод шуд аз қанди хушзабонии ман!
Ба гӯшҳо бирасад ҳарфҳои зоҳири ман,
Ба ҳеч кас нарасад наъраҳои ҷонии ман!
Бас оташе, ки фурӯзад аз ин нафас ба ҷаҳон,
Басе бақо, ки бичӯшад зи ҳарфи фонии ман!
Зи Шамси мафҳари Табрез то чи дидастам,
Ки беқарор шудастанд ин маъонии ман?!

751

Мақоми ноз надорӣ, бирав, ту ноз макун,
Чу мева пухта нағашт, аз дарахт боз макун!
Ба пеши қиблаи Ҳақ ҳамчу бут маё, манишин,
Намози худро аз ҳеш бенамоз макун!
Гаҳе ки пухта шудӣ, аз дарахт фориғ бош,
Зи гарму сард маяндешу ихтироз макун!
Чу ҳеч ҳасм намонад, бирав, ба базм нишин,
Силоҳи разм бияндозу турктоз макун!
Чу софи соф баромад зи кӯра нақдаи ту,
Мадих, ба кӯраи ҳар кӯрдил гузор макун!
Ҷамоли худ зи асирони ишқ ҳеч мапӯш,
Чу боғи лутфи Худойӣ, ту дар фароз макун!

752

Наъими ту на аз он аст, ки сер гардад ҷон,
Маро ба хони ту бояд ҳазор ҳалқу даҳон!
Биё, ки оби ҳаётиву банда мустасқӣ,¹⁶⁰
На бандарост малолат, на лутфрост карон!
Биё, ки баҳри муъаллақ туйиву ман моҳӣ,
Миёни баҳриву ин баҳрро, ки дид миён?!
Зи баҳри туст яке катраоби хоколуд,

Ки чон шудааст ба пеши чамоъате бечон!
Биё, биё, ки туйй офтобу ман зарра,
Ба пеши шуълаи рӯят чу зарра чарх занон!

753

Ба сулҳ омад он турки тунди арбадакун,
Гирифт дасти маро, гуфт: «Тукри ярлагасун».
Суол кардам аз чарху гардиши кажи ӯ,
Газид лаб, ки раҳо кун ҳадиси бесару бун!
Бигуфтамаш, ки чаро мекунад чунин гардиш?
Бигуфт: «Ҳезуми тар нест бе садои дутун!».
Бигуфтамаш: «Хабари нав шунидаӣ?», ӯ гуфт:
«Ҳадиси нав биравад дар шикофи гӯши кухун!»
Баландҳиммативу чашми танги турки маро,
Агар ту вокифи розӣ, биёву шарҳ бикун!
На чашмтанги хасисам, вале раҳ танг аст,
Зи наргисони ду чашмам ба сӯйи ӯ раҳ кун!

754

Бигӯям мисоле аз ин ишқи сӯзон,
Яке оташе дар ниҳонам фурӯзон!
Агар мебинолам вагар менанолам,
Ба кор аст оташ ба шабҳову рӯзон!
Ҳама ақлҳо хирқадӯзанд, лекин
Ҷигарҳои ушшоқ шуд хирқасӯзон!

755

Танат 3-ин ҷаҳон асту дил 3-он ҷаҳон,
Ҳаво ёри ину Худо ёри он!
Дили ту ғарибу ғами ӯ ғариб,
Наянд аз замину на аз осмон!
Агар ёри ҷониву ёри хирад,
Расидӣ ба ёру бибурдӣ ту чон!
Вагар ёри ҷисмиву ёри ҳаво,
Ту бо ин ду мондӣ дар ин хокдон!
Магар ногаҳон он иноят расад,
Ки ай ман ғуломи ҷунон ногаҳон?!
Ки як ҷазби Ҳақ биҳ зи сад кӯшиш аст,
Нишонҳо чӣ бошанд бар бенишон?
Нишон чун кафу бенишон баҳр дон,
Нишон чун баён, бенишон чун аён!
Зи хуршед як ҷӯ чу зоҳир шавад,
Бирӯбад зи гардун раҳи Каҳкашон!
Ҳамуш кун, ҳамуш кун, ки дар хомушист
Ҳазорон забону ҳазорон баён!

756

Ба пеш ор сағроқи¹⁶¹ гулгуни ман,

¹⁶¹ Кӯзаи шароб.

Надонам, ки бода-ст ё хуни ман!
Начотест чонро зи ғарқоби ғам
Чу киштии Нӯҳе ба Чайхуни ман!
Маро хуш бишӯяд зи обу зи гил,
Расонад ба аслу ба урчуни¹⁶² ман!
Дар аҷзoi ман хуш даромехта
Ба хешӣ чу Мӯсову Ҳоруни ман!
Зиҳӣ оби ҳайвон, зиҳӣ оташе,
Ки чамъанд ҳар ду ба конуни ман!
Чу нойам бибӯсад, чу дафғам занад,
Чи хуш чанг дар зад ба қонуни ман!
Бирав, боқӣ аз соқии ман бичӯй,
К-аз ӯ ёфт ширинӣ афсуни ман!

757

Як қӯсира пур дорам зи сахун,
Қон мешунавад, ту гӯш макун!
Дар банди худӣ, з-ин сер шудӣ,
Гирӣ сари худ, ай бесару бун!
Чун мустамиён чумла бираванд,
Гӯям ғами ёр бо ёри куҳун.
Кай сер шавад моҳӣ зи тарӣ,
Ё ташнаи Ҳақ аз илми лудун?!

Гар сер шуданд ин мустамиён.
Қон мешунавад аз курти узун!

758

Гар танг будӣ ин синаи ман,
Равшан нашудӣ ойинаи ман!
Ай хор гуле аз равзаи ман,
Дӯзах табише аз кинаи ман!
Хуршеди қаҳон дорад асаре
Аз карру фарри дӯшинаи ман!
Он кӯҳи аҳад пашмина шудааст
Аз рашки ману пашминаи ман!
Чун ҷавзи куҳан ишкаста шавӣ,
Гар нӯш кунӣ лавзинаи ман!
Аз баҳри дили ин шишадилон
Бошад барака дар чинаи ман!
Аз баҳри чунин чамъийати қон
Ҳар рӯз бувад одинаи ман!
То тоза шавад пажмурдаи ман,
То мард шавад ғанинаи¹⁶³ ман!

759

Сер гаштам зи нозҳои хасон,
Камзанам¹⁶⁴ ман чу равғани баласон!¹⁶⁵

¹⁶² Дарахти солхӯрда; киноя аз аслу решаву насаб.

¹⁶³ Сусткамар, импотент.

¹⁶⁴ Камбахт, нобарор.

Баъд аз ин шаҳдро ниҳон дорам,
То наҷфанд андар ӯ мағасон!
Хешро баъд аз ин чунон дуздам,
Ки набинанд мар маро асасон!
Ҳар замон ҷониби дигар тозам,
Бе рақибону соҳибону касон!
Ай Худо, дар ту чун гурехтаам,
Инчунин қавмро ба ман марасон!

760

Чист бо ишқ ошно будан,
Ба ҷуз аз коми дил ҷудо будан?!
Хун шудан, хуни худ фурӯ хӯрдан,
Бо сагон бар дари вафо будан!
Ӯ фидойист, ҳеч фарқе нест
Пеши ӯ марғу нақл ё будан!
Рав, мусулмон, сап-саломат бош,
Ҷаҳд мекун ба порсо будан!
К-ин шаҳидон зи марғ нашкебанд,
Ошиқонанд бар фано будан!
Аз балову қазо гурезӣ ту,
Тарси эшон зи бебало будан!
Шаша мегиру рӯзи ошӯро
Ту натонӣ ба Карбало будан?!

761

Маст расид он бути бебоки ман,
Дурдкашу дилхушу чолоки ман!
Гуфт: «Ба ман бингару дилшод шав,
Ҳеч ба худ мангар, ғамноки ман!
З-обу гил ин дидаи ту пургил аст,
Пок кунаш дар назари поки ман!».
Даст бизад, хирқаи ман чок кард,
Гуфт: «Мазан баҳя бар-ин чоки ман!».
Рӯй ҷу бар хок ниҳодам, бигуфт:
«Пок макун рӯйи худ аз хоки ман!
Ай манат оварда, манат мебарам,
З-он ки манам шеру ту шишоки ман!
Нафт задам дар туву месӯз хуш,
Лек сияҳ менакунад зоки¹⁶⁶ ман!».

762

Ҷони манӣ, ҷони манӣ, ҷони ман,
Они манӣ, они манӣ, они ман!
Шоҳи манӣ, лойиқи савдои ман,
Қанди манӣ, лойиқи дандони ман!
Нури манӣ, бош дар ин чашми ман,

¹⁶⁵ Дарахте, ки аз баргаш равған (эфир) мекашанду онро Хоконӣ “равғани дер-ёб” (нодир, дефисит) номидааст.

¹⁶⁶ Моддаи кимиёвӣ, намаке монанди даҳони ???.

Чашми ману чашмаи хайвони ман!
Гул чу туро дид, ба савсан бигуфт:
«Сарви ман омад ба гулистони ман!».
Аз ду пароканда ту чунӣ, бигӯ?!
Зулфи туву холи парешони ман?!
Ай расани зулфи ту побанди ман,
Чоҳи занаҳдони ту зиндони ман!
Дастфишон маст кучо меравӣ?!
Пеши ман о, ай гули хандони ман!

763

Зулмати шаб партави зулмоти ман,
Нури маҳ аз нури мулоқоти ман!
Гавҳари тоҷат шуд аз он кимӣ
Зиллату инкору ҷиноёти ман!
Ҳаст самовот дар он орзу,
То нигарад сӯи самовоти ман!
Ай руҳи хуршед сӯи бурчи ман,
Ай шаҳи ҷон шоҳиди шаҳмоти ман!

764

Ай ту чу хуршеду шаҳи хоси ман,
Куфри ману тавбаву ихлоси ман!
Ракс кунад бар сари чарх офтоб,
То ту бигӯӣ, ки «Раққоси ман!».
Сачдакунон пеши дарат нафси кул,
К-ай зи ту ҷон ёфта ашхоси ман!
Нафси кулу ақли кулу он дигар
Баҳри ман гавҳару гаввоси ман!
Куфри ману гавҳари имони ман,
журми ману воъизу қассоси ман!

765

Равшании хона туйӣ, хона бимағзору марав,
Ишрати чун шаккари моро ту ниғаҳ дору марав!
Ишва диҳад душмани ман, ишваи ўро машунав,
жону диламро ба ғаму ғусса бимаспору марав!
Душмани морову туро, баҳри Худо, шод макун,
Ҳилаи душман машунав, дўст маёзору марав!
Ҳеч ҳасуд аз пайи кас неқ нагўяд, санамо,
Он чи сазад аз карами дўст, ба пеш ору марав!
Ҳамчу ҳасон ҳар нафасе ҳеш ба ҳар бод мадиҳ,
Васвасаҳоро бизан оташ ту ба як бору марав!

766

Шаб шуд, ай Ҳоҷа-Зақӣ, охир, он ёри ту ку?!
Ёри хушовози ту, он хушдаму шаштори ту ку?!
Ёри латифи тари ту хуфта бувад дар бари ту,
Хуфта кунад нолаи хуш, хуфтаи бедори ту ку?!
Гох намояш раҳе, гўш бимолаш гаҳе,
Дам зи даруни ту занад, маҳраи асрори ту ку?!

Зинда кунад ҳар ватане, нола кунад бедахане,
Фитнаи ҳар марду зане, ҳамдами гуфтори ту ку?!
Даст биниҳ бар рағи ӯ, тез равон кун тақи ӯ,
Ай дами навравнақи мо, равнақи бозори ту ку?!

767

Ай шакарон, ай шакарон, кони шакар дорам аз ӯ,
Пандпазиранда наям, шӯру шарар дорам аз ӯ!
Хонаи шодист дилам, ғусса надорам, чӣ кунам?!
Ҳар чи ба олам туруше, дураму безорам аз ӯ!
Кай ҳаладам бо худ кай?! Май диҳадам бар сари май?!
Гул диҳадам дар маҳи дай, булбули гулзорам аз ӯ!
Ман хушу ту нимхушӣ, ҷаҳд бикун, то бичашӣ,
То қадаҳе май бикашӣ, з-он ки гирифторам аз ӯ!

768

Ҷону сари ту, ай писар, нест касе ба пойи ту,
Ойина бин, ба худ нигар, кист дигар варойи ту?!
Бӯса бидиҳ ба рӯйи худ, роз бигӯ ба ғӯши худ,
Ҳам ту бибин ҷамоли худ, ҳам ту бигӯ санойи ту!
Нест маҷоз рози ту, нест ғазоф нози ту,
Роз баройи ғӯши ту, нози ту ҳам баройи ту!
Хез зи пешам, ай хирад, то бирахам зи неку бад,
Хез, дило, ту низ ҳам, то накунам сазойи ту!
Ҳам падариву ҳам писар, ҳам ту найиву ҳам шакар,
Кист касе, бигӯ, дигар?! Кист касе ба ҷойи ту?!
Баста лаби ту, баркушо, чист ақиқи бебақо?!
Кони ақиқ ҳам туй, ман чӣ диҳам баҳойи ту?!
Соҷи туст, ай писар, ҳар чи бар ӯст, ай писар,
Соҷ фиканд, ай писар, дар ду ҷаҳон ҳумойи ту!

769

Дар сафари ҳавои ту беҳабарам, ба ҷони ту,
Нек муборак омадаст ин сафарам, ба ҷони ту!
Лаъл қабосамар шудӣ, ҷунки дар он камар шудӣ,
Куштаи зор дар миён з-он камарам, ба ҷони ту!
Ҳамчу камар баромадӣ, бар камарон сар омадӣ,
Ҳамчу ҳилол зор ман з-он камарам, ба ҷони ту!
Хушку тарам ҳаёли ту, ойинаи ҷамоли ту,
Хушклам зи сӯзи дил, ҷашмтарам, ба ҷони ту!
То ту зи лаъли бастаат тунги шакар кушодайӣ,
Ҷун мағаси шикастапар бар шакарам ба ҷони ту!
Дом ҳамеша то бувад, офати болу пар бувад,
Раста шавад зи доми ту болу парам, ба ҷони ту!
Дар Табрез Шамси дин ҳаст ҷароғи ҳар саҳар,
Толиби офтоб ман ҷун саҳарам, ба ҷони ту!

770

Симбаро, зи сими ту симбарам, ба ҷони ту!
В-аз майи нав, ки додайӣ, ҷон набарам, ба ҷони ту!
Заҳми гарон ҳамекашам, заҳм бизан, ки ман ҳ(в)ашам,

Гарчи даруни оташам, чумла зарам, ба чони ту!
Ҳар нафасе, ки он расад, кори дилам ба чон расад,
Гарчи зи по даромадам, чони сарам, ба чони ту!
Шакли табиби ишқи ту омаду дод шарбате,
Хӯрдам аз ону ҳар нафас ман батарам, ба чони ту!
Нури ду чашму нури маҳ чун бирасад, яке шавад,
Ту чу маҳӣ ба чони ман, ман басарам ба чони ту!
Ҳар чи ки дар назар бувад, баста бувад имораташ,
Аҳ, ки чунин хароб ман аз назарам, ба чони ту!
Дар Табреси Шамси дин ҳаст баландтар шаҷар,
Шоду бабаргу бонаво з-он шаҷарам, ба чони ту!

771

Чу ширинтар намуд, ай чон, маҳо, шӯру балойи ту,
Биҳиштам чони ширинро, ки месӯзад баройи ту!
Равон аз ту хичил бошад, диламро по ба гил бошад,
Маро чӣ қойи дил бошад, чу дил гаштаст қойи ту?!
Ту хуршедиву дил дар чаҳ, битоб аз чаҳ ба дил гаҳ-гаҳ,
Ки мекоҳад чу моҳ, ай маҳ, ба ишқи қонфазойи ту!
Зи худ миссам, ба ту заррам, ба худ сангам, ба ту дуррам,
Камар бастам ба ишқ - андар ба уммеди қабойи ту!
Гирифтам ишқро дар бар, кулаҳ бинҳодаам аз сар,
Манам муҳтоҷу меғӯям зи беҳешӣ дуъойи ту!
Дило, аз ҳадди худ мағзар, бурун кун бодаро аз сар,
Ба хоки кӯйи ӯ бингар, бибин сад хунбаҳойи ту.
Агар резам вагар рӯям, чи муҳтоҷи ту, маҳрӯям,
Чу барги коҳ мепаррам ба ишқи қаҳрабойи ту!
Аё Табреси хушқоям, зи Шамсуддин ба ҳайҳоям,
Занам лаббайку меоям бад-он Каъбай лиқойи ту.

772

Ту камтархорайӣ, хушёр мерав,
Миёни кажравон рахвор мерав!
Ту он хунбе, ки ман дидам, надидӣ,
Маро хунбак мазан, ай ёр, мерав!
Зи бозори қаҳон безор гаштам,
Ту даллолӣ, сӯйи бозор мерав!
Чу ман эзор подастор кардам,
Ту по бардору бо дастор мерав!
Маро то вақти мурдан кор ин аст,
Ту ро кор аст, сӯйи кор мерав!
Маро он ринд бишкастаст тавба,
Ту марди сойимӣ, ноҳор мерав!
Шунидӣ фазли Шамсуддини Табрес,
Надорӣ дида, дар иқрор мерав!

773

Аз ин пастӣ ба сӯйи осмон шав,
Равонат шод бодо, хуш равон шав!
Зи шаҳри пуртабу ларза бичастӣ,
Ба шодӣ сокини доруламон шав!
Агар шуд нақши тан, наққошро бош,
Вагар вайрон шуд ин тан, чумла чон шав!

Вагар рӯй аз ачал шуд заъфаронӣ,
Муқими лолазори арғавон шав!
Вагар дарҳои роҳат бар ту бастанд,
Биё аз роҳи бому нардбон шав!
Вагар танҳо шудӣ аз ёру асҳоб,
Ба ёрии Худо соҳибқирон шав!
Вагар аз обу аз нон дур мондӣ,
Чу нон шав кути қонҳову чунон шав!

774

Гаронҷонӣ макун, ай ёр, баргӯ,
Аз он зулфу аз он рухсор баргӯ!
Зи боғи қон ду-се гулдаста барбанд,
Ҳикоятҳои он гулзор баргӯ!
Зи хуснаш гуфтани бисёр дорӣ,
Малуӣ гӯша ниҳ, бисёр баргӯ!
Зи ёди дӯст ширинтар чӣ қор аст?!
Ҳало, маншин чунин бекор, баргӯ!
Чи гуфти дӣ, ки «қӯшидаст хунам?».
Биё имрӯз, дигар бор баргӯ!
Зи ёди олами ғаддор бигзар,
Зи лутфи оламуласрор баргӯ!
Зи лофи фитнаи тотор қам қун,
Зи нофи оҳуи тотор баргӯ!
Зи ишқи ҳусни Шамсуддини Табрез
Миёни ошиқон осор баргӯ!

775

Ай сайди руҳи ту шеру оҳу,
Пинҳон зи қучо шавад чунон рӯ?!
Чандон ки тавонияш, ту мепӯш,
Мебанд ниқоби тӯи бар тӯ!
Дар равзани синаҳо битобид
Хуршед зи матлаи тарозу!
Андар адаму вучуд афканд
Сад гулгула ишқ, ки таъалву!
Ай қанди ду лаъли ту хирадсӯз,
В-ай тири ду чашми ту чигарҷӯ!
Сӣ байти дигар бихост гуфтан,
Мастеш кашид гӯш аз он сӯ!
Сӣ байт фурӯхта ба як байт,
Байте, ки қушода шуд дар он кӯ!

776

Қумла ҳашм аз қибр хезад, аз такаббур пок шав,
Ғар нахоӣ қибрро, рав, бе такаббур хок шав!
Ҳашм ҳарғиз барнахезад қуз зи қибру мову ман,
Ғар дуру қун нардбон зер ору бар афлок шав!
Ғар қучо ту ҳашм дидӣ, қибрро дар ҳашм қӯ,
Ғар хушӣ бо ин ду морат, худ бирав, Заҳҳок шав!
Ғар зи қибру ҳашм безорӣ, бирав қунҷе бихусб,
В-ар зи қибру ҳашм дилшодӣ, бирав, ғамнок шав!
Ҳашми сағсорон раҳо қун, ҳашм аз шерон бибин,

Хашм аз шерон чу дидӣ, сар биниҳ, шишок шав!
Лукмаи ширин, ки аз вай хашм ангезад, махур,
Лукма аз лавлок гиру бандаи лавлок шав!
Рав, ту қассоби ҳаво шав, кибру кинро хун бирез,
Чанд бошӣ хуфта зери ин ду сағ?! Чолок шав!

777

Ай Санойӣ, ошиқонро дард бояд, дард ку?!
Бори чаври некувонро мард бояд, мард ку?!
Бори чаври некувон аз диву фардо бартар аст,
Вонамо чони касе аз диву фардо, фард ку?!
В-ар ҳаёл ояд туро, к-аз диву фардо бартарӣ,
Бартариро кору бору мулку бурдобурд ку?!
Дар миёни ҳафт дарё домани ту хушк ку?!
Дар миёни ҳафт дӯзах унсури ту сард ку?!
Ин надорӣ худ, валекин гар ту инро толибӣ,
Оҳи сарду ашки гарму чихраҳои зард ку?!
Ҳар нафас бӯи дил ояд аз сироталмустақим,
То нагӯӣ ишқи раҳравро, ки «Роҳовард ку?!».
Гард аз он дарё баромад, гарди ҷисми авлиёст,
То нагӯӣ «Қавми Мӯсоро дар ин ям гард ку?!».

778

Ай сабо, боде, ки дорӣ дар сар аз ёре, бигӯ!
Гар нагӯӣ бо касе, бо ошиқон боре бигӯ!
Қисса кун дар гӯши мо, гар дигарон маҳрам наянд,
Бо дили пурхуни мо пайгоми дилдоре бигӯ!
Он Масеҳохусро, донам, ки медонӣ кучост,
Бо касе, к-аз ишқ дорад баста зунноре, бигӯ!
Бонг барзан ошиқеро, к-ӯ ба гул машғул шуд,
Гӯ, ки шармат бод аз он рух, тарки гулзоре бигӯ!
Ай сабо, хуш омадӣ, чун бозгардӣ сӯи дӯст,
Ҳоли ман дуздада андар гӯши айёре бигӯ!
Савсане бо сад забон гар ҳоли ман бо ӯ бигуфт,
Ту чу наргис безабон аз ҷашми асроре бигӯ!
Бо чунон ғайрат, ки ҷон дорад, бигуфтам: «Пеши халқ
Шамси Табрэӣ бигӯям?!» Гуфт ҷон: «Оре, бигӯ!».

779

Даргузар омад ҳаёлаш, гуфт ҷон: «Ин аст ӯ!
Подшоҳи шаҳрҳои ломакон, ин аст ӯ!».
Сад ҳазор ангуштҳо андар ишорат дида шуд
Сӯи ӯ аз нури ҷонҳо, к-ай фалон, ин аст ӯ!
Чун замин сарсабз гашт аз акси он гулзори ӯ,
Наъраҳо омад ба гӯшам з-осмон: "Ин аст ӯ!".
Ҳин, сабуктар даст дарзан дар инони маркабаш,
Пеш аз он, к-ӯ баркашонад он инон, ин аст ӯ!
Рӯ ба моҳ овард Мирриху бигуфташ: «Ҳуш дор,
То талофӣ ту зи ҳубӣ, ҳону ҳон, ин аст ӯ!».
Шамси Табрэӣ, шундастӣ, бибин ин нурро,
К-аз вай омад косидиҳои бутон, ин аст ӯ!

780

Ай ҷаҳон барҳам зада савдои ту, савдойи ту,
Чошнии умрам аз ҳалвои ту, ҳалвойи ту!
Домани гардун пур аз дурр асту марвориду лаъл,
То бирезад ҷумларо дар пойи ту, дар пойи ту!
Ҷонҳои ошиқон чун селҳо ғалтон шуда,
Медавананд ҷониби дарёи ту, дарёи ту!
Ай хумори ошиқон аз бодҳои дӯши ту,
В-ай хароб имрӯзам аз фардойи ту, фардойи ту!
Ман назар кардам ба ҷони содаи беранги хеш,
Зард дидам нақшаш аз сафройи ту, сафройи ту!
Чун назар кардам нақӯ ман дар сафойи гавҳарат,
Моҳ рух бинмуд аз симойи ту, симойи ту!
Моҳ хондам ман туро, бас ҷурм дорам з-ин сухан,
Маҳ кӣ бошад, к-ӯ бувад ҳамтойи ту, ҳамтойи ту?!
Инчунин гӯяд худованд - Шамси Табрэзӣ ба ном:
«Ай ҳама шаҳри дилам ғавғойи ту, ғавғойи ту!».

781

Ай бародар, ошикиро дард бояд, дард ку?!
Собириву содикиро мард бояд, мард ку?!
Чанд аз ин зикри фусурда?! Чанд аз ин фикри заман?!
Наъраҳои оташину чихраҳои зард ку?!
Кимӣёву зар наметӯям, миси қобил кучост?!
Гармрӯро худ кӣ ёбад?! Нимгарме сард ку?!

782

Нолае кун ошиқона, дарди маҳрумӣ бигӯ,
Порсӣ гӯ соҳатеву соҳате румӣ бигӯ!
Хоҳ румӣ, хоҳ тозӣ, ман нахоҳам ғайри ту,
Аз ҷамолу аз камолу лутфи маҳдумӣ бигӯ!
Ҳам бисузӣ, ҳам бисозӣ, ҳам битобӣ дар ҷаҳон,
Офтобӣ, моҳтобӣ, оташӣ, мумӣ, бигӯ!
Гар касе гӯяд, ки «оташ сард шуд», бовар макун,
Ту чи дудиву чи удӣ?! Ҳайӣ Қайюмӣ бигӯ!
Ай дили паррони ман, то кай аз ин вайрони тан?!
Гар ту бозӣ, барпар он ҷо в-ар ту худ бумӣ, бигӯ!

783

Ай зи рӯят тофта дар ҳар замоне нури нав,
В-ай зи нурат нақш баста ҳар замоне ҳури нав!
Каж нишину рост биншав, ақл монад ё хирад,
Сокие чун туву ҳар дам бодаи мансури нав!
Кӣ тавонад шишаеро з-оташе бардоштан?!
Ё майи кӯҳна кӣ донад сохтан з-ангури нав?!
Майҷашону майкашон равшандилонро ҷавқ-ҷавқ,
Тоза мекун ин ҷаҳони кӯҳнаро аз шӯри нав!
Ишқи ишратпешайӣ, ки давлатат поянда бод,
Рӯз-рӯзат иди тоза, ҳар шабонгаҳ сури нав!

784

Тараб андар тараб аст ӯ, ки дари ақл шикаст ӯ,
Ту бибин қудрати Ҳакро, чу даромад хушу маст ӯ!
Ҳама имрӯз чунонем, ки сар аз пой надонем,
Ҳама то ҳалқ дароем, дар ин ҳалқа нишаст ӯ!
Чу чунин бошад маҳрам, кӣ хурад ғам, кӣ хурад ғам?!
Ба сабӯ диҳ майи хушдам, ки қадахро бишикаст ӯ!
Шаҳи ман бода фириштад, ба чи рӯ менапарастам?!
Ҳала, ай мутриб, баргӯ ки «Зихӣ, бодапараст ӯ!».

785

Зи ману ту шараре зод дар ин дил зи чунон рӯ,
Ки хато буд аз ин рӯву савоб аст аз он рӯ!
Зи ҳамон рӯ, ки зад оташ, зи ҳамон рӯ кашад оташ,
Зи ҳамон рӯй, ки мурдам, кунадам зинда ҳамон рӯ!
Ҳама ушшоқ, ки мастанд, зи чи рӯ дида бибастанд,
Ки бидонанд, ки бечашм тавон дид ба чон рӯ?!
Набувад рӯй аз ин сӯ, ҳама пушт аст аз ин сӯ,
Ки нагунҷид дар ин ҳадду на дар чою макон рӯ!
Ба яке лаҳза чариданд ҳама чонҳову париданд,
Ки набояд, ки зи нуқсон шавад аз чашм ниҳон рӯ!

786

Хунук он дам, ки нишинем дар айвон ману ту,
Ба ду нақшу ба ду сурат, ба яке чон ману ту!
Доди боғу дами мурғон бидиҳад оби ҳаёт,
Он замоне, ки дароем ба бустон ману ту!
Ахтарони фалак оянд ба наззораи мо,
Маҳи худро бинамоем бад-эшон ману ту!
Ману ту бе ману ту чамъ шавем аз сари завқ,
Хушу фориғ зи хурофоти парешон ману ту!
Тӯтиёни фалакӣ чумла шакархор шаванд,
Дар мақоме, ки бихандем бад-ин сон ману ту!
Ин аҷабтар, ки ману ту ба яке кунҷ ин чо,
Ҳам дар ин дам ба Ирокему Хуросон ману ту!
Ба яке нақш бар ин хоку бар он нақши дигар
Дар бихишти абадиву шакаристон ману ту!

787

Сару по гум кунад он кас, ки шавад дилхуш аз ӯ,
Дил кӣ бошад, ки нагардад ҳамагӣ оташ аз ӯ?!
Гирди он ҳавз ҳамегардиву ошиқ шудайӣ,
Чун шудӣ ғарқи шакар, рав, ҳама тан мечаш аз ӯ!
Чун сабӯйи ту дар он ишқу кашокаш бишикаст,
Бар лаби чашма даҳон мениҳу хуш мекаш аз ӯ!
Асале қўшад аз он хум, ки на дар шаш чихат аст,
Панҷ ангушт билесанд кунун ҳар шаш аз ӯ!
Он чӣ об аст, к-аз ӯ ошиқи пуроташу бод
Аз ҳавас ҳамчу замин хок шуду мафраш аз ӯ?!
Оҳи ошиқ зи чӣ сӯзад тутуқи гардунро?!

З-он ки меҳезад он оташу он оҳаш аз ӯ!
Шамси Табреш, ки ҷон дар ҳаваси ӯ бигирист,
Гашт зебову дилорому латифу каш аз ӯ!

788

Ай бикарда рахти ушшоқон гарав,
Хун марез ин ошиқонрову марав!
Бар сари раҳ ту зи хун осор бин,
Ҳар тараф ту наъраи хунин шунав!
Гуфтам ин дилро, ки «чавгонаш бибин,
Гар яке гӯйӣ, дар он чавгон бидав!"
Гуфт дил, к-«андар хами чавгони ӯ
Кухна гаштам сад ҳазорон бору нав!"
Кай ниҳон гардад зи чавгон гӯйи дил,
К-андар он саҳро на чоҳ асту на гав!».
Гурбаи ҷон - атсаи шерӣ азал,
Шер ларзад, чун кунад он гурба мав!
Зарри кони Шамси Табрешист ин,
Соф бошад, гар бичӯйӣ чав ба чав!

789

Мутрибо, асрори моро бозгӯ,
Қиссаҳои ҷонфазоро бозгӯ!
Мо даҳон барбастаем имрӯз аз ӯ,
Ту ҳадиси дилкушоро бозгӯ!
Ман гаронгӯшам, биниҳ руҳ бар руҳам,
Ваъдаи он хушлиқоро бозгӯ!
Мочарое рафт ҷонро дар аласт,
Бозгӯ он мочароро, бозгӯ!
Махзани инно фатаҳно баркушо,
Сирри ҷони Мустафоро бозгӯ!
Мустаҷоб омад дуъойи ошиқон,
Ай дуъогӯ, он дуъоро бозгӯ!
Чун Салоҳуддин салоҳи ҷони мост,
Он салоҳи ҷонҳоро бозгӯ!

790

Ай ғизойи ҷони мастам номи ту,
Чашму ақлам равшан аз айёми ту!
Шаш ҷиҳат аз рӯйи ман шуд ҳамчу зар,
То бидидам сими ҳафт андоми ту!
Гуфта будӣ, ки «зи ту бигрифт дил»,
Ман нахоҳам дар ҷаҳон ҷуз коми ту!
Мунтазир биншастам, то даррасад
Аз пайи ҷон хошан пайғоми ту!

791

Сӯфиёнем омада дар кӯйи ту,
Шайюлиллаҳ аз ҷамоли рӯйи ту!
Аз аташ ибриқҳо овардаем,
К-оби хубе нест ҷуз дар ҷӯйи ту!

Ҳо, бидиҳ чизе ба дарвешони хеш,
 Ай ҳамеша лутфу раҳмат хӯи ту!
 Ҳусни Юсуф кути чон шуд соли қахт,
 Омадем аз қахт мо ҳам сӯи ту!
 Сӯфиёро боз ҳалво орзуст
 Аз лаби ҳалвойии дилчӯи ту!
 Валвала дар хонақоҳ афтод дӯш,
 Мушкпур шуд хонақоҳ аз бӯи ту!
 Даст бикшо ҷониби занбили мо,
 Офарин бар дасту бар бозӯи ту!
 Шамси Табрезӣ! Туйи хони карам,
 Сер шуд кавну макон аз тӯи ту!

792

Ба ҳарифон бинишин, хоб марав,
 Ҳамчу моҳӣ ба таки об марав!
 Ҳамчу дарё ҳама шаб ҷӯшон бош,
 Не, пароканда чу селоб марав!
 Оби ҳайвон, ки дар торикист,
 Биталаб дар шабу маштоб, марав!
 Шабравони фалакӣ пурнуранд,
 Ту ҳам аз суҳбати асҳоб марав!
 Шамъи бедор на дар ташти зар аст,
 Ба замин - дар ту чу симоб марав!
 Шабравонро бинамояд маҳ рӯ,
 Мунтазир шав, шаби маҳтоб марав!

793

Ай карда чихраи ту чу гулнор шарми ту,
 Парҳези ман зи чист?! Зи ту, ёр! Шарми ту!
 Гулшан зи ранги рӯи ту сад ранг рехтаст,
 Чун гул чаро дамид зи рухсор шарми ту?!
 Ман сад ҳазор хирқа зи савдо бидӯхтам,
 К-он ҷумларо бисӯхт ба якбор шарми ту!
 Софии шарми туст ниҳон дар ҳичоби ғайб,
 Дурдӣ бирехт бар рухи гулзор шарми ту!
 Он дил, ки санг буд, зи шарми ту об рехт,
 Ё Раб, чӣ кард дар дили ҳушёр шарми ту?!
 Хун гашт номи кӯҳ, ки номаш шудааст лаъл,
 Чун дарфитод дар кӯҳу кӯҳсор шарми ту!

794

Ҳон, ай ҷамоли дилбар, ай шод вақти ту,
 Мо бо ту бас ҳушем, ки ҳуш бод вақти ту!
 Некӯст ҳоли мо, ки накӯ бод ҳоли ту,
 Ҳуш бод даври чарх, к-аз ӯ зод вақти ту!
 Ҷону сари ту, ёр, ки андар димоғи мост,
 Он ратлҳои май, ки ба мо дод вақти ту!
 Аз қуввати шароб ба фарёд ҷоми ту,
 В-аз партави нишот ба фарёд вақти ту!
 Дар ҷой манигунчад аз фаҳр ҷойи ту,
 Кӯҳ меканад зи ишқ чу Фарҳод вақти ту!

795

Ойинаи чон шуда чихраи тобони ту,
Ҳар ду яке будаеи, чони ману чони ту!
Моҳи тамоми дуруст, хонаи дил они туст,
Ақл, ки ӯ хоҷа буд, бандаву дарбони ту!
Рӯҳ зи рӯзи аласт буд зи рӯи ту маст,
Чанд, ки аз обу гил буд парешони ту!
Гил чу ба пастӣ нишаст, об кунун равшан аст,
Рафт кунун аз миён они ману они ту!
Қайсари румӣ кунун зангули конро шикаст,
То ба абад чира бод давлати хандони ту!
Ай руҳи ту ҳамчу моҳ, нола кунам гоҳ-гоҳ,
З-он ки маро шуд ҳичоб ишқи суҳандони ту!

796

Ҳазор бор кашидаст ишқи кофархӯ
Шабам зи бом ба ҳучра, зи ҳучра то сари кӯ!
Шаб ончунону пагоҳ омада, ки ҳай барҳез,
Гирифта гӯши маро саҳт ҳамчу гӯши сабӯ!
Зи ҳар чи пур кунадам, ман сабӯи таслимам,
Сабӯ асири сақо аст, чун гурезад аз ӯ?!
Ҳазор бор сабӯро ба санг бишкаст ӯ,
Шикасти ӯ ҳушам ояд зи шавқу завқи руфӯ!
Сабӯ супурда бувад гӯш бо ҳазорон дил,
Бад-он ҳавас, ки хурад ғӯта дар миёнаи чӯ!

797

Дили ман, дили ман, дили ман бари ту,
Руҳи ту, руҳи ту, руҳи бофари ту!
Санамо, санамо, агар чон талабӣ,
Бидихам, бидихам, ба чону сари ту!
Кафи ту, кафи ту, кафи раҳмати ту,
Лаби ту, лаби ту, лаби шаккари ту!
Дами ту, дами ту, дами чонваши ту,
Майи ту, майи ту, майи чун зари ту!
Дари ту, дари ту, дари баҳшиши ту,
Ғули ту, ғули ту, ғули аҳмари ту!

798

Бӯқаламун! Чанд аз инкори ту?!
Дар кафи мо чанд халад хори ту?!
Ёри ту аз сирри фалак вокиф аст,
Пас чӣ бувад пеши вай асрори ту?!
Чанд бигӯӣ ки «ҳамин бору бас?!»
Чанд аз ин, чанд аз ин бори ту?!
Ай зи ту бемор ҳабибу табиб,
Баста зи носури ту бемори ту!
Хурда майи ғафлату мункир шуда,
Бӯи даҳонат шуда иқрори ту!

Ҳар рӯз пагаҳ зи дар даройӣ,
 Бар даст шароби ошноӣ!
 Бар мо хонӣ саломӣ сӯзон,
 Ё Раб, чи латифу хуш балойӣ!
 Моро бибарӣ зи сар ба ишва,
 Девона кунӣю ҳойҳойӣ!
 Моро чи адам, чи ҳаст, чун ту
 Дар нест вучуд менамойӣ!
 Дӣ карда ҳазор гуна тавба,
 Бигрифта тариқи порсойӣ!
 Чун бинад тавба, рӯйи хубат
 Донад, ки адӯӣ тавбаҳойӣ!
 Бигрезад тавбаву дил ўро
 Фарёдкунон: "Биё, кучойӣ?!"
 Гуяд, ки «расид марғи тавба,
 Аз тавба маҷӯ дигар кийойӣ!
 Тавба агар аждаҳои нар буд,
 Ай ишқ, зумурради Худойӣ!»

Чу чанги ишқи ў барҳост созе,
 Ба гӯши чони ошиқ гуфт розе!
 Бизад дар бешаи чон ишқаш оташ,
 Бисӯзонид ҳар ҷо бадмиҷозе!
 Намозе гардад он чоне, ки дорад,
 Ба пеши қиблаи ҳуснаш намозе!
 Зи фарри чони ишқангези шоҳе
 Ниҳад бар атласи бахташ тарозе!
 Ҳар он зоғе, ки чид аз хирмани ў
 Яке дона, даме воғашт бозе!
 Заройирҳои рӯҳӣ месароянд,
 Зи ишқи рӯйи ў пардаи "Ҳичоз"-е!
 Чӣ метарсӣ зи мурдан?! Рав ту, бистон
 Зи ишқаш умри бемарге, дарозе!
 Чи умре, умри ширине, латифе,
 Латифе, масти ишқе, покбозе!
 Валекин ноз ўро зебад, ай чон,
 Макун, зинҳор, бо нозаш ту нозе!

МУҲТАВОИ ГУЛЧИН

<i>Асрори Раҳмонфар. Таронаҳои туғини чакомасаройи тӯфонӣ</i>	3
Чуз вай чӣ бошад, к-аз аҷал андаррабояд кулли мо?!	31
Ай навбахори ошиқон, дорӣ хабар аз ёри мо?!	32
Ай нӯш карда нешро, бехеш кун бохешро	33
Ай аз варойи пардаҳо тоби ту тобистони мо	34
Ай фасли боборони мо, баррез бар ёрони мо	35
Бодо муборак дар ҷаҳон суру арӯсиҳои мо	36
Хоча, биё, хоча, биё, хоча, дигар бор биё	37
Ёр маро, ғор маро, ишқи чигархор маро	38
Растам аз ин нафсу ҳаво, зинда бало, мурда бало	39
Дӣ бинавохт ёри ман бандаи ғамрасидаро	40
Бо ту ҳаёту зиндагӣ, бе ту фанову мурдано	41

Ай биғирифта аз вафо гӯша, карон чаро, чаро?!	42
Шаби қадр аст ҷисми ту, к-аз ӯ ёбанд давлатҳо	43
Мусалмонон, мусалмонон, чӣ бояд гуфт ёреро	44
Расид он шах, расид он шах, биороед айвонро	45
Баҳор омад, баҳор омад, салом овард мастонро	46
Гар з-он ки шавӣ толиб, чӯянда шавӣ бо мо	47
Ай хоча, намебинӣ ин рӯзи қиёматро	48
Маъшуқа ба сомон шуд, то бод, чунин бодо!	49
Ай ёри қамарсимо, ай мутриби шаккарҳо	51
Зиҳӣ ишқ, зиҳӣ ишқ, ки морост, Худоё!	52
Биё, ай чони нав дода ҷаҳонро	53
Хабар кун, ай ситора, ёри моро	54
Чу ӯ бошад дили дилсӯз моро	55
Амири ҳусн, хандон кун ҳашамро	56
Зи рӯйи туст ид осор моро	57
Аз дур бидида Шамси динро	58
Машкан дили марди муштариро	59
Дар миёни пардаи хун ишқро гулзорҳо	60
Сокиё, дар нӯш овар шираи анқудро	61
Бо чунин шамшери давлат ту забун монӣ чаро?	62
Ай ҳавасҳои дилам, биё, биё, биё, биё	63
Ай ҳавасҳои дилам, боре биё, рӯйе намо	64
Ту маро чону ҷаҳонӣ, чӣ кунам чону ҷаҳонро?	65
Бирвед, ай ҳарифон, бикашед ёри моро	66
Агар он майе, ки хӯрдӣ, ба сахар набуд гиро	67
То ба шаб, ай орифи шириннаво	68
Гар ту ӯдӣ, сӯйи ин мичмар биё	69
Омад баҳори ҷонҳо, ай шоҳи тар, ба ракс о	70
Бо он ки мерасонӣ он бодаи бақоро	71
Бедор кун тарабро, бар ман бизан ту худро	72
Бишкан сабуву кӯза, ай мири оби ҷонҳо	73
Чанд гурезӣ зи мо, чанд равӣ ҷобаҷо?	74
Ай ҳама ҳубӣ туро, пас ту киройӣ, киро?	75
Боз бунафша расид ҷониби савсан дуто	76
Ман аз кучову ғаму шодии ҷаҳон зи кучо?	77
Чу андар ояд ёрам, чи хуш бувад, ба Худо	78
Биёр он, ки қаринро суи қарин кашадо	79
Маро бидиду напурсид он нигор чаро?	80
Муборакӣ, ки бувад дар ҳама арӯсиҳо	81
Ёри мо, дилдори мо, олами асрори мо	82
Ҳала, ай киё, нафасе биё	83
Кароне надорад биёбони мо	84
Ту ҷону ҷаҳонӣ, қаримо, маро	85
Сад духул мезананд дар дили мо	86
Гӯши ман мунтазир паёми туро	87
Дилбари мо шудааст дил бари мо	88
Чанд ниҳон дорӣ он хандаро	89
Бода диҳ он ёри қадаҳбораро	90
Хез, сабӯҳӣ куну дардиҳо сало	91
Дод диҳӣ соғару паймонаро	92
Гар бинаҳусбӣ шабе, ай маҳлико	93
Чархи фалак бо ҳама қору киё	95
Пеш каш он шоҳи шакархонаро	96
Ай ёр, маҳил моро, бе ёр маҳусб имшаб	97
Ай хоб, ба ҷони ту, заҳмат бибарӣ имшаб	98
З-он шоҳиди шаккарлаб, з-он соқии хушмазҳаб	99
Михмони туам, ай ҷон, зинҳор маҳусб имшаб	100
Бурида шуд аз ин ҷӯйи ҷаҳон об	101
Ало, ай рӯйи ту сад моҳу маҳтоб	102
Маҳусб, ай ёри миҳмондор имшаб	103

Ай дар гами ту ба сӯзу ёраб.....	104
Оҳ аз ин зиштон, ки маҳрӯ менамояд аз ниқоб	105
Ку ҳама лутф, ки дар рӯйи ту дидам ҳама шаб?	106
Дар ҳавоят беқарорам рӯзу шаб	107
Овоз дод ахтар: бас равшанист имшаб	108
Кори ҳама муҳиббон ҳамчун зар аст имшаб	109
Бозомад он шаҳе, ки надидам фалак ба хоб	110
Ба чони ту, ки марав, аз миёни кор махусб.....	111
Рубоб мушриби ишқасту мӯниси асҳоб	112
Чашмҳо во намешавад аз хоб	113
Он нафасе, ки бо худӣ, ёр чу хор оядат	114
Биёед, биёед, ки гулзор дамидаст	115
Ҳама хавф одамиро аз дарун аст	116
Бибастӣ чашм, яъне вақти хоб аст.....	117
Самӯ аз баҳри чони беқарор аст.....	118
Самӯ ороми чони зиндагон аст.....	119
Дигар бор ин дилам оташ гирифтаст	120
Биё, к-имрӯз моро рӯзи ид аст.....	121
Маро чун то қиёмат ёр ин аст	122
Зи ҳамроҳон ҷудойӣ маслиҳат нест	123
Ба чони ту, ки савганди азим аст	124
Бигӯ, ай ёри ҳамроз, ин чи шевааст?	125
Қарори зиндагонӣ он нигор аст.....	126
Табиби дарди бедармон кадом аст?	127
Чу бо мо ёри мо имрӯз чуфт аст.....	128
Туро дар дилбарӣ дасте тамом аст	129
Чу он кори карам моро шикор аст	130
Нигори хуби шаккарбор чун аст?.....	131
Дар ин ҷӯ дил чу дӯлоби хароб аст.....	132
Аё соқӣ, тӯйӣ қозии ҳоҷот	133
Ду чашми оҳувонаш шергир аст	134
Чунон к - ин дил аз он дилдор маст аст.....	135
То нақши ҳаёли дӯст бо мост	136
Медон, ки замона нақши савдост	137
Дуди дили мо нишони савдост.....	138
Гӯям сухани шакарнаботат	139
Дар шаҳри шумо яке нигорест	140
Омад рамазону ид бо мост	141
Ман сар нахӯрам, ки сар гарон аст.....	142
Имрӯз ҷунони нав расидаст.....	143
Ай карда миёни сина ғорат	144
Он раҳ, ки биёмадам, кадом аст?.....	145
Ошиқонро гарчи дар ботин ҷаҳоне дигар аст	146
Хидмати бе дӯстиро кадру қимат ҳаст? Нест.....	147
Сорбоно, уштурон бин, сарбасар каттор маст	148
Мутрибо, ин парда зан, к-он ёри мо маст омадаст	149
Чанд гуйӣ, ки чи чорасту маро дармон чист	150
Чашми пурнур, ки масти назари ҷонон аст	151
Он ки бе бода кунад чони маро маст, кучост?.....	152
Ман нишастам зи талаб в-ин дили печон нанишаст	153
Дилбариву бедилӣ асрори мост	154
Ошиқонро ҷустуҷӯ аз хеш нест	155
Ғайри ишқат роҳбин ҷустем, нест	156
Дар дилу ҷон хона қардӣ оқибат	157
Инҷунин побанди ҷон майдони кист?	158
Андар ин ҷамъ шарарҳо зи кучост?.....	159
Ҳам ба бар ин бути зебо хушак аст	160
Ҳар ки болост, мар ўро ҷӣ ғам аст?.....	161
Ҳар ҷавр, к-аз ту ояд, бар худ ниҳам ғаромат	162
Имрӯз шаҳри моро сад равнақ асту ҷон аст	163

Бинмой рух, ки богу гулистонам орзуст	164
Бар ошикон фариза бувад ҷустуҷӯи дӯст	166
Соқӣ, биёр бода, ки айёми бас хуш аст	167
Ай гул, туро агарчи ки рухсор нозук аст	168
Ҷоно, ҷамоли рӯҳ басте хубу бофар аст	169
Аз бомдод рӯи ту дидан ҳаёти мост	170
Пинҳон машав, ки рӯи ту бар мо муборақ аст	171
Соқиву сирдиҳе зи лаби ёрам орзуст	172
Моро канор гир, туро худ канор нест	174
Шоҳ кушодаст рӯ, дидаи шаҳ бин кирост?	175
Ҳар нафас овози ишқ мерасад аз ҷаппу рост	176
Навбати васлу лиқост, навбати ҳашру бақост	177
Қор надорам ҷуз ин қорғаху қорам ўст	178
Боз даромад ба базм маҷлисиён дӯст, дӯст	179
Он ки ҷунон меравад, ай аҷаб, ў ҷони кист?	180
Ай ғам, агар мӯ шавӣ, пеши манат бор нест	181
Пеши ҷунин моҳрӯ гич шудан вочиб аст	182
Қолбади мо зи хоб қохилу маҷғул хост	183
Ҳар нафас овози ишқ мерасад аз ҷаппу рост	184
Зи офтоби саъодат маро шаробот аст	185
Ситеза кун, ки зи ҳубон ситеза ширин аст	186
Ба ҳаққи он, ки дар ин дил ба ҷуз валои ту нест	187
Чи гавҳарӣ ту, ки қасро ба қаф баҳои ту нест	188
Ба ҳаққи ҷаҳми ҳумори латифи тобонат	189
Ҷаҳону қори ҷаҳон сар ба сар агар бод аст	190
Зи дом чанд бипурсиву донро чи шудааст?	191
Ба шоҳи ниҳонӣ расидӣ, ки нӯшат	192
Агар мар туро сулҳ оҳанг нест	193
Сӯфиён омаданд аз ҷапу рост	194
Ишқ ҷуз давлату иноят нест	195
Қибла имрӯз ҷуз шаҳаншаҳ нест	197
Андаро, айш бе ту шодон нест	198
Хез, ки имрӯз ҷаҳон онӣ мост	199
Пештар о, рӯи ту ҷуз нур нест	200
Қори ман ин аст, ки қорем нест	201
Кист, ки ў банди ройи ту нест	202
Мурғи дилам боз паридан гирифт	203
Ҳамчу гули сурх бирав даст - даст	204
Кист дар ин шаҳр, ки ў маст нест?	205
Ҳонаи дил боз қабӯтар гирифт	206
Боз расидем зи майхона маст	207
Ай зи пағаҳ хоста сармаст, маст	208
Ай дил, фуру раб дар ғамаш, қ-ас - сабр мифтоҳ-ал-фараҷ	209
Ай муборақ зи ту сабӯху сабоҳ	210
Моҳ дидам, шуд маро савдои қарх	211
Бегоҳ шуд, бегоҳ шуд, ҳуршед андар қоҳ шуд	212
Ай лӯлиён, ай лӯлиён, як лӯлие девона шуд	213
Қар қони ошӣқ дам занад, оташ дар ин олам занад	214
Он кист он, он кист он, қ-ў синоро ғамгин қунад?	215
Имрӯз хандонему ҳуш, қ - он баҳти хандон мерасад	216
Суфӣ қаро ҳушёр шуд, соқӣ қаро бекор шуд?	217
Риндон саломат меқунанд, қонро ғуломат меқунанд	218
Рав, он рубобиро бигӯ: мастон саломат меқунанд	219
Омад баҳори ошӣқон, то ҳокдон бустон шавад	220
Қар оташи дил барзанад, бар муъмину қофар занад	221
Масте саломат меқунанд, пинҳон паёмат меқунанд	222
Сарфа мақун, сарфа мақун, сарфа ғадорӯйӣ бувад	223
Ёр маро менаҳилад, то ки биҳорам сари худ	224
Бе ту ба сар менашавад, бо дигаре менашавад	225
Ҳин, суҳани тоза бигӯ, то ду қаҳон тоза шавад	226

Об занед рохро, хин, ки нигор мерасад.....	227
Пунба зи гӯш дур кун, бонги начот мерасад	228
Бе ҳамагон ба сар шавад, бе ту ба сар намешавад	229
Ин рухи ранг-ранги ман ҳар нафасе чи мешавад?.....	230
Чунки чамоли ҳусни ту асби шикор зин кунад.....	231
Дил чу бидид рӯи ту, чун назараш ба чон бувад?	232
Ёри маро чу уштурон боз маҳор мекашад	233
Зухраи ишқ ҳар сахар бар дари мо чи мекунад?.....	234
Ошиқи дилбари маро шарму ҳаё чаро бувад?	235
Ҳаёли тарки ман ҳар шаб сифоти зоти ман гардад.....	236
Буте, к-ӯ Зухраву махро ҳама шаб шева омӯзад	237
Биё, к-имшаб ба чонбахшӣ ба зулфи ёр мемонад	238
Варои пардаи чонат, дило, халқони пинҳонанд.....	239
Баромад бар шаҷар тӯтӣ, ки то хутбай шакар гӯяд	240
Маро ошиқ чунон бояд, ки ҳар боре, ки барҳезад	241
Аё сар карда аз чонам, туро хона кучо бошад?	242
Дили ман чун садаф бошад, ҳаёли дӯст дур пошад.....	243
Маро дилбар чунон бояд, ки чон фитрок аз ӯ гирад	244
Сало, чонҳои муштоқон, ки нак дилдори хуб омад	245
Сар аз баҳри ҳавас бояд, чу ҳолӣ гашт, сар чи бвад?.....	246
Бурун шав, ай ғам аз сина, ки лутфи ёр меояд.....	247
Онро, ки даруни дил ишқу талабе бошад	248
Имрӯз чамоли ту бар дида муборак бод	249
Он ишқ, ки аз покӣ аз рӯх ҳашам дорад.....	250
Бо талхии маъзулӣ мире ба наме арзад	251
Имон бари қуфри ту, ай шоҳ, чи кас бошад?.....	252
Нонпора зи ман бистон, чон пора нахоҳад шуд.....	253
Ай хуфта шаби тира, ҳангоми дуо омад	254
Бигашт маҳи рӯза, ид омаду ид омад.....	255
Он бандаи овора боз омаду боз омад.....	256
Хоб аз паи он омад, то ақли ту бистонад.....	257
Чун ҷугд бувад аслаш, кай сурати боз ояд?	258
Он субҳи саодатҳо чун нурфишон ояд	259
Чон пеши ту ҳар соат мерезаду мерӯяд	260
Гар моҳи шабафрӯзон рӯпӯш раво дорад	261
Ошиқ ба сӯи ошиқ занҷир ҳамедаррад	262
Гар деу парӣ хорис бо теғу сипар бошад	263
Навмед машав, чоно, к-ӯмед падида омад.....	264
Бимиред, бимиред, дар ин ишқ бимиред.....	265
То боди саодат зи Муҳаммад хабар афканд.....	266
Дар ҳалқаи ошиқон баногаҳ хабар афтод	267
Дар кӯи харобот маро ишқ кашон кард.....	268
Тадбир кунад бандаву тақдир надонад.....	269
Ай қавми ба ҳаҷрафта, кучоед, кучоед?	270
Он сурхқабое, ки чу маҳ пор баромад.....	271
Чун бар руҳи мо акси чамоли ту барояд.....	272
Ҳар нукта, ки аз заҳри аҷал талхтар ояд.....	273
Гар як сари мӯй аз руҳи ту рӯй намояд	274
Туй нақше, ки чонҳо барнатобад.....	275
Чу шаб шуд ҷумлагон дар хоб рафтанд	276
Парер он чихраи ёрам чи хуш буд.....	277
Диламро нолаи сурной бояд	278
Бигуям хуфя то ҳоҷа наранҷад.....	279
Касе, к-аз ғамзаи сад ақл бандад	280
Ҳар он дилҳо, ки бе ту шод бошад	281
Сағ арчи бе фиғону мар набошад	282
Нигоро, мурдагон аз чон чи донанд.....	283
Касе, ки ғайри ин савдо-ш набвад	284
Дил бо дили дӯст дар ҳанин бошад	285
Рӯи ту ба рангрезии кон монад	286

Ай ишқ, ки ҷумла аз ту шоданд	287
Ин қофила бори мо надорад	288
Бечора касе, ки май надорад	289
Он шуълаи нур меҳиромад	290
Имрӯз нигори мо наёмад	291
Хуш бош, ки ҳар кӣ роз донад	292
Соқӣ, з-он май, ки мечариданд	293
Дер омадаӣ, сафар макун зуд	294
Ай аҳли сабӯх, дар чӣ коред?	295
Аз баҳри чӣ дар ғаму захирад	296
Ҳар сина, ки симбар надорад	297
Мо маст шудему дил ҷудо шуд	298
Соқӣ, бархез, к-он маҳ омад	299
Кас бо ҷу ту ёр роз гӯяд	300
Аз дилбари мо нишон ки дорад?	301
Дӣ миёни ошиқон сокиву мутриб мир буд	302
Зарра-зарра офтоби ишқ дурдихор бод	303
Қанд бигшой, ай санам, то айшро ширин кунад	304
Он замонро, ки чашм аз чашми ӯ маҳмур буд	305
Фаҳри ҷумла сокиёӣ, соғарат дар кор бод	306
Маст омад дилбарам, то дил барад аз бомдод	307
Ҳам дилам раҳ менамояд, ҳам дилам раҳ мезанад	308
Ҳам лабони майфурӯшат бодаро арзон кунад	309
Шоҳи мо аз ҷумла шоҳон пеш буду беш буд	310
Ҷу сахаргоҳ зи гулшан маҳи айёри баромад	311
Машав, ай дил, ту дигаргун, ки дили ёр бидонад	312
Чамане, ки ҷумла гулҳо ба паноҳи ӯ гурезад	313
Чи таваккуф аст з-ин пас, ҳама қорвон равон шуд	314
Саҳарӣ ҷу шоҳи ҳубон ба високи мо даромад	315
Ай Худое, ки ҷу ҳочот ба ту баргиранд	316
Аз дилам сурати он ҳуби Хутан менаравад	317
Ҳала, пайваста сарат сабзу лабат хандон бод	318
Ҳаст масте, ки маро ҷониби майхона барад	319
Ҳар ки аз ҳалқаи мо ҷои дигар бигрезад	320
Нанги олам шудан аз баҳри ту нанге набувад	321
Бар сари кӯйи ту ақл аз сари ҷон бархезад	322
Лаҳзае қиссақунон қиссаи Табрез қунед	323
Ид бигзашту ҳама халқ суйи қор шуданд	324
Он шақар посух наботам меҳиҳад	325
Хунбӯҳои лоязоль ҷӯш бод	326
Мушаке сандукро сӯроҳ қард	327
Бори дигар ёри мо ҳанбоз қард	328
Андак-андак ҷамъи мастон мерасанд	329
Барнишин, ай азму маншин, ай умед	330
Ай Худо аз ошиқон хушнуд бод	331
Ҳарчи дилбар қард, нохуш ҷун бувад?	332
Ҳар замон лутфат ҳама дар пай расад	333
Шаб шуду ҳангоми хилватгоҳ шуд	334
Аз дили рафта нишон меояд	335
Гули хандон, ки наҳандад, чӣ кунад?	336
Мурге, ки ногаҳонӣ дар доми мо даромад	337
Бемори ранҷи саффо завқи шақар надонад?!	338
Аз чашми пурҳуморат, дилро қарор монад	339
Як ҳона пур зи мастон, мастони нав расиданд	340
Ай он, ки пеши ҳуснат ҳуре қадам дарояд	341
Барҷаҳ зи ҳобу бингар, нақ, рӯзи равшан омад	342
Гуфти, ки дар ҷи қорӣ, бо ту ҷи қор монад	343
Лутфе намонд, к-он санами хушлиқо нақард	344
Чандон ҳаловату мазаву мастиву қушод	345
Чандон ҳаловату мазаву мастиву қушод	346

Баҳрам ба худ кашиду маро ошно бибурд.....	347
Хуфта намуд дилбар, гуфтам: "Зи боғ зуд	348
Имсол булбулон чӣ хабарҳо ҳамедиханд?!	349
Сад мисри мамлакат зи таъаддӣ хароб шуд	350
Чони ману чони ту буд яке з-иттиҳод.....	351
Бори дигар омадем, то шавад иқбол шод	352
Рӯйи ту чун рӯйи мор, хӯйи ту заҳри қадид	353
Субҳдаме ҳамчу субҳ пардаи зулмат дарид	354
Зи сар бигирам айше, чу по ба ганҷ фурӯ шуд	355
Агар маро ту нахоҳӣ, дилам туро нагузорад	356
Бар остонаи асрор осмон нарасад	357
Ба рӯзи марг чу тобути ман равон бошад	358
Дарахту барг барояд зи, хок ин гӯяд	359
Ба ёракони сафо чуз майи сафо мадихед.....	360
Касе, ки ошики он равнаки чаман бошад	361
Ба рӯхҳои муқаддас зи ман салом баред	362
Ҳабиб Каъбаи чон аст, агар намедонед	363
Сипосу шукр Худоро, ки бандҳо бикшод	364
Маҳо, ба дил назаре кун, ки дил туро дорад	365
Макун, макун, ки пушаймон шавиву бад бошад.....	366
Намози шом чу хуршед дар гуруб ояд	367
Ба боғ булбул аз ин пас навои мо гӯяд.....	368
Касе хароби хароботу масти май бошад.....	369
Сипос он адамеро, ки ҳасти мо бирабуд	370
Сапедадам бидамиду сапеда месояд.....	371
Салом бар ту, ки сйни салом барту расид.....	372
Зи чони сӯхтаам халкро ҳизор кунед.....	373
Ҳазор чони муқаддас фидоии рӯйи ту бод.....	374
Саҳар ин дили ман зи савдо чи мешуд?!.....	375
Дида хун гашту хун намехусбад.....	376
Себаке ним сурху нима зард.....	377
Оташ афканд дар ҷаҳон Ҷамшед	378
Хусравоне, ки фитнаи Ҷинед	379
Зиндагониш садри оӣ бод.....	380
Шоҳиде бин, ки дар замона бизод.....	381
Модари ишқ тифли ошиқро	382
Шаъри ман нони Мисрро монад	383
Ҳар ки дар завқи ишқ данг омад	384
Ҳар киро завқи дин паид ояд	385
Бӯйи дилдори мо намеояд	386
Ман бисозам, валеқ кай шояд	387
Ишқи ҷонон маро зи ҷон бибурид.....	388
З-он азали нур, ки парвардаанд	389
Дидани рӯйи туам аз бомдод	390
Оташи ишқи ту қаловӯз шуд.....	391
Аз сӯи дил лашкари ҷон омаданд	392
Оҳ, дар он шамъи мунаввар чӣ буд	393
Шоҳи гулӣ, боғ зи ту сабзу шод.....	394
Ай шоҳиди симинзақан, дардих шаробе ҳамчу зар	395
Рав, чашми ҷонро баркушо, дар бедилон андар нигар	396
Дӣ саҳарӣ бар гузаре гуфт маро ёр.....	397
Маро ҳамчун падар бингар, на ҳамчун шавҳари модар.....	398
Нимет зи заҳр омад, нима дигар аз шаккар	399
То чанд занӣ бар ман з-инкор ту хор, охир!	400
Ҷафо аз сар гирифтӣ, ёд медор	401
Маро, ёро, чунин бе ёр мағзор	402
Маро иқбол хандонид охир	403
Дар ин сармову борон ёр хуштар	404
Нурест миёни шиъри аҳмар	405
Дорад дарвеш нӯши дигар.....	406

Гуфтӣ, ки зиён кунӣ, зиён гир	407
Ошике дар хашм шуд аз ёри худ маъшуквор	408
Азми рафтан кардаӣ чун умри ширин, ёд дор!	409
Мутрибо, дар пеши шохон чун шудастӣ пардадор	410
Ёри бо ин лутфхоро аз лабаш поянда дор	411
Сар баровар, ай ҳарифу рӯи ман бин ҳамчу зар	412
Гар ба хилват дидаме ўро ба чое сер-сер	413
Миъдаро пур кардаӣ дӯш аз хамиру аз фатир	414
Хӯи бад дорам, малўлам, ту маро маъзур дор	415
Лахза-лахза ме бурун омад зи парда шаҳрёр	416
Шодие, к-он аз ҷаҳон андар дилат ояд, маҳар	417
Баҳри шаҳват чони худро медиҳӣ ҳамчун сутур	418
Ҳала, зирак, ҳала, зирак, ҳала, зирак, ҳала, зўтар	419
Ҳин, ки омад ба сари кӯи ту Мачнуни дигар	420
Гар зи сирри ишқи ӯ дорӣ хабар	421
Омадам ман бе дилу чон, ай писар	422
Ишкро бо гуфту бо ёмо чи кор?	423
Рафтам он ҷо масту гуфтам: "Ай нигор	424
Розро андар миён ниҳ, во магир	425
Сокиё, бодаи чун нор биёр	426
Рӯзе хуш аст рӯят, аз нури рӯз хуштар	427
Ай маҳви ишқгашта, чониву чизи дигар	428
Ай ойна, фақирӣ, чониву чизи дигар	429
Мири шикори ман, ки маро кардаӣ шикор	430
Кас бе касе намонад, медон ту ин қадар	431
Мастему беҳудему ҷамоли ту пардадар	432
Бар сари раҳ дидамаш, тез равон чун қамар	433
Ояд ҳар дам Расул аз тарафи шаҳри ёр	434
Биёмадем дигар бор чун насими баҳор	435
Бикаш, бикаш, ки чи хуш мекашӣ, биёр, биёр	436
Касе бигуфт: "Зи мо ё аз ўст некиву шар?"	437
Ба хидмати лабат омад ба интиҷои шакар	438
Аз он мақом, ки набвад кушод, зуд гузар	439
Рӯй бинмо ба мо, макун мастур	440
Халкро зери гунбаду даввор	441
Ҷони хароботиву умри баҳор	442
Ҳаст касе софиву зебоназар	443
Биё, бо ту маро кор аст имрӯз	444
Дар ин сармо сари мо дорӣ имрӯз	445
Дар ин сармо сари мо дорӣ имрӯз	446
Моем фидойиёни чонбоз	447
Бархезу сабӯхро барангез	448
Ман аз суханони миҳрангез	449
Гар найӣ девона, рав, мар хешро девона соз	450
Агар оташ аст ёрат, ту, бирав, дар ӯ хамесӯз	451
Ишқ гузин, ишқу дар ӯ кавкаба мерону матарс	452
Нимшаб аз ишқ, то донӣ, чӣ мегӯяд хурӯс?	453
Ай дили бебаҳра, аз Баҳром тарс	454
Нест дар охирзамон фарёдрас	455
Ай саги қассоби ҳаҷр, хуни маро хуш билес	456
Ай шаби хушрӯ, ки туйи миҳтару солори ҳабаш	457
Ёр нахоҳам, ки бувад бадхуву ғамхору турш	458
Доми дигар ниҳодаам, то ки магар бигирамаш	459
Он ёри турушрӯро ин сӯй кашонедаш	460
Зулфе, ки ба чон барзад ҳар тор, бишӯредаш	461
Ҷонам ба чӣ оромад, ай ёр?! Ба омезиш!	462
Вактат хушу вақтат хуш ҳалвойиву шаккаркаш	463
Ҳангоми сабӯх омад, ай мурғи саҳар, хонаш	464
Бирафтам дӣ ба пешаш саҳт пурҷӯш	465
Шунав панде зи ман, ай ёри хушкеш	466

Он мутриби мо хуш асту чангаш	467
Ай Санойӣ, гар наёбӣ ёр, ёри хеш бош	468
Он ки берун аз ҷаҳон буд, дар ҷаҳон овардамаш	459
Сокиё, бегаҳ расидӣ, май бидих, мардона бош	470
Ба шакарханда агар май бибарад, ҷон расадаш	471
Гар лаби ӯ шиканад нархи шакар мерасадаш	472
Ман туам, ту манӣ, ай дӯст, марав аз бари хеш	473
Он ки ҷонаш додаӣ, онро макуш	474
Акл омад, ошиқо худро, бипӯш	475
Андаромад шоҳи ширинон туруш	476
Гар ҷон ба ҷуз ту хоҳад, аз хеш барканемаш	477
Сармаст шуд нигорам, бингар ба наргисонаш	478
Рӯхест бенишону мо ғарқа дар нишонаш	479
Сад сол агар гурезиву н-ой, бую, ба пеш	480
Ойинаам ман, ойинаам ман, то ки бидидам рӯи ҷу моҳаш	481
Мо ба Сулаймон хушем, деу парӣ, гӯ, мабош	482
Ҷун бизанад гарданаи сачла кунад гарданаи	483
Хоча, ғалат кардаӣ дар сифати ёри хеш	484
Ёр даромад зи боғ беҳуду сармаст дӯш	485
Боз даромад табиб аз дари Яъқуби хеш	486
Ҷони ман аст ӯ, ҳай мазанедаш	487
Нидо расид ба ошиқ зи олами розаш	488
Мабод бо каси дигар санову дашномаи	489
Тавбаи ман дуруст нест, ҳамӯш	490
Биё, биё, ки туйи ҷони ҷони ҷони самоъ	491
Мадорам як замон аз қор фориг	492
Гар ту танг оӣ мо, зӯтар бурун рав, ай ҳариф	493
Гар ҳумор орад судое бар сари савдои ишқ	494
Ай нотиқи илоҳӣ в-ай дидаи ҳақойиқ	495
Боз аз он кӯҳи Қоф омад Анқои ишқ	496
Андаро, бо мо нишон диҳ ростак	497
Ай зарифи ҷаҳон, салом алайк	498
Ишқ хомуш турфатар ё нуктаҳои ҷанг-ҷанг?!	499
Ошиқиву онҳаҳои ному нағ	500
Ҳариф ҷанг гузинад ту ҳам даро дар ҷанг	501
Ҳар ки дар ӯ нест аз ин ишқ ранг	502
Ин булҷаб, қ-андар ҳазон шуд офтоб андар Ҳамал	503
Ҳалқаи дил задам шабе дар ҳаваси салони дил	504
Бақо андар бақо бошад тариқи камзанон, ай дил	505
Имрӯз, биҳамдуллаҳ, аз дӣ батар аст ин дил	506
Сад ҳазорон ҳамчу мо ғарқа дар ин дарёи дил	507
Рафт умрам дар сари савдои дил	508
То назанад офтоб хаймаи нури ҷалол	509
Чанд аз ин қилу қол?! Ишқ парасту бибол	510
Ду ҷашм агар бикушодӣ ба офтоби висол	511
Агар дарояд ногаҳ санам, зиҳи иқбол	512
Паём қард маро бомдод баҳри асал	513
Зи худ шудам зи ҷамони пур аз сафо, ай дил	514
Ай осмон, ин ҷарх ман з-он моҳрӯ омӯхтаи	515
Омад ҳаёли хуш, ки ман аз гулшани ёр омадам	516
Ҳаргиз надонам рондани масте, ки уфтад бар дарам	517
Бас ҷаҳд мекардам, ки ман ойинаи некӣ шавам	518
Боз омадам, боз омадам, аз пеши он ёр омадам	519
Боз дар асрор равам, ҷониби он ёр равам	520
Ҷамъи ту дидам, пас аз ин ҳеҷ парешон наштам	521
Ҳар нафасӣ тозатарам, қ-аз сари равзан бипарам	522
Тез давам, тез давам, то ба суворон бирасам	523
Кӯҳ наям, санг наям, ҷунки гудозон наштам?!	524
Қори маро ҷу ӯ кунад, қори дигар ҷаро кунам?!	525
Ҳар шабу ҳар саҳар туро ман ба дуо бихостам	526

То ба кай, ай шакар, чу тан бе дилу чон фигон кунам?!	527
Ай ту бидода дар сахар аз кафи хеш бодаам	528
То ки асиру ошики он санами чу чон шудам	529
Гарм дарову дам мадиҳ, бода биёр, ай санам	530
Кашид ин дил гиребонам ба сӯйи кӯйи он ёрам	531
Зи фарзин банди он рух ман, чи шахмотам, чи шахмотам?	532
Турушрӯеву хашмине чунин ширин надидастам	533
Агар шуд суду сармоя, чи ғамгинӣ, чу ман ҳастам?!	534
Биё, бишнав, ки ман пешу паси аспат чаро гардам?!	535
Ту то дурӣ зи ман, чоно, чунин бечон ҳамегардам	536
Дуогӯйист кори ман, бигӯям, то натақ дорам	537
Чу омад рӯйи маҳрӯям, кӣ бошам ман, кӣ ман бошам?!	538
Ба гирди дил ҳамегардӣ, чӣ хоҳӣ кард, медонам	539
Чу раъду барқ механдад, санову ҳамд мехонам	540
Зиҳӣ саргашта дар олам, сару сомон, ки ман дорам	541
Бишустам тахтаи ҳастӣ, сари олам намедорам	542
Ай ишқ, ки кардастӣ ту зеру забар хобам	543
Дар маҷлиси он Рустам дар арбада биншастам	544
З-он май, ки зи бӯйи ӯ шӯридаву сармастам	545
Бистон қадаҳ аз дастам, ай маст, ки ман мастам	546
Гар ту бинамехуспӣ, биншин ту, ки ман хуфтам	547
Дар ойина чун бином нақши ту, ба гуфт орам	548
Гуфтам ба маҳе, к-аз ту сад гуна тараб дорам	549
Тавба накунам ҳаргиз з-ин чурм, ки ман дорам	550
То ошики он ёрам, бекораму баркорам	551
Суратгари наққошам, ҳар лаҳза буте созам	552
Шогирди ту мебошам, гар кавдану кажпӯзам	553
Ай карда ту миҳмонам, дар пеш даро, чонам	554
Ин шакл, ки ман дорам, ай хоҷа, киро монам?	555
Беҳуд шудаам, лекин беҳудтар аз ин хоҳам	556
Чонам ба фидо бодо онро, ки намегӯям	557
Махмураму пурхурда, андоза намедонам	558
Биёед, биёед, ба гулзор бигардем	559
Бичӯшед, бичӯшед, ки мо баҳри шиёорем	560
Табибем, ҳакимем, табибони қадимем	561
Мо оташи ишқем, ки дар мум расидем	562
Чун дар адам оему сар аз ёр барорем	563
Имрӯз, маҳо, хеш зи бегона надонем	564
Ай хоҷа, бифармо, ба кӣ монам, ба кӣ монам?	565
Халқон ҳама неканд, чуз ин тан, ки гузидем	566
Бори дигар аз роҳ сӯйи чоҳ расидем	567
Афтодам, афтодам, дар обе афтодам	568
Биё, к-аз ишқи ту девона гаштам	569
Манам фитна, ҳазорон фитна зодам	570
Ғуломам, хочаро озод кардам	571
Ҳасудонро зи ғам озод кардам	572
Аё ёре, ки дар ту нопадам	573
Сафар кардам, ба ҳар шахре давидам	574
Агар ишқат ба ҷои чон надорам	575
Биё, ай он ки бурдӣ ту қарорам	576
Биё, к-имрӯз берун аз ҷаҳонам	577
Ман аз олам туро танҳо гузидам	578
Варо хоҳам, дигар ёре нахоҳам	579
На он шерам, ки бо душман бароям	580
Зи қанди ёр то шоҳе нахоям	581
Биё, к-имрӯз гирди ёр гардем	582
Шаби дӯшина мо бедор будем	583
Ману ту дӯш шаб бедор будем	584
Биё, имрӯз мо миҳмони мирем	585
Биё, мо чанд кас бо ҳам бисозем	586

Миёни мо даро, мо ошиконе	587
Бар он будам, ки фарҳанге бичӯям	588
Магардон рӯи худ, ай дида рӯям	589
Биё, бо ҳам суҳан аз ҷон бигӯем	590
Маро хондӣ зи дар, ту частӣ аз бом	591
Чунон мастам, чунон мастам ман ин дам	592
Кучойӣ, сокиё, дардиҳ мудомам	593
Ман бо ту ҳадиси бебабон гӯям	594
Зинҳор маро мағӯ, ки пирам	595
Гар аз ғами ишқ ор дорем	596
Чуз ҷониби дил бад-он наёем	597
Ай бурда намози ман зи ҳангом	598
Ё Раб, тавба ҷаро шикастам?	599
Ман дӯш ба тоза аҳд кардам	600
Гар нози туро ба гуфт н-орам	601
Ман уштури масти шаҳрӯрам	602
Имрӯз маро чи шуд, чи донам?	603
Ай ҷони латифу ай ҷаҳонам	604
Ноомада сел, тар шудаест	605
Дар ишқи қадим солх(в)рдем	606
Гар гумшудагони рӯзгорем	607
Не симу на зар, на мол хоҳем	608
Мо шоҳи гулем, не гиёҳем	609
Имрӯз наям малӯл, шодам	610
Хешро ҷун хор дидам, сӯи гул бигрехтам	611
Ишва додастӣ, ки ман дар бевафой нестам	612
Чашм бикшо, ҷон нигар, к-аш сӯи ҷонон мебарам	613
Вақти он омад, ки ман савгандҳоро бишканам	614
Не ту гуфтӣ: "Аз ҷафои он ҷафогар нашканам?!"	615
Рӯи некат бад кунад, ман некро бар бад ниҳам	616
Ҷун ҳама ёрони мо рафтанду танҳо мондем	617
Ҷун бидидам субҳи рӯят, дарзамон бархестам	618
Бори дигар аз дилу аз ақлу ҷон бархостем	619
Бизан он пардаи нӯшин, ки ман аз нӯши ту мастам	620
Бизан он пардаи дӯшин, ки ман имрӯз ҳамӯшам	621
Зи яке пистадаҳоне, сана ме бастадаҳонам	622
Бути бенакшу нигорам, ҷузи ту ёр надорам	623
Алами ишқ баромад, бираҳонад зи захирам	624
Ҳавасест дар сари ман, ки сари башар надорам	625
Духазор аҳд кардам, ки сари ҷунун нахорам	626
Фалако, бигӯ, ки то кай гилаҳои ёр гӯям?	627
Назаре ба кори ман кун, ки зи даст рафт қорам	628
Дида аз халқ бибастам, ҷу ҷамолаш дидам	629
Ҳала, рафтему гаронӣ зи ҷамолат бурдем	630
Дам ба дам аз раҳи дил пайки ҳаёлаш расадам	631
Аз бути боҳабари ман ҳабаре мерасадам	632
Ман ҷу дар гӯр дарун хуфта ҳафефарсоям	633
Сокиё, мо зи Сурайё ба замин афтодем	634
Рӯзи шодист, биё, то ҳамагон ёр шавем	635
Сокиё, арбада кардем, ки дар ҷанг шавем	636
Мо сару панҷаву қувват на аз ин ҷон дорем	637
То ки мо аз назару ҳуби ту боҳабарем	638
Мерасад бӯи ҷигар аз ду лабам	639
Дастӣ ман гир, ай писар, хуш нестам	640
Ай гузида ёр, ҷунат ёфтам?	641
Мешиносат пардаи ҷон он санам	642
Ман ба сӯи боғу гулшан меравам	643
Мо ба хирмангоҳи ҷон бозомадем	644
Рӯзи борон асту мо ҷӯ меқанем	645
Як даме хуш ҷу гулистон кунадам	646

Ман аз ин хона бадар менавравам	647
Ман агар пургам, агар хандонам.....	648
Рафтам зи дасти худ ман, дар беҳудӣ фитодам	649
Сад бор мурдам, ай чон, в-инро биёзмудам	650
Хоҳам, ки кафки хунин аз деги чом барорам	651
Пеши чунин чамоли чонбахш чун намирам?.....	652
Ай чархи гайбҷӯям, в-ай сакфи пурситезам.....	653
Ай тавбаам шикаста, аз ту кучо гурезам?	654
Олам гирифт нурам, бингар ба чашмҳоям	655
Овозаи чамолат аз чони худ шунидем.....	656
Дардиҳ шароб яксон, то ҷумла чамъ бошем.....	657
Ман он шаби сиёҳам, к-аз моҳ хашм кардам.....	658
Чизе мағӯ, ки ганчи ниҳоне харидаам.....	659
Бикшой чашми худ, ки аз он чашмравшанем.....	660
Чанд равӣ беҳабар? Охир бингар ба бом.....	661
Пештар о, майлабо, то ҳама шайдо шавем.....	662
Бори дигар зарравор рақсунон омадем.....	663
Нагуфтаамат, марав он ҷо, ки ошно-т манам?!	664
Ба гӯши ман бирасонед ҳаҷри талхпаём	665
Ба гӯшае биравам, гӯши он қадаҳ гирам	666
Ба кӯйи ишки ту ман н-омадам, ки боз равам	667
Биёр, мутриб, бар мо карим бош, карим	668
Фузул гаштаам имрӯз, ҷанг меҷӯям	669
Агар ба ақлу кифоят пайи ҷунун бошам.....	670
Ғаҳ ҷархзанон ҳамчун фалакам	671
Талхӣ накунад ширинзақанам	672
Омадам боз то ҷунон гардам	673
То ба чон масти ишки он ёрам.....	674
Мо ҳама аз аласт ҳамдастем.....	675
Омадастем, то ҷунон кардем.....	676
Мо, ки бода зи дасти ёр хурем	677
Ошиқи рӯйи чонфазойи туем	678
Хез, то фитнае барангезем.....	679
Ту ҷӣ донӣ, ки мо ҷӣ мургонем?	680
Чанд қабо бар қади дил дӯхтам	681
Шуд зи ғамат хонаи савдо дилам	682
Чанд ғаҳе фотиҳахонат кунам.....	683
Мо ба тамошои ту бозомадем.....	684
Ай дил, шикоятҳо макун, то нашавад дилдори ман	685
Он шох хушк асту сияҳ, ҳон, ай сабо, бар вай мазан	686
Бахти нигору чашми ман ҳар ду нахусбад дар заман	687
Бо он сабукрӯҳии гул в-он лутфи шахбарги суман	688
Ай баски аз овози даш вомондаам з-ин роҳ ман.....	689
Хуш мегурезӣ ҳар тараф аз ҳалқаи мо, не, макун	690
Ай нури афлоки замин, чашму ҷароғи гайббин	691
Ку хари ман, ку хари ман, пор бимурд он хари ман	692
Ман хушам аз гуфти ҳасон, аз лабу лунчи турушон	693
Қасди ҷафоҳо нақунӣ в-ар бикунӣ бо дили ман	694
Кофарам, ар дар ду ҷаҳон ишк бувад хуштар аз ин.....	695
Ҳай, чи гурезӣ чандин, як нафас ин ҷо бинишин	696
Ай шуда аз ҷафойи ту ҷониби ҷарх дуди ман.....	697
Рози ту фош мекунам, сабр намонд беш аз ин.....	698
Монда шудааст гӯши ман аз паи интизори он	699
Ид намоӣ идро, ай ту ҳилоли иди ман	700
Боз баҳор мекашад зиндагӣ аз баҳори ман.....	701
Чихраи шармгини ту бистад шармгони ман	702
Ҷӣ бошад пешаи ошиқ ба ҷуз девонагӣ қардан?.....	703
Ҷу афтам ман зи ишки дил ба пойи дилрабойи ман	704
Ҷӣ дониستم, ки ин савдо маро з-ин сон қунад Мачнун	705
Маро ҳар дам ҳамегӯяд, ки баргӯ китъае ширин	706

Манам он ҳалкаи гӯшу нишаста гӯши Шамсуддин	707
Дар пардаи дил бингар сад духтари обистон	708
Ай нафси чу саг, охир, то чанд занӣ дандон?!	709
Ду чиз бихоҳад буд дар ҳар ду ҷаҳон, медон	710
Донӣ, ки кучо ҷӯйи моро ба гаҳи ҷустан?	711
Аз оташи рӯйи худ андар дилам оташ зан	712
Ай дил, чу намегардад дар шарҳ забони ман	713
Ман гӯшкашон гаштам аз Лайливу аз Мачнун.....	714
Оройиши боғ омад ин рӯй, чи рӯй аст ин!?	715
Аз чашмаи ҷон раҳ шуд дар хонаи ҳар мискин	716
Он кас, ки туро бинад в-онгаҳ назараш бар тан	717
Бе ӯ натавон рафтан, бе ӯ натавон гуфтан	718
Он соҳиди симинро дар гардани мо афкан.....	719
Не, не, биҳ аз ин бояд бо дӯст вафо кардан	720
Биё, бўса ба чанд аст аз он лаъли мусамман?!	721
Бо рӯйи ту куфр аст ба маънӣ нигаридан	722
Ҳар шаб, ки бувад қоъидаи суфра ниҳодан	723
Гар з-он ки малӯлӣ зи ман, ай фитнаи хурон.....	724
Нашояд аз ту чандин ҷавр кардан	725
Дили хунҳораро якборабистон	726
Чаро мункир шудӣ, ай мири кӯрон	727
Шунидӣ ту, ки хат омад зи ҳокон	728
Гар ин ҷо ҳозирӣ, сар ҳамчунин кун	729
Натонӣ омадан ин роҳ бо ман	730
Ту ҳар ҷузви ҷаҳонро баргузар бин.....	731
Биё, соқӣ, майи моро бигардон	732
Ба боғ оем фардо ҷумла ёрон	733
Дер омадаӣ, марав шитобон	734
Мо шодтарем ё ту, ай ҷон?!	735
Ай рӯйи маҳи, ту шодхандон	736
Ай рӯйи ту навбахори хандон	737
Вакт омад тавбаро шикастан	738
Ай дӯст, итобро раҳо кун	739
Ай арбадакарда дӯш бо ман.....	740
Имрӯз ту хуштарӣ ва ё ман?	741
Дилбари бегонасурат миҳр дорад дар ниҳон	742
Нозанинро раҳо кун бо шаҳони нозанин.....	743
Мухрае аз ҷон рабудам бедахону бедахон.....	744
Ман зи гӯши ӯ бидуздам ҳалкаи дигар ниҳон	745
Чун бибинӣ офтоб, аз рӯйи дилбар ёд кун.....	746
Ҳар чи он сар хуш кунад, бўёе бувад аз ёри ман.....	747
Ҳаст моро ҳар замоне аз нигори ростин	748
Ҳар сабӯҳӣ аргунунҳоро биранҷон ҳамчунин.....	749
Соқӣё, чун маст гаштӣ, хешро бар ман бизан	750
Офтобо, бори дигар хонаро пурнур кун	751
Ёри худро хоб дидам, ай бародар, дӯш ман	752
Шамси дин бар Юсуфону нозанинон нозанин	753
Мӯй бар сар шуд сапеду рӯйи ман бигрифт чин	754
Ай ҷароғи осмону раҳмати Ҳақ бар замин.....	755
Ёракон, рақсе кунед андар ғамам хуштар аз ин	756
Ба Худо, майл надорам на ба ҷарбу на ба ширин.....	757
Чи шакар дод, ачаб, Юсуфи хубӣ ба лабон	758
Инак он анҷуми равшан, ки фалак ҷокарашон	759
Чун ҳаёли ту дарояд ба дилам рақсунон	760
Ба Худо, гул зи ту омӯхт шакар хандидан	761
Шермардо, ту чи тарсӣ зи сағи лоғарашон	762
Шоҳи мо боре барои кохилон.....	763
Май бидиҳ, ай соқии охирзамон.....	764
Бишнава аз дил нуктаҳои бесухун	765
Ҷони ҷонҳойи ту, ҷонро баршикан	766

Сокиё, бархезу май дар чом кун	767
Роз чун бо ман нагӯяд ёри ман.....	768
Фақрро дар хоб дидам дӯш ман.....	769
Чони ман чони ту, чонат чони ман.....	770
Омад, омад дар миён хуби Хутан	771
Ай Худо, ин васлро хичрон макун.....	772
Рав, қарор аз дили мастон бистон	773
Ба шакарханда бибурдӣ дили ман.....	774
Гуфти маро ки «Чунӣ?», дар рӯи мо назар кун.....	775
Ай дил, зи шоҳи хурон ё қиблаи сабурон.....	776
Он хубро талаб кун андар миёни хурон	777
Имрӯз саркашонро ишқат зи чилва кардан.....	778
Аз Занг лашкар омад, бар қалби лашкараш зан	779
Ай дам ба дам мусаввири чон аз даруни тан	780
Ай ҳаваси ишқи ту карда ҷаҳонро забун	781
Беш макун ҳамчунон, хона даро ҳамчунин.....	782
Ё ту туруш карда рӯ, моядиҳи шаққарон.....	783
Ҳар чи кунӣ ту, кардаи ман дон	784
Ба ман нигар ба ду рухсори зафаронии ман	785
Мақоми ноз надорӣ, бирав, ту ноз макун	786
Наъими ту на аз он аст, ки сер гардад чон.....	787
Ба сулҳ омад он турки тунди арбадакун	788
Бигӯям мисоле аз ин ишқи сӯзон	789
Танат з-ин ҷаҳон асту дил з-он ҷаҳон.....	790
Ба пеш ор сағроки гулгуни ман	791
Як кӯсира пур дорам зи сахун.....	792
Гар танг будӣ ин синаи ман	793
Сер гаштам зи нозҳои ҳасон.....	794
Чист бо ишқ ошно будан.....	795
Маст расид он бути бебоки ман.....	796
Чони манӣ, чони манӣ, чони ман	797
Зулмати шаб партави зулмоти ман.....	798
Ай ту чу хуршеду шаҳи ҳоси ман	799
Равшани хона туйӣ, хона бимағзору марав.....	800
Шаб шуд, ай Хоча Заки, охир, он ёри ту ку?!	801
Ай шаққарон, ай шаққарон, кони шаққар дорам аз ӯ	802
Чону сари ту, ай писар, нест касе ба пойи ту.....	803
Дар сафари ҳавои ту беҳабарам, ба чони ту.....	804
Симбаро, зи сими ту симбарам, ба чони ту	805
Чу ширинтар намуд, ай чон, маҳо, шӯру балойи ту	806
Ту камтархорайӣ, хушёр ме рав.....	807
Аз ин пастӣ ба сӯи осмон шав.....	808
Гаронҷонӣ макун, ай ёр, баргӯ	809
Ай сайди руҳи ту шеру оху	810
Ҷумла ҳашм аз қибр ҳезад, аз тақаббур пок шав	811
Ай Санойӣ, ошиқонро дард бояд, дард ку?!	812
Ай сабо, боде, ки дорӣ дар сар аз ёре, бигӯ!	813
Даргузар омад ҳаёлаш, гуфт чон: «Ин аст ӯ!	814
Ай ҷаҳон барҳам зада савдои ту, савдои ту	815
Ай бародар, ошиқиро дард бояд, дард ку?	816
Нолае кун ошиқона, дарди маҳрумӣ бигӯ	817
Ай зи рӯят тофта дар ҳар замоне нури нав	818
Тараб андар тараб аст ӯ, ки дари ақл шикаст ӯ.....	819
Зи ману ту шараре зод дар ин дил зи ҷунон рӯ.....	820
Хунук он дам, ки нишине дар айвон ману ту	821
Сару по гум кунад он кас, ки шавад дилхуш аз ӯ	822
Ай бикарда раҳти ушшоқон гарав.....	823
Мутрибо, асрори моро бозгӯ	824
Ай ғизойи чони мастам номи ту	825
Сӯфиёнем омада дар кӯи ту.....	826

Ба ҳарифон бинишин, хоб марав	827
Ай карда чихраи ту чу гулнор шарми ту.....	828
Ҳон, ай чамоли дилбар, ай шод вақти ту.....	829
Ойинаи чон шуда чихраи тобони ту.....	830
Ҳазор бор кашидаст ишки кофархӯ	831
Дили ман, дили ман, дили ман бари ту	832
Бӯкалмун! Чанд аз инкори ту?!	833
Ҳар рӯз ба гаҳ зи дар даройӣ	834
Чу чанги ишки ӯ бархост созе	835

*Мавлоно
Чалолуддини Балхӣ*

800

ғазали дилошӯб

Мусаввир *У. Ашӯров*
Мухаррири
саҳифабандӣ *М. Саидова*
Тарроҳ *Ф. Раҳимов*

Ба матбаа 13.08.2007 тахвил гардид. Чопаш 21.08.2007 ба имзо расид. Коғазӣ офсет. Чопи офсет. Хуруфи адабӣ.
Андозаи 60x84/16. Ҷузъи чопии шартӣ 53,5. Адади нашр 1000 нусха. Супориши №69/07.

Нашриёти "Адиб"-и Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734018, ш. Душанбе,
кӯчаи Неъмат Қарабоев, 17а.

Дар матбааи нашриёти «ЭҶОД» чоп шудааст.
734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 36.
Тел.: 221-95-43. E-mail: ejodfir@mail.ru.